ALPHA INSTITUTE FOR MULTICULTURAL STUDIES

"Gh. Şincai" Institute for Social Sciences and the Humanities

Petru Maior UNIVERSITY of TÎRGU MUREŞ

Iulian Boldea
(coordinator)

DISCOURSE AS A FORM OF MULTICULTURALISM IN LITERATURE AND COMMUNICATION

Arhipelag XXI Press
Tîrgu Mureș, 2015

Iulian Boldea (Coordinator)
Discourse as a Form of Multiculturalism in Literature and Communication, Tîrgu-Mureș, Mureș, 2015
ISBN: 978-606-8624-21-1
(C) Arhipelag XXI Press, 2015

Section: Sociology, Political Sciences and International Relations

Edited by:
The Alpha Institute for Multicultural Studies
Moldovei Street, 8
540522, Tîrgu Mureș, România
Tel./fax: +40-744-511546
Email: iulian.boldea@gmail.com

Published by:
"Arhipelag XXI" Press, Tîrgu Mureș, 2015
Tîrgu Mureș, România
Email: tehnoredactare.ldmd3@gmail.com

Contents

IDENTITY, SOLIDARITY AND INTEGRATION: EUROPEAN UNION DURING THE ECONOMIC CRISIS

Cristina Matiuța

Assoc. Prof., PhD, University of Oradea 8

IN SEARCH OF COMPETITIVENESS: THE EU COHESION POLICY

Kardos Mihaela

Assoc. Prof., PhD, ”Petru Maior” University of Tîrgu Mureș 18

PREVENTING HATE CRIME AND HATE SPEECH. A CRIMINOLOGICAL POINT OF VIEW

George-Mircea Botescu

Assoc. Prof., PhD, University of Bucharest 30

A SOCIOLOGICAL PERSPECTIVE ON RESPECT FOR THE DIGNITY AND RIGHTS OF INMATES IN ROMANIAN PENITENTIARY SYSTEM

Cristina Ilie Goga

Assist. Prof., PhD, University of Craiova 43

THE INFORMAL ECONOMY: CONCEPTUAL BACKGROUND AND THEORETICAL FRAMEWORK

Gál Katalin

Assist. Prof., PhD, ”Partium” Christian University of Oradea 57

INTERNATIONAL SECURITY AND NUCLEAR PROLIFERATION

Nicoleta Lașan

Assist. Prof., PhD, ”Vasile Goldiș” Western University of Arad 72

THEORETICAL AND PRACTICAL ASPECTS ON PARLIAMENTARY CONTROL OVER THE EXECUTIVE POWER

Oana Șaramet

Assist. Prof., PhD, ”Transilvania” University of Brașov 86

A NEW INTERPRETATION OF A CONFLICT ANALYSIS ON THE RUSSIAN-GEORGIAN WAR - AUGUST 2008

Constantin Emil Bucur

Assist. Prof., PhD and Adriana Maria Iancu, PhD Student, University of Bucharest 97

ARE WE EXPERIENCING A CLASH OF CIVILIZATIONS OR A CLASH OF IDEOLOGIES?

Emilia Tomescu

Assist. Prof., PhD, ”Lucian Blaga” University of Sibiu 118

THE QUALITY OF LIFE AND DISADVANTAGED GROUPS

LIVING CONDITIONS OF REFUGEES IN EUROPE

Veronica Gheorghiță,Assist., PhD, University of Craiova and Alexandrina Bădescu, Restorer Lecturer, PhD, University of Craiova 127

ASPECTS REGARDING THE EDUCATION OF THE FIRST ROMANIAN IMMIGRANTS IN THE U.S.A.

Iuliana Neagoș

Assist., PhD Student, ”Lucian Blaga” University of Sibiu..... 142

GENDER EQUALITY AND FAMILY CHANGE

Felicia Morândău

Assist. Prof., PhD, ”Lucian Blaga” University of Sibiu..... 148

GLOBAL INTEGRATION THROUGH MIGRATION. THE GERMAN CASE

Alexandra Porumbescu

Assist. Prof. PhD, University of Craiova 160

THE CASPIAN REGION, A GEOPOLITICAL PROBLEM FOR THE GLOBAL ENERGY SECURITY

Irina Petrucă

Assist. Prof., PhD, ”Apollonia” University of Iași..... 173

CAREER MANAGEMENT AND HUMAN RESOURCES

Olivia Roxana Popescu

Assist. Prof., PhD, ”Constantin Brâncuși” University of Târgu-Jiu 181

CONSTRUCT MEANING OF ADVERSITY, A RESOURCE TO SUPPORT RESILIENCE OF YOUTH IN ORPHANAGES

Ovidiu Bunea

PhD Student, ”Al. Ioan Cuza” University of Iași 190

IRONY AND VIOLENCE IN POLITICAL LANGUAGE

Bianca Drămnescu

PhD Student, West University of Timișoara..... 206

KEY ELEMENTS OF THE REGULATORY FRAMEWORK OF THE EU DEVELOPMENT COOPERATION POLICY-MAKING PROCESS

Daniela-Rozalia Barb

PhD Student, West University of Timișoara..... 216

AZERBAIJAN, GEOPOLITICAL PIVOT IN THE AREA OF CENTRAL EURASIA

Vlad-Alexandru Crișan

PhD Student, ”Babeș-Bolyai” University of Cluj-Napoca 231

THE EFFICIENCY OF THE CONFESSIONAL EDUCATION IN SATU MARE AND BIHOR COUNTIES` HUNGARIAN CONFESSIONAL HIGH SCHOOLS

Szilagyi Georgina

PhD, ”Partium” Christian University of Oradea and Gyorbiro Nora 250

DEMOGRAPHICAL CHARACTERISTICS OF THE WESTERN-ROMANIAN COUNTIES` HUNGARIAN POPULATION

Gyorbiro Andras

PhD, ”Partium” Christian University of Oradea 257

RISKS AND THREATS TO STRATEGIC ENERGY RESOURCES IN THE CONTEMPORARY WORLD

Cristian Băhnăreanu

Scientific Researcher II, PhD, ”Carol I” National Defence University, Bucharest..... 267

EU’S RELATIONS WITH STATES EXPERIENCING FROZEN CONFLICTS: FOSTERING STABILITY OR INSTABILITY?

Cristina Bogzeanu

PhD, ”Carol I” National Defence University, Bucharest 282

THE PROBLEM OF THE REFUGEES FROM THE MIDDLE-EAST AND ITS CONSEUESCES UPON EUROPEAN SECURITY

Diana Secară

PhD Student, ”Babeș-Bolyai” University of Cluj-Napoca 299

REQUIRED STEPS FOR DEMOCRACY. ROMANIA’S CASE

Elena Rusu

PhD Student, ”Babeș-Bolyai” University of Cluj-Napoca 310

DELIBERATIVE PEDAGOGY AND DEMOCRATIC EDUCATION – A LITERATURE REVIEW

Carmen Gabriela Greab

PhD Student, ”Babeș-Bolyai” University of Cluj-Napoca 320

CHILDHOOD DISABILITY AND SOCIAL INCLUSION IN INSTITUTIONAL CONTEXT: THE CASE OF ORADEA

Maria Hanyecz Debelka

PhD Student, University of Oradea 333

HILLARY CLINTON'S 2016 DISCURSIVE BID FOR THE OVAL OFFICE

Andreea-Nicoleta Voina

PhD Student, Assoc. Assist., "Babeș-Bolyai" University of Cluj-Napoca 344

EUROPEAN AND GLOBAL PERSPECTIVES REGARDING CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY AND THE POST- 2015 AGENDA OF SUSTAINABILITY

Oana Maria Albescu

PhD, "Babeș-Bolyai" University of Cluj-Napoca 358

CONSIDERATIONS OF POLITICAL PARTIES IN THE POLITICAL LIABILITY

Florentina-Corina Floarea

PhD Student, The Free International University of Moldova, Chișinău 371

EGYPT – ROMANIA: HISTORY, CULTURE AND CIVILIZATION. PROMOTING CULTURAL HERITAGE THROUGH DIPLOMATIC CHANNELS

Anca-Steliana Mirea

PhD Student, "Valahia" University of Târgoviște 378

THE LAST HUNDRED DAYS: THE DEATH THRALLS OF ROMANIAN COMMUNIST DICTATORSHIP THROUGH FOREIGN EYES

Sorina Chiper

"Al. Ioan Cuza" University of Iași 392

THE RELEVANCE OF POLITICAL MYTHS. THE SAVIOUR MYTH FROM A ROMANIAN PERSPECTIVE

Ariana Guga

PhD Student, "Babeș-Bolyai" University of Cluj-Napoca 400

SOCIAL LANDSCAPES OF ISLAMIC ESCHATOLOGY

Silvia Osman, Assoc. Prof., PhD, National School of Political and Administrative Studies, Bucharest and Anamaria Pavel, PhD Student, University of Bucharest 409

STUDY ON THE ADAPTATION OF THE PROBLEM SOLVING INVENTORY (P.S.I.) TO THE ROMANIAN POPULATION

Radiana Marcu

Assist. Prof., PhD, "Vasile Goldiș" Western University of Arad; Letiția Filimon, Prof., PhD, University of Oradea 422

THE ROLE OF INVESTMENT MANAGEMENT IN EFFECTIVE COMMUNICATION INSIDE THE ORGANIZATION

Oriana Negulescu

PhD, Spiru Haret University, Bucharest, Romania Faculty of Legal, Economic and Administrative Sciences, Brasov 436

IGNORED EUROPEAN IDENTITIES. MUTATIONS IN THE EUROPEAN VALUES

Pompiliu Alexandru

Assist. Prof., PhD, ”Valahia” University of Târgoviște 447

PERSPECTIVES FOR THE EUROPEAN PUBLIC POLICIES REGARDING THE DEEPENING OF THE TRANSPARENCY IN INTERNATIONAL TRADE

Cosmin Fratoștițeanu

Assoc. Prof., PhD, University of Craiova 458

DISCOURSE AS A FORM OF MULTICULTURALISM IN LITERATURE AND COMMUNICATION
SECTION: SOCIOLOGY, POLITICAL SCIENCES AND INTERNATIONAL RELATIONS ARHIPELAG XXI PRESS, TÎRGU MUREȘ, 2015,
ISBN: 978-606-8624-21-1

IDENTITY, SOLIDARITY AND INTEGRATION: EUROPEAN UNION DURING THE ECONOMIC CRISIS

Cristina Matiuța

Assoc. Prof., PhD, University of Oradea

Abstract: How Europeans see themselves, how they see one another and how sympathetic are they one another are some of the questions that preoccupy those who study the European integration process. The paper addresses these questions and explores the effects of the ongoing economic crisis on citizens' perceptions and sense of belonging to the European Union. Using data collected from several Eurobarometers, it tries to find out how has evolved the feeling of belonging to the European Union during the economic crisis. The levels of trust in political institutions, the perceptions about the most effective actors for deling with the crisis, the reasons for solidarity or non-solidarity between the Member States are analyzed in order to emphasize both the general picture and differences occurring between citizens in different EU countries.

Keywords: identity, solidarity, trust, European Union, economic crisis

Identity, Solidarity and Integration: preliminary remarks

The European integration process, in most of its parts, was elite handled and insulated from public pressures. At least at the early stages, the progress of integration did not depend upon popular support and the EU's institutions continued to expand their output, irrespective of popular attitudes.[1] Public opinion has been regarded as a by-product of this elite-driven process.

But a real integration cannot be achieved without citizens, without their support for a project built for them (and we could see that when the attempts to reform the EU treaties have been stalled due to NO votes in referendums). This paper tries to find out how the feeling of

[1]See Erik Jones, (2013), "Identity and Solidarity", in *The Oxford Book of the European Union*, Oxford University Press, pag. 2.

being European citizen evolved during the economic crisis and how sympathetic are Europeans with each other in times of economic hardship. While determinants of support and identification with the EU have received much attention in the European integration literature, lesser is known about the effects of the economic crisis on citizens' perceptions and sense of belonging to the European Union.

In the main, there are two types of views concerning the national-European identities relationship: one claiming that national and European identities are competing, therefore, to develop an European identity, national identity needs to be at least eroded; and another one claiming that the foundations of identification with the European community are different from those with the national community, so national and European identities are compatible and they can coexist peacefully. From our point of view, European identity is not in competition with the national identity, it can be constructed and function alongside national identity. People have multiple identities and specific circumstances dictate which identity becomes more important at a particular time.

This thesis is supported by data from Eurobarometer surveys, showing that the two identities are not perceived as contradictory and people feel part of both communities. Thus, the figure bellow (Figure 1) shows that an absolute majority of Europeans define themselves in terms of „nationality and Europeans", 38% define themselves solely by their nationality and just 2% as Europeans only.

From socio-demographic point of view, generational criteria plays an important role: only a minority of respondents born before 1950 define themselves as Europeans, compared with a majority in younger generations. Also, the more educated generations (who studied up to the age of 20 and beyond) and the most priviledged classes of the population (upper middle class) are more likely to seee themselves as Europeans.

ISBN: 978-606-8624-21-1

Figure 1: How Europeans see themselves

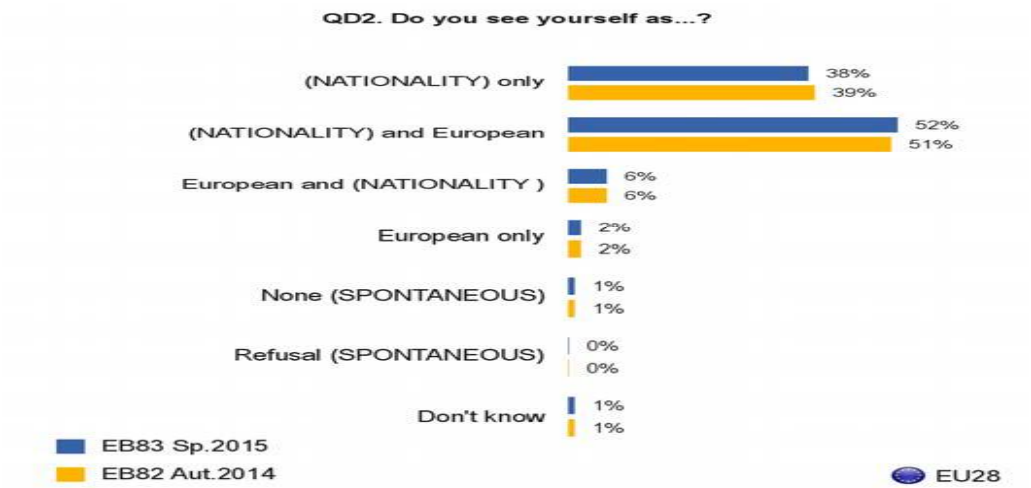

Source: Standard Eurobarometer 83- European Citizenship (Spring 2015)

While the identity is individual, solidarity is collective. It is a motor for European integration, anchored in the Treaties[2] and reflected in Agricultural, Structural and Cohesion Funds. The economic and debt crisis, as well as the new immigration crisis, are testing the EU's ability and capacity to act solidary. The economic and financial crisis started in 2008 show how dependent the Members States are on each other and demonstrate that the future of the European

[2] The article 3 of the *Treaty on the European Union* stipulates that „The Union shall establish an internal market. It shall work for the sustainable development of Europe based on balanced economic growth and price stability, a highly competitive social market economy, aiming at full employment and social progress, and a high level of protection and improvement of the quality of the environment.... It shall combat social exclusion and discrimination, and shall promote social justice and protection, equality between women and men, solidarity between generations and protection of the rights of the child. It shall promote economic, social and territorial cohesion, and solidarity among Member States. It shall respect its rich cultural and linguistic diversity, and shall ensure that Europe's cultural heritage is safeguarded and enhanced".

ISBN: 978-606-8624-21-1

project depends on the extent to which the European Union takes decisive steps towards more integration, adopting new political approaches to cope with internal and external challenges.[3]

But deepening the integration process is possible only if citizens show trust and support for European institutions and decision-making processes. The Eurobarometer polls measure their confidence in the European Union's institutions, their expectations towards the EU and towards the national governments during the crisis, their solidarity with other Members States and resons for solidarity or non-solidarity, providing an interesting picture for political decidents and researchers.

Trust and solidarity in times of economic hardship

How Europeans perceive their political institutions, both national governments and parliaments and the EU and its institutions and how evolved this perception during the years allow us to find explanations and to detect public opinion trends. We can observe a decline in confidence in the EU (see Figure 2) over the past decade by ten percent (from 50% in 2004 to 40% in 2015), one reason being the economic crisis.

Figure 2: Trust in European Union and in the national institutions

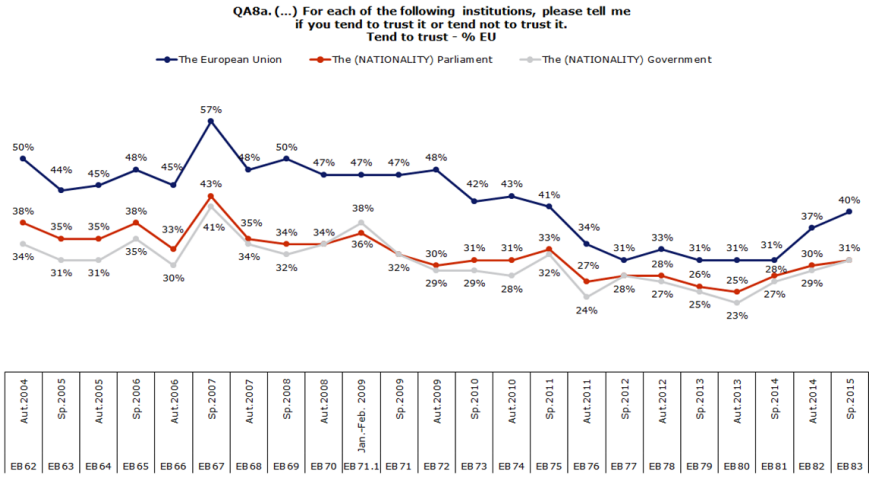

[3] See *Solidarity and Strenght. The Future of the European Union*, Heinrich Böll Stiftung Series on Europe, Volume 6, 2011. pag. 18-35.

Source: Standard Eurobarometer 83- European Citizenship (Spring 2015)

However, confidence in the EU has maintained throughout this period higher than that to the national institutions (which fluctuated from 38% in 2004 to 31% in 2015), so the explanation that, in the context of the economic recession, citizens trust more the national governments (perceived as primarly dealing with the crisis) is not supported by the survey data. The largest levels of trust, in both the EU and the national institutions, were recorded in 2007 (the year of EU's enlargement with two former communist countries having high levels of confidence on it) and decreased almost steadily during the economic crisis, reaching lowest level of 31% over four years. The renewal of trust in the EU began to emerge during the last two years, reaching 40% in Spring 2015.

There are large variations within the EU regarding the levels of trust. In 2015 survey, distrust in the EU predominates in ten Member states, with an absolute majority in Greece (74%), Spain (54%)[4]- countries the most affected by the economic crisis- or UK (55%- known as distrusting EU), while the level of trust in the EU predominates in other ten Member states, being most widespread in Lithuania (68%), Romania (68%) and Malta (62%).

When asked which actor they belive is the most effective for dealing with the economic and financial crisis (see Figure 3), Europeans first mention the EU (24%, meaning an increase of 7% compared with 2009 survey), followed by national government (with 19%). The other actors, as the United States, the International Monetary Fund and the G20 countries decreased over the years in the Europeans' perception about the most able actors to deal with the crisis.

[4] In Spain, distrust is significantly high also in national institutions (reaching 84%).

ISBN: 978-606-8624-21-1

Figure 3: The most effective actors for dealing with the crisis

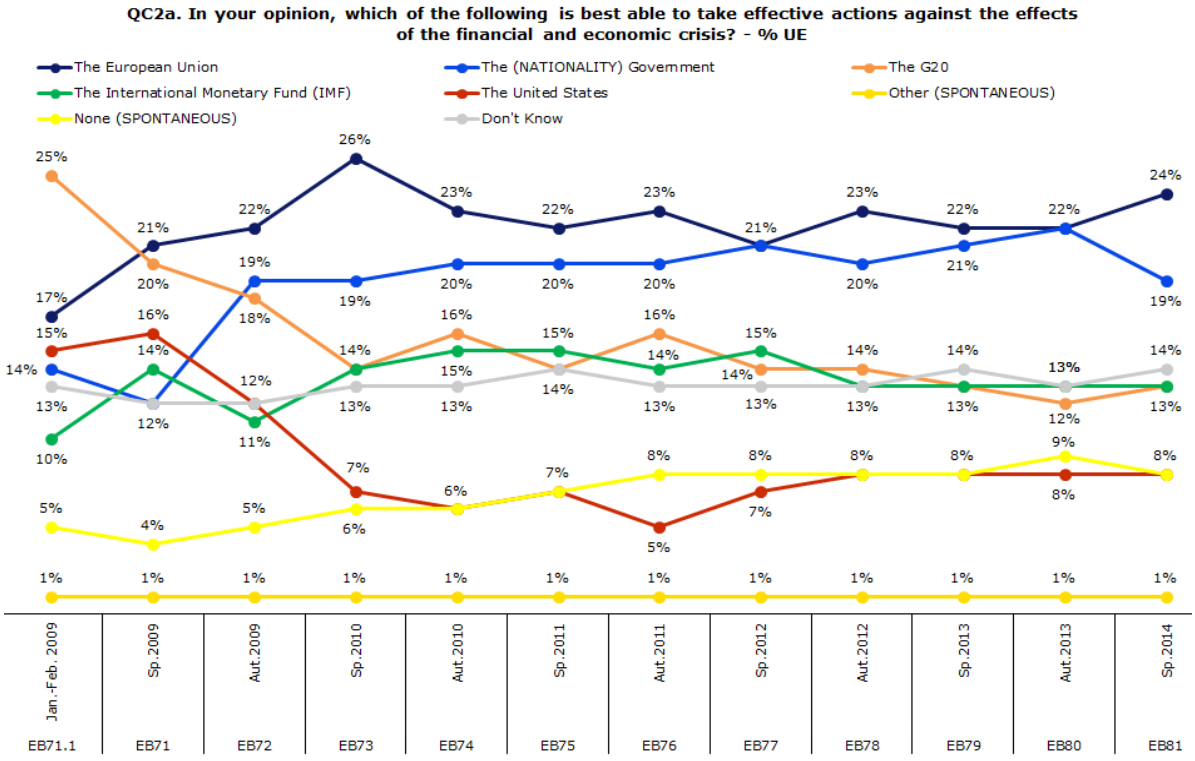

Source: Standard Eurobarometer 81- Europeans, the EU and the Crisis (Spring 2014)

Within the EU, there are sharply differing perceptions from one Member State to another. Respondents in the euro area countries believe that the EU is the most able to act effectively against the crisis, while outside the euro area, interviewees trust their governments first (with highest percentage in Romania- 35%, UK- 33% and Hungary- 31%, compared with the EU 28 aveage which is 19%).

In socio-demographic terms, the youngest respondents (15-24 years), as well as the most educated (those who studied to the age 20 and beyond) and the most financially comfortable categories trust the European Union more. Respondents who believe their national governments are the best able to deal with the effects of the economic and financial crisis are those who finished their education earliest, are retired people and those who say they belong to the working class.

ISBN: 978-606-8624-21-1

The surveys also highlight that an absolute majority of EU's citizens believe that the Member States should work together more in tackling the economic and financial crisis. This opinion is found in several surveys over the years, even during the peak of the economic crisis. For instance, the Special Eurobarometer 74.1/2010- *Europeans and the Crisis* emphasizes that a majority of Europeans citizens believe that they would be better protected if their country adopted measures and applied them in a coordinated way with the other Member states (see Figure 4).

Figure 4: Within the EU: individual or collective acttion?

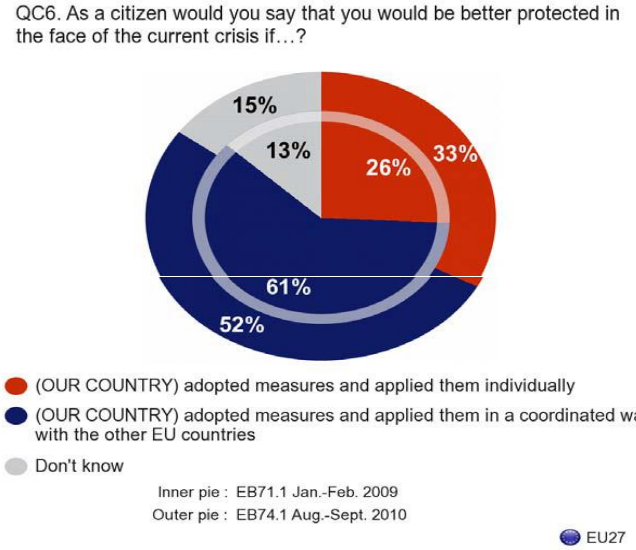
QC6. As a citizen would you say that you would be better protected in the face of the current crisis if…?
15%
13%
26%
33%
61%
52%
(OUR COUNTRY) adopted measures and applied them individually
(OUR COUNTRY) adopted measures and applied them in a coordinated way with the other EU countries
Don't know
Inner pie : EB71.1 Jan.-Feb. 2009
Outer pie : EB74.1 Aug.-Sept. 2010
EU27

source: Special Eurobarometer 7.41-Europeans and the Crisis, 2010

Even if the the wish for coordinated action between Member States has oscilated from one survey to another, it remains the majority opinion. It is to mention the relatively high level of „don't know" answers (around 15%), suggesting not-interested and/or confused respondents.

The interviewees form euro zone countries are more likely than those living in non-euro zone countries to consider that they would be better protected if their country adopt and apply measures in a coordinated way with the other Member States.

A socio-demographic analysis reveals that the level of education (those who studied up to the age of 20 and beyond) and the social category (managers would prefer collective action,

ISBN: 978-606-8624-21-1

compared with housepersons and unemployed people) seem to influence answers. From the point of view of political leanings, the survey shows that opinion in favour of coordinated/collective action tends to have more support among people on the left of political spectrum (59%) than among those in the centre (54%) or on the right (53%).

As regards the Europeans' reasons for solidarity, we can see (Figure 5) that they support solidarity firstly because they believe that it is in their country's economic interest to help another Member State and only then in the name of European solidarity between Member States.

Figure 5: Reasons for solidarity

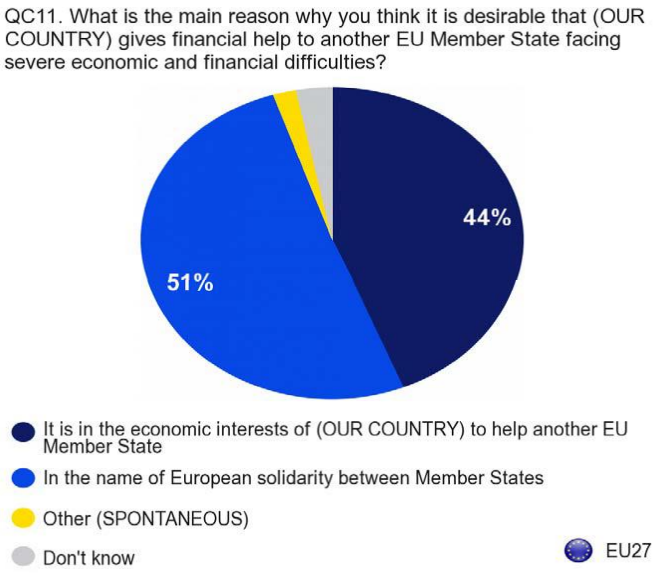
QC11. What is the main reason why you think it is desirable that (OUR COUNTRY) gives financial help to another EU Member State facing severe economic and financial difficulties?
44%
51%
It is in the economic interests of (OUR COUNTRY) to help another EU Member State
In the name of European solidarity between Member States
Other (SPONTANEOUS)
Don't know
EU27

source: Special Eurobarometer 7.41-Europeans and the Crisis, 2010

Once again, opinions are fairly divided. Support for the principle of solidarity is particularly strong in Greece (which appreciate the need for such help, given that recently benefited from it), Cyprus and Luxembourg (with 74% each) and Bulgaria (with 68%). On the other side, the economic interests are mentioned firstly in the UK (68%), Germany (53%), Ireland (52%) and the Netherlands (50%). However, a large percentage of Europeans (39%)

declared themselves unwilling to help another Member State, saying that their country should not have to pay for the problems of others.

We can conclude that intra-European solidarity, as a matter of principle but which may also prove benefical for everyone, is shared by the majority of the EU's citizens. They consider the EU- as data briefly analyzed here show- the best able actor to take effective actions against the effects of the economic and financial crisis and, overall, keep confidence in the European Union more than in the national institutions.

"The time when elites could pursue European integration with no regard to public opinion are long gone"[5] and the future of European integration hinges upon public support. The fact that people define themselves firstly by their nationality (and they feel less emotionally attached to the European Union than to the nation-state) does not equate with a lack of support for the European project. The Eurobarometers are providing an invaluable source for examining cross-temporal and cross-national patterns of support for the EU, leaving us to observe that the support goes hand in hand with education and to expect that it will increase as education and welfare will increase and people feel secure within the EU's borders.

The ability of the EU Member States to show solidarity to each other, to act together and to meet the challenges of our times is being put to the test not only as concerns the economic crisis, but also the new immigration crisis. Both show the necessity for increased solidarity and coordination, as imperative for the future of the European Union.

BIBLIOGRAPHY:

1. *Consolidated Versions of the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union*, Official Journal of the European Union, C326, Volume 55/26 October 2012.

[5] Sara B. Hobolt, "Public Opinion and Integration", in *The Oxford Book of the European Union, Oxford University Press, 2013*, pag. 1.

2. European Commission, Directorate-General for Communication, Standard Eurobarometer 81, Spring 2014, *Europeans, the European Union and the Crisis*, available at http://ec.europa.eu/public_opinion/index_en.htm .
3. European Commission, Directorate-General for Communication, Standard Eurobarometer 83, Spring 2015, *Public Opinion in the European Union*, available at http://ec.europa.eu/public_opinion/index_en.htm .
4. European Parliament, Directorate-General for Communication, Special Eurobarometer 7.41, *Europeans and the crisis*, November 2010, available at http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb_special_en.htm .
5. Hobolt B., Sara (2013), "Public Opinion and Integration", in *The Oxford Book of the European Union, Oxford University Press.*
6. Jones, Erik (2013), "Identity and Solidarity", in *The Oxford Book of the European Union*, Oxford University Press.
7. Kun, Paul (2015), *European Identity between Ethinc and Civic Identities*, in "Journal of Identity and Migration Studies", Volume 9, Number 2/2015.
8. *Solidarity and Strenght. The Future of the European Union*, Heinrich Böll Stiftung Series on Europe, Volume 6, 2011

DISCOURSE AS A FORM OF MULTICULTURALISM IN LITERATURE AND COMMUNICATION
SECTION: SOCIOLOGY, POLITICAL SCIENCES AND INTERNATIONAL RELATIONS ARHIPELAG XXI PRESS, TÎRGU MUREȘ, 2015,
ISBN: 978-606-8624-21-1

IN SEARCH OF COMPETITIVENESS: THE EU COHESION POLICY

Kardos Mihaela

Assoc. Prof., PhD, "Petru Maior" University of Tîrgu Mureș

Abstract: One of European Union main objective, considered by the Cohesion Policy, is to support economic and territorial convergence in such an extensive area with so many disparities in terms of development. From another perspective, European Union has shifted its interest more and more towards competitiveness, which has become the key word in most references regarding EU objectives, plans and strategies for future. In this context, the paper aims to analyse the approaches in which the EU cohesion policy responds to the challenges of competitiveness, in order to identify the ways in which these two apparently contradicting concepts can work together with long term benefits for all member states.
Keywords: social cohesion; competitiveness; cohesion policy; convergence

1. Introduction

One of European Union's greatest challenges in its history has been to achieve cohesion and competitiveness, distinctive features of EU as main actor in our globalized world.[1] In this context, the paper aims to address the issues arising from the way in which the two concepts are combined in theory and practice so all member states and EU, as a whole, can benefit on the long run.

2. Cohesion and Competitiveness: Contradicting or Synergetic?

Both cohesion and competitiveness, popular goals in the lexicon of development, are very complex concepts, difficult to be clearly defined due to the many perspectives in which they can be approached, interpreted and considered. They are typically used in ways implying general agreement on their meaning.

[1] Agh, A., *Regional competitiveness of the EU in the global context: EU developments from regional policy to cohesion policy,* chapter in Agh, A (ed.), *European Union at the crossroads: The European perspectives after the global crisis,* Budapest College of Communication, Business and Arts, 2011.

The concept of social cohesion has received growing academic and policy attention and although progress has been made in defining the concept, it still has a wide variety of meanings, not only in academic literature, but also in policy use, preventing its meaningful measurement and application[2].

OECD acknowledges that even though promoting *social cohesion* and combating *social exclusion* are central social policy goals in many of its member countries, there is no commonly accepted definition of either of these terms.[3] The concept includes multiple dimensions such as solidarity, social integration or social participation. Social cohesion refers to a state in which components *stick* together to form a meaningful whole, therefore it is considered a cultural orientation, expressing senses of identification with and membership of the local community (Chan et al., 2006[4]). In other approaches, it is considered attached to the existence of equal opportunities, limiting social inequalities and exclusion.

We also identify in literature criticism of the concept, some authors suggesting it is little more than a catchword for the most pressing social issues of the day: unemployment, poverty, discrimination, exclusion, disenchantment with politics, along with any other social problem (Chan et al., 2006). Similarly, Bernard expresses his critique considering social cohesion as a "quasi-concept" that, while grounded in data analysis, is flexible enough to follow the meanderings of everyday policy-making.[5]

In their attempt to clarify the range of ways in which the term is used, Beauvais and Jenson identified five different conceptions of social cohesion[6]: common values and a civic culture, social order and social control, social solidarity and reduction in wealth disparities, social cohesion as social networks and social capital and social cohesion as place attachment and identity.

---

[2] Bruhn, J., *The Group Effect. Social Cohesion and Health Outcomes*, Springer US, 2009.

[3] Organisation for Economic Cooperation and Development, *Society at a Glance*, OECD Social Indicators, 2005.

[4] Chan, J., To, H.P., Chan, E., *Reconsidering Social Cohesion: Developing a Definition and Analytical Framework for Empirical Research*, Social Indicators Research, 75(2), 2006, pp. 273-302.

[5] Bernard, P., *Social Cohesion: A Critique*, CPRN Discussion Paper No. F09, 1999.

[6] Beauvais, C., Jenson, J., *Social Cohesion: Updating the State of the Research*, CPRN Discussion Paper No. F22, 2002.

The World Bank states that a country's social cohesion, i.e., the inclusiveness of its communities, is essential for generating the trust needed to implement reforms.[7]

In European policy, social cohesion is a nodal point in the contradictions of equality and diversity, unity and autonomy, as well as on the concern of building social order and repairing the damage caused by capitalist modernisation (Berman, 1988[8]; Cowen and Shenton, 1996[9]).

It has become a key concern for European integration, in the first place through the pursuit of territorial cohesion (Faludi, 2007[10]; Servillo, 2010[11]). Therefore, cohesion policy is "the most explicit and most visible expression of solidarity within the EU" (Ahner, 2009[12]). Healthier Member States must show solidarity to less healthy in order to achieve the more homogeneous material basis required to build cohesion.

Competitiveness is another concept excessively used, while its definition still remains ambiguous. The competitiveness's main objective is represented by the growth of the prosperity level of a nation and of the individuals.[13] At micro level, competitiveness is well defined, referring to a firm's ability to compete, to grow and to be profitable. However, the use of the term competitiveness at macro level or with a spatial connotation is questioned by some scholars (Krugman, 1991[14], 1994[15]; Bristow, 2005[16]) arguing that a competition between places is difficult to define.

---

[7] Ritzen, J., Easterly, W., Woolcock, M., *On 'Good' Politicians and 'Bad' Policies: Social Cohesion, Institutions and Growth*, Keynote address given at the 56th Congress of the International Institute of Public Finance, Seville, Spain, 28–31 August 2000.

[8] Berman, M., *All that is solid melts into air*, New York: Penguin Books, 1988.

[9] Cowen, M.P., Shenton, B.W., *Doctrines of Development*, London: Routledge, 1996.

[10] Faludi, A., *Territorial Cohesion Policy and the European Model of Society*, European Planning Studies, 15(4), 2007, pp. 557-583.

[11] Servillo, L., *Territorial cohesion discourses: Hegemonic strategic concepts in European Spatial Planning*, Planning Theory and Practice, 11(3), 2010.

[12] Ahner, D., *What do you really know about European cohesion policy?*, 2009 http://www.notre-europe.eu/fileadmin/IMG/pdf/ECP_rational_and_objectives.pdf (accessed on Nov. 2015).

[13] Hațegan, A., *Literature review of the evolution of competitiveness concept*, Annals of Faculty of Economics, 1(1), 2012, pp.41-46.

[14] Krugman, P., *Geography and Trade*, Leuven University Press, Leuven, 1991.

[15] Krugman, P., *Competitiveness: A Dangerous Obsession*, Foreign Affairs, 73(2), 1994, pp.28-44.

Competitiveness in a macroeconomic perspective is expressed in the performance improving the living standards and the real incomes; the liberalisation condition of markets for the goods and services produced by the nation in charge and on short term, competitiveness should not generate imbalances (Hațegan, 2012).

Another way of approaching competitiveness is by adding a regional dimension to the concept. Regional competitiveness is an economy's ability to optimize its local resources, to compete and prosper on international and national markets and to adapt to the changes present on these markets. In other words, regional competitiveness is the ability of companies, industries, regions, nations or supranational regions to generate, while being and remaining exposed to international competition, relatively high factor income and factor employment levels on a sustainable basis.[17]

In this respect, industrial structure, innovation, accessibility, environmental quality, human resources, good governance are seen as the main drivers of competitiveness.[18]

In the nineties the starting point for competitiveness was just the productivity, but in the 2000s the concept was significantly widened to a more complex approach in the effort to unify it with social cohesion. Despite significant achievements in this approach, regional competitiveness still proved to be *a key but elusive concept* (Kitson et al., 2004[19]) and some of its difficulties have become apparent when trying to measure it. Some of the measurement difficulties arise from the complex, circular cause-effect mechanisms operating at different spatial levels, making it difficult to disentangle the fundamental determinants of economic progress from the many contingent conditions and consequences of economic change.

How are cohesion and competitiveness connected? Several political coalitions at a diversity of spatial scales made an effort to tackle the problems of growing disparity by linking

---

[16] Bristow, G., *Everyone's a 'winner': problematising the discourse of regional competitiveness,* Journal of Economic Geography, 5(3), 2005, pp. 285-304.

[17] OECD, *Framework Conditions for Industrial Competitiveness*, The OCDE Industry Committee Project, DSTI/JND, 94(4), 1994.

[18] Molle, W., *Cohesion and Growth: The Theory and Practice of European Policy Making,* Routledge, 2015.

[19] Kitson, M., Martin, R., Tyler, P., *Regional competitiveness: An Elusive yet Key Concept*, Regional Studies, 38(9), 2004, pp. 991-999.

competitiveness and social cohesion (Ache and Andersen, 2008[20], Boddy and Parkinson, 2005[21], Fainstein, 2001[22], Turok, 2006[23]).

The two concepts are sometimes linked in controversial and thought-provoking ways.

One opinion is that there are tensions between competitiveness and cohesion. For example, neo-liberal economics suggests that social inequality reflects differential incentives and penalties for enterprise, investment and innovation, which stimulates economic efficiency and growth, especially in the context of global pressures on wages, taxes and social overheads.[24] There is a trade-off between growth and cohesion as a core-periphery-type of growth tends to increase regional disparities at low levels of development (Williamson, 1965[25]). In the same line of argument, cohesion is aimed to enable low performing regions to catch up, while competitiveness priority is expected to enable best performing regions to strengthen their competitiveness more globally.[26]

An alternative view is that the two goals can be complementary and mutually reinforcing. The relationship between economic competitiveness and social cohesion at local level has long been considered as circular and potentially synergetic.[27] For example, cohesive societies are

[20] Ache, P., Andersen, H.T., *Cities Between Competitiveness and Cohesion - Discourses, Realities and Implementation: Introduction*, in Ache, P. et al. (eds.), *Cities Between Competitiveness and Cohesion - Discourses, Realities and Implementation*, pp. 3-18, Springer, 2008.

[21] Boddy, M., Parkinson, M., *City Matters: Competitiveness, Cohesion and Urban Governance*, Bristol: Policy Press, 2005.

[22] Fainstein, S.S., *Competitiveness, Cohesion, and Governance: Their Implications for Social Justice*, International Journal of Urban and Regional Research, 25 (4), 2001, pp. 884-888.

[23] Turok, I., *The Connections Between Social Cohesion and City Competitiveness*, in OECD (ed.), *Competitive Cities in the Global Economy*, Paris: OECD Publishing, pp. 353-366, 2006.

[24] Turok, I., Bailey, N., Docherty, I., *Cities, competitiveness and cohesion: evidence from Central Scotland*. In: Sassen, S. (ed.), *Human Settlement Development. Developed under the auspices of UNESCO*, EOLSS, 2006, pp. 208-223.

[25] Williamson, J., *Regional inequality and the process of national development: a description of the patterns*, Economic development and cultural change, 1965, pp.1-84.

[26] De Propris, L., *Reconciling cohesion and competitiveness through EU cluster policies*?, Policy Studies, 28(4), 2007, pp.327-345.

[27] D'Ovidio, M., Ranci, C., *Social cohesion and global competitiveness: clustering cities*, chapter in Ranci, C. et al. (eds.), *Social Vulnerability in European Cities: The Role of Local Welfare in Times of crisis*, Palgrave Macmillan, 2014.

more productive because higher levels of trust, security, common values and institutional co-operation engender stronger commitment, longer-term decisions, higher investment and greater willingness to take risks (Turok et al., 2006).

European Union's strategies are struggling to bring "economic competitiveness and social cohesion" together, seen in a circular nature, both as a cause and a consequence. The Joint Report on Social Protection and Social Inclusion[28] notes that while strong economic and employment growth is a precondition for the sustainability of social programs, progress in achieving higher levels of social cohesion is, together with effective education and training systems, a key factor in promoting growth.

We tend to support this approach, considering that economic competitiveness seems to be a prerequisite for developing social cohesion and the lack of cohesion is considered detrimental to economic development (Vranken, 2008[29]). However, it is difficult to provide empirical evidence on the extent which social cohesion increases economic competitiveness or the visa versa.[30]

3. Cohesion and Competitiveness in European Union: A Historical Approach

In the European Union, the problem of cohesion has been present from its beginning[31], anticipating somehow its diverse disparities in terms of wealth, employment, environment, etc., (Molle, 2015) across its countries and regions, which have deepened along with the enlargements. Economic and social cohesion was mentioned even in the Treaty of Rome[32], stating that *reducing reduce disparities between the levels of development of the various regions and the backwardness of the least favoured regions* is one of the primary objectives of EU

[28] Council of the European Union, *Joint Report on Social Protection and Social Inclusion 2007*, 23 February 2007.

[29] Vranken, J., Cities between Competitiveness and Cohesion, Springer Netherlands, 2008.

[30] Maloutas, T., Raco, M., Tas¸an-Kok, T., Conclusions – Competitiveness and Cohesion: One Discourse, Multiple Realities and New Challenges for Policy and Research, chapter in Ache, P. et al. (eds.), Cities between Competitiveness and Cohesion, Springer Science and Business Media, 2008.

[31] European Spatial Observation Network, Europe in the World: Territorial evidence and visions, November 2007, www.espon.eu/mmp/online/website.

[32] EC Treaty, Treaties of Rome (in force 1 Jan 1958) establishing the European Community and the European Atomic Energy Community (EURATOM).

development policies. Then, in 1986 The Single European Act[33] institutionalized the genuine cohesion policy[34], aiming *to promote overall harmonious development.* Under the Lisbon Treaty[35] another challenging perspective, that of territorial cohesion, has also been added to the EU's ambitious objectives of economic and social cohesion, with significant consequences on the policy's future[36].

Although the concept of cohesion has been introduced in the policy without a precise definition, it is understood *as the degree to which disparities between the different regions or groups within the European Union are tolerable*, considered within the framework of the three identified dimensions: economic, social and territorial. Economic cohesion is generally associated with the competitiveness of economic activities; social cohesion is defined in terms of employment and inclusion, while territorial cohesion has not gained yet a generally accepted definition. However, territorial cohesion is considered to be increased when disparities are reduced (regional convergence) and vice versa (Molle, 2015).

Therefore, in this triangular approach of the cohesion policy, the main issues arise between the two pillars: economic competitiveness and social cohesion.

The launch of the Lisbon Agenda in 2000 introduced an additional priority to the EU policy agenda: by 2010 to turn EU into the most dynamic and competitive knowledge-based economy in the world capable of sustainable economic growth with more and better jobs and greater social cohesion and respect for the environment.[37] Five years later, Lisbon Agenda objectives were far from being achieved due to different factors such as overloaded agenda, poor coordination, conflicting priorities, the lack of political will and the shock of the +10 enlargement, as stated by the Kok Report[38]. Therefore, with its renewed Lisbon Strategy[39] EU

[33] EC Treaty, Single European Act (SEA) (Luxembourg and The Hague, in force 1 July 1987) allowing achievement of internal market.

[34] Battler, J., Mendez, C., Who Governs EU Cohesion Policy? Deconstructing the Reforms of the Structural Funds, Journal of Common Market Studies, 45(3), 2007, pp. 535-564.

[35] EC Treaty, Treaty of Lisbon (in force 1 December 2009) ratified by the EUs 27 member states, and amending existing EU and EC treaties.

[36] Dheret, C., What next for EU Cohesion Policy? Going "beyond GDP" to deliver greater well-being, EPC Policy Brief, March 2011, http://www.epc.eu/pub_details.php?cat_id=3&pub_id=1243&year=2011.

[37] Council of the European Union, *The Lisbon Agenda*, 2000.

[38] CEC, *Kok Report: Facing the challenge*, 2004.

considered reinventing its cohesion policy (known also as the Lisbonization of the cohesion policy[40]) as an effective instrument, in which more focus is put on the reconciliation between (economic) competitiveness and (social) cohesion, so that this "joint venture" would drastically increase the global competitiveness of the EU. But the focus on the knowledge - based economy in the Lisbon Agenda has reduced social cohesion to its functional role in achieving and maintaining competitiveness (Apeldoorn et al., 2009[41]).

Being considered that Lisbon strategy and cohesion policy go hand in hand, The Lisbon strategy did not receive dedicated support from EU budget, but its priorities were supported within the 2007-2013 programming framework comprising 329.4 billion euro (36% of the total EU budget for a seven-year period) allocated by the structural funds to support cohesion for growth and employment. Overall, 44% of the EU budget (409 billion euro) was to be spent on cohesion and competitiveness over the financial period 2007-2013.

Furthermore, the adoption of the Europe 2020 strategy[42] shifted focus towards more specific objectives: *to foster smart, sustainable and inclusive growth*. Smart growth refers directly to innovation, targeting determinants such as research and development, education and training, entrepreneurship. Sustainable growth considers the environmental impact, addressing issues like climate change, greenhouse gas emissions and renewable energy sources. Inclusive growth seeks mostly to alleviate poverty, to promote employment and social inclusion (Molle, 2015).

The simultaneous pursuit of such a broad series of objectives is not easy to achieve; in some cases synergies are identified, in other cases conflicts arise. However, the success of the cohesion policy, aiming both economic competitiveness and social cohesion depends on the effectiveness of the linkage between the renewed cohesion policy, the EU2020 as a mega-project

[39] CEC, *A new partnership for growth and jobs*, 2005.

[40] Baun, M., Marek, D. (eds.), *EU Cohesion Policy After Enlargement*, New York: Palgrave-Macmillan, 2008.

[41] Apeldoorn, B., Drahokoupil, J., Horn, L., *Contradictions and limits of neoliberal European Governance,* Hampshire: Palgrave Macmillan, 2009.

[42] European Commission, *Europe 2020: A strategy for smart, sustainable and inclusive growth*, 2010.

and the Lisbon Treaty extended with strong economic governance (Agh, 2011). Still, we admit that might be too ambitious for the times we live in.

4. Conclusions

Cohesion and *competitiveness* in the European Union must be put on equal footing. EU has to move ahead in the global competition as one compact unit in the spirit of the economic, social and territorial cohesion with a new philosophy and new policies. Cohesion must be completed by a competitiveness approach, while competitiveness must be accompanied by a catching up program, both in quantitative and qualitative terms. A new model is needed and in such a construction, sustainability seems to be the key in combining competitiveness and cohesion.

BIBLIOGRAPHY:

1. Ache, P., Andersen, H.T., Cities Between Competitiveness and Cohesion - Discourses, Realities and Implementation: Introduction, in Ache, P. et al. (eds.), Cities Between Competitiveness and Cohesion - Discourses, Realities and Implementation, pp. 3-18, Springer, 2008.
2. Agh, A., Regional competitiveness of the EU in the global context: EU developments from regional policy to cohesion policy, chapter in Agh, A (ed.), European Union at the crossroads: The European perspectives after the global crisis, Budapest College of Communication, Business and Arts, 2011.
3. Ahner, D., What do you really know about European cohesion policy?, 2009 http://www.notre-europe.eu/fileadmin/IMG/pdf/ECP_rational_and_objectives.pdf (accessed on Nov. 2015).
4. Apeldoorn, B., Drahokoupil, J., Horn, L., Contradictions and limits of neoliberal European Governance, Hampshire: Palgrave Macmillan, 2009.

5. Bachtler, J., Mendez, C., Who Governs EU Cohesion Policy? Deconstrusting the Reforms of the Structural Funds, Journal of Common Market Studies, 45(3), 2007, pp. 535-564.
6. Baun, M., Marek, D. (eds.), EU Cohesion Policy After Enlargement, New York: Palgrave-Macmillan, 2008.
7. Beauvais, C., Jenson, J., Social Cohesion: Updating the State of the Research, CPRN Discussion Paper No. F22, 2002.
8. Berman, M., All that is solid melts into air, New York: Penguin Books, 1988.
9. Bernard, P., Social Cohesion: A Critique, CPRN Discussion Paper No. F09, 1999.
10. Boddy, M., Parkinson, M., City Matters: Competitiveness, Cohesion and Urban Governance, Bristol: Policy Press, 2005.
11. Bristow, G., Everyone's a 'winner': problematising the discourse of regional competitiveness, Journal of Economic Geography, 5(3), 2005, pp. 285-304.
12. Bruhn, J., The Group Effect. Social Cohesion and Health Outcomes, Springer US, 2009
13. CEC, Kok Report: Facing the challenge, 2004.
14. Chan, J., To, H.P., Chan, E., Reconsidering Social Cohesion: Developing a Definition and Analytical Framework for Empirical Research, Social Indicators Research, 75(2), 2006, pp. 273-302.
15. Council of the European Union, Joint Report on Social Protection and Social Inclusion 2007, 23 February 2007.
16. Council of the European Union, The Lisbon Agenda, 2000.
17. Cowen, M.P., Shenton, B.W., Doctrines of Development, London: Routledge, 1996.
18. D'Ovidio, M., Ranci, C., Social cohesion and global competitiveness: clustering cities, chapter in Ranci, C. et al. (eds.), Social Vulnerability in European Cities: The Role of Local Welfare in Times of crisis, Palgrave Macmillan, 2014.
19. De Propris, L., Reconciling cohesion and competitiveness through EU cluster policies?, Policy Studies, 28(4), 2007, pp.327-345.
20. Dheret, C., What next for EU Cohesion Policy? Going "beyond GDP" to deliver greater

well-being, EPC Policy Brief, March 2011, http://www.epc.eu/pub_details.php?cat_id=3&pub_id=1243&year=2011.

21. EC Treaty, Single European Act (SEA) (Luxembourg and The Hague, in force 1 July 1987) allowing achievement of internal market.
22. EC Treaty, Treaties of Rome (in force 1 Jan 1958) establishing the European Community and the European Atomic Energy Community (EURATOM).
23. EC Treaty, Treaty of Lisbon (in force 1 December 2009) ratified by the EUs 27 member states, and amending existing EU and EC treaties.
24. European Commission, A new partnership for growth and jobs, 2005.
25. European Commission, Europe 2020: A strategy for smart, sustainable and inclusive growth, 2010.
26. European Spatial Observation Network, Europe in the World: Territorial evidence and visions, November 2007, www.espon.eu/mmp/online/website.
27. Fainstein, S.S., Competitiveness, Cohesion, and Governance: Their Implications for Social Justice, International Journal of Urban and Regional Research, 25 (4), 2001, pp. 884-888.
28. Faludi, A., Territorial Cohesion Policy and the European Model of Society, European Planning Studies, 15(4), 2007, pp. 557-583.
29. Hațegan, A., Literature review of the evolution of competitiveness concept, Annals of Faculty of Economics, 1(1), (2012), pp.41-46.
30. Kitson, M., Martin, R., Tyler, P., Regional competitiveness: An Elusive yet Key Concept, Regional Studies, 38(9), 2004, pp. 991-999.
31. Krugman, P., Competitiveness: A Dangerous Obsession, Foreign Affairs, 73(2), 1994, pp.28-44.
32. Krugman, P., Geography and Trade, Leuven University Press, Leuven, 1991.
33. Maloutas, T., Raco, M., Tas¸an-Kok, T., Conclusions – Competitiveness and Cohesion: One Discourse, Multiple Realities and New Challenges for Policy and Research, chapter in Ache, P. et al. (eds.), Cities between Competitiveness and Cohesion, Springer Science and Business Media, 2008.

34. Molle, W., Cohesion and Growth: The Theory and Practice of European Policy Making, Routledge, 2015.
35. OECD, Framework Conditions for Industrial Competitiveness, The OCDE Industry Committee Project, DSTI/JND, 94(4), 1994.
36. Organisation for Economic Cooperation and Development, Society at a Glance, OECD Social Indicators, 2005.
37. Ritzen, J., Easterly, W., Woolcock, M., On 'Good' Politicians and 'Bad' Policies: Social Cohesion, Institutions and Growth, Keynote address given at the 56th Congress of the International Institute of Public Finance, Seville, Spain, 28–31 August 2000.
38. Servillo, L., Territorial cohesion discourses: Hegemonic strategic concepts in European Spatial Planning, Planning Theory and Practice, 11(3), 2010.
39. Turok, I., Bailey, N., Docherty, I., Cities, competitiveness and cohesion: evidence from Central Scotland. In: Sassen, S. (ed.), Human Settlement Development. Developed under the auspices of UNESCO, EOLSS, 2006, pp. 208-223.
40. Turok, I., The Connections Between Social Cohesion and City Competitiveness, in OECD (ed.), Competitive Cities in the Global Economy, Paris: OECD Publishing, pp. 353-366, 2006.
41. Vranken, J., Cities between Competitiveness and Cohesion, Springer Netherlands, 2008.
42. Williamson, J., Regional inequality and the process of national development: a description of the patterns, Economic development and cultural change, 1965, pp.1-84

DISCOURSE AS A FORM OF MULTICULTURALISM IN LITERATURE AND COMMUNICATION
SECTION: SOCIOLOGY, POLITICAL SCIENCES AND INTERNATIONAL RELATIONS ARHIPELAG XXI PRESS, TÎRGU MUREȘ, 2015,
ISBN: 978-606-8624-21-1

PREVENTING HATE CRIME AND HATE SPEECH. A CRIMINOLOGICAL POINT OF VIEW

George-Mircea Botescu

Assoc. Prof., PhD, University of Bucharest

Abstract: Hate crime is defined as a criminal offence that is motivated by hostility or prejudice towards a group of which the individual victim is or is presumed to be a member. Victims are targeted. Hate crime is targeted at groups defined in terms of race, ethnicity, religion or belief, sexual orientation or transgender, disability and violence may extend towards proprety which they are associated (such as the desecration of cemetries). Hate crime covers a wide range of offences that range from "name - calling" and other forms of incivility to harrassment, assault and murder even mass murder. It is ,however, different to other forms of crime since it constitutes a form of discrimination that infringes human rights and prevents people from enjoying the full benefits of society. It is the cause of greater psychological harm than similar crimes lacking such a motivation and it causes fear among victims, groups and communities that are on the receiving end of such actions.

Hate speech do not enjoy presently an universally accepted definition. Most of the states adopted legislations which differ slightly. Only the Council of Europe "s Committee of Minister"s Recomandation 97 (20) on "hate speech" define it in a more rigorous way. Accordingly, the term "hate speech" shall be understood as covering all forms of expression which spread, incite, promote or justfy racial, hatred xenophobia, anti-Semitism or other forms of hatred based on intolerance, including intolerance expressed by agressive nationalism and ethnocentrism, discrimination and hostility against minorities, migrants and people of immigrant origin. In this sense, "hate speech" covers comments which are necessary directed against a person or a particular group of persons.The term is also found in European case-law, although the Court has never given a precise definition of it. It is obvious that the concept of "hate speech" encompasses a multiplicity of situations. Hate groups characteristics. Their viewpoints are bigoted. They are opposed to democracy and to other groups on the basis of race, religion, ethnicity, gender, sexual orientation, and so on.Second, they are organized. The level of organization varies a great deal. Unlike

the unorganized groups of friends and associates who commit most hate crimes, these groups have names and, usually, common symbols, uniforms, or traditions. They often even have official membership criteria, membership applications, and membership cards. They frequently have newsletters or other types of communication, memberships lists, planned gatherings and literature. They may engage in fundraising activities.

Preventing and reducing hate crimes and hate speech. If hate crimes are truly to be prevented and reduced, piecemeal and one-dimensional approaches are not satisfactory. Instead, government and private agencies and individuals must craft cooperative, multifaceted efforts. Those efforts should include several components:focus on the education of young people, focus on bias in state institution; focus on prejudices in society; a comprehensive effort to fight must be clearly a massive task requiring creative planning and the cooperation of many people; a suitable legislation and effective law enforcement responses for implementing hate crimes legislation.

Case study. The Romanian normative, preventing enforcement of hate crimes and hate speech with the Act nr. 217/2015 adopted recently by the Parliament. Some criminological reflections.

Keywords: hate crime, hate speech, discrimination, bigotry, prejudice.

Patternurile criminalităţii urii

Problemele de fond ale analizei criminalităţii motivate de ură vizează cuantificarea fenomenului, detectarea naturii acestuia şi anticiparea tendinţelor. La o abordare preliminară putem constata că, de fapt, criminalitatea urii nu se circumscrie criminalităţii convenţionale. Numărul şi frecvenţa tâlhăriilor, violurilor şi atacurilor grave au o constanţă mult mai ridicată. Numărul de infracţiuni motivate de ură pare minor, nesemnificativ, în comparaţie cu aceste totaluri. Dar cifrele înregistrate în statisticile judiciare pot subestima impactul potenţial al infracţiunilor motivate de ură. Avem certitudinea că infracţiunile motivate de ură au un efect deosebit de extins şi puternic asupra victimelor individuale, familiilor lor şi comunităţilor din care acestea fac parte. Totuşi, datele statistice se raportează numai la acele infracţiuni care au fost reclamate la poliţie, ori la alte agenţii de aplicare a legii, dar există motive întemeiate să credem că acest tip de infracţiuni sunt în mare parte neraportate. Estimările cercetărilor longitudinale, seriate, sunt că doar aproximativ 20-30% din numărul acestor fapte sunt semnalate organismelor de aplicare a

legii. Ratele de raportare în acest domeniu depind de tipul victime. De exemplu, imigranţii fără acte se tem de deportare ori nu au abilităţi de comunicare cu poliţia. Multe victime de acest gen aparţin unor grupuri aflate în mod tradiţional în relaţii dificile cu instituţiile judiciare şi, ca atare, manifestă un nivel ridicat de neîncredere sau chiar le este frică că vor fi revictimizate de poliţie. Homosexualii şi lesbienile se pot teme să-şi divulge orientările sexuale. Unele dintre victime, care nu cunosc încadrarea infracţiunilor motivate de ură, se pot teme de represalii pentru reclamare sau, pur şi simplu, se jenează de situaţia lor.

Chiar şi atunci când victimele adresează reclamaţii poliţiei, nu există certitudinea că fapta va fi încadrată cu acurateţe de către ofiţeri, ca fiind infracţiune determinată de ură. Poliţiştii pot avea o insuficientă pregătire în acest domeniu, pot avea propriile lor prejudecăţi, care afectează raportarea corectă, pot evita să întocmească documente procedurale suplimentare sau, pur şi simplu, pot fi supuşi unor presiuni departamentale ierarhice sau politice de a minimaliza sau de a cenzura infracţiunile motivate de ură.

Unele din inxactităţile prezente în statisticile oficiale privitoare la infracţiunile motivate de ură pot fi corectate prin corelare cu rezultatele sondajelor de victimizare. Cu toate acestea, s-a constatat că şi sondajele auto-raportate pot subestima grav ratele reale de victimizare. Mai multe studii arată că anumite tipuri de infracţiuni motivate de ură pot fi şi de şapte ori mai frecvente decât arată rezultatele sondajelor de victimizare.

Diagnozele recente evidenţiază că nu sunt indicii de creştere a infracţiunilor motivate de ură. Dar nici nu există motive reale pentru a concluziona că încadrarea juridică a acestor infracţiuni le-a redus ratele. Statisticile demonstrează, de asemenea, că există creşteri temporare şi evoluţii sinusoidale, de multe ori determinate de evenimente care s-au produs la nivel comunitar sau societal.

Aproximativ o treime din infracţiunile raportate constau în intimidare, iar aproape o treime în pagube materiale. Aproximativ jumătate din infracţiuni sunt îndreptate contra persoanei, în timp ce o altă treime generează pagube materiale. Aproximativ jumătate din infracţiuni ţintesc persoane, în timp ce restul vizează firme, locaşuri de cult, precum şi organizaţii comunitare.

În general, există o majoritate mică de infracţiuni motivate de ură comise din prejudecăţi rasiale, iar restul se distribuie aproape egal între prejudecăţi religioase, orientări sexuale şi motivaţii etnice. Aceste pattern-uri rămân destul de consistente de-a lungul timpului şi spaţiului, deşi există şi variabile ocazionale.

Victimele criminalităţii urii

Dificutăţile existente în statisticile infracţiunilor motivate de ură, precum şi numărul limitat de lucrări de cercetare empirică din acest domeniu fac dificilă formularea unor concluzii fiabile cu privire la victimologia acestui tip de criminalitate. Cu toate acestea, unele aspecte ale victimizării motivate de ură sunt evidente. Este clar, de exemplu, că membrii unor anumite grupuri sunt mai predispuşi de a deveni victime. În ultimii ani, peste 37% dintre victime în cazurile infracţiunilor motivate de ură raportate la FBI au fost afro-americani. Doar aproximativ 12,5% dintre americani sunt de culoare, ceea ce indică că afro-americanii sunt suprareprezentaţi printre victime. Această suprareprezentare este constantă în statisticile infracţiunilor pe acest profil, în fiecare an şi aproape în fiecare jurisdicţie a Statelor Unite. Având în vedere lunga istorie a prejudecăţilor împotriva afro-americanilor din Statele Unite, aceste statistici nu sunt surprinzătoare. Într-adevăr, violenţa împotriva negrilor este arhetipul infracţiunii motivate de ură la nivelul opiniei publice din America.

Un al doilea grup asupra căruia sunt direcţionate infracţiunile motivate de ură sunt evreii. Potrivit datelor FBI, 11% dintre victimele infracţiunilor motivate de ură au fost evrei. Aproximativ 70% dintre infracţiunile motivate de ură cu conotaţii religioase au fost, de asemenea, anti-evreieşti. Ca şi în cazul afro-americanilor, acest model este constant în timp şi spaţiu, iar acest grup a cunoscut o foarte lungă şi complexă istorie de victimizare. Potrivit sondajelor recente ale ADL, 14% dintre americani şi 35% dintre europeni au percepţii cu caracter antisemit. În cazul antisemitismului, 14% dintre infracţiunile motivate de ură sunt conexe literaturii şi retoricii extremiste. De asemenea, antisemitismul constituie o temă comună care poate reuni grupuri extremiste disparate.

Grupurile de gay, lesbiene, bisexuali şi persoanele transexuale sunt de asemenea deosebit de vulnerabile faţă de criminalitatea urii. Aproximativ 14% din infracţiunile motivate de ură raportate la FBI s-au referit la orientarea sexuală a victimelor. Pentru că persoanele LGBT sunt reticente în a reclama, este probabil că ratele reale de victimizare să fie mult mai mari. Potrivit unei serii de studii de victimizare, ratele s-ar situa între 20 şi 57%. Aceste infracţiuni vizează de cele mai multe ori bărbaţii gay. Frecvenţa infracţiunilor împotriva homoxesualilor este legată de norme culturale, religioase şi juridice care continuă să respingă homosexualitatea. Unele cercetări evidenţiază că ratele ridicate de violenţă împotriva bărbaţilor gay sunt legate de tineri agresivi care îşi demonstrează masculinitatea în acţiuni împotriva homoxesualilor, ca şi de stereotipurile tradiţionale care îi descriu ca fiind slabi şi vulnerabili. Există şi alte grupuri – victime ale infracţiunilor motivate de ură, dar la proporţii mai mici. Printre aceştia se află latino-americani, asiatici, romi, musulmani şi imigranţi. În ultimii ani, unele grupuri de advocacy au susţinut că există o creştere a crimelor împotriva persoanelor fără adăpost.

Relevăm, de asemenea, existenţa unor forme emergente ale criminalităţii urii. În primul rând, islamismul, ca platformă a criminalităţii urii care generează terorism. De asemenea, structurarea unor manifestări anti-roma sau anti-gipsy, cu conţinut violent complex, înregistrate în unele state europene. Includem în sfera emergenţei şi islamofobia care prinde contur în Europa pe fondul recrudescenţei fenomenului terorist, motivat islamic şi al amplificării fără precedent a fenomenului migraţionist arab şi nord-african.

Un aspect distinct privind infracţiunile motivate de ură îl constituie efectele lor pe termen lung asupra victimelor. Există cercetări care confirmă că daunele emoţionale şi frecvenţa sindromului post-traumatic sunt mai accentuate în cazul victimelor acestor infracţiuni. De fapt, acesta a fost unul din argumentele principale pentru care Curtea Supremă a Statelor Unite a considerat că infracţiunile motivate de ură sunt diferite calitativ de celelalte infracţiuni. Este plauzibil ca anumite infracţiuni cum ar fi vandalismul să fie mult mai vătămătoare când au la bază ura.

Caracteristicile grupărilor implicate în criminalitatea urii:

Percepţia comună consideră subiecţii care comit infracţiuni motivate de ură ca fiind membri ai grupărilor extremiste, neonaziste, skinheads etc. Există o varietate uimitoare de grupări care

vehiculează criminalitatea urii, atât în Europa, cât şi în Statele Unite. Cercetările relevă că subiecţii de acest gen provin din mai multe grupuri rasiale şi etnice, majoritatea lor fiind de culoare albă. Nu este clar dacă aceştia au, într-o proporţie semnificativă, antecedente penale personale. Deşi stereotipul profilului acestor infractori îi descriu ca fiind persoane needucate, unele studii constată o prezenţă semnificativă a studenţilor în rândul lor.

Există o varietate de factori cu impact în structurarea motivaţiei pentru criminalitatea urii. O determinantă principală ar fi căutarea de senzaţii tari, a acelor lucruri care generează excitare, alungă plictiseala şi impresionează grupul de prieteni. Cercetările indică faptul că infracţiunile motivate de ură se asociază cel mai des cu senzaţionalul. Ca rezultat, în infracţiunile urii, infractorii multipli, cu acţiune coordonată, sunt implicaţi într-un grad mai ridicat decât în alte tipuri de crime.

O altă posibilă motivaţie pentru criminalitatea urii sunt situaţiile financare dificile. Perioadele grele din punct de vedere econmic, atât la nivel individual, cât şi la nivel comunitar, pot crea presiuni şi pot favoriza găsirea *ţapului ispăşitor*.

În dinamica criminalităţii urii se resimt, de asemnea, influenţele culturale. Oamenii sunt expuşi constant la mesaje care confirmă stereotipurile şi prejudecăţile. Aceste mesaje vin din media, dinspre religie, de la politicieni şi guvern şi chiar dinspre normativitatea socială. Există mesaje repetitive de genul: imigranţii ne iau slujbele, negrii sunt violenţi, homosexualii sunt imorali, femeile sunt obiecte sexuale sau menajere. Ceea ce este neclar este de ce, deşi majoritatea europenilor şi americanilor sunt expuşi extensiv la aceste prejudecăţi culturale, doar un număr mic transferă aceste prejudecăţi în acte criminale.

Factorii situaţionali pot inspira, de asemnea, anumite infracţiuni motivate de ură. Un exemplu elocvent îl constituie atacurile din 11 septembie, 2001, care au declanşat un val de violenţă împotriva musulmanilor, a americanilor cu descendenţă în Orientul Apropiat şi chiar împotriva unora care au fost confundaţi cu membri ai acestor grupuri, cum ar fi indienii sikhs şi americanii de origine asiatică. Dar factorii situaţionali pot fi şi locali, mai ales în infracţiunile urii cu caracter de răzbunare, în care infractorii acţionează motivaţi de un atac împotriva grupului lor –

unul efectiv sau unul bazat pe zvonuri. În timp ce grupările organizare, care practică criminalitatea urii, sunt responsabile de multe infracţiuni comise în mod direct, prin ideologia lor, aceste grupări pot inspira şi non-membri să comită astfel de infracţiuni. Există sute de grupări legate de criminalitatea urii în Europa şi Statele Unite. Ele primesc o amplă atenţie din partea media şi, la rândul lor, folosesc intensiv Internetul ca instrument de comunicare. Numărul precis al site-urilor instigatoare la ură criminală este aproape imposibil de determinat. Centrul Simon Wiesenthal a documentat existenţa a peste şapte mii. Site-urile extremiste sunt în mod special problematice pentru că multe dintre ele au conţinuturi speciale adresate tinerilor. În acelaşi timp, ele au reuşit să pună în legătură grupări distanţate geografic.

Prevenirea şi reducerea criminalităţii motivate de ură şi a discursului motivat de ură:

Se impune, în primul rând, adoptarea de legi adecvate cu efect de descurajare bine înţelese de public şi mai ales de organismele specializate de aplicare. Organismele de aplicare a legii trebuie să culeagă date şi informaţii referitoare la criminalitatea urii şi să asigure instruirea specializată a ofiţerilor abilităţi. Experienţa occidentală demonstrează că este nevoie de departamente cu strategii şi proceduri speciale de combatere a criminalităţii motivate de ură, inclusiv crearea de unităţi de profil. Un alt tip de abordare complementară îl constituie asigurarea unui proces educativ şi a unor activităţi extracurriculare desemnate să reducă prejudecăţile, în special în rândul tinerilor. Educaţia bazată pe diversitate şi pe demolarea prejudecăţilor este atractivă şi este de aşteptat să prevină criminalitatea urii. De asemeni, se impune iniţierea frecventă a eforturilor la nivel comunitar de a lupta împotriva motivaţiei urii, ca răspuns direct la incidente particulare.

Sistemul justiţiei civile este folosit în câteva state ca răspuns la criminalitatea urii, ceea ce supune infractorii la despăgubirea victimelor cu sume substanţiale pentru prejudiciile pe care le-au cauzat - fapt de natură să descurajeze activitatea grupărilor de acest gen.

O altă metodă promiţătoare vizează programele de reabilitare a infractorilor. În anumite state se cere că infractorii condamnaţi pentru crime motivate de ură să participe la anumite programe de supraveghere şi intervenţie. De asemeni, în câteva locuri se utilizează abordările justiţiei restaurative, în mod special medierea victimă-infractor. Printre alte scopuri, medierea caută să

confere victimelor voce şi ajută infractorii să înţeleagă suferinţa pe care acţiunile lor au cauzat-o. Aceste programe au potenţialul de a opera reduceri semnificative în violenţa urii.

Studiu de caz :

PROLEGOMENE ALE UNUI DEMERS NORMATIV MAJOR PENTRU PROFILAXIA ŞI CONTRACARAREA CRIMINALITĂŢIi URII

În anul 2002, Guvernul României a adoptat Ordonanţa de urgenţă nr. 31/2002 privind interzicerea organizaţiilor şi simbolurilor cu caracter fascist, rasist sau xenofob şi a promovării cultului persoanelor vinovate de săvârşirea unor infracţiuni contra păcii şi omenirii.

Determinantele care au impus la momentul respectiv acest demers normativ au avut un conţinut complex, multifactorial, în care valenţele istorice, autohtone s-au sincronizat cu evoluţiile geopolitice şi geostrategice sub cupola propensiunii societăţii româneşti către europenitate, civilizaţie şi axiologie occidentală.

În Nota de fundamentare subsecventă actului normativ se consemna că "împiedicarea proliferării manifestărilor extremiste de tip fascist, rasist sau xenofob a constituit şi constituie o preocupare constantă a comunităţii internaţionale, atât la nivelul organismelor europene şi internaţionale, cât şi la nivelul legislaţiilor naţionale. Prevenirea şi combaterea incitării la ură naţionalistă, rasială sau religioasă corespund cerinţelor Uniunii Europene în domeniu, constituind, în acelaşi timp, un semnal pozitiv dat de statul român pentru combaterea rasismului, antisemitismului şi xenofobiei".

Ordonanţa de urgenţă nr. 31/2002 a fost aprobată, cu modificări şi completări prin Legea nr. 107/2006. Tot în anul 2006, articolele 8-11 din Ordonanţă au fost abrogate prin Legea nr. 278 pentru modificarea şi completarea Codului Penal, precum şi pentru modificarea şi completarea altor legi.

Practica judiciară generată de acest act normativ, în baza sesizărilor şi reclamaţilor depuse la Parchet de către diverse persoane sau organizaţii, a fost marcată de impunitate. Dosarele au fost închise încă din faza de cercetare, Ministerul Public reţinând, ca argumente de respingere,

ambiguităţile în interpretarea articolelor referitoare la Holocaust. În aceste condiţii, s-a impus o definire mai clară a "Holocaustului pe teritoriul României".

Carenţa principală a textului Ordonanţei a constat în faptul că, deşi lucrurile sunt clare din punct de vedere istoric, negaţioniştii contemporani au speculat neconcordanţa dintre teritoriile actuale ale României şi cele aflate în administrarea guvernelor istorice, în perioada de referinţă. Ca urmare, s-a considerat că în noul act normativ se impune introducerea unei noi definiţii comprehensive a Holocaustului pe teritoriul României", menite să elimine neajunsurile juridice şi să reliefeze adevărul istoric, că doar guvernele din perioada 1940-1944 se fac vinovate de participarea la Holocaust şi nu trebuie aruncat stigmatul peste timp, nici asupra statului român şi nici asupra generaţiilor care au urmat perioadei în cauză.

Un alt demers clarificator, cu valenţe semantice, istorice şi juridice pe care şi l-a asumat noua Lege vizează "profiling"-ul legionarismului.

În România, fascismul a luat denumirea de Mişcarea Legionară sau titulaturi ale unor partide sub care aceasta a funcţionat până în ianuarie 1941 (Legiunea Arhanghelului Mihail, Garda de Fier, “Totul pentru Ţară”). După decembrie 1989, diverse mişcări, asociaţii sau partide politice şi-au revendicat ideologia legionară şi au desfăşurat acţiuni de promovare a ideilor legionare în spaţiul public. Practica judiciară a demonstrat că neincluderea termenului legionar într-o reglementare, care se referă la riscurile pe care le poate produce extrema dreaptă identificată numai ca fascism, facilitează promovarea imaginii Mişcării Legionare ca mişcare naţionalistă, diferită de fascism. Astfel, Mişcarea Legionară nu ar intra sub incidenţa unor reglementări limitative pentru extremismul de dreapta.

De menţionat că, în România, două reglementări statuează specificul legionarismului ca parte din familia mişcărilor fasciste. În primul rând, Legea 51/1991 privind siguranţa naţională a României stipulează la art. 3 lit h) acţiuni de inspiraţie legionară, printre ameninţări la adresa siguranţei naţionale: “iniţierea, organizarea, săvârşirea sau sprijinirea în orice mod a acţiunilor totalitariste sau extremiste de sorginte comunistă, fascistă, legionară sau de orice altă natură, rasiste, antisemite, revizioniste, separatiste, care pot pune în pericol, sub orice formă, unitatea şi integritatea teritorială a României, precum şi incitarea la fapte ce pot periclita ordinea statului de

drept". În al doilea rând, Decizia nr. 1.709/9 martie 2012, adoptată de Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie - Secţia I Civilă, în care se afirmă că "Mişcarea Legionară a fost, în esenţă, o organizaţie de tip paramilitar terorist, de orientare naţionalist-fascistă, cu caracter mistic religios, violent anticomunist, dar, printre altele, şi antisemit". Tot din practica judiciară a rezultat necesitatea introducerii în noul act normativ a unor fapte săvârşite de persoane juridice, în concordanţă cu prevederile Codului penal.

MUTAŢII DE PARADIGMĂ JURIDICĂ ŞI CRIMINOLOGICĂ INTRODUSE DE LEGEA NR. 217/2015

O primă valenţă activă o constituie completarea titlului Ordonanţei, în sensul că actualul act normativ se referă şi la prevenirea şi combaterea infracţiunilor de profil, nu doar la interzicerea organizaţiilor şi simbolurilor cu caracter fascist, legionar, rasist sau xenofob şi a promovării cultului persoanelor vinovate de săvârşirea unor infracţiuni contra păcii şi omenirii.

Legea introduce "expressis verbis" între faptele, simbolurile şi organizaţiile interzise şi pe cele cu caracter legionar. Introduce o definiţie comprehensivă şi lipsită de ambiguităţi dată "Holocaustului pe teritoriul României", astfel încât acesta să includă "persecuţia sistematică şi anihilarea evreilor, sprijinită de autorităţile şi instituţiile statului român în teritoriile administrate de acesta, în perioada 1940-1944".

Reformularea articolului 5 din legea anterioară, astfel încât să fie sancţionată atât promovarea în public a cultului persoanelor vinovate de crime de război sau crime contra umanităţii, cât şi fapta de a promova, în public, idei, concepţii sau doctrine fasciste, legionare, rasiste ori xenofobe.

Introducerea unui nou articol – art.7 - referitor la incriminarea unor fapte săvârşite de o persoană juridică şi anume: a) răspândirea, vânzarea sau confecţionarea de simboluri fasciste, rasiste ori xenofobe precum şi deţinerea, în vederea răspândirii unor astfel de simboluri; b) utilizarea în public a simbolurilor fasciste, rasiste sau xenofobe; c) promovarea în public a cultului persoanelor vinovate de săvârşirea unor infracţiuni contra păcii şi omenirii sau desfăşurarea în public a unei activităţi temporare sau permanente, în scopul promovării ideilor, concepţiilor sau

doctrinelor fasciste, legionare, rasiste ori xenofobe; d) negarea în public a holocaustului ori a efectelor acestuia.

Legea circumstanţiază fără echivoc că aceste fapte nu constituie infracţiuni dacă sunt redate aspecte de acest gen în interesul artei sau ştiinţei, cercetării ori educaţiei şi că interesul este exprimat în sensul protecţiei drepturilor omului şi al valorilor fundamentale ocrotite, precum şi în respectul adevărului istoric general recunoscut, cu scopul de a nu fi repetată săvârşirea de alte infracţiuni contra păcii şi omenirii, crime de război sau crime contra umanităţii.

Reacţii anomice ale unor segmente ale societăţii civile:

Relevam analiza sociologului Alexandru Florian, conform careia, după 1990, problema regimurilor politice nedemocratice din România modernă a fost abordată marginal, reducţionist, mai ales emoţional, subiectiv şi vulgarizator. De asemenea, principalele partide politice nu şi-au probat competenţa şi integritatea în poziţionarea faţă de istoria recentă a României. Practic, a fost nevoie de o formulă substitutivă prin care două comisii prezidenţiale au suplinit dezbaterea publică şi şi-au asumat simbolistica rupturii politice a statului de trecutul totalitar.

Acelaşi cercetător subliniază că, în mod surprinzător, Legea nr. 217/2015, care a modificat OUG nr. 31/2002, a precipitat o reactivitate anomică care a antrenat segmente ale societăţii civile şi a configurat tendenţios agenda unei părţi a mass-mediei. Fenomenul a fost cu atât mai neaşteptat şi atipic, cu cât anterior, OUG nr. 31/2002 nu a generat reacţii negative.

Analizând procesul "de lege ferenda" al actului normativ în cauză, relevăm că el a fost disponibil pentru public, începând din noiembrie 2013 când, în cadrul unei conferinţe de presă, Crin Antonescu a făcut publică această iniţiativă legislativă. Interesul pentru acest proiect a fost redus şi polarizat, manifestându-se doar în cercurile asociate cultului Mişcării Legionare.

Este simptomatică radiografia mediului online pe acest profil. Dezbaterea a fost deschisă, fără niciun fel de limitări. Un eveniment discordant vine să sublinieze această stare de fapt. Un cetăţean purtând uniformă legionară s-a prezentat la Comisia Juridică a Camerei Deputaţilor, solicitând respingerea proiectului legislativ. În final, deputaţii au votat proiectul în luna iunie, cu o majoritate semnificativă. Au fost înregistrate doar două abţineri.

Între vot şi promulgarea de către preşedinte, au izbucnit o serie de reacţii discordante, anomice, lansate de aceleaşi cercuri marginale, purtătoare ale unui extremism rezidual. Au fost folosite dezinformări grosolane: legea ar fi antinaţională, cenzurează, compromite şi anihilează o mişcare - mişcarea politică creştin-naţională; interzice valori de prim rang ale culturii române. În siajul denigrărilor, a fost absorbită şi o parte a mass-media şi chiar unii reprezentanţi ai elitei culturale. Argumentele folosite s-au concentrat pe două teme false: legea instituie interdicţii asupra unor intelectuali de vârf din perioada interbelică (Eliade, Noica, Cioran, Vulcănescu etc.) şi nu recunoaşte crimele comunismului. Argumentele sunt false în totalitate. Legiuitorul nu şi-a propus să cenzureze cultura. Demers, de altfel, imposibil şi absurd, în cadrul societăţii democratice şi a statului de drept. În ceea ce priveşte represiunea totalitară şi criminalitatea stalinisto-naţional-comunistă din România, acest areal nu a făcut obiectul acestei legi, în perioada 2002-2015. Categoric şi acest câmp al criminalităţii urii de sorginte comunistă va trebui incriminat, dar printr-un act normativ de sine stătător, corespunzător complexităţii şi specificului pe care îl incumbă.

Analizând conotaţiile juridice, axiologice şi preventiv-educative ale legii, rezultă că aceasta are ca obiective principale redarea corectă a memoriei Holocaustului în spaţiul public şi profilaxia criminalităţii urii, a manifestărilor extremiste conexe acestui fenomen: antisemitismul, negaţionismul, eroizarea şi martirizarea elitelor fasciste şi a lui Ion Antonescu, reactualizarea simbolurilor, ritualurilor şi practicilor fasciste. În varianta din 2015, s-a urmărit atribuirea unui caracter comprehensiv, care înglobează definirea instituţională a simbolurilor şi practicilor legionare, ca echivalentul fascismului din România şi definirea specificului Holocaustului din România, ca parte a tragediei evreilor şi romilor din timpul celui de al Doilea Război Mondial, la nivel european.

În concluzie, valenţele preventiv - educaţionale ale legii se circumscriu opţiunilor axiologice fundamentale, civice şi democrate, care definesc apartenenţa la europenitate a societăţii noastre.

BIBLIOGRAPHY:

1. Basiliade C. George, Criminologie Comprehensivă, Ed. Expert 2006;

2. Beriş Liviu, The Holocaust under the Antonescu Governement, Ed. Hasefer 2013;
3. Ferguson J. Cristopher, Violent Crime. Clinical and social implications;
4. Florian Alexandru, O lege pentru o societate civilă nepregătită? - Revista "TIMPUL", Iaşi (28.08.2015);
5. Gerstenfeld B. Phyllis, Hate crimes. Causes, Controls and Controversies, Ed. Sage 2011;
6. Ioanid Radu, Comisia Internaţională de Studiere a Holocaustului în România, Raport Final, Ed. Polirom, 2005;
7. Joyce Peter-Wain Neil, A Dictionary of Criminal Justice Ed. Routledge, 2010;
8. Mc Laughin Eugene-Newburn Tim, The Sage Handbook of Criminological Theory Ed. Sage, 2012;
9. Legea nr. 217-2015. Expunere de motive;

DISCOURSE AS A FORM OF MULTICULTURALISM IN LITERATURE AND COMMUNICATION
SECTION: SOCIOLOGY, POLITICAL SCIENCES AND INTERNATIONAL RELATIONS ARHIPELAG XXI PRESS, TÎRGU MUREȘ, 2015,
ISBN: 978-606-8624-21-1

A SOCIOLOGICAL PERSPECTIVE ON RESPECT FOR THE DIGNITY AND RIGHTS OF INMATES IN ROMANIAN PENITENTIARY SYSTEM

Cristina Ilie Goga

Assist. Prof., PhD, University of Craiova

Abstract: This article, examines the dignity and rights of inmates in the Romanian system of imprisonment, from a dual perspective. First, by analyzing social documents (legislation, jurisprudence, books, articles), is being debated the issue of respect for these elements in the international and national legislation and institutions. The second part of the article presents the main results of a sociological research, conducted by applying an opinion survey, based on the questionnaire technique, conducted in Romanian penitentiary system. Sociological survey captures inmates opinion on the issue of respect for their rights and dignity in prison.

Keywords: penitentiary system, Romania, dignity and rights of inmates, opinion survey.

1. Demnitatea persoanelor prívate de libertate

Normele de bază ale tratamentului penitenciar, conform Regulilor Europene pentru Penitenciare sunt: respectarea demnității umane; imparțialitatea în acordarea tratamentului; susținerea stării de sănătate și respectului de sine, dezvoltarea simțului responsabilității, a atitudinilor și abilităților necesare reintegrării sociale; existența inspecțiilor în instituțiile și serviciile penale; protecția drepturilor individuale ale condamnaților cu referire la legalitatea executării pedepsei închisorii (Zidaru, 2001: 83).

Conform Dicționarului Explicativ al Limbii Române, ”demn” este echivalent cu ”respectabil”, ”care se impune”, ”care impune respect” (Dicționarul Explicativ al Limbii Române: 1998, 276), iar cuvântul ”demnitate” reprezintă ”calitatea de a fi demn, atitudine demnă; autoritate morală, prestigiu” (Dicționarul Explicativ al Limbii Române: 1998, 276).

Dicționarul Oxford definește ”demnitatea” ca fiind ”statusul sau calitatea de a fi demn de onoare sau respect; un sentiment de mândrie; respect de sine” (Oxford Dictionary: 2015).

Chiar dacă ”demnitatea umană” este de multe ori considerată a fi o sintagmă oarecum abstractă, ea este folosită cu sensul de onoare, autoritate morală, mândrie, respect etc. și este invocată de documentele fundamentale în domeniul respectării drepturilor omului, atât pe plan internațional, cât și național.

Declarația Universală a Drepturilor Omului, specifică încă din articolul 1 faptul că ”toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și în drepturi” (Declarația Universală a Drepturilor Omului, 1948: Art. 1).

Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, emisă de Consiliul Europei în anul 1950, în sensul respectării demnității umane, specifică din articolul 3 faptul că se interzice tortura: ”Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante” (Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, 1950: Art. 3). În Protocolul 13 al Convenţiei, privind abolirea pedepsei cu moartea, adoptat la Vilnius la data de 3 mai 2002, se evidențiază demnitatea înnăscută a oamenilor, în preambulul acestui protocol precizându-se faptul că: ”dreptul fiecăruia la viaţă reprezintă o valoare fundamentală într-o societate democratică şi abolirea pedepsei cu moartea este esenţială pentru apărarea acestui drept şi pentru deplina recunoaştere a demnităţii înnăscute a tuturor fiinţelor umane” (Protocolul 13, 2002: Preambul).

Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene, proclamată oficial la Nisa în 2002, modificată și proclamată a doua oară în 2007 și intrată în vigoare în decembrie 2009, odată cu Tratatul de la Lisabona (Porumbescu, 2015: 173; Niță & Ion, 2011: 20), atunci când Cartei i-a fost conferită aceeaşi forţă juridică obligatorie cu cea a tratatelor, are un titlu distinct: ”Capitolul I-Demnitatea”. Articolul 1 al acestui Capitol, denumit ”Demnitatea umană”, precizează: ”Demnitatea umană este inviolabilă. Aceasta trebuie respectată și protejată”. Celelalte articole ale primului Capitol descriu pe rând, restul de drepturi și obligații fundamentale: Articolul 2-Dreptul la viață; Articolul 3-Dreptul la integritate al persoanei; Articolul 4-Interzicerea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante; Articolul 5-Interzicerea sclaviei și a muncii forțate (Carta Drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, 2009: Capitolul I). În acest

context, putem afirma faptul că, indisolubil legate de respectarea și protejarea ”demnității umane” regăsim și celelalte drepturi și obligații menționate anterior.

Pactul Internaţional cu privire la Drepturile Civile şi Politice, adoptat şi deschis spre semnare de Adunarea Generală a Naţiunilor Unite la 16 decembrie 1966 și intrat în vigoare la 23 martie 1976, precizează încă din Preambul, faptul că ”recunoaşterea demnităţii inerente tuturor membrilor familiei umane şi a drepturilor lor egale şi inalienabile, constituie fundamentul libertăţii, dreptăţii şi păcii în lume” în conformitate cu principiile enunțate în Carta ONU și prevede în articolul 10, referindu-se la domeniul detenției, obligația de a fi tratate cu umanitate și cu respectarea demnității inerente persoanei umane, orice persoane private de libertate (Pactul internaţional cu privire la drepturile civile şi politice, 1966: Art. 10, Al. 1).

În legislația națională, regăsim o multitudine de acte normative care fac trimitere la termenul de ”demnitate umană”. Astfel, încă din primul articol al Constituției României, regăsim demnitatea ca o valoare supremă, garantată de stat: ”România este stat de drept, democratic și social, în care *demnitatea omului*, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic *reprezintă valori supreme*, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989 și *sunt garantate*” (Constituția României, 1991 (revizuită): Art. 1, al. 3).

În domeniul dreptului penal, regăsim tratată demnitatea umană în acte fundamentale, precum Codul Penal, Codul de Procedură Penală, Legea 304/2004 privind organizarea judiciară (republicată), Legea nr. 253 din 19 iulie 2013 privind executarea pedepselor, a măsurilor educative şi a altor măsuri neprivative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, Legea nr. 254 din 19 iulie 2013 privind executarea pedepselor şi a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.

Codul Penal al României face referire la demnitatea umană, considerând încălcarea acesteia ca fiind o circumstanță atenuantă legală, dacă infracțiunea a fost săvârșită ”sub stăpânirea unei puternice tulburări sau emoţii, determinată de o provocare din partea persoanei vătămate, produsă printr-o atingere gravă a demnităţii persoanei” (Codul Penal, 2009: al. 1, lit. a).

Codul de Procedură Penală specifică în articolul 11 denumit ”respectarea demnității umane și a vieții private”, faptul că: ”orice persoană care se află în curs de urmărire penală sau

de judecată trebuie tratată cu respectarea demnităţii umane" (Codul de procedură penală, 2010: Art. 11, Alin. 1). Referitor la articolul 11, alineatul 1, Volonciu Nicolae și colaboratorii, realizau o precizare în cartea "Noul cod de procedură penală comentat" și anume, aceea că "se consacră, din păcate într-o formulă destul de improprie, *dreptul de a nu fi supus la tortură, tratamente inumane sau degradante*, prevăzut de art. 3 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului". Mai mult, autorii adaugă: "este indiscutabil că el este aplicabil şi persoanelor aflate în *faza executării hotărârilor penale*, care trebuie tratate cu respectarea demnităţii umane" și mai mult, "articolul 11 alin. 1 din Codul de Procedură Penală pare să nu ţină cont de faptul că procesul penal mai include o fază nouă, distinctă de cea a urmăririi penale şi a judecăţii, respectiv *faza camerei preliminare*, când, de asemenea, persoanele implicate trebuie tratate cu respectarea demnităţii umane. Chiar dacă această fază este în principiu una lipsită de publicitate şi contradictorialitate, ea se poate desfăşura cu inculpaţii aflaţi în stare de arest preventiv sau sub imperiul unei alte măsuri preventive, ceea ce presupune prezentarea lor în faţa judecătorului de cameră preliminară, în vederea pronunţării asupra măsurii preventive" (Volonciu, 2014: 120).

Legea nr. 253 din 19 iulie 2013 privind executarea pedepselor, a măsurilor educative şi a altor măsuri neprivative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, specifică în articolul 7 "respectarea demnității umane", faptul că "pedepsele, măsurile educative şi celelalte măsuri precum amenda, pedeapsa accesorie, pedeapsa complementară etc., dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, neprivative de libertate, se execută în condiţii care să asigure respectarea demnităţii umane" (Legea 253, 2013: Art. 7).

Legea nr. 254 din 19 iulie 2013 privind executarea pedepselor şi a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, face referire în articolul 4 la respectarea demnității umane, precizându-se faptul că "pedepsele şi măsurile privative de libertate se execută în condiţii care să asigure respectarea demnităţii umane" (Legea 254, 2013: Art. 4).

2. Drepturile deținuților

Tematica drepturilor persoanelor ce au comis infracțiuni, a început să fie dezbătură de gânditorii iluminiști precum Montesquieu, Beccaria și Rousseau din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, aceștia susținând cu tărie renunțarea la tortură și pedeapsa cu moartea și

determinând schimbarea dreptului penal feudal (Sima, 1999: 5). Michel Foucault, în cartea ”A supraveghea și a pedepsi. Apariția închisorii”, a prezentat epoca modernă ca fiind perioada în care pedeapsa a devenit ”umanizată” (Udangiu, 2014: 306; Pricină & Ilie, 2014: 62), punându-se cu precădere accent pe pedeapsa privativă de libertate, controlul persoanei și transformarea delincventului (Foucault, 2005: 197). Astfel, vorbim în perioda de început de secolului al XIX-lea, de apariția codurilor penale clasice, ce au ținut cont de respectarea drepturilor inculpaților și s-a recurs masiv la privațiunea de libertate, regăsind o ”febră experimentală” în domeniul organizării penitenciare (Pașca, 1998: 16).

Începutul secolului XX, aduce o nouă tendință în sistemele punitive, drepturile persoanelor învinuite și acuzate începând să ia amploare și astfel în multe state europene și în Statele Unite ale Americii adoptându-se coduri penale moderne, ce impuneau noi tipuri de sancțiuni alternative la regimului penitenciar, precum suspendarea executării pedepsei și probațiunea. Deja, după a doua jumătate a secolului al XX-lea aceste sisteme alternative se dezvoltă și capătă noi forme (Coraș, 2009: 40), ajungând la o reală explozie legislativă în domeniul execuțional penal și al drepturilor persoanelor deținute (Ilie, 2015: 21).

În legislația internațională, drepturile omului sunt reglementate de o serie de documente, cele mai cunoscute fiind Declarația Universală a Drepturilor Omului din 1948, emisă de Organizația Națiunilor Unite și Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale din 1950. În privința respectării drepturilor persoanelor private de libertate, actele normative fundamentale sunt Regulile Standard Minime pentru Tratamentul Deținuților din 1955, emise de Organizația Națiunilor Unite, Regulile Standard Minime pentru Tratamentul Deținuților din 1973, emise de Consiliul Europei și Convenția împotriva Torturii sau altor Tratamente sau Pedepse Crude, Inumane sau Degradante adoptată de Organizația Națiunilor Unite în 1984. La nivel european, pentru a se asigura respectarea drepturilor deținuților, au fost emise un număr considerabil de recomandări (Ilie, 2014: 114-118).

În România, respectarea drepturilor persoanelor private de libertate este reglementată de acte normative precum Codul de Procedură Penală, Codul Penal, Legea nr. 254 din 2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal etc.

Principalele drepturi ale persoanelor private de libertate, sunt descrise actualmente în cadrul capitolului V al Legii nr. 254 din 2013. Conform articolului 56 din Legea 254, exercitarea

drepturilor persoanelor condamnate este îngrădită decât în limitele şi în condiţiile prevăzute de Constituţie şi de lege, iar împotriva măsurilor dispuse de administraţia penitenciarului privitoare la exercitarea drepturilor prevăzute de lege, persoanele condamnate pot face plângere la judecătorul de supraveghere a privării de libertate, în termen de 10 zile de la data când au luat cunoştinţă de măsura luată (Legea 254: 2013: Art. 56, Alin. 1 și 2). Astfel, în penitenciarele românești, ”respectarea drepturilor prevăzute de lege pentru persoanele condamnate este asigurată de judecătorul de supraveghere a privării de libertate” (Legea 254, 2013: Art. 57, Alin. 1), iar ”reprezentanţii organizaţiilor neguvernamentale, care desfăşoară activităţi în domeniul protecţiei drepturilor omului, pot vizita penitenciarele şi pot lua contact cu persoanele condamnate, cu acordul directorului general al Administraţiei Naţionale a Penitenciarelor” (Legea 254, 2013: Art. 57, Alin. 2), întrevederile dintre deținuți și reprezentanții organizațiilor desfășurându-se în condiţii de confidenţialitate, doar sub supraveghere vizuală.

Legea 254 din 2013, prevede în articolele 58-80, următoarele drepturi ale persoanelor private de libertate: 1.În articolul 58: *Libertatea conştiinţei, a opiniilor şi libertatea credinţelor religioase,* se specifică faptul că deținuții au ”dreptul la libertatea credinţelor religioase, fără a aduce atingere libertăţii credinţelor religioase ale celorlalte persoane condamnate” și ”pot participa la servicii sau întruniri religioase organizate în penitenciare, pot primi vizite ale reprezentanţilor cultului respectiv şi pot procura şi deţine publicaţii cu caracter religios, precum şi obiecte de cult” (Legea 254, 2013: Art. 58, Alin. 2 și 3); 2.Articolul 59 prezintă *Dreptul la informaţie*, și se menționează că ”dreptul persoanelor condamnate de a avea acces la informaţiile de interes public nu poate fi îngrădit” și se realizează în condiţiile legii, fiind asigurat de Administraţia Naţională a Penitenciarelor şi administraţia penitenciarelor. Acest drept este asigurat și prin ”publicaţii, emisiuni radiofonice şi televizate sau prin orice alte mijloace autorizate”, iar deținuților le este permis să comunice inclusiv cu mass-media (Legea 254, 2013: Art. 59, Alin. 1-5); 3.În articolul 60: *dreptul la consultarea documentelor cu caracter personal*, se menționează faptul că ”persoana condamnată, apărătorul acesteia sau oricare altă persoană, cu acordul scris al persoanei condamnate, are acces la dosarul individual, îl poate consulta și poate efectua fotocopii ale documentelor sub supravegherea unui angajat al penitenciarului (Legea 254, 2013: Art. 60, Alin. 1-8); 4.În articolul 61 vizând *accesul la dispoziţiile legale şi documentele privind executarea pedepselor,* se specifică faptul că persoanele condamnate au dreptul în

perioada de carantină şi observare după primirea în penitenciar, să poată consulta ”prevederile Codului penal şi ale Codului de procedură penală referitoare la executarea pedepselor privative de libertate, Legea 254/2013 și regulamentul de aplicare a dispoziţiilor acesteia, precum și ordinele şi deciziile emise în temeiul legii 254/2013, Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informaţiile de interes public, cu modificările şi completările ulterioare şi Hotărârea Guvernului nr. 123/2002 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informaţiile de interes public, Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă, aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr. 193/2008, cu modificările şi completările ulterioare, precum şi regulamentul de ordine interioară a penitenciarului” (Legea 254, 2013: Art. 61, Alin. 1). În cazul în care deținutul are dificultăți de comunicare și înțelegere a limbii române, administrația penitenciarelor va desemna o persoană care să ajute la explicarea textelor (Legea 254, 2013: Art. 61, Alin. 2); 5.În articolul 62 ce se referă la *dreptul de asistență juridică*, se specifică faptul că deținuții beneficiază de ”spaţiul şi facilităţile necesare asigurării dreptului la asistenţă juridică” , iar persoanele condamnate pot consulta avocaţi aleşi sau pe cei numiți din oficiu, în orice problemă de drept, întâlnirea realizându-se sub supraveghere vizuală, cu respectarea confidenţialităţii vizitei (Legea 254, 2013: Art. 62, Alin. 1-3); 6.Articolele 63 și 64 prezintă *dreptul de petiţionare şi dreptul la corespondenţă,* ce le sunt garantate deținuților, cu specificația că ”termenul de petiţie include orice cerere sau sesizare adresată autorităţilor publice, instituţiilor publice, organelor judiciare, instanţelor naţionale şi internaţionale” și a faptului că, pentru a exclude riscul de introducere în penitenciar obiecte și substanțe ilegale, plicurile sunt deschise în prezența persoanei deținute, fără a fi citite, iar dacă există indicii temeinice cu privire la săvârșirea unei infracțiuni, corespondenţa şi răspunsurile la petiţii pot fi reţinute şi predate celor în drept, cu înștiințarea scrisă a persoanei condamnate (Legea 254, 2013: Art. 63, Alin. 1-5). Articolul 64 prezintă măsurile ce trebuie luate de directorii penitenciarelor pentru asigurarea dreptului de petiţionare şi a dreptului la corespondenţă; 7.Articolul 65 vizează *dreptul la convorbiri telefonice* ce le asigurat deținuților prin instalarea de telefoane publice în penitenciare; 8.Articolul 66 se referă la *dreptul la comunicări on-line* și acesta este acordat anumitor categorii de deținuți, pentru a facilita comunicarea cu membrii familiei și cu alte persoane; 9.Articolul 67 prezintă *dreptul la plimbare zilnică*, ce este asigurat tuturor deținuților pentru minim o oră, în

funcție de regimul de executare al pedepsei; 10.Articolul 68 detaliază *dreptul de a primi vizite şi dreptul de a fi informat cu privire la situaţiile familiale deosebite*, prezentându-se modalitatea de realizare a vizitelor și anume în spații special amenajate, sub supravegherea vizuală a personalului penitenciarului, după controlul prealabil al vizitatorilor, în condițiile impuse de regulamentul de aplicare al legii 254/2013 și totodată prezentându-se situațiile deosebite familiale: boala gravă sau decesul soţului, soţiei sau al concubinului, concubinei, precum şi al unei alte categorii de rude apropiate; 11.Articolul 69 vizează dreptul la vizită intimă și prezintă condițiile ce trebuie îndeplinite cumulativ pentru ca o persoană privată de libertate să beneficieze de acest tip de vizite din partea soției/soțului sau a partenerului/partenerei; 12.Articolul 70 analizează *dreptul de a primi, cumpăra şi a deţine bunuri*, specificându-se faptul că ”numărul şi greutatea pachetelor, categoriile de bunuri care pot fi primite, cumpărate, păstrate şi folosite de către persoanele condamnate, precum şi procedura de primire, păstrare şi folosire se stabilesc prin regulamentul de aplicare al legii” nr. 254/2013 și de asemenea, în alineatul 4 al acestui articol se prezintă modalitatea de folosire a sumelor de bani de care dispune deținutul; 13.Articolele 71-73 prezintă *dreptul la asistenţă medicală, tratament şi îngrijiri*, modalitatea de efectuare a *examenului medical* și acordarea *asistenței medicale în cazuri speciale* (femeile gravide sau cele care au născut și au în îngrijire un copil cu vârsta de maxim un an, persoanele care suferă de boli psihice grave, inclusiv în cazurile provocate de consumul de alcool sau de substanțe psihoactive); 14.Articolul 74 prezintă *dreptul la asistenţă diplomatică*, acordat deținuților ce au altă cetățenie decât cea română dar se analizează și drepturile deținuților cu statut de refugiaţi sau apatrizi şi al persoanelor condamnate, care au altă cetăţenie decât cea română, al căror stat nu este reprezentat diplomatic sau consular în România; 15.Articolul 75 analizează *dreptul la încheierea căsătoriei*, detaliindu-se modalitatea de efectuare a acesteia, dreptul la vizită intimă ce urmează căsătoriei, dar și permisia de ieșire din penitenciar ca urmare a căsătoriei, ce poate fi acordată persoanelor ce execută o pedeapsă privativă de libertate în regim deschis sau semideschis; 16.Articolul 76 prezintă *dreptul de a vota* al persoanelor condamnate; 17.Articolul 77 analizează *dreptul la odihnă şi repaus săptămânal*, specificându-se faptul că deținuților li se asigură minim 7 ore de somn zilnic și celor ce muncesc li se acordă dreptul de repaus săptămânal conform legislației; 18.Articolul 78 vizează *dreptul la muncă* al persoanelor condamnate, ce se acordă ”în raport cu tipul regimului de executare, ţinându-se seama de

calificarea, deprinderile şi aptitudinile acestora, de vârstă, starea de sănătate, măsurile de siguranţă, precum şi de programele destinate sprijinirii formării profesionale a acestora" (Legea 254, 2013: Art. 63); 19.Articolul 79 prezintă *dreptul la învățământ* de care pot beneficia deținuții (cursuri de instruire şcolară sau universitare); 20.Articolul 80 prezintă *dreptul la hrană, ţinută, cazarmament şi condiţii minime de cazare*.

3. Rezultatele cercetării sociologice în domeniul respectării demnității și drepturilor deținuților, realizată în Penitenciarul de Maximă Siguranță din Craiova

Prezentul proiect de cercetare a fost efectuat din dorința de a surprinde opiniile persoanelor private de libertate în direcția evaluării experienței penitenciare. Ne vom limita în acest articol la prezentarea principalelor rezultate obținute de la persoanele intervievate, în domeniul respectării demnității și drepturilor deținuților.

Compunerea cadrului conceptual a facilitat fixarea unui set de variabile-cauză şi variabile-efect. Plecând de la variabila cauză a unei legislații stricte în materia dreptului execuțional penal în direcția respectării drepturilor și demnității deținuților, am identificat variabila efect de respectare a drepturilor și demnității persoanelor private de libertate. Ipoteza de la care pornim este aceea că în condițiile unei legislații penale stricte drepturile deținuților sunt respectate. Astfel, un obiectiv al cercetării a fost acela de identificare a percepției persoanelor private de libertate asupra nivelului de respectare a drepturilor lor. Pe de altă parte, analizând rapoartele nefavorabile ale instituțiilor naționale și internaționale, în domeniul condițiilor întâlnite în penitenciarele românești, am conturat o a doua ipoteză și anume, aceea că demnitatea persoanelor private de libertate este parțial încălcată, cel de-al doilea obiectiv al cercetării, fiind acela de identifica percepția deținuților asupra condițiilor regăsite în locul de detenție.

Deoarece am avut ca scop principal determinarea opiniei deținuților asupra experienței penitenciare, am considerat oportună efectuarea unei cercetări cantitative, prin aplicarea unui chestionar ce a permis examinarea faptelor sociale prin intermediul trăsăturilor exprimate numeric. Metoda cercetării a fost cea a anchetei prin aplicarea tehnicii chestionarului.

În construirea eșantionului am optat pentru persoanele private de libertate ce au suferit o condamnare definitivă și al căror nivel de studii este de peste 8 clase.

Astfel, din cele 520 persoane aflate în această situație în Penitenciarul cu Regim de Maximă Siguranță din Craiova, din care 483 de bărbați (92,88%) și 37 de femei (7,11%), am considerat oportun să selectăm un procent de 20% dintre aceștia, adică 104 persoane.

În alegerea eşantionului de 104 persoane am urmărit ca proporţia bărbaţilor şi a femeilor intervievate să fie egală cu procentul lor real în cadrul populaţiei totale, astfel că, am intervievat 8 femei, reprezentând 7.69% din eşantion şi 96 bărbaţi reprezentând 92.31%.

Colectarea datelor în Penitenciarul de Maximă Siguranță din Craiova, s-a realizat în perioada 20 martie – 5 aprilie 2015.

Întrebarea: *Cum considerați că sunt condițiile de detenție?*

Variante	Procente
Foarte proaste	22,1%
Proaste	19,2%
Acceptabile	43,3%
Bune	15,4%
Total	**100 %**

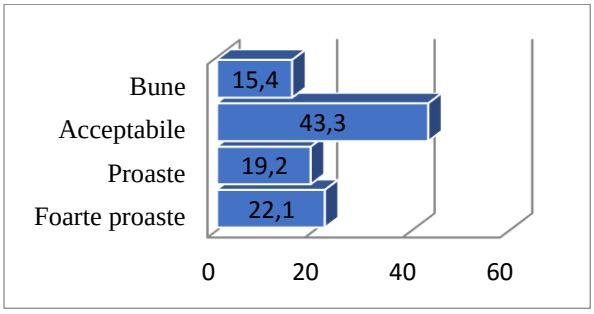

Întrebați despre condițiile de detenție, un procent de 15.4% au apreciat aceste condiții ca fiind *bune*, 43.3% ca fiind *acceptabile*, 22.1% *foarte proaste* și 19.2% *proaste*. Niciun respondent nu a apreciat condițiile din penitenciar ca fiind *foarte bune*.

Pe o scală de la 1 la 10, luând în considerare 5 intervale, având fiecare o valoare de 1.8, putem considera calificativul *foarte bune* ca fiind cuprins între nota 10 și nota 8,2, calificativul *bune* ca fiind cuprins între 8.1 și 6,4, calificativului *acceptabile* corespunzându-i notele cuprinse între 6.3 și 4,6, calificativul *proaste* fiind cuprins între 4.5 și 2.8 și calificativului *foarte proste* corespunzându-i notele cuprinse între 2.7 și 1. În aceste condiții, media pentru calificativul *foarte bune* este de 9.1, media pentru calificativul *bune* este de 7.25, media corespunzătoare calificativului *acceptabile* este de 5.45, media pentru *proaste* este de 3.65 și media ce corespunde calificativului *foarte proaste* este de 1.85. Astfel, realizând o medie a calificativelor acordate, convertite în note, pentru condițiile din penitenciar putem constata faptul că aceasta se poate echivala cu nota 4.5.

ISBN: 978-606-8624-21-1

Întrebarea: *Acordați o notă pentru următoarele sectoare în organizarea sistemului penitenciar* (unde 1- este ”foarte prost” și 10 este ”foarte bun”)

La această întrebare cu mai multe elemente ce se vor evaluate, s-a dorit aflarea opiniei respondenților asupra dotărilor camerei de cazare, dotărilor penitenciarului, curățeniei, dimensiunilor spațiului de detenție, mâncării, căldurii, asistenței medicale, siguranței și opinia asupra activităților culturale, școlare, educative, moral-religioase, de formare profesională, de consiliere psihologică și asistență socială.

Luând în considerare aceeași divizare prezentată mai sus, în cadrul căreia putem echivala notele de la 1 la 10 cu calificative, pentru fiecare sector evaluat vom realiza media, acordând o notă și calificativul echivalent.

Ca urmare a evaluării de către persoanele private de libertate a celor 14 sectoare din sistemul penitenciar și realizând media pentru fiecare dintre aceste segmente, am obținut o clasificare în ordinea mediilor și astfel se constată că cele mai deficitare sectoare, a căror medie a fost de altfel sub nota 6, sunt: alimentația (media 5.2), asistența medicală (media-5.7), dotările camerei de detenție (media-5.8) și spațiul de detenție (media-5.9). Cele mai bune note au fost obținute de activitățile destinate reintegrării sociale a deținuților și de siguranța ce este asigurată în cadrul penitenciarului.

Cu toate acestea, observăm, faptul că, în medie, condițiile din peniteniar și serviciile oferite, sunt considerate a fi acceptabile, bune și foarte bune, cu toate că la întrebarea anterioară, un procent de 43.3% dintre respondenți au considerat condițiile ca fiind ”proaste” și ”foarte proaste”.

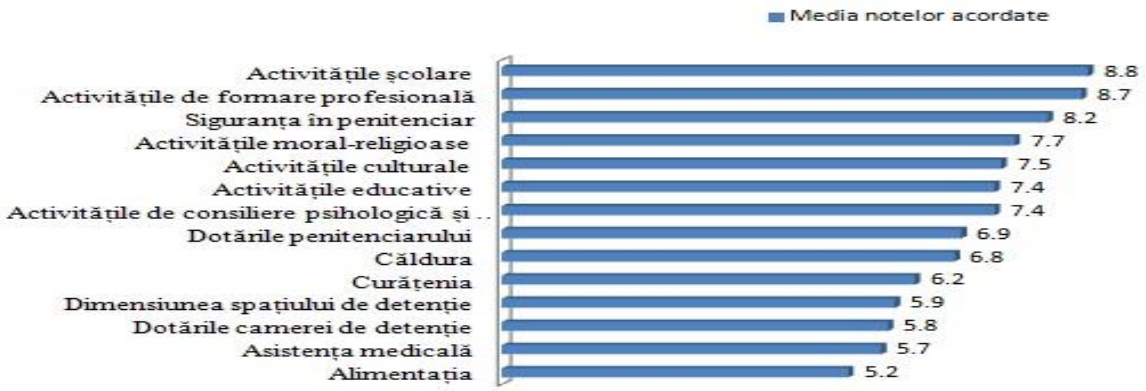

Întrebarea: *În sistemul penitenciar consideraţi că vă sunt respectate drepturile?*

Dreptul	**Da, complet**	**Da, parţial**	**Nu**	**NS**	**NR**
Libertatea conştiinţei, a opiniilor şi libertatea credinţelor religioase-**art 58**	74,1%	22,1%	3,8 %		
Dreptul la informaţie - **art 59**	74,1%	22,1%	3,8 %		
Dreptul la consultarea documentelor cu caracter personal-**art 60**	75,0 %	13,5%	5,8%	5,8%	
Accesul la dispoziţiile legale şi documentele privind executarea pedepselor- **art. 61**	82,7%	5,8%	7,7%	3,8%	
Dreptul la asistenţă juridică– **art. 62**	94,2%	1,9%	3,9%		
Dreptul de petiţionare şi dreptul la corespondenţă -**art. 63-64**	98,1%			1,9%	
Dreptul la convorbiri telefonice -**art.65**	100%				
Dreptul la comunicări on-line- **art. 66**	16,3%		79,8%	3,9%	
Dreptul la plimbare zilnică- **art. 67**	100%				
Dreptul de a primi vizite şi dreptul de a fi informat cu privire la situaţiile familiale deosebite - **art. 68**	91,3%	8,7%			
Dreptul la vizită intimă –**art. 69**	92,3%	2,9%	4,8%		
Dreptul de a primi, cumpăra şi a deţine bunuri - **art. 70**	96,2%	3,8%			
Dreptul la asistenţă medicală, tratament şi îngrijiri- **art. 71-73**	68,3%	29,8%	1,9%		
Dreptul la asistenţă diplomatică- **art. 74**					100%
Dreptul la încheierea căsătoriei - **art. 75**	93,3%	4,8%			1,9%
Dreptul de a vota - **art. 76**	83,7%	6,7%	3,8%		3,8%
Dreptul la odihnă şi repausul săptămânal -**art. 77**	86,5%	7,7%	5,8%		
Dreptul la muncă- **art. 78**	81,7%	14,4%	3,8%		
Dreptul la învăţământ -**art. 79**	92,3%	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%
Dreptul la hrană, ţinută, cazarmament şi condiţii minime de cazare - **art. 80**	90,4%	7,7%	1,9%		

Întrebarea ce vizează respectarea drepturilor deținuților aflați în sistemul penitenciar, se referă la principalele drepturi ale persoanelor private de libertate, descrise în cadrul capitolului V al Legii nr. 254 din 2013 privind executarea pedepselor şi a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, în articolele 58-80.

Se observă că majoritatea persoanelor private de libertate consideră faptul că le sunt respectate drepturile prevăzute de legislația națională, complet sau parțial, o mică parte dintre acestea specificând că le-ar fi încălcate aceste drepturi.

BIBLIOGRAPHY:

1. Academia Română, Institutul de Lingvistică ”Iorgu Iordan” (1998). Dicționarul Explicativ al Limbii Române. București: Editura Univers Enciclopedic.
2. Carta Drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, 2009.
3. Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, 1950.
4. Codul Penal al României,2009.
5. Codul de Procedură Penală a României, 2010.
6. Constituția României, 1991 (republicată).
7. Coraș, L. (2009). Sancțiuni penale alternative la pedeapsa închisorii. București: Editura C. H. Beck.
8. Declarația Universală a Drepturilor Omului, 1948.
9. Foucault, M. (2005). A supraveghea și a pedepsi. Nașterea închisorii. (a II-a ediție),Tradus din franceză de Bogdan Ghiu. Pitești: Paralela 45, 2005.
10. Ilie, C. (2014). The image of romanian penitentiaries from the perspective of international institutions. In Boldea, I. (ed.). Globalization and Intercultural Dialogue. Multidisciplinary Perspectives. Târgu Mureș: Arhipelag XXI, 114-122.
11. Ilie, C. (2015). ”De jure” and ”de facto” situation in the detention system. Case study: Romania. Journal of Arts & Humanities, Vol 4, No. 2, 20-28.
12. Legea nr. 253 din 19 iulie 2013 privind executarea pedepselor, a măsurilor educative şi a altor măsuri neprivative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.
13. Legea nr. 254 din 19 iulie 2013 privind executarea pedepselor şi a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.
14. Niţă, A.M., Ion, V. (2011). Employment policies in the context of the Labour Code amendments in 2011**.** Revista de Ştiinţe Politice, No. 29, 19-26.

15. Oxford Dictionary (2015). Oxford dictionaries. Language matters. Oxford: Oxford University Press. Accesat la 19.10.2015:
16. http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/dignity.
17. Pactul internaţional cu privire la drepturile civile şi politice, 1966.
18. Pașca, V. (1998). Măsurile de siguranță. Sancțiuni penale. București: Lumina Lex.
19. Porumbescu, A. (2015). The evolution of the European Union as global actor in light of the Lisbon Treaty. Analele Universității din Craiova. Istorie, No. 1(27), 171-181.
20. Pricină, G, Ilie, G. (2014). The capacity of young offenders to design their life strategies. Journal of Community Positive Practices, No. XIV/2, 61-70.
21. Sima, C. (1999). Măsurile de siguranță în dreptul penal contemporan. București: Editura All Beck, 1999.
22. Udangiu, E. (2014). Creativity and the pressures of contemporary world. Network Intelligence Studies, No. 2, 305-308.
23. Volonciu, N. (coord.) (2014). Noul cod de procedură penală comentat. București: Hamangiu.
24. Zidaru, P. (2001). *Drept penitenciar*. București: Universul Juridic.

DISCOURSE AS A FORM OF MULTICULTURALISM IN LITERATURE AND COMMUNICATION
SECTION: SOCIOLOGY, POLITICAL SCIENCES AND INTERNATIONAL RELATIONS ARHIPELAG XXI PRESS, TÎRGU MUREȘ, 2015,
ISBN: 978-606-8624-21-1

THE INFORMAL ECONOMY: CONCEPTUAL BACKGROUND AND THEORETICAL FRAMEWORK

Gál Katalin

Assist. Prof., PhD, "Partium" Christian University of Oradea

Abstract: The concept of informal economy first appeared in 1973 in a report by the International Labour Office (ILO), defined as an economic activity, which takes place within the informal sector and it is unregulated by law but governed by custom or personal ties. As a scientific research theme is quite young in economic and sociological spheres, but in the last four decades a vast literature has gathered on this subject, although there are missing the studies which synthesize the conceptual approaches and theoretical visions. The purpose of the present paper is to give a large scale synthesis trough a literature review about main theories, models and research methods analysis and synthesis on the informal economy, taking in consideration that it has been a controversial subject worldwide in the last decades.
Keywords: informal economy, formal economy, theory of informal economy, definition of informal economy, precarious economy.

Introduction

This papers' main objective is to offer a general conceptual and theoretical background of the informal economy and a short contextualization of this concept from Romania point of view. The structure of the study follows the above mentioned objective: a conceptual description, presentation of the main theories and a Romanian contextualization.

Informal versus formal: a conceptual background

In the special literature about informal economy (Hart, 1973; Portes, 1994; Centeno & Portes, 2003; Harding–Jenkins, 1981; Sassen, 1992, 1994; Busse, 2001; Offe & Heinze, 1992; Sik, 1996; Adler-Lomnitz & Scheinbaum, 2004) the variety of definitions and approaches is

characteristic. In the most of the definitions, the informal economy sphere covers *all illegal economical activities* along the formal-informal duality. Beyond that, the authors shade the definitions, which results usually overlap. Anyhow is not clear the limitation: the household economy appears as black economy, the contraband activity appears as non defined informal work. It is also problematic, not evident the definition of gray economy. But the sets of those economical activities, which results along the interests of employers, employees and clients, get the *underground, illegal or informal economy* label (Portes, 1994:426-427).

The concept appeared first in the context of the Third World. Keith Hart mentioned it (Portes, 1994:426-427; Harding−Jenkins, 1989:7-14) and gave a dual model of incomes on the urban labour market: the wage/salary and income of self-employed status. The informal attribute belongs to the latter mentioned, and is characterized by intense dynamism and diversity. The concept became later institutionalized, lost its dynamic character, and as a result of redefinition the informal attribute became the synonym of poverty and unemployment, so the informal economy belonged only to a specific urban way of life (Portes, 1994; Harding & Jenkins, 1989).

The representation of informal phenomena in negative light leads to its redefinition. The researcher recognized, the Third World context is false, because the phenomenon of informal economy is present in the economical system of developed industrial societies. But to the scientific investigation the relevant system of clear definitions is required. The conceptualizations' most important representatives in the international panels are Edgar L. Feige (1990), Saskia Sassen (1992), Jonathan Gersuny (in Spéder, 1993; in Harding-Jenkins, 1989), Manuel Castells (1992), Alejandro Portes (2003), Claus Offe and Rolf G. Heinze (1992), Philip Harding and Richard Jenkins (1989) etc.

According to Feige (1990) all economical activities, which are not controlled by the state, are going together with informal sphere. She gives a useful taxonomy of the phenomena and specifies those social grounds, where these types of activities happen. The starting point of the classification is the underground economy[1] as an umbrella concept. The different informal activities are labeled under the aegis of this umbrella concept. The first group covers the notion of the *illegal economy*, which includes the distribution of illicit and indictable goods and

[1] This concept appears by Saskia Sassen (1992, 1994) also.

services. The *unreported economy's* components are those activities, which avoid the rules of code. The *unrecorded economy* more or less corresponds to the previous, but approximates from the side of institutions, including e.g. the false statistics of administration. The *informal economy* covers those activities, which avoid the rules and therefore they are excluded from the protection of administration and the system of contracts, credits and social security (Portes, 1994:428-429; Harding & Jenkins, 1989:84).

The sociologists recognized that the legal and criminal categories, just like normal and abnormal, must be redefined. An analogy can be identified: while illegal economy means the production of illicit goods and services, informal economy concerns the production of permitted goods and services. Castells and Portes (1989 in Portes, 1994) give a clear delimitation and definition: the basic difference between formal and informal resides in the *mode* how the goods and services were produced *not in the nature* of final products. They suggest a triple distinction of economical activities: *formal*, *informal* and *illegal*. The explicit delimitation allows the systematical exploration of differences and correlation of reciprocal economical relations. So the typical economical spheres, the modes of production and redistribution and the final products are characterized along the dimensions of *permitted* and *not permitted*. The above mentioned activities are characterized with the following parameters: in the formal economy both, the final product and the mode of production are licit; while in the informal economy the final product is licit or permitted, the mode of production is illicit; the final products and the mode of production are illicit, not permitted in the illegal/criminal economy.

This description gives us a functional approach of the phenomena, allocates goals for the different types of economical activities. These kinds of activities – informal and illegal- actually can serve the individuals' or households' survival in the process of production and marketing of goods and services (Portes & Castells & Benton, 1989 in Portes, 1994). In practice, the distinction is not so clear; this is an ideal-typical approach, as the same job representing survival for the informal worker is illegal activity for his employee etc.

Sassen's conception (1992:79-88) is analogous, interprets the phenomena in the context of post-industrial societies (excludes the exclusivity of the Third World), emphasizes the entity of formal and informal categories. Without institutional/formal frame informal sphere does not exist, emphasizing the importance of rethinking the existing economical theories. In Hungarian

literature among others Spéder Zsolt (1993) reveals this idea. The underground economy as umbrella concept is also used by Sassen as a category of uncontrolled economical activities; who, similarly to Castells and Portes describes it with three components: illegal/criminal activities, different forms of tax evasion and informal economy. Sassen raises the issue: if the criminal economical activities are labeled as underground economy, will the informal be part of the formal? The question is: based on the described logic why is informal economy not part of formal economy? (Castells & Mollenkopf, 1992:79-88; Sassen, 1991) As we can see, Sassens' approach also shows the doubtfulness of the definitions. In reality, in most of the situations the underground as a label is entitled to those economical activities that are out of state control. This umbrella concept guarantees the distinction of non formal activities, which differ in the nature and mode of activities and final products.

The theories of informal economy

As we described above in the conceptual background, „officially", the informal economy concept had been developed for the first time by Hart (1973:61-89) within his report to ILO, describing the urban sub-proletariat, proving that the majority are not included by the employees on labour market. After this edition, the informal sector had been described in an optimist vision and it was recommended to support it, but once the concept had been institutionalized, its positive and dynamic presentation became a bureaucratic one. Within the ILO publishing works, labour employment in the informal economy sphere was constantly identified as an under-employment, and it was suggested that this fact is affecting the workers, which are not able to benefit from the modern economy. But this featuring and quasi-negative presentation of the informal sector within the poverty context was contested by other researchers, militating for an alternative attitude for this phenomenon, underlying that he informal activities are manifest signs of the entrepreneurship dynamism. This re-defining trend had as result a new conception. It was recognized the fact that the informal issues and characteristics from the under-developing world are also present within the modern, developed countries' economy. But it is necessary to systematize the already used definitions. For example, the representatives of this thinking are: Feige (1990), Sassen (1992), Castells and Portes (1989, 1992, 2003), Offe and Heinze (1992),

Harding and Jenkins (1989) and many others. Within the ample informal economy redefining process, Castells and Portes (1989) are stating the difference between formal and informal: according to them, the primordial difference consists not in the final product nature (which may be formal or informal), but in the manner it had been manufactured, or it had been the object of an economic trade (see Castells & Portes, 1989; Portes, 1994; Portes & Haller, 2005:405). They propose a triple differentiation as in this way, the concepts of *formal*, *informal* and *illegal* allow to reveal the differences within their close relationship. During the last decade all over the world, the interest for the informal economy renewed due to the fact that first of all the informal economy not only increased, but also appeared in new developments located in different/ unexpected places emerged; secondly, despite the debate on its defining features, supporting the informal enterprises and the improvement of working conditions at the informal jobs are more and more viewed as growth promotion and poverty decreasing ways. This thinking involves a more expanded defining way by admitting the structural segmentation and assumptions reviewing on the defining characteristics of the informal economy (Chen M. A., 2006). By this study we are joining to the idea, which is underlining the fact that the informal economy is a constitutive part of the economical development, it is not a phenomenon on the way of disappearance, more over it knows a continuous growing; it cannot be ignored by the decision makers, governments, specialists, activists. According to Chen M. A. (2006) a very well grounded and informed political approach has to became aware that the informal economy is very diversified, covering a wide range of activities (starting the surviving strategies toward the dynamic enterprises), is caused by many factors, may contribute to the poverty decreasing and is also affected by the public policies and legislation in force, but is differently affected as the formal economy. Further to the theories presentation we review the views (and also the critics) of the dualist school, structural school (the dynamic links between formal and informal) and institutional prospective, role of trust, of social capital and informal social networks.

The Dualist School: it treats the informal economy within the undeveloped countries, and subscribes to the idea that the informal sector is composed by marginal activities – different from the formal economy - assuring incomes for poor people and a safety network in crisis times. According to this school thinking, the informal economy represents a stage in a country development, is mostly due to the lack of modern working opportunities giving the ability to

engross the labour excess caused by the slow rhythm of economic growth and the rapid rhythm of population growing. According to the dualist thinking, the informal sector acts as a reserve, safety solution, absorbing or integrating the labour force excluded from the labour market by restricting the formal sector and offering a reserve labour during the expansion periods of the formal sector. Simultaneously the informal sector offers affordable goods and services for the marginalized people, contributing to their social integration (Chelcea & Mateescu, 2004:8-9). As a consequence, the informal sector is identified as a sector which is decreasing simultaneously with the formal sector increasing; it is a parallel developed sector to the formal one, what is not formally integrated, becomes informal (Bhattacharya, 2007).

One of the Dualist School critics is Sethuraman (1981). Having in view the prospective formal – informal discord, the dualist thinking identifies the urban economy as a continuum, where the enterprises and activities part of the two sub-systems are differentiated according to certain features, as: the way of developing the production, the organization way and operations proportions. According to Sethuramans' view, it is requested a more precise definition, because the „delimitation" features for the two sub-sectors suggest the fact that the informal enterprises are emerging in spite of the lack of requested financial capital and professional qualification too, or that these entities are not even real enterprises according to a conventional meaning of the word, rather some production units evolving during an evolution process.

At the end of the theoreticians optimism this time less normative as the dualist thinking, has been directed toward the real possibilities concerning the research questions and the phenomenon issuing. One of the greatest names of these debates is Hernando de Soto (1989) with his book „The other path". His book was born from the doubt he had in front of the following three theorems: clandestinity means only poverty and marginalization, the Peru culture is incompatible with the enterprising spirit and the economic systems of the most developed countries in the world, all bad things from the Latin America are due to the foreign forces and not to the domestic errors.

The Structural School, promoted by Castells and Porters (1989) is subscribing to the idea that the informal sector is consisting in subordinated units (micro-firms) and workers, accomplishing costs decreasing, so being part of the big capitalist firms' competitive growth. Within the structural model, contrasting with the double nature model, the production forms and

modalities are not considered just as co-existent, but also closely related and interdependent. According to this view, the capitalist development nature (and not the lack of economic development) is explaining the informal production relationships development persistence and growth. While the previous approaches defined the informal sector according to its characteristics, as economic activity type, company size, social status of the workers, or the invested capital amount, this approach champions (Portes & Sassen-Koob, 1987; Castells & Portes, 1989; Benton, 1989; Fernández-Kelly & Garcia, 1989; Sassen-Koob, 1989; Sassen, 1992) are making a distinction concerning the informal economy by production and trading processes. So, the informal economy includes all income generating activities which are effectively regulated by the state within the social environments where similar activities are settled (Castells & Portes, 1989). Based on this definition, the sociological structural approach states the fact that the informal economy is not strictly associated with the underdevelopment of the third world countries, contrary persisting even within the modern, post-modern or post-industrial sectors of the economy. Portes and Sassen-Koob (1978) are assessing the informal economy relationship within the industrial development theories context, the activities character and dynamic and their development. They consider as informal, the above mentioned working situations where the work and capital are not clearly separated, the contractual relationship among them is missing, there is a paid labour, and also the working and payment conditions are missing. So definite or identified, the informal sector of economic activity is heterogeneous considering a structural point of view, and involves activities as: subsistence, small scale production and commerce, subcontracting to quasi-clandestine companies and home workers.

Logically, *the institutional prospective* was supposed to be included also as a critical view by the informal economy dualist assessment. The issue was separately treated while within the institutional approach other newer theoretical issues concerning the informal economy have been also introduced, as the role of trust, of social capital and networks in the informal economy. Sindzingre (2006:58-74) emphases the idea that instead of formal – informal discord, phenomena considered as informal may be explained by other features as: the credibility and feasibility of institutions and contracts, either formal or informal ones. The social capital and social networks role represents an important concept in studying the informal economy. Within the new contemporary regulations and globalization context, the informal economic organization forms

became quite popular, profoundly inter-connecting with the official economies, consequently the „old" notion of informal sector and informal economy raised questions. Both in the industrialized societies and the developing ones the informal economic arrangements based on links among relatives, kinships, friendship, community connections interfered within the contemporary economies as subcontracting, illegal work, transnational migration etc. as result of state involving diminishing in the population welfare and labour employment. Within this context researchers as Portes (1994) reached to the conclusion that the formal – informal distinction overcame the utility. Using the social networks theory the ability of social forces assuring a settlement framework flexible integrated within the fellowship and confidence is assessed. So, the social networks are considered more a social capital source, able to strength the efficiency and independent state economic development. Better to represent the economical informality in the regulation absence terms, the social networks is developing the portrait of informal economy as an alternative form of settlement, operating beyond the settlement frame offered by the state.

Informal economy in Romania: social-economic context

Based on didactic reasons three stages are concerned: the informal economy before 1989, the informal economy during the transitory period just after 1989 and the informal economy during the present times – new faces of informalisation. The scientific contribution of this chapter consists entirely in the autochthonous scientific literature synthetizing, the presentation of studies and researches developed in Romania, the inventory of great authors dedicated to this theme research from different expectations. The base studies, articles and books we took as milestones represent the autochthonous professional literature in the field (Chelcea & Mateescu, 2004; Dobrescu, Rughiniș, & Zamfir, 2000; Hunya, Réti, R. Süle, & Tóth, 1990; Neef, Stănculescu, & Adair, 2007; Sik, 1996a, 1996b, 2006; Stănculescu, 2004; Stănculescu & Ilie, 2001; Mungiu-Pippidi, Ioniță, & Mândruță, 2000; Verdery, 1996; Ékes, 1993).

We may not talk about sociology research of this phenomenon in Romania before 1989, while officially there was no secondary or informal economy. Concerning this period of time there are no available scientific tools for researches synthesizing, our work was restricted to informal activities inventories and especially to develop their context within the social-economic

environment before 1989, what is an important issue, since the past of the communist economy is reflected also in nowadays. Anyway, the discourse concerning the communist informal economy is not denied by the secondary economy concept, which although it was not present in the communist economy, stroke roots within the public discourse. In the Romanian communist context we may agree to the conclusion of Girasek and Sik (2006:75), according to which the informal economy before 1989 functioned as an inventive response to the rigidity of the planned and controlled economic system, a tool for increasing the incomes – not necessary in currency.

The post-communist period has its own special characteristics. Within the economic transition context, the informal economy may be considered as the previous regime heritage. The practice, as the economic elite saved their economic connections reviving them within the market economy, is relevant also for the informal surviving strategies. This means that people involved in the invisible economy during the communism are using their practice, connections and information sources in order to assure their surviving within the structural change in Romania (Péter, 2003). Coming back to Girasek and Sik (2006:75): during the post-communist transition period, unlike the period before 1989, the informal economic strategies „invented" within the new economic context have the role of a defense mechanism – facilitating the advantages in the social-economic situation after 1989.

In spite of the fact that here is no clear demarcation line between the post-communist period and the period after the post-communist period, from didactic reasons and not only, it was treated separately having in view the informal economy, sketching the social-economic profile of the post-modern informalisation within the Romanian paradox. But many times, when characterizing the Romanian society, we fall into trap of the communism/post-communism/political-economic transition when motivating certain social phenomena, not taking into consideration the world wide economic-social trends strongly influencing the structure and evolution of social processes in Romania.

An OECD report on informal employment signed by Parlevliet and Xenogiani (2008) shows that informal employment persists in Romania. The authors identify two main groups involved in informal employment: there are people working informally because they have no real alternative and informal work is a survival strategy and there are people who deliberately avoid taxes and social security contributions. The first group includes some forms of informal

employment in agriculture and unpaid family workers. The second group includes unregistered companies or those companies that do not declare their workers they hire without employment contract, or declares a minimum income, the real value of wages paying in pocket - payment in the envelope, so the second group comprises general indirect employers and employees who accept these informalised working conditions for various reasons. The authors identify several factors contributing to the continued persistence of informal employment: post-transition socio-economic evolutions (economic restructuring, privatization of state enterprises, low economic growth, unemployment, poverty, social inequalities); emigration (many emigrants returning to Romania for temporary short periods of time and engage in informal work); there are institutional factors that affect the informalisation of the labour market (labour market regulations, the structure of tax systems, social security, bureaucracy, public administration, corruption); informal employment is also determined by social/behavioral factors (culture, lack of trust in public institutions, the negative perception of the role of the state, partial understanding or underestimation of the benefits derived from social security).

Regarding informal employment trends we are focusing only on certain aspects of the informal economy after 2000, since the nature of informal employment has changed due to economic growth. Although the importance of agriculture has declined, yet agriculture remains an important activity in the portfolio of income generating strategies. Most informal activities are concentrated in retail trade, transport, construction, repair and maintenance, agriculture, hotels and restaurants, health and education (see also Neef, Stănculescu & Adair, 2007; Stănculescu & Elias, 2001; Stănculescu, 2004).

Finally, based on Parleviet and Xenogiani (2008) we can conclude that there isn't one single policy that would reduce informal employment required for formalizing the status of the labour market. They propose a mix of policies which address the needs of at least the following informally employed groups of people: the poor and vulnerable people who are informally employed because they have no other options; those who are informally employed (voluntary or non-voluntary), but they have the potential to occupy formal; those who are working in the informal sector by own choice. In the process of implementing policies informality has to be differential treated according to the specific needs of the various vulnerable groups.

Conclusion

Although the phenomenon of informal economy was "recently" discovered for science, until now has been accumulated an extensive literature produced by academic sphere and international, national, governmental and non-governmental organizations as well; constituting a frequent topic on the agenda of public policies. With this study the main objective was to offer an overview of the specific literature, as part of a large theoretical and conceptual review of the phenomenon. This work was not intended to make a resolution on the benefits or negative effects on society of the informal economy. As a main conclusion in Romanian context is, that analyzing the informal sector, we have to take into consideration the country-specific aspects (space and time). The informal economy in Romania does not function as an instrument of income support such worked before 1989, nor as a defense mechanism - facilitator of advantages in the context of transition after 1989, but as a defense mechanism of disadvantaged groups on dual labour market often promoted by the formal sphere (labour market), using different methods.

BIBLIOGRAPHY:

1. Adair, P., & Neef, R. (2007). Ce este economia informală din România? In R. Neef, M. S. Stănculescu, & P. Adair, *Economia informală şi transformare socială în România* (pg. 13-19). Bucureşti: Editura Paideia.
2. Adler-Lomnitz, Larissa. (1998a). "Komaság" Kölcsönös szívességek rendszere a chilei városi középosztályban. *Replika 29.*, 139-149.
3. Adler-Lomnitz, L. (1998b). Informal Exchange Networks in Formal Systems: A Theoretical Model. *American Antropologist, vol. 90., issue 1* , 42-55.
4. Adler-Lomnitz, L., & Scheinbaum, D. (2004). Trust, Social Networks and the Informal Economy: A Comparative Analysis. *Review of Sociologyof the Hungarian Sociological Association, vol 10, number 1, 11 June* , 15-26.

5. Anghel, R. (2004). Economia informală în comunism şi post-comunism: mere şi ţuică într-un sat din Maramureş. In L. Chelcea, & O. Mateescu, *Economia informală în România. Pieţe, practici sociale şi transformări ale satului după 1989.* (pg. 263-287). Bucureşti: Editura Paideia.
6. Benton, L. A. (1989). Industrial Subcontracting and the Informal Sector: The Politics of Restructuring in the Madrid Electronics Industry. In A. Portes, M. Castells, & L. A. Benton, *The Informal Economy. Studies in Advanced and Less Developed Countries.* (pg. 228-244). Baltimore-London: The Johns Hopkins University Press.
7. Bhattacharya, S. (2007). *Informal Sector Dynamics and its Role in the Capital Accumulation Process: The Contrasting Cases of India and South Africa.* 05. 11., 2011. http://www.policyinnovations.org/ideas/policy_library/data/informal_sector_dynamics/_res/id=sa_File1/PAPER.pdf
8. Breman, J. (2007). *The Informal Sector Economy: from Problem to Solution.* 05. 11.2011., d http://www.cee-recherche.fr/colloque_tepp/eco_informelle/pdf/Breman.pdf
9. Busse, S. (2001). Strategies of Daily Life: Social Capital and the informal economy in Russia. *Sociological Information* .
10. Castells, M., & Mollenkopf, J. (1992). Is New York Dual City? In M. Castells, & J. Mollenkopf, *Dual City: Restructuring New York* (pg. 399-425). New York: Russel Sage Foundation.
11. Castells, M., & Portes, A. (1989). World Underneath: The Origins, Dynamics, and Effects of the Informal Economy. In A. Portes, M. Castells, & L. A. Benton, *The Informal Economy. Studies in Advanced and Less Developed Countries* (pg. 11-37). Baltimore - London: The John Hopkins University Press.
12. Centeno, M. A., & Portes, A. (2003). *The Informal Economy in The Shadow of the State.* Princeton University CMD Working Paper 03-06 February.
13. Chelcea, L., & Mateescu, O. (2004). *Economia informală în România: Pieţe, practici sociale şi transformări ale statului după 1989.* Bucureşti: Editura Paideia.
14. Chen, M. A. (2008). Informalization of Labour Markets. Is Formalization the Answer? In e. Shahra Razavi, *The Gendered Impacts of Liberalization. Towards „Embedded Liberalism"?* (pg. 191-218). New York - Abingdom: Routledge.

15. Chen, M. A. (2006). Rethinking the Informal Economy: Linkages with the Formal Economy adn the Formal Regulatory Environment. In B. Guha-Khasnobis, R. Kanbur, & E. Ostrom, *Linking the Formal and Informal Economy. Concepts and Policies* (pg. 75-92). New York: Oxford University Press.
16. Chen, M. (2000). Risk, Insurance and the Informal economy. *Workshop on Risk, Powerty and Insurance: Innovations for the Informal Economy.* Washington, DC: World Bank, Human Development Network Social Protection and Financial Sector Development Department.
17. Dobrescu, A., Rughiniş, C., & Zamfir, C. (2000). *Coping Strategies In Three Regions Of Romania Affected By Mass Redundancies.* SOCO-IWM Working Paper.
18. Ékes, I. (1993). *Rejtett gazdaság - láthatatlan jövedelmek tegnap és ma.* Budapest: Ékes Ildikó.
19. Feige, E. L. (1990). Defining and Estimating Underground and Informal Economies: The New Institutional Economic Approach. *World Development, Vol. 18., No. 7* , 989-1002.
20. Fernández-Kelly, M. P., & Garcia, A. M. (1989). Informalization at the Core: Hispnic Women, Homework and the Advanced Capitalist State. In A. Portes, M. Castells, & L. A. Benton, *The Informal Economy. Studies in Advanced and Less Developed Countries.* (pg. 247-264). Baltimore-London: The Johns Hopkins University Press.
21. Girasek, E., & Sik, E. (2006). Munkaerőpiac és informális jövedelem. In T. Kolosi, I. G. Tóth, & G. Vukovich, *Társadalmi riport 2006* (pg. 65-85). Budapest: TÁRKI.
22. Harding, P., & Jenkins, R. (1989). *The Myth of the Hidden Economy. Towards a New Understanding of Informal Economic Activity.* Philadelphia: Open University Press.
23. Hart, K. (1973). Informal Income Opportunities and Urban Employment in Ghana. *The Journal of Modern African Studies, Vol. 11, No. 1 (mar)* , 61-89.
24. Hunya, G., Réti, T., R. Süle, A., & Tóth, L. (1990). *Románia 1944-1990. Gazdaság - és politikatörténet.* Budapest: Atlantisz Medvetánc.
25. Mungiu-Pippidi, A., Ioniţă, S., & Mândruţă, D. (2000). *In the Shadow Economy.* Viena: Soco Project Paper No. 80, IWM Policy Project.
26. Neef, R., Stănculescu, M. S., & Adair, P. (2007). *Economia informală şi transformarea socială în România.* Bucureşti: Paidea.

27. Offe, C., & Heinze, R. G. (1992). *Beyond employment. Time Work and Informal Economy.* Philadelphia: Temple University Press.
28. Péter, L. (2003). Új szegények túlélési stratégiái. *Erdélyi társadalom I./1*
29. Portes, A. (1998). Social Capital: Its Origins and Applications in Modern Sociology. *Annual Review of Sociology, Volume 24, issue:1* , 1-24.
30. Portes, A. (1994). The Informal Economy and its Paradoxes. In N. J. Smelser, & R. Swedberg, *The Handbook of Economic Sociology* (pg. 426-449). Princeton - New York: Princeton University Press - Russeal Sage Foundation.
31. Portes, A., & Castells, M. (1989). World Undernieth: The Origins, Dynamics, and Effects of the Informal Economy. In A. Portes, M. Castells, & L. A. Benton, *The Informal Economy. Studies in Advanced and LEss Developed Countries.* (pg. 11-37). Baltimore - London: The Johns Hopkins University Press.
32. Portes, A., & Haller, W. (2005). The informal economy. In N. J. Smelser, & R. Swedberg, *The Handbook of Economic Sociology* (pg. 403-425). Princeton - Woodstock - New York: Princeton University Press - Russel Sage Foundation.
33. Portes, A., & Sassen-Koob, S. (1987). Making it Underground: Comparative Material on the Informal Sector in Western Market Economies. *The American Journal of Sociology, Vol. 93, No. 1* , 30-61.
34. Sassen, S. (1992). The Informal Economy. In J. H. Mollenkopf, & M. Castells, *Dual City: Restructuring New York* (pg. 79-101). New York: Russel Sage Foundation.
35. Sassen, S. (1994). The Informal Economy: Between New Developments and Old Regulation. *The Yale Law Journal, Vol. 103, No. 8., Symposium: The Informal Economy* , 2289-2304.
36. Sassen-Koob, S. (1989). New York City's Informal Economy. In A. Portes, M. Castells, & L. A. Benton, *The Informal Economy. Studies in Advanced and Less Developed Countries* (pg. 60-77). Baltimore-London: The John Hopkins University Press.
37. Sethuraman, S. V. (1981). *The Urban Informal Sector in Developing Countries. Employment, poverty and environment.* Geneva: International Labour Office.

38. Sik, E. (1996a). Egy ló-öszvér a lovakról és a szamarakról. Adalék a második gazdaság hazai eszemetörténetéhez. *Közgazdasági Szemle, XLIII évfolyam, július-augusztus,* 704-725.
39. Sik, E. (1996b). Traktátus az informális gazdaság és a feketemunka terjedelmének megismerhetetlenségéről általában és a posztszocialista átalakulás során különösen. *Rejtőzködő Jelen* , Hirschler Rezső Szociálpolitikai Egyesület Budapest.
40. Sindzingre, A. (2006). The Relevance of the Concepts of Formality and Informality: a Theoretical Appraisal. In B. Guha-Khasnobis, R. Kanbur, & E. Ostrom, *Linking the Formal and Informal Economy. Concepts and Policies.* (pg. 58-74). New York: Oxford University Press.
41. De Soto, H. (1989). *The Other Path. The Invisible Revolution in the Third World.* London: I. B. Tauris & Co Ltd.
42. Spéder, Zs. (1993). *A mindennapi élet ökonómiája.* Budapest: Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó.
43. Stănculescu, M. S. (2004). Households' economic strategies between state, market and informal economies. In N. Rainer, & P. Adair, *Informal Economies and Social Transformation in Romania* (pg. 59-81). Münster: Lit Verlag.
44. Stănculescu, M. S., & Ilie, S. (2001). *Informal Sector in Romania.* Bucureşti: UNDP & RIQL.
45. Verdery, K. (1996). *What was Socialism and what Comes Next?* Princeton NJ: Princeton University Press.

DISCOURSE AS A FORM OF MULTICULTURALISM IN LITERATURE AND COMMUNICATION
SECTION: SOCIOLOGY, POLITICAL SCIENCES AND INTERNATIONAL RELATIONS ARHIPELAG XXI PRESS, TÎRGU MUREȘ, 2015,
ISBN: 978-606-8624-21-1

INTERNATIONAL SECURITY AND NUCLEAR PROLIFERATION

Nicoleta Laşan

Assist. Prof., PhD, "Vasile Goldiș" Western University of Arad

Abstract: The beggining of the nuclear era is considered to be the end of the Second World War when the United States launched two nuclear bombs on the Japanese cities of Hiroshima and Nagasaki. The American President J. F. Kennedy stated in 1963: „I am haunted by the feeling that by 1970, unless we are successful, there may be 10 nuclear powers instead of 4, and by 1975, 15 or 20", and these words indicate the general fear felt by mankind in front of the evolutions in the nuclear energy field. From this perspective, it is essential to analyze some cases of state nuclear proliferation, namely India, Pakistan and North Korea, as these are not only some of the most debated ones but also the most problematic ones for international security.

Keywords: nuclear proliferation, international security, India, Pakistan, North Korea.

I. Introducere

În vederea corectării deficienţelor de care suferă la momentul actual regimul internaţional al neproliferării nucleare, considerăm esenţială analizarea unor cazuri concrete de state care au decis să îşi dezvolte programe nucleare militare în ultimii ani. Descoperirea motivaţiilor care stau în spatele acestor decizii dar şi analiza evoluţiei programelor nucleare vor contribui la perfecţionarea regimului internaţional al neproliferării în anii care urmează. Fie că vorbim despre India şi Pakistan, state care nu au fost niciodată părţi la Tratatul de Neproliferare Nucleară (NPT), fie că vorbim despre Coreea de Nord, care a decis să se retragă în anul 2003 din tratat, comunitatea internaţională poate să înveţe multe din aceste lecţii ale istoriei şi să le utilizeze în vedere perfecţionării reglementărilor internaţionale din domeniul neproliferării nucleare.

II. India

La momentul declarării independenţei statului India, în anul 1947, liderii politicii ai noului stat erau indeciși cu privire la armele nucleare, acestea jucând un rol marginal în politica externă a Indiei. Mai mult decât atât, la începutul anilor 1950 India critica armele nucleare şi se declara în favoarea dezarmării nucleare totale[1].

Motivaţii de ordin structural dar şi preferinţele naţionale au determinat modificarea acestei atitudini a Indiei faţă de armele nucleare până la începutul anilor 1970. În primul sfert de secol de existenţă a statului, India fusese implicată în patru conflicte importante, din care trei cu Pakistan şi unul cu China. Rivalul incontestabil al Indiei, Pakistanul, începuse dezvoltarea unui program nuclear încă din anii 1950, şi beneficia în acest demers şi de sprijinul Statelor Unite ale Americii, cele două state parafând un acord de cooperare la începutul anilor 1970. De cealaltă parte, China devenise stat nuclear în anii 1960 şi beneficia de sprjinul şi de cooperarea atât cu Statele Unite ale Americii cât şi cu Pakistan.

Drept răspuns la aceste evoluţii de pe scena internaţională, India s-a apropiat de Uniunea Sovietică şi a început dezvoltarea programului său nuclear. În ceea ce priveşte colaborarea cu Uniunea Sovietică, India şi URSS au semnat un acord în anul 1971, prin care statul indian beneficia de garanţii diplomatice şi militare din partea sovieticilor[2], acest acord parafând colaborarea din domeniul transferului de tehnologie existentă între cele două state încă de la începutul anilor 1960.

Cel de al doilea efort întreprins de India în vederea asigurării securităţii naţionale a fost dezvoltarea programului său nuclear, început cu paşi timizi în anii 1950, sub impulsul noilor conjucturi internaţionale şi datorită temerii constante de cele două state rivale: China şi Pakistan. Aceste demersuri au condus la primul test nuclear subteran „paşnic" al Indiei în anul 1974[3],

[1] Rajesh M. Basrur, *India's Nuclear Security: Strategic Culture and Doctrine* (2004), 1, http://www.pircenter.org/data/news/basrur.pdf, accesat la 12.04.2015.
[2] Pentru mai multe detalii privind relaţiile India-Uniunea Sovietică a se vedea Santosh K. Mehrotra, *India and the Soviet Union: Trade and Technology Transfer* (Cambridge: Cambridge University Press, 1991).
[3] B. Goldschmidt, „The Negotiation of the Non-Proliferation Treaty (NPT)", *IAEA BULLETIN*, Vol. 22, Nr. 3/4 (1980): 77.

paşnic deoarece India a ţinut mereu să menţioneze că preferă utilizarea paşnică a tehnologiei nucleare în defavoarea unei utilizări militare a acesteia. Mai mult decât atât, India a afirmat de nenumărate ori că a adoptat doctrina „no first use" în ceea ce priveşte armele nucleare pentru a înlătura eventualele suspiciuni legate de o doctrină nucleară agresivă.

Dezvoltarea programului nuclear al Indiei a continuat în anii următori, în special datorită evoluţiilor din programul nuclear pakistanez. În anul 1983 India a început procesarea plutoniului, şi rapoarte din această perioadă sugerează că resursele de plutoniu erau suficiente pentru producerea a 12-40 arme nucleare[4]. Au existat chiar şi planuri ale Indiei de a ataca facilităţile nucleare ale Pakistanului la începutul anilor 1980 cu scopul de a îndepărta acest rău care ar fi condus la o cursă a înarmării între cei doi vecini, însă din fericire cele două state au ajuns la un acord în anul 1985 prin care cădeau de acord că nu îşi vor ataca facilităţile nucleare.

Liderii politici ai Indiei au început să acorde o mai mare atenţie armelor nucleare ca arme de importanţă strategică începând cu anii 1990, perioadă în care de asemenea armata devine mai implicată în programul nuclear indian[5]. În anul 1998, India devine cu adevărat stat nuclear prin întreprinderea celui de al doilea test nuclear. Analizând factorii care au determinat acest test, unii autori susţin că printre aceştia s-ar afla colapsul Uniunii Sovietice şi deprivarea în acest fel a Indiei de un partener strategic, creşterea capacităţii nucleare a Pakistanului şi teama de China, dar şi presiunile puse de Statele Unite asupra Indiei pe durata negocierilor pentru T*ratatul* privind *Interzicerea* Totală a Experienţelor *Nucleare*[6].

Între timp, India a semnat cu Statele Unite ale Americii un acord de cooperare în anul 2005 privind domeniul nuclear civil, potrivit căruia India se angajează să separe facilităţile nucleare militare de cele civile şi să îşi plaseze toate facilităţile nucleare civile sub controlul Agenţiei Internaţionale pentru Energie Atomică (AIEA). În schimbul acestor concesii, Statele

[4] Sumit Ganguly, „India's Pathway to Pokhran II: The Prospects and Sources of New Delhi's Nuclear Weapons Programme", *International Security*, Vol. 23, Nr. 4 (1999): 163.
[5] Ray Ayesha, „The Effects of Pakistan's Nuclear Weapons on Civil-Military Relations in India", *Strategic Studies Quarterly* (2009): 27.
[6] Basrur, *India's*, 1-2.

Unite au fost de acord să intensifice cooperarea nucleară civilă cu India[7]. Se consideră că acest acord nu face decât să submineze actualul regim al neproliferării nucleare, deoarece SUA au obţinut extrem de puţine concesii din partea Indiei în schimbul a ceea ce au oferit.

Având în vedere că India nu este parte la NPT, ea nu poate fi nici verificată de către AIEA, nici sancţionată de către comunitatea internaţională pentru faptul că deţine arme nucleare, în ciuda faptului că nu este unul dintre cele cinci state nucleare conform NPT. Problema este că însăşi existenţa unor astfel de cazuri pune sub semnul întrebării definiţia unui stat nuclear, şi chiar şi în eventualitatea în care India ar decide să adere la NPT ar trebui soluţionată problema statutului său: aderă ca stat nuclear sau ca stat nonnuclear?

III. Pakistan

Pakistanul este, la fel ca şi vecinul şi rivalul India, unul dintre statele care deţin arme nucleare dar care nu sunt părţi la NPT. Pentru o lungă perioadă de timp, comunitatea internaţională a fost îngrijorată de posibilitatea ca cele două state să utilizeze în una din multele confruntări militare directe armele nucleare. Totuşi, există şi analişti care consideră că tocmai deţinerea de către ambele state a armelor nucleare reprezintă un garant al securităţii în regiune, cele două state fiind un exemplu aplicat la scară regională al conceptului de descurajare nucleară dezvoltat în timpul Războiului Rece pentru a explica relaţia dintre cele două superputeri.

Pakistanul a început dezvoltarea unui program nuclear energetic în anii 1950, însă pierderea Pakistanului de Est (acum Bangladesh) în urma unui război cu India a fost principala motivaţie pentru a lua în anul 1972 decizia de a începe un program nuclear militar secret[8], iar testul nuclear al Indiei din anul 1974 nu a făcut decât să accelereze dezvoltarea acestui program. În ciuda faptului că nu există date concrete privind programul nuclear al Pakistanului, la modul general se consideră că primele succese au fost înregistrate la finalul anilor 1980, cel mai

[7] Maria Sultan, Mian Behzad Adil, *The Henry J. Hyde Act and 123 Agreement: An Assessment* (Londra: South Asian Strategic Stability Institute, 2008), 2-4.
[8] Paul K Kerr, Mary Beth Nikitin, *Pakistan's Nuclear Weapons: Proliferation and Security Issues* (Washington: Congressional Research Service, 2010), 2.

probabil în anul 1987. De asemenea, există o oarecare neclaritate în privinţa statelor care au acordat ajutor Pakistanului în dezvoltarea programului nuclear, cel mai adesea fiind menţionate China şi Statele Unite ale Americii, cel din urmă stat cel puţin pe durata Războiului Rece şi sub presiunea invaziei sovietice din Afghanistan[9].

Timp de aproape un deceniu, Pakistanul a menţinut ambiguitatea legată de programul său nuclear, până când în anul 1998, ca urmare a testelor realizate de India, a decis la rândul său să testeze armele nucleare. Administraţia americană, aflată sub conducerea lui Bill Clinton la momentul respectiv, a încercat să utilizeze atât instrumente negative (ameninţarea cu aplicarea unor sancţiuni unilaterale) cât şi instrumente pozitive (cooperare în domeniul armamentului) cu scopul de a determina Pakistanul să nu testeze, dar în final oferta Statelor Unite a fost refuzată[10]. În urma testelor, Statele Unite ale Americii au decis aplicarea de sancţiuni Pakistanului, care ulterior, în urma începerii războiului din Afghanistan, au fost ridicate pentru a obţine sprijinul acestui stat în Războiul împotriva Terorii.

Printre motivele amintite de literatura de specialitate care au stat la baza deciziei Pakistanului de a testa se numără: preocupările de securitate, în special teama de India, nevoia de a restabili balanţa de putere în zonă, convingerile deduse şi din experienţa istorică că trebuie să aibă o poziţie fermă pentru că nu beneficiază de sprijinul a foarte mulţi aliaţi pe plan global, afirmaţiile provocatoare ale Indiei că vor plăti o lecţie statului pakistanez, opinia publică favorabilă şi presiunile rezultate din negocierile pentru adoptarea *T*ratatului *pentru* Interzicerea *Totală a Experienţelor* Nucleare[11]. Aceste teste au fost urmate în anul 2006 de alte teste nucleare atât din partea Indiei cât şi a Pakistanului.

Pakistanul deţine conform unor estimări aproximativ 60-90 arme nucleare[12], programul său nuclear incluzând atât facilităţi de producere a plutoniului cât şi facilităţi de reprocesare,

[9] Theon Te Koeti, *Nuclear Disarmament and International Security: Imperatives for the Global Community* (Ottawa: United Nations Associations in Canada, 2010), 21.
[10] Arsalan M. Suleman, „Bargaining in the Shadow of Violence: The NPT, IAEA, and Nuclear Non-Proliferation Negotiations", *Berkeley Journal of International Law*, Vol. 26, Nr. 1 (2008): 242-243.
[11] Qadar Baloch Bakhsh, „Pakistan's Nuclear Deterrence: Decade of Perceptions & Misperceptions", *The Dialogue*, Vol. II, Nr. 4 (2009): 27.
[12] Kerr, Nikitin, *Pakistan's,* 4.

fiind la momentul actual interesat de creşterea numărului acestor facilităţi în ciuda constrângerilor financiare care afectează acest program nuclear. Având în vedere marea capacitate nucleară deţinută de către Pakistan, cele mai mari temeri sunt legate de posibilitatea ca teroriştii să obţină material sau facilităţi nucleare din aceste state. Printre motivele acestor îngrijorări se numără: descoperirea în anul 2004 a reţelei conduse de A. Q. Khan, om de ştiinţă pakistanez, implicată în traficul ilicit de materiale, facilităţi şi cunoştinţe nucleare, absenţa unui sistem adecvat de management şi control al facilităţilor nucleare pakistaneze, mediul de securitate din zonă şi absenţa unor informaţii concrete privind capacitatea nucleară a statului pakistanez[13]. Totuşi, în ultimii ani, beneficiind şi de sprijinul comunităţii internaţionale dar şi de cel al Statelor Unite, a crescut semnificativ gradul de siguranţă al programului nuclear pakistanez.

Nu în ultimul rând, este esenţial a analiza doctrina nucleară pakistaneză. Dacă India a preferat să adopte doctrina „no first use", Pakistanul nu s-a grăbit să adopte aceeaşi poziţie. În timp ce a menţionat că se va abţine de la un atac nuclear împotriva unui stat nonnuclear, Pakistanul a preferat să menţină o poziţie ambiguă faţă de India pentru a beneficia de flexibilitate într-un mediu considerat a fi în permanentă schimbare. Capacitatea militară mai mare a Indiei, încrederea că armele nucleare reprezintă un instrument de descurajare al adversarilor, menţinerea credibilităţii nucleare şi convingerea că armele nucleare reprezintă un antidot la inferioritatea armelor convenţionale, toate reprezintă motivaţii care au stat la baza deciziei Pakistanului de a nu adopta vehement doctrina „no first use", cel puţin în ceea ce priveşte India[14].

Nici în cazul Pakistanului regimul internaţional al neproliferării nu a putut fi utilizat nici pentru a descuraja începerea unui program nuclear nici pentru a pedepsi testarea unor arme nucleare. Totuşi, spre deosebire de India, Pakistanul a fost sancţionat unilateral de către Statele Unite ale Americii, cel puţin pe o perioadă scurtă de timp, până când începutul Războiului împotriva Terorii a reamintit decidenţilor americani că interesele economice, militare şi strategice sunt mai importante decât lupta împotriva proliferării nucleare.

[13] Ali Zafar, *Pakistan's Nuclear Assets and Threats of Terrorism: How Grave Is the Danger?* (Washington: The Henry L. Stimson Center, 2007), 6.
[14] Qadar, *Pakistan's*, 14-16.

IV. Coreea de Nord

Începuturile programului nuclear coreean pot fi detectate în anul 1965, când Uniunea Sovietică a oferit Coreei un reactor nuclear amplasat la Yongbyon, suplimentat ulterior de către oamenii de ştiinţă coreeni cu un nou reactor. În anul 1985, Statele Unite au descoperit un al treilea reactor şi Coreea de Nord, la presiunile şi insistenţele Uniunii Sovietice, a fost de acord să semneze Tratatul de Neproliferare Nucleară[15]. Pe lângă Uniunea Sovietică, şi China şi Pakistanul sunt suspectate că ar fi contribuit cu tehnologie la dezvoltarea programului nuclear coreean, în special în perioada post-Război Rece.

Printre motivele care au determinat statul coreean să prolifereze se numără: rolul jucat în timpul celui de al Doilea Război Mondial în cercetările nucleare ale Japoniei, prezenţa unor mari resurse de uraniu pe teritoriul său, teama de Statele Unite ale Americii care au avut o politică ostilă faţă de acest stat începând cu Războiul din Coreea, prestigiul, utilizarea armelor nucleare ca instrument de ameninţare pentru a obţine anumite favoruri şi concesii economice datorită presiunilor economice interne şi a foametei care ameninţă constant acest stat, şi nu în ultimul rând existenţa capacităţii atât umane cât şi materiale de a dezvolta arme nucleare datorită colaborărilor cu Uniunea Sovietică în special pe durata Războiului Rece[16]. Nu putem să nu remarcăm şi faptul că programul nuclear coreean serveşte drept scuză de cele mai multe ori pentru conducători în justificarea absenţei unor reforme economice care să scoată ţara din criza profundă în care se află.

În anii 1990 a fost descoperită o nouă facilitate de reprocesare, şi în urma presiunilor internaţionale, Coreea de Nord a decis semnarea unui acord cu AIEA în anul 1992. Un an mai târziu, Coreea de Nord a ameninţat pentru prima dată cu retragerea din NPT pe motiv că dorea realizarea unor exerciţii militare şi datorită insistenţelor inspectorilor AIEA de a verifica două locaţii în care se suspecta că se desfăşoară activităţi cu caracter nuclear care nu fuseseră declarate.

[15] David B. Waller, „Managing the Nuclear Dilemma", *IAEA BULLETIN*, Vol. 49, Nr. 1 (2007): 4.
[16] Abdul Latif Bin Mohamed, *Different Standards in Approaching Nuclear Issues of North Korea and Iran* (India, 2009), 3-4.

Coreea de Nord a renunţat la această intenţie în anul 1994, când împreună cu Statele Unite au semnat un Acord Cadru prin care cel din urmă stat se angaja să ofere Coreei un pachet de beneficii nucleare, energetice, economice şi diplomatice în schimbul stopării şi plasării programului nuclear sub controlul strict al AIEA. În anul 2002 au apărut primele dezvăluiri privind reînceperea unui program nuclear coreean bazat pe îmbogăţirea de uraniu, iar în anul 2003 Coreea de Nord şi-a anunţat retragerea din NPT, printre motivele invocate pentru adoptarea acestei decizii aflându-se rezoluţiile AIEA adoptate împotriva Coreei, atitudinea ostilă a Statelor Unite, includerea Coreei pe lista „axis of evil" şi eşecul Statelor Unite de a respecta obligaţiile care îi reveneau prin Acordul Cadru din anul 1994[17].

Ca urmare a acestei situaţii, în anul 2003 încep Discuţiile Celor Şase[18], care în ciuda speranţelor nu au avut prea mult succes, cu excepţia unei declaraţii comune emise în anul 2005 prin care Coreea de Nord a fost de acord să suspende programul nuclear şi să devină din nou parte la NPT în schimbul asistenţei energetice şi umanitare, construirea a două reactoare şi normalizarea relaţiilor cu Statele Unite ale Americii şi Japonia. Discuţiile nu au fost foarte de succes dacă ţinem seama că statul coreean a boicotat aceste discuţii în anul 2004, şi mai apoi în anul 2005[19], fiind mereu impulsionată de dorinţa de a obţine cât mai multe concesii economice din partea partenerilor de discuţii.

În urma unor teste nucleare întreprinse în anul 2006, în ciuda opoziţiei Chinei şi Rusiei faţă de aplicarea unor sancţiuni, se adoptă în urma negocierilor prima rezoluţie împotriva Coreei. Rezoluţia 1718 cerea tuturor statelor membre Organizaţiei Naţiunilor Unite să prevină transferul de resurse financiare şi tehnologice către Corea de Nord dacă acestea contribuie la dezvoltarea programului nuclear coreean şi cerea Coreei să se întoarcă la masa negocierilor[20]. Nu doar că

[17] Centre for Nonproliferation Studies, *Text of North Korea's Statement on NPT Withdrawal*, http://cns.miis.edu/archive/country_north_korea/nptstate.htm, accesat la 4.03.2015.
[18] Acestea includeau ca parteneri de discuţii Coreea de Nord, Coreea de Sud, Statele Unite ale Americii, Japonia, China şi Rusia.
[19] Larry A. Niksch, *North Korea's Nuclear Weapons Program* (Washington: Congressional Research Service, 2006), 1.
[20] Consiliul de Securitate al Organizaţiei Naţiunilor Unite, *Rezoluţie privind Neproliferarea/Republica Populară Democrată Coreeană*, S/RES/1718, 2006, http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N06/572/07/PDF/N0657207.pdf?OpenElement, accesat la 25.03.2015.

sancţiunile adoptate prin această rezoluţie au fost considerate a fi prea blânde în raport cu gradul de dezvoltare a programului nuclear coreean, dar chiar şi aceste sancţiuni blânde nu au avut prea multe efecte asupra economiei Coreei de Nord, aşa cum s-a sperat, datorită sprijinului continuu oferit de China[21].

Sancţiunile nu au fost aplicate pentru o lungă perioadă de timp pentru că în anul 2007 s-a ajuns la un acord privind un plan concret de renunţare la programul nuclear, AIEA anunţând în iulie 2007 că statul coreean a închis toate cele cinci facilităţi nucleare. Entuziasmul a durat mult prea puţin pentru că în 2008 Coreea de Nord a decis repornirea programului, iar în anul 2009 Consiliul de Securitate al Organizaţiei Naţiunilor Unite a adoptat noi sancţiuni împotriva Coreei în urma unui test nuclear întreprins în luna mai 2009. Rezoluţia 1874 din 2009 merge mult mai departe decât cea anterioară, fiind mult mai extensivă în ceea ce priveşte produsele acoperite de sancţiuni dar şi mijloacele pentru punerea în aplicare a acestora, fiind interzise orice forme de comerţ cu armament dar şi acordarea de orice sprijin financiar în vederea dezvoltării programului nuclear coreean, precum şi înfiinţarea unui comitet responsabil cu monitorizarea modului de aplicare a sancţiunilor[22]. Adoptarea acestei rezoluţii este considerată a fi un semn din partea Rusiei, dar mai ales a Chinei, că nu mai sprijină neapărat comportamentul Coreei de Nord[23].

Tensiunile dintre marile puteri şi Coreea de Nord s-au intensificat pe durata anului 2010 în urma unor incidente precum scufundarea unei nave sud-coreene, dezvăluirea existenţei unei noi facilităţi de îmbogăţire dar şi a construcţiei unui reactor pe bază de apă uşoară[24]. În iulie şi octombrie 2011 Statele Unite ale Americii şi Coreea de Nord au purtat discuţii bilaterale cu privire la programul nuclear. După moartea liderului nord-coreea Kim Jong II în decembrie 2011, a existat o oarecare temere în rândul comunităţii internaţionale în general cu privire la

[21] Stephan Haggard, Marcus Noland, *Sanctioning North Korea: The Political Economy of Denuclearization and Proliferation*, Working Paper Series Nr. 09-4 (Washington: Peterson Institute for International Economy, 2009), 15.
[22] Consiliul de Securitate al Organizaţiei Naţiunilor Unite, *Rezoluţie privind Neproliferarea/Republica Populară Democrată Coreeană*, S/RES/1874, 2009, http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N09/368/49/PDF/N0936849.pdf?OpenElement, accesat la 23.04.2015.
[23] Haggard, Noland, *Sanctioning*, 21.
[24] Jayshree Bajoria, *The Six-Party Talks on North Korea's Nuclear Program (New York: Council on Foreign Relations, Februarie 2012)*, http://www.cfr.org/proliferation/six-party-talks-north-koreas-nuclear-program/p13593, accesat la 12.05.2015.

viitorul programului nuclear sub conducerea noului lider Kim Jong-Un, dar şi o temere la modul specific în rândul oficialilor americani cu privire la posibilitatea de a se ajunge la un acord ţinând cont de noile condiţii domestice[25].

În urma discuţiilor bilaterale americano-nord-coreene de la mijlocul lunii februarie 2012 s-a ajuns totuşi la un acord de principiu privind realizarea unor paşi importanţi cu scopul reîntoarcerii la procesul de denuclearizare a Coreei de Nord. Prin acest acord Coreea de Nord s-a angajat să suspende testarea rachetelor cu rază lungă de acţiune, să suspende testele nucleare, activităţile de îmbogăţire la centrala nucleară de la Yongbyon, dar şi să repermită accesul inspectorilor AIEA la aceeaşi centrală[26].

Relaţiile dintre marile puteri şi Coreea de Nord au devenit din nou tensionate după ce preşedintele Coreei de Sud a avertizat că statul din nord ar putea planifica teste nucleare multiple. Din păcate avertismentul s-a transformat în realitate, după ce pe 12 februarie 2013 Coreea de Nord a realizat al treilea test nuclear. Drept răspuns, comunitatea internaţională a decis în martie 2013 aplicarea de noi sancţiuni Coreei de Nord privind transferul de lichidităţi şi deplasările diplomaţilor coreeni. În ciuda ameninţărilor liderilor nord-coreeni că vor reporni programul nuclear şi în ciuda testării a patru noi rachete, comunitatea internaţională a menţinut aceste sancţiuni oferind totuşi posibilitatea reluării negocierilor pe cale diplomatică în vederea soluţionării acestei crize.

Care ar trebui să fie atitudinea comunităţii internaţionale în continuare faţă de acest caz de proliferare? Majoritatea analiştilor consideră că în ciuda disponibilităţii Coreei de Nord de a avea negocieri bilaterale cu Statele Unite, o astfel de strategie nu este recomandată deoarece va afecta imaginea Statelor Unite ale Americii ca şi garant al securităţii Coreei de Sud, fiind de preferat negocierile multilaterale, pe considerentul că Rusia şi China ar putea înregistra un succes

[25] Mary Beth Nikitin, *North Korea's Nuclear Weapons: Technical Issues* (Washington: Congressional Research Service, 2012), 1.
[26] Andrew Quinn, „North Korea agrees to nuclear moratorium, IAEA inspections", Reuters, 29 Februarie 2012, http://www.reuters.com/article/2012/02/29/us-korea-north-usa-talks-idUSTRE81S13R20120229, accesat la 05.05.2015.

mai mare în determinarea Coreei să renunţe la programul său nuclear[27]. O altă concluzie care se desprinde este că un atac militar preemptiv asupra Coreei de Nord, similar cu cel asupra Irakului, este clar exclus[28], dar în acelaşi timp este dificil a găsi soluţii câştig-câştig care să mulţumească toate statele implicate.

V. Concluzii

Din studiile de caz prezentate rezultă clar că regimul internaţional de neproliferare nucleară este grav afectat de statele care au decis să dezvolte programe nucleare domestice în scopuri militare ulterior intrării în vigoare a NPT. Regimul de neproliferare nucleară are de suferit în sens dublu: atât datorită absenţei unor prevederi legale care să permită categorizarea acestor state şi să permită de asemenea adoptarea unor măsuri legale cât şi din perspectiva credibilităţii.

Din moment ce proliferarea nucleară este considerată a fi o ameninţare esenţială la adresa păcii şi securităţii internaţionale este de dorit ca toate statele să fie parte la NPT, ceea ce nu este cazul la momentul actual. În absenţa acordului statelor analizate de a fi parte la NPT, comunitatea internaţională a trebuit totuşi să ia anumite decizii în vederea corectării comportamentului acestor state, însă a omis să dezvolte un model standard de intervenţie în cazurile de proliferare nucleară. Probabil că intervenţia comunităţii internaţionale nu a fost cea mai de succes, din moment ce India, Pakistanul şi Coreea de Nord continuă să deţină arme nucleare, însă întrebarea esenţială este ce s-ar fi putut face, ce se poate învăţa concret din aceste cazuri şi ce se poate face pe viitor astfel încât în viitorul mai apropiat sau mai îndepărtat să ajungem la stadiul dorit de mulţi analişti şi practicieni, şi anume cel al unei lumi fără arme nucleare.

[27] Morse Tan, „The North Korean Nuclear Crisis: Past Failures, Present Solutions", *Saint Louis University Law Journal*. Vol. 50, Nr. 2 (2006): 548-549.
[28] Chung Min Lee, „East Asia and Weapons of Mass Destruction in North Korea: Strategic Drivers, Future Paths, and Nonproliferation Dynamics", în Allison Graham, Herve De Carmoy, Therese Delpech, Chung Min Lee (editori), *Nuclear Proliferation. Risk and Responsibility* (Washington: Trilateral Commission, 2006), 104.

BIBLIOGRAPHY:

1. Ayesha, Ray. „The Effects of Pakistan's Nuclear Weapons on Civil-Military Relations in India". *Strategic Studies Quarterly* (2009): 13-51.
2. *Bajoria, Jayshree. The Six-Party Talks on North Korea's Nuclear Program (New York: Council on Foreign Relations, Februarie 2012). http://www.cfr.org/proliferation/six-party-talks-north-koreas-nuclear-program/p13593, accesat la 12.05.2015.*
3. Bakhsh, Qadar Baloch. „Pakistan's Nuclear Deterrence: Decade of Perceptions & Misperceptions". *The Dialogue*, Vol. II, Nr. 4 (2009): 1-29.
4. Basrur, Rajesh M. *India's Nuclear Security: Strategic Culture and Doctrine* (2004). http://www.pircenter.org/data/news/basrur.pdf, accesat la 12.04.2013.2015.
5. Bin Mohamed, Abdul Latif. *Different Standards in Approaching Nuclear Issues of North Korea and Iran* (India, 2009).
6. Centre for Nonproliferation Studies. *Text of North Korea's Statement on NPT Withdrawal*. http://cns.miis.edu/archive/country_north_korea/nptstate.htm, accesat la 4.03.2015.
7. Consiliul de Securitate al Organizației Națiunilor Unite. *Rezoluţie privind Neproliferarea/Republica Populară Democrată Coreeană*, S/RES/1718, 2006. http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N06/572/07/PDF/N0657207.pdf?OpenElement, accesat la 25.03.2015.
8. Consiliul de Securitate al Organizației Națiunilor Unite. *Rezoluţie privind Neproliferarea/Republica Populară Democrată Coreeană*, S/RES/1874, 2009. http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N09/368/49/PDF/N0936849.pdf?OpenElement, accesat la 23.04.2015.

9. Ganguly, Sumit „India's Pathway to Pokhran II: The Prospects and Sources of New Delhi's Nuclear Weapons Programme". *International Security*, Vol. 23, Nr. 4 (1999): 148-177.

10. Goldschmidt, B. „The Negotiation of the Non-Proliferation Treaty (NPT)". *IAEA BULLETIN*, Vol. 22, Nr. 3/4 (1980): 73-80.

11. Haggard, Stephan; NOLAND, Marcus. *Sanctioning North Korea: The Political Economy of Denuclearization and Proliferation*, Working Paper Series Nr. 09-4 (Washington: Peterson Institute for International Economy, 2009).

12. Kerr, Paul K.; NIKITIN, Mary Beth. *Pakistan's Nuclear Weapons: Proliferation and Security Issues* (Washington: Congressional Research Service, 2010).

13. Mehrotra, Santosh K. *India and the Soviet Union: Trade and Technology Transfer* (Cambridge: Cambridge University Press, 1991).

14. Min Lee, Chung. „East Asia and Weapons of Mass Destruction in North Korea: Strategic Drivers, Future Paths, and Nonproliferation Dynamics", în Allison Graham, Herve De Carmoy, Therese Delpech, Chung Min Lee (editori), *Nuclear Proliferation. Risk and Responsibility* (Washington: Trilateral Commission, 2006), 85-128.

15. Nikitin, Mary Beth. *North Korea's Nuclear Weapons: Technical Issues* (Washington: Congressional Research Service, 2012).

16. Niksch, Larry A. *North Korea's Nuclear Weapons Program* (Washington: Congressional Research Service, 2006).

17. Quinn, Andrew. „North Korea agrees to nuclear moratorium, IAEA inspections". Reuters, 29 Februarie 2012. http://www.reuters.com/article/2012/02/29/us-korea-north-usa-talks-idUSTRE81S13R20120229, accesat la 05.05.2015.

18. Suleman, Arsalan M. „Bargaining in the Shadow of Violence: The NPT, IAEA, and Nuclear Non-Proliferation Negotiations". *Berkeley Journal of International Law*, Vol. 26, Nr. 1 (2008): 206-253.

19. Sultan, Maria; ADIL, Mian Behzad. *The Henry J. Hyde Act and 123 Agreement: An Assessment* (Londra: South Asian Strategic Stability Institute, 2008).

20.Tan, Morse. „The North Korean Nuclear Crisis: Past Failures, Present Solutions". *Saint Louis University Law Journal*. Vol. 50, Nr. 2 (2006): 517-554.

21.Te Koeti, Theon. *Nuclear Disarmament and International Security: Imperatives for the Global Community* (Ottawa: United Nations Associations in Canada, 2010).

22.Waller, David B. „Managing the Nuclear Dilemma". *IAEA BULLETIN*, Vol. 49, Nr. 1 (2007): 4-6.

23.Zafar, Ali. *Pakistan's Nuclear Assets and Threats of Terrorism: How Grave Is the Danger?* (Washington: The Henry L. Stimson Center, 2007)

DISCOURSE AS A FORM OF MULTICULTURALISM IN LITERATURE AND COMMUNICATION
SECTION: SOCIOLOGY, POLITICAL SCIENCES AND INTERNATIONAL RELATIONS ARHIPELAG XXI PRESS, TÎRGU MUREȘ, 2015,
ISBN: 978-606-8624-21-1

THEORETICAL AND PRACTICAL ASPECTS ON PARLIAMENTARY CONTROL OVER THE EXECUTIVE POWER

Oana Șaramet

Assist. Prof., PhD, "Transilvania" University of Brașov

Abstract: Art. 1 para. (4) of the Romanian Constitution, republished, stipulates that: "", principle that aims the idea that power can and must stop power. Because even now a restrictive interpretation of this principle, in the sense of a rigid separation of the three powers, is obsolete and inconsistent with current social and political realities, it requires a permanent collaboration between these authorities. Through this collaboration, manifested through various activities and forms, including public authorities, exercising the executive function and the legislative function, "have to temper" their mutual domination tendencies that could determine the replacing of constitutional democracy with dictatorship.

Keywords: balance of power, executive power, legislative power, parliamentary control, motions.

1. Consideraţii prealabile privind controlul parlamentar asupra executivului

Art. 1 alin.(4) din Constituţia României, republicată, prevede faptul că „statul se organizează potrivit principiului separaţiei şi echilibrului puterilor – legislativă, executivă şi judecătorească, principiu ce are drept scop ideea conform căreia puterea poate şi trebuie să oprească puterea, privind, în fapt, „cele trei funcţii principale prin care puterea se exercită în stat (funcţia legislativă, funcţia executivă, funcţia judecătorească)"[1], funcţii ce trebuie exercitate de autorităţi diferite, distincte. Pentru că şi în prezent o interpretare restrictivă a acestui principiu în sensul unei separaţii rigide a celor trei puteri este desuetă şi neconcordantă cu actualele realităţi, este necesară o colaborare permanentă între aceste autorităţi. Chiar şi Statele Unite ale Americii

[1] M. Constantinescu, A. Iorgovan, I. Muraru, E. S. Tănăsescu, *Constituţia României revizuită - comentarii şi explicaţii*, Editura All Beck, Bucureşti, 2004, pp. 2-3.

care prin Constituţia sa a consacrat regimul prezidenţial, preferându-se astfel a se concentra puterea executivă în mâinile unui preşedinte ales, care la fel ca şi „miniştrii" săi – secretarii de stat, nu poate fi demis din funcţie de către legislativ, autoritate ce nu-i acordă vreun vot de încredere, a optat pentru o aparentă separaţie rigidă a puterilor. Părinţii Constituţiei Statelor Unite ale Americii au preferat a-şi dezvolta conceptele pe marginea „unei doctrine a separaţiei puterilor căreia, ca şi Montesquieu, i-au adăugat elemente ale teoriei checks and balances"[2], subliniindu-se, astfel, chiar şi indirect, ideea colaborării dintre puteri.

Prin această colaborare, manifestată prin diverse forme şi activităţi, autorităţile publice ce exercită funcţiile amintite „îşi temperează" reciproc tendinţele de dominare ce-ar putea determina înlocuirea democraţiei constituţionale cu dictatura. Chiar dacă, uneori, din cauza unor conjuncturi social-politice şi economice, autorităţile şi organele care exercită puterea executivă, tind şi poate chiar reuşesc să tulbure acest echilibru încercând să se situeze pe o poziţie superioară în special faţă de autorităţile care exercită puterea legislativă, orice constituţie impune mijloacele, mecanismele, pârghiile prin care acest echilibru va putea fi refăcut, o eventuală atingere a sa fiind, astfel, preîntâmpinată.

Referindu-ne la raporturile ce se stabilesc între legislativ şi executiv, nu vom putea a nu observa strânsa legătură dintre acestea. Astfel, executivul nu şi-ar avea rostul dacă parlamentul nu ar adopta legile – o adevărată materie primă, în special, pentru guvern; iar activitatea legislativului ar fi lipsită de finalitate şi în acest mod inutilă, dacă alte autorităţi – cele executive – nu le-ar pune în aplicare, în executare.

[2] R. Carp, *Responsabilitatea ministerială*, Editura All Beck, Bucureşti, 2003, p.51 şi urm. Combinând cele două - doctrina „pură" a separaţiei puterilor şi teoria checks and balances - părinţii Constituţiei S.U.A. au consacrat o „separaţie funcţională", cele trei puteri fiind definite prin funcţiile pe care trebuie să le îndeplinească, însă în acelaşi timp fiecare putere putând contrabalansa celelalte puteri. A se vedea în acest sens art.2 paragraful 2) pct.2), 3), precum şi paragraful 3) din Constituţia S.U.A., precum şi J.Q. Wilson, *American Government. Institutions and Policies*, D.C. Heath and Company, Lexington , Massachusetts. Toronto, third edition, 1986, p. 315.

Raporturile dintre legislativ şi executiv nu se reflectă doar asupra activităţii lor, ci şi cu privire la formarea acestora[3].

În ceea ce priveşte activitatea pe care o desfăşoară, raporturile din legislativ şi executiv sunt mai intense şi mai diversificate, fiecare dintre acestea intervenind în activitatea celuilalt pentru că ambele au un rol hotărâtor în activitatea de guvernare, participare a cărei nuanţare şi plenitudine face, uneori, dificilă identificarea a cât reprezintă în guvernare intervenţia legislativului şi cât cea a executivului.[4] Cu toate acestea pot fi identificate câteva căi prin care se realizează intervenţia legislativului în activitatea executivului, precum: adoptarea legilor (parlamentul fiind cel care stabileşte normele juridice pe care executivul trebuie să le aducă la îndeplinire); aprobarea programului executivului (guvernul primeşte votul de încredere, în baza căruia îşi poate desfăşura activitatea, şi pentru programul de guvernare supus aprobării parlamentului); aprobarea delegării legislative (în anumite condiţii expres prevăzute de Constituţia României, Guvernul poate emite norme periodice în domenii rezervate legii, cu aprobarea Parlamentului); controlul activităţii Guvernului (prin acesta Parlamentul ca organ de stat căruia poporul îi deleagă funcţia deliberativă, constată cum sunt respectate şi aplicate constituţia şi legile).[5] Intervenţia executivului în activitatea legislativului[6] se realizează cu prilejul iniţiativei legislative, al promulgării legislative şi cu cel al organizării referendumului.

În opinia noastră, însă, în ceea ce priveşte delegarea legislativă intervenţia nu este doar a legislativului în activitatea executivului, acesta din urmă intervenind, la rândul său, în activitatea Parlamentului prin adoptarea unor acte normative cu forţa juridică egală cu cea a legii – act

[3] În majoritatea statelor, mai ales în statele cu un regim parlamentar precum Italia, Germania, Ungaria, dar şi în cele cu un regim semiprezidenţial, precum Franţa, sau cu un regim semiprezidenţial atenuat sau semiparlamentar precum este caracterizat a fi cel din România, Parlamentul este un factor, dacă nu chiar factorul decisiv, în formarea Guvernului; votul de încredere sau de învestitură fiind acordat Guvernului de către Parlament. În statele cu un regim parlamentar, chiar şi şeful de stat – Preşedintele – este desemnat, prin vot, tot de către Parlament, aspect cu atât mai important în formarea executivului dacă am lua în considerare faptul că şeful puterii executive este considerat a fi, de către o parte a doctrinei chiar şeful statului, deşi, în opinia noastră acesta este unul dintre şefii executivului.

[4] I Muraru, S. E. Tănăsescu, *Drept constituţional şi instituţii politice*, Editura All Beck, Bucureşti, 2004, p. 244.
[5] Idem, pp. 244-245.
[6] Idem, pp. 245-246.

juridic ce poate fi adoptat, potrivit art.61 alin.(1) coroborat cu art.73 din Constituţia României, republicată, doar de către Parlament.

În rezolvarea problemelor concrete şi curente cu care se confruntă orice stat, cele mai implicate sunt organele executive pentru că modul lor de organizare care presupune existenţa unor raporturi ierarhice, cât şi mijloacele financiare, administrative de care dispun, fac posibilă luarea măsurilor necesare cât mai repede, mai adecvat, mai corect. Programul de guvernare – program politic – pentru care guvernul şi-a asumat răspunderea realizării în faţa parlamentului, va putea fi dus la îndeplinire în acest mod.

În practică se urmăreşte o colaborare strânsă între guvern şi parlament, mai ales pentru realizarea acestui program şi nu numai, dar, atunci când partidul sau coaliţia de partide care a format guvernul, deţine o majoritate sensibilă în parlament sau este chiar minoritar, această colaborare va fi mai puternic afectată, iar guvernul va căuta să găsească în limite constituţionale, alte modalităţi prin care să-şi realizeze obiectivele propuse. Astfel, vom putea observa că această dezvoltare a puterilor, atribuţiilor organelor executive se manifestă, în primul rând, printr-un fenomen de transfer a unor atribuţii ale legislativului către executiv – atribuţiile legislative. Există state în care guvernele beneficiază de o competenţă normativă de drept comun, alături de parlamente, dar şi state, cum este şi cazul României, unde acest transfer se evidenţiază prin „legislaţia delegată” (delegarea legislativă) care permite parlamentelor să abiliteze guvernele să intervină pentru a reglementa în acele materii (domenii) care sunt, în mod normal, de competenţa legislativelor[7]. Uneori, însă, poate tocmai ca un argument în plus în favoarea faptului că rolul executivului a crescut faţă de cel al legislativului, în limitele stabilite de Constituţie, un guvern ajunge „să legifereze” fără a mai aştepta să fie abilitat, din motive mai mult sau mai puţin obiective, este cazul ordonanţelor de urgenţă conform art. 115 al Constituţiei României, republicate.

[7] Idem, p. 118.

Această creştere a rolului executivului este determinată, în al doilea rând, şi de creşterea unor sectoare de activitate, precum afacerile externe, apărarea, economia, sectoare în care este nevoie de decizii prompte, rapide pe care parlamentele nu le pot oferi.[8]

Este evident astăzi că raporturile dintre legislativ şi executiv, în special dintre legislativ (parlament) şi guvern, sunt intense şi diverse, iar echilibrul ce ar trebui să existe între cele două puteri, este zdruncinat, deseori în practică, în favoarea executivului şi, mai ales, a guvernului, rolul secundar ce i se rezerva acestuia a fost înlocuit de cel primordial pentru că, în realitate, guvernul este „elementul motor şi dinamic al întregului sistem politic”[9]. Poate cel mai evident este reflectată această „repoziţionare” prin faptul că „legiferarea” este una dintre atribuţiile legislativului la care ţinteşte guvernul care încearcă, cel puţin în anumite domenii şi cu respectarea limitelor constituţionale impuse, să aducă atingere monopolului parlamentului. Se pune sub semnul întrebării, în acest context, dacă afirmaţia potrivit căreia legiferarea este o atribuţie exclusivă a parlamentului mai poate fi susţinută de prevederile constituţionale şi legale în vigoare.

În consecinţă, raporturile dintre legislativ şi executiv se materializează prin intervenţii reciproce în formarea sau desemnarea autorităţilor şi organelor acestora, cât şi în activitatea lor.

Astfel, între Preşedintele României şi Parlament se stabilesc raporturi în cadrul activităţii de legiferare, cu privire la convocarea şi dizolvarea Parlamentului, în situaţii expres menţionate de prevederile constituţionale. Pe de altă parte Preşedintele poate adresa chiar şi mesaje legislativului, inclusiv în cazul în care se impune instituirea uneia dintre măsurile excepţionale în domeniul apărării şi al asigurării ordinii publice. Parlamentul, la rândul său, este cel care primeşte mesajele Preşedintelui, care numeşte în funcţii şi demnităţi publice pe cei propuşi de către acesta[10], este şi cel cu care Preşedintele trebuie să se consulte, conform art.90 din Constituţie, anterior solicitării adresate poporului de a-şi exprima, prin referendum, voinţa cu privire la

[8] P. Pactet, *Institutions politiques. Droit constitutionnel*, Editura Masson, Paris, 1993, pp. 117-118; I. Muraru, S. E Tănăsescu, *op. cit.*, pp. 247-248.
[9] P. Pactet, *op. cit.*, p. 118.
[10] Spre exemplu, art.65 alin.(2) lit.h) din Constituţia, republicată, prevede că Senatul şi Camera Deputaţilor îşi desfăşoară lucrările în şedinţe comune şi pentru numirea, la propunerea Preşedintelui României, a directorilor serviciilor de informaţii.

probleme de interes naţional. Tot Parlamentul este cel care poate iniţia, dar poate şi aproba, în anumite condiţii, suspendarea din funcţie a Preşedintelui, pentru ca în cazul în care, în conformitate cu art.98 alin.(1) din legea noastră fundamentală, trebuie să fie asigurat interimatul la funcţia de Preşedinte al României, în ordine, Preşedintele Senatului, respectiv cel al Camerei Deputaţilor să aibă obligaţia a-l asigura.

Faţă de raporturile menţionate în cele de mai sus dintre şeful statului şi Parlament, din perspectiva acestuia din urmă, vom mai putea menţiona: depunerea jurământului de către candidatul la funcţia de Preşedinte al României a cărui alegere a fost validată în faţa Camerelor Parlamentului reunite, în şedinţă comună, [art.82 alin.(2) din Constituţie]; solicitarea reexaminării legii potrivit prevederilor art.77 alin.(2) din Constituţie; primirea mesajelor Preşedintelui în condiţiile art.88 din Constituţie; aprobarea prealabilă acordată în vederea declarării de către Preşedinte a mobilizării parţiale sau totale a forţelor armate sau, în cazuri excepţionale, aprobarea ulterioară a hotărârii luate de către Preşedinte în aceste situaţii [art.92 alin.(2) din Constituţie]; primirea şi dezbaterea mesajului Preşedintelui României cu privire la măsurile adoptate de acesta pentru respingerea unei agresiuni armate îndreptate împotriva ţării [art.92 alin.(3) din Constituţie]; încuviinţarea măsurii adoptate de către Preşedinte cu privire la instituirea stării de asediu sau a celei de urgenţă în întreaga ţară sau doar în unele unităţi administrativ-teritoriale [art.93 alin.(1) din Constituţie]; propunerea de punere sub acuzare a Preşedintelui în condiţiile art.96 din Constituţie poate fi iniţiată de majoritatea deputaţilor şi senatorilor, iar hotărârea cu privire la această propunere, respectiv de punere sub acuzare a Preşedintelui pentru înaltă trădare, poate fi adoptată de către Camera Deputaţilor şi Senat, reunite în şedinţă comună, cu votul a cel puţin două treimi din numărul deputaţilor şi senatorilor [art.96 alin.(1) şi (2) din Constituţie]; interimatul la funcţia de Preşedinte este asigurat, potrivit art.98 alin.(1) din Constituţie, în ordine, de către preşedintele Senatului sau de preşedintele Camerei Deputaţilor.

În ceea ce priveşte raporturile dintre Parlament şi Guvern, acestea nu se reduc doar la activitatea acestor autorităţi, ci inclusiv la formarea celui din urmă. Aşadar, formarea unui nou Guvern urmare a desfăşurării alegerilor parlamentare este condiţionată de acordarea votului de încredere de către Parlament, pentru ca sub aspectul activităţii lor, raporturile dintre cele două autorităţi să fie mult mai intense şi diverse atingând activitatea de legiferare, Guvernul având

dreptul de a iniţia proiecte de lege, de a „legifera” prin delegarea legislativă, de a organiza şi desfăşura referendumul, de a-i fi controlată activitatea de către Parlament.

2. Forme ale controlului parlamentar asupra executivului

În perimetrul complex al teoriei separaţiei şi echilibrului puterilor în stat, se fundamentează conceptul şi realitatea controlului parlamentar asupra executivului, instituindu-se ponderi şi contraponderi în raporturile dintre puterile, respectiv autorităţile statale sau se construiesc obstacole care să determine fiecare putere, respectiv autoritate să se limiteze la exercitarea constituţională ori legală a competenţelor sale, fără a se substitui şi fără a recurge la imixtiuni în sfera altei puteri statale[11].

Consacrarea de către Constituţia noastră de la 1991 a unui regim caracterizat a fi semiprezidenţial sau chiar semiparlamentar, ulterior revizuirii din 2003 a legii fundamentale, în cadrul căruia şeful statului este ales de către cetăţeni prin vot universal, secret, egal, liber exprimat şi direct, conferindu-i-se astfel o legitimitate proprie, determină un control parlamentar limitat şi specializat[12] al Parlamentului asupra acestuia, control tradus prin posibilitatea legislativului de a-l suspenda din funcţie pe Preşedinte, în condiţiile art.95 din Constituţie, sau de a-l pune sub acuzare pentru înaltă trădare în conformitate cu prevederile art.96 din acelaşi act normativ.

Aşadar controlul parlamentar asupra executivului se concentrează nu asupra şefului de stat, ci asupra Guvernului şi a administraţiei publice, ştiut fiind faptul că potrivit art.102 alin.(1) din Constituţie, Guvernul este cel care asigură conducerea generală a administraţiei publice.

Formele prin care acest control se poate realiza sunt diverse şi mai numeroase decât cele în cazul şefului de stat, unele dintre acestea fiind menţionate expres de către Constituţie, iar altele fiind deduse din dispoziţiile legii fundamentale, pe cale de interpretare. Astfel, consacrând Capitolul IV al Titlului III chiar raporturilor Parlamentul cu Guvernul, legea fundamentală a identificat, expres, printre formele de control exercitate de cea dintâi autoritate asupra Guvernului: prezentarea informaţiilor şi a documentelor solicitate în temeiul art.111 alin.(1),

[11] M. Enache, *Controlul parlamentar*, Editura Polirom, Iaşi, 1998, p.50.
[12] M. Enache, op. cit., p. 256.

adresarea de întrebări sau interpelări, precum şi adoptarea unei moţiuni simple în condiţiile stabilite prin art.112; iniţierea şi adoptarea unei moţiuni de cenzură potrivit art.113, precum şi o modalitate indirectă de control asupra Guvernului care este provocată chiar de către acesta, anume angajarea răspunderii Guvernului în condiţiile stabilite prin art.114. Însă, în prezenta lucrare ne propunem a atinge doar controlul exercitat prin prezentarea informaţiilor şi a documentelor solicitate în temeiul art. 111 alin. (1) din Constituţie, respectiv a celui exercitat prin adresarea de întrebări sau interpelări.

În ceea ce priveşte prezentarea de informaţii şi documente cerute de Camera Deputaţilor, de Senat sau de comisiile parlamentare, prin intermediul preşedinţilor acestora, legea fundamentală distinge între dreptul acestor structuri ale Parlamentului, aşadar nu al parlamentarilor[13], de a solicita informaţii şi documente, pe de o parte şi obligaţia de a solicita astfel de informaţii sau documente, pe de altă parte. Această obligaţie incumbă structurilor menţionate atunci când o iniţiativă legislativă implică modificarea prevederilor bugetului de stat sau a bugetului asigurărilor sociale de stat, precum prevede, expresis verbis, art.111 alin.(1) teza a II-a din Constituţie. Însă, indiferent de situaţie, Guvernul sau oricare altă autoritate a administraţiei publice căreia i se solicită asemenea documente sau informaţii are obligaţia de a le furniza, singura limitare referindu-se la informaţiile sau documentele ce au caracter de secret de stat, caz în care Regulamentele celor două Camere ale Parlamentului instituie regula informării de către Guvern asupra acestei situaţii, Camerele urmând a decide în şedinţă secretă[14]. Mai mult decât, art.111 alin.(2) din Constituţie le permite membrilor Guvernului a accede la lucrările Parlamentului, înscriind, însă, şi obligaţia acestora de a se prezenta la acestea dacă le este solicitată participarea.

Pe de altă parte, în ceea ce priveşte conţinutul, natura informaţiilor şi documentelor ce pot fi solicitate acestea trebuie să vizeze doar situaţii ce ţin obiectiv de natura controlului parlamentar, şi nu situaţii, interese personale ale unor parlamentari, având în vedere că

[13] A se vedea în acest sens D. Apostol Tofan, *Drept administrativ*, vol.I, p.192, I. Vida, *Puterea executivă şi administraţia publică*, Editura Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, Bucureşti, 1994, p.116.
[14] A se vedea art.182 alin.(2) din Regulamentul Camerei Deputaţilor, precum şi art.167 alin.(1) din Regulamentul Senatului. A se vedea: http://www.cdep.ro/pls/dic/site.page?den=regcd1, respectiv https://www.senat.ro/pagini/reg_sen/reg_senat.htm, accesate la data de 30.11.2015.

„exercitarea controlului parlamentar nu este un atribut personal al senatorului sau al deputatului”[15].

Apreciată[16] ca fiind cea mai răspândită formă de control parlamentar asupra Guvernului şi a administraţiei publice, întrebările şi interpelările pot fi formulate de către deputaţi şi senatori, în condiţiile prevăzute de Regulamentele celor două Camere ale Parlamentului[17].

Distincţiile dintre întrebare şi interpelare nu sunt doar de natură formală, efectele juridice ale acestora fiind, de asemenea, diferite.

Astfel sub aspect formal, procedural, întrebările pot fi adresare oral, caz în care într-o zi şi într-un anumit interval stabilit prin Regulamentele Parlamentului, celui/celor cărora le-a/le-au fost adresate sunt obligaţi a se prezenta în şedinţa Camerei din care face parte cel care a adresat întrebarea pentru a preciza răspunsul. Întrebările pot fi adresate şi scris, situaţie în care, în funcţie de cum parlamentarul ce a formulat întrebarea doreşte a-i fi comunicat răspunsul, acesta poate fi primit scris, dar şi prezentat verbal în faţa Camerei din care face parte parlamentarul adresant.

Spre deosebire, interpelările nu pot fi formulate decât scris, fiind citite în şedinţă publică, iar dezvoltarea interpelării va avea loc în altă şedinţă publică, când se va da şi răspunsul la interpelare, parlamentarii având drept la a interveni cu întrebări suplimentare sau cu comentarii. Urmare a dezbaterii asupra punctelor ce au făcut obiectul interpelării, parlamentarii vor putea să adopte o moţiune simplă, art.112 alin.(2) al legii fundamentale specificând faptul că o astfel de

[15] I. Vida, *Puterea executivă şi administraţia publică, op. cit*., pag.117. Cu toate acestea Regulamentele celor două Camere ale Parlamentului, prin art.181-182 în cazul celui al Camerei Deputaţilor, respectiv prin art.166 al celui al Senatului, dau posibilitatea şi fiecărui deputat, respectiv senator să solicite de la Guvern şi de la celelalte autorităţi ale administraţiei publice centrale sau locale astfel de informaţii sau documente, însă doar prin intermediul preşedintelui Camerei sau al comisiei permanente din care face parte. Regulamentul Camerei Deputaţilor, precum şi cel al Senatului instituie, prin art.182, respectiv prin art.167, şi obligaţia restituirii documentelor ulterior consultării acestora.

[16] M. Enache, *op. cit.*, pag.153

[17] În acest sens Regulamentul Camerei Deputaţilor dispune prin art.165-172, cu privire la întrebări, distingând, sub aspectul chestiunilor procedurale între cele orale şi cele scrise, la fel ca şi Regulamentul Senatului care dispune cu privire la întrebări prin art.158-162. Relativ la interpelări cele două Regulamente conţin prevederi asemănătoare consacrate prin art.173-180, în cazul celui al Camerei Deputaţilor, respectiv prin art.162-165, în cazul celui al Senatului. Spre deosebire de Regulamentul Senatului, cel al Camerei Deputaţilor, prin art.180, recunoaşte chiar Guvernului, prin intermediul primului-ministru, la solicitarea acestuia, posibilitatea de a provoca organizarea unor dezbateri politice pe probleme de interes major pentru viaţa politică, economică şi socială.

moţiune poate fi adoptată de către fiecare Cameră a Parlamentului în parte, exprimând poziţia acesteia cu privire la o problema de politică internă sau externă ce a făcut obiectul interpelării.

Spre deosebire, însă, de moţiunea de cenzură, moţiunea simplă reprezintă un instrument mai eficient de control al Parlamentului asupra Guvernului, dar adoptarea unei moţiuni simple nu are ca efect juridic direct revocarea din funcţie a unui ministru. Camerele Parlamentului nu au nici măcar abilitarea necesară să prevadă în propriile regulamente o atare posibilitate, efectele moţiunii producându-se doar pe plan politic[18], ştiut fiind faptul că moţiunea individuală nu este consacrată constituţional, cel puţin pentru moment, în România. Aşadar, chiar dacă în urma unei astfel de moţiuni simple, parlamentarii din oricare Cameră a Parlamentului îşi exprimă opinia potrivit căreia un membru al Guvernului ar trebuie să fie demis din funcţie, primul-ministru nu este obligat a ţine cont, decât eventual moral sau politic, de acest punct de vedere, cu atât mai puţin nu este obligat a acţiona în acest sens.

În consecinţă, distincţiile dintre întrebare şi interpelare nu se reduc doar la aspectele de natură procedurală, acestea reflectându-se şi asupra efectelor juridice pe care le pot produce în sensul că, deşi ambele sunt exponente ale unui control cu caracter informativ[19] al Parlamentului asupra Guvernului, totuşi prin adresarea de întrebări[20], parlamentarii nu obţin decât confirmarea sau infirmarea unor informaţii, pe când urmare a unei interpelări[21] parlamentarii vor putea obţine chiar explicaţii asupra celor solicitate, putând chiar a-şi expune propriul punct de vedere.

---

[18] A se vedea în acest sens Decizia Curţii Constituţionale nr.148 din 21 februarie 2007 asupra sesizării privind neconstituţionalitatea dispoziţiilor art.157 alin.(2) din Regulamentul Senatului, publicată în M. Of., Partea I, nr.162 din 7 martie 2007.

[19] G. Burdeau, F. Hamon, M. Troper, *Droit constitutionnel*, Editura L.G.D.J., Paris, 1995, pag.598 şi urm. Se subliniază că dezvoltarea, în special a întrebărilor scrise, a fost posibilă tocmai pentru că este o prerogativă individuală a parlamentarilor şi fiecare dintre aceştia pot sau ar trebui să acţioneze în acest sens, să obţină informaţii prin care să-şi lămurească proprii electori cu privire la drepturile sau la obligaţiile acestora în raport cu administraţia.

[20] Întrebarea este definită ca fiind o simplă cerere de a răspunde dacă un fapt este adevărat, dacă o informaţie este exactă, dacă Guvernul şi celelalte organe ale administraţiei publice înţeleg să comunice Camerei actele sau informaţiile solicitate sau, după caz, dacă au intenţia să adopte o hotărâre într-o problemă anume [art.165 alin.(2) din Regulamentul Camerei Deputaţilor, respectiv art.158 alin.(2) din Regulamentul Senatului].

[21] Interpelarea este o cerere adresată Guvernului, prin care se solicită explicaţii asupra politicii sale în probleme importante ale activităţii interne sau externe [art.173 alin.(2) teza I din Regulamentul Camerei Deputaţilor, respectiv art.162 alin.(1) din Regulamentul Senatului].

BIBLIOGRAPHY:

1. Apostol Tofan, D., *Drept administrativ,* vol. I, Editura All Beck, Bucureşti, 2004.
2. Burdeau, G., Hamon, F., Troper, M., *Droit constitutionnel*, Editura L.G.D.J., Paris, 1995.
3. Carp, R., *Responsabilitatea ministerială*, Editura All Beck, Bucureşti, 2003.
4. Constantinescu, M.; Iorgovan, A.; Muraru, I.; Tănăsescu, S. E., "*Constituţia României revizuită – comentarii şi explicaţii*", Editura All Beck, Bucureşti, 2004.
5. Enache, M., *Controlul parlamentar*, Editura Polirom, Iaşi, 1998.
6. Muraru, I.; Tănăsescu, S.E., *Drept constituţional şi instituţii politice*, Editura All Beck, Bucureşti, 2004.
7. Pactet, P., *Institutions politiques. Droit constitutionnel*, Editura Masson, Paris, 1993.
8. Vida I., *Puterea executivă şi administraţia publică*, Editura Regia Autonomă „Monitorul Oficial", Bucureşti, 1994.
9. Wilson, J.Q., *American Government. Institutions and Policies*, D.C. Heath and Company, Lexington , Massachusetts. Toronto, third edition, 1986.

DISCOURSE AS A FORM OF MULTICULTURALISM IN LITERATURE AND COMMUNICATION
SECTION: SOCIOLOGY, POLITICAL SCIENCES AND INTERNATIONAL RELATIONS ARHIPELAG XXI PRESS, TÎRGU MUREȘ, 2015,
ISBN: 978-606-8624-21-1

A NEW INTERPRETATION OF A CONFLICT ANALYSIS ON THE RUSSIAN-GEORGIAN WAR - AUGUST 2008

Constantin Emil Bucur

Assist. Prof., PhD and Adriana Maria Iancu, PhD Student, University of Bucharest

Abstract: This research aims to highlight the foreign policy elements belonging to Georgia and Russia in the Caucasus, through a retrospective analysis, after seven years from the five-day war.
The aim of our research is to identify and reassess, as long as possible, some of the major connotations of the conflict, using an approach that tries to stay close to the perspective of realism from the international relations theory, so that the results provide a possible explanation for the foreign policy trends of some international actors in the already mentioned area, after 2010. As long as the working method is concerned, we relied on interdisciplinarity, combining elements of the descriptive approach, by using interpretation and post-factum analysis, coming from the area of contemporary history and cultural studies, and the use of the well-known concepts in the international relations theory, but not only.
Keywords: The Russian-Georgian war, Mihail Sakaaşvili, geopolitics, South Osetia, asymmetric conflict.

„În Caucaz, singurul lucru care nu poate fi uitat este sângele."
Anatoly Isayenko, profesor de istorie la Universitatea din Vladikavkaz.[1]

Politica externă a unui actor internațional clasic în domeniul relațiilor internaționale se poate identifica, prin prisma teoriei realismului politic,[2] drept efortul concertat de studiu al

[1] Sebastian Smith, *Allah's Mountains Politics and War in the Russian Caucasus*, London, New York, I.B. Tauris Publishers, 1998, p. 106.
2 Vezi Hans J. Morgenthau, *Politics among Nations: The Struggle for Power and Peace*, 5 th edition, New York, Alfred A. Knopf, 1973 și/sau Idem, *Politica între naţiuni. Lupta pentru putere şi lupta pentru pace*, colecţia Collegium-Relaţii internaționale, traducere de Oana Andreea Bosoi, Alina Andreea Dragolea, Mihai Vladimir Zodian, Iaşi, Polirom, 2013; Charles W. Kegley, Jr. și Eugene R. Wittkopf, *World*

resorturilor implicate în construirea şi punerea în practică a deciziilor menite a asigura statului-naţiune supravieţuirea într-un mediu potenţial ostil. Astfel, investigarea factorilor de decizie, a surselor deciziilor politice, precum şi analiza oricăror fenomene de însemnătate şi evaluarea acestora stau în centrul preocupărilor de politică externă ale acestui actor.

În ceea ce priveşte prezentarea cadrului istoric general al relaţiilor politico-diplomatice, dar şi militare, ale Federaţiei Ruse cu statele din regiune, în general, şi cu Georgia, în mod special, nu vom stărui mult asupra acestor aspecte. Vom menţiona, totuşi, faptul că lunga şi spinoasa dispută între Tibilisi şi Moscova în privința status quo-ului provinciilor separatiste ale Georgiei: Abhazia, Adjaria şi Osetia de Sud, constituie de peste douăzeci de ani mărul discordiei dintre cele două ţări, în Caucazul de Nord, precum şi că problema a beneficiat până la momentul august 2008, dar și după, de o atenţie sporită din partea comunităţii academice internaţionale, care i-a dedicat numeroase studii şi analize.[3]

Politics Trend and Transformation, ediția a VII-a, Chapter 2, Houndmills, Basingstoke, Hampshire, London & New York, St. Martin's/Worth Publisher, Inc., 1999, pp. 22-34.

[3] Vezi spre exemplu: Alexander Orankhelashvili, „Assanidze v. Georgia", *The American Journal of International Law*, vol. 99, nr. 1, American Society of International Law, ianuarie 2005, pp. 222-229. http://www.jstore.org/stable/3246100 ; J.W.R. Parson, „National Integration in Soviet Georgia", *Soviet Studies*, vol. 34, nr. 4, Taylor &amp: Francis, Ltd., octombrie 1982, pp. 547-569. http://www.jstore.org/stable/151907 ; Rey Koslowski şi Friedrich V. Kratochwill, „Understanding Change in International Politics: The Soviet Empire's Demise and the International System", *International Organization*, vol. 48, nr. 2, The MIT Press, primăvara 1994, pp. 215-247. http://www.jstore.org/stable/2706931 ; Alexander Murinson, „The secessions of Abkhazia and Nagorny Karabagh. The roots and patterns of development of post-Soviet micro-secessions in Transcaucazia", *Central Asian Survey*, vol. 23., Issue 1, 2004, pp. 5-26. ; Ivan Nasidze, Dominique Quinque, Isabelle Dupanloup, Sergey Rychkov, Oksana Naumova, Olga Zhukova, Mark Stoneking, „Genetic Evidence Concerning the Origins of South and North Ossetians", *Annals of Human Genetics*, vol 68, Issue 6., noiembrie 2004, pp. 588-599. Recent, o serie de lucrări au cunoscut consacrarea academică internațională în ceea ce privește nivelul de analiză și investigare a mecanismelor de politică externă a actorilor din această regiune geografică, iar dintre ele se remarcă: Svante E. Cornell, S. Frederick Starr (eds.), *The Guns of August 2008: Russia's War in Georgia*, Armonk, New York, M.E. Sharpe, Inc., 2009; Christian Thorun, *Explaining Change in Russian Foreign Polic The Role of Ideas in post-Soviet Russias Conduct Towards the West*, St. Anthonys Series, New York, Palgrave Macmillan, 2008; Robert Bruce Ware, Enver Kisriev, *Dagestan Russian Hegemony and Islamic Resistance in the North Caucasus*, Armonk, New York, M.E. Sharpe, Inc., 2009. De asemenea, în spațiul academic românesc câteva demersuri semnificative privind descifrarea proiecțiilor de politică externă din spațiul ex-sovietic au fost întreprinse, îndeosebi sub egida *Fundației pentru o societate deschisă* – Fundația Soros România, a se vedea: Sergiu Panaite (coord.), *Caucazul pe agenda publică europeană*, Bucureşti, volum realizat în cadrul programului

De asemenea, de parte de noi intenţia de a oferi o cronologie a desfăşurării ostilităţilor din vara anului 2008, evoluţia acestora fiind arhicunoscută şi ținând încă de istoria recentă. Însă, trebuie precizat faptul că disensiunile dintre Georgia şi Federaţia Rusă sunt consecinţa dezintegrării Uniunii Sovietice şi a vidului de putere creat în urma dispariţiei acesteia, ceea ce a determinat „o serie de divergenţe la nivel inter-etnic apărute odată cu disoluția U.R.S.S.-ului şi au degenerat, ulterior, în conflicte armate între autorităţile legitim recunoscute ale statelor succesoare şi separatişti ori grupuri de rebeli, acestea nefiind rezolvate nici la ora actuală", aceste dispute fiind grupate generic sub titulatura de "conflicte îngheţate".[4] Astfel, se reţine următorul aspect: la mai bine de 15 ani de la destrămarea Uniunii Sovietice, Moscova era singura ţară dispusă să-şi menţină în zonă un dispozitiv militar gigantic, acesta purtând în unele situații denumirea de „trupe de menţinere a păcii".[5]

Din punct de vedere al metodologiei destinate analizării politicii externe a Federaţiei Ruse, prezentul studiu se doreşte a fi o apropiere de perspectiva realistă care pleacă de la presupoziţia că statele relaționează prin intermediul relaţiilor bilaterale sau multilaterale. Semnificativ în acest sens este faptul că, pentru paradigma realistă a relaţiilor internaţionale, politica externă a unui stat-națiune poate fi evaluată din direcția interesului naţional al acelui stat, iar relaţiile internaţionale se limitează la urmărirea obţinerii de putere, aşa cum susţine Hans Morgenthau atunci când afirmă că „ ...anumite lucruri nu sunt făcute pe bază morală, chiar dacă ar fi avantajos să fie făcute aşa. Astfel de inhibiţii etice operează în timpurile noastre la niveluri diferite cu eficienţă diferită."[6] Perspectiva realistă a apărut ca un efect al proliferării conceptului de „securitate naţională" printre istoricii politicii externe americane şi, în mod esenţial, apostolează, aşadar, că politicile sunt determinate de către competiţia asupra capabilităţilor între

---

Foreign Affairs Initiative al Fundaţiei Soros România, 2011. (a se vedea: http://www.soros.ro/sites/default/files/Caucazul%20pe%20agenda%20publica%20europeana.pdf, accesat 15.01.2012.

[4] Monica Alexandru, Mihai Munteanu, Emil Bucur, „Marea Neagră: repere şi perspective", în *Revista de Politică Internațională*, An. I, nr. I., 2006, editor Grupul de Studii, Prognoze şi Tendinţe S.R.L. Multimedia Political Communication, p. 39.

[5] *Ibidem.*, p. 43. La nivelul anului 2004 se estima că erau staţionaţi în provinciile separatiste ale Georgiei aproximativ 7.000 de militari ruşi, excluzând trupele abhaze.

[6] Hans Morgenthau, *Politics among Nations: The Struggle for Power and Peace*, 5 th edition, New York, Alfred A. Knopf, 1973, p. 231.

state şi deşi acolo sunt diferenţe conceptuale majore între cele două şcoli de gândire, ambele – realismul „clasic" şi neorealismul – afirmă că baza pentru relaţiile internaţionale este tendinţa non-ideologică a statelor naţiune de a-şi maximiza puterea.[7]

De asemenea, teoria realistă afirmă că în primii ani ai războiului rece nu a existat un bloc comunist unificat pe o ideologie comună, ci numai actori-statali individuali care au căutat să-şi protejeze interesele lor naţionale interpretând, în mare parte, greşit dorinţele legitime pentru securitate ale altor state. Această perspectivă susţine teoriile post-revizioniste ale ostilităţii între Uniunea Sovietică şi Statele Unite şi responsabilitatea comună a acestora pentru declanşarea războiului rece.[8] Doctrina realistă a determinat adoptarea de către o serie de istorici[9] a modelului „corporatist" pentru a explica comportamentul Statelor Unite la începutul războiului rece şi «internaţionalizarea», dacă o putem numi astfel, a istoriei diplomatice americane începând cu sfârşitul anilor 80' şi începutul anilor 90' – ambele tendinţe încurajând o strânsă colaborare între istoricii americani şi non-americani, precum şi o focalizare pe cercetarea şi studiul relaţiilor bilaterale dintre Statele Unite şi diverse ţări la începutul şi în timpul războiului rece.[10]

---

[7] Pentru perspectiva realistă clasică Hans Morghentau, *Politics Among Nations: the Struggle for Power and Peace*, 5th ed., New York, Alfred A. Knopf, 1973 – considerat de unii cercetători drept cel mai cunoscut exeget al teoriei realiste; pentru un punct de vedere neorealist a se vedea lucrările lui Kenneth N. Waltz.

[8] Lucrările lui John Lewis Gaddis, *The Long Peace: Inquiries Into the History of the Cold War*, New York, Oxford University Press, 1987 şi Melvyn P. Leffler, *A Preponderance of Power,* (1992) sunt adesea citate ca fiind lucrările fundamentale ale teoriei realismului clasic şi neorealismului.

[9] Dintre cei care se încadrează în istoriografia „corporatistă" se remarcă: David S. Painter, *Oil and the American century: The Political Economy of U.S. Foreign Oil Policy, 1941-1954*, Baltimore, Johns Hopkins University Press, 1986.; Michael J. Hogan, *The Marshall Plan: America, Britain, and the Reconstruction of Western Europe, 1947-1952,* New York, Cambridge University Press, 1987. ; Robert A. Pollard, "The national security state reconsidered: Truman and economic containment, 1945 –1950", în Michael J. Lacey, ed., *The Truman Presidency*, Cambridge, Cambridge University Press, 1990, pp. 205-235.; Chester J. Pach, Jr., *Arming the Free World: The Origins of the United States Military Assistance Program, 1945-1950*, Chapel Hill, University of North Carolina Press, 1991.

[10] Pentru tendinţa de internaţionalizare a istoriei diplomatice americane ni se pare semnificativ studiul lui Robert J. McMahon, „The Study of American Foreign relations: National History or International History?", *Diplomatic History,* vol. 14, Fall 1990, pg. 565 – 575. În ceea ce priveşte centrarea atenţiei cercetătorilor de sorginte realistă către studiul relaţiilor bilaterale între Statele Unite şi diverse alte ţări îi putem considera pionieri ai acestui domeniu pe Geir Lundestad *America, Scandinavia and the Cold War, 1945 – 1949*, New York, Columbia University Press, 1980. şi James Edward Miller, *The United States and Italy, 1940 – 1950: The Politics and Diplomacy of Stabilization*, Chapel Hill, University of North Carolina Press, 1986. De altfel, această deschidere a condus nu numai către o analiză mult mai precisă a

Din perspectiva definirii interesului naţional, în zona Caucazului, al celor doi actori politici vizaţi, trebuie observată, de la început, asimetria dintre capabilităţile diplomatice, militare şi politice ale celor doi actori.[11] Astfel, în timp ce Federaţia Rusă, pe de-o parte, este unul dintre cei cinci membrii permanenţi ai Consiliului de Securitate al Oragnizaţiei Naţiunilor Unite care are o poziţie de prestigiu internațional, recunoscută, în cadrul celui mai important for de decizie al acestei organizaţii internaţionale, ceea ce îi permite să desfăşoare o politică internaţională de anvergură, dar să și dispună de un impresionant arsenal militar, atât convenţinal cât şi nuclear menit spre a-i garanta securitatea naţională, suveranitatea şi integritatea teritorială, Georgia, pe de altă parte, este un stat cu un regim democratic în ascensiune, dacă ne referim la regimul politic din timpul președintelui Mihail Saakaşvili, care se revendică ca având orientări pro-occidentale, pro-euroatlantice, desprins din lagărul sovietic, un simplu membru al Naţiunilor Unite, care odată cu declararea independenţei a continuat să manifeste evidente sincope în ceea ce priveşte exercitarea suveranităţii asupra întregului său teritoriu naţional. Astfel, în privinţa definirii interesului naţional al actorilor implicaţi în cazul conflictului ruso-georgian se remarcă influenţa cadrului istoric general asupra conturării acestui interes naţional. Zona munţilor Caucaz reprezintă un „melting pot” etnic care a creat încă din timpul U.R.S.S. probleme factorilor de decizie politici, fie numai şi dacă ar fi să facem referire la „gestionarea” de către autorităţile sovietice a conflictului dintre armeni şi azeri în regiunea Nagorno-Karabah. Astfel, după desprinderea Georgiei de autoritatea Moscovei, în timpul regimului lui Zviad Gamsakhurdia, o serie de provincii ale ţării, locuite mai mult sau mai puţin de minorităţi rusofone, fie şi-au declarat unilateral independenţa (vezi cazul Abhaziei în 1991), fie s-au autoproclamat „republică

influenţei americane şi a impactului politicilor Statelor Unite în primii ani ai Războiului Rece, dar, de asemenea, către o perspectivă mult mai echilibrată asupra rolului statelor mici care, pentru a-şi proteja propria lor securitate, „au invitat” Statele Unite să-şi asume responsabilităţi extinse, viziune abordată sclipitor de Geir Ludenstad în lucrările sale *Empire by Integration: The United States and European Integration, 1945 – 1997*, New York, Oxford University Press, 1998. şi *The United States and Western Europe since 1945 From „Empire” by Invitation to Transatlantic Drift*, Oxford, New York, Oxford University Press, 2003.

[11] În ceea ce priveşte conflictele asimetrice, diferendul georgiano-rus se poate adăuga în mod evident în galeria exemplelor oferite de lucrarea lui T.V. Paul, *Asymetric conflicts: war initiation by weaker powers*, Cambridge, Cambridge University Press., 1994.

sovietică" (cazul Osetiei de Sud în 1990)[12] nerecunoscând autoritățile de la Tibilisi şi declanşând ostilităţi militare cu acestea,[13] ceea ce a plasat Rusia în postura de a trimite în aceste focare de conflict trupe sub egida C.S.C.E., mai târziu O.S.C.E., cu scopul menţinerii păcii în zonă.[14] Aşadar, interesul naţional al Rusiei până la declanşarea conflictului din august 2008 era salvgardarea vieţii, proprietăţii şi bunurilor etnicilor ruşi din provinciile georgiene Abhazia şi Osetia de Sud, iar umbrela oferită de O.S.C.E. a permis staţionarea trupelor ruse de „peacekeeping" pe teritoriul georgian, ceea ce a determinat la nivel diplomatic şi al relaţiilor internaţionale, îmbrăţişarea de către Rusia a unei poziţii de apărător al status-quo-ului în zonă, cel puţin din perspectiva regimurilor separatiste de la Tinvali şi Suhumi. De partea cealaltă, Georgia avea grav afectată suveranitatea şi integritatea teritorială și îşi dorea reintrarea în drepturile sale depline pentru „dreptul de a planta un steag,"[15] ceea ce a plasat autorităţile georgiene pe poziţii care ar fi putut fi interpretate ca fiind ofensive, dar care nu vizau decât recâștigarea deplină a suveranităţii şi integrităţii teritoriale a țării.

În ceea ce privește politica externă a Federaţiei Ruse, se poate susţine faptul, cel puţin la un prim nivel de interpretare, că este dificil de aplicat şablonul clasic de operare, în caz de criză, al democraţiilor – unui regim politic care poate fi catalogat drept unul de natură civil-autoritară, aşa cum este cel din Rusia.[16] Totuşi, cercetătorii au demonstrat pe baza studiului

[12]http://www.realitatea.net/cronologia-conflictului-armat-de-la-granitele-romaniei--dintre-rusia-si-georgia_330052.html În anul 1992, în urma unui referendum, populaţia provinciei Osetia de Sud, în majoritatea ei rusofonă, s-a pronunţat pentru independenţă şi pentru unirea cu Osetia de Nord, care face parte din Federaţia Rusă.

[13] Pentru un sumar asupra istoriei recente a relaţiilor ruso-georgiene vezi Ivars Indans, „Relations of Russia and Georgia: Developments and Future Prospects", *Baltic Security & Defence Review*, vol. 9, 2007, pp. 131-149, în special afirmaţiile de la p. 132 despre primii ani de independenţă a Georgiei, perioada 1990-93'

[14] Vezi Gregory Flynn şi Henry Farrell, „Piecing Together the Democratic Peace: The CSCE, Norms, and the „Construction" of Security in Post-Cold War Europe", *International Organization*, vol. 53, nr. 3, The MIT Press, vara 1999, p. 507. http://www.jstore.org/stable/2601288 În 1992 una dintre cele 13 „misiuni de lungă durată" ale C.S.C.E. era desfăşurată în Georgia.

[15] Este titlul unui studiu aparţinând Maya Beridze, „Georgia: The Right to Plant a Flag", *Transitions Online*, http://web.ebscohost.com/ehost/detail?vid=8&hid=3&sid=9578384e-6b58-4d25-8913-8b3ed4d73825%40sessionmgr7&bdata=JnNpdGU9ZWhvc3QtbGl2ZQ%3d%3d#db=aph&AN=14077287

[16] O simplă privire asupra componenţei executivului condus de Vladimir Putin, începând cu 8 mai 2008, scoate la suprafaţă faptul că schimbarea de putere de la Kremlin nu a fost succedată şi de o schimbare de

comportamentului internaţional al statelor în situaţii de criză, care presupune analizarea procesului de luare a deciziei şi a variabilelor structurale ale adoptării unei decizii, că există similitudini în comportamentul pe scena internaţională între democraţii şi regimurile non-democratice, atunci când vine vorba despre procesul de luare a deciziei în situaţii limită, astfel încât, efectele preponderente ale proceselor care rezultă din impactul iniţial al momentului declanşator al unei crize suprimă diferenţele de abordare ale celor două tipuri de regimuri politice, cel puţin în faza de început a acesteia.[17] Astfel, plecând de la premiza că: „... în toate tipurile de sisteme politice, natura procesului politicii externe (şi contrângerile domestice sunt cuprinse în interiorul procesului) este dependent de trei seturi de factori: 1. nivelul intensităţii politice a situaţiei externe la orice moment în timp; 2. tipul arealului problemei care este discutat la acel punct în procesul politic; 3. structura procesului politic sau tipul regimului politic”[18] şi folosind o serie de modeluri regresive, cercetătorii au ajuns la concluzia potrivit căreia: „îmbinarea tipulului problemei şi intensitatea situaţiei politicii externe determină în mare măsură felul în care o situaţie de politică externă este procesată.”[19] Aserţiunile lui Trumbore şi Boyer, potrivit cărora:

---

garnitură la nivelul guvernului rus, marea majoritate a miniştrilor din cabinetul Viktor Zubkov păstrându-şi poziţiile, ceea ce relevă osificarea regimului Putin şi conservarea de către acesta şi anturajul său a tuturor prerogativelor puterii.

[17] În acest sens ni se pare extrem de relevant studiul coordonat de Peter F. Trumbore şi Mark A. Boyer, „Internaţional Crisis Decisionmaking as a Two-Level Process”, *Journal of Peace Research*, vol. 37, nr. 6, Sage Publications, 2000, pp. 679-693. La studiu au mai colaborat Mary Caprioli, Scott Gates, Martha Gibson, Frank Harvey, Jonathan Wilkenfeld.

[18] *Ibidem.*, p. 682.

[19] *Ibidem.*, p. 683. Autorii susţin, citându-l pe Mark A. Boyer, „Issues Definition and Two-Level Negociations: An Application to American Foreign Policy Process”, *Diplomacy and Statecraft*, vol. 11, nr. 2, 2000, pp. 183-210. următoarele: „*În sistemele democratice sau pluraliste, problemele de intensitate înaltă sau sitiaţiile, precum crizele, vor fi tipic procesate la cel mai înalt nivel al aparatului de luare a deciziei, traducând într-o participare politică limitatăcel puţin într-un fel explicit. Aici puterea de decizie se centrează pe şeful guvernului şi un relativ mic cerc de consilieri apropiaţi, precum un cabinet sau un grup informal de confidenţi de înalt nivel, un model tipic regimurilor non-democratice.*” Arătând că într-un model al luării deciziei centrat pe şeful de guvern impactul contrângerilor politice interne este în general limitat dar nu în întregime absent liderii democratic aleşi trebuie să fie preocupaţi de potenţialul impact electoral al oricărei decizii pe care ei o adoptă (exemple: John F. Kennedy în cazul crizei rachetelor cubaneze şi în politica referitoare la Vietnam, Margaret Thatcher în conflictul din ins. Falkland) cei doi oameni de ştiinţă susţin că „*Astfel în timpul situaţiilor de criză, procesul de decizie în sistemele democratice sau pluraliste va tinde să imite rutina proceselor de decizie comune statelor mai autoritare.*”

„cu excepţia când este analizat procesul de răspuns al declanşatorului iniţial, dovada impactului constrângerilor interne apare de-a lungul analizei, ca un cadru pe două-niveluri (intern; extern) pentru înţelegerea negocierilor internaţionale care ne conduc la <<a aştepta>>. Aceste efecte domestice, demonstrate de semnificaţia variabilelor tipului regimului, în principal, în tehnica de management, centralitatea şi severitatea modelelor violenţei arată un impact descrescător al factorilor interni, după cum ne mişcăm continuu de la regimurile democratice către cele civil-autoritare şi militare.” ... „În timpul crizelor, procesele de luare a deciziei ale tuturor statelor converg spre un sistem de luare a deciziei, mai închis. Ele devin chiar mai închise şi mai puţin acordate cu preocupările interne pe moment ce criza devine mai intensă şi declanşatorii sunt mai violenţi.”[20],

vin să susţină teza conform căreia tiparul procesului de luare a unei decizii, specific unui regim democratic, este valabil şi în cazul unui regim civil-autoritar sau militar, existând similitudini la nivelul de operare în interiorul unui astfel de proces între cele trei tipuri de regimuri politice.

În ceea ce privește percepţia situaţiei, percepţia alterității, perceptibilitatea mutărilor pe care intenţionează a le întreprinde acesta joacă un rol important într-o astfel de situaţie tensionată. O posibilă definiţie a percepţiei situaţiei este cea oferită de către Richard K. Hermann şi Vaughn P. Shannon, care afirmă că aceasta „ ...este o reprezentare cognitivă a circumstanţelor şi contextului în care deciziile politicii externe sunt realizate.”[21] pentru ca mai ulterior să arate că „deşi percepţia situaţiei poate fi solicitată în orice construcţie a intereselor materiale sau norme prescriptive, cunoaşterea nu este neapărat neafectată de către aceşti factori motivaţionali. Atât interesele materiale cât şi obligaţiile normative, spre exemplu, pot stârni emoţii care pot afecta cunoaşterea.”[22] De altfel, Hermann şi Shannon îi citează pe Philip Tetlock şi A. Levi atunci când spun că „cercetarea în această direcţie [a percepţiei] este probabil necesar neconcludentă din

[20] *Ibidem.*, p. 693.
[21] Richard K. Hermann şi Vaughn P. Shannon, „Defending International Norms: The Role of Obligation, Material Interest, and Perception in Decizion Making”, *International Organization*, vol. 55, nr. 3, The IO Foundation and the Massachusetts Institute of Technology, vara 2001, p. 625.
[22] *Ibidem.*, p. 626. Prin interese materiale Hermann şi Shannon înţeleg bunurile economice şi militare care sunt evaluate, apreciate de liderii Statelor Unite ale Americii, vezi acelaşi studiu p. 624.

cauza dificultăţilor izolării efectelor diverselor cauze posibile ale unei reprezentări cognitive a situaţiei."[23] dar şi pe Marilynn B. Brewer când afirmă că această neconcordanță în cercetare „subliniază, totuşi, importanţa recunoaşterii că percepţia poate fi asociată motivelor şi că motivele pot influenţa percepţia."[24]

Criza din august 2008 îşi are originea nu numai în Revoluţia Trandafirilor, de la sfârşitul anului 2003, care a adus la putere regimul pro-occidental al lui Mihail Sakaaşvili, după cum afirmă unii specialişti,[25] ci ea îşi trage seva din mult mai vechea antipatie a celor două popoare, care a determinat ca Georgia să fie prima republică sovietică ce a părăsit U.R.S.S., precum şi din implicarea ruşilor în războiul civil georgian atunci când au susţinut facţiunea condusă de fostul ministru de externe sovietic, Eduard Şevardnadze, care, ulterior, avea să devină preşedintele Georgiei. De altfel, tensiunile din zonă nu erau un element nou, căci după reinstaurarea autorităţii Georgiei asupra provinciei Ajaria, în 2004, Sakaaşvilii a încercat să repete figura cu Osetia de Sud prin inițierea de „ciocniri violente" şi o ruptură teribilă între Tibilisi şi liderul separatist osetin, Eduard Kokoiti[26], iar în septembrie 2006 trupele ruse aflate în regiune erau în stare de alertă şi aveau ordin să riposteze dacă cele două baze militare ruse erau atacate, în contextul în care patru ofiţeri ruşi fuseseră arestaţi de autorităţile georgiene sub acuzaţia de spionaj, ceea ce a dus la retragerea diplomaţilor Moscovei de la Tibilisi.[27] Toate acestea s-au petrecut pe fundalul existenţei unor avertismente clare ale Rusiei conform cărora aceasta „va apăra teritoriile separatiste dacă guvernul georgian lansează un asalt asupra lor spre a recâştiga

[23] *Ibidem.* Philip Tetlock şi A. Levi, „Attribution Bias: On the Inclusiveness of the Cognition-Motivation Debate", Journal of Experimental Social Psychology, vol. 18., 1982, pp. 66-88.
[24] *Ibidem.* Lucrarea aparţinând cercetătoarei Marilynn B. Brewer, pe care o citează cei doi este „A Dual Process Model of Impression Formulation" în *Advances inSocial Cognition*, vol. I., A Dual Process Model of Impression Formulation, editat de Thomas K. Srull şi Robert S. Wyler, Jr., 1-36, Hillsdale, New Jersey, Lawrence Erlbaum, 1988.
[25] Ivars Indans, *op. cit.*, p. 133.
[26] Natalia Narochnitskaya, „Caucasian Wars as an Instrument of Geopolitics", *Russian Analytica*, septembrie, 2004 *Apud.* Ivanrs Indans, p. 135.
[27] Ivars Indans, *op. cit.*, p. 131. Ulterior evenimentelor din 27. IX. 2006 Moscova a amenințat cu acest prilej că ar putea amâna retragerea trupelor sale din zonă până la sfârşitul lui 2008 după cum era planificat, ceea ce ne facem să presupunem că nu a făcut decât să irite şi mai mult spiritele din capitala Geogiei.

controlul."[28] În acest context trebuie remarcată influenţa pe care a deţinut-o fostul şi actualul preşedinte rus, Vladimir Putin, în procesul de fundamentare a unei decizii de politică externă rusă care viza răspunsul la acţiunile iniţiate, în august 2008, de partea georgiană în Osetia de Sud. Conform viziunii expuse de unii cercetători,[29] prin gesturile şi de declaraţiile sale, Vladimir Putin, se poate încadra în tiparul unui lider politic predominant unei unităţi de decizie autoritare în politica externă rusă. Un factor important pentru un lider predominant este receptivitatea la informaţie contextualizată căci „dacă liderii sunt contextual receptivi, comportamentul lor va fi mult mai pragmatic şi orientat de către context;"[30] ceea ce determină analizarea anturajului unor astfel de lideri predominanţi pentru a se evidenţia elementele de predictibilitate ale comportamentului unui astfel de lider. Putin a fost din acest punct de vedere un lider predominant receptiv la contextul politic, declaraţiile sale arătând acest lucru. Astfel, după incidentul din septembrie 2006 preşedintele rus avea să spună referindu-se la faptul că divergenţele nu erau între Rusia şi Georgia, ci între Georgia şi Osetia de Sud/Abhazia că „spre regretul şi teama noastră [conflictul] se îndreaptă spre o baie de sânge. Georgia vrea să rezolve disputele cu acţiune militară."[31] Este, totuşi, posibil ca preşedintele, Vladimir Putin, ale cărui conexiuni cu fostul K.G.B. sunt notorii, să fi preluat modelul sovietic de gestionare a unei situaţii de criză, model în care liderii sunt mai puţin receptivi la contextul politic şi acţionează asemeni unor avocaţi, aceştia fiind concentraţi pe convingerea celorlalţi preopinenți importanţi de justeţea poziţiei lor căci: „ei definesc atât problema cât şi identifică o poziţie prin a verifica ceea ce susţin

[28] Alexandr Chepurin, „Seven Subjects on Russian-Georgia Agenda", *International Affairs*, vol. 50., Issue 3, 2004, p. 3. *Apud.* Ivars Indans, *op. cit.*, p. 134.
[29] Vezi studiul realizat de Margaret G. Hermann, Thomas Preston, Baghat Korany şi Timothy M. Shaw „Who Leads Matters: The Effects of Powerful Individuals", *International Studies Review*, vol 3, nr. 2, *Leaders, Groups, and Coalitions: Understanding the People and Processes in Foreign Policymaking*, Blackwell Publishing, vara 2001, pp. 83-131.http://www.jstore.org/stable/3186566 Autorii plecând de la exemplul lui Abraham Lincoln ne oferă o serie de lideri predominanţi, atât din democraţii, regimuri autoritare, cât şi din dictaturi, pe care îi încadrează în diverse tipologii, 8 la număr: evanghelistul, expansionistul, carismaticul, cel care creşte gradual, conducătorul, consultativul, reactiv şi acomomodativul, din perspectiva stilului de conducere, a receptivităţii la constrângerile domestice, a motivaţiei în procesul de adoptare a unei anumite decizii de politică externă şi aşa mai departe – vezi tabelul de la p. 95 şi întreaga discuţie pe această temă. Potrivit lor la nivelul constrângerilor domestice ale unui lider de orice tip ar fi el: "*Opinia publică, media, consideraţiile legislatorilor puternici, potenţialele interesele de grup, şi consilierii pot toate juca nişte roluri în conturarea politicii externe.*"
[30] *Ibidem.*, p. 89.
[31] Ivars Indans, *op. cit.*, pp. 137-138. Autorul citează site-ul www.newsgeorgia.ru accesat la 25.11.2006.

sau fac ceilalţi factori importanţi. Astfel de lideri sunt interesaţi în informaţia care este atât neprielnică cât şi favorabilă opiniilor aflate pe masă la un moment dat."[32] Aşadar, a doua variantă este mult mai probabil să fi funcţionat în cazul celulei de criză ruse constituită cu prilejul crizei din august 2008, cu atât mai mult dacă luăm în considerare veritabila încrengătură relaţională din anturajul lui Vladimir Putin care pare să se menţină şi după părăsirea de către acesta a celei mai înalte demnităţi a statului rus, ceea ce denotă consolidarea de către acesta a unei poziţii predominante, în afacerile politice ale ţării.[33] În ceea ce priveşte predictibilitatea crizei din 2008 avem de-a face cel puţin cu o percepţie eronată de partea georgiană despre semnificaţia şi importanţa geostrategică şi geopolitică a Osetiei de Sud pentru Rusia, deoarece Tibilisi-ul a presupus că dintre Abhazia şi Osetia de Sud, prima „ ...este mult mai dezirabilă pentru Rusia."[34] după cum afirmă unii specialişti referindu-se la numărul populaţiei şi la mărimea celor două regiuni separatiste, minimalizând avertismentele Moscovei, lansate înainte

[32] Margaret G. Hermann, Thomas Preston, Baghat Korany şi Timothy M. Shaw, *op. cit.*, p. 92. Autorii se referă la un studiu asupra deciziilor Biroului Politic sovietic realizat de către Philip D. Stewart, Margaret G. Hermann şi Charles F. Hermann, "Modeling the 1973 Soviet Decision to Support Egypt", *American Political Science Review*, vol. 83, nr. 1, martie 1989, pp. 35-59. http://www.jstor.org/stable/1956433 în care se arăta că liderii sovietici din aceea perioadă erau mult mai sensibili în a petrece timpul adunând informaţie şi vorbind cu persoanele relevante, căutând impulsurile în a arăta cine era susţinătorul unei opţiuni şi cu ce grad de intensitate, informaţii ce erau importante pentru ei în formularea unei reprezentări a problemei şi selectarea unei poziţii.

[33] În acest sens vom cita exemplul ministrului apărării al Federaţiei Ruse, Anatoliy Serdyukov, care în guvernul Putin şi-a păstrat, ca de altfel majoritatea foştilor miniştri, postul pe care îl ocupa încă din timpul guvernului Viktor Zubkov, peste această situaţie suprapunându-se legătura conjugală oficială pe care acesta o are cu fiica fostului premier. Pe 14 septembrie 2007, Serdyukov şi-a înaintat demisia presedintelui Putin din cauza relaţiilor familiale cu familia Zubkov, dar gestul nu a fost acceptat – vezi http://en.wikipedia.org/wiki/Anatoliy_Serdyukov care citează un articol al lui Chloe Arnold de pe site-ul Radio Free Europe Radio Liberty intitulat "Russia: Resignation Signals Trouble Within Defence Ministry", din 27 martie 2008 (vezi: http://www.rferl.org/content/article/1079697.html)

[34] Ivars Indans, *op. cit.*, p. 134. Autorul arată că spre deosebire de locuitorii din Ajaria, osetinii şi abhazii sunt diferiţi din punct de vedere etnic de georgieni, iar în ceea ce priveşte semnificaţia Osetiei de Sud spune că aceasta este „ *...un district muntos interior cu o populaţie estimată sub 50.000 de locuitori. Singurul său bun major este un coridor prin munţi legat de regiunea rusă a Osetiei de Nord, pe care oficialii georgieni spun că este folosit pentru a face contrabada cu arme, droguri şi bancnote contrafăcute de 100 de dolari americani.*" Abhazia, pe de altă parte, este mult mai mare de cât Osetia de Sud, are o populaţie mult mai mare, circa 200.000 de oameni, iar poziţionarea geografică în permite legături mult mai solide cu Rusia.

de 2006, şi plasându-se eronat, la nivelul percepţiei, în privinţa reacţiei Federației Ruse faţă de o nouă tentativă de reinstaurare în Osetia de Sud a controlului georgian.[35]

Revenind la conflictul ruso-georgian, se poate afirma că, atât ostilităţilor, cât și crizei din august 2008, li se poate aplica uşor concluziile studiului efectuat de Peter F. Trumbore şi Mark A. Boyer, conform cărora există similitudini în modul de comportament pe scena internaţională între regimurile democratice şi cele non-democratice atunci când vine vorba despre procesul de luare a deciziei în situaţii de criză, iar din perspectiva modelului răspunsului principal, rezultatele regresiunii logice confirmă „ ...că numai declanşatorul şi gravitatea sunt demonstrate a fi semnificative în acest model. Altfel spus, declanşatoarele violente produc răspunsuri violente, cel puţin iniţial. Adăugat la acest proces conflictual reactiv este nivelul valorii ameninţate, cu cât ameninţările sunt mai serioase cu atât sunt mai probabil să producă răspunsuri violente ale actorilor crizei.”[36] Situaţia evenimenţială din vara anului 2008 corespunde modelului teoretic al răspunsului principal, deoarece la deschiderea ostilităţilor între osetini şi georgieni, autorităţile ruse a adoptat decizia de a se implica în conflict şi de a riposta împotriva forţelor georgiene, sub pretextul atacării şi uciderii unor militari ruşi din cadrul trupelor O.S.C.E. Ulterior, „în timp ce declanşatorul crizei şi gravitatea rămân factorii semnificativi în procesul conflictual, tipul regimului, existenţa unui conflict prelungit, discrepanţa de putere şi sursa crizei, joacă un rol în utilizarea violenţei ca tehnică principală de management al crizei folosită pe parcursul unei crize. Aceasta sugerează că după răspunsul iniţial arătat <<m-ai lovit, aşa că te voi lovi înapoi>> în modelul răspunsului principal, alţi factori devin importanţi în procesul de luare a deciziei.”[37]

---

[35] Teza noastră, potrivit căreia, Georgia a încercat reinstaurarea controlului în Osetia de Sud, provocând criza din august 2008, tocmai datorită percepţiei că Rusia ar fi mult mai puţin dispusă să intervină în favoarea acestei regiuni separatiste spre deosebire de Abhazia, rămâne de demonstrat, analizele în acest sens fiind neconcludente, dar sperăm ca cercetarea noastră să confirme sau să infirme această supoziţie.

[36] Peter F. Trumbore şi Mark A. Boyer, *op. cit.*, pp. 690-691. Rezultatele cercetării celor doi, publicate în tabelul V (p. 691.) se referă la modelul răspunsului principal în legătură cu natura acţiune-reacţie a unui răspuns principal interactiv în criză.

[37] *Ibidem.* Aceasta semnifică sustenabilitatea afirmaţiilor, potrivit cărora, variabilele politicii externe, precum tehnicile de management al crizei sau nivelurile folosirii forţei în criză, ar trebui să arate statele democratice ca fiind mai violente şi faptul, potrivit căruia, cu cât este mai intensă o criză cu atât mai asemănător ar trebui să fie de la un tip de regim la altul comportamentul şi pare să contrazică faptul că ne referim la tipurile de regimuri, democraţiile arată mai multe dovezi ale efectelor constrângerilor domestice împotriva folosirii forţei decât non-democraţiile când problema conducând spre criză este

Această din urmă afirmaţie a lui Peter F. Trumbore şi Mark A. Boyer este din nou susţinută de desfăşurarea evenimentelor din teatrul de operațiuni ruso-georgian, deoarece antipatia evidentă dintre cele două tabere îşi trage originea dintr-un conflict de durată, inclusiv cultural, care nu face decât „să sublinieze impactul moştenirii istorice asupra comportamentului actual" al celor doi actori ai crizei.[38] Un ultim aspect, care necesită a fi evidențiat, este acela potrivit căruia în concordanţă cu valorile obţinute de cei doi cercetători din analizarea modelului tehnicii principale de management al crizei „ ... atât centralitatea cât şi severitatea modelelor violenţei pot furniza dovezi în sprijinul noţiunii că impulsurile interne în regimurile democratice ajută la frânarea prevalării violenţei în timpul perioadelor de criză."[39] Acest aspect este confirmat de decizia Georgiei, care a fost primul stat care a oferit semne ale intenţiei de a limita şi, ulterior, de a de-escalada criza.[40]

Ajunsă în acest punct lucrarea relevă câteva aspecte concludente. Astfel, în privința separatismului sud-osetin şi abhaz acesta a generat şi continuă să genereze o multitudine de abordări, teorii şi explicaţii ale fenomenului, dovadă evidentă a interesului produs de această problematică nu numai la nivelul politic cel mai înalt, dar mai ales în mediul academic internaţional. Dintre toate abordările aduse în discuţie de cercetători de prestigiu occidentali şi din spaţiul ex-sovietic noi considerăm că, în ceea ce priveşte politica externă a Federaţiei Ruse în regiune, în general, şi în mod special în chestiunea „conflictelor îngheţate" care însumează şi separatismul sud-osetin şi abhaz în dauna Georgiei, una dintre cele mai pertinente argumentări este adusă de către Andrei V. Zagorski în studiul său Traditional Security Interests in the Caucasus and Central Asia: Perceptions and Realities, prezent în lucrarea ai căror editori sunt Rajan Menon, Yuri E. Fedorov şi Ghia Nodia.

Astfel, opinia lui Andrei V. Zagorski rămâne emblematică când acesta afirmă:

---

considerabil atât de factură internă cât şi externă, deşi ar trebui să existe nişte indicaţii asupra constrângerilor politice interne şi în cazul non-democraţiilor.

[38] *Ibidem.*, p. 691.

[39] *Ibidem.* Prin impulsuri interne m-am referit la constrângerile interne sau domestice.

[40] http://www.realitatea.net/liderii-abhaziei-si-osetiei-de-sud-resping-ideea-negocierilor-cu-georgia_331167.html

„Rusia vede provocarea conflictelor din cadrul Comunităţii Statelor Independente într-o multitudine de dimensiuni. În primul rând conflictele sunt percepute ca purtând ameninţarea unei mai îndepărtate destabilizări regionale. Din cauza compoziţiei etnice diverse a majorităţii ţărilor din regiunea Caucazului de Sud ori a existenţei statelor naţiune titulare care pot dezvolta politici iredentiste, majoritatea conflictelor sunt considerate capabile a împrăştia, a antrena şi a atrage turbulenţe înspre ţările vecine. În al doilea rând, în timp ce Federaţia Rusă împarte graniţa numai cu un singur stat în Asia Centrală – Kazahstan – conflictele din Caucazul de Sud ar putea să afecteze direct însăşi situaţia internă a Rusiei, în special în Caucazul de Nord, căci, în timp ce încurajează forţele secesioniste şi naţionaliste (din Georgia) îşi periclitează chiar integritatea teritorială (vezi situaţia din Cecenia, Daghestan sau Inguşetia). În al treilea rând, în special războiul civil tadjik a alimentat temeri ale unei eventuale penetrări a islamismului fundamentalist în spaţiul fostei Uniunii Sovietice. În al patrulea rând, dar nu în cele din urmă, în timp ce Rusia nu a ezitat să manipuleze conflictele armate din Caucazul de Sud, cu scopul de a-şi menţine rolul său preponderant în regiune, creşterea divergenţelor, afinităţilor politicii externe ale părţilor aflate în conflict, spre exemplu: Azerbaijanul a dezvoltat o mai strânsă cooperare cu Ankara, iar Armenia a căutat să se bazeze pe o alianţă cu Federaţia Rusă, precum şi pe cooperare cu Iranul, ceea ce ridică riscul ca dezvoltările conflictuale ulterioare să furnizeze pretextul pentru alte ţări, în special Turcia, de a-şi extinde influenţa în regiune, prin implicarea directă în conflict, prin prezenţa trupelor lor în formatele de menţinere a păcii sau printr-un rol politic activ în rezolvarea diferendului.”[41]

Faptul că la începutul anilor `90, când, având scopul de a preveni Turcia de la a culege roadele disoluţiei U.R.S.S., la nivel de prestigiu internaţional şi influenţă în regiune, autorităţile de la Moscova au avertizat Ankara că orice fel de intervenţie a acesteia în conflictul din

[41] Andrei V. Zagorski, *Traditional Security Interests in the Caucasus and Central Asia: Perceptions and* Realities, în Rajan Menon, Yuri E. Fedorov şi Ghia Nodia (eds.), *The Caucasus, and Central Asia The 21st Century Security Environment*, Armonk, New York, London, 1999, p. 73.

Nagorno-Karabah, spre exemplu, ar putea genera un război direct cu Rusia arată tocmai acest lucru.[42]

Astfel, rolul preponderant al Rusiei în păstrarea păcii în regiune este considerat de Moscova a fi unul din mijloacele asigurării intereselor geopolitice ale Federaţiei Ruse.[43]

În ceea ce priveşte miza conflictului din august 2008, este de domeniul evidenţei că aceasta a fost critică, o dovedesc lucrări apărute recent,[44] care tind să evidenţieze faptul că războiul olimpic, aşa cum mai este numit conflictul[45] îşi trage rădăcinile dintr-o fundamentală slăbiciune a aranjamentelor de securitate în Europa şi că tragedia ostilităţilor dezvăluie lipsa de atenţie şi miopia Statelor Unite, precum şi a liderilor europeni faţă de norii de război care se adunau, de ceva vreme, în regiune.

În ceea ce priveşte partea georgiană se observă fsptul că odată cu mandatul noului preşedinte, Mihail Sakaaşvili, impulsurile privind soluţionarea problemei provinciilor separatiste, au primit un nou impuls. De altfel, din momentul prelurării prerogativelor prezidenţiale Sakaaşvili a declarat drept una dintre priorităţile politicii sale ca fiind reinstaurarea suveranităţii şi integrităţii teritoriale depline a Georgiei asupra propriului teritoriu. Cel mai probabil tendinţa elitei politice de la Tibilisi de a repeta „A doua Revoluţie a Trandafirilor”, aşa cum este numită recâştigarea în provincia Adjaria a controlului de către autorităţile georgiene şi în cazul provinciilor separatiste din nordul ţării, cu precădere în ceea ce priveşte Osetia de Sud, nu a făcut decât să „dezgheţe” unul dintre conflictele la a căror stabilizare Rusia avusese un cuvânt greu de spus. Dificultatea era, însă, una de natură etnică, deoarece în contrast cu Abhazia şi Osetia de Sud conflictul din Adjaria care şi-a găsit o soluţionare paşnică în favoarea Georgiei nu avea o dimensiune etnică din cauza faptului că locuitorii acestei provincii, deşi preponderent

[42] Димитрий Трени, Димитрий Данилов, „Россия на Кафказе”, *Безопаност Росий Чэрноморский Регион*, 37, Москва, ИНСТИТУТ ЭВРОПЫ РОССИЙСКОЙ АКАДЕМИИ НАУК , ед. Н. А. Ковалски, 1997, p. 84.
[43] Andrei V. Zagorski, *op. cit.*, p. 73.
[44] Vezi lucrarea lui Roland D. Asmus, *A Little War That Shook the World: Georgia, Russia, and the Future of the West*, New York, ed. Palgrave Macmillan, 2010, pp. 272 și Svante E. Cornell, S. Frederick Starr (eds.), *The Guns of August 2008: Russia's War in Georgia*, Armonk, New York, M.E. Sharpe, Inc., 2009.
[45] Războiul din august 2008 s-a desfăşurat în timpul Jocurilor Olimpice de Vară din capitala Republicii Populare Chineze, Beijing.

musulmani, se consideră a fi de etnie georgiană, ceea ce nu este cazul sud-osetinilor şi abhazilor – diferiţi din punct de vedere etnic, astfel încât ajarii nu au mizat niciodată pentru independenţa faţă de Georgia.[46] Eşecul elitei politice georgiene de a percepe diferenţele fundamentale dintre cele trei situaţii care îi afectau la aceea oră integritatea teritorială nu poate fi, aşadar, trecut cu vederea. Din nefericire pentru statul georgian alienarea este generată chiar din rândurile elitei sale politice care vreme de mai bine de 15 ani nu a întreprins decât o constantă complacere într-o situaţie deloc de invidiat generând, de-a lungul trecerii timpului, structuri ale puterii slabe, un stat slab şi de ce nu „o natură informală înveşmântată cu o faţadă democratică constituţională".[47] De asemenea, nu trebuie uitat faptul că „uneori retorica agresivă a lui Mihail Sakaaşvili şi eforturile Georgiei de a se înarma, justifică căutarea ei de a ajunge la standardele N.A.T.O., și toate acestea au rezultat într-o crescută aprehensiune, în special din partea Abhaziei."[48] Liderul georgian nu a înțeles că aceste „conflicte înghețate", spre deosebire de Adjaria, conţin un potenţial de escaladare în relaţia bilaterală cu Rusia şi că trebuie tratate într-un alt mod decât aşa cum s-a procedat cu regimul lui Aslan Abashidze.[49]

Este adevărat că Federaţia Rusă subminează în multiple feluri integritatea teritorială a Georgiei sub pretextul menţinerii influenţei sale în fostul spaţiu ex-sovietic pentru a contrabalansa ascensiunea continuă a islamismului radical şi a combate actele de terorism. În cazul Georgiei care împarte frontiera, atât cu Cecenia, cât şi cu Inguşetia, nimic nu este mai veridic, iar acuza potrivit căreia rebelii sau bandiţii ceceni se refugiază în aşa-numitele „no-go zones" ale Georgiei oferă oportunitatea Moscovei de a lansa operaţiuni militare repetate în teritoriul georgian călcând în picioare suveranitatea şi integritatea teritorială a Georgiei.[50]

Tinerii reformatori conduşi de preşedintele Sakaaşvili nu au reuşit, însă, să convingă nici în combaterea eficientă a corupţiei care macină instituţiile Georgiei nici în ceea ce priveşte

[46] Pamela Jawad, *Democratic Consolidation in Georgia after the „Rose Revolution"*, Peace Research Institute Frankfurt Reports no. 73, 2005, p. 8 şi 11. Autoarea afirmă: "*Administraţia Sakaaşvili a ignorat faptul că conflictele secesioniste diferă fundamental de condiţiile din Adjaria.*" în continuare Pamela Jawad, *Democratic Consolidation in Georgia ...*
[47] *Ibidem.*, p. 16.
[48] *Ibidem.*, p. 15.
[49] Lider auto-proclamatei republici autonome Adjaria până în mai 2004.
[50] Pamela Jawad, *Democratic Consolidation in Georgia ...*, p. 29.

restabilirea integrităţii teritoriale a ţării. Progresele înregistrate sunt doar pe jumătate un succes în ceea ce priveşte ambele probleme. În ciuda eforturilor de a lupta împotriva corupţiei şi a succeselor iniţiale ale guvernului, elita politică georgiană a eşuat să contribuie în mod semnificativ la stabilizarea instituţiilor democratice care să capteze încrederea populaţiei. Prin contrast, preşedintele Sakaaşvili s-a concentrat pe consolidarea puterilor sale prezidenţiale şi a încercat să profite de dinamica schimbărilor provocate de Revoluţia Trandafirilor cu scopul de a obţine rezultatele dorite de el mai rapid.[51] Se pare că Tibilisi-ul compensează existenta teritoriilor separatiste cu extinderea puterilor prezidenţiale. Însă stabilitatea nu este sinonimă cu o „statalitate" puternică în sensul democratizării puterii executive, căci probleme presante privesc proasta guvernare şi proasta manageriere a capacităţilor statului.[52] Acest fapt este îngrijorător în opinia mea deoarece îl plasează pe preşedintele Sakaaşvili într-o ipostază demnă de un veritabil dictator, cu nimic mai prejos decât liderii abhazi şi osetini.[53] Este de înţeles, în aceste condiţii, că guvernul georgian, confruntat cu multiple probleme de ordin economic şi cu perspectiva nerezolvării celor două conflicte separatiste a încercat internaţionalizarea lor, soluţie care a părut oportună, având în vedere rolul problematic al Rusiei de mediator echidistant. De altfel, oscilaţia Georgiei între N.A.T.O. şi Uniunea Europeană, datorată trendului pro-occidental declarat al lui Sakaaşvili, determină Statele Unite şi Federaţia Rusă să se comporte în regiune uneori precum în timpul războiului rece.[54] Cu toate acestea declanşarea ostilităţilor din august 2008 de către partea georgiană în tentativa de restabilire a propriei suveranităţi şi a integrităţii teritoriale nu poate fi considerată drept un gest raţional, cunoscut fiind faptul că atât timp cât Rusia susţinea voalat regimurile separatiste nici Abhazia, nici Osetia de Sud, nu ar fi renunţat la independnţa lor de facto.

[51] *Ibidem.*, p. 21.
[52] *Ibidem.*, p. 36.
[53] Unii autori printe care şi Pamela Jawad susţin că alienarea spre dictatură a regimului Sakaaşvili s-a produs încă de înainte de războiul din august 2008. Pamela Jawad, *Democratic Consolidation in Georgia* ..., p. II.: „În loc să investească în crearea unor instituţii politice stabile, legitime şi coerente capabile a ajunge la periferie şi a media conflicte, Sakaaşvili s-a concentrat până acum pe întărirea puterilor lui prezidenţiale şi se bazează pe carismatica sa conducere susţinută mai degrabă pe un sprijin fragil al populaţiei."
[54] *Ibidem.*, p. 38.

BIBLIOGRAPHY:

1. Alexandru, Monica, Munteanu, Mihai, Bucur, Emil, „Marea Neagră: repere şi perspective", Revista de Politică Internaţională, An. I, nr. I., 2006, editor Grupul de Studii, Prognoze şi Tendinţe S.R.L. Multimedia Political Communication.

2. Cioroianu, Adrian, Geopolitica Matrioşkăi Rusia postsovietică în noua ordine mondială, vol I., Bucureşti, ed. Curtea Veche, 2009.

3. Gaddis, John Lewis, The Long Peace: Inquiries Into the History of the Cold War, New York, Oxford University Press, 1987.

4. Hermann, Margaret G., Preston, Thomas, Korany şi Shaw, Timothy M., „Who Leads Matters: The Effects of Powerful Individuals", International Studies Review, vol 3, nr. 2, Leaders, Groups, and Coalitions: Understanding the People and Processes in Foreign Policymaking, Blackwell Publishing, vara 2001, pp. 83-131.http://www.jstore.org/stable/3186566

5. Hermann, Richard K. şi Shannon, Vaughn P., „Defending International Norms: The Role of Obligation, Material Interest, and Perception in Decizion Making", International Organization, vol. 55, nr. 3, The IO Foundation and the Massachusetts Institute of Technology, vara 2001, pp. 621- 654.

6. Hogan, Michael J., The Marshall Plan: America, Britain, and the Reconstruction of Western Europe, 1947-1952, New York, Cambridge University Press, 1987.

7. Lacey, Michael J. (ed.), The Truman Presidency, Cambridge, Cambridge University Press, 1990.

8. Ludenstad, Geir, Empire by Integration: The United States and European Integration, 1945 – 1997, New York, Oxford University Press, 1998.

9. Ludenstad, Geir, The United States and Western Europe since 1945 From „Empire" by Invitation to Transatlantic Drift, Oxford, New York, Oxford University Press, 2003.

10. Lundestad, Geir, America, Scandinavia and the Cold War, 1945 – 1949, New York, Columbia University Press, 1980.

11. McMahon, Robert J., "The Study of American Foreign relations: National History or International History?", Diplomatic History, vol. 14, Fall 1990, pg. 565 – 575.

12. Miller, James Edward, The United States and Italy, 1940 – 1950: The Politics and Diplomacy of Stabilization, Chapel Hill, University of North Carolina Press, 1986.

13.Morghentau, Hans, Politics Among Nations: the Struggle for Power and Peace, 5th ed., New York, Alfred A. Knopf, 1973.

14. Pach, Jr., Chester J., Arming the Free World: The Origins of the United States Military Assistance Program, 1945-1950, Chapel Hill, University of North Carolina Press, 1991.

15. Painter, David S., Oil and the American century: The Political Economy of U.S. Foreign Oil Policy, 1941-1954, Baltimore, Johns Hopkins University Press, 1986.

16. Paul, T.V., Asymetric conflicts: war initiation by weaker powers, Cambridge, Cambridge University Press., 1994.

17. Smith, Sebastian, Allah's Mountains Politics and War in the Russian Caucasus, London, New York, I.B. Tauris Publishers, 1998.

18. Stewart, Philip D., Hermann, Margaret G., şi Hermann, Charles F., "Modeling the 1973 Soviet Decision to Support Egypt", American Political Science Review, vol. 83, nr. 1, martie 1989, pp. 35-59. http://www.jstor.org/stable/1956433

19. Trumbore, Peter F. şi Boyer, Mark A., „Internaţional Crisis Decisionmaking as a Two-Level Process", Journal of Peace Research, vol. 37, nr. 6, Sage Publications, 2000, pp. 679-693.

20. Asmus Roland D., A Little War That Shook the World: Georgia, Russia, and the Future of the West, New York, ed. Palgrave Macmillan, 2010.

21. Beridze, Maya, „Georgia: The Right to Plant a Flag", Transitions Online, http://web.ebscohost.com/ehost/detail?vid=8&hid=3&sid=9578384e-6b58-4d25-8913-8b3ed4d73825%40sessionmgr7&bdata=JnNpdGU9ZWhvc3QtbGl2ZQ%3d%3d#db=aph&AN=14077287

22. Cornell, Svante E., Starr, S. Frederick (eds.), The Guns of August 2008: Russia's War in Georgia, Armonk, New York, M.E. Sharpe, Inc., 2009.

23. Flynn, Gregory şi Farrell, Henry, „Piecing Together the Democratic Peace: The CSCE, Norms, and the „Construction" of Security in Post-Cold War Europe", International Organization, vol. 53, nr. 3, The MIT Press, vara 1999. http://www.jstore.org/stable/2601288

24. Indans, Ivars, „Relations of Russia and Georgia: Developments and Future Prospects", Baltic Security & Defence Review, vol. 9, 2007, pp. 131-149,

25. Jawad, Pamela, Democratic Consolidation in Georgia after the „Rose Revolution", Peace Research Institute Frankfurt Reports no. 73, 2005.

26. Koslowski, Rey şi Kratochwill, Friedrich V., „Understanding Change in International Politics: The Soviet Empire's Demise and the International System", International Organization, vol. 48, nr. 2, The MIT Press, primăvara 1994, pp. 215-247. http://www.jstore.org/stable/2706931

27. Murinson, Alexander, „The secessions of Abkhazia and Nagorny Karabagh. The roots and patterns of development of post-Soviet micro-secessions in Transcaucazia", Central Asian Survey, vol. 23., Issue 1, 2004, pp. 5-26.

28. Nasidze, Ivan, Quinque, Dominique, Dupanloup, Isabelle, Rychkov, Sergey, Naumova, Oksana, Zhukova, Olga, Stoneking, Mark, „Genetic Evidence Concerning the Origins of South and North Ossetians", Annals of Human Genetics, vol 68, Issue 6., noiembrie 2004, pp. 588-599.

29. Orankhelashvili, Alexander, „Assanidze v. Georgia", The American Journal of International Law, vol. 99, nr. 1, American Society of International Law, ianuarie 2005, pp. 222-229. http://www.jstore.org/stable/3246100

30. Panaite, Sergiu (coord.), Caucazul pe agenda publică europeană, Bucureşti, volum realizat în cadrul programului Foreign Affairs Initiative al Fundaţiei Soros România, 2011. (a se vedea: http://www.soros.ro/sites/default/files/Caucazul%20pe%20agenda%20publica%20europeana.pdf , accesat 15.01.2012.

31. Parson, J.W.R., „National Integration in Soviet Georgia", Soviet Studies, vol. 34, nr. 4, Taylor &amp: Francis, Ltd., octombrie 1982, pp. 547-569. http://www.jstore.org/stable/151907

32. Thorun, Christian, Explaining Change in Russian Foreign Polic The Role of Ideas in post-Soviet Russias Conduct Towards the West, St. Anthonys Series, New York, Palgrave Macmillan, 2008.

33. Ware, Bruce Robert, Kisriev, Enver, Dagestan Russian Hegemony and Islamic Resistance in the North Caucasus, Armonk, New York, M.E. Sharpe, Inc., 2009.

34. Zagorski, Andrei V., Traditional Security Interests in the Caucasus and Central Asia: Perceptions and Realities, în Menon, Rajan, Fedorov Yuri E. şi Nodia, Ghia (eds.), The Caucasus, and Central Asia The 21st Century Security Environment, Armonk, New York, London, 1999.

35. Димитрий Трени, Димитрий Данилов, „Россия на Кафказе", Безопаност Росий Чэрноморский Регион, 37., Москва, ИНСТИТУТ ЭВРОПЫ РОССИЙСКОЙ АКАДЕМИИ НАУК , ед. Н. А. Ковалски, 1997.

36. http://www.realitatea.net/cronologia-conflictului-armat-de-la-granitele-romaniei--dintre-rusia-si-georgia_330052.html

37. http://www.realitatea.net/liderii-abhaziei-si-osetiei-de-sud-resping-ideea-negocierilor-cu-georgia_331167.html

38. http://www.rferl.org/content/article/1079697.html) Arnold, Chloe pe site-ul Radio Free Europe Radio Liberty intitulat "Russia: Resignation Signals Trouble With in Defence Ministry", din 27 martie 2008

DISCOURSE AS A FORM OF MULTICULTURALISM IN LITERATURE AND COMMUNICATION
SECTION: SOCIOLOGY, POLITICAL SCIENCES AND INTERNATIONAL RELATIONS ARHIPELAG XXI PRESS, TÎRGU MUREȘ, 2015,
ISBN: 978-606-8624-21-1

ARE WE EXPERIENCING A CLASH OF CIVILIZATIONS OR A CLASH OF IDEOLOGIES?

Emilia Tomescu

Assist. Prof., PhD, "Lucian Blaga" University of Sibiu

Abstract: Was Samuel Huntington right when he wrote that clashes between civilizations would become the greatest threat to world peace and the instrument to create a new world order? Since September 11, this thesis has proved to be a warning in an increasingly uncertain world. The clash of different traditions, which resulted in civilizations characterized by different perspectives, has been shaping our times and lives.

Our understanding of international affairs is to improve itself if we really want to see clearer what is going on around us and what can happen with us, too. What do we mean by civilization, in fact? Is it something which, being based on mutual respect, enlarges our perspective, making us open-minded people or, on the contrary, something which, by the force of rigid traditions and prejudices, keeps us in a circle, insulating us? Was Huntington right? Shall we translate his vision with the idea of a possible clash of ideologies or even fundamentalisms?

In order to have a dialogue, which represents a trait of "civilized" people, citizens of the 21st century, we should broaden our horizons, historically, geographically and even politically. We should also remember Peter Singer's encouraging plea for a global ethic rather than an approach which supports expansionistic nationalism. This attitude can provide illuminating answers to vital problems and also a contribution to the development of a common consciousness, which is vital in these times.

Keywords: clash, civilization, threat, peace, open-mindedness, global ethic, consciousness.

In his famous book from 1996, Samuel Huntington considered the clash between Western civilization and the Islamic one as inevitable in the future. This conflict he said would replace the one represented by the Cold War and would be *a violent and disorderly clash of civilizations, as*

the Islamic world reacts to the global transfer of Western attitudes, Western technology and Western secularization.[1]We have already started to see it happening.

In his very important book from 2002, entitled ''Who We Are?'', Huntington refers to the American identity and the American nationalism. His argument focuses *on what he calls the American Creed, which he believes to derive from the Anglo-Protestant culture of the original* settlers.[2] He considers that the development of the American society, led by its political institutions, and the whole process of the forging of the American national idea to be part as well as a result of *the Protestant 'Awakening' that repeatedly swept across the continent. To separate the religious inheritance from the idea of America, to reconstitute as a purely secular body politic what began life as a sacred pledge, would be to deny the most vigorous input into the American experience*[3].This second valuable book contains the answer to the problem with which we are dealing today but with which, in fact, we have been dealing for a long time. I said **we** but this **we** has not been **we** until recently. Why not? Because not all of us have experienced what means to be humiliated in your own country and be treated as inferior or second hand people, or even unimportant and good only to be killed. Today, the people of Syria is experincing this and it is not the first time. Let's just remember a short episode from the process of the forging of the American nation, process which *swept across the continent*, and during which too many Native Americans, too many to be known, were pushed westward and killed because the authorities treated *the tribes as barriers to progress, either to be removed to some distant reservation or killed. Under the presidency of Andrew Jackson some ninety-four removal treaties were negotiated, and by 1840 most of the Indians in the more settled states and territories had in fact been sent west*[4] or killed. *Not until the twentieth century, after the United States had spread across the continent and had restricted the tribes to reservations, did the federal government attempt to seek a different policy.*[5] This too was a moment when two civilizations clashed and, according to Power Politics and its way to solve problems, the goals and desires of the

[1] Roger Scruton, *The Palgrave Macmillan Dictionary of Political Thought*, London, 2007, p.312
[2] *Ibidem*
[3] *Ibidem*
[4] Melvin I. Urofsky (ed.), *Basic Readings in U.S. Democracy*, United States Information Agency, Washington, D.C.205447, published 1994, p.77
[5] *Ibidem*

Europeans (colonization, land exploitation and religious conversions), which were in sharp conflict with the cultural values of the natives, prevailed. There are scholars who consider that *both Native American tribes and English settlers were in the process of nation-building, processes that unfortunatelly collided*[6] and the result was that the Native American Civilization was destroyed while the values of many surviving natives were perverted. In his Surrender Speech, delivered in 1832, Chief Black Hawk said: *Black Hawk is an Indian. He has done nothing for which an Indian ought to be ashamed... You know the cause of our making war. It is known to all white men. They ought to be ashamed of it. The white men despise the Indians, and drive them from their homes. But the Indians are not deceitful. The white men speak bad of the Indian, and look at him spitefully. But the Indian does not tell lies; Indians do not steal. An Indian, who is as bad as the white men, could not live in our nation; he would be put to death, and eat up by the wolves.*[7]

The concept of civilization has played an important role in the process of defining the events of the nineteenth and the twentieth centuries' politics. American neoconservatists, whose ideology on international relations makes them to consider they are entitled to overuse the right to interfere, have pushed to the limit the idea that Western values are universal and should be promoted,'if necessary', even through a direct intervention. As such, *the American intervention in Iraq did not oppose the European realists to the American dogmatic ideologists. In fact, 'everybody' counted on its great ideas, its prejudices and its ideological references.*[8] Great empires have used pan-ideas as psychological and ideological weapons in order to impose their power and values and to dominate. Thus, the world is being organized and re-organized through these pan-ideas.[9]

In his book on *Orientalism*, Edward Said focused on the process of domination of the Oriental colonies by the great powers of the West. Knowing the colonies from the linguistic and cultural point of view was just an instrument of these powers to dominate the East: knowledge is power,

[6] *Ibidem*
[7] *Ibidem*, p.78
[8]Olivier Roy, *Semiluna și haosul*, Nemira, București, 2010, p.7
[9] Veronica Dumitrașcu, *Frontiere și civilizații*, RAO, București, 2013, pp.88-89

more knowledge is more power.[10] As Said quotes from a French author (Leroy-Beaulieu), he concludes *that the space of weaker or underdeveloped regions like the Orient was viewed as something inviting French interest, penetration, insemination-in short, colonization: Colonization is the expansive force of a people; it is its power of reproduction; it is its enlargement and its multiplication through space; it is the subjection of the universe or a vast part of it to that people's language, customs, ideas, and laws*.[11] Continuing his analysis of the concept of Orientalism, both culturally and historically, Said mentions that in the early twentieth century the fate of Near Orient *was being decided between the Powers, the native dynasties, the various nationalists parties and movements, and the Zionists*.[12] He added that what was more important was represented by *the peculiar epistemological framework through which the Orient was seen, and out of which the Powers acted. For despite their differences, the British and the French saw the Orient as a geographical-and cultural, political, demographical, sociological, and historical-entity over whose destiny they believed themselves to have traditional entitlement*[13]. Edward Said also mentioned that the Wilsonian Program for national self-determination was perceived as irritant by the Powers as it *seemed to invalidate the whole skeleton of colonial and partitionary schemes arrived at jointly between the powers*[14].The American author born in Jerusalem underlined the essence of the European vision on the East that he defined as the *ineradicable distinction between Western superiority and Oriental inferiority.*[15] He then warned us about the necessity to be prepared to note that, in its historical development, this vision on the Eastern World *deepened and even hardened the distinction*.[16] Said became even more direct as he declared that *Orientalism was ultimately a political vision of reality whose structure promoted the difference between the familiar (Europe, the West, 'us') and the strange (the Orient, the East, 'them'). This vision in a sense created and then served the two worlds thus conceived .Orientals lived in their world, 'we' lived in ours .The vision and material reality propped each other up, kept each other going. A certain freedom of intercourse*

[10] *Ibidem,* p120
[11] Edward Said, *Orientalism, Penguin,* London, 2003, p.219
[12] *Ibidem,* p.221
[13] *Ibidem*
[14] *Ibidem*
[15] *Ibidem*,p.42
[16] *Ibidem*

was always the Westerner's privilege; because his was the stronger culture, he could penetrate, he could wrestle with, he could give shape and meaning to the great Asiatic mystery, as Disraeli once called it. Yet what has, I think, been previously overlooked is the constricted vocabulary of such a privilege, and the comparative limitations of such a vision. My argument takes it that the Orientalist reality is both antihuman and persistent. Its scope, as much as its institutions and all-pervasive influence, lasts up to the present.[17]

As the Western European powers have built empires all over the world, it was this lesson of the imperialists themselves and their models that gave rise to the nationalist movements, springing up as a response to colonial rule. There is a huge controversy surrounding the concept of nationalism. Some interpret it as a positive concept, one which is associated with progress and self-determination, aiming to get unity and statehood while others interpret it as being irrational, extremist, allowing political or religious leaders to promote expansionist policies, even wars in the name of one nation. Cultural or political dominant criteria are decisive in defining one nation and also the type of nationalism promoted by it. The character of the nationalism promoted by a certain nation is influenced by the circumstances in which nationalist aspirations appear as well as by the political goals to which nationalism is attached. Nationalism is indeed extremely complex as it could be used to liberate but also to conquer and dominate. Because it is defined as a cross- cutting ideology, it has been used by liberals, conservatives, socialists, fascists and even by communists or fundamentalists. The most aggressive form of nationalism is the expansionist one, which has been used to promote imperialism. This form of nationalism is the opposite of the modern belief in equal rights and self-determination. *The aggressive face of nationalism first appeared in the late nineteenth century as European powers indulged in 'the scramble' of Africa in the name of national glory and their 'place in the sun'. Nineteenth-century European imperialism differed from the colonial expansion of earlier periods in that it was fuelled by a climate of popular nationalism in which national prestige was increasingly linked to the possession of an empire, and each colonial victory was greeted by demonstrations of popular enthusiasm, or jingoism. To a large extent, both world wars of the twentieth century resulted*

[17] *Ibidem*,pp.43-44

from this expansionist form of nationalism.[18] This type of nationalism can take an extreme form which promotes a sentiment of intense, even hysterical enthusiasm, referred to as integral nationalism. Its message says that the nation has a meaning beyond the life of any single individual so, the individual existence values only when it is dedicated to the unity and survival of the nation. Integral nationalism, that was coined by the French nationalist Charles Maurras (1868-1952), leader of the right-wing Action Francaise, thus becomes a vehicle through which pride and self-respect can be regained.[19]

Integral nationalism also breaks the link that can exist between nationalism and democracy as the 'integral nation' should be an exclusive ethnic community, bound together by old loyalties rather than by political allegiances. *National unity does not demand free debate and an open and competitive struggle for power; it requires discipline and obedience to a single, supreme leader. This led Maurras to portray democracy as a source of weakness and corruption, and to call instead for the reestablishment of monarchical absolutism*.[20] This extreme form of nationalism is quite often associated with chauvinistic beliefs and doctrines. Chauvinism is itself derived from the name of a French soldier (Nicholas Chauvin), who became famous for his fanatical devotion to Napoleon and the cause of France. Chauvinism is now perceived as an irrational belief in the superiority or right of dominance of one's own group or people. Thus national chauvinism, like other forms of imperialism which along centuries have treated the natives disrespectfully, rejects the idea, shared by all of us today, that all nations are equal, favouring the belief or the prejudice, long time supported even by racist theories, that, as long as nations have different characteristics or qualities, they should have different destinies. The normal consequence is that some nations have been suited to rule while others have been suited to be ruled. The chauvinist's own nation is seen to be unique and special, a real 'chosen people'.[21] Chauvinistic nationalism therefore establishes a clear distinction between 'them'(the others), the inferior and 'us', the superior people.

[18] Andrew Heywood, *Politics*, Palgrave Macmillan, London, 2007, p.119
[19] *Ibidem*, p.120
[20] *Ibidem*
[21] *Ibidem*

A recurrent theme of expansionist nationalism is the idea of national rebirth or regeneration. This form of nationalism commonly draws upon myths of past greatness or national glory. Such myths plainly give expansionist nationalism a backward-looking character, but they also look to the future in that they mark out the nation's identity. At the heart of integral nationalism there often lies an imperial project: a quest for expansion or a search for colonies. This can be seen in forms of pan-nationalism.[22]

As we know, colonialism generates repression and loss of dignity and violence underpins the repression of colonial rule. Colonialism is violence in its natural state that's why, sometimes, it is necessary to respond to violence of colonialism with armed struggle. Such ideas represent the thinking of Frantz Fanon (1925-1961), a French-Algerian personality whose work deals with the effects of colonialism, and the response of oppressed peoples to the end of European rule.[23] Robert Pape, a present American political scientist, published in 2005: "Dying To Win" in which he considers that suicide terrorism is not the result of an existing supply of fanatics, but represents a "demand-driven phenomenon". He also mentions that suicide terrorism is in fact a secular tactic rather than a religious one, and forms part of a broader campaign to remove an occupying force. Suicide terrorism is mainly a reponse to foreign occupation.[24]

Even if we can understand there are deep causes that motivate many such violent acts, there is too much violence around us and fundamentalism is, for sure, not the solution for the many problems with which most of us are being confronted. Today, the most prominent face of confusion is fundamentalism, namely Islamic Fundamentalism, based on the distortion of the concept of Jihad. Dumitru Chican, a Romanian specialist in Islamic Culture and Civilization, wrote a book, published in 2011, that focuses on the concept of Jihad (Jihad or the way towards Djanna). In this book, the author makes a deep and complex analysis of the concept which is so much in use today. Those who consider themselves motivated to fight for the ideal of their holy book seem to forget that there are two dimensions or levels of the concept: the big jihad and the small jihad. The big jihad means in fact the effort towards ethical and moral self development. It

[22] *Ibidem*,p.121
[23] *The Politics Book*, DK, Penguin, London, 2013, pp.304-307
[24] *Ibidem*, p.329

is an interior process. The small jihad, which is an exterior process, means the effort to defend and protect your faith and spread it, even by force.[25]

According to Islam as a missionary religion, the world is divided into three parts (abode of Islam, abode of the Truce-tribute, abode of War), with the expectation that, in due course, all of them will be unified in the single community (’umma) of God’s intent.[26] Islamism emerged out of the reform (islah) project of the nineteenth and twentieth centuries.[27] The modern Islamist movement is usually associated with the Muslim Brotherhood, founded in 1928. Its original aims were moral as much as political, as it tried to reform society and oppose Western cultural influence. In time, the Brotherhood radicalized itself so that, in 1954, it was suppressed while its members were imprisoned, exiled or driven underground. Today they are still extremelly active.The most important ideologist of the movement was Sayyid Qutb (executed in 1966), who got part of his ideas from Maulana Abul Ala Maududi (1903-1979), an Indian reformer, journalist, political philosopher and theologian. *One of Maududi’s doctrines, in particular, would have a major impact on Islamic political movement. He believed that the struggle for Islam was not for the restoration of an ideal past, but for a principle vital to here and now: the vice-regency of man under God’s sovereignty. The Jihad was not just a defensive war for the protection of the islamic territory. It might be waged against governments which prevented the spreading of true Islam (i.e., the Islamist version of Islam).*[28]

In most Sunni countries, the Brotherhood and its offshoots can be divided into: a mainstream tendency, functioning within the frame of present governmental systems, even engaged in social work and a radical or extremist tendency that uses violence in order to achieve its goals. Since those who belong to this second variant see Western financial and military support as a primary

[25] Dumitru Chican, *Jihad sau drumul spre Djanna*, Corint, București, 2011, pp.20-21
[26] John Bowker, *Oxford Concise Dictionary of World Religions*, Oxford University Press, Oxford, 2000, pp.275-276
[27] Iain Mc Lean, Alistair McMillan, *Oxford Concise Dictionary of Politics*, Oxford University Press, Oxford, 2003, pp.275-277
[28] Malise Ruthven, Azim Nanji, *Historical Atlas of the Islamic World*, Oxford University Press, Oxford, 2004, pp.194-195

factor in the survival of ”non-Islamic”regimes, they have not hesitated to take their Jihad into the heart of Western power.[29]

BIBLIOGRAPHY:

1.Bowker, John, *Oxford Concise Dictionary of World Religions*, Oxford University Press, Oxford, 2000

2.Chican, Dumitru, *Jihad sau drumul spre Djanna*, Corint, București, 2011

3.Colson, Rob, (ed.) *The Politics Book*, DK, Penguin, London, 2013

4.Dumitrașcu, Veronica, *Frontiere și civilizații*, RAO, București, 2013

5.Heywood, Andrew, *Politics*, Palgrave Macmillan, London, 2007

6.McLean, Iain, McMillan, Alistair, *Oxford Concise Dictionary of Politics*, Oxford University Press, Oxford, 2003

7.Roy, Olivier, *Semiluna și haosul*, Nemira, București, 2010,

8.Ruthven, Malise, Nanji, Azim, *Historical Atlas of the Islamic World*, Oxford University Press, Oxford, 2004

9.Said, Edward, *Orientalism*, Penguin, London, 2003

10.Scruton, Roger, *The Palgrave Macmillan Dictionary of Political Thought*, London, 2007

11.Urofsky, Melvin, I., *Basic Readings in U.S. Democracy*, United States Information Agency, Washington, D.C.205447, published 1994

[29] *ibidem*

DISCOURSE AS A FORM OF MULTICULTURALISM IN LITERATURE AND COMMUNICATION
SECTION: SOCIOLOGY, POLITICAL SCIENCES AND INTERNATIONAL RELATIONS ARHIPELAG XXI PRESS, TÎRGU MUREȘ, 2015,
ISBN: 978-606-8624-21-1

THE QUALITY OF LIFE AND DISADVANTAGED GROUPS LIVING CONDITIONS OF REFUGEES IN EUROPE

Veronica Gheorghiță,Assist., PhD, University of Craiova and Alexandrina Bădescu, Restorer Lecturer, PhD, University of Craiova

Abstract: In recent years, the European continent is trying to cope with the growing number of immigrants, especially those who have obtained the refugee status. The rising stream of refugees caused a socio-economical crisis in most countries that receive asylum applications, but also in ensuring adequate living standards of refugees in accordance with international requirements. Unlike most migrants, refugees have limited access to food, education and health care and often face inadequate living conditions and restrictive policies of the countries where they found refuge. Therefore, this paper aims to evaluate the amplitude of refugee migration, causes and factors determining migration flows to the countries concerned. It also wants to build a diagnosis of the quality of life of refugees from Europe, in particular those indicators that define living conditions.

Keywords: quality of life, living conditions, refugees, Europe, UNHCR.

Mişcările migratorii recente, în special cele de la nivel european, au intensificat dezbaterile privind migraţia forţată. Aceasta este descrisă ca o "mişcare migratoare în care există un element de constrângere, inclusiv ameninţări la adresa vieţii şi a traiului, dacă rezultă din cauze naturale sau provocate de om (de exemplu mișcările de refugiaţi şi a persoanelor strămutate intern, precum şi a persoanelor strămutate din cauza unor dezastre naturale sau de mediu, chimice sau dezastre nucleare, foamete sau proiecte de dezvoltare)"[1].

În literature de specialitate, există diverşi termeni folosiţi pentru a descrie grupurile afectate de migrația forțată[2]:

[1] Organizaţia Internaţională pentru Migraţie (IOM), http://www.iom.int, accesat 29.11.2015.
[2] Migraţia Forţată Online (FMO), *What is forced migration?*, 27 ianuarie 2012, http://www.forcedmigration.org, accesat 31.11.2015.

- *Refugiaţii*: persoanele care căută refugiu în afara țării de cetățenie, care nu pot sau nu doresc să se întoarcă din cauza unor motive întemeiate;
- *Solicitanţii de azil*: persoanele care şi-au abandonat ţara de origine în căutarea de protecție, fără să le fie încă stabilit statutul de refugiaţi. Deşi, o parte din solicitanții de azil nu fac parte din cele mai sărace state din lume, majoritatea provin din zone aflate în conflict armat şi cu un nivel scăzut de respectare a drepturilor omului**.**
- *Persoanele strămutate intern:* persoanele care au fost obligate să își părăsească brusc locuințele, din motive ce vizează siguranţa personală, care încă se mai află pe teritoriul țării lor de orgine. Aceştia nu beneficiază de un sprijin legal și instituțional asemănător indivizilor care au trecut o frontieră internațională.
- *Persoanele strămutate pe criterii de dezvoltare*: persoanele sunt obligate să se mute, de obicei în interiorul granițelor țării lor de origine, ca urmare a implementării unor politici și proiecte pe scară largă pentru a impulsiona dezvoltarea comunităţii (proiecte de infrastructură, defrișări, construirea unor parcuri naturale etc.) Persoanele strămutate sunt cunoscute ca "persoane involuntar strămutate" sau "restabilite involuntar".
- *Persoanele strămutate din cauza problemelor de mediu sau dezastrelor naturale:* includ persoanele strămutate, de obicei în interiorul ţării de origine, ca urmare a calamităților naturale (inundații, alunecări de teren, cutremure), a schimbărilor de mediu (defrișări, încălzire globală) și a dezastrelor umane (accidente industriale, de radioactivitate).
- *Persoanele mutate ilegal ("oamenii de contrabandă")*: persoanele care încearcă să-şi părăsească ţara de origine în căutarea de oportunități economice și sociale mai bune. Aceştia se folosesc de mijloace ilicite pentru a trece graniţele, deoarece anumite ţări, din cauza cererilor de azil ridicate, şi-au consolidat sistemul de apărare pentru a preveni orice tentativă nelegală de acces a imigranților.
- *Persoanele traficate:* oamenii deplasaţi în scopul exploatării, utilizându-se înșelăciunea sau constrângerea (amenințări, violenţă, contact redus cu exteriorul).

Situaţia actuală a refugiaţilor din Uniunea Europeană

Normele internaţionale referitoare la situaţia refugiaţilor sunt cuprinse în Convenția privind statutul refugiaților și al apatrizilor, stabilită în cadrul Conferinţei de la Oficiul European al Națiunilor Unite din Geneva, 2-25 iulie 1951. Astfel, azilul este definit drept "o formă de protecție internațională acordată de un stat pe teritoriul său şi se acordă unei persoane care nu este în măsură să caute protecție în țara sa de cetățenie şi/sau de reședință, în special de teama de a fi persecutată pe motive de rasă, religie, naţionalitate, apartenență la un anumit grup social sau opinie politică. La nivelul Uniunii Europene această situaţie este identificată cu cea de refugiat. În plus, se acordă protecţie persoanelor care nu se califică pentru obţinerea statutului de refugiați, dar în privința cărora există motive serioase și întemeiate că, în cazul în care ar revenit în țara de origine, s-ar confrunta cu un risc real de a suferi vătămări grave".

Termenii "solicitant de azil" şi "refugiat" sunt adesea confundaţi[3]. Astfel, un solicitant de azil este o persoană care caută protecţie internaţională, dar a cărui statut nu a fost stabilit definitiv. În medie, aproximativ 1 milion de oameni caută azil în fiecare an. În timpul conflictelor sau violenței care generează mișcări masive de refugiați, nu este necesară o evaluare a cererilor de azil, astfel de persoane fiind etichetate "la prima vedere".

În anul 2014, la nivel statelor Uniunii Europene, au existat 625.920 cereri de azil, înregistrându-se o creştere de 45.2% faţă de anul 2013 (adică mai mult cu 194.830 cereri de azil). Această situaţie este rezultatul creşterii numărului de solicitări de azil din ţări precum Siria, Eritrea, Kosovo, Afghanistan şi Ucraina[4].

Jumătate dintre aplicaţiile pentru azil, adică aproximativ 313.000 de cerereri, au provenit din Siria, Afganistan, Kosovo, Eritrea, Serbia, Pakistan şi Iraq. Prin urmare, 30% dintre cererile azil provin din ţări ce aparţin de Occidentul Mijlociu: Siria (122.115), Afganistan (41.370) şi Iraq (21.310). S-au înregistrat valori ridicate din partea ţărilor africane, cel mai mare număr de cereri de azil provenind din Eritrea (39.925), Nigeria (19.970), Somalia (16.470), Mali (12.945) şi Gambia (11.515). De asemenea, o parte dintre aplicaţiile pentru azil au provenit din Balcanii de Vest, ţări precum Kosovo (37.895) şi Albania (16.825).

[3] Înaltul Comisariat pentru Refugiaţi al Naţiunilor Unite (UNHCR), http://www.unhcr.org/pages/49c3646c137.html, accesat 29.11.2015.
[4]Eurostat, *Statistici privind solicitările de azil*, http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Asylum_statistics, accesat 29.11.2015.

În perioada 2013-2014, cel mai mare număr de solicitări au provenit din Gambia, observându-se o creştere de 31%, de la 3.545 la 11.515. Pe de altă parte, numărul de cereri de azil s-a redus substanţial din partea Rusiei, scăzând cu aproximativ 48% în perioada menţionată. În plus, cererile de azil din partea populaţiei din Siria au cunoscut un trend ascendant, din anul 2013 acestea fiind cu 40% mai multe. În anul 2014 au ajuns să reprezinte 20% din totalul de cererilor pentru azil primite de ţările din Uniunea Europeană, adică 122.115 mii de solicitări.

Figura 1: Topul ţărilor de origine (din afara ţărilor Uniunii Europene) din care provin majoritatea cererilor de azil în statele membre ale Uniunii Europene, 2014

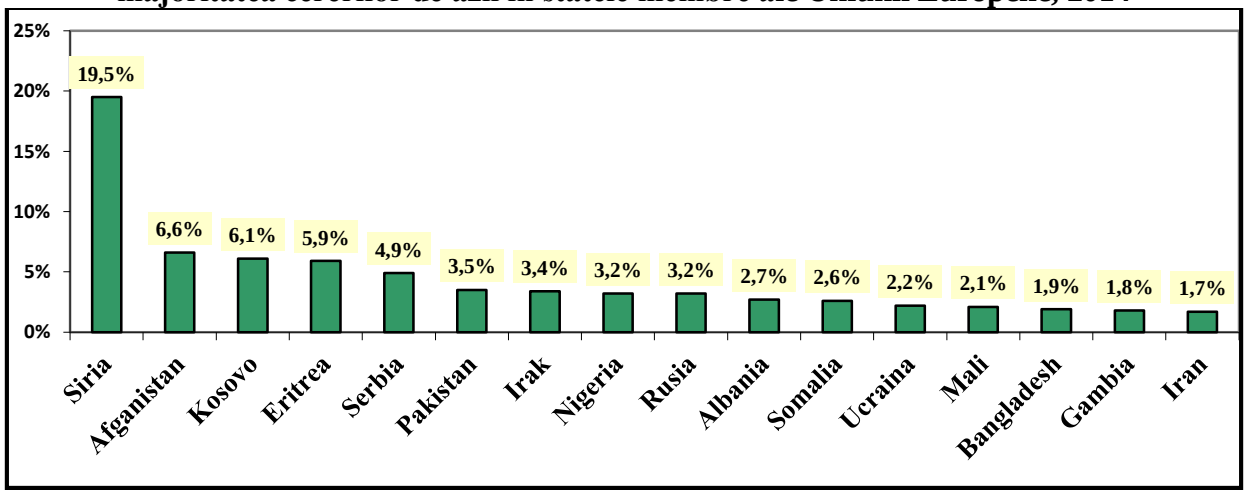

La nivelul Uniunii Europene există o medie de 1.235 solicitări de azil la un milion de locuitori. Germania se afla pe primul loc la numărul de cereri de azil, jumătate dintre solicitările sale de azil provenind din Siria (41 100), Serbia (27 145), Eritrea (13 255), Afghanistan (9 675) şi Iraq (9 495). Pe locul doi se află Suedia, urmată apoi de Italia, Fanţa, Ungaria, Marea Britanie, Austria, Olanda şi Belgia.

În 2014, primele nouă ţări cu cel mai ridicat număr de solicitanţi de azil reprezintă 90% din totalul solicitărilor de azil din ţările membre ale Uniunii Europene.

Figura 1: Topul ţărilor Uniunii Europene în care au fost depuse majoritatea cererilor de azil de ţările din afara UE, 2014
Număr de cereri de azil

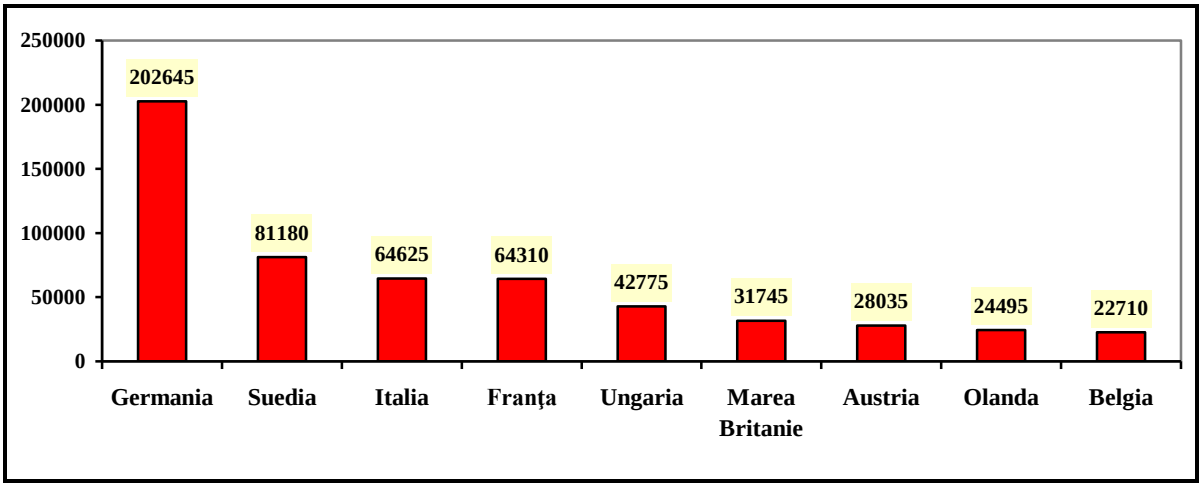

Din ianuarie 2015 şi până în prezent se estimează că au ajuns 907.712 mii de imigranţi în Europa, inclusiv refugiaţi, pe rutele terestre și maritime.

Majoritatea refugiaţilor s-au stabilit în Grecia şi Italia. Autorităţile elene au cerut ajutor Uniunii Europene, deoarece în primele opt luni ale anului 2015 migranţii au continuat "să treacă Marea Egee cu bărci de lemn, riscându-şi viaţa pentru a ajunge în Europa. Potrivit Frontex, ei trec prin Turcia, ajungând apoi în insulele greceşti Lesbos, Chioş, Kos şi Samos. Înregistrarea refugiaţilor în Grecia este foarte dificilă din cauza numărului mare al acestora şi a condiţiilor haotice de la faţa locului"[5].

Din cauza unui deficit tot mai mare de bărci în Libia, precum și înrăutățirea condițiilor meteorologice, numărul migranților care au ajuns în Italia s-a înjumătățit în luna septembrie, fiind 12.000. Eritreenii au reprezentat cel mai numeros grup care a utilizat acest traseu[6].

Reglementările juridice privind statutul refugiaţilor şi al solicitanţilor de azil

Refugiaţii reprezintă o categorie aparte, fiind cele mai predispuse grupuri la discriminare pe principiul cetățeniei[7]. De aceea, cadrul juridic şi normativ este diferit decât pentru ceilalţi străini.

[5] Ce măsuri iau statele europene pentru a descuraja fluxul de refugiaţi? , *7 august 2015,* http://epochtimes-romania.com, *accesat 31.11.2015.*

[6] *Frontex*, 710 000 migrants entered EU in first nine months of 2015, *13.10.2015*, http://frontex.europa.eu, *accesat 30.11.2015.*

Statutul şi regimul juridic cu privire la situaţia refugiaţilor sunt cuprinse în "Convenţia din 1951 şi în Protocolul din 1967 privind statutul refugiaţilor, iar la nivel european în Convenţia Europeană a Drepturilor Omului (în special la articolul 3, care interzice strămutarea, expulzarea sau extrădarea persoanelor spre ţări în care există un risc important de a fi supuse pedepsei cu moartea, torturii sau altor tratamente ori pedepse inumane sau degradante) şi în Carta drepturilor fundamentale în Uniunea Europeană (în special articolele 18 şi 19 privind dreptul de azil şi respectiv, protecţia în caz de strămutare, expulzare sau extrădare), la care se adaugă o serie de acte normative de drept derivat al Uniunii, de regulă directive, care vin în completarea cadrului juridic stabilit prin instrumentele arătate"[8].

Convenţia Naţiunilor Unite privind statutul refugiaţilor din 1951, documentul central al protecției refugiaților la nivel internațional, evidenţiază înţelesul cuvântului de refugiat, stabileşte drepturile acestora şi obligaţiile ţărilor care primesc refugiaţi. Convenţia este structurată pe şapte capitole[9]: Capitolul I, *Dispoziții generale*, cu 11 articole; Capitolul II, *Statutul juridic*, cu 5 articole; Capitolul III, *Ocuparea forței de muncă remunerată*, cu 3 articole; Capitolul IV, *Bunăstare*, cu 5 articole; Capitolul V, *Măsuri administrative*, cu 10 articole; Capitolul VI, *Dispoziții tranzitorii și executorii*, cu 3 articole; Capitolul VII, *Clauze finale*, cu 9 articole.

Convenţia de la Geneva din 1951 a fost supusă unui amendament în 1967, sub forma unui protocol, cel care a eliminat limitele geografice și temporale anterior stabilite. Convenţia Naţiunilor Unite privind Statutul refugiaţilor din 1951 a fost inițial limitată la persoanele care fug de evenimentele survenite înainte de 1 ianuarie 1951 și doar la nivel european. Protocolul din 1967 a îndepărtat aceste limitări și, astfel, a dat Convenției acoperire universală[10].

Convenţia europeană a drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale (ECHR) şi protocoalele sale din 1950, vizează asigurarea, recunoaşterea și respectarea efectivă a drepturilor

---

[7] Cristina Ilie Goga, *Discrimination based on grounds of nationality. Case study: Discrimination perceived by Romanian immigrants in the Spanish society*, în *Revista de Științe Politice*, nr. 37-38/2013, p. 175.
[8] Ramona-Gabriela Paraschiv, *Protecţia refugiaţilor potrivit reglementărilor internaţionale* , în *Acta Universitatis George Bacovia. Juridica*, vol. 4, Nr. 1/2015, p. 63.
[9] Textul din Convenția privind statutul refugiaților, 1951.
[10] Înaltul Comisariat pentru Refugiaţi al Naţiunilor Unite (UNHCR), *Notă introductivă,* în Agenţia pentru Refugiaţi a Naţiunilor Unite (UNHCR), *Convention and protocol relating to the status of the refugees,* p. 2.

omului. În ceea ce priveşte drepturile refugiaţilor se pot enumera următoarele drepturi prevăzute în Convenţie[11]:

- Dreptul la viaţă (articolul 1, Secţia 1- Drepturi şi libertăţi);
- Interzicerea sclaviei și a muncii forţate (Articolul 4, Secţia 1- Drepturi şi libertăţi);
- Libertatea de gândire, de conştiinţă şi de religie (articolul 9, Secţia 1- Drepturi şi libertăţi);
- Dreptul la libertate şi la siguranţă (Articolul 5, Secţia 1- Drepturi şi libertăţi);
- Dreptul la un proces echitabil (Articolul 6, Secţia 1- Drepturi şi libertăţi);
- Dreptul la respectarea vieții private și de familie (Articolul 8, Secţia 1- Drepturi şi libertăţi).

Din ianuarie 2010, au mai fost adăugate 15 protocoale la Convenţie, unele care au vizat modificarea cadrului sistemului de convenţii, şi altele care au urmărit extinderea drepturilor care pot fi protejate[12] (în acest ecemplu este articolul 1, Prtotocolul nr. 6-Abolirea pedepsei cu moartea**).**

Carta drepturilor fundamentale în Uniunea Europeană cuprinde drepturile şi libertăţile principale ale omului, protejate de Uniunea Europeană: demnitatea, libertățile, egalitatea, solidaritatea, drepturile cetățenilor şi justiţia. Carta a fost proclamată în 2000 şi a devenit obligatorie în decembrie 2009, cu intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona.

Drepturile refugiaţilor pot fi subliniate prin următoarele articole[13]:

- Orice persoană are dreptul la viață (articolul 2, Capitolul I);
- Orice persoană are dreptul la respectarea integrităţii fizice și psihice (Articolul 3, Capitolul I);
- Nimeni nu va fi supus la torturi, nici la pedepse sau tratamente inumane sau degradante (articolul 4, Capitolul I);
- Orice persoană are dreptul la libertate și la securitate (Articolul 6, Capitolul II);
- Dreptul la azil este garantat prin respectarea regulilor Convenției de la Geneva din 28 iulie 1951 și a Protocolului din 31 ianuarie 1967 privind statutul refugiaților și în conformitate cu Tratatul de instituire a comunității europene (Articolul 18, Capitolul II);

[11] *Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale*, Roma, 4 noiembrie 1950.
[12] Se va consulta Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Consiliul Europei, *Convenția Europeană privind drepturilor omului*, Strasburg, pp. 1-30, www.echr.coe.int.
[13] Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, *Carta drepturilor fundamentale în Uniunea Europeană,* 18 decembrie 2000, pp. 9-13.

ISBN: 978-606-8624-21-1

- Expulzările colective sunt interzise. Nimeni nu poate fi eliminat, expulzat sau extrădat către un stat unde există un risc serios ca el sau ea să fie supus/ă pedepsei cu moartea, torturii sau altor tratamente sau pedepse inumane sau degradante (articolul 19, Capitolul II).

Odată cu Tratatul de la Amsterdam din 1997, s-a dezvoltat o politică europeană de azil, care a stabilit norme comunitare ce prin schimbări legislative au fost introduse într-o ordine juridică. "Dintre aceste norme se evidenţiază Directiva 2004/83/CE a Consilului din 29 aprilie prin care se stabilesc norme minime referitoare la cerinţele pentru recunoaşterea statutului de cetăţeni din ţări de lumea a treia sau apatrizi, ca şi refugiaţi sau persoane care necesită alt tip de protecţie internaţională; Directiva 2005/85/CE a Consiliului din 1 decembrie, depre normele minime pentru procedurile pe care trebuie să le aplice statele membre pentru a acorda sau retrage condiţia de refugiat şi Capitolul V al Directivei 2003/86/CE a Consilului din 22 septembrie despre dreptul de reîntregire a familiei"[14].

Reglementările internaţionale urmăresc să ofere asistenţă juridică pentru persoanele aflate într-o situaţie de risc. Scopul lor devine respectarea drepturilor fundamentale ale acestora, precum şi integrarea sau reinstalarea lor într-o altă formă de organizare socială, prevenind în acest fel reîntoarcerea în ţara de origine în care este persecutat. În afară de aceste soluţii durabile, legile au ca scop asigurarea condiţiilor minime de subzistenţă (adăpost, îngrijire medicală, hrană, educaţie) în cazul indivizilor care sunt nevoiţi să-şi părăsească ţara şi să-şi caute alte forme de protecţie.

Calitatea vieţii refugiaţilor în ţările member ale Uniunii Europeane

Prin abandonarea ţării de origine, oamenii renunţă la resursele obişnuite de supravieţuire şi se poziţionează într-o situaţie de vulnerabilitate crescută. Viaţa de familie sau a colectivităţii este puternic afectată, cele mai prejudicitate fiind persoanele care se află într-o situaţie de vulnerabilitate anterioară: copiii, adolescenţii, femeile, persoanele cu handicap sau cele înainte în vârstă. Spre deosebire de migranți, persoanele strămutate forțat au șanse reduse să-şi

[14] Cristina V. Ilie, *Comunitatea românilor din Spania. Dimensiunile discriminării şi tipurile de aculturaţie,* Editura Universităţii din Bucureşti, Bucureşti, 2014, p. 44.

îmbunătăţească calitatea vieţii şi de aceea, mijloacele de subzistență și de dezvoltarea individuală sunt adesea dependente de condiţiile de viaţă şi politicile țărilor în care au găsit refugiu[15].

Numărul ridicat de cereri de azil în ţările din Uniunea Europeană a provocat diviziuni între statele membre ale Uniunii Europene. Pe 22 septembrie 2015 miniștrii Uniunii Europene au aprobat planul de relocare a 120.000 de refugiaţi localizaţi în Grecia și Italia. Fiecărui stat membru i-a fost alocat un număr de refugiaţi, având la bază câteva criterii: perspectiva demografică a ţării, rata de șomaj, nivelul de dezvoltarea economică a ţării și numărul de cereri de azil aprobate în ultimii cinci ani.

Astfel, conform acestor criteria, doar 11 ţări au întrunit cota propusă: Germania, Olanda, Belgia, Suedia, Austria, Bulgaria, Cipru, Malta, Grecia şi Ungaria. Pe de altă parte, 14 țări se află sub cota propusă şi sunt nevoite să accepte mai mulţi refugiaţi: Franţa, Spania, Polonia, România, Portugalia, Republica Cehă, Finlanda, Croaţia, Lituania, Slovenia, Estonia, Letonia, Luxemburg.

Pentru România, după anul 1990, migrația în străinătate a reprezentat o soluţie preponderent economică, cifrele vehiculate ajungând la aproape trei milioane şi jumătate, ceea ce reprezintă un procent semnificativ din populaţia totală (depăşind 10%) şi unul extrem de mare din populaţia activă[16]. În ceea ce priveşte refugiaţii, la propunerea Uniunii Europene de a reloca 120.000 de refugiaţii, cota României a crescut cu 2475, ajungând la 4200 de refugiaţi.

Ţările dezvoltate economic, conform Comisiei Europeane, pot să-şi asume un număr mai mare de solicitanţi de azil decât necesită planul, deoarece sunt capabile să facă faţă presiunii financiare impuse de migrație. Astfel, dintre ţările bogate, cu un produs intern brut pe cap de locuitor de aproximativ 40 de dolari, Germania și Suedia au acceptat mai multe solicitări, în timp ce Franţa şi Finlanda au un număr mai redus de solicitări de azil decât cota stabilită. La polul opus, România este singura ţară slab dezvoltată economic, cu un produs intern brut pe cap de locuitor sub 20 de dolari, care trebuie să-şi asume un număr mai mare de refugiaţi. Aflate în

[15] Bart de Bruijn (coord.), *The Living Conditions and Wellbeing of Refugees*, Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, iulie 2009, p. 2.

[16] *Andreea Mihaela Niță,* Migration and retro - migration of roma population in Europe. Case study: repatriation of roma population from France, *în* Globalization and Intercultural Dialogue. Multidisciplinary Perspectives, *Editura Arhipelag XXI Press, Târgu-Mureş, România, 2014, p. 20.*

aceaşi situaţie, Bulgaria, Cipru și Malta sunt văzute ca ţări care au primit mai multe solicitări decât a impus planul, în pofida faptului că sunt țări mai mici și mai sărace[17].

Indicatorii UNHCR- indicatori de evaluare a condiţiilor de existenţă ale refugiaţilor

Înaltul Comisariat pentru Refugiaţi al Naţiunilor Unite (UNHCR) promovează un sistem de calitate în ceea ce priveşte primirea refugiaţilor, în concordanță cu standardele europene și internaționale. De asemenea, UNHCR urmăreşte să asigure condiții de primire adecvate și proceduri capabile de a se conforma nevoilor specifice ale refugiaţilor, prin stabilirea standardelor juridice la nivel naţional şi regional.

Structurile de primire oferă case temporare pentru solicitanții de azil și refugiați, până când sunt procesate cererile lor. Structurile de primire oferă hrană, asistență medicală de bază și bani de buzunar pentru locuitorii lor. Dar nivelul și calitatea acestor servicii poate varia de la o unitate la alta, atât în cadrul unei țări, cât și a unei regiunii.

UNHCR monitorizează continuu nivelul de trai și calitatea serviciilor de primire. Se face acest lucru fie direct, fie prin intermediul ONG-urile partenere, dar şi prin evaluări participative, cum ar fi vârsta, sexul și strategia. În prezent, numărul de centre de reinstalare rămâne limitat, acestea dispunând de capacităţi diferite de primire și integrare a refugiaţilor. În viitor, o atenție specială va fi acordată gestionării centrele de tranzit de urgență din Timişoara (România) şi Humenné (Slovacia), precum şi căutarea de soluții durabile pentru persoanele strămutate din Europa de Sud-Est, cu accent pe reîntoarcere şi reintegrare locală, prin intermediul Programului regional de locuințe.

Programul regional de locuințe se desfăşoară în Bosnia și Herțegovina, Croația, Muntenegru și Serbia, în încercarea de a oferi locuințe durabile pentru refugiați, care majoritatea dispun de cazare temporară sau locuiesc în condiţii inadecvate în centrele colective[18].

[17]*Gregor Aisch, Sarah Almukhtar,* Seeking a fair distribution of migrants in Europe*, The New York Times, 22 septembrie 2015, http://www.nytimes.com, accesat 30.11.2015.*

[18]*Înaltul Comisariat pentru Refugiaţi al Naţiunilor Unite (UNHCR),* 2015 UNHCR regional operations profile – Europe, *http://www.unhcr.org/, accesat 30.11.2015.*

Condiţiile de viaţă ale refugiaţilor în Europa. Studiu de caz: Germania

La sfârşitul anului 2014, Germania cuantifica o treime din totalul cererilor de azil. Aceasta dispune de existenţa a trei tipuri de cazare pentru solicitanții de azil[19]:

- *Centre iniţiale de primire*: solicitanţii de azil sunt cazaţi pe o perioadă de până la 6 luni din momentul depunerii cererii de azil. În fiecare stat federal din Germania există cel puţin un centru iniţial de primire.
- *Centrele colective de cazare*: odată ce obligația de a rămâne în centrul inițial de primire se încheie, solicitanții de azil trebuie să fie cazaţi în acest tip de centre;
- *Cazare descentralizată*: cei mai mulţi solicitanții de azil folosesc acest tip de cazare, în special acele persoane care trăiesc de mai mulți ani în Germania. De aceea, ele dispun de şanse mai ridicate de a trăi în cazările de tip descentralizat decât cei a căror cerere de azil se află în curs de aprobare.

În plus, începând cu anul 2014, au fost folosite şi un număr semnificativ de adăposturi de urgență, cu caracter temporar, până sunt construite alte centre de cazare. Acestea au fost înființate din nevoia de a asigura cazare unui număr din ce în ce mai mare de solicitanţi de azil, cele existente fiind neîncăpătoare. Astfel, au apărut tipuri de adăposturi de urgență în săli de sport, depozite sau clădiri de birouri şi corturi.

Asistenţa refugiaţilor se bazează pe "beneficiile de bază", adică o rată fixă lunară, care să acopere costurile pentru hrană, cazare, încălzire, îmbrăcăminte, igienă personală și bunuri de consum, de uz casnic. De asemenea, se asigurată susţinerea financiară în caz de boală, sarcină și naștere, dar şi în alte cazuri individuale, când este afectată existența sau starea de sănătate a individului.

Noua lege privind beneficiile financiare ale solicitanților de azil a intrat în vigoare la 1 martie 2015, aducând următoarele schimbări:

- solicitanții de azil care sunt cazați în centre de primire dispun, în general, de toate mijloacele necesare de subzistenţă. Prin urmare, beneficiile economice pentru aceştia sunt considerabile mai mici decât pentru cei care trăiesc în apartamente proprii. Persoanele singure,

[19] *Idem, 2015* UNHCR regional operations profile – Europe. Types of accomodation, http://www.unhcr.org, *accesat 30.11.2015.*

cazate în centre, primesc o indemnizaţie lunară de 143 de euro, în timp ce partenerii adulţi care folosesc aceaşi încăpere primesc 129 euro fiecare.

- solicitanții de azil care trăiesc în afara centrelor de cazare au cheltuielile de cazare (chirie), de încălzire, bunurile de uz casnic, asigurate prin lege. Astfel, indemnizația prevăzută pentru o persoană singură este de 359 euro, în timp ce partenerii adulţi care trăiesc împreună într-o locuinţă primesc fiecare 323 euro[20].

În ultimii ani, condițiile de primire şi beneficiile au fost influenţate de supraaglomerările centrelor de primire. Germania nu dispune de nicio procedură sistematică de evaluare a situaţiei persoanelor vulnerabile. De fapt, nu există nicio obligație legală de a oferi facilități sau zone separate pentru familii, femei singure sau alte grupuri vulnerabile. De fapt, mai multe facilități de primire au încercat să introducă politici speciale pentru familii și femei singure, prin poziționarea acestora în aripi separate. De asemenea, au fost vizate şi condiţiile de cazare pentru minorii neînsoțiți, care din noiembrie 2015, conform noii legislaţii aprobate, aceştia pot fi trimişi în alte părţi ale ţării, ca parte a unui sistem de distribuție nou înființat.

Din punct de vedere legal, accesul la tratamentul medical este limitat, fiind permis doar în cazuri grave, de boli sau dureri acute. De asemenea, medicamentele, bandajele şi alte beneficii necesare pentru convalescență pot fi procurate numai în situaţii de urgenţă. În schimb, femeile gravide sau femeile care au născut de curând pot beneficia de ajutor medical și asistență medicală. În plus, vaccinarea și tratamentele de prevenţie sunt asigurate.

Refugiaţii care au fost supuşi unor traume fizice sau acte de violenţă repetate, pot primi tratament adecvat în instituții specializate. Deoarece numărul de locuri în centrele de tratament este limitat, accesul la terapii nu este întotdeauna garantat[21].

Dreptul la educaţie este asigurat, copiii având obligaţia de a merge la şcoală, indiferent de statut.

Din noiembrie 2014, solicitanţilor de azil li s-a permis accesul pe piața forței de muncă, după o perioadă de 3 luni. Din 2013 până în 2014 limita de timp a fost redusă cu aproximativ 9 luni. În octombrie 2015, odată cu adoptarea unei noi legi, refugiaţilor li s-a interzis accesul pe

[20] Baza de date privind informaţiile despre azil (AIDA), Germania, http://www.asylumineurope.org, accesat 30.11.2015.
[21] Idem, *Accesul la asistenţă medicală,* Germania, http://www.asylumineurope.org, accesat 30.11.2015.

piaţa forţei de muncă atât timp cât sunt obligaţi să rămână în centrele iniţiale de primire. De aceea, pentru o perioadă de 6 luni, solicitanții de azil râmân neangajaţi.

Pe întreaga durată a procedurii de azil, solicitanții de azil nu pot desfăşura activităţi remunerate, deoarece angajabilitatea depinde de obţinerea unui permis de ședere. După ce trece perioada de aşteptare de trei luni, se acordă accesul către piaţa forţei de muncă. Cu toate acestea, există restricţii clar formulate: solicitanții de azil trebuie să aplice pentru un permis de muncă; un angajator are obligaţia să declare că respectivul solicitant de azil va fi angajat dacă primeşte permisul de muncă și să prezinte o descriere detaliată a locului de muncă.

Timp de un an, solicitanții de azil angajaţi efectuează o verificare a compatibilităţii proprilor abilităţi şi cunoştiinţe cu cele cerute la locul de muncă ocupat[22]. În plus, se efectuează şi o "revizuire a condițiilor de muncă", adică respectarea drepturilor solicitanţilor de azil şi concordanţa salariilor cu standardele regionale.

Concluzii

Complexitatea fluxului de migraţie a transformat migraţia forţată într-o problemă importantă. Persoane din întreaga lume au fost constrânse să plece din ţara de origine "pentru a scăpa de persecuții, conflicte, represiune, catastrofe naturale și umane, degradare ecologică sau alte situații care pun în pericol viața lor, libertate sau mijloacele de trai"[23].

Europa se confruntă cu cel mai mare val de imigranți din ultimele decenii. Numărul de refugiați din zonele de conflict din Siria, Irak, dar și din alte zone ale lumii, se află în continuă creștere.

Printre subiectele discutate la nivel european, se constată că nu există o politică clar exprimată în domeniul migrației și azilului, în ciuda faptului că majoritatea statelor europene se confruntă în prezent cu o creștere a fluxurilor de migrație[24]. Cu toatea acestea, guvernele naţionale şi organismele globale sunt angajate în discuţii ce vizează aspecte specifice ale

[22] Idem, *Accesul la piaţa forţei de muncă,* Germania, http://www.asylumineurope.org, accesat 30.11.2015.
[23] Piyasiri Wickramasekera, *Asian Labour Migration: Issues and Challenges in an Era of Globalization*, publicaţie a Biroul Internațional al Muncii (ILO), 1 august 2002, p. 2.
[24] Alexandra Porumbescu, *Migration Policies in the European Union: Espoused Perspectives and Practices-In-Use*, în *Revista de Ştiinte Politice*, Nr. 46 /2015, p. 169.

refugiaţilor: furnizarea de ajutor umanitar, protecţia juridică, combaterea terorismului, exod în masă.

Condițiile de viață ale refugiaților variază în funcţie de contextul social-politic şi economic al ţări care oferă azil, cât şi de atitudinile favorabile sau nefavorabile ale populaţiei ţării de rezidenţă. Refugiaţii provin din ţări slab dezvoltate economic şi erodate de conflicte interne, de aceea condiţiile de existenţă oferite de ţările gazdă sunt mult mai bune decât din ţara de origine.

Bibliografie:

1. Agenţia pentru Refugiaţi a Naţiunilor Unite (UNHCR), *Convention and protocol relating to the status of the refugees.*
2. Aisch, Gregor, Almukhtar, Sarah, *Seeking a fair distribution of migrants in Europe*, în ziarul *The New York Times*, 22 septembrie 2015.
3. Baza de date privind informaţiile despre azil (AIDA), Germania, http://www.asylumineurope.org.
4. Bruijn, Bart de (coord.), *The Living Conditions and Wellbeing of Refugees*, Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, iulie 2009.
5. *Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale*, Roma, 4 noiembrie 1950.
6. *Convenția privind statutul refugiaților din 1951.*
7. Cristina Ilie Goga, *Discrimination based on grounds of nationality. Case study: Discrimination perceived by Romanian immigrants in the Spanish society*, în *Revista de Ştiinţe Politice*. nr. 37-38/2013, pp. 175-183.
8. Cristina V. Ilie, *Comunitatea românilor din Spania. Dimensiunile discriminării şi tipurile de aculturaţie,* Editura Universităţii din Bucureşti, Bucureşti, 2014.
9. Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Consiliul Europei, *Convenția Europeană privind drepturilor omului*, Strasburg.
10. Eurostat, *Statistici privind solicitările de azil*, http://ec.europa.eu/eurostat/.
11. Frontex, *710 000 migrants entered EU in first nine months of 2015,http://frontex.europa.eu.*

12. Înaltul Comisariat pentru Refugiaţi al Naţiunilor Unite (UNHCR), http://www.unhcr.org/pages/49c3646c137.html.
13. Înaltul Comisariat pentru Refugiaţi al Naţiunilor Unite (UNHCR), *2015 UNHCR regional operations profile – Europe*.
14. Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, *Carta drepturilor fundamentale în Uniunea Europeană,* 18 decembrie 2000.
15. Migraţia Forţată Online (FMO), *What is forced migration?*, 27 ianuarie 2012, http://www.forcedmigration.org.
16. Niţă, Andreea Mihaela, *Migration and retro - migration of roma population in Europe. Case study: repatriation of roma population from France*, în *Globalization and Intercultural Dialogue. Multidisciplinary Perspectives*, Editura Arhipelag XXI Press, Târgu-Mureş, România, 2014, pp. 16-27.
17. Organizaţia Internaţională pentru Migraţie (IOM), http://www.iom.int.
18. Paraschiv, Ramona-Gabriela, *Protecţia refugiaţilor potrivit reglementărilor internaţionale*, în *Acta Universitatis George Bacovia. Juridica*, vol. 4, Nr. 1/2015, pp. 63-77.
19. Porumbescu, Alexandra, *Migration Policies in the European Union: Espoused Perspectives and Practices-In-Use*, în *Revista de Ştiinţe Politice*, Nr. 46 /2015, pp. 165-175.
20. Wickramasekera, Piyasiri, *Asian Labour Migration: Issues and Challenges in an Era of Globalization*, publicaţie a Biroul Internațional al Muncii (ILO), 1 august 2002.
21. Ziarul Epochtimes, *Ce măsuri iau statele europene pentru a descuraja fluxul de refugiaţi*, 7 august 2015, http://epochtimes-romania.com.

DISCOURSE AS A FORM OF MULTICULTURALISM IN LITERATURE AND COMMUNICATION
SECTION: SOCIOLOGY, POLITICAL SCIENCES AND INTERNATIONAL RELATIONS ARHIPELAG XXI PRESS, TÎRGU MUREȘ, 2015,
ISBN: 978-606-8624-21-1

ASPECTS REGARDING THE EDUCATION OF THE FIRST ROMANIAN IMMIGRANTS IN THE U.S.A.

Iuliana Neagoș

Assist., PhD Student, "Lucian Blaga" University of Sibiu

Abstract: The first Romanian immigrants in the United States of America might easily become anti-social individuals because of the American environmet with which they were totally unfamiliar and the English language that was one of their problems. All the different churches of the Romanians developed their parochial schools, these institutions, mainly established for the teaching of religion, aimed also at preserving, for the second generation of Romanians, their mother tongue and respect for their cultural traditions, but these parochial schools were not a substitute for the public schools. The Romanian press, realizing the value of adult education and of the knowledge of English in the American community, stimulated the interest of the Romanians, by giving publicity to night schools and English classes. Some libraries kept in their foreign sections copies of Romanian newspapers and from time to time arranged festivals and lectures in English about Romanian literature, history or art.

Keywords: Romanian immigrants, parochial schools, public schools, education, American environment.

Românii ajunși la începutul secolului al XIX-lea în America au avut de înfruntat multe greutăţi. A fost nevoie să îşi schimbe, peste noapte, modul de viaţă bazat pe tradiţiile patriarhale ale mediului originar, cu unul bazat pe industrialism, capitalism agresiv şi competitor acerb, pe multiculturalism şi economie monetară, pe schimbări rapide şi agresivitate. În acelaşi timp românii americani au fost nevoiţi să înveţe foarte repede să trăiască într-o societate capitalistă cu reguli stricte şi nemiloase. În plus, au avut de trecut bariera lingvistică şi pe cea socială, a prejudecăţilor şi a discriminărilor de toate felurile.

Printre greutăţile pe care le întâmpină românii ajunşi pe tărâm american, se numără şi necunoaşterea limbii engleze: „de un timp încoace se aud din America diferite ştiri, nu prea de

laudă cu privire la viaţa din Lumea Nouă. Dar până acum nimenea nu a scris adevărată cauza a greutăţilor.... Limba engleză e prima greutate.... de multe ori stau fără lucru şi aceasta din cauza că nu se ştie limba vorbită aici.[1]" Cei mai mulți dintre românii care au ajuns în America își însușesc atâtea cunoștințe de limba engleză cât este absolut necesar pentru a se înțelege cu supraveghetorii de la locul de muncă, sau cât să se descurce să ajungă la fabrică și la locul unde locuiau.

În anul 1903, se anunţă în „*Foaia Poporului*" tipărirea unei cărţi care să le uşureze românilor din America viaţa în Lumea Nouă. Cartea se adresează tuturor, indiferent de meseria şi de locul de muncă pe care îl au şi garantează învăţarea limbii engleze în 3 săptămâni[2]. În acelaşi an, găsim, în aceeaşi publicaţie, o scrisoare trimisă de românii din America, care spuneau că beneficiază de o mică biblioteca, „vreo 350 de numere de diferite cuprinsuri trimise de cititorii „Foii Poporului" din Sibiu[3]", la care se mai anunţau alte numere de la cititorii „Gazetei de Braşov". Acest lucru vine să confirme, încă o dată, că românii din America doresc să fie într-o continuă legătură cu tot ceea ce se petrece în patria lor. În ajutorul românilor aflaţi în Statele Unite vin mai mulţi intelectuali români care se oferă să doneze cărţi Societăţii „Vulturul" din Pittsburg, Pa[4].

Majoritatea bisericilor românilor din America au deschis şcoli parohiale situate în cadrul sau pe lângă parohii. Aceste instituţii au fost stabilite, iniţial, pentru învăţarea şi păstrarea religiei, a limbii şi a culturii celei de a două generaţii de români-americani, dar nu puteau concura cu şcolile publice americane. Făcând parte integrantă din viaţă parohiilor, şcolile româneşti erau patronate de biserică, dascăli fiind, în cele mai multe cazuri, preoţii parohi. În anul 1913, pe lângă biserica din Youngstown funcţiona o şcoală condusă de preotul Ilie Pop, cu 30 de elevi, iar în 1915 exista şi o şcoală în Gary, Indiana[5]. La cursurile acestor şcoli, care erau ţinute de câteva ori pe săptămâna, după masă, copiilor emigranţilor români li se predau lecţii de gramatică, literatură, istorie şi geografie românească şi religie.

---

[1] Foaia Poporului, *Din America*, 5/18 Mai, 1902, Nr.19, p.3
[2] Ibidem, *Carte engleză si românească* nr 15, 1903, p.34
[3] Ibidem, *Românii în America*, Nr.40, p.437
[4] Ibidem, *Pentru Societatea Română Vulturul din Pittsburgh*, Nr.12, 1903, p.141
[5] Pr. Prof. Dr. Aurel Jivi, *Inceputurile vietii bisericeşti la românii ortodocşi din America*, In, *Revista Teologică*, Anul VI, Nr.1-2, 1996, Editura Mitropoloiei Ardealului, Sibiu, p.289

Prima școală românească a fost înființată în anul 1910, mai jos voi reda câteva rânduri din ziarul Românul din America, care anunța cu fast această realizare a primilor emigranți români: „Frați români. Cu mare bucurie aducem la cunoștință tuturor frașilor români că, duminică 3 septembrie 1910- au declarant de înființată prima școlă românească din America, având localul oficios, constător din o sală și două odăi în orașul New York 68 West 43rd Street. Scopul școlii este: luminarea, deșteptarea și cultura mai departe pe toate terenurile de cultură a românilor înstăriți, sfătuirea și povățuirea tuturor românilor din America.”[6]

O altă școală românească s-a deschis în orașul Indianapolis în anul 1921, numită Școala „Regele Ferdinand”[7], vestea deschideri acestei școli a deschis interesul altor centre românești, din Detroit și Alliance, unde s-a pus în discuție formarea altor instituții de acest gen.

Şcoala românească a fost o instituţie organizată pentru a educa pe copiii românilor imigranţi. Aceste şcoli nu erau menite să înlocuiască şcoala publică americană, ci erau, mai degrabă, şcoli suplimentare, după încheierea cursurilor la şcolile publice. Şcoala, ca şi biserica şi societăţile sociale, au servit la menţinerea şi perpetuarea culturii şi tradiţiilor celor veniţi în Statele Unite. Pe lângă şcoli şi biserici, cărţile sau gazetele erau de un real ajutor pentru românii-americani, deoarece îi ajutau pe aceştia să îşi aline dorul de ţară şi de naţie, fiind în contact cu tot ceea ce se întâmpla acasă. De aceea, s-au abonat la „Foaia Poporului” şi mai doreau şi alte cărţi: „Deşi cetesc şi foi germane, totuşi dorul de patrie şi naţie nu mă lasă să nu-mi aduc ceva şi de acolo. Şi vă rog a-mi trimite şi Istoria lui Ştefan cel Mare, eşită de sub tipar şi dacă vor ajunge banii, şi a lui Avram Iancu, căci vreau să fiu cel care să le poarte numele acestor mari eroi pe acest pământ strein.[8]”

Scoala românească a constituit o experienţă educaţională rară şi specială. Generaţia a două şi a treia, care acum realizează valoarea şi foloasele unei astfel de educaţii, se gândesc cu nostalgie la experienţa lor în şcoala românească. Primii imigranţii s-au străduit să-şi păstreze limba şi cultura prin crearea unei prese, prin organizarea şcolii româneşti, prin promovarea unor activităţi sociale şi culturale proprii.

[6] *Românul din America,* an II, nr. 37, 1 sept. 1910
[7] Serban Drutzu*, Românii din America*, Editura Cartea Românească, Bucureşti, 1926, p. 71
[8] *Telegraful Român,* Nr. 30, 1904, pp. 367

O importanţă specială pentru primii imigranţi români în America au avut-o organizaţiile româno-americane, gazetele românilor americani şi cărţile care îi învăţau pe românii noştri ceea ce trebuie să ştie despre nouă lor ţară, despre limba şi despre rosturile lor acolo. Un asemenea „manual" a fost „*Românul în străinătate*" publicat de Iancu Român, în anul 1910, la New York[9]. Iancu Român era o personalitate bine cunoscută în lumea românilor americani de dinaintea primului război mondial. Cunoscător al limbii engleze, acesta a călătorit de mai multe ori între România şi America şi a publicat mai multe calendare şi gazete pentru românii-americani.

Cartea a fost folosită de românii care plecau spre America, şi care doreau să se documenteze despre ceea ce îi aştepta acolo el încercând să îi sfătuiască cum să îşi facă viaţa cât mai uşoară în „Lumea Nouă", dar în acelaşi timp, vorbeşte şi despre greutăţile întâmpinate de primii imigranţi şi îi sfătuieşte pe cei ce vin, să se ajute între ei. Autorul ei oferă îndemnuri practice în ceea ce priveşte cumpărarea biletelor de călătorie, a liniilor de navigaţie ce puteau fi folosite şi spune, destul de direct, că America nu este pentru oricine şi le oferă câteva principii după care noii veniţi ar trebui să se ghideze: „Românul pribejit, ajungând în America, e lăsat sorţii sale, de care singur trebuie să se îngrijească... să lucre cu băgare de samă... curăţenia să fie mare... Dumineca e zi de odihnă. Nu o petreceţi în beţii, ci adunaţi-va laolaltă... nu faceţi datorii. Cetiţi foaia românească... vă grăbiţi şi vă înscrieţi membri la societăţile române. Ascultaţi de acei bravi români veniţi aici mai demult, cari deşi sunt simpli... au inima caldă românească şi au durere pentru cei pribejiţi... Lucraţi cu înţelepciune, păziţi-va legea, iubiţi-vă neamul şi pururea gândiţi la Dumnezeu[10]"

Cu ajutorul şcolilor publice americane, noile generaţii de români au reuşit să îşi însuşească nouă cultură şi civilizaţie într-un mod bine organizat, cu metode moderne. Efectul contactului copiilor românilor imigraţi cu sistemul educaţional american este important deoarece aceştia sunt cei care, învăţând limba engleză, aduc în familie ideile şi cunoştinţele despre standardul de viaţă american, despre sistemul de sănătate, despre eficienţa economică şi îndatoririle civice, despre istoria şi formarea naţiunii americane.

În timp ce copiii stabilesc legături importante cu mediul american, adulţii incearcă să-şi îmbunătăţească cunoştinţele prin eforturi conştiincioase. În aproape fiecare comunitate

[9] Alexandru Nemoianu, *Cuvinte despre românii americani*, vol.I, Editura Clusium, 1997, p.47
[10] *Ibidem*, p.50

românească există un individ cu cunoştinţe excepţionale care îi ajută pe ceilaţi să evolueze, fie oferindu-le lecţii private, fie îndemnându-i să citească ziare[11]. Există şi români care urmează cursurile şcolilor de noapte, sau şcolilor publice. De aceea, presa românească din America a acordat o importanţă majoră acestui fapt şi au făcut propagandă şcolilor de noapte şi cursurilor de limba engleză. În 3 ianuarie anul 1910, are loc inaugurarea la Cleveland a şcolii de noapte cu predare în română şi engleză, pentru imigranţii români, iar câţiva ani mai târziu, în ziarele americane se făceau campanii de presă pentru înfiinţarea de şcoli româneşti în fiecare oraş american în care se aflau grupuri mai mari de români.[12] Cea de-a doua generație de imigranți funcționează ca un intermediar între părinții imigranți și cultura americană, astfel mulți dintre părinți doreau să învețe limba engleză pentru că nu doreau ca urmașii lor să se simtă stingheriți de lipsa lor de cunoștințe.

În sprijinul românilor aflaţi în America vin şi bibliotecile, care depun un efort considerabil să-i atragă, spre exemplu la biblioteca din Cleveland unde se pot găsi exemplare ale ziarelor româneşti şi sunt organizate festivaluri şi cursuri în limba engleză despre literatura, isoria şi arta românească.

Devenind independenți din punct de vedere economic, în timp, românii au încercat să se bucure de tot confortul căminului american tipic și au acordat o deosebită atenție educației copiilor lor. Din cauza mediului și a condițiilor în care au trait în propria lor țară, cei care au emigrat în America nu aveau mai mult de patru clase primare, astfel, aceștia erau primii care apreciau și profitau de oportunitățile oferite de noua țară în ceea ce privește educația liberă și publică. Copiii emigranților au urmat cursurile colegiilor și universităților americane, fiecare familie făcând sacrificii astfel încât copiii să aibă o șansă în lumea complexă în care au ajuns. În orice domeniu de activitate vom găsi reprezentanți ai poporului roman, care își îndeplinesc impecabil misiunea, mulți dintre ei au devenit avocați, medici, profesori, ingineri, arhitecți sau directori de întreprinderi financiare și industriale, sfidând intr-un fel modul de viață și locurile de muncă pe care strămoșii lor le-au avut la sosirea pe pământ american.

[11] Christine Avghi Galitzi, R*omanians in the USA. A Study of Assimilation Among the Romanians in the US*, Columbia Univ. Press, N.Y., 1929, p.123
[12] Radu Toma, *Românii din America*, Bucureşti, 1978, p.86

În cele prezentate în lucrarea de mai sus, am putut observa cum românii au fost printre cei mai recent sosiți în America, au început viața într-un mediu total necunoscut, de la un nivel economic scăzut, dar au avut o contribuție importantă la cultura și civilizația americană.

BIBLIOGRAPHY:

1. Avghi, Galitzi Christine, Romanians in the USA. A Study of Assimilation Among the Romanians in the US, Columbia Univ. Press, N.Y., 1929
2. Crăciun, Victor; Zbuchea, Gheorghe, *O istorie a românilor de pretutindeni*, Editura Semne, Alba, 2006.
3. Drutzu, Serban, Românii din America, Editura Cartea Românească, Bucureşti, 1926
4. Galopenţia, Sanda, *Emigranţii Carter*, Editura Paideia, Bucureşti, 2008
5. Iosif, Ion, *Emigrarea în America. De ce să nu mergem în America*?, Editura „Asociaţiunii", Sibiu, 1914
6. Pr. Prof. Dr. Jivi, Aurel, *Începuturile vietii bisericeşti la românii ortodocşi din America*, în, Revista Teologică, Anul VI, Nr.1-2, 1996, Ed. Mitropoloiei Ardealului, Sibiu
7. Nemoianu, Alexandru, *Cuvinte despre românii-americani*, vol.I, Editura Clusium, 1997
8. Toma, Radu, *Românii din America*, Bucureşti, 1987
9. Foaia Poporului
10. Telegraful Român
11. Gazeta Transilvaniei
12. Revista Teologică, anul VI, 1996
13. Românul din America, 1910

DISCOURSE AS A FORM OF MULTICULTURALISM IN LITERATURE AND COMMUNICATION
SECTION: SOCIOLOGY, POLITICAL SCIENCES AND INTERNATIONAL RELATIONS ARHIPELAG XXI PRESS, TÎRGU MUREȘ, 2015,
ISBN: 978-606-8624-21-1

GENDER EQUALITY AND FAMILY CHANGE

Felicia Morândău

Assist. Prof., PhD, "Lucian Blaga" University of Sibiu

Abstract: Which are husband's attributions? Which are wife's attributions? Which are husband's expectations? Which are wife's expectations? These are four questions whose answers explain the biggest changes of family institution and even the most conflicts within this group. If the consensus can not be reached, after negotiations, the family will not be created or will not resist. This consensus has been very well explained, for a long time, by the conflict theory representatives that sat at the base of family institution the inequality between spouses and even the husband dominance over wife. In this theoretical context there is a set of rules that were not questioned, it was taken as self-evident. The emergence of trends that promote gender equality and the development of individualistic values increasingly put into question these cultural models on which family works as an institution. Woman began to gain "power". The question that arises is whether it will withstand a family relationship in which both partners has the same level of power. The answer is absolutely no, especially under the traditional family context. The growing number of women with higher education, with leading positions in the labor market, with higher incomes than men, with similar opportunities as men make difficult the emergence of consensus.

This paper aims to analyze by using statistical data, how changes in the status of women, in particular, causes changes in family. Family relationships become a partnership in specific conditions that are very different from case to case. Very important here are negotiation skills, emotional balance, flexibility, counseling and family therapy.

Keywords: gender equality, woman's status, family change, conflict theory, individualistic values.

Family is one of the institutions undergoing major changes, which influence the behaviour of individuals but also the operating principles of other systems and society as a whole.

The portrayal of the husband as the "breadwinner" and of the wife as a "homemaker" is no longer satisfactory for those that assume these statuses within developed societies (Cunningham 2008). Moreover, since the wife and husband are the main actors working inside the family, it is interesting to see how these shifts in roles determine changes at the family level, as an institution, but also as a social system fulfilling a series of significant functions in society (Parsons & Bales 1956).

In order to identify the most important changes that have occurred in the family, but also its future trends, we must analyse the answers to the following questions: What are the duties of the husband? What are the duties of the wife? What expectations does the husband have? What expectations does the wife have? The answers are significant at the individual level, as well as viewed from a social perspective. Social change occurs when the individual perspective is no longer in line with the social one. When consensus between partners cannot be reached in terms of the answers to the questions above, the family will not be formed or will be dissolved. Family roles are built on gender roles. If we try to eliminate gender inequalities, it will be difficult to maintain inequality at the level of family roles, a situation of disparity with which the traditional family as well as the modern one have been used to.

Changes in the woman's status and strengthening gender equality

To emphasize gender equality, and thus the impossibility of preserving the family under its traditional and even modern form, we will analyse several statistics referring to certain realities that actually represent the starting point for unstoppable changes. Toffler (1983: 283-284) stated almost four decades ago that the nuclear family in its well-known form cannot be preserved since this would mean blocking many aspects related to the evolution of society.

Toffler Associates (2010: 3), in a report concerning the evolution of society over the next 40 years, reserves an important position for women in national governing structures meaning that we will drift further apart from the idea of family with which we have grown accustomed to until now.

In Romanian society, we often come across the statement that young people are getting married later. "Later" is a relative term and its significance depends on the period to which we are referring to. The fact that the marriage age is increasing is certainly true[1] and we will see what the context that determines this situation is. This reality leads to another one: the increase of the age at which women decide to have their first child. If in 2000 a woman gave birth to her first child at the age of 23,7, in 2012 this event occurred at the age of 26,2. The two realities are connected in a highly logical way. The increase of the age for first marriage also has a logical explanation, if we take into account the increase of the years spent in school and the importance attached to higher education. The number of female individuals that are seeking higher education is slightly elevated compared to male individuals, a relevant aspect for delaying marriage, as well as for gender equality (see table 1).

Table no. 1. Evolution of student population in the Romanian higher education system, by gender, between 2007-2013

School year	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Male	397770	398286	346732	303901	252961	219414
Female	509583	492812	428587	369100	286891	245178

Source: National Institute of Statistics (2013)

Higher education often involves leaving the family of origin and the beginning of an independent, separate life that establishes individualistic tendencies and weakens cooperation.

[1] According to the National Institute of Statistics, in 2012 the average age for first marriage was 29,6 years for male individuals and 26,4 years for female individuals. Roughly 10 years ago, in 2000, the average age was 3 years younger: 26,9 for the husband and 23,6 for the wife.

This change is even more relevant for female individuals whose independence, one of the pillars of gender equality, is becoming increasingly extensive and effective.

The idea of female independence and emancipation is also supported by external, not only internal, migration. In this sense, the data from the National Institute of Statistics (2013) reveals that there were 1108727 female emigrants and 1232536 male emigrants from Romania in 2012. The close figures also indicate a rise in gender equality. The international migration of women suggests the increase of liberty and the development of powers of decision. In 2007, these figures were almost at half their current standing, which accentuates the level of change within the Romanian society.

The large number of opportunities that are equally available to men and women (study programs at home or abroad, jobs at home or abroad, significant financial gains, etc.) also affect the attitude towards marriage, leading to a decrease of the marriage rate. In 1960, there were 10,7 marriages per 1000 inhabitants, in 1989 the rate was 7,7, while in 2012 the marriage rate dropped to 5,4 per thousand inhabitants. The birth rate also witnesses a major decline. In 1960, there were 19,1 births per thousand inhabitants, in 1989 – 16, while in 2012 the figure drops to 9 births per thousand inhabitants (National Institute of Statistics 2013).

The development at the level of educational status opens more doors for women on the job market. One cannot say that the most important aspect is currently the entry of women on the job market. This was a relevant factor during the modernisation of society. Relevant now are the kind of jobs designed for women. Data shows that the number of working women with higher education is greater than that of their male counterparts on the job market. The difference is minor, in favour of women, but significant. Thus, we have 5126000 men and 4137000 women that are working, out of which 814000 men and 846000 women have graduated from university. There are 3441000 men and 2788000 women employees. There are 81000 male managers and only 31000 female managers (National Institute of Statistics 2013). At the level of the last two indicators, there is a major difference in the employment status of women and the way in which their work is evaluated.

In Romania, the participation of women in the decision making process within local and central public administration is under the European average. Only 9,7% of the Romanian Parliament seats are occupied by women, while the average at EU level is 24%. Ten years ago, the average was 8% at EU level, indicating a strong evolution in this respect over the last few years. Over 80% of decision making positions in the Romanian local public administration were occupied by men in 2004. Participation has decreased even more after the 2008 elections. Thus, it may be observed that "the percentage of positions occupied by women increases with the decrease of the degree of decision making" (Ministerul Muncii, Familiei şi Protecţiei Sociale 2011: 3). This situation is also found outside the administrative sector.

The situation presented above implies that, on a practical level, we can speak of equality on the job market in terms of employment rates, but there is also a series of barriers that prevent the professional involvement of women with similar rights as men. We are referring here to the importance of positions occupied by women, the level of power that is associated to these positions, but also the incomes.

The existing barriers may be inferred if we analyse the structure of the working population, based on work groups and gender, in Romania (see table 2).

Table no. 2 The structure of the working population, based on work groups and gender

Occupation groups	Male	Female
Members of the legislative body of the executive, high officials of public administration, senior leaders and officials	139000	64000
Specialists in various activity fields	531000	722000
Technicians and other specialists in the technical field	282000	319000
Civil servants	128000	251000
Service workers	459000	751000

Skilled agricultural, forestry and fishery workers	1113000	1052000
Craft and related trades workers	1140000	310000
Other categories of occupations	1334000	668000
of which: Unskilled workers	552000	435000

Source: National Institute of Statistics (2013)

From the table above, one may notice that the highest positions have remained the privilege of men, at least in Romania. At the level of specialists in various fields, technicians, administrative clerks and workers in the service industry, positions that require a certain level of competence, the number of women employees exceeds that of male counterparts. When talking about occupations with a lower level of training, the number of men employees is higher. Again, these are data that highlight gender equality and an efficient activity of women in the economic area. However, at the top management level, in the public and private sector, women are not yet well represented (Ministerul Muncii, Familiei şi Protecţiei Sociale 2011). Thus, elements of inequality are identified here that are not necessarily determined by the lack of certain competences but by cultural models and gender stereotypes. The situation of working women in Romania enhances this aspect. From the total number of working women, 31,1% of them are working in social services, 39,7% in commercial services, 27,2% in industry and 2% in constructions (National Institute of Statistics 2013). A segregation of women may be observed in the first two sectors, fact which contributes to the creation and maintenance of stereotypes regarding the work positions that are fit for women.

Moreover, elements of inequality can also be identified in terms of the involvement of women, and men respectively, in household activities. Data collected by OECD between 1998-2008 shows that in all EU member states the number of hours weekly allocated by women to care for the family members (children, elderly, disabled family members) is highly superior to the number of hours that the men allocate for the same activity. For example, in Germany the women allocate 50 hours a week, while the men spend only 20 hours doing the same thing. In countries such as the Netherlands and the UK, the differences are the same. The explanation for

such a high number is probably the low number of dual-earner families. In Romania, the women allocate approximately 32 hours, while the men allocate 23 (OECD 2014).

A research study conducted at EU level shows that, on average, 80% of women perform household activities on a daily basis, while only 45% of the men do the same thing. In Romania 69% of women declare that they do daily housework, while only 41% of the men declare the same (European Foundation for the Improving of living and Working Conditions 2010: 18). The same study shows that, at the EU level, the women that have a job allocate 28 hours a week on average for caring and educating the children, 16 hours for household activities and 11 hours for caring for the elderly or disabled individuals. The number of hours allocated by the men is significantly lower: 18 hours for caring and educating the children, 8 hours for housework, 8 hours for caring for the elderly or disabled individuals (European Foundation for the Improving of living and Working Conditions 2010: 21). It is very important to stress here how vast the category of household activities is, which remains an undeniable fact. Gender equality implies a fair distribution of these tasks among men and women, while the current distribution benefits the men, even though the women also have an effective role on the job market.

From the traditional family to the postmodern family

Strictly referring to the traditional Romanian society, the image of the family and its functions is very well captured by S. Fl. Marian (1995: 15-16). Thus, the author believes that people used to get married to share the joy, as well as the pain, with someone, to produce descendants that would inherit the assets and care for the elderly and to avoid the social sanctions applied to those that would not get married. This model has lasted for a long period of time, especially in the rural areas.

Industrialization introduced the nuclear family model that still maintained a series of traditional elements such as: the importance of marriage, the negative attitude towards divorce, close relations within the family, extended domestic economy.

With the transition to a new type of society, these elements become more under-represented and are replaced with others that were once unacceptable such as celibacy, consensual union and gay couples.

At present, the husband may handle household activities just as well as the wife can significantly contribute to the family budget. This is the picture of gender equality in the context of a family but we have seen previously in the paper that this is hard to enforce on a practical level. Nevertheless, gender equality is facilitated by the development of technical and technological elements that have made household activities much easier to handle: the washing machine, the dishwasher, the vacuum cleaner, the microwave, the abundance of food products available in stores, etc. On the other hand, women's access to education, to better paid jobs, the opportunities for professional development secures an increased financial income for them as they emerge from the sector of unpaid work.

On a practical level, gender equality does not function as easily, not only because of cultural models but also because of the "genetic programming" of man and woman. This biological inequality was partially solved at the individual level (not at the level of society) through the control and decrease of births. The fertility rate, i.e. the number of children born per one thousand women of fertile age (15-49 years), is dramatically dropping in Romania: in 1989, the rate was 66,3 and by 2012 it had dropped to 37,5. The number of children born by one woman during her fertile life was 1,3 in 2012 (National Institute of Statistics 2013). This figure indicates a lower involvement of the woman in the institution of family. This situation is common in all countries where the entrance of women on the job market and accessing certain positions that require a high level of involvement has determined a change of perspective regarding the "woman's mission".

It was previously mentioned that the changes arising in the family sphere must not be separated from technical and technological ones, the cultural specificity of a society and the economic level. The decline of the traditional family is connected to the shift from traditional values, strongly influenced by religion, to secular, rational values, while the emergence of gender equality is connected to the transition from survival values to those promoting self-expression and self-importance (Inglehart & Norris 2003: 11). Except for the development of these new values, the entrance of women on the job market does not have such a strong impact on the family institution.

However, cultural changes are not enough to guarantee the equality of men and women in all walks of life. The Romanian society has not developed enough services yet to liberate women from a series of family life attributions: educating and caring for the children, housework and caring for the elderly. There are not enough kindergartens and most of them do not offer appropriate conditions. Moreover, there are few after-school services and they usually close at 4 PM, while the working hours of parents often exceed this time. There is the option of private services, but this requires financial investments that are too great compared to the family income in Romania. Under these conditions, one of the most favoured options is the traditional one: the grandmother or the grandfather will take care of the child. The same problems arise in the case of elderly people. The number of nursing homes is very low and the conditions are disappointing. In conjunction with these conditions, the Romanian society remains very reserved regarding the institutionalization of elderly people.

At the moment, we are facing the so-called postmodern family that has several structures: the typical family, mono-parental family, families without children, consensual couples, restored families that are all accepted and supported by social policy and cultural models. Moreover, this is associated with an increase in the rate of divorce, the rising instability within the couple, the apathy of teenagers in relation to family identity (Zeitlin et al., 1995: 29).

There are several theories that have well explained the status quo of the family over time. Conflict theory has attributed the inequality between men and women to the existence of the traditional family. The supporters of this view (Engels 1884, Bourdieu 2003) consider this gender inequality to be natural and impossible to eliminate since it is constantly reproduced and supported by women themselves. This inequality has led to the emergence of a relation of male domination over women within the family context and beyond. Well-defined and agreed upon family roles have been created around these inequalities. It can be argued that the consensus is maybe forced, but it is an agreement that goes without saying, not called into question in the traditional family and even in the modern one. From this point of view, “the access of women to professional work is also a determining factor for having access to divorce” (Bourdieu 2003: 39).

Feminist theories strongly criticize this inequality and try to implement gender equality at the social level, but also at the level of family roles. The imposed model typical in conflict theory is no longer followed; the focus is on negotiating roles, on the rise of a negotiated agreement in which both parties may express their point of view. Dominance is no longer accepted. The marriage contract, viewed as a work contract (Delphy 1980), must change. However, this movement is not enough. Apart from economic development and creating opportunities, this equality remains a privilege reserved for a small number of women (Fukuyama 2002: 145). The quality of women's lives is improving overall but the family must adapt to these transformations.

Individualism is added to these changes, as a powerful trend that holds the focus on personal success even when dealing with a family group. The group comes after the individual in Western culture. The individual is viewed as more important than the community (Inglehart & Norris 2003: 11). In this context, the family in its regular existing form is rather difficult to create and maintain. Relationships must take the form of partnerships focused on a win-win situation. It is a partnership that enables those involved to attain their objectives and to fully capitalize on their potential. Romantic love, fundamental principle of marriage that led to many struggles, now gives way to rational choice (White & Klein 2005).

Conclusions

Although there are several common lines of evolution that may be registered at the level of family in Europe, it must be emphasized that each society has its specific elements that determine the variety of this reality.

Nonetheless, family within the Romanian society also becomes a partnership under specific terms, different from case to case, a partnership in which risks and benefits must be equally distributed. We are no longer speaking about a work contract but a partnership contract that usually spans over a defined period of time and works as long as those involved have resources that may assist them in achieving their goals. The partners will try to solve any conflict situation that arises so that personal well-being may be secured. In this context, negotiation skills in case of conflict and other situations, emotional stability, flexibility and (although from a different register) counselling services and family therapy become extremely important. All these

are necessary since the influence of rules and the force of models that would direct family life decisions no longer exist.

BIBLIOGRAPHY:

1. Bourdieu, Pierre. 2003. *Dominaţia masculină.* Bucureşti: Meridiane.
2. Cunningham, Mick. 2008. Changing Attitudes toward the Male Breadwinner, Female Homemaker Family Model: Influences of Women's Employment and Education over the Lifecourse. *Social Forces*. 87(1): 299-323.
3. Delphy, Christine. 1980. The Main Enemy. *Feminist Issues*. Summer: 23-40 available at: http://libcom.org.libcom.org/files/delphymainenemy.pdf accessed 13 November 2015.
4. Engels, Frederick. 1884. *The origin of the family*. Online version available at: http://www.marxists.org/archive/marx/works/1884/origin-family/index.htm accessed 15 November 2015.
5. European Foundation for the Improving of living and Working Conditions. 2010. *Second European Quoality of Life Survey. Family Life and Work.* available at: http://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/ef_files/pubdocs/2010/02/en/1/EF1002EN.pdf accessed 28 November 2015.
6. Fukuyama, Francis. 2002. *Marea Ruptură. Natura umană şi refacerea ordinii sociale.* Bucureşti: Editura Humanitas.
7. Inglehart, Ronald and Pippa Norris. 2003. *Rising Tide: Gender Equality and Cultural Change Around the World.* Cambridge: Cambridge University Press.
8. Marian, Simion Florea. 1995. *Nunta la români.* Bucureşti: Editura Grai şi Suflet.
9. Ministerul Muncii, Familiei şi Protecţiei Sociale. 2011. *Situaţia femeilor şi a bărbaţilor în poziţii de decizie în administraţia publică centrală* available at: http://www.mmuncii.ro/pub/imagemanager/images/file/Domenii/Egalitate%20de%20sanse/Studiu%20femei-

barbati%20in%20pozitii%20de%20decizie%20in%20administratia%20publica_RO.pdf accessed 20.11.2015

10. National Institute of Statistics. 2013. Statistical Yearbook. 2013. available at http://www.insse.ro/cms/en/content/statistical-yearbook-2013
11. Organization for Economic Co-operation and Development (OECD). 2014. *Time use for work, care and other day-to-day activities*. available at http://www.oecd.org/social/family/LMF2_5_Time_use_of_work_and_care.pdf accessed 28 November 2015.
12. Parsons, Talcott and Robert F. Bales. 1956. *Family Socialization and Interaction Process*. London: Routledge.
13. Toffler, Alvin. 1983. *Al treilea val.* Bucureşti: Editura Politică.
14. Toffler Associates. 2010. *40 for the next 40. A sampling of the drivers of change that will shape our world between now and 2050*. available at http://pjneal.com/documents/40fortheNext40101011.pdf. accessed 27 November 2015.
15. Zeitlin, Marian F., Ratna Megawangi, Ellen M. Kramer, Nancy D. Colletta, Emmanuel Babatunde and David Garman. 1995. *Strengthening the family – Implications for international development.* New York: United Nations University Press.
16. White, James and David Klein. 2002. *Family Theories.* London: Sage Publications.

DISCOURSE AS A FORM OF MULTICULTURALISM IN LITERATURE AND COMMUNICATION
SECTION: SOCIOLOGY, POLITICAL SCIENCES AND INTERNATIONAL RELATIONS ARHIPELAG XXI PRESS, TÎRGU MUREȘ, 2015,
ISBN: 978-606-8624-21-1

GLOBAL INTEGRATION THROUGH MIGRATION. THE GERMAN CASE

Alexandra Porumbescu

Assist. Prof. PhD, University of Craiova

Abstract: After the second half of the XXth century, human international migration became one of the main agents of social transformation and development in all the regions of the world. However, its importance seems to be growing in the XXIst century, along with the growth of the total amount of population. Globalization can be best explained as a set of processes, global by purpose, that cross the territorial borders of states, and, therefore, profoundly affect the nature and tasks of national governance in the world political economy, including international migration. Our approach on the relationship between migration and globalization rests on the premise that in the structure, dynamic and forms of the international financial and commercial flows have occurred more changes that in the structure, dynamic and forms of the international migration flows, despite the increasing scale and variety of migration in different parts of the world. Although migration is not subject to such profound changes in regard to its forms and dynamic, the globalization of international relations, regardless their nature, brings along significant changes in the social, economic and political context in which international migration takes place. Consequently, a series of new challenges and issues appear in those areas connected or depending on international migration, no matter if they are being handled on a national, regional or international level. In order to better illustrate these hypothesis, we chose to present the situation of Germany in the context of international migration, as it is one of the countries that receives great amounts of migrant population.

Keywords: migration flows, challenges, global, politics, government.

1. Globalization and migration- interconnections and mutual determinations

International population migration can be explained as the result of integrating local communities and national economies in global relations. At the same time, it is a cause for new social transformations both in the departure and in the destination countries. In the traditional societies, most of the people spent their entire lives in the communities in which they were born. Nowadays, migration becomes more and more frequent, as people move seeking safety and a higher living standard: from villages to large cities, from one region to another in their own country, or between countries and continents. Even those who don`t migrate are being affected, as they are relatives, friends or children of the emigrants, or by experiencing certain changes in their communities, as some of their neighbors move away or new ones move in.

Migration is often considered to be a result of economic and social development. But migration can also contribute to the development and improvement of social and economic conditions, or, help perpetuate inequalities. These things depend on the character of migration and on the actions of the governments and other involved decision factors. The beginning of the new millennium brought along the globalization and internationalization of population movement, due to the changes in a certain state of equilibrium that existed in the world up to that point. The deterioration of the economic situation of under-developed countries generated a real exodus from these areas. On the other hand, the new regulations in the field of International Law made population, capital and services movements significantly easier. The growth of nativity in the poor regions of the planet and its decrease in the more economic developed areas, determine a new type of social pressure that reflects upon the situation of international migration.

However, space mobility is not a new characteristic of the individuals. The element of innovation is represented by the current situation, whose influences led to the appearance of new types of mobility. In the age of globalization and use of extended means of communication, human migratory movements are no longer definitive, but, instead, we are witnessing the emergence of new dominant types of human mobility, much more flexible: temporary, circulatory, or seasonally migration [1].

The term ”globalization” appeared at the end of the 1960s and it was first used by a Canadian specialist in the field of the theory of mass communication media, professor Marshall McLuhan,

[1] Romelia Călin, Radu Gabriel Umbreş, *Efectele migraţiei*, Iaşi, Editura Lumen, 2006, p. 21.

from the University of Toronto, as well as by the American specialist in "communist issues", Zbigniew Brzezinski, from the Columbia University. McLuhan started from the lessons of the war in Vietnam, and launched the expression "global state". The term "globalization" first appeared in a dictionary in the year 1961. In the specialized literature, there are numerous definitions for this contemporary phenomenon[2].

Some authors argue that "(…) the globalization of world economy can be defined as the very *dynamic process of growth of the interdependencies among national states, as a consequence of the expansion of the transnational connections in areas of the economic, social, political and cultural life, and implying the fact that the issues tend to become rather global than national, demanding, in return, a rather global than national solution*"[3].

Globalization is an abstract concept, because it does not regard a "defined object", it is not being highlighted by obvious dimensions, easy to identify with the usual measuring units. We can even argue that there is no indicator or statistic value obtained by calculations that can quantify the size of this phenomenon. Due to this fact, the phenomenon is not easy to define, either.

We must also highlight the fact that the term "globalization" has Anglo-Saxon origins, being the synonym of a French term, "*mondialisation*". Since the beginning of the 1990s, this notion started to be used in order to describe a complex social, economic and cultural process, whose main characteristics are: eliminating the barriers in the free circulation of the international flows of products, services, capital, money and information, global spreading of democratic institutions and practices, as well as spreading of economic, financial and technologic models[4].

Globalization also emphasizes the expansion of mobility spaces, thus expanding the areas for workforce recruitment and diversifying the quality of migration flows. The partial closure of the northern fronteers is a very serious obstacle in the way of foreign population movement. Therefore, not being able to circulate as freely as they used to, they settled in the immigration countries. Their settlement lead to the formation of minorities who wish to mantain their connections with their countries of origins, their own culture, with relatives and friends from

[2] Dana Pop, *Globalizare şi teorii ale dezvoltării,* suport de curs, 2006, p. 6.
[3] Ioan Bari, *Probleme globale contemporane,* București, Editura Economică, 2003, p. 37.
[4] Ion Veronica, *Implicaţiile religioase ale procesului de globalizare*, în Revista de Ştiinţe Politice, Nr.24/2009, p. 104.

other countries, even more since in the countries where they live they are often victims of racism and exclusion. Another effect of the international migration is represented by acculturation, term suggested as early as 1880 by John Wesley Powell to describe "*the transformation of the lifestyles and thinking of immigrants in their process of interaction with the insertion society. In 1936 Redfield and his collaborators considered acculturation as a cultural phenomenon, defining it as a change in culture, resulting from the contact between two distinct and independent cultural groups. In 1967, Graves proved that acculturation involves the emersion of new relational ways in everyday life from both the receiving society members as well as the one of the new immigrants. The notion of "psychological acculturation" advanced by Graves refers to these new behaviors and accommodation strategies*"[5].

Immigrants tend to create very active networks – cultural ones or only of solidarity- but also economic, financial, and even political. The new transnational connections that appear create policentered spaces, rely on multiple obligations of national fidelity, and are often more dynamic and more efficient even than the states and the major international institutions, despite the fact that they usually display more modest ambitions.

Remote working and entreprise dislocations are more often preffered to the arrival of immigrants, who will, later on, bring along their families. Also, the workers authorized to immigrate are most of the times part of strictly surveiled temporary contracts.

When attempting to report international people movement to the current evolution and situation of the globalization process, the following premises are to be taken into account:

- one of the main features of the evolution of human societies is the space movement of groups of people
- the second half of the XXth century brought along a quantitative increase in the emigration process, especially from the poor areas to the ones with economic stability and a higher life standard.
- after 1989, along with the rise of the "iron curtain", migration flows from the former soviet countries to the wealthier western European countries became more

[5] Cristina Ilie, *The acculturation of immigrants. Case study: types of acculturation of the Romanian immigrants in Madrid*, International Journal of Business and Social Research, Vol 3, No. 2 (2013), p. 84.

intense, this process being encouraged by their integration in the European Union, thus their citizens benefiting from the freedom of movement.

- international migration represents both an element that contributes to creating interactions between various states in the world, as well as a potential instability factor, especially if we are discussing massive migration flows.

The end of the XXth century and the beginning of the XXIst century brought new complex processes in the international relations scene, such as globalization or European integration, capable, by their nature, to represent a threaten to the national identity of the states around the globe, especially for those whose economic or politic force allow massive imports of culture, technology, habits, or ideologies, in all the aspects of social life. These are exactly the reasons why this topic is worth studying, due to its high value for a modern state, aware of the fact that the moral values and the cultural and spiritual wealth of a people can represent a product whose value is at least equal to the value of any other product what can be sold[6].

International migration has a strong impact on the individuals` social identity, even if they are citizens of the destination countries or just immigrants. According to Tajfel`s definition, social identity is "*part of the self concept of the individual that derives from his status as member of a social group, along with the values and emotional meanings attached to this status*"[7].

As an element of the globalization process, migration exceeds the simple movement of populations between regions or between states. Along with the real migration, there occurs the global circulation of merchandises, as well as that of capitals, of human labor force and of cultural and political values. Migration, in its particular action, supposes the invasion of poor people exerted upon the developed world, where they seek economic prosperity[8].

Migration also questions the matter of national identities from the security perspective. A consistent immigrants flow is often regarded as a real threat regarding the culture of the destination country, but also a challenge regarding the basic values and cultural and linguistic

[6] Alexandru Albu, Ion Roşu-Hamzescu, *Migraţia internaţională a forţei de muncă*, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1987, pag. 22.
[7] Social Identity Theory: cognitive and motivational basis of intergroup differentiation. Universiteit Twente. Consultat în 14 noiembrie 2015.
[8] Alexandra Porumbescu, *The concept of migration: linguistic and sociological coordinates*, Studii şi cercetări de onomastică şi lexicologie (SCOL), Nr. 1-2 / 2013, p. 192.

customs. After more than 50 years of promoting common European values, several communitarian states begin to act in the purpose of preserving specific elements that contribute to defining their national identity. Migration acts as an answer to discrepancies: in the political or security systems, in the demographic situation, but first of all in the economic conditions. International migration originates in the structural realities of the international economic system, in the way that it is explained by the terms of the centre-periphery and unequal development paradigm. For this reason, migration flows are directed opposite from the capital flows, in other words, the workforce goes where it finds capital in order to develop, while the capital travels to the areas where there is abundance of workforce, and therefore it is cheaper, in order to obtain a better profit[9].

The relationship between migration and development is a bidirectional one: migration, if properly handled, can be an instrument for development, and development, in turn, can influence the dynamics and structure of migration. For this reason, and taking into account that in the future, migration will represent mostly the movement of people from developing countries to the developed ones, a correct understanding of the relationship between migration and development is essential, not only for handling migration, but also in order to ensure a global long term development.

When properly handled, migration can bring important benefits to all those involved, that can exceed the costs associated to the process. The destination countries are the main winners of migration. One can argue about the size of this winning, but the most important aspect is that migration does not have negative effects on the economies of these countries: the general levels of employment and wages are slightly increased by migration and – and this is admitted even by some of these countries- immigrants pay more in terms of taxes than what they receive as social service from the host countries[10].

The intensification of people, ideas, products mobility, as well as the spread of the usage of information and communication technologies on all levels of life represents two of the phenomenon that caused deep social transformations in the past two decades. They generate a

[9] Stoica Ionel, *Implicaţii geopolitice şi de securitate ale migraţiei internaţionale în contextul globalizării. Studiu de caz: România,* teză de doctorat, p. 8.
[10] *Ibidem*, p. 9.

great change of the social structures and the way in which individuals position themselves and regard their position in a global society. Transnational migrants' practices on the one hand and migration and integration politics of the western hand on the other hand, need to be studied in the context of this new social reality. The social sciences are facing the limits of certain paradigms that consider society to be culturally, politically and geographically limited by the borders of the nation state. In return, the information society and the globalization processes are revealing for the transformations of the remote social links, the international organization of the world and identity processes exceeding the national frame of analysis.

2. The case of Germany

Due to the well developed and highly industrialized economy, as well as consequently to the population ageing phenomenon, Germany can be considered one of the states that have a long tradition in the field of workforce recruitment outside its borders. The Federal Republic signed the first bilateral agreement on workforce recruitment (Anwerbeabkommen) in 1955, with Italy. The need for signing this agreement was represented by the fact that the Federal Republic was having a rapid economic development, and, at the same time, was facing a major workforce crisis. Similar agreements with Spain (1960), Greece (1960), Turkey (1961) and Yugoslavia (1968) followed.

From the end of the 1980s, temporary employment of the foreign workers, including contract employees or seasonally workers, restarted to have an important part. In 2005, 320.383 work permits were issued, and the average number of contract workers in 2003 was 43.804; the decrease of this figure up to 21.916 in 2005 is especially due to the integration of the Central and Eastern European states in the European Union. Starting from that point, the people in these states have had the possibility to offer their services in certain economic fields, regardless the bilateral work agreements concluded[11], based on the freedom of circulation.

The German society is considered to be a modern, opened one. Most of the citizens enjoy a high level of education and a high life standard. Despite this, as in most of the industrialized countries, the German society is facing the challenges brought along by the demographic trends,

[11] Date disponibile la http://www.bamf.de/EN/Infothek/Statistiken/statistiken-node.html, consultat pe 30.11.2015.

especially population aging. Not even after 20 years from its reunification all the consequences of the division of Germany have been overcame. The globalization process lead to the transformation in a modern society marked by immigration, with a growing ethnic and cultural diversity, and it emphasizes the need for common efforts in order to integrate the migrants in the social nucleus.

Nowadays we can talk about three different trends defining the demographic evolution of Germany: the decrease of the number of births, the increase in the life expectancy and population ageing[12]. The one thing that contributed to keeping the shares of the total amount of inhabitants was the growth of immigration.

Regarding the labor market, Germany, along with Poland and Spain are among the big states that created work places in the European Union. Germany holds about 16, 5% from the Union`s workforce, thus overcoming the size of its population from the total European population. Therefore, we can acknowledge the statistical effect of the German efforts and strategies for a full workforce occupation. Compared to an employment rate of 65% for the entire Union, the most populated member state, Germany (approximately 82 million inhabitants) registered in the year 2006 a superior employment rate, of 67,5%, thus contributing to the increase of the European average[13].

During the XIXth century, Germany was mainly an emigration country. This changed at the beginning of the XXth century, when a bigger number of Polish workers came to work in the mining sector. The next wave of foreign workers had the size of millions, represented mainly by men fit for work from all the territories occupied by the Nazi Germany, who were forced to work in the German heavy industry plants during the Second World War. From the middle of the 1950s, Germany became one of the most important destination countries for immigrants. In this regard, the situation was similar to the one in other industrialized countries, such as the United States of America, France, or the United Kingdom. The history of immigration in Germany after the Second World War is characterized by the nature of its parallel flows: the one of the German ethnics returning from abroad, and the one of the foreigners with no German ancestors. Along

[12] Veysel Oezcan, Germany*: Immigration in Transition,* Social Science Centre Berlin, iulie 2004, disponibil la www.migrationinformation.org.
[13] Folea, Sorina, *Fenomenul infracțional în Europa*, Editura Beladi, Craiova, 2009, p. 265.

time, the laws of immigration made the distinction more or less important, especially regarding the privileges granted to the German ethnics[14].

In the research on migration, Germany is often considered as the classic case of the state with an ethnicity based policy, which means that it encourages the migration of the population considered to be affiliated by ascendency, initially located in other countries. Those individuals never actually lived in Germany, except for a few remote cases. Despite this, they do actually share a connection with Germany, the connection of assumed German origins, virtually shared, built and rebuilt along centuries, even idealized by some of the involved individuals[15].

In Germany, the matter of migration and short term employment of the citizens from other countries has a long and complex history. The debates regarding migration issues have exceeded the usual amounts, reaching extremely vast areas, and drawing the interest of a higher number of people. Until 1980, this policy was strongly interconnected with the development of the labor market; by the end of the 1980s the discussions about the negative impact of the migrants on the social security system were escalading.

Shortly after the fall of the Iron Curtain, Germany entered once more the international labor market. This time, the most important states where immigrants originated were the countries from Central and Eastern Europe, among which we can mention Yugoslavia (1988), Hungary (1989), and Poland (1990). These countries were chosen partially due to pragmatic reasons, partially due to long term economic and geopolitical reasons. On the one hand, the German government aimed to attract a share of the migration potential in the region and to channel it in the economic fields where workforce was needed, as well as to promote some medium and long term foreign policy objectives in the region. On the other hand, the remittances and workers' experience returning home would help the young economies in their countries. Various categories of workers, such as interns, contract-based employees, or those who were doing seasonally works received the right to temporary settle and work permits for periods from three months for seasonally workers, to maximum two years for contract employees.

[14] Tereza Bulai, *Fenomenul migraţiei şi criza familială*, Editura Lumen, Iaşi, 2006, p. 45.
[15] R. G. Anghel, I. Horvath (coord.), *Sociologia migraţiei. Teorii şi studii de caz româneşti*, Editura Polirom, Iaşi, 2004, p. 88.

Starting with the 1990s, the analysts emphasized the need for Germany that the immigrants would sustain economic development and the dynamic of workforce, considering the rapid ageing of the population in the country. Despite this, a process of reconsidering the policy regarding immigration that began in 2001, with the report of a governmental commission in the matter of immigration and integration policy, only overcame the legislative blocks in 2004. The law entered in force on the 1st of January 2005, setting the scene for the way in which Germany will treat the issue of workforce migration, the new comers and resident migrants in the following years.

However, social integration of the immigrants and their families, as well as the continuous fight against discrimination, still are currently two of the main topics in the German public agenda. The notions of „integration" and „discrimination" are increasingly used in democratic societies, given that the principles of equal treatment and non - discrimination are the essence of these societies. In the European Union these principles are legally established in articles 20 and 21 of the Charter of Fundamental Rights of the European Union, in articles 18 and 19 of the Treaty on the Functioning of the European Union and in article 14 in the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms and the adoption of Directives 2000/43/EC, 2000/78/EC and 2004/113/EC.

Article 2 of the Racial Equality Directive (2000/43/EC) gives us precisely the definitions of the 4 types of discrimination: direct discrimination, indirect discrimination, harassment and instigation to discrimination.

According to the European law, there is the presumption of discrimination on grounds of "nationality" or "national origin"[16].

The most susceptible groups to discrimination on the principle of citizenship are the immigrants[17]. Nowadays in Germany live over 15 million people who are immigrants or whose parents were immigrants. According to the Federal Statistics Office, this number includes both those who migrated in Germany, as well as those born here from at least one immigrant parent.

[16] Cristina Ilie Goga, *Discrimination based on grounds of nationality. Case study: Discrimination perceived by Romanian immigrants in the Spanish society*, Revista de Științe Politice. Revue des Sciences Politiques , no. 37-38 (2013), p. 175.
[17] Ibidem, p. 176.

About seven million of them are foreign citizens, while approximately eight million received the German citizenship-by naturalization or because they belong to the four million people with German origins. After them, the 2,5 million Turks are the most important group, while other 1,5 million come from the former Republic of Yugoslavia.

Due to its state structure, divided in Lands, as well as due to the accentuated decentralization, the levels of economic development are also very different. Therefore, in some areas, where decentralization is also more accentuated, the number of immigrants is bigger, unlike the Lands in which the amount of foreign population is smaller. As an example, in the areas of Hamburg or Berlin the larger shares of immigrants are registered, over 13%. Another factor that determines important variations in the number of foreign population is the geographic location. Therefore, depending on the neighboring countries and the language traditions, culture, customs, occupations, the number of foreign population in each Land is different.

3. Conclusions

In the past years migration has become a priority topic on the internal or external public European agenda. About 3% of the population of the world, 192 million people live outside the borders of their countries. The discourse regarding migration has various perspectives. There is a continuously growing acknowledgment of the fact that migration is an essential component of the social and economic life of each state, and that, if properly handled, migration can benefit both the individuals, the societies, and the stakeholders. A global understanding of the migration phenomena needs to be developed, in order to be able to manage it properly. It should include policies and programs regarding migration, rules for economic or forced migration[18].

Economic globalization, the increase of international business, the growing demand for high skilled professionals mobility bring along new phenomenon. the challenge for all the developed countries is how to efficiently handle and rule these migratory movements on a large scale, in order for each individual to be able to enjoy equal chances, respect of his rights and freedoms, and not last, everything that the modern global integrated societies have to offer.

[18]Site-ul oficial al Organizatiei Internationale pentru Migratie, http://www.iom.int/jahia/Jahia/about-migration/lang/en, consultat pe 25.04.2014.

BIBLIOGRAPHY:

1. Anghel, Remus Gabriel, Horvath, Istvan (coord.), *Sociologia migraţiei. Teorii şi studii de caz româneşti*, Iaşi, Editura Polirom, 2004.
2. Bari, Ioan, *Probleme globale contemporane*, București, Editura Economică, 2003.
3. Bulai, Tereza, *Fenomenul migraţiei şi criza familială*, Iaşi, Editura Lumen, 2006.
4. Carpentier, Jean, Lebrun, Francois (coord.), *Istoria Europei*, Bucuresti, Editura Humanitas, 1997.
5. Călin, Romelia, Umbreş, Radu Gabriel, *Efectele migraţiei*, Iaşi,Editura Lumen, 2006.
6. Folea, Sorina, *Fenomenul infracţional în Europa*, Craiova, Editura Beladi, 2009.
7. Goga Ilie, Cristina, *Discrimination based on grounds of nationality. Case study: Discrimination perceived by Romanian immigrants in the Spanish society*, Revista de Științe Politice. Revue des Sciences Politiques , no. 37-38 (2013), pp. 175-183.
8. Held, David, Mc Grew, Anthony, Goldblatt, David, Perraton, Jonathan, *Transformări globale. Politică, economie şi cultură,* Iaşi, Editura Polirom, 2004.
9. Huntington, Samuel P., *Ciocnirea civilizatiilor si refacerea ordinii mondiale*, Bucuresti, Editura Antet, 1998.
10. Ilie, Cristina, *The acculturation of immigrants. Case study: types of acculturation of the Romanian immigrants in Madrid*, International Journal of Business and Social Research, Vol 3, No. 2 (2013), pp. 84-88.
11. Ion Veronica, *Implicaţiile religioase ale procesului de globalizare*, în Revista de Ştiinţe Politice, Nr.24/2009, pp. 104-110.

12. Massey, Douglas S., *Patterns and Processes of International Migration in the 21st Century,* lucrare prezentată la Conference on African Migration in Comparative Perspective, Johannesburg, South Africa, iunie, 2003.
13. Oezcan, Veysel, *Germany: Immigration in Transition*, Social Science Centre Berlin, iulie 2004, disponibil la www.migrationinformation.org .
14. Porumbescu, Alexandra, *The concept of migration: linguistic and sociological coordinates*, Studii şi cercetări de onomastică şi lexicologie (SCOL), Nr. 1-2 / 2013, pp. 188-195.

DISCOURSE AS A FORM OF MULTICULTURALISM IN LITERATURE AND COMMUNICATION
SECTION: SOCIOLOGY, POLITICAL SCIENCES AND INTERNATIONAL RELATIONS ARHIPELAG XXI PRESS, TÎRGU MUREȘ, 2015,
ISBN: 978-606-8624-21-1

THE CASPIAN REGION, A GEOPOLITICAL PROBLEM FOR THE GLOBAL ENERGY SECURITY

Irina Petrucă

Assist. Prof., PhD, "Apollonia" University of Iași

Abstract: Because of its geopolitical position in the center of Eurasia, the Caspian region has an important significance for the international relations from the political, economical and security perspective. The control of this region formed the basis for the domination of the Eurasian landmass. After the collapse of the Soviet Union and the end of the Cold War there appeared important changes in the configuration of Eurasian geopolitics, this reality making the Caspian region an area of influence by neighboring and also distant countries. The Caspian region became a zone of rivalry for foreign powers with interest in developing energy resources in the newly independent post-Soviet countries. There are analysts who even consider the geopolitical rivalry in the Caspian region as a "neo-Cold War" or "Great Game" between the United States, Russia and China.

The aim of this paper is investigating and studying the geopolitical dimensions of the situation of the Caspian Region in terms of influence, energy potential, rivalry, in the context of global energy security.

The methodology of this research is descriptive-analytical and it attempts to offer a geopolitical answer to the question of how can be solved the global energy security issue with reference to the Caspian Region.

Keywords: energy security, resources, geopolitics, democratisation, trade.

The Caspian Region is a zone subject to political, diplomatic and economic complex games, having a controversial specific, combining geographical, economic, political, ethnic and religious elements, which underpin many tensions, even conflicts, but also negotiations and alliances. The core of the "Caspian game" lies both in controlling production of oil and natural gas and in controlling the routes (mainly terrestrial and submarine pipelines) that transport these

energy resources to worldwide markets. Due to it's geographical location in the center of Eurasia, the Caspian region is of great importance in international relations and is today one of the most important geo-strategic areas of the globe.

Until the collapse of the USSR, the Caspian Sea has been the exclusive domain of two neighboring states- Iran and the USSR (it has been divided between Moscow and Tehran through the treaties from 1921 and 1940). After 1991, the situation has changed very much, and the leap from two to five riparian states (Russia, Kazakhstan, Turkmenistan, Iran and Azerbaijan) has led to the multiplication of interests and legal claims over the sea and its resources, especially the reserves of oil and natural gas.

After the collapse of the Soviet Union, the changes in the configuration of Eurasian geopolitics have made from the Caspian Region a zone of influence to neighboring but also distant countries, that arouses even more interest for the geopolitical global and regional actors, for the superstate structures (in this case the EU) and for the transnational businesses. The Caspian Sea region has become an area of rivalry for foreign powers with interest in energy resources development in post-Soviet countries. There are analysts who even consider the geopolitical rivalry in this area as a new Cold War.

The purpose of the paper is therefore to identify the actors with the most influence in the region, who hold supremacy and rivalry in this area, to analyze the impact which the result of the energy games in the Caspian Region can have on the international political and economic relations.

The Caspian Region is considered to be the most important area in terms of energy resources after the Persian Gulf. The Caspian basin also has the third oil field in the world after the Persian Gulf and Siberia, being considered the last of the world's vast energy reservoir. Such large reserves lead to the desire to control, and the alliances and strategic games appeared very soon. The growing geopolitical and geoeconomic interest and also the competition of the great powers in exercising control and domination of the region, highlight the diversity of objective and subjective factors meant to highlight the issues, contradictions, competitions and the full of

color and diversified space. The Caspian basin can be an additional source of fuel and energy in the case when the oil extracted from the Persian Gulf is insufficient or becomes inaccessible because of a possible expanded conflict in the Middle East. The Western countries do not want to be vulnerable anymore by the dependence on Middle East oil. The Persian Gulf, which concentrates 70% of the world's oil reserves, remains an area crossed by terrorist attacks and anti-American sentiments. The inability of political and military control of the region generated an important growth of the price of the oil barrel. In these circumstances, to relieve the pressure by the need of oil on one hand, and on the other hand by the monopoly of a single major source of oil, the Western countries found in the Caspian countries the saving solution. In this context, the US have very clear purposes: to assure a massive presence of US oil companies in the ex-Soviet space around the Caspian Sea and gradually eliminate the Russian influence in the region. Currently, the Caspian Sea lies at the crossing energy interests of USA, Europe and more recently China, and this battle for supremacy in the competition overlaps with the competition between the riparian states at this sea - Russia, Kazakhstan, Turkmenistan, Azerbaijan and Iran.

At present it is difficult to answer the question who belongs to the Caspian Sea. The group of the five countries from Caspian Region is trying to establish the legal status of the Caspian Sea for over 20 years. Following the fourth summit of Caspian Sea countries in September, 2014 the leaders of Russia, Iran, Kazakhstan, Azerbaijan and Turkmenistan have agreed to prohibit the military presence of third countries into the region, but have not yet understood the status of the Caspian Sea. Russia and Iran have been the countries that insisted most that in the final declaration from Astrakhan to be included the point according to which the military presence in the Caspian Sea to belong exclusively to riparian states Armed Forces. Russia has achieved its purpose, namely to keep apart the United States, which lately have increased their military presence in Central Asia. But it has not been reached a consensus on the status of the Caspian Sea because of Iran’s position. Tehran whishes that the riparian states to jointly exploit the sea's resources or to divide it into five equal economic zones, one for each country. In Astrakhan it has been however agreed, that each country should have control over a wide zone of 25 nautical miles, respectively an area statehood of 15 nautical miles, followed by a

zone of exclusive rights to exploit resources on a width of 10 nautical miles. The water delimitation beyond those areas will be further negotiated.

The main and most influential actors in the Caspian region currently are: Russia, Iran, USA, China and the EU. Each of these states pursues it's own interest in this region, interest that is sometimes in competition or even in conflict with the interests of the other countries.

Russia maintains strong geostrategic interests in the area, which is a part of its historical sphere of influence. Russia's goals are to: safeguard the Russian territory from destabilizing factors potentially stemming from this region, protect it's national population in the region, win more control over the production and transport of energy and to limit the influence of other powers in the region, as the US and China. Currently Russia has the supremacy in the Caspian Region. Russia's policy is very well defined, including in the energetic area. Anyway it is very clear the use of energy resources as a political weapon, being obvious that Russia has not only exercise control over energy sources (oil and gas) but also on transportation routes and mainly on markets. Russia also plays its chances in the Caspian Sea and the Caucasus. Chechnya is from this point of view the key point of the Russian oil pipelines, and a point of intersection of routes for natural gas coming from Russia and Central Asia. Oil reserves in Chechnya and Ingushetia are estimated at 60 million tonnes, enough to support Russian oil production for several years. It is important to note that all five riparian countries maintain naval forces on the sea, of which Russia has the strongest military presence of all.

Regarding Iran, this is an important state in the region, with a special geopolitical potential, given the cultural, linguistic, strategic, historical and energy aspects. It can get hegemony in the Caspian Region if its foreign policy acts to find spheres of influence upon the countries in the region. It holds a geopolitical weight and influence in the region potentially even higher than Russia, however on a longer term. Its geopolitical potential include important aspects measured over the other riparian countries under the cultural (with Azerbaijan, Kazakhstan and Turkmenistan), the economic (with the same three states) language (with Azerbaijan) and religious (with Azerbaijan) aspects.

As for the USA, the energy security is the central component of its national security. It's engagement in the region is leaded by strategic and political objectives. The United States, driven by the need to reduce the energy dependence of Middle East and diversification of the resources, have oriented to the Caspian area. As the area was part of the Russian sphere of interest, the American involvement was economic, conducted by major oil companies. The US campaign to combat terrorism was a way to make their presence felt more time in Central and South Asia, thereby ensuring the control of energy corridors from the Caspian basin.

It's involvement in the Caspian region dates back in the early 1990s, when it became interested in finding new sources of non-OPEC oil and the US realized it could reduce Russian and Iranian influence if it supported pipelines bypassing those countries (an example in this way is the US government's support for the BTC pipeline). The EU has been supported in getting Caspian gas for the Southern Gas Corridor.

In 2011, the US announced the 'New Silk Road' initiative, which some hope will promote a better regional economic and transit cooperation between South and Central Asia and this way to improve the stability in the region. However, some commentators are skeptical at the New Silk Road initiative, stating it is a re-packaging of existing projects.

As for the European Union, the geopolitics of it's energy security is being seen through the dependence on Russia. In the context of the conflict with Ukraine, Russia still holds a relative control on the European energy markets, basically having captive several countries and making Europe dependent on its gas exports. It is discussed the desire and the need for Europe to break the energetic monopoly of Russia and to reduce the dependence on Russian gas, so that it may exist a unified reaction regarding the security for the Russian attacks, supporting in this purpose projects such as Nabucco (which aims at diversification the European Union's energy supply by building a pipeline from the Caspian region which would not pass through Russia). There are highlighted the divergences between the EU countries caused by each country having it's own interests. It is subject to a detailed analysis the EU's energy policy, which is gradually advancing towards the area of Community concern. Special attention was paid "EU's energy strategy".

China has been for a long time energy self-sufficient, but as its economy has grown, it has grown also its demand for energy. In 1993 China became a net oil importer and in 2006, it became a net gas importer. In less than two decades, China became the world's largest energy consumer and by 2012 it imported 57% of its oil and, if it continues so, by 2020 it will rely on imports for 66% of its oil supply. China's government became increasingly worried about the energy security and undertook many strategies. It encourages a larger oil and gas exploration and production, energy conservation, and also the promotion of renewable energies. Internationally it is focused on securing energy supply connections and transportation routes.

An important part of China's oil and LNG imports from the Middle East and Africa pass through the Strait of Malacca, which is under the US Navy control. Therefore, China fear that the US could stop oil and LNG shipments if of a conflict occurs between China and a US ally in the Pacific. Thereby, the Strait of Malacca is a strategic weakness for China. To cope with the 'Malacca dilemma', China is improved its naval capabilities, has focused on constructing overland pipelines, and has also increased its involvement in the Caspian region.

To better understand the dynamics of relations in this area it is necessary to look at some geographic and historical aspects. The Caspian region contains significant oil and gas reserves and is one of the world's oldest production areas. Over time, this sea has been known under about 70 names, this being an argument to support the fact that it has always been an important element in the geopolitical, geoeconomic and geostrategic equations of the world. Since the 70s of the last century oil crisis have been triggered, demonstrating the economic vulnerability of the industrialized countries and their dependence on supply sources. For this reason, the access to energy areas and transport routes becomes the principal concern of several states.

The Caspian region is perhaps best described as a mosaic of people, across a complex, sometimes inaccessible geography and there is no easy way to export energy from this area. Geographically, the Caspian Sea is located at the border between Europe and Asia, having the Caucasus Mountains to the west. The most important energy-producing countries are landlocked, so they have to rely on the cooperation of the neighbor countries in order to assure the transport their energy to the market.

In the Caucasus there are multiple outbreaks of simultaneous conflicts, sometimes being them interdependent, and tensions in the area have implications not only on the stability of the area, but they concern and threatens the security of the West as well. The Caspian region seems to provide an important part of energy resources for future economic development and as long as this region remains unsecure, it will remain a certain concern about the access and the transport of it's oil and gas. Many potential pipeline routes pass through unstable regions, as Afghanistan and parts of the Caucasus or Turkey, or through Iran- an unreliable and undesirable partner because of political reasons. Thus, without a diversified network of reliable access routes, the prospects for moving the oil from the ground to international markets are uncertain.

The news of higher gas prices and the threat that the Russian gas tap will be closed make us worry at the beginning of each winter. Real or a little dramatized, the threat of a energy crisis exist and the issue of a direct or indirect access to areas of the world where oil and natural gas reserves are still plentiful occupies a prominent place on the agenda of governments of all countries of the world. With gas crises of 2006 caused by Russia, led the European Union and national states to identify alternative sources of energy security, focusing on Caspian area.

In conclusion we can say that the Caspian region is not only an unexploited hydrocarbon reserve, but also a chessboard with many players. Taking into account that there is a deficit in the global energy market, it can be anticipated that the Caspian's future production may contribute to the diversification of oil and gas supplies and to the global energy security, foreign investors and transnational companies being more active in the area. The West counts on helping to ensure that a conflict in the region does not impede the flow of oil and that a hostile country does not have monopoly over oil or regional pipelines, these being the most important interests in the area.

BIBLIOGRAPHY:

1. Agayev, Z., 2014, Putin stirs Azeri Angst that Russia is set to extend sway, Bloomberg.com (2014, April 7) last accessed 14.07.14 http://www.bloomberg.com/news/2014-04-06/putin-stirs-azeri-angst-russia-will-seek-to-extend-sway.html

2. Allison, R., "Strategic reassertion in Russia's Central Asian policy," *International Affairs* 80:2, 2004: 277–293.
3. Balmaceda, M.M., "The Politics of energy dependency Ukraine, Belarus, and Lithuania between domestic oligarchs and Russian pressure" *University of Toronto Press*, Toronto, 2013
4. Gulshan, Sachdeva, "Joint Ventures and Export Routes in the Caspian Sea Region," in *Geopolitics and Energy Resources in Central Asia and Caspian Sea Region*, ed. Shams-Ud-Din, (New Delhi: Lancers Books, 2000), p. 135.
5. Heinrich, A., Pleines H. (Eds.), "Export pipelines from the CIS region. Geopolitics, securitization, and political decision-making" Ibidem-Verlag, Stuttgart (2014), pp. 149–174
6. Ilya Bourtman, "No Borders, No Problem: Why the Lack of a Legal Framework in the Caspian Sea is not Affecting Energy Exploration," *SAIS Review* 26:1, Winter-Spring 2006: 109–110.
7. Spechler, M., Spechler, D. "Russia's Lost Position in Central Eurasia,"*Journal of Eurasian Studies* 4(1) 2013: 1–7.
8. Walsh, M. "Oil rolls back the former Soviet borders," *New Statesman*, 15 September 2003.

DISCOURSE AS A FORM OF MULTICULTURALISM IN LITERATURE AND COMMUNICATION
SECTION: SOCIOLOGY, POLITICAL SCIENCES AND INTERNATIONAL RELATIONS ARHIPELAG XXI PRESS, TÎRGU MUREȘ, 2015,
ISBN: 978-606-8624-21-1

CAREER MANAGEMENT AND HUMAN RESOURCES

Olivia Roxana Popescu

Assist. Prof., PhD, "Constantin Brâncuși" University of Târgu-Jiu

Abstract : The dynamics of life and the speed with which the world changes within the organization assume the existence of competent social actors, capable of performance, knowledgeable, devoted to their profession and institution, loyal and moral, honest, adaptable, tolerant, healthy and optimistic. This goal must respond ed by career management and training, integration and human socialization, work protection and service relations, in a word, by human resources.

Recruitment, selection, assessment, motivation, promotion, planning, preparation and coordination of personnel is the most important activity, which includes continuity, efficiency, evolution, modernization and compatibility of European organizations. And all these desirable are not possible without studying the main area in the training of future professionals.

Underlining its complex interdisciplinary character, the problem of educational and vocational guidance and career management has become a systematic concern with the diversification of labor and with frequent changes imposed by contemporary society,

In fact, this dynamic world lives a feverish existence always being under the double edged sword of Damocles : competition and change. Hence, the appearance of competition of any human activity, so the motto "to fight means life, so fight" not only does not lose its validity, but gains depth and new contours related to motivation, aspirations, knowledge, age, mentality, merit and equal responsibilities.

Keywords: Management, Human Resources, Career management, Managers, counseling and school orientation

Taking in consideration the technological and economic changes in the world, the nature of careers or the way people pursue their careers has changed. Due to changing work

environments, people found the increasing complexity of modern careers. Individuals who are unable to adapt themselves to career complexity usually fail to have a great career. All businesses need to improve organizational management in order to achieve and sustain their competitive advantages over time. Managing people in workplace is one of managerial tasks. Effective human resource management leads to continuous organizational competitive advantages.

Career management issues have been widely studies by researchers. Career management is a key factor for accomplishing both personal goals and organizational goals .Many companies consider career management as important to contemporary HRM practice and they assist employees to manage careers .Most companies value skilled employees and need to retain them for long-term employment.

While companies pay attention to establishment and implementation of career management programs, individuals can also develop themselves without waiting for career development support from their organizations Individuals who focus on occupational goals prefer long-term career development and want to be successful in their careers. Individual career management (also referred to as career self-management) has been noted as important to employee's career success. However, many people put less effort into career self-management.These people normally reactively respond to changing career environments. The notion of career self-management behaviors was found to be crucial for HR practitioners since it influences individuals' career outcomes. Employees who concentrate on career self-management seem to be more proactive than those people who do not take action on their own career management. Proactive behaviors of employees support both individual and organizational success [1].

First of all we have to start from the begining, that means to answer to the logical question "What is a career?". Nowadays, for most of the people the answer is very simple; they associate the word 'career' with an upward progression of jobs, increasing in pay, status and

[1] Mohmad Yazam Sharif , *A Review of Organizational and Individual Career Management: A Dual Perspective*, International Journal of Human Resource Studies, ISSN 2162-3058 2014, Vol. 4, No. 1 www.macrothink.org/ijhrs 103

responsibility. This is why, many of them think that the idea of a 'career' is only relevant to the middle or senior management levels of an organization. However, these days the use of the term 'career' encompasses a wide range of occupational experiences, not just conventional ones. The truth is careers don't necessarily involve promotion or progression, and they frequently cross occupational and organizational boundaries. The term "Career" can be defined as the sequence of jobs that a person has during his or her working life.

The concept of career management is discussed in this paper. It provides knowledge and idea to those who are interested in and involved in this issue. Few careers adhere closely to the idea of upward progression through a hierarchical sequence of roles. Some involve sideways moves within an organization, or frequent moves in or out of employment in a number of different companies, or phases of self-employment, temporary work and permanent employment.[2] People also develop their careers by accumulating and transferring job skills from one context to another, by broadening the range of expertise they apply in each successive job, or by constantly seeking out novel and challenging situations.[3]

In what concerns the term career there are two perspectives: the individual perspective and the organizational perspective.

The individual perspective refers to the fact that what people want from their careers depends on the place they have in their personal and working lives. Their career priorities are determined by a lot of factors like: their background, age, family situation, financial commitments, lifestyle choices and future life plans. Some people may hope to be promoted into another job with the same employer. What people hope to gain from their jobs will be determined by their previous experience of work, their current needs (in material terms, and in terms of personal development) and their aspirations for the future.

On the other side jobs opportunities exist because organizations have work that needs to be done, and groups of individuals co-operate to that end. Employers need to have the right people with the right skills in place if their organizations are to remain viable in the short-term

[2] *Richard Donkin, The Future of Career, CIPD Publishing, London, 2002*
[3] http://www.cipd.co.uk/download/anonymous/2994guidecareermgmnt.pdf

and sustain competitive advantage in the long-term. The kind of people and the kinds of skills needed depend on the sector of the economy in which the firm operates, its occupational make-up, the technology employed, the orientation of its customers, and so on. These organizational requirements determine how jobs are structured, what sort of individuals are recruited into each job, and how employees are developed once in the job. Within any one firm, jobs vary as to whether they provide the opportunity for career progression. Many employers offer career progression with some jobs (typically those where the skills involved are either unique or highly valuable to the firm) and limited opportunity in others.

According to the Chartered Institute of Personnel and Development, Career management aims to find an optimal, rather than a perfect, fit between the organization's and the individual's perspective. This means finding not the ideal solution for either party but a solution which is satisfactory for both parties.

The Chartered Institute of Personnel and Development sustains that there are a number of underlying principles that characterise effective career management:

• consistency. Since responsibility for career management is usually shared by HR professionals and line managers, employees can pick up messages about their careers in a variety of situations. Effective career management involves making sure that, in all of those situations, a coherent and consistent picture of the organization's perspective is presented.

• proactivity. Effective career management anticipates the future direction of the organisation and reflects the wider corporate strategy or objectives. It maintains the current capabilities of the organization while building flexibility and agility for the future. • collaboration. Effective career management is based on partnership between the employer and the employee. Employers should work together with employees at all levels of the organization to find mutually satisfactory solutions.

• dynamism. Career management requires flexibility and compromise over time, as changing organizational and individual circumstances mean that each party wants and expects different things from the employment relationship.

Recent findings from the CIPD's 2003 Managing Employee Careers survey of HR professionals supports this. The survey showed that career management is more likely to be thought effective if line managers take it seriously, if senior managers are involved and if it is integrated with wider HR and business strategies.

Career Management is a concept that has been debated in organizations for years. In particular, the key question about Career Management has been whether it is a ′soft′ benefit for employees, with the organization seeing no return on the investment, or whether there are tangible benefits to implementing Career Management practices.[4]

In fact, where organizations have active Career Management practices in place, they can expect to experience a reduction in employee turnover; heightened employee motivation; improved employee satisfaction; and more effective succession planning.

In the area of Career Management, according to specialists from Chartered Institute of Personnel and Development, the following strategies need to be implemented:

1. Implementation of supportive Career Management practices

Organizations′ Career Management practices can be either *active* or *passive*. *Active* strategies (such as career workshops and employee training) are implemented for the express purpose of Career Management, and *passive* strategies incorporate a number of organizational practices (such as regular performance reviews and provision of key performance indicators) that, by default, promote employees′ Career Management.

While most organizations′ efforts to facilitate and encourage Career Management are *passive* activities, and some engage in *active* practices, few organizations encompass their Career Management practices within an overall strategy incorporating both active and passive activities.

Organizations need to look for a balance of *active* and *passive* practices that encourage an environment within the workplace that is supportive of Career Management. In a study

[4] www.hr.com/hr/.../career_management___who

undertaken by DBM, respondents identified the six most successful Career Management practices used within their organizations. These practices included:

- Placing clear expectations on employees so that they know what is expected of them throughout their careers with the organization
- Giving employees the opportunity to transfer to other office locations, both domestically and internationally
- Providing a clear and thorough succession plan to employees
- Encouraging performance through rewards and recognition
- Giving employees the time and resources they need to consider short- and long-term career goals
- Encouraging employees to continually assess their skills and career direction

2. Elimination of barriers to employees´ career advancement

In addition to looking at the implementation of effective Career Management strategies, organizations need to assess whether there are any internal barriers to employees´ career advancement. In fact, the removal of any barriers to career advancement can be as significant to reducing employee turnover as the implementation of Career Management strategies.

Generally, these barriers fall into ´clusters´, including:

- Lack of time, budgets and resources for employees to plan their careers and to undertake training and development
- Rigid job specifications, lack of leadership support for Career Management and a short-term focus
- Lack of career opportunities and pathways within the organization for employees

As organizations assess their Career Management strategies, it is essential that they not only consider the implementation of practices, but also look to eliminating as many barriers to career advancement as possible to ensure that employees have the best possible chance to look for opportunities within their organization.

3. Adapting Career Management strategies to suit the organization's size and structure

It is important that an organization's Career Management strategies reflect its dynamics, size and structure. For example, while large organizations tend to have more support mechanisms for employees, they often present a higher number of barriers to career advancement. Small organizations, on the other hand, rarely implement extensive Career Management strategies, usually as a result of lack of resources, however, they also tend to present the least number of barriers to career advancement.

As organizations consider their Career Management practices and strategies, these factors must be weighed-up in the decision to ensure that whatever the strategy is, it is suitable to the organization.

There is a direct link between Career Management strategies, the removal of barriers to career advancement, and ultimate employee turnover levels. With few positive strategies and many barriers, organizations can expect to carry the cost of demotivated employees and replacing key staff - costs that might otherwise have been avoided. There are a number of considerations that need to be made by organizations in implementing Career Management strategies, and a one-size-fits-all approach will not work. But where the time is taken to assess all of the relevant areas, organizations can be assured that they will see a significant impact on their workplace.[5]

Career Management ensures others know about you and your value. Although Career Management is one of the five phases of career development planning in our model, it is deliberately front and center since activities related to career management are relevant to all the other phases. Also, career management, unlike the other phases, is a continuous process that occurs throughout one's career and not just at discrete times. It may be helpful to think of career management as a philosophy and set of habits that will enable you to achieve career goals and develop career resiliency.

Successful career management is accomplished through regular habits of building relationships, engaging in career development conversations, updating your career development plan, and setting new goals as life and career needs change. Being proficient at career

[5] www.hr.com/hr/.../career_management___who...

management also means possessing basic skills related to job searching and managing changes in a resilient manner.[6]

Therefore, even scientist from the Chartered Institute of Personnel and Development consider that Career management is a critical challenge for HR professionals in the twenty-first century. They say in their guide that this domain is essential for developing and sustaining organizations in the long-term and for giving each individual within the organization a meaningful focus for the future. However, short-term business horizons and a focus on financial results mean that the need for effective career management, with its more intangible, long-term outcomes, is often overlooked. HR professionals need to champion the cause of career management within their organizations, helping every line manager, senior executive and individual employee understand and embrace its importance. The most important thing that organizations have to understand that employers and employees bring different perspectives to the situation, and that these differences need to be recognised and resolved. Each employee has their own set of past experience and future priorities, which may or may not fit with what their employer can provide in the long term. The challenge for employers is to understand what kind of careers they can offer, and to formulate a consistent, collaborative and proactive approach to managing careers. Meeting this challenge will become even more important as working patterns continue to evolve. We can expect to see more international resourcing, global collaborations, multicultural teams, virtual working and project-based organization as technological, social-demographic, economic and political environments continue to evolve. Individuals and organizations both have an increasing complexity of choices to make in the process of developing and managing careers. Doing so effectively depends crucially on open-handed discussion between employers and employees about what each side expects to give and to receive on an ongoing basis.[7]

[6] www.legacybowes.com/.../career-management-...
[7] Zella King, Career management – a CIPD guide,
http://www.cipd.co.uk/download/anonymous/2994guidecareermgmnt.pdf

BIBLIOGRAPHY:

1.Mohmad Yazam Sharif , *A Review of Organizational and* Individual *Career Management: A Dual Perspective,* International Journal of Human Resource Studies, ISSN 2162-3058 2014, Vol. 4, No. 1
www.macrothink.org/ijhrs 103

2..*Richard Donkin****, The Future of Career****, CIPD Publishing, London, 2002***

3.http://www.cipd.co.uk/download/anonymous/2994guidecareermgmnt.pdf

4.www.**hr**.com/**hr**/.../**career_management**___who...

5.www.legacybowes.com/.../**career-management**-...

6.CIPD. (2002) The future of careers. London: CIPD.

7.CIPD. (2003) Managing employee careers. London: CIPD (download from: www.cipd.co.uk/surveys).

8.CIPD. (2004) Effective career discussions. Part of the CIPD online practical tools series www.cipd.co.uk/tools

9. Zella King, Career management – a CIPD guide, http://www.cipd.co.uk/download/anonymous/2994guidecareermgmnt.pdf

DISCOURSE AS A FORM OF MULTICULTURALISM IN LITERATURE AND COMMUNICATION
SECTION: SOCIOLOGY, POLITICAL SCIENCES AND INTERNATIONAL RELATIONS ARHIPELAG XXI PRESS, TÎRGU MUREȘ, 2015,
ISBN: 978-606-8624-21-1

CONSTRUCT MEANING OF ADVERSITY, A RESOURCE TO SUPPORT RESILIENCE OF YOUTH IN ORPHANAGES

Ovidiu Bunea

PhD Student, "Al. Ioan Cuza" University of Iași

Abstract: This article aims to analyze the role of meaning that young people from orphanages give to adversity and to their special situation in support resilience. The concept of meaning is rather claimed by philosophy, but we consider that analyzing and overcoming the trauma is incomplete without this perspective. Understanding resilience is a very dificult task (Kumpfer, 1999; Luthar et al., 2007) because, among other reasons, it lies at the intersection of the individual characteristics and social resources. On the individual-social continuum are found several theoretical models of resilience that emphasize on to one of extreme and addressing different constellation of protective factors that can change the trajectory of a life in a favorable direction. Analyzing the theoretical models, we focus on the importance of meaning conferral in the resilience construction, how, in relatively same condition – adversity, resources – the outputs of resilience may vary on the meaning given to trauma (Cyrulnik, 2005) and to environmment of the individual.

Theoretical conclusions are confronted with information from young people from three orphanages in Iasi, where we organized this year four focus groups (three with teenagers, and one with specialists). The analysis of responses revealed that the meaning given to trauma differs significantly between groups of young people; the attitude of the beneficiaries to what is happening with them, but also about their past and future, is variable depending on the type of orphanage and, more specifically, time spent in care system. Specifically, how a young man lived more in the protection system, the more he is negatively affected regarding respect and self-confidence, optimism and hope. Hence, the research hypothesis is that as long as the conferring of meaning process is constructed, influenced by environment, it can be created mechanisms to reverse the direction from violence and despair to resilience.

Keywords: resilience, adversity, trauma, meaning, orphanages

Modele ale rezilienței

Sensul ca resursă care poate fi valorificată în procesul rezilienței a fost puțin cercetat de specialiștii din domeniul sociologiei. Această neglijare considerăm că se datorează insistenței de a considera rezilienței ca având origini și susținere socială din grija exagerată de delimitare de abordarea psihologică care îți are centrul de greutate în caracteristicile individului.

Există multe dezbateri asupra definițiilor și modului în care reziliența poate fi operaționalizată, însă din literatura de specialitate pot fi determinate câteva direcții operaționale. Una din definițiile cele mai concise – rezultate bune în ciuda existenței unor amenințări serioase la adaptare sau la dezvoltare (Masten, 2001) – dezvăluie cele două componente necesare ale conceptului, în absența cărora nu se poate vorbi de reziliență: starea de adversitate (risc) și rezultatele bune obținute de individ. Se afirmă chiar că reziliența însăși este un construct teoretic care se poate exprima doar prin raportul dintre risc și rezultate (Luthar, 2006). Concret, reziliența exprimă situația unui individ confruntat cu o situație dificilă – în cazul copiilor poate fi vorba de decesul, divorțul, boala psihică a părinților, abandon, neglijare, abuz, sărăcie cronică, afecțiuni etc. – care continuă, după anumite criterii, să se dezvolte sau cel puțin să nu fie afectat, așa cum în mod firesc ne-am fi așteptat dată fiind situația în care se află.

Unul din modelele explicative ale rezilienței este cel care presupune intervenția factorilor protectivi între risc și rezultate – elemente care minimizează impactul riscului (Fraser & Terzian, 2005) – clasificați în factori individuali, familiali și sociali (Garmezy, 1985). Un anumit fel de a fi al individului – înzestrat cu înțelepciune (insight), independență, capacitate de relaționare, inițiativă, creativitate, umor, moralitate (Wolin, 2003) – sau/și care dipsune de o familie apropiată și caldă, de părinți cu venituri capabilă să-l susțină, de prieteni buni, de o vecinătate lipsită de violență, o școală bună cu profesori bine pregătiți și devotați și/sau de o comunitate care dispune de locuri de muncă pentru adulți și tineri, există servicii sociale de calitate și legături strânse între tineri și mentorii lor mai în vârstă, iar societatea promovează politici protective față de copil (Wright, Masten, & Narayan, 2013). Abordarea a stat la originea a numeroase cercetări și planuri de intervenție prin care s-au determinat variabilele și măsura în

care anumite riscuri pot fi contracarate prin acțiunea unor factori de protecție specifici. Modelul nu lasă nici un loc componentei de interpretare, de evaluare și de semnificare de către individ, văzut în centrul unui mecanism cvasimecanic care, atunci când rezultatul este pozitiv, este catalogat drept „reziliență".

O orientare teoretică ce vede reziliența ca abundență de resurse care se constituie în oportunități de dezvoltare și de creștere, este cea ecologică (Ungar, 2011). Aceasta are meritul de a introduce în analiză o componentă a semnificării. Ecologiștii renunță cvsicomplet la accentul pus asupra calităților personale în susținerea rezilienței, concentrându-se asupra interacțiunii dintre individ și mediu, acesta din urmă având rolul de structură de susținere a celui dintâi. Cu toate că accentuează asupra a ceea ce se întâmplă în exteriorul persoanei, în mediile în care el trăiește și care-i pun la dispoziție resurse și oportunități de dezvoltare, rolul copilului nu este unul pasiv. Pentru Ungar, reziliența apare acolo unde există un potențial de expunere la adversitate și este atât capacitatea indivizilor de a naviga către resursele psihologice, sociale, culturale și fizice care le construiesc și le susțin bunăsatrea, dar și capacitatea individuală și colectivă de a negocia pentru ca aceste resurse să fie furnizate și experimentate în moduri cultural semnificative (Ungar, 2011, p.17). Reziliența este produsul unui dublu proces, de la individ către societate (orientarea lui către resurse) și de la societate către individ (modul în care aceasta pune la dispoziție resursele respective). Dacă cele două componente nu sunt concordante individul eșuează – el poate aluneca spre delincvență de exemplu. În relația P(erson) – E(cology) este introdusă variabila semnificație *(meaning)* care acționează la ambele niveluri. La cel al individului componenta de sens este exprimată prin valorile și credințele dobândite prin socializare și care-l influențează în selectarea experiențelor care țin de facilitarea dezvoltării sau a celor care se constituie în barieră a creșterii; la nivel social-ecologic, grupurile (familii, școli, comunități și guverne) acționează și investesc în resurse stabilind politici modelând oportunități de dezvoltare.

Componenta de sens este importantă pentru că însuși înțelesul „rezilienței" într-o anumită cultură, modul în care noi înșine ne definim ca vulnerabili sau nu, este rezultatul unei construcții sociale obținute prin negociere. Definirea socială a rezilienței mai implică și faptul că în societate anumite grupuri care dețin o putere superioară tind să-și impună propria definiție, în dauna minoritarilor. Copii sunt cu atât mai influențabili, ei fiind orientați – la niveluri care merg până la

palierul neurologic – de cultura adulților care-i pot orienta iremediabil într-o direcție care poate să încurajeze sau, dimpotrivă, să compromită posibilitatea rezilienței.

În sfârșit, pe un continum al teoriilor referitoare la reziliență în funcție de importanța dată capacității de conferire de sens la extrema pozitivă s-ar afla modelul CASITA (Vanistendael & Lecomte, 2000), ilustrat în *Figura 1*. Aici, un întreg etaj al construcției este dedicat capacității de conferire de sens, semnificație și construcție, palier care, în opinia autorilor l-ar susține pe cel al celorlalte calități individuale.

În opinia noastră, modelul rezilienței trebuie să rămână unul social: oricâte calități ar avea un individ, cu atât mai mult un copil care are nevoie de îndrumare și ale cărui convingeri nu sunt formate, acestea trebuie descoperite, orientate, dezvoltate social. O direcție de formare a acestor resurse ar fi cea a dezvoltării capacității individului de a da sens la ceea ce i se întâmplă, mai ales în situații de adversitate astfel încât să poată folosi în avantajul său întreaga experiență prin care trece.

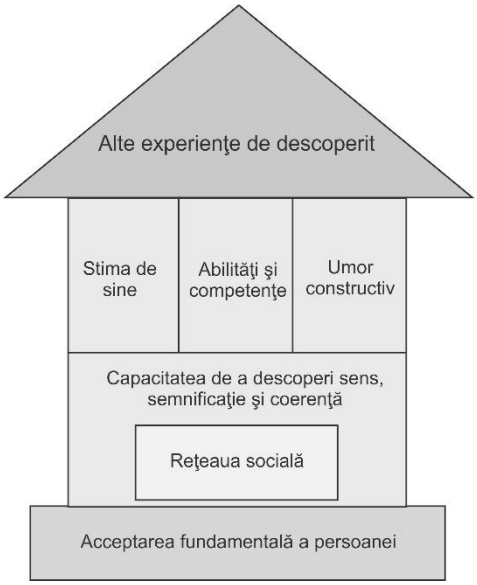

Figura 1: Modelul CASITA

Sursa: Vanistendael & Lecomte (2000)

Sensul ca resursă a susținerii rezilienței

Conferirii de sens nu i s-a acordat o importanță deosebită în cercetările asupra rezilienței, în schimb a fost intens cercetată în contextul copingului (Park, 2010; Updegraff & Taylor, 2000), a modului în care individul face față unor traume (boală, doliu) care apar pe neașteptate. Granița dintre reziliență și coping este destul de vagă; una dintre încercările de delimitare dintre cele două concepte afirmă că depășirea cu succes a evenimentului traumatic (copingul) este doar unul din rezultatele procesului de reziliență (Stevenson & Zimmerman, 2005).

Găsirea și urmarea unui sens în viață este corelată cu adaptarea și cu starea de bine a individului (Frankl, 2009). Corespunzător, „instalarea suferinței poate fi însoțită de pierderea sensului. Suferința sau o confruntare traumatică zguduie din temelii această lume comprehensibilă, aducând persoana într-o stare în care nimic nu mai are sens" (Baumeister, 2011, p.305). Atunci când se confruntă cu un eveniment negativ semnificativ, lumile la care are acces individul – cea interioară și cea exterioară sunt afectate. Dacă până în momentul impactului a trăit în echilibru, exprimat prin împăcare cu sine și cu realitatea exterioară, criza pune la îndoială sensul vieții sale iar readaptarea, recuperarea, revenirea presupun un nou sens dat evenimentelor. Într-un anumit fel, (re)descoperirea sensului, mai ales cel care se referă la evenimentul traumatic suferit, echivalează cu începutul depășirii sale (Cyrulnik, 2005, p.182).

Conceptul de sens al vieții a fost mai mult apanajul filosofilor, care au intuit importanța pe care o are asupra individului convingerea că viața are o anumită direcție și o semnificație, fie și numai pentru cel care o trăiește. Pot exista mai multe definiții ale sensului, cel mai general fiind acela de *înțeles dat lucrurilor*, așa cum vorbim de sensul unei cărți, al unui film etc. (Baumeister, 2011). Ce au în comun aceste produse culturale este faptul că ele sunt alcătuite din componente, sensul întregului fiind diferit de cel al părților: un cuvânt poate avea înțelesuri multiple, dar fiecare literă care-l compune nu are înțeles de sine stătător. O altă caracteristică a sensului în această accepțiune este aceea că sensul nu este unic, universal, unul pentru toată lumea. Sensul unei vieți sau al unui eveniment poate diferi – ca și în cazul produselor culturale – în funcție caracteristicile celui care trăiește evenimentele, de momentul vieții în care judecă, de poziția față de eveniment a celor care analizează. Dar, cu toate că sensul poate diferi, el nu este cu totul subiectiv, el fiind mai curând o construcție socială, fie și prin faptul (Baumeister, 2011) că individul mai curând alege decât inventează sensuri, dintr-o paletă de opțiuni culturale aflate

la dispoziție. Pe de altă parte, cărămizile constitutive ale sensului sunt limbajul, valorile și relațiile interpersonale, realități aflate în exterior și nu în mintea individului. În sfârșit, sensul are semnificație (sens) doar în măsura în care el este împărtășit social, dacă la el mai aderă și alții. Revenind la exemplul cu sensul propoziției ori al filmului, acestora li se pot da sensuri multiple, dar niciunul într-atât de personal încât să fie înțeles *doar* de un singur interpret. Ținând seama de aceste caracteristici, putem aprecia că sensul este un construct, în sensul că are un caracter de artificialitate fiind un produs uman însă, odată preluat de individ, i se impune acestuia cu forța unei realități fizice orientându-i alegerile, evaluările, comportamentele.

Sensul ca *percepere a semnificației* (Park & Folkman, 1997) funcționează în situații normale, însă în confrutarea cu traume, crize, adversități înțelesul existenței este pus la îndoială iar mecanismele de căutare a sensului se referă la nevoia individului de a înțelege de ce un eveniment negativ a avut loc și ce impact a avut asupra sinelui (Taylor, 1983). În astfel de situații dificile, adaptarea se face prin trei mecanisme de adaptare cognitivă:

- Sensul care se exprimă prin găsirea unei explicații cauzale a experienței și prin reconfigurarea sensului în urma confruntării cu adversitatea;

- Redobândirea controlului asupra evenimentelor amenințătoare în particular, și asupra vieții în general prin convingerea că cineva are control asupra evenimentelor prin propriul comportament;

- Dezvoltarea sinelui prin constatarea unor beneficii personale, a unor avantaje care decurg din experiența traumatică prin compararea sinelui cu alții, aflați într-o situație mai proastă.

Aceste procese adaptative nu au loc în urma unei analize obiective a realității; orice episod stresant ori traumatic implică acțiunea unor *iluzii pozitive* (Taylor & Armor, 1996; Taylor, 1983) - credințe care nu au la bază date factuale sau care presupun analiza situației și a faptelor într-un mod particular – care se referă la tendința indivizilor de a se percepe într-un mod mai pozitiv decât o făceau altădată, să exagereze capacitatea lor de autocontrol și să aibă așteptări prea optimiste de la viitor, ținând seama de situația concretă. În favoarea promăvării iluziilor pozitive, autorii citează studii care au constatat o stare mai bună (o încetinire a dezvoltării bolii) a pacienților suferinzi ce au convingeri optimiste privitoare la starea și capacitatea de a o putea controla, comparativ cu situația pacienților pesimiști.

Pentru alți cercetători (Park & Folkman, 1997), căutarea sensului constă în mecanisme și strategii mai complex ce au ca scop punerea în acord a *sensului global* (credințele de durată, cel mai abstract și general nivel al sensului: țelurile fundamentale, credințele și așteptările față de viață) cu *sensul situațional* (derivarea sensului global pentru o situație particulară). Congruența dintre cele două niveluri ale sensului, ce echivalează cu găsirea sensului și cu adaptarea individului, se poate face prin:

- rezolvarea problemei;

- în cazul în care problema este insolubilă, se schimbă sensul dat problemei prin

- schimbarea evaluării situației și păstrarea sensului global;

- schimbarea sensului global în vederea asimilării evenimentului.

În situația în care problema este de nerezolvat (moartea unui apropiat, o boală incurabilă) reevaluarea situației astfel încât ea să se încadreze în cadrul oferit de sensul global este opțiunea cea mai facilă dată fiind stabilitate convingerilor ultime. Park & Folkman pornesc de la *Teoria atribuirii cognitive* a lui Taylor (1983) și analizează mai multe mecanisme de micșcorare a distanței care separă credințele ultime de definirea situației concrete: evaluare, explicații privind evaluarea selectivă a apariției evenimentului, evaluarea responsabilității, atribuire și control, perceperea unor beneficii din această situație, dezvoltare de sine compensatoare, compararea favorabilă cu alții, găsirea unui sens mai înalt a ceea ce s-a întâmplat, rememorarea sau concentrarea pe evenimente care reîntăresc credințele și țeluri actuale, negarea efectelor unui anumit eveniment (Park & Folkman, 1997, pp. 126-130). Cei care ratează acordarea evenimentelor traumatice cu credințele lor globale riscă să intre într-un ciclu continuu ruminare, cu influențe negative asupra ehilibrului și sănătății lor mintale (Tait & Silver, 1989).

Depășirea unei traume implică un efort de reîncadrare prin identificarea unor sensuri noi (Baumeister, 2011) care presupun oferirea de explicații asupra traumei și integrarea acesteia în contexte care să conducă la redobândirea stimei de sine și a sentimentului de eficacitate al persoanei. Procesul de redobândire a sensului nu este unul mecanic iar apelul la realism,

ISBN: 978-606-8624-21-1

obiectivitate și „adevăr” nu este întotdeauna benefic ori dezirabil, atâta timp cât *iluziile* (Taylor & Armor, 1996) sunt asociate cu rezultate pozitive în ceea ce privește adaptarea.

Metode

Scopul cercetării a fost cunoașterea modului în care adolescenții din centrele de plasament, grup aflat sub acțiunea mai multor factori de risc (Rutter, 2000) care vin atât din trecut (copiii ajung în sistemul de protecție din motive întemeiate: au fost victime ale abuzului, neglijării, sărăciei cronice, părinții lor au murit, sunt bolnavi ori au plecat în străinătate și i-au abandonat, ei înșiși suferă de anumite afecțiuni care necesită îngrijiri sau școlarizare speciale etc.), prezent (despărțirea de familie, viața în centru de plasement) sau chiar din viitor (îngrijorări legate de modul în care se va desfășura viața lor după părăsirea sistemului de protecție) semnifică, dau sens componentelor rezilienței – adversitatea, factori de protecție și rezultate – astfel încât să creeze mecanisme care să-i ajute în depășirea amenințărilor.

Datele au fost strânse în perioada martie – iulie 2015, în patru foscus-grupuri: trei cu adolescenți și încă unul cu specialiști – asistenți sociali, psihologi, educatori din trei centre de plasament ale Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului din municipiul Iași. Discuțiile au fost organizate în instituțiile din care provenea fiecare grup, iar selecția interlocutorilor – în cazul beneficiarilor – s-a făcut de către directorii centrelor în urma unei discuții pe care am avut-o cu fiecare. Numărul participanților a variat între 10 și 12 persoane, ei având vârste de 13 – 26 de ani. Tinerii provin din centrele cu copii fără handicap mental. Perioada de internare în centru varia extrem de mult în cele trei instituții, de la câteva luni până la peste 20 de ani pentru cei care au fost aduși în sistemul de proetcție a copilului de la naștere sau de la vârste foarte mici. Cu cât perioada de internare este mai mare cu atât tinerii au trecut prin mai multe măsuri de protecție, de tip rezidențial și asistență maternală.

Ghidul de interviu a fost organizat pe structura conceptului rezilienței – adversitate, factori de protecție, rezultate – urmărindu-se identificarea componentelor de către respondenți, cât și modul în care acestora li se oferă semnificație.

Rezultate

În analiza sensului ca strategie de depășire a traumei am avut în vedere cu prioritate *Teoria adapării cognitive* (Taylor, 1983). Conform acesteia procesul de (re-)adaptare se centrează în jurul a trei teme: căutarea unui sens în experiență, încercarea de a redobândi controlul asupra evenimentelor în particular și asupra vieții în general și efortul de a reconstrui stima de sine (capacitatea de a se simți bine cu sine în ciuda eșecului personal).

Prin sens, Taylor înțelege efortul de a înțelege evenimentul: ce s-a întâmplat și ce impact a avut (p.1161), distingând astfel între *sens ca și comprehensibilitate* – măsura în care evenimentul dobândește sens sau se integrează în viziunea cuiva despre lume – și sens ca și semnificație – valoarea unui anumit eveniment în viața cuiva (Davis, Nolen-Hoeksema, & Larson, 1998). Din motive etice nu am insitat pe problema traumei prin care au trecut tinerii la intrarea în centrul de plasament, acest aspect apărând indirect în cursul discuției. Un eșec al găsirii sensului traumei, dar și o resemnificare a acesteia se află în declarația unei adolescente care a menționat că lucrul care o marchează cel mai mult este acela că *„mama m-a lăsat și nu am știut niciodată motivul! Am urât chestia asta și din cauza asta i-am dovedit că sunt mult mai... (*altfel, n.n.*).”* (B) Ea se simte comparată în permanență cu mama sa pe care o urăște și din acest motiv încearcă să se dezvolte personal, să învețe astfel încât să fie mândră de ea. Abandonul este reinterpretat și transformat în sens; nu i s-a găsit o cauză rațională satisfăcătoare care ar fi condus la rezolvarea confictului intern așa cum apreciază Taylor și atunci ura este transformată în ceva pozitiv, dezirabil social, un motor de dezvoltare. Prin resemnificare, adversitatea este transformată într-o resursă, faptul de a avea o șansă în sistemul de protecție se transformă într-o datorie față de sine și de cei care au încredere în persoana ta. Procesul de dezvoltare poate fi inițiat și susținut de educatorii din centru:

> *Asta te învață să faci, pentru că nu ai ce să faci. Cel puțin din mediul din care sunt eu, tot timpul suntem încurajați: „Învață că trebuie să te ridici deasupra, trebuie să fii cumva deasupra celor din clasă” pentru că părinții nu m-au putut susține să învăț în Iași, atunci eu trebuia să demonstrez că merit să învăț și atunci trebuie să învăț mai mult, să am o medie mai mare, să particip la mai multe activități, concursuri, voluntariat. Asta trebuie să fac eu, sunt conștientă și de multe ori le fac cu plăcere.* (A)

Pe de altă parte, copiii dau sens la ceea ce li s-a întâmplat (abandonarea de către părinți) prin construirea unui model de viitor care să contrazică experiența nefericită:

> *Să știți că cei care au avut modele de acasă și nu au avut o familie completă, își doresc să aibă ei o familie, ce nu au avut. Să se căsătorească, să aibă copii lângă ei și să-i țină acolo. „Nu era bine cum era acolo că eram așa și ne-a lăsat mama. Lasă că facem noi în așa fel ca să stăm noi toți la un loc!" (...) Mai spun că „eu nu am să fac ce a făcut mama cu mine!"* (Specialiști)

Trauma, prin definiție, implică un eveniment care tinde să modifice traiectoria unei vieți într-o direcție indezirabilă, negativă. Una dintre consecințe este senzația de rămânere la „voia sorții", răspunsul la această senzație fiind încercarea de redobândire a controlului pierdut. Noi am identificat acest mecanism într-un anumit individualism al tinerilor, care renunță în bună măsură să se bazeze pe persoanele/resursele exterioare și să centreze locus-ul controlului (Rotter, 1966) în sine. Unii dintre acești tineri ajung la convingeri extreme în ceea ce privește capacitățile individuale, păând că nimic altceva nu contează decât voința:

> *Putem avea oricând puterea de a face ceva pentru noi și pentru ceilalți. Trebuie doar să vrem asta. Nu este important de a putea, ci de a vrea. Nu există „nu pot", există „nu vreau". Chiar și acel „nu pot" pe care mulți «îl iau în brațe» este de ordin psihologic. Nu poți, trebuie să intervii la momentul în care suferi de un impediment fizic, dar chiar și persoanele care au handicap, care de exemplu stau într-un cărucior cu rotile, demonstrează că nu este chiar așa. Dansează sau joacă baschet într-un scaun cu rotile, lucruri care teoretic le sunt imposibile, vin și demontează această ipoteză. Nu există „nu pot", există doar „nu vreau". (A)*

O raționalizare a acestei convingeri este întemeierea sa pe o explicație genetică, internă, asupra căreia acțiunile exterioare pot să aibă puține influențe: *Eu consider că este undeva și o bază genetică. Ce vreau să spun că un copil dacă nu este curios și nu vrea să afle, poți să încerci, dar dacă el nu vrea și refuză... (A)*

Chiar și atunci când apar elemente externe de sprijin (cum ar fi resursele sociale) valorificarea acestora depinde tot de individ: *Tu decizi unde vrei să fii și depinde de tine. Dacă te mai ajută*

cineva, dacă îți dă sfaturi, îți dă doar sfaturi, îți îndrumă cumva drumul, dar tot tu trebuie să alegi, tot tu ești persoana care alege. (B)

În această declarație se află diferența între modelul rezilienței care accentuează asupra resurselor pe care indivizii le au la dispoziție și cele care iau în considerare semnificația acordată lor. Din orice perspectivă ar fi privite lucrurile, în general copiii din centrele de plasament se confruntă cu factori de risc mai mulți și mai importanți decât cei din familie. Cu toate acestea, există copii din centre care reușesc și copii din familii care eșuează. Traiectoriile lor pot fi explicate prin ceea ce a precizat interlocutoare noastră: resursele contează doar în măsura în care sunt semnificate, apreciate, valorizate de către cel cuia îi sunt destinate, care „le alege".

Uneori, capacitatea de control asupra evenimentelor și asupra vieții se reflectă prin optimismul exprimat de tineri, respectiv prin convingerea că evenimentele pozitive urmează să apară în viață (Park & Folkman, 1997; Updegraff & Taylor, 2000). Optimismul poate avea două surse: convingerea profundă că lumea este un loc în care domnește corectitudinea, dreptatea, justiția și astfel suferințele trecute sau prezente vor fi balansate de compensații viitoare, dar și de convingerea că individul are capacitatea să întoarcă o stare de lucruri negativă în favoarea sa. Nu toți interlocutorii noștri sunt optimiști, dar atunci când încrederea în viitor se face prezentă, avem de a face cu cel de al doilea timp de optimism care-și află originea în stima de sine: *Eu mereu când am dorit ceva, am reușit. Cred că așa o să fie și de acum încolo. (B)*

Conform lui Taylor, o a doua direcție de căutare a sensului pierdut în urma unei traume este acela de redobândire a stimei de sine. Întărirea sinelui se poate face prin reîncadrarea evenimentului nefericit trăit, astfel încât din acesta să poată fi extrase consecințe pozitive pentru propra persoană.

Majoritatea studiilor privitoare la viața copiilor în centrele de plasament scot în evidență efectele negative ale instituționalizării (Nelson, Fox, & Zeanah, 2014; Rutter, 2000; Rutter et al., 1999; Schofield, 2005). Adolescenții înșiși sunt conștienți de modul cum această experiență le-a afectat viața, însă în ciuda acestei realități, ei caută și găsesc sens în aceasta, în principal printr-un proces de acceptare și reinterpretare pozitivă (Updegraff & Taylor, 2000). Această atitudine este cea mai productivă, în sens pozitiv, și ea urmează constatării că un stresor este real și de

neevitat. Concret, sunt valorizate aspecte ale vieții în centrul de plasament, aspecte ce țin de dezvoltarea propriei persoane sau urmare a constatării că dacă protecția socială nu ar fi existat lucrurile ar fi putut sta mult mai rău pentru propria persoană. Printre elementele considerate pozitive ale internării în centrul de plasament este acela că aici au învățat lucruri cu care nu ar fi avut contact dacă ar fi stat acasă (pictură, dansuri), că s-au dezvoltat personal, că li s-au dezvoltat unele abilități (de comunicare), că viața le-a fost salvată întrucât o malformație gravă nu putea fi tratată de familia fără resurse, că au scăpat de o viață condamnată la sărăcie și lipsită de oportunități și au reușit să facă o școală.

În sfârșit, o altă strategie prin care se clădește stima de sine este comparația socială favorabilă (Park & Folkman, 1997; Taylor, 1983) în care cei aflați într-o situație de adversitate se evaluează pozitiv cu cei aflați într-o situație și mai dificilă. Acest mecanism este confirmat chiar și în centrul de plasament, într-o instituție în care se presupune că beneficiarii nu mai au pe cine invidia:

> *- Ce apreciați aici la centru? - Că avem condiții. Unii poate stau pe stradă, nu mănâncă.* (B)

> *Comportamentul meu este total diferit (*de al celorlalți copii din centru, n.n.*). Mentalitatea mea este total diferită față de a lor. Nu știu, ei văd lucrurile altfel, viața altfel. Li se pare că totul este foarte ușor să ajungi acolo, acolo, foarte repede. Mie nu mi se pare așa. Sunt foarte multe obstacole care trebuie să le treci. (...) Nu-i așa de simplu precum pare.*(B)

Această diferențiere, față de „ceilalți" poate fi înțeleasă și ca o înstrăinare, o separare și o izolare față de grup, dar și ca o strategie de rezistență, de individualizare într-un mdiu care tinde să depersonalizeze și să niveleze (Goffman, 1961).

Doar la nivel de observație și ca ipoteză viitoare, în urma discuțiilor cu adolescenții apreciem că scopul conferit traumei și resurselor este cu atât mai pozitiv cu cât tinerii au petrecut mai puțin timp în centrul de plasament. Atunci când au trăit 15-20 de ani în instituțiile de protecție ai conferă sens experienței avute, însă acesta este negativ, sumbru, îndreptat spre violență în care principalul scop pare a fi supraviețuirea, anularea posibilității anihilării: *„Cum poate să iasă ceva bun din asemenea viață?”*(C) se întreabă un tânăr aflat de aproape 20 de ani în centrul de plasament. Scopurile în viață ale acestor copii se exprimă și în termeni de disperare și violență: *„cheia succesului pentru a putea sta într-un centru din mediul rural este aceea de a fi foarte agresiv, ca personalul să știe de frica ta” (C); „Am început să bat. Dar v-am zis: pe corectitudine și dreptate. (...) După aia am încercat să ajut colegii mei, le-am explicat, le-am spus că «așa trebuie să fiți!»” (C); „Aici, în acest centru am devenit mult mai agresivă. Și verbal și fizic. (...) Am o limită ca orice om. Dacă sunt în stare să dau, dau, dacă nu, nu.” (B)*

Nu timpul erodează componentele psihosociale ale rezilienței – stima de sine, autoeficiența, optimismul – ci numărul traumelor trăite (Park & Folkman, 1997) în perioada aflată în centru, realitate recunoscută ca fiind reală de către interlocutorii noștri. Un factor agravant este și o eventuală dizabilitate a copilului care-i scade șansele de reintegrare, de plasament în asistență maternală sau de adopție.

Concluzii

Considerarea rezilienței din perspectiva sensului presupune luarea în considerare a unor caracteristici psiho-sociale – capacitatea de a descoperi sens, semnificație și coerență, stimă de sine, locus al controlului, autoeficiență, optimism, încredere – care pot fi inițiate și dezvoltate de către mediul în care crește copilul. Analiza datelor culese în patru focus-grupuri din centrele de plasament arată că reziliența nu este o problemă doar de calități individuale și nici exclusiv de resurse ale mediului, implicând modul în care cele din urmă sunt interpretate, semnificate, valorizate, valorificate de către individ. În acest proces, educatorii – din centrul de plasament, dar și profesorii și toți cei care au sarcina îngrijirii acestor copii – pot interveni declanșând și susținând procese care să aibă rezultate pozitive prin depășirea situațiilor dramatice trăite de tineri. O altă observație a studiului nostru este aceea că cu cât perioada de internare în centru

crește cu atât calitățile psiho-sociale care susțin reziliența sunt diminuate, persoanele îndreptându-se spre convingeri carcterizate prin pesimism, absență a stimei de sine, violență, creștere a dependenței față de sistem și, în general, incapacitate de a construi un sens pozitiv al existenței lor.

BIBLIOGRAPHY:

1. Baumeister, R. F. (2011). *Sensuri ale vieții*. Cluj-Napoca: Editura ASCR.

2. Cyrulnik, B. (2005). *Murmurul fantomelor*. Bucuresti: Curtea Veche.

3. Davis, C. G., Nolen-Hoeksema, S., & Larson, J. (1998). Making sense of loss and benefiting from the experience: two construals of meaning. *Journal of Personality and Social Psychology*, *75*(2), 561–574.

4. Frankl, V. E. (2009). *Omul în căutarea sensului vieții*. Bucuresti: Meteor Press.

5. Fraser, M. W., & Terzian, M. A. (2005). Risk and Resilience in Child Development. Principles and Strategies of Practice. In G. P. Mallon & P. M. Hess (Eds.), *Child Welfare for the Twenty-First Century: A Handbook of Practices, Policies and Programs* (pp. 55–71). Columbia University Press.

6. Garmezy, N. (1985). Stress-resistant children: the search for protective factors. In *Recent Research in Developmental Psychopatology, Book Supplement No.4 to Journal of Child Psychology & Psychiatry*. Oxford: Pergamon Press.

7. Goffman, E. (1961). *Asylums*. New York: First Anchor Books.

8. Kumpfer, K. L. (1999). Factors and Processeses Contributing to Resilience. In M. D. Glantz & J. L. Johnson (Eds.), *Resilience and Development. Positive Life Adaptations* (pp. 179 –224). New York: Kluwer Academic/Plenum Publishers.

9. Luthar, S. S. (2006). Resilience in Development: A Synthesis of Research across Five Decades. In D. Cicchetti & D. J. Cohen (Eds.), *Developmental psychopathology* (2nd ed., pp. 739–795). Hoboken, NJ, US: John Wiley & Sons.

10. Luthar, S. S., Cicchetti, D., & Becker, B. (2007). The Construct of Resilience: A Critical

Evaluation and Guidelindes for Future Work. *Child Development*, *71*(3), 543–562.

11. Masten, A. S. (2001). Ordinary magic. Resilience processes in development. *American Psychologist*, *56*(3), 227–238.

12. Nelson, C. A., Fox, N. A., & Zeanah, C. H. (2014). *Copiii abandonaţi ai României. Privaţiune, dezvoltare cerebrală şi eforturi de recuperare*. Bucuresti: Editura Trei.

13. Park, C. L. (2010). Making sense of the meaning literature: an integrative review of meaning making and its effects on adjustment to stressful life events. *Psychological Bulletin*, *136*(2), 257–301.

14. Park, C. L., & Folkman, S. (1997). Meaning in the context of stress and coping. *Review of General Psychology*, *1*(2), 115–144.

15. Rotter, J. B. (1966). Generalized expectancies for internal versus external control of reinforcement. *Psychological Monographs*, *80*(1), 1–28.

16. Rutter, M. (2000). Children in substitute care: Some conceptual considerations and research implications. *Children and Youth Services Review*, *22*(9-10), 685–703.

17. Rutter, M., Andersen-Wood, L., Beckett, C., Bredenkamp, D., Castle, J., Groothues, C. (1999). Quasi-autistic Patterns Following Severe Early Global Privation. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, *40*(4), 537–549.

18. Schofield, G. (2005). Risk and Resilience in Long-Term Foster-Care. *British Journal of Social Work*, *35*(8), 1283–1301.

19. Stevenson, F., & Zimmerman, M. A. (2005). Adolescent resilience: a framework for understanding healthy development in the face of risk. *Annual Review of Public Health*, *26*, 399–419.

20. Tait, R., & Silver, R. C. (1989). Coming to Terms with Major Negative Life Events. In J. A. Uleman & J. S. Bargh (Eds.), *Unintended thought* (pp. 351–382). New York: Guilford.

21. Taylor, S. E. (1983). Adjustment to Threatening Events. A Theory of Cognitive Adaption. *American Psychologist*, *38*(11), 1161–1173.

22. Taylor, S. E., & Armor, D. A. (1996). Positive illusions and coping with adversity. *Journal of Personality*, *64*(4), 873–898.

23. Ungar, M. (2011). The social ecology of resilience: addressing contextual and cultural ambiguity of a nascent construct. *The American Journal of Orthopsychiatry*, *81*(1), 1–17.

23. Updegraff, J. A., & Taylor, S. E. (2000). From vulnerability to growth: Positive and negative effects of stressful life events. In J. Harvey & E. Miller (Eds.), *Loss and Trauma: General and Close Relationship Perspectives* (pp. 3–28). Philadelphia: Brunner-Routledge.

24. Vanistendael, S., & Lecomte, J. (2000). *Le bonheur est toujours possible. Construire la resilience*. Paris: Bayard.

25. Wolin, S. (2003). What is Strenght? *Reclaiming Children and Youth*, *12*(1), 18–21.

26. Wright, M. O., Masten, A. S., & Narayan, A. J. (2013). Resilience Processes in Development: Four Waves of Research on Positive Adaptation in the Context of Adversity. In S. Goldstein & R. B. Brooks (Eds.), *Handbook of Resilience in Children* (pp. 15–38). Boston, MA: Springer US.

Acknowlegements:

Acest articol este finanţat prin Programul Investeşte în oameni! FONDUL SOCIAL EUROPEAN, Programul Operaţional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013, Axa prioritară 1: „Educaţia şi formarea profesională în sprijinul creşterii economice şi dezvoltării societăţii bazate pe cunoaştere”, Domeniul major de intervenţie: 1.5 „Programe doctorale şi postdoctorale în sprijinul cercetării”, Titlul proiectului: „Prin burse doctorale spre o nouă generație de cercetători de elită”, Cod Contract: POSDRU/187/1.5/S/1553

DISCOURSE AS A FORM OF MULTICULTURALISM IN LITERATURE AND COMMUNICATION
SECTION: SOCIOLOGY, POLITICAL SCIENCES AND INTERNATIONAL RELATIONS ARHIPELAG XXI PRESS, TÎRGU MUREȘ, 2015,
ISBN: 978-606-8624-21-1

IRONY AND VIOLENCE IN POLITICAL LANGUAGE

Bianca Drămnescu

PhD Student, West University of Timișoara

Abstract: This paper inquires elements of irony and violence in politicians language. This topic plays an important role in the behavior of voters. In the opinion of philosopher Quintilian irony represents " the process to say the opposite of what you want to understand" (Quintilian 1974:36). Language is a form of manipulation of public opinion. Including ironies and violence aspects in political language may disturb sensitive people that can not accept "dirty games". Words expressed against political leaders can affect the image of Romania. Also, violence in language may cause conflicts between countries. The situation that affected the most voters behavior occurred in the winter of 2012 when, across the country, they held street protests against government. Those protests had a political character carried out in order to to remove the current government. In the end people's power won and the Prime Minister was removed. In this study I want to make a comparison between the reaction of romanian and international politicians according to the irony and violence in language during protests. The principle of violence and irony in language applies to every political protest. In this case people do not protest a simple reality, they express feelings, experience through language.

Keywords: irony, violence, language, protests, image.

In different situations the way we speak can reveal something about what we intend to do in action. We use the words we want to express what we thing or what we wish to be interpreted. The concept of irony have been studied many years in order to understand what is the purpose for which people use this ironic language. Interpreting and understanding ironic language represents the ability to recognize mental states. Theorists across many disciplines such as psychology, philosophy, language studies questioned about how they can recognize a person's behavior, in terms of intention and how this is achieved throught language.

In this paper I want to analyze the concepts of irony and violence in language during the protests that took place in Romania starting with 12 January 2012. Over several days Romanian citizens took to the streets to protest against the Government and the President. The scandal started from the law on the privatization of the emergency medical system. Doctors took to the streets to protest and soon were joined thousands of people across the country. Slogans used by protesters containing negative messages, defamatory, aggressive. The events generated a social and political crisis that was noticed including in the international press. Romania's image has been affected in a negative way by highlighting the imbalance and panic status.

1. The concept of irony in language

The way we speak reveals what we want to communicate. The most important part in communication is the way we use words because people have strategic reasons to make ”language games”. In my opinion irony can be integrated in the cathegory of ” language games” because it can be used as a trope to influence the other’s behaviour. If we look into the history of this concept, it is very difficult to give a complex definition of irony. For exemple Soren Kierkegaard in his paper “The concept of irony” offers an important point of view.

“...irony [is] the infinite absolute negativity. It is negativity, because it only negates; it is infinite, because it does not negate this or that phenomenon; it is absolute, because that by virtue of which it negates is a higher something that still is not. The irony established nothing, because that which is to be established lies behind it.... Irony is a qualification of subjectivity. In irony, the subject is negatively free, since the actuality that is supposed to give the subject content is not there.”[1] (p. 262ff.).

In Soren Kierkegaard’s opinion irony is definitely negative. Ironizing party, in a calculated and deliberate way, represents inoculating negative thoughts, feelings of hate and frustration. But when irony is verbalized can generate a sense of liberation, of freedom. Continuing this idea Gregory A. Bryant analysis the problem of irony from the psycholinguistic and developmental point of view. In all language use, the irony communication it is always

[1] Soren Kierkegaard, *The concept of irony, with Continual Reference to Socrates*, trans by Howard V. Hong, Edna H. Hong, Princeton University press, 1992, p. 262

dependent of the context and it's effects upon the speaker. Understanding irony involves a coherent communicative interpretation. "This speaks to the important role of metarepresentation in understanding inferential communication in general, and indirect speech in the case of verbal irony."[2]. Another perspective that the author tries to explain here is that verbal irony examine the ralation between what the other affords and what the speaker is trying to accomplish. Also the ironic insults he says that there are more polite than the ironic compliments. I agree with the author's opinion because when a person want to make a compliment to the other is has to be sincere to be polite, but in the case of ironic compliments there is no polite thoughts.

Talking about verbal irony it is important to emphasize the paraverbal communication. When the speaker use this language form he it tends to have a particular tone of voice. Bryant (2011) says that sarcasm, which is a critical form of irony "is associated with vocal dominance manifesting aslowered pitch and noisy growl-like sounds (Cheang and Pell 2008), whereas praise-byblame, a more light hearted kind of irony, is associated with rising pitch (Anolli, Ciceri, and Infantino 2002)."[3]

2. Linguistic strategies used in violent language

The other concept that I want to integrate in this paper is violance in language. When we held with street protests citizens use a violent language that expresses feelings of hatred, anger, frustration with the political class. The two concepts, violence and language, are linked to express the relationship between thought, language and action. Based on the concept of Austin, speaking is a speech act. We see the language as an action. In the conception of Brekle[4] an action that happens between two or more individuals has the intention to injuring the other party by using violent language and phychological pressure. According to the author "someone wages war on others by means of words"[5]. The "street voice" wants to obtain power, to change the people's life by using words. In this case words plays a crucial role to make the desired effect.

[2] Gregory A, Bryant, *Is verbal irony special?,* Language and Linguistics Compass 6/11 (2012): 673–685, 10.1002/lnc3.364, p. 678
[3] Ibidem, p. 679
[4] H. E. Brekle, H. E. War with words. In R Wodak (ed.), Language, Power and Ideology: Studies in political discourse.(Amsterdam, John Benjamins Publishing Company, 1989) pp 85-86
[5] ibidem, p. 81

The importance of speech acts in analysing violance language it is created by the interest of power with statements, questions, promises etc. The words put up toghether has the purpose to influence the politicians goals. The impuls of the „street voice" in protests is to destroy, to overcome shyness and to create a sense of fear.

In this perspective the author that I have mentioned before, Brekle, identified that the methods used to create violent language involve some basic features: stereotypes, negative name calling, selection and supression of facts, reports of cruelty and slogans. I have used a part of this features as a framework for analyzing some of the features intentified in the street protest that took place in Romania 2012.

On 12 January 2012 it began one of the biggest street protests in years. It happened because of health system low promoted by Prime Minister Emil Boc. The first event took place in Targu Mures then has been expanded in 51 cities carried on for several days. But the main purpose was to demand the resignation of President Traian Basescu and Prime Minister Emil Boc. An important role in then social networking had Facebook by the involvement in promoting „anti-system strategies". As a result of these protests, the President sought annulment of health law promoted by the government and on 6 February 2012 Prime Minister resigned. Although the goal was the dismissal of the political class, the main objective of the event was Dr. Raed Arafat supporting his argument on criticism regarding liberalization emergency medical system in Romania. He vehemently opposed the low of health.

In what follows I synthesized the impact slogans that shook the image of Romania during protests:

Stereotipes	Negative name calling	Ironic slogans	Slogans
Bald comb country die.	Basescu in jail!	We are ill of Basescu!	„We die, we fight to defend SMURD"
Democracy without	Down with Basescu!	Base nor know how you begin to	Romania stand up your knees

authorization.		be like Boc!	
Basescu believes you are an asshole! You agree?	„Traian Basescu captain on Titanic!	Lost president and government. It declared null	Poetry is in the street!
The money for the culture he will give it for drink.	Butterfly flies in town!	We brought the boat to go the blind!	2012 end of their world!
„Young and restless”	Basescu after Ceausesu!	BOC, trumpery you have been, trumpery you left!	Privatization kill!
Please excuse us, we do not produce as you stole!	Basescu're a trifle!	Get out, you miserable dog!	SMURD saves people Basescu killing them!

The table above include four main figures analyzing items concerning irony and violent language produced in the winter of 2012 in Romania. In the first category I selected a few phrases that were chanted during the protests.

From these result, Basescu was stereotypically seen as a smug, drunk and bald. His physical aspects have always been mocked by the Romanian people. The President promoted a democratic state, but corruption is seen at a high level which is why citizens consider that there is no "permission" to function in a democratic country. The protesters believe that the President pursues only personal purposes, considering all Romanian citizens as "assholes". The slogan urges a street reaction. The protesters do not agree with how the budget is divided on culture. Culture is an important factor in promoting the country, not one that is repressed by the

President. For this reason, the “head of state”, is called “drunk” by the protesters arguing that the money for drink are taken from the budget for culture. The last slogan refers to young people who are not satisfied with the possibilities that the country offers them, for a prosperous and peaceful future.

The second category, ”negative name calling” referes to the name of the President that is associated with diverse concepts such as butterfly, jail or the ex- communist President that had been killed. The ”street voice” wants to emphasize that the President is not good for the people, it is like a ”butterfly” that has to ”fly away” and give liberty to the citizens. Also his name is associated with a ”trifle” meaning that he has no importance, he does not represent a good image for Romania.

As I said in the first part of this paper, irony can reflect a negative way of thinking that can influence the image of a country. By the time of the protests there were several ironic slogans that in my opinion highlight the ”street voice”. Here, using the mixture of words it is made an ironic comparison between the President Băsescu and the Prim Minister Boc. The Presindent seems to look like Boc referes to the height, Minister Boc is low-rise. The analogy highlights that the President lost his power and credibility in the eyes of the people. Also having a President that is not able to represent honorably Romania, his name is connected to an illness. The protest begun for the purpose to remove the law of health and this can be the explanation which, in the opinion of the people, Romania is sick because of it’s leadership. The President and the Government has to be “null” to escape Romania from this illness. Withal the ironization of the two politicians continues with making them “blind” because the President has a problem with his eyes and the Prim Minister uses glasses. “Blindness” is also a health problem that is affecting government. In the opinion of the citizans the politicians must see all perspectives of the opportunities, not just half measures seen “with one eye”. Being asocieted with a “trumpery” can be seen thet the Prime Minister is the President’s “puppet”. The “key” of the country is the President because he has all the power to decide. This is the reason for what the Prime Minister can be just a manipulation tool.

Irony and the violence in language can be observed in the slogans because they show anger and frustration of the citizens against politicians. Most allusions refer to death and the end of the world. Mobile Emergency Service for Resuscitation and Extrication (SMURD) has the primary role to save lives, but political leadership, through the privatization of the system, kills human freedom. The responsible for this fact is the President because the power to remove the low of privatization is in his hands.

Given these ironic and violent "language-games", Romania's politicians reacted. The president's reaction was expected because many insults have been addressed directly. He took 12 days to declare: "The President said that Romanians are unhappy "rightly" and they need "more explanations and solutions" "[6]. It can be seen that his opinion is peaceful and in line with "streets" ideas, but also the answer is elusive. He did not offer concrete solutions, he only places the culpability of other actors from the Romanian political scene brand. "I could see Antonescu and Victor Ponta supporting, no more, no less, chairman resignation, resignation of the government, parliament resignation. I mean, Romania ungoverned"[7]. One legislator, defends the President delaraction saying that the Romanians deserves its fate. "Bravo Basescu. Romanians protesters, worms deserved their fate!"[8]. The irony of this statement is that he interpreted the President's declaration making the analogy with "worms". Worms are moving through crawling, which means that people struggle to survive crawling the system through difficulties. A few days later, Foreign Minister Teodor Baconschi also spoke about the protests in Bucharest and the rest of the country. In his view, the year beginning will be crucial for Romania. "Option is simple: reform, responsibility, safety or regress, populism, he beat her. The choice will bet the worthy Romania, working Romania, Romania thirsting for the future, not slum violent and inept rounding, the miners once behind heirs Security "[9].We also note in this statement that people in the street are again accused and blamed. In his opinion only those who work to build a strong

[6] http://www.gandul.info/stiri/traian-basescu-reactie-dura-dupa-12-zile-de-proteste-atac-la-iliescu-antonescu-ponta-maine-voi-avea-o-interventie-cu-romanii-9171870
[7] Ibidem
[8] http://www.cotidianul.ro/bravo-basescu-romanii-protestatari-niste-viermi-care-isi-merita-soarta-169748/
[9] http://www.realitatea.net/cum-arata-protestatarii-in-ochii-guvernantilor-viermi-si-mahalagii_904997.html

country can save Romania, not those who take to the streets and use accusative and violent language.

Protests effects were observed in the international press. For exemple Reuters stresses violence in the Romanian capital on Sunday evening, telling both verbal and physical clashes between policemen and protesters[10]. Also BBC informs about the political problems "The rallies began in solidarity with a popular health official who had quit in protest against health care reforms."[11] . Another well known journal says that "Protesters calling for President Traian Basescu's resignation and early elections blocked traffic in the capital's University Square. Many waved flags with the centers ripped out to symbolize the 1989 communist revolution. Others carried signs reading "Liberty" and "Down with President Basescu."[12]. The discussion reach New York Times journal who writes that "The protests, in their fourth day, were the most serious since President Traian Basescu came to power in 2004. They are the result of frustration over public-sector wage cuts, reduced benefits, higher taxes, cronyism in state institutions and widespread corruption." All this internationally information affect Romania's image denoting frustration, uncertainty, instability. The violence in the protests was not only in language but also physically. In my opinion journalists from The New York Times examines the best image created by protests revealing frustration and corruption. These two elements are translated into the slogans exhibited in the street.

Concluding remarks

This paper aimed to analyze the concept of irnony and violence in language during the protests that took place in Romania in 2012. It was the most implacable street manifestations in the last years. Language represents a social reality and in this case it can be seen that the reality was violent not only in language, but physical too. Violent language is more than communication, is haw people understand the world an create the world. During the protests the world created showed the dark side of Romania, a country marred by corruption, hatred and frustration. Everything begun from a simple law that has turned into a snowball that buried

[10] http://www.reuters.com/article/2012/01/16/romania-protests-austerity-idUSL6E8CG00K20120116=
[11] http://www.bbc.com/news/world-europe-16565123
[12] http://edition.cnn.com/2012/01/14/world/europe/romania-protests/index.html

Romania in a few days. The result was the resignation of Prime Minister Boc and annul by the president the privatization law of the emergency medical system. The purpose of "street voice" was reached, but people were denigrated by politicians who once have called on by their vote. Hearing the annoying reaction of the president and the analogy with "worms" who deserved their further increased the citizens's feeling of hatred towards the political class. People took to the streets to demand change, to remove corrupt in Romania under the domination they think they are. "The street" received a partial change because the president has not resigned as expected. His statement was more indifference even more as he waited 12 days to make a speech on this serious political and social problem. Street violence and ironic slogans have internationally tarnished the image of the political class. The press took up posts protesters highlighting the hatred of the government. Words are the best instrument of power, in this case the power is owned by the "street voice".

BIBLIOGRAPHY:

1. Brekle H. E., H. E. War with words. In R Wodak (ed.), Language, Power and Ideology: Studies in
2. Bryant, Gregory A, *Is verbal irony special?*, Language and Linguistics Compass 6/11 (2012): 673–685, 10.1002/lnc3.364
3. Kierkegaard, Soren, *The concept of irony, with Continual Reference to Socrates*, trans by Howard V. Hong, Edna H. Hong, Princeton University press, 1992, Amsterdam, John Benjamins Publishing Company, 1989
4. http://edition.cnn.com/2012/01/14/world/europe/romania-protests/index.html
5. http://www.bbc.com/news/world-europe-16565123
6. http://www.cotidianul.ro/bravo-basescu-romanii-protestatari-niste-viermi-care-isi-merita-soarta-169748/
7. http://www.gandul.info/stiri/traian-basescu-reactie-dura-dupa-12-zile-de-proteste-atac-la-iliescu-antonescu-ponta-maine-voi-avea-o-interventie-cu-

romanii-9171870 http://www.realitatea.net/cum-arata-protestatarii-in-ochii-guvernantilor-viermi-si-mahalagii_904997.html

8. http://www.reuters.com/article/2012/01/16/romania-protests-austerity-idUSL6E8CG00K20120116=

This work was cofinaced from the European Social Fund through Sectoral Operational Programme Human Resources Development 2007-2013, project number POSDRU/159/1.5/S/140863, Competitive Researchers in Europe in the Field of Humanities and Socio-Economic Sciences. A Multi-regional Research Network, sau Această lucrare a fost cofinanţată din Fondul Social European prin Programul Operaţional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013, Cod Contract: POSDRU/159/1.5/S/140863, Cercetători competitivi pe plan european în domeniul științelor umaniste și socio-economice. Rețea de cercetare multiregională (CCPE)

DISCOURSE AS A FORM OF MULTICULTURALISM IN LITERATURE AND COMMUNICATION
SECTION: SOCIOLOGY, POLITICAL SCIENCES AND INTERNATIONAL RELATIONS ARHIPELAG XXI PRESS, TÎRGU MUREȘ, 2015,
ISBN: 978-606-8624-21-1

KEY ELEMENTS OF THE REGULATORY FRAMEWORK OF THE EU DEVELOPMENT COOPERATION POLICY-MAKING PROCESS

Daniela-Rozalia Barb

PhD Student, West University of Timișoara

Abstract: This paper aims to critically assess the construction of the European Union's foreign policy in development cooperation. The approach is twofold. The first part explores, in a chronological order, the key regulating documents involved since the beginning of the European project to the Lisbon Treaty. The second part aims to identifying the main actors and offering an assessment of the current legal framework regulating their interactions. All in all, the paper argues for an understanding of the European Union's foreign policy in development cooperation as a policy-making process.

The research is based mainly on the analysis of the official documents from the field, in order to outline the former and the current legal framework of the EU development cooperation policy. Primary bibliography sources as treaties and conventions adopted by the Union institutions are used side by side with secondary ones. For the latter, it can be mentioned the scientific works of the following authors: Francisco Aldecoa Luzarraga, Guinea Mercedes Llorente - Europe of the future: the Lisbon Treaty (translated in Romanian by Gheorghe Barbulescu Jordan, Iaşi, 2011); Frank Fischer, Gerald Miller, Mara S. Sidney - Handbook of Public Policy Analysis: Theory, Politics and methods (Taylor and Francis Group, 2007); David M. Trubek, Patrick Cottrell, Mark Nance - 'soft law', 'hard law' , and European Integration: Toward a Theory of Hybridity (New York, 2005).

The article outlines the key elements of the regulatory framework of the EU development cooperation policy's regulatory framework, focusing on the three institutions known as EU "decision-making triangle": the EU Commission, the EU Parliament and the Council of the European Union. With a specific legal basis introduced just since the Maastricht Treaty, EU development cooperation policy does not detach from the top-down regulation. European Union foreign policy in the field of development cooperation makes the first steps since the beginning of the European project, but in a gradually

development rhythm, within the same general trends: an intergovernmental decision-making process, ruled by economic considerations for security purposes.

Keywords: European Union, foreign policy, development cooperation, Treaty of Lisbon, reform

1. Retrospectivă asupra politicii externe a Uniunii Europene în materie de cooperare pentru dezvoltare: 9 mai 1950 – 1 decembrie 2009

Începem analiza politicii externe a Uniunii Europene pornind chiar de la primele semne ale existenței embrionare a unei dimensiuni de cooperare pentru dezvoltare. Startul politicii externe a Uniunii Europene în materie de cooperare pentru dezvoltare - un "accident al istoriei" (Dieter Frisch, 2008, p.2) așa cum îl etichetează, păstrând ghilimelele de rigoare, Dieter Frisch, are loc în 1956. Mai exact, în timpul negocierilor Tratatului de la Roma, când Franța a cerut asocierea Teritoriilor sale de peste mare la viitoarea Comunitate Europeană. "Accidentul", să ne continuăm ideea în termenii lui Frisch, este o coliziune produsă între poziția euro-africană a Franței și reticența Țărilor de Jos și a Germaniei. Interese divergente au dus la luări de poziții diferite: pe de o parte, aceste din urmă state, pierzând posesiunile coloniale, pledau pentru o deschidere de ansamblu către statele din Lumea a Treia; în timp ce Belgia se arăta favorabilă inițiativei franceze.

Deși este pusă abia acum pe masa negocierilor, doleanța Franței se face auzită încă din 1950, prin vocea Ministrului său de externe de la acea vreme, Robert Schuman, chiar în discursul său din 9 mai (zi ce avea să devină mai târziu Ziua Europei): "Europa va putea, prin mijloace îmbunătățite, să realizeze una dintre sarcinile sale esențiale: dezvoltarea continentului african."[1]

Un demaraj real a fost făcut prin semnarea Convenției Africa, Caraibe și Pacific cu CEE de la Lomé[2] de către 46 de state ale Africii, din Caraibe și Pacific și de cei 9 membrii ai CEE. După cum mărturisește chiar Dieter Fischer -Comisar în exercițiu la acea vreme, în dezbaterile Nord-Sud, Convenția era percepută ca un "model" în noua ordine economică mondială. Acest lucru se datora în primul rând elementului de noutate pe care-l declanșase: determina un grup de

[1] Robert Schuman, Declarația din 9 mai 1950, disponibilă la: http://europa.eu/about-eu/basic-information/symbols/europe-day/schuman-declaration/index_ro.htm
[2] ACP-EEC Convention of Lomé, http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:21975A0228(01)&qid=1430665909761&from=EN

state în curs de dezvoltare să negocieze prin intermediul unei singure voci- a Nigeriei- cu CEE. Era o o premieră faptul că Africa Subsahariană independentă se angajează într-o cooperare cu un partener extern, încercând să depășească logica atribuită colonialismului în relația Nord-Sud.

Acord relativ tehnic la început, Convenția Lomé primește treptat o dimensiune politică, evidențiată prin Lomé 3[3] (1985). Tema drepturilor omului, absentă în Lomé 1 (1975) și 2[4] (1980), prinde un contur chiar mai nuanțat în Lomé 4[5] (1990), sub forma unei clauze elaborate, renunțând să se mai pretindă "neutră" (Dieter Frisch, 2008).

Prin Tratatul de la Maastricht[6], Politica externă de cooperare pentru dezvoltare (PCD) este marcată de schimbări profunde. În primul rând ea primește o bază juridică specifică prin Titlul XX Cooperarea și dezvoltarea (art.177 -178), Titlul XXI Cooperarea economică, financiară și tehnică cu state terțe (art.181), a IV-a parte din tratat - Asocierea cu state și Teritorii de peste mare. Astfel, Politica Europeană de Securitate și Cooperare devine o nouă dimensiune din pilonul II al Uniunii.

Deciziile în domeniul PCD sunt luate cu majoritate calificată prin procedura codeciziei cu Parlamentul European, și prin majoritate calificată după consultarea acestuia în domeniul cooperării economice, financiare și tehnice (Art.181 din Tratatul Uniunii). O comunitarizare este perceptibilă, dar procesul decizional rămâne în continuare unul interguvernamental.

Obiectivele PCD, menționate în articolul 177 din tratat, urmăresc: dezvoltarea economică și socială durabilă a statelor în curs de dezvoltare, în special a celor mai defavorizate dintre ele; inserția armonioasă și progresivă a statelor în curs de dezvoltare în economia mondială și lupta împotriva sărăciei în statele în curs de dezvoltare.

---

[3] Third ACP-EEC Convention signed at Lomé on 8 December 1984, http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR/TXT/HTML/?uri=CELEX:21986A0331(01)&qid=1430661745550&from=EN

[4] Second ACP-EEC Convention signed at Lomé on 31 October 1979, http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR/TXT/PDF/?uri=CELEX:21979A1031(01)&qid=1430661745550&from=EN

[5] Fourth ACP-EEC Convention signed at Lomé on 15 December 1989, http://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:ffc89d43-73eb-4f51-9670-20b493a85516.0008.02/DOC_1&format=PDF

[6] Tratatul de la Maastricht, disponibil la: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:C:1992:191:FULL&from=EN

Acestea sunt reunite sub obiectivul general al dezvoltării și consolidării democrației și a statului de drept, respectului drepturilor omului și libertăților fundamentale. Astfel, obiectivele nu se mai limitează la dezvoltare economică și socială, ci includ subiecte mai sensibile precum guvernanța, dezvoltarea societății civile, protecția mediului și sănătatea. Liniile bugetare nou create reflectă acest lucru: Inițiativa pentru democrație și drepturile omului, lupta împotriva drogurilor, securitate alimentară și cofinanțarea ONG-urilor. Se pune capăt "neutralității politice", dimensiune politică intrând în joc.

O nouă tonalitate politică apare odată cu Cotonou[7] (2000), planul politic fiind lărgit; făcându-se referință în manieră explicită la recunoașterea și aplicarea principiilor democratice, la consolidarea statului de drept, la buna gestiune a afacerilor publice, la ceea ce se reunește sub cupola "good governance". Convenția le consacră ca "elemente esențiale" a căror nerespectare, prin încălcarea sau prin neîndeplinirea lor, antrenează luarea "măsurilor necesare", de tipul sancțiunilor, ducând chiar până la suspendarea cooperării. Cu alte cuvinte, Cotonou a produs o schimbare, dar nu în sensul unei rupturi, ci în direcția continuității, realizând trecerea de la o cooperare economică și socială la una politică, explicită. Un întreg titlu al acordului este dedicat dimensiunii politice.

Ceea ce am încercat până în acest moment a fost să conturăm elementele cheie ale cadrului normativ al UE în materie de cooperare pentru dezvoltare. Dar nu putem continua demersul nostru, fără să ne oprim și asupra actorilor instituționali care joacă un rol major în evoluția PCD. Ne limităm doar asupra celor trei instituții cunoscute ca formând "triunghiul decizional" al UE: Comisia, Parlamentul și Consiliul Uniunii Europene. Aceste instituții vor fi supuse unei analize în detaliu în secțiunea dedicată Tratatului de la Lisabona, ce reglementează actuala lor funcționare.

Parlamentul European, de la funcții pur consultative reușește, cu timpul, să dobândească o forță tot mai mare, preluând prin anii '70 o parte din puterea bugetară și o serie de alte puteri,

[7]Agreement amending the Partnership Agreement between the members of the African, Caribbean and Pacific Group of States, of the one part, and the European Community and its Member States, of the other part, signed in Cotonou on 23 June 2000, http://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:5d212531-3071-4669-8b47-34787a2fcf02.0005.02/DOC_2&format=PDF

ajungând să fie instituția implicată, alături de Consiliu, în codecizie, dar ținută departe de deciziile din domeniul PESC (Luzarraga, 2011).

Consiliu Uniunii împarte cu Parlamentul puterile bugetare și legislative. A recunoscut interesul politic al Europei de a se dota cu o politică de dezvoltare, însă PCD nu devine o politică comună nici prin Tratatul de la Maastricht, primind cu această ocazie doar o bază juridică specifică. Cum vom vedea ulterior prin Tratatul de la Lisabona, ea nu avansează de stadiul de "competență partajată" între Uniune și Statele Membre.

Comisia și-a exercitat rolul obișnuit: ia inițiativa, face propuneri și pune în aplicare deciziile luate. Se sprijină în realizarea acțiunilor pe teren, pe rețeaua de Delegații în statele partenere, cărora le-au fost oferite competențe crescânde (deconcentrarea) prin reformele Comisiei Prodi (1999-2004). Își face apariția un serviciu special ECHO - European Community Humanitarian Office, devenit mai apoi Direcție Generală, ce gestionează ajutorul umanitar acordat de către Uniune. Încredințat inițial unei diviziuni a DG Dezvoltare, această formă de ajutor a crescut rapid în volum, necesitând proceduri speciale de punere în aplicare datorită urgenței de intervenție.

Existența unei politici comunitare non-coordonate și divizate în politici naționale se opune logicii de funcționare a Comisiei organizată pe baza principiului colegialității. Statele membre se opuneau oricărei tendințe de "centralizare" și doreau să își păstreze autonomia într-un domeniu precum cel al politicii externe, considerat fundamental.

În 2005, la inițiativa Comisarului pentru dezvoltare Louis Michel, Comisia a propus o declarație comună a Consiliului, Parlamentului și Comisiei asupra politicii de dezvoltare a Uniunii Europene care trebuia să definească valorile, principiile, obiectivele și mijloacele comune pentru a eradica sărăcia- devenită obiectivul suprem al PCD. Consensul European pentru Dezvoltare[8] (semnat în 2005) se dovedește a avea o importanță politică incontestabilă, deși, după cum se constată din titlul său, *consensul* creează un cadru comun pentru punerea în aplicare, însă rămâne tributar angajamentului real al celor ce au subscris. Pentru ca acest consens să nu rămână la stadiul declarativ, a fost adoptat un Cod de conduită[9] asupra complementarității și diviziuni

[8] Consensul European pentru Dezvoltare, disponibil la:
http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52005DC0311&rid=8
[9] EU Code of Conduct on Division of labour in Development Policy, **disponibil la:**

competențelor în materie de politici de dezvoltare prin care se instituie o repartiție de atribuții și o prioritizare a partenerilor în ideea creșterii impactului dorit.

Ca primă concluzie până la acest punct al evaluării, putem menționa faptul ca politica externă a Uniunii Europene în materia cooperării pentru dezvoltare face cei dintâi pași odată cu proiectul de ansamblu al viitoarei Uniuni, însă primește o bază juridică specifică abia prin Tratatul de la Maastricht. Dacă în rândurile anterioare am căutat să aflăm care au fost direcțiile generale în cadrul politicii UE analizate, în cele ce vor urma încercăm să vedem dacă se continuă acest traseu în reglementarea actuală introdusă prin Tratatul de la Lisabona.

2. Actuala reglementare introdusă prin Tratatul de la Lisabona de modificare a Tratatului privind Uniunea Europeană și a Tratatului de instituire a Comunității Europene

Tratatul de la Lisabona de modificare a Tratatului privind Uniunea Europeană și a Tratatului de instituire a Comunității Europene[10], intrat în vigoare la 1 decembrie 2009 reprezintă cadrul normativ actual al Uniunii Europene. Astfel, se cuvine să îi acordăm o secțiune separată în interiorul lucrării, tocmai datorită importanței sale în acquis-ul comunitar. O importanță datorată nu doar contemporaneității lui, ci mai ales amprentei pe care o lasă în evoluția proiectului european. Ce aduce nou? Care este natura acestor modificări? și cum se manifestă ele în cadrul Politicii Uniunii în materie de cooperare pentru dezvoltare? Sunt cele trei semne de întrebare cărora căutăm să le aflăm răspunsurile, punând sub lupă textul și contextul Tratatului.

Tratatul de Reformă, așa cum mai este el cunoscut, amendează Tratatul privind Uniunea Europeană - TUE (sau Tratatul de la Maastricht) și Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene (cunoscut de asemenea și ca Tratatul de la Roma - redenumit Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene - TFUE). Semnarea sa se realizează pe fundalul anteriorului eșec al Tratatului de instituire a unei Constituții pentru Europa, datorat ca urmare a refuzului, din 2005, al Franței și Olandei de a-l ratifica (refuz exprimat prin referendum național în 29 Mai - Franța și 1 Iunie – Olanda).

http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52007SC0248&rid=1

[10] Tratatul de la Lisabona de modificare a Tratatului privind Uniunea Europeană și a Tratatului de instituire a Comunității Europene, disponibil la: http://eur-lex.europa.eu/collection/eu-law/treaties.html

Odată cu Lisabona se deschide o nouă etapă în procesul integrării europene, așa cum se recunoaște încă din preambulul tratatului, în scopul creării "unei uniuni tot mai profunde între popoarele Europei" (art.1 TUE) prin "eliminarea barierelor" care o divizează (preambulul TFUE). Titlul V din TUE - "Dispoziții generale privind acțiunea externă a Uniunii și Dispoziții speciale privind Politica Externă și de Securitate Comună" precizează foarte clar baza acțiunii Uniunii pe scena internațională, fondată pe principiile democrației, statului de drept, universalității și indivizibilității drepturilor omului și libertăților fundamentale, egalității, solidarității și demnității umane, toate prezente deja în Carta Națiunilor Unite și în dreptul internațional.

Mai mult decât atât, Uniunea își exprimă angajamentul prin toate eforturile pentru a construi parteneriate cu state terțe, organizații internaționale, regionale sau globale, dar care împărtășesc aceste principii – printre ele și de natură politică. Asistăm la o continuitate a viziunii inițiate prin Maastricht. Ce merită însă precizat, este un aspect, cu efecte mai mult de formă decât de substanță, dar totuși ce nu trebuie trecut cu vederea. Tratatul situează capitolul PESC (inclusiv cu ale sale dispoziții specifice) în interiorul TUE, pe când Acțiunii externe a Uniunii îi consacrată Partea a V-a din TFUE. Sciziunea nu este una de esență, deoarece ambele tratate au aceeași valoare juridică (art.1 TUE). Conținutul TFUE cuprinde dispozițiile detaliate și modalitățile concrete de aplicare a cadrului general prezentat în cadrul TUE (cu excepția PESC).

O contribuție a Tratatului de la Lisabona este tocmai clarificarea în repartiția competențelor. În conformitate cu Titlul I al TFUE - Categorii și domenii de competențe ale Uniunii se disting trei categorii:

- Competențe exclusive - aparțin doar Uniunii și sunt exercitate în 5 domenii: uniune vamală, concurență, politică monetară, politică comună de pescuit și politică comercială comună. Orice competență care nu este atribuită Uniunii prin tratate aparține Statelor Membre.
- Competențe partajate/mixte - cele mai numeroase și vizează o serie de domenii precum agricultura, energia, transportul, piața internă, mediu, etc.
- Competențe complementare - Uniunea își rezumă acțiunea la acordarea sprijinului în domenii precum turismul, cultura, educația, etc.

Situația anterioră existenței acestui catolog prezenta un oarecare avantaj în privința gradului mai ridicat de adaptabilitate la circumstanțele schimbătoare, dar lipsa de transparență înclina balanța în partea opusă. Însă delimitarea explicită a responsabilităților guvernanților permite cetățenilor să înțeleagă mai clar care sunt limitele puterii fiecăruia, deși trebuie menționat faptul că formularea conținutului nu este trasată în mod rigid (de altfel imposibilă o astfel de delimitare, datorita interdependențelor și complementarității dintre ele).

Politica externă a Uniunii Europene în materie de cooperare pentru dezvoltare rămâne în categoria competențelor partajate între Uniune și statele membre.

Care sunt așadar responsabilii interni sau principalii actori instituționali și ce rol joacă ei în realizarea Politicii externe a Uniunii în materie de cooperare pentru dezvoltare? Vom poposi asupra fiecăruia în parte, îndreptându-ne, pentru început, atenția asupra Comisiei Europene.

Etichetată ca "marele perdant" (F.A.Luzarraga, 2008, p.165) al reformei instituționale, Comisia este instituția cel mai puțin afectată de modificările introduse prin TL comparativ cu celelalte instituții. Deciziile din cadrul Comisiei vor continua să fie luate cu majoritatea simplă a membrilor ei, dar în structura sa este introdus statutul de Vice-președinte al Comisiei acordat Înaltului Reprezentant pentru Afaceri Externe și Politică de Securitate.

Înaltul Reprezentant al Uniunii pentru Afaceri Externe și Politică de Securitate, mandatat simultan de către Consiliul pentru PESC și de către Comisie ridică o serie de semne de întrebare prin această dublă a sa calitate: comisar de relații externe și vicepreședinte al Comisiei, pe de o parte, și pe de altă parte, de președinte permanent al CAGRE.

Deși tratat într-o secțiune separată, nu putem totuși să rupem Înaltul Reprezentant deoarece amprenta lui asupra Comisiei este una problematică, formulată de către F.A.Luzarraga și M.G.Lorente prin următoarele cuvinte:

> "*Tradiționalitatea colegialitate a Comisiei apare și ea afectată, deoarece Înaltul Reprezentant nu este un comisar egal cu ceilalți, ci are o legitimitate specială și sporită prin faptul că este numit direct de către Consiliu. Independența Comisiei poate fi alterată, în special când este vorba de afaceri externe, având în vedere că unul dintre membrii săi trebuie să accepte, dacă va fi cazul, instrucțiunile și de la statele membre. Este sigur că acest risc există pentru PESC, dar realitatea oferă nenumărate exemple de cât este de greu să separi PESC de acțiunea*

ISBN: 978-606-8624-21-1

externă. De asemenea trebuie să ne întrebăm în legătură cu ierarhia dintre vicepreședintele și președintele Comisiei și în legătura cu competențele nu foarte clar separate ale acestora în materie de reprezentare externă. Repercursiunea reală asupra Comisiei a acestor noutăți se va putea comensura doar după câțiva ani și va depinde, ca și în cazul anterior analizat, de personalitatea primului Înalt Reprezentant și a primului președinte al Comisiei de după aplicarea acestei decizii". (F.A.Luzarraga, 2008, p.167)

Per ansamblu, poziția Comisiei este consolidată prin lărgirea bazei juridice a acțiunii UE, ceea ce extinde, în egală măsură, inițiativa legislativă - drept suveran al Comisiei - într-un număr și mai mare de domenii.

La polul opus "marelui perdant" se află "marele câștigător" (F.A.Luzarraga, 2008) al reformei introduse prin Tratatul de la Lisabona, iar acesta este Parlamentul European.

Influența sa sporește, primind tot mai multe competențe, inclusiv ce au consecințe asupra Politicii externe a Uniunii în materie de cooperare pentru dezvoltare. Sfera responsabilităților interinstituționale ale Parlamentului European este lărgită prin reforma Lisabona. Art.14.1 TUE stabilește că PE "va exercita împreună cu Consiliul funcția legislativă și cea bugetară", fiindu-i întărit rolul în adoptarea bugetului Uniunii. Sunt menținute atribuții precum alegerea Președintelui Comisiei, pe baza propunerilor formulate de Consiliul European și păstrarea dreptului de a aproba structura Comisiei Europene în ansamblul său, pe care o poate demite printr-un vot de cenzură. Prin art. 48 TUE, PE dobândește însă, dreptul de a iniția și de a lua parte la procesul de revizuire a tratatelor constitutive. Mai mult decât atât, categoriile de acorduri internaționale ale Uniunii care necesită aprobarea formală a Parlamentului sunt extinse. Referitor la cadrul financiar multianual și la bugetul Uniunii, competențele sale bugetare se extind prin dispariția distincției dintre cheltuielile obligatorii și cele neobligatori, în acest fel PE fiind pe picior de egalitate cu Consiliul.

În continuarea demersului de a identifica elementele cheie ale reformei Lisabona ce se răsfrâng asupra Politicii externe a UE în materie de cooperare pentru dezvoltare, se impune să rămânem, după ce am analizat Comisia și Parlamentul, și asupra celui de-al treilea component al triunghiului decizional, și anume, Consiliului Uniunii Europene (sau simplu, Consiliul).

Consiliul Uniunii Europene reprezintă principalul organ de adoptare a deciziei, alături de Parlament. Structura sa suferă transformări prin divizarea CAGRE - Consiliul Afaceri Generale și Relații Externe în: 1) Consiliul pentru Afaceri Generale (orientează toate celelalte formațiuni) și 2) Consiliul pentru Relații Externe.

Pentru a evita blocaje în cadrul procesului decizional, TL realizează cea mai mare extindere a majorității calificate[11] într-o serie de domenii precum controlul frontirelor, azilul și migrația, transporturile, energia, sportul, politica spațială, etc. Cu toate acestea, unanimitaea se menține în domeniul fiscalității, securității, revizuirii tratatelor. PESC rămîne tributară votului în unanimitate și metodei interguvernamentale de adoptare a deciziilor. Există situații în care se aplică majoritatea calificată, însă aceste sunt expres prevăzute. De pildă, în cazul în care se adoptă o decizie la propunerea Înaltului Reprezentant, prezentată în urma unei cereri exprese pe care Consiliul European i-a adresat-o din proprie inițiativă, sau din inițiativa Înaltului Reprezentant.

Am ajuns așadar și la inovațiile esențiale introduse de TL în domeniul Politicii externe a Uniunii: Consiliul European și Înaltul Reprezentant.

Înființat în 1961, Consiliul European este recunoscut în mod oficial ca instituție a UE abia în 2009, prin intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona. Drept urmare, deciziile sale sunt supuse din acest moment controlului judiciar (în conformitate cu art. 263 și 265 ale TFUE) ajungând astfel supus regulilor din sistemul comunitar. Președinția semestrială deținută prin rotație de fiecare stat membru este înlocuită prin crearea poziției permanente de Președinte, ales prin vot cu majoritate calificată, pentru un mandat de doi ani și jumătate (cu posibilitatea

[11] Un sistem de dublă majoritate - de state și popoare – prevăzut în art. 16 al. 4 TUE: "majoritatea calificată este dată de 55% dintre membrii Consiliului, reprezentând cel puțin 15 dintre aceștia, dacă populația acestora reprezintă cel puțin 65% din populația Uniunii". În cazul în care propunerea nu este a Uniunii sau a ministrului Afacerilor Externe, procentele cresc, decizia fiind aprobată de 72% din membrii Consiliului, care trebuie să reunească 65% din populația Uniunii. Protocolul nr. 36 anexat la TL stabilea posibilitatea amânării intrării în vigoare a acestei reguli, astfel că până la 31 Martie 2017, orice stat poate solicita menținerea actualului sistem de adoptare a legislației.) Se înregistrează o tendință de democratizare, prin ponderea votului fiecărui guvern dar și ponderea populației respectivului stat în totalul cetățenilor UE.

reînnoirii o singură dată). Rolul său este de a facilita obținerea consensului între statele membre și de a reprezenta Uniunea în exterior fără a aduce atingere unei alte poziții nou create - Înaltul Reprezentant al Uniunii pentru Afaceri Externe și Politică de Securitate.

Consiliul European în ansamblul său are rolul de a oferi direcțiile generale și prioritățiile politice ale Uniunii, iar una dintre competențele sale este chiar numirea Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru Afaceri Externe și Politică de Securitate. Deși este însărcinat cu adoptarea programului - cadru al politicii externe, prin formularea intereselor și obiectivele strategice ale UE, punerea în practică a întregii acțiuni externe revine Înaltului Reprezentant asistat de Serviciul European de Acțiune Externă.

Înaltul Reprezentant al Uniunii pentru Afaceri Externe și Politică de Securitate este numit, conform art.18.1 TUE de către Consiliul European prin majoritate calificată și cu aprobarea președintelui Comisiei. Misiunea sa se realizează sub un *double chapeau,* sau altfel spus, aceeași persoană fiind responsabilă cu relațiile externe la nivelul Comisiei și cu PESC la nivelul Consiliului.

Se află în fruntea politicii externe și de securitate comună a Uniunii, fiind responsabil de formularea și punerea în aplicare a PESC și PESA în calitate de mandatar al Consiliului de Miniștri.Va prezida CAGRE, având competențe în aspectele comunitare ale relațiilor externe. În calitate de vicepreședinte al Comisiei coordonează relațiile externe ale Uniunii și se supune procedurilor ce funcționează în interiorul Comisiei. Astfel, în cazul unui vot de cenzură în Parlamentul European, întreaga Comisie trebuie să demisioneze. Chiar președintele Comisiei are posibilitatea de a solicita demisia ÎR dacă există un acord prealabil al Consiliului European.

Reprezintă Uniunea în relațiile cu terții și veghează pentru coerența acțiunii externe. În această misiune este sprijinit de către Serviciul European de Acțiune Externă sau administrația comună europeană a acțiunii externe. Este format din personal al Consiliului și al Comisiei, dar și din funcționari detașați al ministerelor de Afaceri Externe ale statelor membre, fiind o instituție-hibrid ce rămâne sub autoritatea directă a ÎR.

Însăși natura acestei duble alterități, în același timp interguvernamentală și comunitară, ridică o serie de semne de întrebare asupra menirii și eficienței sale. Va fi el capabil să evite "incoerențele și suprapunerile atât de dese în activitatea celor două sectoare ale politicii externe europene?"(F.A.Luzarraga, 2008, p.196). Există pericolul "coliziunii" celor trei personalități

(președintele Consiliului European, președintele Comisiei și ministrul de afaceri externe) cu funcții în materie de reprezentare externă?

Răspunsuri de fațadă au fost oferite și în alte situații. De pildă, cu privire la denumirea acestei funcții. Cea de ministru european de externe propusă prin Tratatul de la Maastricht avea conotații prea statale, așa că, deși Tratatul de la Lisabona păstrează exact aceleași responsabilități prevăzute în tratatul constituțional, schimbă doar denumirea în ÎR. Un alt exemplu este eliminarea articolului privind simbolurile Uniunii, dar care sunt în continuare utilizate. De fapt, în urma crizei Constituției Europene cauzată de referendumurile negative ale Franței și Olandei, s-a optat pentru o soluție politică de tipul *strategiei vălului* (vezi Luzarraga și Lorente, p.55) În concret, au fost înlăturate logica și limbajul constituționale. Astfel a fost evitată reînceperea unui proces anevoios de negociere, pornit de la stadiul de tabula rasa, ci doar reluarea negocierilor asupra aspectelor ce țin mai mult de formă decât de fond. Mai mult decât atât, această neabandonare în totalitate a aspectelor deja stabilite este îndreptățită, legitimată prin opțiunea celor 18 state[12] care ratificaseră Constituția la momentul refuzului exprimat de Franța și Olanda. "Noul" Tratat de la Lisabona este, de fapt, "vechiul" Tratat Constituțional care "și-a pierdut pe drum" aspectul constituțional, dar care recuperează "într-o proporție de 95%", estimează autorii Luzarraga și Lorente (2008, p.245) conținutul acestuia din urmă.

Se poate observa din formularea obiectivelor Uniunii în plan extern, așa cum sunt înscrise în art.3.5 TUE, faptul că acestea nu se mai reduc doar la promovarea strictă a intereselor sale, ci își asumă un rol la nivel globală. Chiar dacă dobândește, în mod oficial, personalitate juridică, Uniunea nu este autorizată în nici un fel să legifereze sau să acționeze în afara competențelor care îi sunt conferite de statele membre prin tratat (conform cu Declarația privitoare la personalitatea juridică a Uniunii Europene, anexată la tratat).

Concluzii:

Ambițiile sunt mari, însă complexa panoramă instituțională și executarea unei politici externe comune, dar nu unice, fac ca Politica Uniunii în materie de cooperare pentru dezvoltare să fie tributară voinței politice de facto a statelor membre. Cooperarea pentru dezvoltare a făcut

[12] Cele 18 state reprezentau împreună mai mult de 55% din cetățenii europeni, iar acest lucru conferă legitimitate întregului proces. (F.A.Luzarraga, 2008, p.123)

parte din procesul integrării europene încă de la începutul proiectului comunitar, dobândind treptat o dimensiune supranațională, dar care în momentul de față nu depășește sfera competențelor partajate între Uniune și statele membre.

Pentru realizarea ambițioasei agende înscrise în Politica externă de cooperare pentru dezvoltare, Uniunea se confruntă cu o dublă provocare, atât în interior cât și în exterior, de creare a unui veritabil parteneriat, prin realizarea angajamentelor mutual asumate la nivel discursiv. Doar o voință politică puternic împărtășită între frontierele Uniunii, cât și dincolo de ele, poate transforma "unitatea în diversitate" dintr-o deviză într-o realitate.

Acknowledgements

Această lucrare a fost cofinanţată din Fondul Social European prin Programul Operaţional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013, Cod Contract: POSDRU/187/1.5/S/155559, ***Cercetări doctorale multidisciplinare competitive pe plan european (CDocMD)****.*

BIBLIOGRAPHY:

1. ACP-EEC Convention of Lomé, http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:21975A0228(01)&qid=1430665909761&from=EN

2. Agreement amending the Partnership Agreement between the members of the African, Caribbean and Pacific Group of States, of the one part, and the European Community and its Member States, of the other part, signed in Cotonou on 23 June 2000, http://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:5d212531-3071-4669-8b47-34787a2fcf02.0005.02/DOC_2&format=PDF
3. Bruno Alomar, Sebastien Daziano, Christophe Garat, *Marile probleme europene*, (trad. Diana Ciobanu), Institutul European, Iași 2010
4. **Charter of Fundamental Rights of the European Union,** http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012P/TXT&from=EN

5. Consensul European pentru Dezvoltare, http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52005DC0311&rid=8
6. **David M. Trubek, Patrick Cottrell, Mark Nance, *'Soft Law', 'Hard Law', and European Integration: Toward a Theory of Hybridity*, New York, 2005**
7. **EU Code of Conduct on Division of labour in Development Policy,** http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52007SC0248&rid=1
8. Fourth ACP-EEC Convention signed at Lomé on 15 December 1989, http://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:ffc89d43-73eb-4f51-9670-20b493a85516.0008.02/DOC_1&format=PDF
9. Frank Fischer, Gerald Miller, Mara S. Sidney, *Handbook of public policy analysis: theory, politics and methods*, Taylor and Francisc Group, 2007

10. Frisch, D. 2008. *La politique de developpement de l'Union europeenne. Un regard personnel sur 50 ans de cooperation internationale.* (Rapport ECDPM 15, Maastricht), disponibil la: http://www.college-de-france.fr/media/dominique-kerouedan/UPL6451252520507591004_La_politique_de_d__veloppement_de_l_Union_Europ__enne.pdf

11. F. A. Luzarraga, M. G. Lorente, *Europa viitorului: Tratatul de la Lisabona* (trad. de Iordan Gheorghe Bărbulescu), editura Polirom, Iași, 2011

12. Gianluca Bocchi și Mauro Ceruti, *Una și multiplă: să regândim Europa* (trad.:Cornelia Dumitru), București, Curtea Veche Publishing, 2013

13. Ion, Oana-Andreea, *Guvernanța Uniunii Europene: abordări actuale* (pref. de Iordan Gheorghe Bărbulescu), Iași, Polirom, 2013

14. José Manuel Durão Barroso, Discurs privind starea Uniunii în 2012. Sesiunea plenară a Parlamentului European/Strasbourg 12 septembrie 2012, SPEECH/12/596, http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-12-596_ro.htm

15. José Manuel Durão Barroso President of the European Commission European renewal – State of the Union Address 2011 European Parliament Strasbourg, 11 September 2013

Commission Européenne - SPEECH/13/684 11/09/2013 disponibil la adresa: http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-13-684_ro.htm

16. Official website of European Commission's Humanitarian aid and Civil Protection department (ECHO), http://ec.europa.eu/echo/

17. Robert Schuman, Declarația din 9 mai 1950, disponibilă la: http://europa.eu/about-eu/basic-information/symbols/europe-day/schuman-declaration/index_ro.htm

18. Second ACP-EEC Convention signed at Lomé on 31 October 1979, http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR/TXT/PDF/?uri=CELEX:21979A1031(01)&qid=1430661745550&from=EN

19. Third ACP-EEC Convention signed at Lomé on 8 December 1984, http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR/TXT/HTML/?uri=CELEX:21986A0331(01)&qid=1430661745550&from=EN

20. Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene, disponibil la: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR/TXT/PDF/?uri=CELEX:11957E/TXT&from=EN

21. Tratatul de la Maastricht, disponibil la: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:C:1992:191:FULL&from=EN

22. Tratatul de la Lisabona de modificare a Tratatului privind Uniunea Europeană și a Tratatului de instituire a Comunității Europene, disponibil la: http://eur-lex.europa.eu/collection/eu-law/treaties.html

23. Van Raepenbusch, *Drept instituțional al Uniunii Europene* (ed.îngrijită de Gabriela Florescu, Adriana Mihaela Oprescu; trad: Anca Măgurean, Irina Dobrinescu, Georgiana Olaru), Rosetti International, București, 2014

DISCOURSE AS A FORM OF MULTICULTURALISM IN LITERATURE AND COMMUNICATION
SECTION: SOCIOLOGY, POLITICAL SCIENCES AND INTERNATIONAL RELATIONS ARHIPELAG XXI PRESS, TÎRGU MUREȘ, 2015,
ISBN: 978-606-8624-21-1

AZERBAIJAN, GEOPOLITICAL PIVOT IN THE AREA OF CENTRAL EURASIA

Vlad-Alexandru Crișan

PhD Student, "Babeș-Bolyai" University of Cluj-Napoca

Abstract: Azerbaijan is of Transcaucasia state benefiting from the biggest natural resources of the three countries here. However, besides natural resources, the Azeri state in the current geopolitical context has enormous importance in terms of routes and energy transmission opportunity from Cental Asia countries to Turkey and Europe. The Azeri access to Caspian Sea and energy potential of Turkmenistan and Kazakhstan make Azerbaijani state to become the main bridgehead of these countries to the markets of Europe and thus be offset trensport monopoly of Russian gas and oil to the European Union. Already built pipelines as Baku-Tbilisi-Ceyhan (BTC), Baku-Tbilisi-Erzurum (BTE) or TANAP (pipeline under construction) showed that the existing potential can be used with successfully. In addition to these energy pipelines, development of concept and project called The New Silk Road makes Azerbaijan to occupy a key position between Europe and Asia in terms of transport routes East-West and North-South.

Two very important aspects regarding Azerbaijan are: frozen conflict with Armenia and other frozen conflicts in the Caucasus space. Also the trilateral relationship Turkey-Georgia-Azerbaijan, institutionalized in 2012 in Trabzon in Turkey makes Azerbaijan to become part of a very ambitious geopolitical concept that the three countries to become major geostrategic players in Eurasia.

All these aspects of the proposed topic for me, will be analyzed and researched in the paper.

Keywords: Azerbaijan, geopolitical, energy, transport, frozen conflicts

Scurtă descriere a statului azer

Republica Azerbaijan este poziționată din punct de vedere geografic în Estul Transcaucaziei, fiind totodată și unul dintre cele 5 state riverane ale Mării Caspice. În Nord-Vest

și Sud-Vest, Azerbaijanul este străbătut de cele două masive ale munților Caucaz, respectiv Caucazul Mare în Nord-Vest și Caucazul Mic în Sud-Vest. Partea centrală și estică a Azerbaijanului este dominată de podișuri joase și câmpi. Capitala statului azer este la Baku, situat în peninsula Aspherson, cel mai important centru administrativ, economic și cultural al statului. Azerbaijanul se învecinează cu Federația Rusă la Nord, Republica Georgia la Nord-Vest, Republica Armenia la Vest, Republica Turcă la Sud-Vest (prin exclava Nahicevan) și Republica Islamică Iran la Sud. Până în 1991 Azerbaijanul a fost una dintre cele 15 republici unionale ale URSS (Uniunea Republicilor Socialiste Sovietice), însă din 30 august 1991 Azerbaijanul este stat independent, cu un regim regim politic de tip prezidențial.

Pivotul geopolitic

Cu privire la statul azer, putem susține că prima opine pe care o are un observator mai mult sau mai puțin superficial asupra Azerbaijanul este aceea că acest stat se încadrează în celebra categorie a petro-statelor, lucru adevărat de alminteri, doar că opțiunile acestui stat în a ieși din criza rezultată din războiul cu Armenia dintre 1990-1994 au foat foarte puține, iar singura cale fiabilă a fost exploatarea și exportul resurselor energetice de care dispune statul. În acest context a fost lută decizia lui Heydsr Aliev (președinte al Azerbaijanului între 1993-2003) în 1994 când s-a semnat celebrul act numit „ Contractul Secolului” prin care statul azer își internaționaliza rezervele energetice și le exploata în parteneriat cu companiile de exploatare energatică din Occident și mai apoi din Rusia.(Haciyev, 2010, p.75) Am început cu aceste referințe deoarece resursele energetice, în primul rând, au fost cele prin care statul azer a reușit să devină în ziua de azi staul cel mai bogat din Transcaucazia, PIB-ul său atingând nivelul de 73 miliarde de dolari în 2014. În al doilea rând aceste resurse au oferit guvernului azer posibilitatea de a adopta o politică externă numită Multivectorialism, doctrină și mai apoi strategie adoptată de Heydar Aliev și după aceea de fiul său care i-a succedat la conducerea statului, respectiv Ilham Aliev (președinte al Azerbaijanului din 2003 până în prezent), prin care Azerbaijanul cooperează atât cu occidentul în domeniul economic și politic, cât și cu Rusia și Turcia, sau mai bine zis în primul rând cu Rusia și Turcia.

Din punct de vedere istoric, teritoriul actualuilui Azerbaijan a reprezenta punctul de întâlnire în epoca modernă între Imperiul Persan și cel Rus. În anul 1828 la Turkmenchay lângă Tebriz au avut loc negocierile de pace dintre ruși și iranieni, negocieri ce au dus la semnarea tratatului de la Turcmenchay, tratat ce și-a pus amprenta asupra Azerbaijanului modern și contemporan deoarece prin acest tratat vechiul spațiu al azerilor ce cuprindea Azerbaijanul actual și Azerbaijanul de Vest (actualmente Azerbaijanul iranian unde locuiesc 16 milioane de azeri) a fost împărțit în două, respectiv „ Azerbaijanul Rusesc" și „ Azerbaijanul Iranian".(Hacyev, 2010, p.56) Este imporatnt de menționat acest fapt istoric deoarece, în epoca comunistă acestă împărțire a produs o serie de revendicării venite din partea RSS Azerbaijan și revolte ale populației azere din Azerbaijanul de Vest, dar a reprezentat și motiv de tensiune exteremă a relațiilor dintre Baku și Teheran în 1993, atunci când președintele azer Emulfaz Elcybey a adoptat un discurs cu trimiteri directe la Azerbaijanul Mare.[1](de Wall, 2003, p.183)

Revenind în actualitate, Azerbaijanul este singurul stat musulman independent din Caucazul de Sud, însă factorul islamic nu reprezintă un important element de influență la nivelul conducerii azere, elita azeră chiar susține că statul azer a fost primul stat musulman ce a adoptat principiile secularismului, aceasta întâmplându-se în scurta perioadă de independență dintre 1918-1920. Geografia Azerbaijanului este una destul de diversă, în partea de Nord domină munții Caucazul Mare, la fel în partea de Sud și Sud-Ves se regăsesc munții Caucazul Mic, în partea vestică este prezent podișul Karabah și Ganja, iar în partea centrală și vestică a Azrbaijanului avem Câmpia Kura(principala bază agricolă a statului) și peninsula Aspherson care are o largă deschidere la Marea Caspică (*https://www.tititudorancea.ro/z/geografia_azerbaidjanului.htm, accessed: 26 noiembrie 2015*) unde se află de altfel și baza energetică și industrială a țării dar și capitala Baku, pe lângă orașele renumite datorită industriei extractive precum Sumgait, Lankaran și desigur Baku.

Din punct de vdere geopolitic noi vedem statul azer ca fiind împărțit în două dimensiuni, respectiv dimensiunea caucaziană în Vest caracterizată de relief muntos și de podișuri unde din punct de vedere etnic observăm un amalgam de populații turcice și indo-europene (leghizi,

[1] Azerbaijanul Mare- reprezintă întreg spațiul locuit de azeri, mai exact Republica Azerbaijan și Azerbaijanul de Vest

avari, ceceni, georgieni, armeni) fapt caracteristic de afltfe spațiului caucazian. Pe de altă parte avem dimensiunea Caspică reprezentată de câmpia Kura și peninsula Aspherson, spații geografice caracteristice zonei caspice și Asiei Centrale. Această împărțire este în opiana noastră cea mai utilă pentru o analiză geopolitică asupra statului azer. Spunem acest lucru deoarece vedem foarte clar diferențele politice și economice prezente în cele două părți ale Azerbaijanului. În spațiul caracerizat de dimensiunea caspică observăm ca fiind prezentă și foarte dezvoltată industria energetică și extractivă, deoarece aici este centrul politico-economic al statului (Baku, Sumgait) și tot de aici vine și caracteristica de pivot geopolitic atribiută Azerbaijanului de către Zbigniew Brzezinski în celebra sa lucrare *Marea Tablă de Șah Eurasiatică*, unde autorul susține foarte clar că poziția de pivot a Azerbaijanului vine din poziționarea sa geografică vis-avi de Marea Caspică, mai bine zis peninsula Aspherson. (Brzezinski, 2000, p.34)

De cealaltă parte, dimensiunea caucaziană este partea problematică a Azerbaijanului, de aici vine cel mai mare risc de securitate pentru Azerbaijan, respectiv Nagorno-Karabah[2], tot de aici vine și potențialul exploziv din punct de vedere etnic al populațiilor din Nordul Azerbaijanului, reprezentat în principal de minoritatea leghiză. Această minoritate a adus o serie de probleme guvernului azer în anii 90' deoarece a existat o putenică mișcare separatistă pro-rusă sau mai bine zis pro-Daghestaneză(Serebrian, 2006, pp.102-106), deși nu au existat ciocniri violente, totuși aici există un potențial exploziv foarte mare, care prin susținere externă poate aduce serioase vulnerabilități Azerbaijanului. De asemenea tot dimensiunea caucazină este regiunea unde Azerbaijanul are granița cu Georgia, stat a cărui vulnerabilități sunt cunoscute, vulnerabilități ce pot avea efect asupra securității economice a Azerbaijanului. Din aceste motive de ordin geopolitic, guvernul azer a ales în opinia noastră și actuala strategie de politică externă, deoarece pentru a pune în valoare resursele energetice caspice, statul azer este practic obligat să întrețină relați bune cu Rusia pentru a nu avea probleme etnice în Nord, probleme politico-militare în Vest și pentru a-și conserva securitatea economică sau mai bine zis securitatea rutelor de trensport ale energiei spre Turcia și Occident. Azerbaijanul are totodată nevoie de o strânsă cooperare cu Turcia pentru a-și asigura un aliat strategic în contrabalansarea cooperarării ruso-

[2] Nagorno-Karabah- Republică Autonomă majoritar armenă în cadrul Azerbaijanului, însă datorită războiului cu Armenia această republică este *de facto* independentă

armeane, dar și pentru a-și consolida un cap de pod pentru exportul resurselor.(Serebrian, 2006, pp.136-139)

Fără doar și poate Azerbainaul de azi este un actor energetic foarte important, asta în primul rând dataorită potențialului energetic, care la ora actuală este reprezentat de rezervele energetice a căror mărime o vom expune în cife puțin mai jos. Statul azer a avut o dezvoltare socio-economică fulminantă începând cu mijlocul anilor 90', dezvolatre ce durează până azi, iar un important simbol al acestei dezvoltări este reprezentat de organizarea primelor Jocuri Olimpice Europene la Baku în luna iunie a acestui an, acest fapt este grăitor din punct de vedere economic. Azerbaijanul are la ora actuală unele tendințe de a deveni liderul regional indigen în Caucazul de Sud, iar în acest sens pot argumenta prin faptul că guvernul azer prin intermediul SOFAZ (Fondul Petrolier de Stat) și SOCAR (Compania Petrolieră de Stat) încercă să dobândească un control sportit în Georgia, stat esențial din punct de vedere geoeconomic pentru Baku. Spunem aceasta deoarece SOFAZ a finațează în proporție de 60% (775 milioane de dolari) segmentul georgian al căii ferate Baku-Tibilisi-Kars.*(http://en.trend.az/business/economy/2394333.html, accessed: 27 noiembire 2015)* La fel se întâmplă cu SOCAR, care este un important acționar în porturile strategice ale Georgiei, proturi precum Supsa, Kuveli și Batumi, unde investește pentru creșterea și modernizarea capacităților acestora, iar de curând SOCAR și-a deschis o importantă filială la Batumi, fapt ce arată interesul și importanța Georgiei pentru azeri, de altfel directorul general al SOCAR Georgia spunea pe 22 Mai 2015 că Adjaria este o regiune de importanță strategică pentru Azerbaijan.*(http://en.trend.az/business/energy/2397755.html, accessed: 27 noiembrie 2015)* Toate aceste detali scot în evindență, o dată în plus potențialul economic al Azerbaijanului în regiune, și nevoia statului azer de parteneri strategici pentru a-și pune în valoare resursele, rezultând o surprinzătoare combinație între putere economică și vulnerabilitate de tip *hard-power*.

În ceea ce privește Republica Autonmă Nahicevan, acesta este una dintre punctele sensibile ale statului azer, deoarece izolarea sa față de restul țării o face dependentă, datorită contextului politico-militar dintre Armenia și Azerbaijan, de Turcia. Asta deoarece legărtura constantă dintre guvernul de la Baku și Nahicevan este direct dependentă de teritoriul turc. Între orasul Nahicevan și Turcia există o autostradă ce prin legătură cu Georgia face posibilă

alimentarea acestei regiuni destul de sărace, cu bunuri din restul statului azer. Și din punct de vedere starategic această regiune este vulnerabilă deoarece în eventualitatea reizbucnirii conflictului dintre Armenia și Azerbaijan acestă regiune poate cu ușor fi atacată sau chiar ocupată de forțele armene. Această vulnerabiliate de apărare poate fi văzută și prin prizma numeroaselor execiții militare făcute de Turcia și Azerbaijan în această regiune, doar anul acesta au fost două. Putem susține că acestă regiune este a doua mare vulnerabilitate a Azerbaijanului după Nagorno-Karabah.

Azerbaijanul mai poate fi văzut ca un pivot geopolitic și pe altă direcție decât pe cea dintre Est și Vest, mai exact Azerbaijanul are un potențial de hub al tranzitului feroviar și rutier pe axa Nord-Sud, între Rusia, Iran și statele Golfului Persic, deși acest potențial actualmente nu este exploatat la maximum, pare să aibe un rapid nivel de dezvoltare. Această poziție de pivot se datorează în primul rând geografiei statului azer, deoarece câmpia ce începe de la Derbent (oraș la granița sudică a Daghestanului) continuă până la granița azero-iraniană, fapt ce face mult mai facilă construcția drumurilor și căilor ferate prin Azerbaijan decât prin geografia complicată a Georgiei sau a Armeniei. Actualmente se află în modernizare căile ferate dintre Rashit (Iran) - Astara (Azerbaijan) și Samur (Russia) - Yalama (Azerbaijan). *(http://www.think-railways.com/moc-between-russian-railways-and-azerbaijan-railways-signed, accessed: 27 noiembrie)* Deși până în anul 2014 s-a vorbit exterm de puțin despre acest potențial, acum odată cu încălzirea relațiilor azero-iraniene, începute după vizitele reciporoce din 2014 între președinții Iranului și Azerbaijanului, și contextul relațiilor Rusia-Uniunea Europeană, se pare că această axă prinde contur, iar președintele azer este dispus să joce și această carte a relațiilor cu Iran și Rusia.

Poziționarea Azerbaijanului în contextul geostrategic al Mării Caspice este unul dintre principalele atuuri ale acestui stat, deoarece prin această poziționare Azerbaijanul deschide larg porțile Mării Caspice. Poziționarea în adâncime a peninsulei Aspherson oferă un imens potențial capitale Baku și implicit portului acestui oraș în a deveni un nod de legătură indispensabil în crearea unui sistem economic și geoeconomic trans-caspic. Practic poziționarea portului Baku la mijlocul coastei vestice a Mării Caspice, pe direcția Nord-Sud, face ca atât Kazahstanul cât și Turckmenistanul aflate pe cealaltă parte a acestei mării să potă fi interconectate prin Azerbaijan-

Georgia-Turcia cu Occidentul, fapt ce ar aduce cu adevărat Marea Caspică în sistemul geoeconomic internațional. Puterea de la Baku este deplin conștientă de această poziționare la Marea Caspică și din acest punct de vedere face tot posibilul pentru a dezvolta capacitatea portului. Recent Banca Asiatică pentru Dezvoltare (ADB) a acordat Azerbaijanului un împrumut de 1 miliard de dolari, bani ce urmează, conform președintelui azer, să fie folosiți pentru inevstiții în infrastuctura rutieră și portuară a țării și pentru investiții în domeniul social și educațional, însă cea mai mare parte a acestor bani vor merge spre infrastuctură iar portul Baku este unul dintre principalele priorității ale guvernului. *(http://en.trend.az/business/economy/2391498.html, accessed: 28 noiembrie 2015)* Totodată, și recent înființata Bancă Asiatică pentru Investiții în Infrastuctură (AIIB), bancă chinezească ce își propune dezvoltarea unui sistem complex maritim și terestru de transport pentru a reînvia celebrul Drum al Mătăsii, are ca membru co-fondator Azerbaijanul din 31 Martie 2015, iar această instituție finaciară și-a arătat disponibilitate în a investi în dezvoltarea portului Baku. *(http://en.trend.az/business/economy/2384119.html, accessed: 27 noiembrie 2015)*

Putem observa așadar că Baku este la ora actuală principalul punct geostrategic al Azerbaijanului atât din punct de vedere politic cât și economic. Problema în exploatarea reală a acestui imens potențial este reprezentat ne-rezolvarea încă a statutului Mării Caspice, deoarece din punct de vedre juridic încă nu s-a ajuns la un consens între toate cele 5 state rivereane asupra încadrării acestei mării în categoria lacurilor sau a mărilor. Această problemă este dublată și de securitate mediului care, conform Rusiei și Iranului, ar fi afectată dacă s-ar executa ample lucrării de infrastuctură energetică. O serie de autori susțin desigur că ambele probleme sunt scoase în față de către cele două puteri tocmai pentru a evita integrarea acestei mări în sistemul economic internațional, asta însemnând implicit pierderea influenței asupra zonei de către Rusia și Iran. În întărirea acestei ipoteze putem încadra și o declarației a ministrului adjuct al apărării din Iran care susținea într-un interviu acordat unei publicații azere că, problema statutului Mării Caspice trebuie rezolvată exclusiv de către statele riverane, fără intervenția unor actori străini, afirmație ce arată o poziție foarte clară a Iranui vis-avi de această chestiune. De altfel în luna martie a acestui an, Iranul a lansat al doilea distrugător în Marea Caspică, fapt ce la prima vede pare destul de ciudat având în vedere că Marea Caspică este una închisă, dar privind dintr-o

perspectivă geostrategică putem spune că această concentrare de forțe arată un interes și o anumită poziție de forță a Teheranului în această zonă. Există și o formă de cooperare multilaterală axată pe această problematică a Mării Caspice, mai exact Forumul Mării Caspice din care fac parte toate cele 5 state riverane, însă până la acest moment nu s-a ajuns nici la o decizie clară. *(http://www.eurasianet.org/node/71641, accessed: 28 noiembrie 2015)* Însă principala problemă rămâne totuși disputa azero-turckmenă în ceea ce privște delimitarea apelor teritoriale dintre cele două state. Aceasta deoarece pe lângă poziționarea strategică a Mării Caspice, pentru Azerbaijan și resursele din apele teritoriale azere ale Mării Caspice sunt foarte importante, de altfel cel mai importnt zăcământ de hidrocarburi și cea mai importantă exploatare a acestor zăcăminte este în Marea Caspică, mai exat Shah Deniz, iar din acest punct de vedere putem susține fără nici un fel de exagerare, că Marea Caspică este spațiu vital pentru Azerbaijan. Având în vedere acest fapt, disputa cu Turkmenistanul este și mai tensionată dată fiind miza acestui teritoriu maritim, iar până când acest statut nu v-a fi rezolvat nu se pune problema construcției unei conducte trans-caspice.

Nu la fel de încet s-au mișsct lucrurile în ceea ce privește trnsportul maritim, deoarece la ora actuală este în funcțiune o line de feribot între Aktau (port kazah la M. Caspică) - Baku și între Turkmenchay (port turckmen la M.Caspică)- Baku, fapt ce demonstrează capacitatea de a trnziata mari volume de bunuri între Asia Centrală – Transcaucazia – Europa. *(http://en.trend.az/business/economy/2398153.html, accessed: 27 noiembrie 2015)* De fapt Baku este sigura poartă de intrare, într-un sistem internațional ce evită Iranușl și Rusia, al Occidentului în Asia Centrală, ceea ce face și mai important rolul de pivot al Azerbaijanului. Și construirea căii ferate Baku-Tibilisi-Kars (BTK) trebui pusă în interconectare cu acest sistem maritim, practic această cale ferată aduce Azerbajanul în centrul unui sistem eurasiatic în care nu este inclusă Rusia. Aceasta deoarece avem în Vest Turcia ca principal punct de plecare al bunurilor spre Est și avem în Est statele Asiei Centale ca prunct de sosire a acestor mărfuri și exact în mijloc avem statul azer care leagă cele două extreme, ocolind cele două puteri din Sud și Nord, practic prin acest sistem terestru-maritim-terestru se pune în aplicare una dintre cele mai importante imperative al Strategic Depth, concepție geostrategică promovată de actualul premier turc Ahmet

Davudoglu.*(http://www.eliamep.gr/wpcontent/uploads/2010/05/%CE%9A%CE%95%CE%99%CE%9C%CE%95%CE%9D%CE%9F%CE%95%CE%A1%CE%93%CE%91%CE%A3%CE%99%CE%91%CE%A3-8_2010_IoGrigoriadis1.pdf, accessed: 28 noiembrie 2015)*

În final putem susține că Azerbaijanul are la momentul actual o serie de atuuri geostrategice și geoeconomice de un potențial imens, își dezvoltă destul de bine în plan extern conceptul de multivectorialism pentru a fi mereu un stat cu rol pivotant în Eurasia și este unul dintre principalii reprezentanți ai geoeconomiei eurasiatice actuale. În ceea ce privește vulnerabilitățile, aici din nou Azerbaijanul se confruntă cu destul de multe astfel de probleme, iar conflictul înghețat din Nagorno-Karabah face ca Azerbaijanul și sistemul energetic gândit împreună cu Turcia să fie mereu amanințate de acest ghimpe. Nu putem să nu observăm că, la ora actuală Azerbaijanul este extrem de interesat de acapararea unor importante sistem și zone strategice ale Georgiei, fapt ce arată dependența geostrategică a Azerbaijanului de un stat destul de instabil, lucru ce denotă din nou imposibilitatea de a exclude Rusia din jocul geopolitic din Transcaucazia; și în acest exemplu se vede foarte clar presiunea care vine dinspre Heartland-ul rusesc.

Geoeconomia Azerbaijanului

`Geoeconomia Azerbaijanului este elementul esețial ce susține întreg ansamblul geopolitic gândit de liderii de la Baku și nu numai. În anul 1997 reputatul geopolitolog Zbigniew Brzezinski în lucrarea sa intitulată *Marea Tablă de Șah Supremația Americană și Imperativele sale Geostrategice*, punea acest stat ca unul dintre cei 5 pivoți geopolitici la nivelul continentului Eurasiatic, deoarece susține autorul, citez : "Azerbaijanul cu vastele sale resurse naturale de energie, este și el de importanță decisivă din punct de vedere geopolitic. Este bușonul rezervorului ce conține bogățiile baziunului Mării Caspice și ale Asiei Centrale. Independența statelor din Asia centrală ar deveni aproape nesemnificativă dacă Azerbaijanul ar fi complet subordonat controlului Moscovei".(Brzezinski, 2000, p.35) Acest citat reprezintă după părerea noastră cea mai importantă descriere a importanței statului azer pentru economia mondială, pentru că și acum după aproape 20 de ani de la lansarea acestei lucrări, importanța Azerbaijanului este aceași ca și atunci, deosebirea constă acum în faptul că Azerbaijanul este

mult mai conectat la sistemul economic mondial acum decât în urmă cu aprox 20 de ani. La ora actuală Azerbaijanul este cel mai bogat stat din Caucazul de Sud, având, conform datelor Băncii Mondiale pentru 2013 următorii indicatori:

COUNTRY AT A GLANCE

Azerbaijan

Population 9.417 million 2013

GDP $73.56 billion 2013

GDP growth 5.8% 2013

Inflation 2.4% 2013 *(http://www.worldbank.org/en/country/azerbaijan, accessed: 28 noiembrie 2015)*

După cum susține și Brzezinski în lucrarea sa , Azerbaijanul are rezerve foarte mari de resurse naturale, acestea numărând în total 40 miliarde de barili de petrol și 83 trilioane metri cubi de gaze naturale(Hacyev, 2010, p.46), resurse dovedite. Aceste imense resurse naturale au atras și investiți pe măsură, astfel pentru anul 2013 totalul Investițiilor Străine Directe (FDI) au numărat în total 10,5 miliarde dolari.*(http://www.stat.gov.az/news/?id=2215, accessed: 28 noiembrie 2015)* iar 82,6% din aceste investiții au fost direcționate spre sectorul energetic respectiv petrol și gaze naturale. Mai mult intre 1993-2010, 88% din FDI din Azerbaijan au mers spre sectorul energetic.*(http://www.state.gov/e/eb/rls/othr/ics/2013/204596.htm, accessed: 28 noiembrie 2015)*

În cea ce privește nivelul exporturilor statului azer acestea au avut pentru anul 2013 un nivel de 23,957 mild. dolari SUA, iar principalele 10 state spre care s-au îndreptat exporturile azere au fost următoarele:

1.Italia (5,989 mild dol.) 2. Indonesia (2,771 mild. dol) 3. Thailanda (1,665 mild.dol) 4. Germania (1, 356 mild.dol) 5. Israel 1, 260 mild.dol) 6. Franța (1,131 mild.dol) 7. India (1, 081 mild.dol) 8.F.Rusă (1,071 mild.dol) 9. SUA (990 mild.dol) 10. Grecia (810 mild.dol) . În ceea ce privește produsele exportate de Azerbaijan acestea sunt în proporție de

92,8 % resurse energetice și produse rezultate din resurse energetice. Spațiile cele mai importante unde se regăsesc exporturile azere sunt : Europa 54% și Asia 39%. În ceea ce privește rutele pe unde aceste exporturi sunt efectuate de Azerbaijan principale sunt 3 și anume :

- Conductele ce ajung în Turcia (BTC- 1,2 mild. barili petrol pe zi și BTE-8,8 miliarde merti cubi gaz pe an, iar din 2017 este proiectată să aibă o capacitate de 25 mild merti cubi pe an)
- Conducta Baku-Novvorosinsk (cu o capacitate de 900 mii barili de petrol pe zi dar nu funcționează la capacitate maximă)
- Potrurile Georgiene (Supsa și Poti, iar din 217 și Kuveli, toate doatate cu infrastructura necesară pentru LNG)

În ceea ce privește importurile statului azer acestea au o ierahie puțin diferită de cea a exporturilor. Aici am ales să facem o ierarhie a primelor 5 state de unde vin importurile azere, deoarece cifrele în cazul importurilor nu sunt la fel de mari ca la exporturi. Aici ierarhia este următoarea pentru 2013 : 1. F.Rusă (1,505 mild.dol) 2. Turcia (1,463 mild.dol) 3. Marea Britanie (1,333 mild.dol) 4. Germania (823 mild. dol) 5. China (566 mild dol). În cea ce privește produsele importate de statul azer acestea sunt : mașinării și echipamente electrice 25%, reactoare nucleare și părți ale acestora 18% , Vehicule, aeronave, nave, echipamente auxiliare de transport 13%, Metale de bază și articole din astfel de metale 12%. Spațiile de unde vin aceste importuri sunt Europa 57% și Asia 34%.*(http://www.state.gov/e/eb/rls/othr/ics/2013/204596.htm, accessed: 28 noiembrie 2015)*

Cifrele de afaceri ale Azerbaijanului cu primele 11 state partenere sunt următoarele : 1. Italia(6,238 mild dol), 2. Indosnesia(2,800 mild.dol), 3. F.Rusă (2,583 mild dol) , 4 Germania (2,179 mild dol), 5.Turcia (1,989 mid.dol), 6. Marea Britanie (1,818 mild.dol), 7. Thailanda (1,687 mild.dol), 8. Franța (1,556 mild.dol), 9.SUA (1,366 mild.dol), 10. Israel (1,278 mild.dol), 11. India (1,148 mild.dol). Din nou și în această privință procentele spațiilor unde Azerbaijanul are cele mai mari cifre de afaceri sunt în favoarea Europei față de Asia.

Trebuie să menționăm faptul că între Azerbaijan și F.Rusă există un important parteneriat economic în domeniul militar, domeniu ce nu l-am regăsit prezentat suficient de exact pe website-ul de statistici al Azerbaijanului, și anume, aceste două state aveau în anul 2013 un partereiat în domeniul tehnico- militar în valoare de 4 miliarede de dolari, iar în același an Rusia efectuase o livrare de armament spre statul azer în valoare de 1 mild. dolari. *(www.stratfor.com/analysis/azerbaijans-cautious-cooperation-russian#axzz3Pe9zJUA4, accessed: 28 noiembrie 2015)* De asemenea tot în domeniul militar în anul 2012 Azerbaijanul a achiziționat armament militar de la statul israelian în valoare de 1,6 mild.dolari, o cifră de asemenea importantă ce nu am reușit să o regăsesim exact în statisticile oficiale ale statului azer. *(www.stratfor.com/geopolitical-diary/azerbaijans-arms-deal-israels#axzz3Pe9zJUA4, accessed: 28 noiembrie 2015)*

În cea ce privește producția de resurse energetice, Azerbaijanul a înregistrat în anul 2013 o producție de 873,260 barili de petrol pe zi și 29 mild.metri cubi de gaz pe an, cifre ce arată potențialul energetic al acestui stat, dar în același timp și necesitatea infrastructurii de transport și a piețelor de desfacere pentru aceste resurse. Exporturile de petrol ale statului azer au fost în 2013 de 738,000 barili/zi iar în ceea ce privește exportul de gaze naturale acestea au fost de 24 mild metri cubi/an.*(www.eia.gov/countries/cab.cfm?fips=aj, accessed: 28 noiembrie 2015)*

Mai bine de 80% din exportul de petrol azer se realizează prin conducta BTC (oleoductul Baku-Tibilisi-Ceyhan), prin oleoductul Baku-Novorossinsk la ora actuală nu se transportă decât 20 mi barili/zi, iar prin oleoductul Baku-Supsa (Supsa- port georgian la Marea Neagră) se transportă 145 mii barili/zi, iar în cea ce privește gazul natural mai mult de 50% se exportă prin conducta BTE (Gazoductul Baku-Tibilisi-Erzurum). Astfel din punct de vedere al exporturilor, după cum am menționat mai sus 92% din exporturile Azerbaijanului sunt resurse de hidrocarburi, iar majoritatea acestora se transportă prin cele două conducte sud caucaziene, de aici rezultă că Turcia și Georgia sunt două state vitale pentru economia și dezvoltarea Azerbaijanului. Nu degaba între cele trei state sunt diverse parteneriate trilaterale, punctul acestora de pornire a fost Declarația de la Trabzon din 18 iunie 2012, *(http://sam.az/uploads/PDF/Az-Geo-Tr%20kitab%20a4%20for_Web.pdf, accessed: 28 noiembrie 2015)* care după părerea noastră

ISBN: 978-606-8624-21-1

este piatra de temelie a relațiilor dintre cele 3 state, relație ce s-a trensformat în parteneriat strategic.

Acum în ceea ce privește capacitățile de producție ale Azerbaijanuli acestea sunt situate aproape in exclusivitate în Marea Caspică sau zona de litoral a acestei mări, practic Azerbaijanul din punct de vedere a capacităților de producție și a rezervelor de hidrocaruri este un stat Caspic și central asiatic, Caucazul de Sud dă Azerbaijanului coridorul de transport și rutele comerciale.

(Sursa: https://www.google.ro/search?q=azerbaijan+energy&biw=1366&bih=667&source=lnms&tbm=isch&sa=X&sqi=2&ved=0ahUKEwi-8sDh7bjJAhVIvxQKHfzTD1IQ_AUIBigB&dpr=1#tbm=isch&q=azerbaijan+energy+maps+&imgrc=WVq_x1AdpK0TLM%3A)

De altfel Baku și zonele de coastă de pe malul Mării Caspice dau aproape întreg PIB-ul Azerbaijanului, Baku este într-adevăr nucleul statului azer alături de zăcămintele de la Shah Deniz situate în Marea Caspică.

Trilaterala Turcia-Georgia-Azerbaijan

Trilateralismul reprezintă unul dintre cele mai importante instrumente diplomatice pe care se bazează statul turc în atingerea obiectivelor sale de politică externă. Acest tip de format diplomatic își are bazele în interdependența economică și energetică pe care o promovează statul

turc, în vecinătatea sa estică. Trilateralismul reprezintă instrumentul geopolitic care susține eforurile Turciei în a deveni un actor geostrategic influent în spațiul Mării Caspice și în Asia Centrală.

Prima și ceea mai importantă dintre aceste Trilaterale inițiate și puse în practică de Turcia este reprezentată de Turcia-Georgia-Azerbaijan, această trilaterală este ceea mai consoalidată și actualmente își are principiile de funcționare bazate pe Declarația de la Trabzon din 8 iunie 2012. Această Declarțaie, este un tratat semnat între cele trei state prin care acestea se angajază să susțină derularea și buna funcționare a proiectelor energetice, economice și politice deja implementate și de asenmena se angajază să susțină implementare viitoarelor proiecte energetice precum și sprijinirea reciprocă în oragnizațiile internaționale.*(http://www.mfa.gov.tr/trabzon--declaration-of-the-ministers-of-foreign-affairs-of-the-republic-of-azerbaijan_-georgia-and-the-republic-of-turkey_-08-june-2012_-trabzon.en.mfa, accessed: 29 noiembrie 2015)* Acest act a fost adoptat la prima reuniune trilaterală a miniștrilor de externe din cele 3 state.

În cadrul acestei decalrații este sublinată importanța dezvolatării Caucazului de Sud, regiune situată la intersecția coridoarelor de transport și comunicare dintre Est și Vest. De asemenea se evidențiază rolul destabilizaor al conflictelor înghețate din respectiva regiune, iar patrimoniul istoric și cultural comun trebuie să reprezinte baza penrtu o bună cooperare între aceste state, mai bine zis diplomația culturală. Este evidențiat rolul major pe care îl au proiectele energetice precum conductele BTE (Baku-Tbilisi-Erzurum) sau BTC (Baku-Tbilisi-Ceyhan) dar și rolul vital pnteu transporturi pe care îl va avea calea ferată BTK (Baku-Tbilisi-Kars). Principalele organizații internaționale unde cele trei state se angajază să se susțină reciproc sau să aibe politici apropiate vis-avi de acestea sunt: ONU, OSCE, OCEMN, NATO și UE. Totodată aceste sate se anjajază să susțină suveranitate și integraitatea atât a Georgiei cât și a Azerbaijanului. Promovarea dezvoltării viitoare a relațiilor în toate domeniile, în special în domeniul comerțului, energiei, transporturilor, financiar-bancar al mediului, prin intermediul proiectelor comune și a planurilor de cooperare și, dacă este necesar prin intermediul unor mecanisme de cooperare trilaterale; reprezintă un alt obiectiv major al acestei Trilaterale. Ca principal instrument de dezvoltare a relațiilor economice trilaterale, aceste sate se vor baza pe TAG (Formatul Trilateral de Bussines Turcia-Georga-Azerbaijan). Este subliniată importanța

constituirii unui mediu favorabl pentru investițiile străine directe, precum și importa dezvoltării industriei turismului în toate cele trei țări. Domeniul agricol este unul în care cele 3 țări se angajează să dezvolte cooperarea. *(http://www.mfa.gov.tr/trabzon--declaration-of-the-ministers-of-foreign-affairs-of-the-republic-of-azerbaijan_-georgia-and-the-republic-of-turkey_-08-june-2012_-trabzon.en.mfa, accessed: 29 noiembrie 2015)* De asemenea, foarte important, cele 3 state își afirmă susținerea pentru proiectele de transport de mari dimensiuni, precum TRANCECA (Coridorul de Transport Europa-Caucaz-Asia) în cadrul politici de restaurale a Noului Drum al Mătăsii, iar în acest context este scoasă în evidență importanța deoaebită a BTK, care va avea ca extensie dezvoltarea portului Internațional Baku la Marea Caspică, subliniind că acest coridor de transport prin Transcaucazia este cel mai scurt drum spre spațiul Asiei Centrale și de Est. *(http://www.dha.com.tr/trabzon-declaration-released-after-turkeyazerbaijangeorgia-trilateral-meeting_324307.html, accessed: 29 noiembrie 2015)* Cooperarea de succes deja existentă între Azerbaidjan, Georgia și Turcia și importanța aprofundării acesteia cu scopul de a realiza noi proiecte de conducte care ar urma să transporte resurse energetice din Azerbaidjan și țările din Asia Centrală către piețele internaționale, este un alt obiectiv prioritate al acestei trilaterale. Și nu în ultimul rând, cele 3 părți s-au angajat ca începând cu 2012 să se întocmească un plan de acțiune la fiecare doi ani, pentru a se putea coordona mai bine acțiunile statelor implicate. *(http://www.mfa.gov.tr/trabzon--declaration-of-the-ministers-of-foreign-affairs-of-the-republic-of-azerbaijan_-georgia-and-the-republic-of-turkey_-08-june-2012_-trabzon.en.mfa, accessed: 29 noiembrie 2015)*

Din punct de vedere geostrategic și geopolitic, această Trilaterală Turcia-Georgia-Azerbaijan, reprezintă pentru puterea de la Ankara cel ami fiabil instrument pentru ca Turcia să poată să consolidezea dependența Azerbaijanului și Georgiei de ea, prin implementarea proiecteleor energetice iar pe lângă asta, Turcia are posibilitatea de a-și propaga foarte puternic influența în Azerbainjan și regiunea Mării Caspice prin intermendiul cării ferate BTK. Putem susține că rolul de pivot geopolitic al Azerbaijanului, așa cum acesta a fost prezentat de

ISBN: 978-606-8624-21-1

Brzezinski, se vede cel mai clar în rolul pe care îl are Azerbaijanul în această trilaterală.

Piață de Desfacere pentru resurse naturale
Spațiu Producător de Resurse sau potențial producător
Spațiu Geostrategic cheie pentru rutele de transport energetic
Poli de putere ai axei Nord-Sud

(Sursa: https://www.google.ro/search?q=azerbaijan+energy&biw=1366&bih=667&source=lnms&tbm=isch&sa=X&sqi=2&ved=0ahUKEwi-8sDh7bjJAhVIvxQKHfzTD1IQ_AUIBigB&dpr=1#tbm=isch&q=Eurasia+map&imgrc=OIpFAQGzz7iygM%3A)

Al treilea punct foarte important este reprezentat de consolidare relațiilor economice, politice și culturale dintre cele trei părți, fapt ce arată foarte clar încadrarea acestei trilaterale în cadrul conceptului Strategic Depth,susținut de Davutoglu. De fapt această Trilaterală este singura formă diplomatică și politică unde Turcia este cu adevărat centrul de putere, care atrage și propagă din punct devedere economic și politic influența în Transcaucazia și Marea Caspică. Prin această trilaterală, Turcia își asigură un coridor, chiar dacă nu foarte sigur din punct de vedere al stabilității, spre Marea Caspică, deoarece atât Georgia cât mai ales Azerbaijanul sunt la ora actuală foarte dependente de proiectele trilaterale implementate până acum sau care unrmează să se implementeze de acum încolo, vezi TANAP (Conducta Trans-Anatoliană).

Prin intermendiul acestei Trilaterale, statul turc își asigură cooperare cu Azerbaijanul, prin intermediul Georgiei, face Georgia destul de dependentă de proiectele a căror baze sunt Azerbaijanul și Turcia, asigurându-și astfel disponibilitate Tbilisiului în relații cu cele două state turcice și în final, Turcia obține acea poartă de intrare (gatteway) ca să folosim un termen al lui Saul B. Cohen,(Cohen, 2003, p.156) spre Azerbaijan și M Caspică, poartă de intrare pe care din

punct de vedere economic o poate controla, așadar prin această trilaterală putem observa poziția consolidată a Turciei în Transcaucazia, din punct de vedere Geoeconomic.

BIBLIOGRAPHY:

1. Agadjanian Alexander, Jödicke Ansgar, Zweerde der van Evert; *Religion, Nation and Democracy in the South Caucasus (Routledge Contemporary Russia and Eastern Europe Series)*, publisher Routledge, Washington D.C 2014

2.Bărbuț Marcel Dan; *Strategia Energetică în contextul securității moderne*, editura Top Form, București 2012

3.Brzezinski Zbigniew; *Marea Tablă de Șah, Supremația americană și imperativele sale geostrategice*, editura Univers Enciclopedic, București 2000

4.Buzan Barry, Waewer Ole, Wilde de Japp; Securitatea un Nou Cadru de Analiză, editura CA Publishing, Cluj-Napoca 2011

5.Cohen Ariel, Hamilton E. Robert; The Russian Military and the Georgia War: Lessons and Implications, publisher Strategic Studies Institute, New York 2014

6.Dobrescu Paul, *Geopolitica*, editura Comunicare.ro, București 2003

7.Friedman George; *Următorii 100 de Ani*, Previziuni Pentru Secolul XXI, editura Litera, București 2009

8.Geopolitica, Rezivstă de Geografie Politică, GeoPolitică și Geostrategie, Anul IX, nr. 40 (2/2001), Azerbaidjan, Actor geopolitic regional, editrua Top Form, București 2011

9.Gray S.Colin,Sloan Geofrey; *Geopolitics, Geography and Strategy*, publisher Frank Cass Publishers, Washington D.C 1999

10.Editor Haas deMarcel; *Geo-strategy in the South Caucasus Power Play and Energy Security of States and Organisations*, publisher Karin van Egmond, Hague 2006

11.Haciyev Iqbal; *Realațiile Republicii Azerbaijan Cu Statele Din Asia Centrală, Geopolitica Spațiului Caspic și Central Asiatic (1991-2003)*, editura Top Form, București 2010

12.Ismailov Eldar, Papava Vladimer; *The Central Caucasus- Problems of Geopolitical Economy*, publisher Nova Sience Publishers INC, New York 2008

13.Ismailzade Fariz, Howard E. Glen; *The South Caucasus 2021: Oil, Democracy and Geopolitics*, publisher Jamestown Foundation, Washington D.C 2012

14.Jinga Bianca, Pocan Delia, Ion Robert; *Caucasus: The Long Way for Powder Plots to Stability*, editura Politeia, București 2004

15.Kapidze I. Alexandro; *Caucasus Region: Geopolitical Nexus?*, publisher Nova Science Pub Inc, New York 2008

16.Luttwak N.Edwaed; *From Geopolitics to Geo-Economics: Logic of Conflict, Grammar of Commerce*, publisher Center for the National Interest, Washington D.C 1990

17.Coordonatori Maior George Cristian, Konoplyov Serghei; *Cunoașterea Strategică în Zona Extinsă a Mării Negre*, editura RAO, București 2011

18.Mankoff Jeffrey; *The Big Caucasus Between Fragmentation and Integration*, publisher Center for Strategic and International Studies, Washington D.C 2012

19.Nye S. Joseph; *Viitorul Puterii*, editura Polirom, Iași 2012

20.Racheru Ileana, Secrieru Stanislav, Grămadă Angela; *Caucazul de Sud după 20 de ani, Regimuri politice, securitate și energie*, editura Curtea Veche, București 2012

21.Serebrian Oleg; *Geopolitica Spațiului Pontic*, editura Cartier, Cluj-Napoca 2006

22.Trenin Dimitri, *The End of Eurasia. Russia on the Border Between Geopolitics and Globalization*; publisher Carnegie Endowment for International Peace; Moscow 2001

23.Wall de Thomas; *Black Garden, Armenia and Azerbaijan trought Pace and War*, New York University Press, New York 2002

24.Zăpârțan Petru-Liviu; *Geopolitica în Actualitate*, editura Erikon, Cluj-Napoca 2009

www.dha.com.tr

25.www.eia.gov

26.www.eliamep.gr

27.www.eurasianet.org

28.www.mfa.gov.tr

29.www.sam.az

30.www.stat.gov.az

31.www.stratfor.com

32.www.think-railways.com

33.www.tititudorancea.ro

34.www.trend.az

35.www.worldbank.org

DISCOURSE AS A FORM OF MULTICULTURALISM IN LITERATURE AND COMMUNICATION
SECTION: SOCIOLOGY, POLITICAL SCIENCES AND INTERNATIONAL RELATIONS ARHIPELAG XXI PRESS, TÎRGU MUREȘ, 2015,
ISBN: 978-606-8624-21-1

THE EFFICIENCY OF THE CONFESSIONAL EDUCATION IN SATU MARE AND BIHOR COUNTIES` HUNGARIAN CONFESSIONAL HIGH SCHOOLS

Szilagyi Georgina

PhD, "Partium" Christian University of Oradea and Gyorbiro Nora

Abstract: The confessional education as a research topic has been widely marginalized throughout the twentieth century both by the representatives of sociology and educational sciences. However, findings of Coleman and other pioneers, who proved the confessional education through its value and community based character can successfully outweigh the negative effects of disadvantaged socio-economic family background in the case of high school aged pupils, turned it into a major research topic. In our paper we will focus on the confessional education with Hungarian teaching language in Bihor and Satu Mare countries and we will analyze if such a social-capital increasing effect can be noticed in the cases of these five schools, in concordance with Coleman`s original theories and findings.

Keywords: confessional education, secular education, social capital, school performance

One of the most controversial topics of sociology of education is the issue related to school performance factors. European educational policies underline the fact that success or failure in current conditions are far from being a purely individual matter, but they are covering a much larger framework of interests, the one of the whole society.

In the current context of the education the issues of equality of chances and school abandoning are especially important. The issue of the equality of chances have been a key research issue eversince sociology has been professionaly evolved itself with its own methodology and way of analysis. This stands as starting point to some of the most relevant

ISBN: 978-606-8624-21-1

sociological theories, like social stratification, social mobility, status-related resources and many others.

With regard to school success factor, the opinions of specialists fall into two large categories. On the one hand those who argue and demonstrate that academic success is a result absolutely dependent on socio-economic factors.

Three analysis levels can be differentiated here:

1.-economic development of the country or the region, according to the authors Jimenez and Castellanos (2010)

2.- infrastructure related elements and equipping the school in the opinion of Wongsurawat (2011) and Qian (2010)

3-socioeconomic status and family status of origin (SES) according to Chiu, Xihua (2008) and McConney, Perry (2010)

On the other hand there is a rich literature on the factors, processes, which act within the educational institutions that determine school performance. Among these factors are: school atmosphere, the freedom of students to assert their options individually and to choose independently their curricula, etc.A special research topic is the issue of religious education, where the emphasis is placed on group atmosphere.

The main sources of specialized literature, mostly from The Netherland and from the United States suggest that the confessional schools have the potential to become more performing than the secular ones, and in this narrative the reason is that they are considered to be belonging to the sphere of the private education with an elite character.

The research conducted by Coleman (1988) and Carbonaro (1999) transformed the study of religious education, which was until then an area somewhat isolated, peripheral study, had a modest interest for research in one of the areas most researched in the US, but also globally, because for the same period in general belief of the field was that the chances of social mobility

of those who come from an unfavorable familiar environment presents limited growing opportunities for mobility, which is markedly reflected in school performance.

In this context Coleman's and Carbonaro's research have identified a subsystem of social action, religious education, where children with unfavorable background managed to achieve superior performance compared to those with the same status, schooled in public or private system.According to Coleman, in a group dominated by certain accepted and promoted values by all group members form a dynamic and a mechanism that is capable of producing added value (called by the author social capital) that is able to counteract the cultural disadvantages that come from the socioeconomic background of students, enabling upward mobility.Professional interest of sociologists and educators turned to the question: how to identify and describe the action mechanisms of these schools, which attributes added value so obvious that question the dominant beliefs up to this moment?

This issue takes on meanings of particular interest in the context in which it appears with certainty the fact that, as in all the post-Soviet education and research are underfunded areas, funds allocated for these purposes expressed on the gross domestic product (GDP) is situated below the percentage of European Union (Wigger, 2010).This fact reflects also in the absence of higher institutions of lists with the best universities in the world. It is obvious that in countries with significantly smaller territories, where funding of the system is more generous, (GDP is higher), there are more efficient universities (Stolz, Hendel, Horn, 2010).

Based on this finding that on the plan of the entire system, the quality of education relates to financial resources allocated to this sector it seems that we have modest expectations if the financing of this sector remains at this level. In this case an adequate and in the same time a saving solution would be to identify resources that can produce favorable results replacing material resources. Such resources appear to be such as those raised by Coleman: community resource, the resource of solidarity etc.

The issue of the importance of the effectiveness of the education system appears increasingly larger in the current conditions of free movement of labor force within the European Union and knowledge based society. In these conditions education performance is one of the

main pillars of guaranteeing equal opportunities for labor force on the global market.Comparative studies done in recent years in countries of Central and Eastern Europe on the performance of Hungarian religious high schools (Pusztai, 2008) reported that unlike religious high schools in Hungary and Ukraine, where the added value of these schools is evident in all the studied cases, in regions of Transylvania that were included in the study, the performance of these schools shows a different spectrum. Research cited did not extend to the analysis of the causes that led to this differentiation. This fact seeks to fill this paper by the proposed objectives.

Our researches have been carried out in the years 2014-2015 in two north-western countries in Romania, in the Romanian-Hungarian border area. The area has, on the Romanian side of the border a rather extended area (cental northern part of Bihor county and souther-western part of Satu Mare county) which has predominantly ethnic Hungarian population majority. This is also reflected in the fact that we could identify five mid-level schools where the teaching language was exclusively Hungarian (but the teaching curricula included of course Romanian language and grammar). We intentionally extended our research into these schools only, in order to get comparable results with the ones carried out regularly by the Center for Higher Educational Researches in Debrecen, Hungary (Pusztai, 2008). As a control group we picked 4 secular schools, carrying out the research on the same age groups. This gave us the possibility to statistically analyze the differences which are relevant for our research topic.

The applied research methods have been on the one hand dominantly the interrogative techniques and on the other hand the document analyses. We used both qualitative and quantitative approaches. The quantitative approach meant survey research, on a sample of 540 pupils from the four high school years (in five confessional schools) and a sample of 460 pupils, in all the four high school years from four secular schools. They were selected randomly from official school lists, and the quantitative data were analyzed by the SPSS statistical software.

The major dimensions of the survey research were the followings: social, economic, cultural status of the origin families, financial situation of the families, the structures of the families, the motivation and reasons of school choice, the school relations and group atmosphere,

the level of religiosity of the pupils and of their parents, the relation with the confessional community in the case of confessional schools, future plans after leaving high school, especially focused on the furture studies.

The qualitative research methods included structured interviews with teachers and parents. Untill now there have been carried out a total number of twelve interviews. Another appliet method has been the qualitative interview realized among pupil groups. So two focus group interviews have been realized in each high school.

In the frame of the document analysis we focused on the school performances achieved in the 9th, 10th, 11th and 12th school years. After classifying the pupils individually, we classified the schools along two indicators. As for the performance indicator we calculated the share of students who had a school year average mark of at least 9 (on a scale from 1 to 10) while the exam-passing indicator we analyzed what percentage of the students pass the school leaving exam at the end of the 12th form.

The research hypothesizes were the following:

1. We assume, that in concordance with the findings of Pusztai, our research findings will indicate a significantly larger share of pupils with disadvantaged family background in the confessional schools in comparison with the background of the secular high schools.

2. We Assume, that due to the confessional characted of these institutions
   a. most of the students live their lives consciously according to the regional prescriptions and indications
   b. most of the students chose confessional education because of their own or their parents` religiosity.

3. In concordance with Coleman`s theory we assume, that in our case we will also found proven that the students with disadvantaged family backgrounds from the confessional schools present better school performances than their counterparts from secular schools with similarly disadvantaged family background.

Preliminary results

In a first stage of the results' assessment have emerged conclusions that are likely to change the original plan of research.At an early stage of analysis it appears clear that institutional performance factors are differentiated by certain criteria that appears to be independent by the so called - group atmosphere - based on collective values-reported by Coleman.

Comparative analysis of the socio-economic background of the students in the two counties appears to show a differentiated picture.It turned out that the pupils from the confessional schools show similar cultural level but significantly more disadvantaged family background in comparison with their counterparts from the secular education. It seemed very interesting to see the differences among schools belonging to the same confession but in different regions.

Contrary to expectations, this differentiation does not occur depending on the confessional specific of the Hungarian educational institutions, but it seems that the motivational factor of choosing of high schools, especially by parents, has the primary role in differentiating performance. The difference in performance between two schools of the same denomination in different counties can apparently be explained by the different status, which the institutions have in local public opinion. In case of the efficient high school, the observed added value is apparently not coming from the religious specific but it is linked to the tradition of local high school performance, which later turned into religious guardianship. In this case performing high school has preserved the local elite status and the motivation of parents to enroll their children in this school appears to be primordial in dual aspect: elitist school traditions and moral values.

In case of two schools of the same kind in the other county, relatively poor efficacy reflected by the mentioned indicators, it seems that comes from specific motivations and expectations of parents towards newly established religious institutions, without traditions and experience in this field.

In the cases of these schools, parents' primary expectations are focused on helping the school to keep students in the flow of education and dropout prevention. Common value consistency

within these groups seems to affirm with difficulty only by the efforts of teachers in this regard and seems not to present an element of strengthening institutional efficiency.

Having in mind that hypothesizes presented by us are only partially confirmed, research should be focused on other parameters, which initially escaped our attention.

BIBLIOGRAPHY:

1. Carbonaro, W.J. (1999). Opening the Debate on Closure and Schooling Outcomed. American Sociological Rewiew 64, 682-686.

2.Chiu, M. M., & Xihua, Z. (2008). Family and motivation effects on mathematics achievement: Analyses of students in 41 countries. Learning and Instruction, 18 (4), 321–336. , 77 – 91.

3.Coleman, J.S (1988). Social Capital in the Creation of Human Capital. American Journal of Sociology, 12, 95.-120

4.Jimenez-Castellanos, O. (2010). Relationship between Educational Resources and School Achievement: A Mixed Method Intra-District Analysis. The Urban Review, Volume 42, 4, 351-371.

5.McConney, A., & Perry,L. (2010). Socioeconomic status, self-efficacy, and mathematics achievement in Australia: a secondary analysis. Educational Research for Policy and Practice, 9, 2

6.Pusztai, G. (2008). Resources of Student Achievement Surplus in Religion and Values in Education In Central and Eastern Europe. CHERD,16. 299-315.

7.Qian, H. (2010). Talent, creativity and regional economic performance: the case of China. The Annals of Regional science. Volume 45, 1, 133-156.

DISCOURSE AS A FORM OF MULTICULTURALISM IN LITERATURE AND COMMUNICATION
SECTION: SOCIOLOGY, POLITICAL SCIENCES AND INTERNATIONAL RELATIONS ARHIPELAG XXI PRESS, TÎRGU MUREȘ, 2015,
ISBN: 978-606-8624-21-1

DEMOGRAPHICAL CHARACTERISTICS OF THE WESTERN-ROMANIAN COUNTIES` HUNGARIAN POPULATION

Gyorbiro Andras

PhD, "Partium" Christian University of Oradea

Abstract: The revolution from 1989 and the following transition towards market based capitalism and democracy, the alternation of the structure and policies brought in new tendencies in terms of demographic behavior too in Romania. A sudden fall has been noticed in the terms of fertility rate and other phenomena also appeared which created a new situation to face. Within this context we focus in this paper on the country`s ethnic Hungarian minority, especially on the Hungarian population of Western Romania, who live along the border in Bihor, Satu Mare, Arad and Timis counties.

The decrease in fertility rate, the increasing figures of emigration shaped the size of this population, but beyond the facts we will create a narrative and interpretational frame in which we can understand more profoundly the basic dynamics of these demographic processes.

Keywords: Hungarians in Romania, demography, fertility rate, emigration, reproduction rate

We can affirm with confidence, that the demographical tendencies which characterize the Hungarian minority in Romania are well researched and properly documented. As in the case of all major demographical tendencies, the regular censuses held in every ten year in Romania always serve as a starting point and also as a feedback for the various analyses carried out by demographers. Besides that, the National Institute for the Minority Related Researches from Cluj-Napoca has published regularly scientific papers on such issues, and so has the Hungarian Institute of Population which has also conducted researches with comparative aspects related to

the differences between the Hungarian and Romania`s ethnic Hungarian populations` demographical behavior (Spéder, 2009).

The year 1989, which was crucial in all major aspects for Romania marks a milestone in the demographical evolution of the country`s ethnic Hungarian minority. We can mention two major alternations which proved to be long lasting tendencies but had their roots in this period. The first thing that we intend to mention is not specific to the ethnic Hungarians, but a rather common phenomena which took place in all the countries which left behind communism and continued in the frame of democratic market capitalism. With the fall of the communist dictatorship the rigorous birth control carried out by the state authorities was over, and the young couples who chose a more conscious family planning could involve all the modern means which their counterparts had already used for decades in the free world. As a result, the condoms, contraceptive pills, spirals and other birth-control related means became not only permitted but widely used and tolerated.

Another social aspect which changed profoundly the demographic tendencies and meant and an end of the period from the end of the second world-war until the late 1980's, was the fall of the new structures and the slow formation of the new ones in the period 1989-1990. This transition had rather serious economic consequences, the most hurting and the most media-covered has been the massive decrease of the production and mining sector, leading on the one hand to the shutting down of hundreds of factories and on the other hand to the unemployment of ten thousands of miners and former factory workers. These events reached the Romanians as a shock and in this context there's little to wonder that rather few of them felt confident in their future as much to be brave enough to take the responsibility of assuming children, so the postponing of the family-founding, which is a lasting tendency had its roots back in the early 1990's in the context of the general uncertainity.

Another impact that influenced the demographical evolution of the ethnic Hungarian community in Romania has been the gradually increasing possibility to migrate to Hungary, which was especially intense in the region which we focus on in the current paper, North-Eastern Romania. The reasons have been different, but the two main aspects were the hope for higher

living standards and to some extent the possibility of reunion with family members living in Hungary, but the first factor can be described mostly as dominant (Pongrácz, 2009).

In this paper we put into context the demographical figures available for the ethnic Hungarians in Romania, the time-span of the research including data from 1990 till 2015 and we also analyze from various approaches the most characteristic demographic tendencies which can be observed in the case of the Hungarian communities along the Hungarian border, including Bihor, Satu Mare, Arad and Timis counties.

The regional and global context of the Romanian ethnic Hungarians` demographic behavior after 1989

In order to understand more profoundly the transition which affected not only Europe, but the whole western with more or less the similar patterns, it is worth to put into context all these processes. Among demographers there`s a widely accepted consensus that the net reproduction rate`s global average level is at about 2.1, meaning, that statistically spoken each woman should give birth during her life to at least 2.1 descendants ((Weeks, 2007), so the number of population in a given country could be reproduced in intergenerational context (the + 0.1 is statistically plausible, as a compensation of the babies who die at a very young age , often before filling the age of 1, generally more common in third world countries, but thus affecting the global statistics). This only means, that the population of the country maintains its size, neither increasing nor decreasing. Of course, there is another, more and more common source of population increase or decrease, which is the migration, which can easily outweigh the natural population reproduction tendencies.

This border- value of the total fertility rate (2.1), which assures the sustainability of the population size is not achieved in any countries of the European Union. The closest is France and Ireland, with values of 2.0, slightly in front of Sweden and Finland, with 1.9 and 1.8 (World Population Prospects, 2015). The only European country, however not member of the European Union is Iceland with its value of 2.1, just enough to maintain the population size, but the avarage of the European Union member countries` fertility rate moves around 1.45 (World Population Prospects, 2015). The case is remarkably worse in Central and Eastern Europe, in the

case of the countries which mostly joined the European Union after 2004. The highest fertility rates can be found in Sub-Saharan Africa, where most of the countries have a total fertility rate value over 5.00, while the countries boosting with the highest total fertility rate in the world are also in this region. The leader of this list is the state of Niger with a total fertility rate of 7.6, and all the top ten countries (all from Sub-Saharan Africa) have a value over 6.00, and these values also rise the world average to the figure of 2.5 despite the low European and generally speaking western-culture related figures ((World Population Prospects, 2015).

The reasons which explain the gradually decreasing European and Western total fertility rate values and the galloping values delivered by the Sub-Saharan nations are complex and the limits of this current paper don`t permit the detailed presentation of the various, complex reasons. The two most complex tendencies are however accepted by general approval from the world leading demographers, these being on the one hand the lack of family planning methods and attitudes in these African societies, and on the other hand, as there are hardly any forms of social insurance and pension system, having a large number of children is the single possible insurance for the people as they can hardly count on any help from the central care system when they will become elderly (McFalls, 2007).

In the case of Romania, the total fertility rate is far from the average of the European Union, 1.45, let alone from the reproduction rate value of 2.1 or the world average total fertility rate of about 2.5. Below we can see, how the total fertility rate of Romania has been quite stable during the period 2000-2009, with a significant setback in 2010, likely having to do with the global economic crisis, the effects of which became hurting on level of the population in 2009, resulting in uncertainty, which according to the widely accepted demographical theories is one of the key reason for postponing or cancelling birth giving (Klein, 2004).

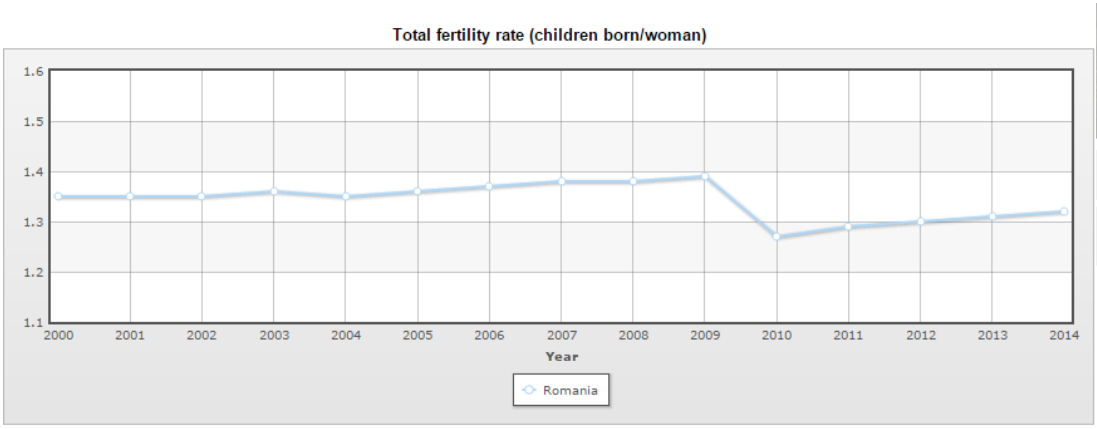

Country	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Romania	1.35	1.35	1.35	1.36	1.35	1.36	1.37	1.38	1.38	1.39	1.27	1.29	1.3	1.31	1.32

(Source: http://www.indexmundi.com/ -datas based on the CIA World Factbook 2015)

As Spéder (2009) discovered, the demographical behavior of the ethnic Hungarians from Romania is in many aspects similar to the population from Hungary (the two main differences can be observed in the relatively low fertility of the females with university diplomas and the often notived earlier age when it comes to giving birth to the first baby, but also a significant ratio of delay or cancel in terms of the second one) we should also take a look to the figures of Hungary. Another reason why this is worth to check is that recent studies have proved that a large share of the media consumption among the ethnic Hungarians from Romania is from Hungarian websites and TV programs, thus the value-shaping effect of these can be rather significant within this community.

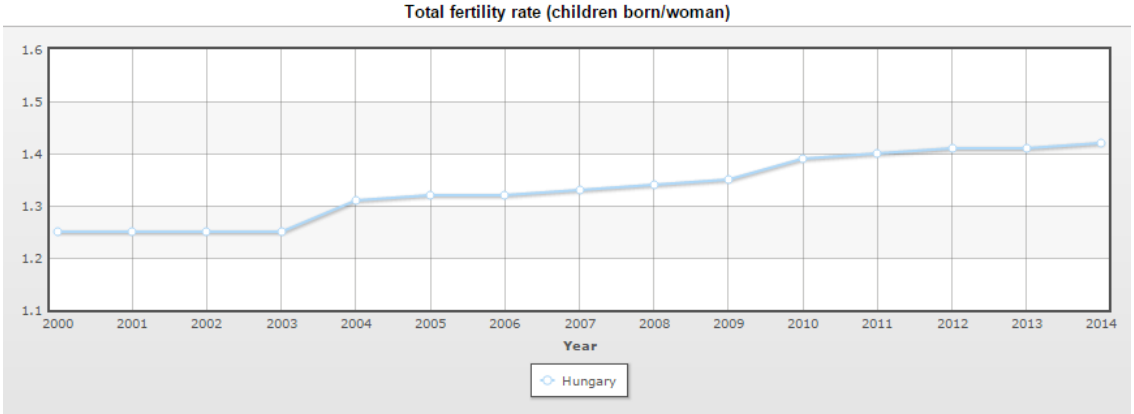

Country	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Hungary	1.25	1.25	1.25	1.25	1.31	1.32	1.32	1.33	1.34	1.35	1.39	1.4	1.41	1.41	1.42

(Source: http://www.indexmundi.com/ -data based on the CIA World Fact book 2015)

In the case of Hungary, we see slightly higher values in terms of total fertility rate, but it seems more relevant (as the difference isn't truly significant) that there is no setback, we can even see a modest increasing tendency. A plausible explanation can be that the period after 2010 brought a new government with a dominant 2/3 majority, and curiously in the history of western democracies, the same party could repeat this electoral performance in 2014, showing a wide social confidence in the strategies and approval of the main directions of the government (and also the lack of viable alternatives). This positive thinking in social dimensions might be reflected in the lack of setbacks in terms of childbirths. However, we believe that as the difference is within a range of 0.1, this does not influence significantly any possible difference as side effect on the fertility of the ethnic Hungarians from Romania in comparison with the majority ethnic Romanians in the country.

Demographic behavior of the ethnic Hungarians in Western Romania

As the first census in Romania after the fall of the communist regime took place in 1992, relying only on official data, we can analyze the demographical evolution of the Hungarian community from Romania in the time span from 1992 to 2011. In these 19 years the loss of the community in quantitative perspective was quite significant, as compared to the 1992 figure of

1,624,959 Hungarians in Romania, two decades later their figure was lower with 397,336, meaning a total loss of 24,46% from the starting figure from 1992, so almost a quarter of the population disappeared from the statistical evidences (Kiss-Barna, 2012).

Researches carried out in the last two and half decades have scientifically and convincingly proven that there can be identified two main reasons which are responsible for this decrease: decreasing fertility rate and emigration. Both factors are valid reasons for the population decrease not only in the case of ethnic Hungarians but for the total population of Romania, however, there are some peculiarities which characterize primarily the Hungarian community both in quantitative and qualitative approach.

As a general phenomenon for Romania, the fall of the total fertility rate happened very shortly after the fall of communism, as in 1988 the fertility rate was 2.4, as a result of the restricted access to birth-control methods, but giving birth and having at least two children was also one of the fundamental social expectations and norms of the society in that time (Muresan-Hoem, 2010). As this fell to the value of 1.5, it resulted in a long lasting negative natural reproduction figure, meaning that the number of annual deaths is higher than the number of annual births. For example, in the period 2002-2011 in Romania, the total numbers of deaths was with 416,146 higher than the total number of births. Similarly, in the case of the Hungarian minority in the same period there has been a minus of 66, 870. However, looking at the figures in terms of population shares, there's a significant difference, as this loss was of 1.9 percent among the Romanians and 5.2 percent among ethnic Hungarians, so the deaths outweighing births caused a three times higher decrease in population numbers (Kiss-Barna, 2012).

The other key issue has been the emigration, especially since 2004, the year when travel restrictions into the vast majority of European Union member states were lifted, thus we believe that the real emigrational milestone was this year, not 2007 when Romanian joined the EU officially, even if the migration wave exploded only after residing in any other member state without any special permission or visa became a basic law for all Romanian as fresh citizens of the European Union. For Hungarians, there can be identified two major waves of migration, with different patterns and destinations.

Firstly, in the first years after the revolution, as many families decided to move to Hungary, on the one hand because they believed that they could reach higher living standards and also that they would not suffer from disadvantages they believed they could have suffered from as members of an ethnic minority group in Romania (Szilágyi, 2007). On the other hand, the decision of the Hungarian Government in 2010 about giving the possibility of applying for Hungarian citizenship to all ethnic Hungarians in Romania resulted in the fact that a large share of them started to possess Hungarian passport too, and the most important collateral benefit of it was that even if the German and British (and several other) labor market access was restricted for Romanians as fresh EU citizens, the Hungarians could apply for jobs with Hungarian passport on equal basis with local applicants. This caused a second migration wave, which has been lasting since end of 2010.

However, there's another aspect of the migration, which is quite recent, as has to do with the fact that since Romania became member of the European Union, crossing the border on a daily basis became possible. This is not only reflected in many people from Western Romania (including several ethnic Romanian families too) buying houses in Eastern Hungary due to the difference in real estate prices, another important factor which largely can determine the future of generations is that there's been a remarkable share of Hungarian families who decided to send their children to high schools in Hungary, and not in Romania (Szilágyi, 2008). The reasons can be complex, Márton (2012) believes that there's still an optimistic expectation in terms of the Hungarian living standards.

As for the numbers, in the specific counties which we listed as belonging to Western Romania, in the following table we will show the aggregate regional number of the ethnic Hungarians, measured by the three censuses, indicating the numeric and percentage-ratio based decrease of the population.

	1992	**2002**	**2011**
N	453848	390758	325594
ΔN (1992-)		-63090	-128254

Δ %(1992-)		-13.9%	-28.26%

The change of population in the Western European counties (Bihor, Satu Mare, Timis, Arad, Caras-Severin)

Own data collection

We can only put these number into context, if we check the situation in terms of population loss for the whole ethnic Hungarian community in Romania, where the loss of population during these 19 years was slightly under this -28.26% figure, -24.46.%. It is very likely, that having also in this region a rather homogeneous area of ethnic Hungarians (mostly covering the Northern Bihor and Southern Satu Mare), the difference originates mostly from the area's emigrational potential due to its proximity to the border and due to the possibility of crossing the border with far less difficulties than before.

Conclusion

In our paper we put into context the demographical evolution of the Ethnic Hungarians in Romania. We started by presenting the most important demographic tendencies of our times, focusing also on the possible socio-economic reasons. In the specific case of the decreasing population size of the ethnic Hungarians in Romania, we separated the tendencies, in order to prove, that the population loss is also influenced, among other factors by the geographical situation of the region (in our case Western Romania) and by the legal-administrative conditions too.

BIBLIOGRAPHY:

1.Kiss, T.- Barna, G. (2012). *Népszámlálás 2011. Erdélyi magyar népesedés a XXI. század első évtizedében.* In Műhelytanulmányok a Románia-i kisebbégekről (2012). Nemzeti Kisebbségkutató Intézet, Cluj-Napoca

2.Klein, H. (2004). *A Population History of the United States.* Cambridge, Cambridge University Press

3.Márton, J. (2012). *A 2008.-ban és 2009.-ben érettségizett romániai magyar diákok továbbtanulása.* Educatio folyóirat, 1, 87-103.

4.McFalls, J. (2007). *Population: a lively introduction.* Washington DC, Population Reference Bureau

5.Muresan, C.-Hoem, J. (2010). *The negative educational gradients in Romanian fertility*. Demographic Research, 22, 95-114

6.Pongrácz, T. (2009). *A párkapcsolatok jellegzetességei Erdélyben és Magyarországon*. In Spéder, Zs. (szerk).(2009). *Párhuzamok-Anyaországi és erdélyi magyarok a századfordulón*. Budapest, KSH Népességtudományi Kutatóintézet

7.Spéder, Zs. (ed.).(2009). *Párhuzamok-Anyaországi és erdélyi magyarok a századfordulón*. Budapest, KSH Népességtudományi Kutatóintézet.

8.Szilágyi, Gy. (2007). *Érték és iskola.* Budapest, Arisztotelész Kiadó

9.Szilágyi, Gy: (2008). *Partiumi egyetemi hallgatók Magyarország-i részképzései.* Research Report for the Hungarian Academy of Sciences

10.Weeks, J.R. (2007). *Population: An Introduction to Concepts and Issues.* New York, Macmillan

11.World Population Prospects, (2015). United Nation, New York

12.http://www.indexmundi.com/- accesed on 27.11.2015

DISCOURSE AS A FORM OF MULTICULTURALISM IN LITERATURE AND COMMUNICATION
SECTION: SOCIOLOGY, POLITICAL SCIENCES AND INTERNATIONAL RELATIONS ARHIPELAG XXI PRESS, TÎRGU MUREȘ, 2015,
ISBN: 978-606-8624-21-1

RISKS AND THREATS TO STRATEGIC ENERGY RESOURCES IN THE CONTEMPORARY WORLD

Cristian Băhnăreanu

Scientific Researcher II, PhD, "Carol I" National Defence University, Bucharest

Abstract: Energy resources, especially oil and gas, are currently the most important factor that can provide economic and social development and, therefore, they continue to be cause for both cooperation and confrontation between the actors of our times. Limiting or prohibiting access to one of these types of resources may constitute a major threat to national and regional security with serious consequences for the international system. Therefore, any economy that depends on hydrocarbons imports, regardless of its degree of development, permanently faces energy risks and threats.

In this paper, we aim to clarify a series of theoretical aspects on strategic energy resources, energy risk and energy threat and identify and comprehensively analyze the main energy risks and threats which occur or may occur in the near future at national level (focusing on Romania), regional level (focusing on EU) and international level.

Keywords: strategic energy resources, energy risk, energy threat, "energy weapon", energy security.

1. Strategic energy resources and energy risk

In 1992, the UN's *Agenda 21* stated that "energy is essential to economic and social development and improved quality of life"[1]. More than 20 years after the first Earth Summit, Member States of the Organization reaffirm in the 2012 Resolution, *The future We Want*, "the critical role that energy plays in the development process, as access to sustainable modern energy services contributes to poverty eradication, save lives, improves health and helps provide for basic human needs"[2], adding the sustainability characteristic of available energy resources.

In the following, we will use the definitions established in the specific literature to

[1] United Nations, *Agenda 21*, Chapter 9 (9.9), Rio de Janeiro, 1992.
[2] United Nations, *The Future We Want*, Article 125, Rio de Janeiro, 2012.

conceptually clarify the notions as *strategic energy resources* and *energy risk*[3]. Thus, *resources* are defined as components that satisfy different needs of humanity[4], means all quantity and quality factors of production which contributes to meeting the needs of economic and social development. We can include in that system of factors: amount of substances, organisms, energy, labor, knowledge, skills, information and capital available to the society, now and in the future.

Natural resources constitute the totality of mineral and ore deposits, available and cultivated land, forests and water available in a country[5]. They are formed as a result of natural processes and evolutions, without human intervention. In this category are included: air, water, soil, minerals, plants, animals, solar and wind energy, tides etc.

Energy resources as an important part of the natural ones are located in the 40 kilometers of the crust. Continental crust has three overlapping areas: basaltic stratum, granitic stratum, sedimentary stratum[6], where exploiting resources of coal, oil shale and tar sands, oil, natural gas and uranium.

Strategic resources are those resources without it is almost impossible to conceive the social and economic development in a certain historical period[7], namely certain and potential key resources available for achieving the strategic objectives of a state. According to the model proposed by Robert M. Grant[8], the strategic nature of a resource is given by three characteristics: extent of the competitive advantage established (scarcity and relevance of that resource); sustainability of the competitive advantage (durability, transferability and replicability); appropriability (property rights, relative bargaining power and embeddedness). Therefore,

[3] The issues of strategic energy resources and risks/threats to them was analyzed in more details in Cristian BĂHNĂREANU, *Riscuri şi ameninţări în domeniul resurselor energetice strategice*, "Carol I" National Defence University Publishing House, Bucharest, 2014.
[4] Gheorghe PREDA (Monograph ed.), Mihai MARINESCU, Gabriel NĂSTASE (Vol. I eds.), *Tratat: Valorificarea resurselor naturale. Volumul I: Bazele resurselor naturale*, International University Press Publishing House, Bucharest, 2004, p. 13.
[5] ***, *Dicţionarul explicativ al limbii române*, "Iorgu Iordan" Institute of Linguistics of the Romanian Academy, Univers Enciclopedic Publishing House, Bucharest, 1999, p. 920.
[6] Gheorghe PREDA, Mihai MARINESCU, Gabriel NĂSTASE, *op. cit.*, 2004, p. 45.
[7] Silviu NEGUȚ, *Introducere în geopolitică*, Meteor Press Publishing House, Bucharest, 2006, pp. 135-136.
[8] Adapted from Robert M. GRANT, *Contemporary Strategy Analysis*, Seventh Edition, John Wiley & Sons Ltd., UK, 2010, p. 136.

strategic resources generate a sustainable competitive advantage and include assets, organizational capabilities and processes controlled by a company (a state, in our case) that bring added value, are rare, difficult to imitate and substitute[9].

The strategic nature of an energy resource for national power and security is usually determined by political actors taking into account its economic value, military relevance, certain internal reserves, estimated surplus/deficit and concentration of the supply. Kenneth N. Waltz argues that the power in the international system is given by the distribution of different types of capabilities[10], means that the status/position of a state in the international community is associated with increasing or decreasing of its national power, with increasing or decreasing of its strategic resources. Therefore, national power is directly proportional to the ability of that state to efficiently distribute the available strategic resources, mobilizing them and using them for fulfilling and promoting the national objectives and interests.

Oil and natural gas are considered, nowadays, the main *strategic energy resources*[11] due to the important role that they have in support of economic and social development, their rarity and near future exhaustion and lack of viable alternatives of substitute them.

In this context, any definition of energy security as a strategic component of economic security include terms like "risk" and "uncertainty" and various disputes and crises, resulting in malfunctions, short circuits and interruptions of energy supplies, bring more focus to the complex issue of security of energy supply.

The *energy risk* is often associated with the possibility of events or processes that cause major disruptions in the normal functioning of a national economy, businesses activities and

[9] Jay BARNEY, *Firm Resources and Sustained Competitive Advantage*, in „Journal of Management", Vol. 17, No. 1, 1991, pp. 99-120.

[10] Kenneth N. WALTZ, *Theory of International Politics*, Addison-Wesley Publishing Company, Reading, Massachusetts, 1979, p. 129.

[11] Silviu NEGUȚ, Marius Cristian NEACȘU, Liviu Bogdan VLAD, *Geopolitica resurselor energetice strategice*, in „Impact Strategic", No. 1/2007, pp. 23-32 and Silviu NEGUȚ, *Tensiunile şi reaşezările de pe scena mondială ca factori ce influenţează criza mondială*, in „The Romanian Economic Journal", Year XII, Issue 31, March 2009, p. 80.

objectives and households interests, which ultimately can cause economic insecurity. The concept of energy risk involves some fundamental issues: a vast problematic, aimed at both sources and resources, and the prices, routes and markets; can be internal or external, but it can be generated by a combination of internal and external factors; is a constant issue facing any participant in economic processes and circuits, regardless the scale of its operations and its degree of development, particularly an economy dependent on external energy resources; can result in both economic and financial damages, once it becomes concrete; has an irreversible action, meaning that its effects, once produced, cannot be removed except with some expensive expenses; requires permanently analysis and means for prevention and control or management in the case it becomes real.

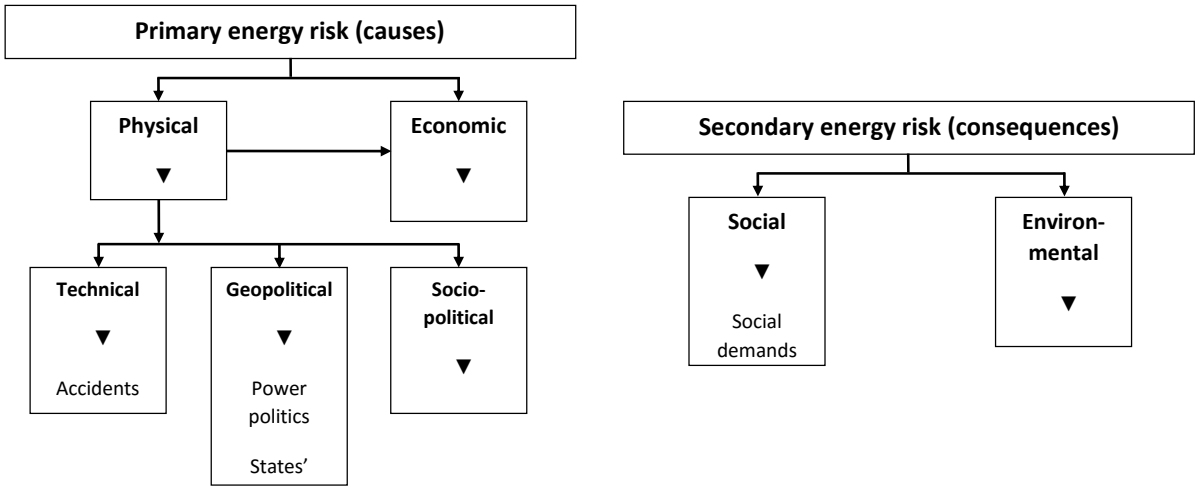

Figure no. 1: Types of energy risks[12]

The risk to the security of energy supply can occur in case of tensions and geopolitical rivalries (political risk), major changes in energy prices (economic risk) or any potential partial or total disruption of the physical flow of energy (physical risk). Political risks aims pressures of some actors on others through certain levers linked on pricing, quantity, quality, monopoly, etc. Economic risks are related mainly to the availability and accessibility of energy resources,

[12] Beatriz MUÑOZ DELGADO, *Energy security indices in Europe*, la Workshop: Economic Challenges for Energy, organised by „Fundación Ramón Areces" and „Economics for Energy", Madrid, 7-8 February 2011.

energy prices, security of supply and demand, and income stability for producers and exporters of energy, and intermediates, etc. Physical risks are arising from armed conflict, terrorism, natural or anthropogenic disasters, nationalization, geopolitical rivalries, etc.

The analysis of these risks must consider dependencies, interdependencies and interactions on the national, regional and international energy scene between actors, between markets, but also between actors, resources and markets. It is clear that external energy risks are tough to control and manage because the causes that generates them are less known or difficult to avoid.

2. Energy risks/threats at international and regional level

In contemporary literature, risks and threats to energy security are often linked to many political factors (international restrictions on the supply and technologies, sabotage and terrorism, etc.), economic factors (high or volatile prices, etc.), natural factors (scarcity of resources, extreme natural events, etc.) and technical factors (aging of energy infrastructure, technological accidents, etc.).

In its annual report, the World Energy Council[13] analyses a number of energy risks and vulnerabilities occurred at the macroeconomic level that may have an international impact. The most important are:

• *Global climate framework uncertainty* – outcome and time-horizon of global climate negotiations (i.e. the question of whether there will be a global/regional price on CO2 and if so, at what level that price would be);

• *Extreme weather risks* – increased frequency and severity of extreme weather events (e.g. floods, storms) and the impact on energy systems and infrastructure design and resilience;

• *Large-scale accidents* – potential and implication of further energy-related large-scale accidents, as Post-Fukushima nuclear disaster and Macondo oil spill, and cost impact on risk insurance;

• *Global recession* – ongoing implications of economic and financial crisis and subsequent recession, including pressure on growth rates and economic security;

[13] World Energy Council, *2015 World Energy Issues Monitor*, January 2015, p. 9.

• *Energy prices and volatility* – high volatility, relative price movements between technologies and regional differences in price levels ("security of demand" concern) affecting competitiveness and business;

• *Energy-water-food nexus* – the link expose energy supply chain to risks regarding changing water availability, including those to combat hunger;

• *Energy affordability* – high or increasing energy prices weighing on household budgets and increasing social concern;

• *Energy poverty* – 1.2 billion people are still without access to electricity, 87% in rural areas; new entrepreneurial models, creation of financing mechanisms, focused government policies to deliver solutions;

• *Cyber threats* – increased cyber vulnerability of energy systems due to increasing interconnectedness;

• *Terrorism* – physical risks affecting energy systems, infrastructure and markets.

Also, the International Institute for Applied Systems Analysis (Austria) identifies some major threats to primary energy sources in terms of robustness, sovereignty and resilience[14]. Robustness is focused on protection against disturbances originating from predictable and "objective" natural, technical, and economic factors such as resource scarcity, rapid rise of demand, aging of infrastructure, or rising energy prices. Sovereignty is focused on protection from disruptions originating from intentional actions of various actors, such as unfriendly political powers and overly powerful market agents, and implies the ability to control the behavior of energy systems and is often linked to the concept of energy independence. Resilience is focused on protection from disruptions originating from less predictable factors of any nature, such as political instability, game-changing innovations, or extreme weather events.

The oil resources are the most vulnerable in all three aspects analyzed by specialists of the Institute, although natural gas can achieve the same level of vulnerability in the near future. Depending on the perspective, the threats may be:

[14] Thomas B. JOHANSSON, Anand PATWARDHAN, Nebojsa NAKICENOVIC, Luis GOMEZ-ECHEVERII (Editors), *Global Energy Assessment – Toward a Sustainable Future*, International Institute for Applied Systems Analysis, Laxenburg, Austria, Cambridge University Press, 2012, p. 327.

• *Robustness* – resources depletion, demand outgrowing supply, extreme natural events, failures of energy infrastructure;

• *Sovereignty* – malevolent exercise of market power, political embargoes, sabotage and terrorist attacks;

• *Resilience* – technology changes, variations of climate, market volatility, regulatory changes (all shows a strong unpredictability)[15].

In this context, we can say that international energy security is endangered by six major risks and threats: depletion of oil and natural gas in the near future given their finite nature; global climate change; reduction/suspension/interruption of supply flows; price volatility and high energy costs for developing countries; using energy revenues to support undemocratic regimes; using energy as an influence tool.

On the other hand, the European Union's economic development and security hinges on a stable and abundant supply of energy resources[16]. Most likely the EU's energy vulnerability lies in the exclusive dependence of many Member States by a single external supplier of oil and especially natural gas, in this case Russia.

Although there is no consensus among politicians, economists and energy experts about the proper hierarchy of challenges to Europe's energy security in the medium and long term, we can still identify the following specific types of risks and threats:

• *Geological* – refers to the possible depletion of an energy resource. Oil and gas reserves in the EU are falling and more than three quarters of the world's hydrocarbon reserves are controlled by state companies in the Middle East and Eurasia. In addition, the growth of world energy consumption is a source of concern for the future availability of energy resources. We believe that such phenomena and processes, such concerns are legitimate, but, to some extent, exaggerated given that hydrocarbon reserves are relatively abundant in the world;

• *Technical* – includes the failure of energy systems, especially electricity ones, because of cyber-attacks, weather conditions, lack of capital investment or poor state of specific

[15] Ibidem, pp. 330-332.
[16] European Commission, *European Energy Security Strategy*, Communication from the Commission to the European Parliament and the Council, Brussels, 28 May 2014, p. 2.

infrastructure. The electricity failure in September 2003, which affected a main part of Italy population for almost 9 hours, and blackouts in November 2006, originating in Germany, which affected 15 million European households, proved the possible consequences of such technical issues;

• *Economical* – mainly covers erratic fluctuations in prices of energy products on specialized markets caused by imbalances between supply and demand, speculative actions and abuse of market power. On the one hand, the increase in hydrocarbon prices creates monetary and trade imbalances between energy-producing countries and energy-consuming countries, which particularly affects the economy of the latter. On the other hand, the decrease in energy prices tends to reduce the capacity building investments in energy-producing countries, leading to the emergence of new bottlenecks in the supply of oil and gas;

• *Geopolitical* – relates to potential government decision to suspend energy supplies because of deliberate policies, civil conflicts, war and terrorism. Security of supply is threatened by political instability in exporting regions where civil wars, local conflicts and terrorism were often the cause of temporary destruction of energy facilities and infrastructure. In addition, the extensive state intervention in the energy industry in most producing and supplying countries increases fears that energy will be increasingly used as a political weapon to impose interest;

• *Environmental* – refers to the potential damages caused by accidents (oil spills or nuclear incidents) or emissions such as greenhouse gas emissions. Currently, Brussels put special emphasis on ways to reduce greenhouse gas emissions from burning fossil fuels, which continues to dominate the EU's energy mix.

A first distinction is the fact that risks and threats to EU's energy security differ depending on the time interval. On short-term a major concern relates to the disruptive effects of a shock of strategic energy resources prices or an unexpected reduction/suspension/interruption of supply due to some geopolitical conditions, accidents, extreme weather events, terrorist attacks or technical failures. In the medium and long term, the emphasis is on the availability of abundant energy supply that allows for stable and sustainable economic development.

Another distinction is the fact that the EU is facing energy risks and threats both internally and externally. Firstly, all aspects of dependence on energy imports belong to the category of

external risks, including geopolitical issues, international transit or technical problems in non-EU countries. Secondly, uncertainties about European demand for energy, infrastructure, energy policy guidelines and institutional developments concerns the internal energy insecurity.

In this context, the European Union as the largest consumer of energy continues to have a very vulnerable position in the global market. The dependence on Russian energy resources and increased energy risk and threat as the economy grows, concerns Brussels at the highest level. On the one hand, European energy policy has been continuously adapted in recent years to new geopolitical, geoeconomic and geostrategic realities in order to provide, in a much more integrated way, the supply of affordable energy, respecting market mechanisms, promoting energy efficiency and environmental protection. On the other hand, the Member States' energy interests and the delay in implementing European strategies and action plans undermines the process of ensure sustainable, competitive and secure energy.

3. Energy risks and threats at national level

Currently, any analysis of the risks and threats to Romania's energy security must start from a simple reality: national reserves of hydrocarbons are reducing continuously and Russia remains the main source to cover the energy deficit of our country.

With the accession to the European Union, the authorities in Bucharest have prepared and approved a new *Energy Strategy of Romania for the period 2007-2020*[17], whose main scope and objectives were fully consistent with those outlined in EU's energy strategy at that time.

According to the document, the most important *risks and vulnerabilities*[18] of the Romanian energy system are: the limited amount of internal reserves of oil, natural gas and uranium if no new major deposits will be discovered; the hydrocarbon price volatility in international markets; the trend of changing climate characteristics and hydrological regime instability; the possibility of negative effects on competition in the European energy sector, due to the concentration trends in energy industry; the uncertainties about the evolution of energy consumption and economic

[17] Romanian Government, *Hotărâre privind aprobarea Strategiei energetice a României pentru perioada 2007-2020*, in "Monitorul Oficial", Part I, No. 781, 19 November 2007.
[18] Ibidem, p. 16.

recovery; the existence of arrears to some energy companies; the lack of effective fiscal instruments to support investment in energy efficiency programs and development of energy services; the high costs of uranium mining and the possible sharp rise in the world price of uranium; the additional costs from application of Directive 2003/87/EC establishing a scheme for greenhouse gas emission allowance trading within the Community; the poor capacity to cope with terrorist actions directed against producing energy establishments and transport systems (oil and gas pipelines, electric networks); and, in our opinion, the most important, Romania was and remains dependent on energy imports.

Subsequently, the authorities publicly debated a number of energy strategy drafts designated to critical analyze the achievement of strategic objectives and update the action directions for the fulfilling the priority objectives of energy sector development. Thus, in the draft of *Energy Strategy of Romania for the period 2007-2020*, updated for 2011-2020[19], are given the same Romanian energy system vulnerabilities and risks, meaning that the situation has not changed much between 2007 and 2011.

The current energy strategy draft [20], launched for debate in December 2014, includes analysis of the actual situation of energy system and current national and international commitments in order to prepare the *National Energy Strategy for the period 2015-2035 and Outlook to 2050*. The main risks are categorized by hydrocarbon as follows:

- *Oil*: limited economically exploitable oil reserves and indigenous production downward trend, if no new major deposits will be discovered; investor interest are reducing in the absence of a predictable legal and fiscal framework in the medium and long term (10-30 years); degree of market concentration is high in production sector, a small number of competitors in the processing of petroleum products that through corporate strategy policy can have a major impact on the market; potential loss of users of the national crude oil transportation;
- *Natural gas*: limited economically exploitable natural gas reserves and indigenous production downward trend, if no new major deposits will be discovered; volatility of the

[19] *Strategia energetică a României pentru perioada 2007-2020, actualizată pentru perioada 2011-2020, www.minind.ro/energie/STRATEGIA_energetica_ actualizata.pdf.*
[20] Energy Department, *Strategia energetică a României - Draft*, 2014.

ISBN: 978-606-8624-21-1

hydrocarbon price in international markets; evolution of the structure of energy consumption; significant share of the population with a high degree of vulnerability in conditions of energy prices close to the European average, based on purchasing power; expanding public opposition to conventional hydrocarbon exploitation.

In my view, the competent authorities should conduct a detailed analysis of the advantages and disadvantages of each possible Romania's option to provide its energy security. These could be:

I. Cover needs from domestic resources

- *Advantages*: energy independence on limited term; avoid energy competition from regional and international markets; increase Romanian and European investments in modernization of national energy infrastructure, technologies and production capacities; construct a new nuclear power and hydroelectric plants; reduce production costs and energy prices; improve services quality; increase mutual interdependence between energy companies and government, between producers, suppliers and consumers; increase the share energy based on renewable energy.
- *Disadvantages*: increasing exploitation of national hydrocarbon reserves and therefore their more rapid depletion; need for significant investment in new production capacities; increasing state control over energy industry; decreasing competition in the oil and gas internal markets; increase environmental impact; disturbances of traditional economic relations with other countries.

II. Cover needs through direct agreements with Russia

- *Advantages*: safety cover hydrocarbon deficit; preserve national energy resources; negotiate mutually advantageous prices; increase investments; develop direct networks (pipelines, terminals, shipping) between the two countries; place Romania as an important energy hub between the EU and Russia; enhance cooperation between national energy companies and Russian ones; development of bilateral economic relations.
- *Disadvantages*: increase dependence on hydrocarbons imports; increase vulnerability by supplying from a single source; possibility of domestic oil and natural gas production to gradually decrease; increase Russian energy dominance in Europe; decrease of the energy share

based of renewable resources; more stringent regulations for transport and distribution; any energy transactions must be approved in Brussels; possible Romania exclusion from major European energy projects.

III. Cover needs through agreements with other resource-rich East countries

- *Advantages*: diversification of supply sources at national and European level; preserve national energy resources; decrease energy dependence on Russia; lower prices; increase investment in the development of energy infrastructure (pipelines, terminals, etc.); connect those countries to the regional and international economic circuits; increase competition on regional and European energy market.
- *Disadvantages*: increase dependence on hydrocarbons imports; straining relations with Russia; undermine Russia's control of energy resources from Caucasus, Caspian, Central Asia; decrease share of Russian energy resources in Europe consumption; possible Romania exclusion from major Russian energy projects.

IV. Cover needs from energy transit

- *Advantages*: preserve national energy resources; increase investment in the development of energy infrastructure (pipelines, terminals, etc.); increase Romania's role as a transit country of Russian resources to the West; negotiate mutually advantageous prices; diversification of supply sources at national and European level.
- *Disadvantages*: increase dependence on hydrocarbons imports and transit; possibility of domestic oil and natural gas production to gradually decrease; decrease competition in the oil and gas internal markets; increase environmental impact; disturbances of traditional economic relations with other countries.

These options are not mutually exclusive, but rather complement and positive results of an integrated approach could provide Romania's energy security on medium and long term. Therefore, the advantages and disadvantages of these four options of our country to achieve its security of energy supply and implementation of the most feasible option/combination of options could provide the necessary strategic energy resources at affordable price, secure supplying and respecting the principles of sustainable development, energy efficiency and environmental

protection.

4. Conclusions

The unbalanced distribution and predictable depletion of oil and natural gas, strategic energy resources that remain for now the "engine" of the global economy, have led to increased gaming on them and allowed some "monopolies" in terms of control of sources, routes and infrastructure, prices and markets.

Basically, one might say that strategic energy resources are drivers of security for their owners and drivers of insecurity for those who do not possess them. In practice, the natural resources and hydrocarbons therefore, are primarily production factors and cannot be considered an "incentive" of security or insecurity. Therefore, possession or control of energy resources does not guarantee security on all levels. Having energy security does not mean eliminating vulnerability to terrorism, weapons of mass destruction, organized crime and other risks and threats of the modern times.

The entire debate on energy security or competition for energy is only a consequence of the presence of governments in exploiting and controlling of the strategic energy resources. Aside we have transnational energy corporations and global cooperation and the other unfair relations and very dangerous energy dependencies. Limiting or blocking competitive and free access to strategic energy resources threaten the proper functioning of the economy and puts states and nations in the face of major challenges.

Therefore, the strategic energy resources are subject to permanent risks and threats generated by certain actions or inactions of the actors involved in the owner-operator-producer-exporter-trasportator-importer-distributor-consumer energy chain, which exploit the existing vulnerabilities, and also by extreme weather events, technological accidents, terrorist attacks or different tensions, intra and interstate crises and conflicts.

Ideally, the energy should be only a good traded without any interference by political factors. Oil and natural gas should be considered international public goods. The energy chain actors should not use energy as an influence tool in order to promote/protect their interests, but

understand that interdependence is the key to achieve energy security and economic development to large scale.

Ensuring access and meet national energy needs means a greater energy security achieved at regional level and even international level. Therefore, we believe that we need an integrated approach to strategic energy resources, really connected with regional/international geopolitical and geoeconomic realities, able to maximize the geostrategic advantages and the national energy potential. This strategy must clearly identify major energy vulnerabilities, risks and threats, to pinpoint both concrete strategic objectives and action directions and ways to achieve them, providing a high level of energy security in the medium term and long term.

BIBLIOGRAPHY:

1. *Dicţionarul explicativ al limbii române*, "Iorgu Iordan" Institute of Linguistics of the Romanian Academy, Univers Enciclopedic Publishing House, Bucharest, 1999.

2.BARNEY, Jay, *Firm Resources and Sustained Competitive Advantage*, in „Journal of Management", Vol. 17, No. 1, 1991.

3.BĂHNĂREANU, Cristian, *Riscuri şi ameninţări în domeniul resurselor energetice strategice*, "Carol I" National Defence University Publishing House, Bucharest, 2014.

4.GRANT, Robert M., *Contemporary Strategy Analysis*, Seventh Edition, John Wiley & Sons Ltd., UK, 2010.

5.JOHANSSON, Thomas B.; Anand PATWARDHAN, Nebojsa NAKICENOVIC, Luis GOMEZ-ECHEVERII (Editors), *Global Energy Assessment – Toward a Sustainable Future*, International Institute for Applied Systems Analysis, Laxenburg, Austria, Cambridge University Press, 2012.

6.MUÑOZ DELGADO, Beatriz, *Energy security indices in Europe*, la Workshop: Economic Challenges for Energy, organised by „Fundación Ramón Areces" and „Economics for Energy", Madrid, 7-8 February 2011.

7.NEGUŢ, Silviu, *Introducere în geopolitică*, Meteor Press Publishing House, Bucharest, 2006.

8.NEGUŢ, Silviu; Marius Cristian NEACŞU, Liviu Bogdan VLAD, *Geopolitica resurselor energetice strategice*, in „Impact Strategic", No. 1, 2007.

9.NEGUŢ, Silviu, *Tensiunile şi reaşezările de pe scena mondială ca factori ce influenţează criza mondială*, in „The Romanian Economic Journal", Year XII, Issue 31, March 2009.

10.PREDA, Gheorghe (Monograph ed.); Mihai MARINESCU, Gabriel NĂSTASE (Vol. I eds.), *Tratat: Valorificarea resurselor naturale. Volumul I: Bazele resurselor naturale*, International University Press Publishing House, Bucharest, 2004.

11.WALTZ, Kenneth N., *Theory of International Politics*, Addison-Wesley Publishing Company, Reading, Massachusetts, 1979.

12.Energy Department, *Strategia energetică a României - Draft*, 2014.

13.European Commission, *European Energy Security Strategy*, Communication from the Commission to the European Parliament and the Council, Brussels, 28 May 2014.

14.Romanian Government, *Hotărâre privind aprobarea Strategiei energetice a României pentru perioada 2007-2020*, in "Monitorul Oficial", Part I, No. 781, 19 November 2007.

15.Strategia energetică a României pentru perioada 2007-2020, actualizată pentru perioada 2011-2020, www.minind.ro/energie/STRATEGIA_energetica_ actualizata.pdf.

16.United Nations, *Agenda 21*, Chapter 9 (9.9), Rio de Janeiro, 1992.

17.United Nations, *The Future We Want*, Article 125, Rio de Janeiro, 2012.

18.World Energy Council, *2015 World Energy Issues Monitor*, January 2015.

DISCOURSE AS A FORM OF MULTICULTURALISM IN LITERATURE AND COMMUNICATION
SECTION: SOCIOLOGY, POLITICAL SCIENCES AND INTERNATIONAL RELATIONS ARHIPELAG XXI PRESS, TÎRGU MUREȘ, 2015,
ISBN: 978-606-8624-21-1

EU'S RELATIONS WITH STATES EXPERIENCING FROZEN CONFLICTS: FOSTERING STABILITY OR INSTABILITY?

Cristina Bogzeanu

PhD, "Carol I" National Defence University, Bucharest

Abstract: Taking into account the recent crisis at the Eastern border of the EU, the present research demarche is mostly focused on the security evolutions in the Wider Black Sea Area. The study argues that the measures EU implemented within the framework of its relations with the states in this area can be compared to a two edged sword. On the one hand, these actions were directed to increasing stability through developing these states' self-governing capacity and, on the other, the same actions can be a factor determining Russia's negative reactions with serious impact on these states' stability and security. The premise laying at the basis of this analysis is that these conflicts present a high complexity and they are difficult to solve, as they suppose, among other features, an overlap of incompatible interests of regional major powers. A second premise consists in the soft nature of EU's actions, of EU being rather a normative power carrying out actions with effects on long term.

Keywords: interests; strategies; Eastern Partnership; Russia; incompatibility.

As far as EU's Eastern vicinity is concerned, instability is deeply anchored in the existence of frozen conflicts, a phenomenon affecting in a negative manner the security of this space not only through the risk of a new military escalation, but also from the perspective of other security dimensions. For instance, this state of facts hinders the states experiencing such conflicts to implement the necessary reforms for stabilization, for building and developing democratic states, with viable free market economies, capable of ensuring the respect for

fundamental human rights and state of law. Additionally, these states become fertile grounds for organized crime, illegal traffic or even for the development of international terrorism[1].

1. EU's interests and strategies in its Eastern neighbourhood

When the current frozen conflicts in Wider Black Sea Area (WBSA) were passing through their most acute phases, European Community was completely absent. This happened because, on the one hand, European Community lacked the political framework allowing it involve in such situations (CSFP was created through the Treaty of Maastricht in 1992 and the ESDP has been paid serious attention only in the late '90s). On the other hand, the crises determining the dissolution of Yugoslavia represented a much higher security challenge in the immediate proximity and concentrated at a greater extent the attention of the European leaders.

After the successive waves of enlargement, EU came to have direct borders with the Russian Federation, the Republic of Moldova and common sea borders with Georgia, East European and South Caucasian spaces becoming a point of Brussels' foreign policy priorities.

The European Security Strategy (2003) mentions among EU's strategic objectives "building security in our neighbourhood"[2], an idea reiterated within the *Report on the Implementation of the European Security Strategy* (2008) as it provides for the necessity of extending the engagement with the neighbouring states: „The ENP [European Neighbourhood Policy] has strengthened individual bilateral relationships with the EU. This process now needs to build regional integration (...) The Eastern Partnership foresees a real step change in relations with our Eastern neighbours, with a significant upgrading of political, economic and trade relations. The goal is to strengthen the prosperity and stability of these countries, and thus the security of the EU. The proposals cover a wide range of bilateral and multilateral areas of cooperation including energy security and mobility of people"[3]. Subsequently, the two strategic

[1] This paper is based on a wider scientific demarch – „The Role of the European Union in the Management of Frozen Conflicts in its Vicinity", „Carol I" National Defence University, Bucharest, 2015.
[2] A Safer Europe in a Better World. European Security Strategy, 2003, p. 7.
[3] Report on the Implementation of the European Security Strategy. Providing Security in a Changing World, Brussels, 11 December 2008, p. 10.

documents mention beyond any doubt that the stability of the states at EU's border are among the Unions' interests, a fact based on at least two main reasons.

A first cause of EU's major interest unto stability and security in its neighbourhood, especially in the East, resides in the geo-economic value of this space, mostly from the energy security perspective. Black Sea Basin includes energy relevant states, especially for the transit of hydrocarbons from Central Asia to Europe. As a consequence, security evolutions in Black Sea Basin have often been determined by energy geopolitics, by EU's efforts to reduce its dependency on Russian hydrocarbons and by Moscow's countermeasures in this respect. Decisions to develop gas pipelines such as Nabucco, South Stream and Nord Stream are eloquent in this regard. A second cause is related to the existence in EU borders' proximity of actors with low economic development, marked by major flaws of good governance, unstable, experiencing secessionist conflicts rooted in the ethnic sphere, thus making the EU more vulnerable to transnational risks and threats such as the various forms of organized crime, international terrorism etc.

Overall, Black Sea region became, in EU's vision, a space cumulating considerable challenges and opportunities. The Communication of the European Commission to the Council proposing the creation of Black Sea Synergy (BSS) contains a significant outline both of this space strategic value and of EU's interest in this respect: "The Black Sea region is a distinct geographical area rich in natural resources and strategically located at the junction of Europe, Central Asia and the Middle East. With a large population, the region faces a range of opportunities and challenges for its citizens. The region is an expanding market with great development potential and an important hub for energy and transport flows. It is, however, also a region with unresolved frozen conflicts, with many environmental problems and insufficient border controls thus encouraging illegal migration and organised crime"[4].

Regarding ENP and BSS, the specific of the current period is a wide awarness on the need for their adaptation to the new evolutions of partner states. It is one of the Ukrainian crisis'

[4] Commission of the European Communities, Communication from the Commision to the Council and the European Parliament. Black Sea Synergy – A new regional cooperation initiative, Brussels, 11.04.2007, COM (2007) 160 final, URL: http://eeas.europa.eu/enp/pdf/pdf/com07_160_en.pdf, accessed at 3 September 2015.

consequences, which underlined that „the evolving situation requires the policy to respond better to the current expectations and needs of each partner country and, at the same time, offering a vision for their economic integration and political association with the EU in the long term”[5].

2. EU-Russian Federation relation

In the course of time, the EU has made considerable efforts to develop a viable strategic partnership with its biggest neighbour, having in view their interdependency in economic and energy terms. The basis of their cooperation was the Partnership and Cooperation Agreement (1994), followed by the setting of four main cooperation political domains (economy and environment; freedom, security and justice; foreign security; research and education). EU's strategy regarding the cooperation with Russia in foreign security area mentioned that the EU had the major interest in engaging Russia in enhancing stability in the European continent, especially in the regions adjacent to EU's and Russia's borders – the common vicinity[6].

EU-Russia relations stand out through their complexity, difficulty and ambivalence, given the fact that cooperation programs and projects, such as EU-Russia Partnership or the Partnership for Modernization[7], are often accompanied by tensed relations, especially regarding their interests in their close neighbourhood, common to both of them, as well as regarding EU's energy dependency on Russia and Russia's economic dependency on EU. The existence of these sources of tension was visible in Moscow's reactions to Brussels' efforts to attract WBSA states towards European standards (especially, Ukraine and Georgia), as well as within the official security related documents issued by Kremlin – the Foreign Policy Concept of the Russian Federation (2008) and the Military Doctrine of the Russian Federation (2010). Thus, when it comes about their common vicinity, relations between EU and Russia slide into the area of

[5] European Neighborhood Policy – Publication of annual progress reports, 27.03.2014, URL: http://eeas.europa.eu/top_stories/2014/270314_enp_package _en.htm, accessed at 5 September 2015.
[6] Commission of the European Communities, Communication from the Commision to the Council and the European Parliament. Black Sea Synergy – A new regional cooperation initiative, Brussels, 11.04.2007, COM (2007) 160 final, URL: http://eeas.europa.eu/enp/pdf/pdf/com07_160_en.pdf, accessed at 3 September 2015.
[7] *The EU-Russia Partnership – basic facts and figure*s, MEMO/11/104, Bruxelles, 22 February 2010, URL: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-11-104_en.htm#PR_metaPressRelease_bottom, accesat la 30 august 2015.

geopolitics, fall under a realist logic of the relations between them, each one of them following their own interests both in economic terms and in the area of strategic influence in the region. The Military Doctrine issued by Kremlin in late 2014 illustrates this vision, as the war in Ukraine is presented as the result of the intensification of global competition and of the rivalry in terms of value orientation and development models[8]. The document reveals the same Russia's major interest in the states in its close vicinity, especially Ukraine, but the rhetoric is more virulent, indicating at the same time the increasingly tensed relations with the West, as a consequence of the opposed interests in this space.

In 2013, Brussels and Moscow were engaged in a process of attracting the states in their common vicinity in enhanced integration formats: the EU through the Association Agreements (AA), and the Russian Federation within the Euro-Asian Union. The subsequent events happened on the Ukrainian scene determined the relations between Brussels and Kremlin to block, showing their completely different visions on security and stability in this region. One of the major causes resided in the fact that what EU's documents refer to as "our common vicinity" represent for Russia the sphere of privileged interests. Incompatibility between Western actors' vision and interests, EU included, and the one developed in Moscow generated instability as the realist John J. Mearsheimer argues in an article about Western actors responsibility in the emergence of the Ukrainian political-military crisis[9]. In opinion, NATO and EU eastward enlargement, the promotion of democracy and the development of relations with states at Russia's borders fuelled a crisis waiting to happen, Russia's reaction being comparable to Washington's in the hypothetical situation in which China would have built an impressive military alliance and would have tried to include Canada and Mexico.

3. The Republic of Moldova and Transnistria

[8] Dmitri Trenin, „Russia's New Military Doctrine: Should the West be Worried?", in *The National Interest*, 31 December 2014, URL: http://nationalinterest.org/feature/russias-new-military-doctrine-should-the-west-be-worried-11944?page=2, accesed at 30 August 2015.
[9] John J. Mearsheimer, „Why the Ukraine Crisis is the West's Fault. The Liberal Delusion that Provoked Putin", in *Foreign Affairs*, September/October 2014, URL: http://www.foreignaffairs.com/articles/141769/john-j-mearsheimer/ why-the-ukraine-crisis-is-the-wests-fault, accessed at 15 September 2015.

Moldova is considered the main success story both of Eastern Partnership (EaP) and ENP overall[10], and the Transnistrian conflict – the Black Sea area frozen conflict with most chances of being resolved[11], the potential starting point for the resolution of all the conflicts in this space. This because the odds for a new re-burst of the conflict are almost void, despite the continuing tensed relations between Tiraspol and Kishinev and the Russian military presence. Moldova is one of the states where the attractiveness of the European integrationist model has functioned, as it is supported by a significant part not only of the population, but also of the political class. Even more, this is defined as the irreversible strategic objective of the foreign and domestic politics of Moldova[12].

Through ENP and the European Neighbourhood and Partnership Instrument (2007-2013)/European Neighbourhood Instrument (2014-2020), EU has supported reform programs. In 2005, it sent its first Special Representative for the Republic of Moldova (the content of his mandate is briefly presented within the table). The position of the EU Special Representative for the Republic of Moldova has taken birth in the context of the initiation of ENP and the EU Border Assistance Mission (EUBAM) and was ended in early 2011, when Moldova had already begun the negotiations for the Association Agreement (AA).

	The Republic of Moldova	**Georgia**	**Armenia**	**Azerbaijan**
Programs benefitting of bilateral EU financial assistance through ENPI,	-Development of democracy; -Development of the rule of law; -Respect of fundamental human	- Strengthening the rule of law; - Respect of fundamental human rights; - Sustainable	- Reform of judicial area; - Modernization of public finances; - Trading	- Energy policy reform; - Rural development and

[10] Nicu Popescu, „Moldova's star: shining or falling?", EU ISS, Brief Issue, no. 21, July 2015, p. 1.
[11] Stanislav Secrieru, „The Transnistrian conflict – new opportunities and old obstacles for trust building (2009-2010)", in *Southeast European and Black Sea Studies*, vol. 11, No. 3, September 2011, p. 242
[12] ***, Integrarea Europeană, Republica Molodova. URL: http://www.moldova.md/md/europa/, accessed at 25 Septembrie 2015.

2007-2013	rights; -Economic reform and improvement of living conditions; -Increasing the mutual trust between Kishinev and Tiraspol.	economic development; - Development of legal system; - Resettlement of refugees and internally displaced persons; - Building trust between the government in Tbilisi and the two breakaway republics.	reform plan; - Educational reform.	agriculture; - Financial sector management; - Legal system reform.
Financial support (2007-2013) in relation with the population of the beneficiary state [13]	**560.9 mil. euros/ 3,546,847** inhabitants	**452.1 mil. euros/ 4,931,226** inhabitants	**281.5 mil. euro/ 3,056,382** inhabitants	**143.5 mil. euros/ 9,780,780** inhabitants
EU CSDP Missions	EUBAM	EUJUST Themis EUMM	-	-
EU status within peace	Observer in „5+2” negotiations	- Main negotiator of the	-	-

[13] For the identification of the estimated number of the population for July 2015, was used the data provided by CIA World Factbook, URL: https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/, accessed at 30 September 2015.

ISBN: 978-606-8624-21-1

negotiations		Agreement in 6 points; - Co-chair of Geneva Talks;		
Mandate of the Special Representative	**EU special Representative for the Republic of Moldova** a) contribution to the peaceful resolution of the Transnistrian conflict and the implementation of a viable solution, respecting the sovereignty and territorial integrity of Moldova within its internationally recognized borders; b) contribution to strengthening democracy, the rule of law and respect for fundamental human rights for all citizens of Moldova; c) promote good relations between Moldova and the EU	**EU special Representative for South Caucasus and the crisis in Georgia:** a) contribution to the peaceful resolution of conflicts, including the crisis in Georgia and Nagorno-Karabakh; b) encourage regional cooperation; c) enhancing the efficiency and visibility of the EU in the region; d) contributing to strengthening stability and security in the region.		

	based on common values and interests; d) support the fight against trafficking in human beings, arms and other goods from and through Moldova; e) contribution to strengthening stability and security in the region; f) enhancing the efficiency and visibility of the EU in the region.			
AA/ DCFTA	2013	2013	-	-

Comparative table of EU actions in the states in its eastern neighbourhood experiencing frozen conflicts

A milestone in the evolution of relations between Moldova and the EU is the replacement of the former policy frameworks of cooperation with the AA, which includes *Deep and Comprehensive Free Trade Area* (DCFTA), despite Moscow's pressure directed to preventing the conclusion of this agreement and to attracting Kishinev towards the Eurasian Union. AA was signed during the summit in Vilnius in November 2013.

According to the Association Agenda between Moldova and the European Union[14], AA priorities are clustered in the following areas: a) political dialogue and reform; b) foreign and security policy; c) justice, freedom and security; d) economic cooperation; e) trade and trade-related matters (DCFTA).

[14] Association agenda between the European Union and the Republic of Moldova, Brussels, 26 June 2014, URL: http://eeas.europa.eu/moldova/pdf/eu- moldova-association-agenda-26_06_en.pdf, accessed at 9 September 2015.

Foreign policy and security cooperation focuses on issues related to crisis management and conflict prevention, regional stability, non-proliferation, arms control and arms exports[15]. Provisions on the AA application throughout the entire territory of the country reveal that both Kishinev and Brussels hope the advatantages brought by AA, especially by DCFTA, to operate as a factor of rapprochement between Kishinev and Tiraspol and, by implication, a stimulus of the reconciliation between the parties.

This strategy was in fact red thread of the entire relationship between the EU and Moldova, including on the Transnistrian conflict settlement. No matter if it was about the Partnership and Cooperation Agreement, or about ENP, EaP or AA, the solution for the Transnistrian conflict was feasible rather on the long term, consisting in the political and economic development of Moldova and, thus, attracting Tiraspol to mutual trust development and strengthening relations with Kishinev.

Another direction of EU action with effects on Transnistrian conflict is EUBAM (2005). Its mandate includes the contribution to the development of the capacities of Moldova and Ukraine in border and customs management and in fighting organized cross-border crime, as well as in moving these states closer to EU standards and contributing to Transnistrian conflict peaceful resolution[16]. Strengthening border control and restricting cross-border trade with Ukraine, EUBAM has had a major role in determining Tiraspol to participate in Moldova economy and pay taxes to the authorities in Kishinev. Another consequence of the presence of EUBAM is the registration of 90% of Transnistrian companies in Moldovan, plus a 19% export growth[17].

If we consider that Transnistria focuses much of Moldova's industrial capabilities, these results can be interpreted positively in terms of the development of Moldovan economy as a result of EU action. Moreover, the decrease of illegal trafficking, cross-border organized crime are also security advantages not only for Kishinev, but also for the EU.

---

[15] Ibidem, p. 8.
[16] EUBAM Mandate, URL: http://www.eubam.org/en/about/what_we_do, accessed at 15 September 2015.
[17] Anna Matveena „Conflicts in the wider Black Sea Area", in *The Wider Black Sea Region in the 21st century: strategic, economic and energy perspectives*, edited by Daniel Hamilton, Gerhard Mangott, Center for Transatlantic Relations, The John Hopkins University/Austrian Institute for International Affairs, Vienna, 2008, pp. 203-204.

In conclusion, EU strategy regarding Transnistria was focused on increasing the attractiveness of Moldova to Tiraspol, supporting both economic and political development of the country and the trust building. Basically, paraphrasing EU Special Representative in Moldova, the EU took an approach in which the resolution of Transnistria frozen conflict and the European integration were interconnected[18].

4. Georgia, Abkhazia and South Ossetia

Relations between Brussels and Tbilisi date from the period following soon after the declaration of independence of Georgia from USSR, but have deepened particularly after 2003. In that context, when the EU was preparing to launch ENP and put into practice a new wave of enlargement to the East, is appointed the first EU Special Representative for the South Caucasus. In the period 2008-2011, Georgia had two EU Special Representative as, to the function mentioned above, was added a Special Representative for the crisis in Georgia and, since 2011, the two functions merged under the name of EU Special Representative for South Caucasus and the crisis in Georgia (the content of his mandate is briefly presented within the table).

In the context of 2008 war, EU was one of the main actors involved in the mediation process, announcing that it would send a joint EU and US delegation in Georgia to negotiate a cease-fire. It was concluded after a mediation of France, which at that time also held the EU presidency, the result being known as "the Agreement in six points"[19]. The document illustrates one of the most relevant EU positions on a crisis in full swing, based on its member states' consensus.

Following the conflict, EU appointed a committee to identify the facts of the Russian-Georgian war, which published its findings in September 2009, the document being known as the

[18] [18] ***, Infotag's interview with European Union Special Representative for Moldova Kalman Mizsei, „In the Transnistrian settlement process interests of both Chisinau and Tiraspol are important", 2 July 2010, URL: http://www.moldova.org/in-the-transnistrian-settlement-process-interests-of-both-chisinau-and-tiraspol-are-important-2105 72-eng/, accessed at 15 September 2015.

[19] Council of the European Union, Press Release. Extraordinary meeting. General Affairs and International Relations, Brussels, 13 august 2008, pp. 6-7, URL: http://eeas.europa.eu/delegations/georgia/documents/eu_georgia/13august 2008_en.pdf, accessed at 20 Septembee 2015.

"Tagliavini Report"[20]. Among others, the report concluded that Russia failed in its role as peacekeeper and honest mediator between Georgia and its two breakaway republics and even used these conflicts in its own interests as, besides the peacekeepers, there were other troops illegally present in South Ossetia, but Georgia's military action in Tskhinvali was illegal. The report also indicates EU's failure in preventing the war and its reluctance to intervene in support of Georgia. One of the reasons of EU's failure, as reflected in that report, lies in the cautious policy approach: "over the years [after Georgia's ENP inclusion] there was a gradual increase in European involvement in Georgia, which may be called forthcoming in terms of economic aid, politically friendly on the bilateral side, cooperative but cautious on contentious political issues and, except for some bilateral support from very few EU members, mostly distanced in terms of military support and sensitive security issues"[21].

After the 2008 war, EU launched a civilian monitoring mission (EUMM), whose priorities are to: ensure that hostilities will not be resumed; facilitate the resumption of a safe and normal life for local communities on both sides of the administrative boundary lines with Abkhazia and South Ossetia; build trust between parties of the conflict; inform about EU policies in Georgia and the wider region[22]. EUMM is conducted exclusively on the Georgian territory, and not on that of the separatist republics, as Russia opposed the EU presence in South Ossetia and Abkhazia. EUMM is not the only EU mission in Georgia. In the period 2004-2005, EU conducted another civilian mission focused on rule of law issues – EUJUST Themis, whose purpose consisted in providing support for Tbilisi in the drafting the criminal justice strategy plan, the judicial reform and the fight against corruption. The time frame of this mission's execution is relevant for the meaning the EU had in these conflicts' context. EUJUST Themis was conducted in the early years of Saakashvili's presidency, in the context in which he proposed a clear orientation of Georgia's foreign policy to the Euro-Atlantic integration and to

[20] ***, *Independent International Fact-Finding Mission on the Conflict in Georgi*a, September 2009, URL: http://news.bbc.co.uk/2/shared/bsp/hi/pdfs/ 30_09_09_iiffm gc_report.pdf, accessed at 25 September 2015.
[21] Ibidem, pp. 16-17.
[22] European Union Monitoring Mission in Georgia, Our Mandate, URL: http://www.eumm.eu/en/about_eumm/mandate, accessed at 29 September 2015.

address Georgia's major vulnerabilities in relation with the two separatist republics and Moscow, a context in which endemic corruption played a central role.

As with all states in its close proximity, Georgia was also subjected to economic pressure from Moscow, aimed at discouraging Tbilisi to sign the AA and at drawing it to the Customs Union. However, at the summit in Vilnius (2013), Georgia, together with Moldova, signed AA, and a framework agreement for the participation in crisis management missions under EU aegis. This dimension of EU-Georgia security cooperation carries great importance, with significance not only for their joint action in crisis management, but also for training Georgian experts in this regard.

The AA, with its DCFTA component, involves deepening political and economic relations between Tbilisi and Brussels, contributing to Georgia's European integration. Similar to Moldova, in the area of foreign policy and security cooperation, the Association Agenda between EU and Georgia promotes the peaceful resolution of the conflict and international security and stability, based on effective multilateralism.

Many of the solutions proposed by the Association Agenda for the frozen conflicts resolution follow the same logic of long-term solutions, of the comprehensive approach focused on increasing contacts between populations living on both sides of the administrative boundary line[23]. The major challenge is the process of building borders by these republics' authorities, which constitutes a physical impediment to achieving many of the goals of the cited document, endangering their feasibility.

5. Armenia, Azerbaijan and Nagorno-Karabakh issue

In this case, the aim of EU conflict management has been focused on supporting the development of an environment conducive to resolving the conflicting state, within the framework of Partnership and Cooperation Agreements (1999), and subsequently within ENP and EaP. Settlement of Nagorno-Karabakh conflict is mentioned in ENP Action Plans of both countries. As far as Azerbaijan is concerned, specific actions consist in: a) intensification of diplomatic efforts, including through the EU Special Representative, and the maintenance of the

[23] ***, Association Agenda between the European Union and Georgia, URL: http://eeas.europa.eu/georgia/pdf/eu-georgia_association_agenda.pdf, accessed at 29 September 2015.

support for the peaceful resolution of the conflict; b) increasing political support for resolving the conflict within the Minsk Group/OSCE; c) encouraging interpersonal relations; d) enhancing EU dialogue with the states involved in order to speed up negotiations to resolve the conflict[24]. The text of the Action Plan for Armenia is very similar. Regarding Nagorno-Karabakh issue, EU's involvement has had a limited character by comparison with the other three frozen conflicts previously addressed. The words in which Nagorno-Karabakh settlement is put in these documents is demonstrative, as the key words are "support" and "encourage". Moreover, for the entire South Caucasus region, EU's interests, values and policies are promoted through a sole Special Representative, who has a unique mandate for all the three countries here. However, at comparative analysis of his roles in the conflict mediation process and the EU missions in these countries (see the table), one could conclude that the Union has more solid levers of action and influence in the case of Georgia, by comparison with the ones available and applied in the case of Armenia and Azerbaijan.

Also, unlike the fields to which ENPI financial assistance has been channelled for Moldova and Georgia, in the case of Armenia and Azerbaijan there is no special allocation for conflict management. Furthermore, by comparing the size of budgets in relation with the population of each state, there is a major discrepancy between investments in reform and conflict management in Moldova and Georgia, on the one hand, and Armenia and Azerbaijan, on the other (see the table).

EU action in the context of Nagorno-Karabakh conflict has often been described as limited, ambiguous, trying to keep a political equidistance between Armenia and Azerbaijan, which, under the conditions of irreconcilable interests formulated in Yerevan and Baku, has led to a situation in which EU approach on Nagorno-Karabakh mediation became unclear and.

However, the minimum role played by the EU in Nagorno-Karabakh frozen conflict management is not just the result of the insufficient coordination in the area of foreign and security policy in Brussels, but is also the result of several factors. First, it is necessary to take into account Azerbaijan major geostrategic role in terms of European countries energy security.

[24] EU/Azerbaidjan Action Plan, URL: http://eeas.europa.eu/enp/pdf/pdf/action_plans/azerbaijan_enp_ap_final_en.pdf, accessed at 19 September 2015.

Consequently, many of them have established their own strategies in relation to this actor[25], which made it difficult to be harmonized within EU common framework. As far as Armenia is concerned, there should be also added the major influence of Russia's foreign policy decisions, given the stationing Russian troops on the Armenian territory.

Conclusions

In Ukraine, we cannot talk about a frozen conflict yet, but about one that meets a series of factors that can favour its transformation into a conflict of this kind. The fact that Donetsk and Lugansk are currently under the leadership of authorities distinct from those of Kiev, without being recognized as state entities, and that there is still sporadic violence at the western border of Donbass is eloquent.

The conditions under which this crisis appeared are similar to the context having preceded 2008 Russian-Georgian war if one takes into account Kiev tendencies of getting closer to European structures (the Eastern Partnership Summit in Vilnius, where Ukraine was expected to sign the AA), but differ notably as far as the further developments are concerned.

Except for Ukraine, the first case when EU intervened at the peak of a conflict with a tendency to freeze, Brussels' approach is predominantly a long-term one, based on its normative power and on its ability to generate stability, security and development by exporting norms, values and principles that underpinned its creation. Direct involvement in frozen conflicts management in its neighbourhood is, at a first glance, reduced. At a deeper analysis, EU's efforts aim to foster the development of these countries in the political, institutional, economic areas as well as of their security apparatus, which could equal to a long-term development of these states, making them able to manage the separatist issues. Nonetheless, the problem consisted in the entrance in a vicious circle in which instability related to frozen conflicts, Russia's massive involvement in maintaining the state of conflict, smouldering or not, made it impossible or difficult to implement the measures envisaged by EU.

[25] Nicu Popescu, *Stealth Intervention: the EU in Post-Soviet Conflicts*. Dissertation submitted in partial fullfilment of the degree of Doctor of Philosophy in Political Science, Central European University, International Relations and European Studies Department, Budapest, February 2009, p. 251, URL: http://sar.org.ro/wp-content/up loads/2012/12/Stealth-intervention-the-EU-and-post-soviet-conflicts.pdf, accessed at 31 September 2015.

The preservation and even the accentuation of regional instability is due to the increased Kremlin's influence in this area and to the type of instruments used to promote its interests regarding these actors. Thus, unlike NATO and the EU, which have harnessed instruments effective rather on the long term (democratization, institution building, reform, liberalization, human rights), trying to consolidate those entities so as to be able to cope with Russia's pressures, Moscow developed military bases on these states' national territory, tried and often succeeded to promote the leadership of pro-Russian political leaders, and fully capitalized its ability to exercise various forms of economic blackmail (especially in energy and trade areas).

Basically, the West and the Russian Federation have competed more or less tacit for the influence in this space, through stabilization and development in the case of Western actors or through destabilization in the Russian Federation's case, making use of *soft* instruments for promoting interests, in the case of Western actors, and *hard* instruments, in the one of Moscow. Western actors didn't accompany diplomacy with hard tools as they aimed at maintaining a certain strategic balance in this space, necessary not only from the perspective of risks and threats that could emerge from this region is serious destabilization, but also for geo-economic reasons, especially if we consider the high degree of Western actors' dependence on Russian hydrocarbons, which transit many states in the Black Sea Basin to reach European importers.

The main EU advantage – the benefits resulting from the Euro-Atlantic integration – do not work at the expected extent in the case of frozen conflicts at its eastern borders. Paradoxically, it is precisely these benefits brought by EU action that can be considered a factor of political, political-military, economic and social destabilization, as any strengthening of the relations between Brussels and the states in its eastern neighbourhood, any step taken by the latter towards democratization and strengthening their institutions, any progress on the path of Euro-Atlantic integration trigger either economic sanctions from Moscow (bans of certain goods, major increases of oil and natural gas prices) or political-military pressure (war in Georgia, annexation of Crimea, war in eastern Ukraine), assumed or not.

BIBLIOGRAPHY:

1. ***, *Independent International Fact-Finding Mission on the Conflict in Georgi*a, September 2009, URL: http://news.bbc.co.uk/2/shared/bsp/hi/pdfs/ 30_09_09_ii ffmgc_report.pdf.

2. ***, A Safe Europe in a Better World. European Security Strategy, 2003.

3. ***, Report on the Implementation of the European Security Strategy. Providing Security in a Changing World, Brussels, 11 December 2008.

4. Bogzeanu, Cristina, *Rolul Uniunii Europene în gestionarea conflictelor înghețate din vecinătatea granițelor sale*, „Carol I" NDU Publishinghouse, Bucharest, 2015.

5. Hamilton, Daniel; Mangott, Gerhard (eds), *The Wider Black Sea Region in the 21st century: strategic, economic and energy perspectives*, edited by Center for Transatlantic Relations, The John Hopkins University/Austrian Institute for International Affairs, Vienna, 2008.

6. Mearsheimer, John J., „Why the Ukraine Crisis is the West's Fault. The Liberal Delusion that Provoked Putin", în *Foreign Affairs*, September/ October 2014, URL: http://www.foreign affairs.com/articles/ 141769/john-j-mearsheimer/why-the-ukraine-crisis-is-the-wests-fault.

7. Popescu, Nicu, „Moldova's star: shining or falling?", EUISS, Brief Issue, no.21/2015, July 2015.

8. Popescu, Nicu, *Stealth Intervention: the EU in Post-Soviet Conflicts*. Dissertation submitted in partial fullfilment of the degree of Doctor of Philosophy in Political Science, Central European University, International Relations and European Studies Department, Budapest, February 2009, URL: http://sar.org.ro/wp-con tent/uploads/2012/12/Stealth-intervention-the-EU-and-post-soviet-conflicts.pdf.

9. Secrieru, Stanislav, „The Transnistrian conflict – new opportunities and old obstacles for trust building (2009-2010)", in *Southeast European and Black Sea Studies*, vol.11, No.3, Sept. 2011.

10. Trenin, Dmitri, „Russia's New Military Doctrine: Should the West be Worried?", în *The National Interest*, 31 December 2014, URL: http://national interest.org/feature/russias-new-military-doctrine-should-the-west-be-worried-11944?page=2.

11. The official webpage of CIA World Factbook, URL: https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook.

12. The official webpage of the European Commission, URL: http://ec.europa.eu/.

13. The official webpage of the European External Action Service, http://eeas.europa.eu

DISCOURSE AS A FORM OF MULTICULTURALISM IN LITERATURE AND COMMUNICATION
SECTION: SOCIOLOGY, POLITICAL SCIENCES AND INTERNATIONAL RELATIONS ARHIPELAG XXI PRESS, TÎRGU MUREȘ, 2015,
ISBN: 978-606-8624-21-1

THE PROBLEM OF THE REFUGEES FROM THE MIDDLE-EAST AND ITS CONSEUESCES UPON EUROPEAN SECURITY

Diana Secară

PhD Student, ”Babeș-Bolyai” University of Cluj-Napoca

Abstract: The massive influx of refugees, be it by sea or by land, to what they see as a refuge from an endless conflicting situation and a total lack of prospects for a normal life, draw throughout the Balkan Peninsula and Central and Eastern Europe, a red line of human suffering and despair.

All these together: the impossibility of integration and the terrorist threat posed by their presence in societies within the EU's members, hesitations and half measures associated with the action of others states, the total lack of a long-term vision on how to deal with the causes of the current migratory crisis which tightened the capabilities of supporting the social security systems of transit countries but also in countries of destination of this migratory flow, constitute the picture of a concerning system of the international relations and international security environment. And this all the more since the elements that have triggered the migrants crisis and the real security deficit that EU is are not well organized.

Keywords: Refugees, Middle East, crisis, European Union, Siria

Introducere

Influxul masiv de refugiați care, fie că e pe cale maritimă incertă și cu multe riscuri, sau pe cale terestră, către ceea ce ei consideră a fi un refugiu în fața unei situații conflictuale fără sfârșit și a unei lipse totale de perspective pentru o viață normală trasează, de-a lungul peninsulei balcanice și a Europei Centrale și de Est, o linie roșie a suferinței umane și a disperării. Această maree umană, ce străbate țări și granițe într-o adevărată reconstituire a vestitei ”cruciade a

săracilor”[1] de acum aproape un mileniu, dar de această dată ca un drum al speranței către un ”paradis” al siguranței personale, al păcii și prosperității economice occidentale, se constituie într-o măsură directă a dimensiunii crizei economice, politice, militare, religioase pe care o străbat statele de origine ale celor care îngroașă rândurile migranților. Pe de altă parte, însă, reacțiile la această măsură a disperării umane, atât în rândul statelor Uniunii Europene, dar mai ales în sânul societăților europene, în opinia publică și în rândul factorilor de decizie din țările UE, relevă o altă fațetă a problemei. Refuzul obstinat al acceptării migranților/refugiaților cu referire directă la apartenența religioasă, imposibilitatea integrării și pericolul terorist pe care-l comportă simpla prezență a acestora în societățile pe care aceștia ar urma să le integreze prezente la nivelul unora dintre statele UE, ezitările și jumătățile de măsură asociate acțiunii celorlalte state, lipsa totală a unei viziuni pe termen lung asupra modalităților de contracarare a cauzelor crizei actuale și de stăvilire a fenomenului migrator ce tensionează la maximum capacitățile de susținere ale sistemelor de asistență socială din statele de tranzit, dar și din statele destinație ale acestui flux migrator, toate acestea la un loc constituie elementele componente ale unui tablou al sistemului relațiilor internaționale și ale mediului internațional de securitate îngrijorător și preocupant. Și aceasta cu atât mai mult cu cât elementele declanșatoare ale crizei migranților și deficitului real de securitate cu care se confruntă statele UE în momentul actual nu sunt nici pe departe adresate de o manieră semnificativă.

Problematica crizei actuale din perspectiva terorismului islamist, văzut ca o dimensiune esențială a crizei actuale, atât prin implicațiile pe care fenomenul în sine le are pentru generarea și evoluția crizei originare din Siria și Irak, principalele surse ale fenomenului migrator actual în discuție, dar și ca o componentă importantă în structurarea și dezvoltarea pozițiilor adoptate și a

[1] Avem în vedere participarea maselor largi ale populației sărace urbane și rurale la prima cruciadă (1096). Cunoscută sub mai multe denumiri – cruciada maselor, cruciada țăranilor, cruciada săracilor – aceasta a reprezentat un moment de maxim al fervorii religioase și a dimensiunilor mobilizării pentru cruciada făcută de către Biserica catolică. Traseul urmat de cruciați pe jos către Ierusalim și locurile sfinte prin Europa Centrală și de Sud-Est către Anatolia și Orientul Mijlociu este în mare același cu cel pe care refugiații din Orientul mijlociu din zilele noastre îl străbat, în sens invers, în drumul lor către Germania și alte state ale Europei occidentale. Pentru nevoile prezentului demers am făcut apel din bibliografia care acoperă problema cruciadelor și, îndeosebi, problemele circumscrise primei cruciade, la studiul Florentinei Căzan, *Cruciadele,* Editura Academiei Române, București, 1990.

dezbaterii în curs în statele Uniunii Europene cu referire la această criză. Studiul de caz propus adresează consecințele pe termen scurt și mediu al valului migrator actual din perspectiva mai largă a problemelor și riscurilor de securitate asociate acestuia la adresa securității europene, precum și a percepției existente în societate și în opinia existentă a amenințării de securitate pe care o constituie terorismul islamist la adresa securității naționale a majorității statelor în discuție. De asemenea, sunt luate în calcul şi problemele de integrare și diferențele de civilizație, cultură și religioase implicate de acest flux masiv de migranți, toate acestea reprezentând elementele structuratoare ale analizei pe care o propunem în contextul dat.

Tema de cercetare propusă este una de actualitate şi de o importanţă deosebită, atât pentru relaţiile internaţionale, cât şi pentru securitatea Europei şi nu numai. Pe zi ce trece, tot mai mulţi imigranţi vin spre Europa. În data de 16 septembrie a.c**.,** purtătorul de cuvânt al Înaltului Comisariat ONU pentru Refugiaţi (UNHCR), Selin Unal, a declarat că, în ultimele 3 luni, numărul refugiaţilor din Turcia a crescut cu aproximativ 200.000, atingând un număr de aproape 2 milioane de refugiaţi[2]. Zeci de mii de refugiaţi sunt pe teritoriile statelor balcanice încercând să ajungă și să depășească frontierele Ungariei, Austriei și Sloveniei în drumul lor către statele Europei Occidentale iar alte zeci de mii sunt blocați la frontierele europene ale Turciei ori încearcă să ajungă în Europa pe cale maritimă, fie prin Grecia, fie prin Italia ori Spania.

Cauze

Actuala criză a migranților provenind din statele Orientului Mijlociu cu care se confruntă Uniunea Europeană în ansamblul său și, în particular state de frontieră ale acesteia precum Grecia, Italia, Spania, mai nou, Ungaria, Croația, Slovenia precum și state destinație (în special Germania dar și alte state occidentale și ale Europei de Nord) are cauze și determinări multiple ce depășesc cu mult simpla dorință a migranților de a scăpa unei situații conflictuale extreme (refugiații politici ori din cauza unor conflicte armate) ori de a accede la un mediu economic și la un sistem de asigurări sociale favorabil (refugiații economici). Originile sale sunt, deopotrivă, istorice și actuale. În ceea ce privește

[2] ***ONU: Numărul refugiaţilor sirieni din Turcia este de aproape două milioane, http://www.mediafax.ro/externe/onu-numarul-refugiatilor-sirieni-din-turcia-este-de-aproape-doua-milioane-14714277, accesat la data de 20 septembrie 2015.

dimensiunea istorică, considerăm relevante trecutul colonial al regiunii, legăturile dezvoltate cu metropolele în regiune, dar și prezența constantă și influența exercitată în spațiul de referință de statele foste coloniale în cursul proceselor de decolonizare și în evoluția statelor post-coloniale după accederea la suveranitate și independență deplină. Un al doilea rând de cauzalități pe care le putem invoca în explicitarea fenomenelor de interes pentru demersul nostru este reprezentat de evoluțiile post Război Rece. Este vorba de evoluţii ale regiunii și importanța pentru determinarea cursului acestora a prezenței și interferențelor continue ale statelor invocate aparținând continentului european, atât ca factor activ în determinarea evoluțiilor statelor regiunii, cât și ca exemplu și model de funcționare, în primul rând de natură economică, dar și din punct de vedere al drepturilor individuale ale cetățenilor, prin raport cu situație existentă și cu evoluțiile acesteia în țările Orientului Mijlociu și Maghrebului în anii post Război Rece.

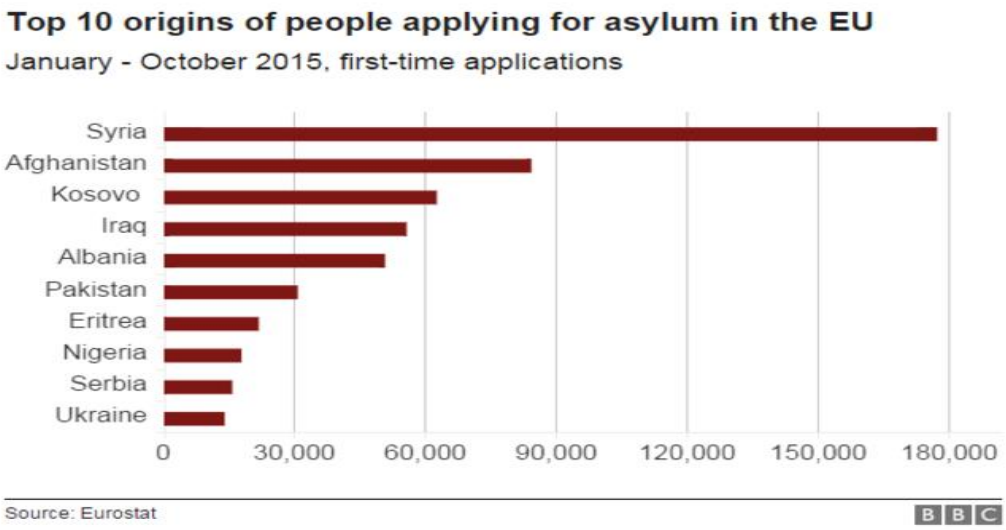

Sursă: http://www.bbc.com [3]

Graficul de mai sus arată originea refugiaţilor care au cerut azil pe teritoriul Uniunii Europene, pentru perioada ianuarie-octombrie 2015, fiind vorba de persoane care au cerut pentru prima dată azil aici.

[3] **** Migrant crisis: Migration to Europe explained in graphics, http://www.bbc.com/news/world-europe-34131911, accesat la data de 28.11.2015.*

Putem observa cum cei mai mulţi imigranţi sunt cei veniţi din Siria. Situaţia delicată şi conflictuală de acolo, a împins populaţia civilă să plece de pe teritoriul ţării, spre Europa, pentru a scăpa de pericole. Motivul pentru care multă populaţie doreşte să plece din Siria este şi din cauza acţiunilor numeroase întreprinse de către Statul Islamic (ISIS), în care, de cele mai multe ori, victime cad chiar cetăţenii. O mare problemă este şi persecutarea populaţiei din Siria, cum ar fi de exemplu persecutarea creştinilor. Cea mai mare a doua minoritate a Siriei o reprezintă creştinii (Prima fiind cea a alawiţilor şi reprezintă 40%). Comunităţile creştine din Siria, reprezintă aproximativ 10% din populaţie şi s-au inspirat din ambele tradiţii: atât cea catolică, cât şi cea ortodoxă. Armenii făcând excepţie, cei mai mulţi dintre creştinii din Siria sunt de etnie arabă. Creştinii sunt cam în general orăşeni sirieni, iar mulţi dintre aceştia locuiesc în sau în jurul Damascului, Latakia, Alep sau Hama[4]. Creştinii din Siria s-au confruntat şi se confruntă cu numeroase probleme. Numeroase din aceste probleme au fost mediatizate în presa internaţională şi au atras atenţia sporită a întregii lumi.

Majoritatea problemelor pe care creştinii le au în Siria sunt din cauza conflictului civil ce macină ţara de mai bine de doi ani.

Grupările radicale rebele îi consideră pe creştini colaboratori ai regimului preşedintelui Bashar al-Assad. Patriarhia Antiohiei semnala în primavăra anului 2014 că sute de creştini au fost ucişi în Siria. De asemenea, peste 150.000 au fost alungaţi din propriile case, iar bisericile au suferit mari pagube. În plus, mai mulţi creştini, dintre care doi ierarhi, au fost rapiti. Arhiepiscopul sirian iacobit Yohanna Ibrahim, arhiepiscopul grec ortodox de Aleppo (Paul-Boulos Yazigi) şi fratele patriarhului Ioan al Antiohiei, la data de 22 aprilie au fost răpiti şi în ciuda tuturor eforturilor care s-au depus, soarta lor nu este cunoscuta nici acum, deşi au trecut mai mult de 100 de zile de la disparitia lor[5]. Pe lângă toate acestea s-au publicat mărturii ale unor creştini ce au fugit din oraşul Sawran ce se află în nordul Siriei, care acum este sub controlul Frontului Al-Nosra (o grupare jihadistă afiliată retelei teroriste Al-Qaida). În mărturiile

[4] *** *Minorităţile din Siria*, http://arhiva.lonews.ro/uncategorized/analist-pentru-minoritatile-din-siria-assad-reprezinta-siguranta.html, accesat la data de 26.11.2015.

[5] *** *Siria: Crestinii, obligati sa treaca la islam, altfel sunt omorati, http://www.hotnews.ro/stiri-international-15342991-siria-crestinii-obligati-treaca-islam-altfel-sunt-omorati-presa.htm, accesat la data de 27.11.2015.*

respective, creştinii povestesc că islamiştii îi constrâng pe creştinii ce vor să se întoarcă în oras să treacă la islam, sau în caz contrar ei sunt uciși[6]. În ciocnirile ce au loc între forțele guvernamentale și rebeli, şi între două grupuri islamiste diferite, cei care sunt prinşi la mijloc sunt creștinii.

A doua ţară de provenienţă a refugiaţilor este Afganistan, cea de-a treia este Kosovo, iar cea de-a patra este Iraq. Situaţia acestor trei state este bine cunoscută pe plan internaţional, ele confruntându-se cu numeroase conflicte, în special armate, unde a trebuit să intervină comunitatea internaţională, acesta fiind motivul principal al plecării populaţiei din zonă. Majoritatea populaţiei ce cere azil pe teritoriul statelor Uniunii Europene, provine din Orientul Mijlociu.

Implicaţii ale valului masiv de refugiaţi

Fenomenul terorismului de sorginte religioasă care, în formele sale extreme islamiste își are originile, paradoxal, în comunitățile de expatriați din statele UE, dar care, în contextul destructurării societale masive în curs în unele dintre statele Orientului Mijlociu, și-a găsit un teren fertil de afirmare și dezvoltare. În acest context, considerăm criza de față mai degrabă o criză a valorilor cu repercusiuni în planul securității naționale și internaționale care trebuie adresată, în primul rând, pe acest teren.

O primă problemă pe care o ridică acest flux de imigranţi este posibilitatea de infiltrare a membrilor grupării ISIS printre refugiaţi şi prezenţa lor într-un număr mare pe teritoriul european. Deja s-au descoperit membri ai Statului Islamic printre ei.

Membrii ai grupării ISIS au declarat că într-adevăr, plănuiesc să se infiltreze printre refugiaţi, pentru a ajunge pe teritoriul Uniunii Europene[7], lucru ce ar trebui să ridice semne de întrebare pentru forţele de securitate europene, având în vedere acţiunile acestei grupări, şi cât de departe pot merge aceştia. S-au şi descoperit şi arestat membrii ai Statului Islamic, ce se aflau printre refugiaţi, iar în Turcia, o persoană ce ajuta imigranţi să ajungă în

[6] *Ibidem*;
[7] **** ISIS smuggler: 'We will use refugee crisis to infiltrate West'*, http://www.wnd.com/2015/09/isis-smuggler-we-will-use-refugee-crisis-to-infiltrate-west/, accesat la data de 28.11.2015.

Europa, contracost, a recunoscut faptul că printre ei se aflau şi membri ISIS, care au plătit foarte mult pentru a-i putea aduce pe teritoriul european.

Se vorbeşte chiar de un număr de aproximativ 4000 de membrii ISIS, deghizaţi în refugiaţi, veniţi în Europa[8], care sunt gata de a acţiona oricând Statul Islamic le-o va cere şi care nu au venit în cadrul Uniunii Europene fără un scop bine stabilit dinainte. Aceste lucru ar trebui să dea de gândit autorităţilor U.E., lucru care a făcut ca majoritatea forţelor de securitate să încerce a descoperi cât mai mulţi dintre ei.

Această idee a intrat şi mai mult în atenţia forţelor de securitate mai ales după atacul terorist de la Paris, din cauză că, s-a descoperit că, cel puţin unul din atacatorii atentatului de Paris deţinea paşaport de refugiat sirian pe teritoriul european[9]. Atacul terorist de la Paris a adus iar în lumină problema refugiaţilor şi ideea infiltrării de terorişti printre aceştia. Probabil o parte a motivului stă în faptul că majoritatea refugiaţilor sunt musulmani, iar concepţia generală a populaţiei, greşită de altfel, este asocierea musulmanilor cu teroriştii. Într-adevăr, autorii atacului terorist de la Paris sunt cei de la ISIS, dar trebuie avut în vedere şi faptul că nu toţi teroriştii sunt musulmani, şi nu toţi musulmanii sunt terorişti.

Din cauză că, mare parte din imigranţi vin pe teritoriul Europei prin Turcia, liderii Uniunii Europene au decis să ofere Turciei 3 miliarde de euro pentru a-şi mări securitatea la frontiere şi pentru a stopa valurile masive de refugiaţi. De asemenea, pentru Turcia se va oferi o ridicare a unor restricţii vamale, dacă o să accepte o parte din imigranţi care nu se califică pentru a obţine azil în Europa[10]. Putem vedea asta ca o colaborare între Uniunea

[8] *AARON BROWN, 'Just wait…' Islamic State reveals it has smuggled THOUSANDS of extremists into Europe, http://www.express.co.uk/news/world/555434/Islamic-State-ISIS-Smuggler-THOUSANDS-Extremists-into-Europe-Refugees, accesat la data de 28.11.2015.*

[9] *Christiane Amanpour, Passport linked to terrorist complicates Syrian refugee crisis, http://edition.cnn.com/2015/11/15/europe/paris-attacks-passports/, accesat la data de 28.11.2015.*

[10] **** EU leaders agree to give Turkey £2.1billion to help tackle the migrant crisis and tighten security at its borders*, http://www.dailymail.co.uk/news/article-3338512/EU-leaders-agree-Turkey-2-1billion-help-tackle-migrant-crisis-tighten-security-borders.html, accesat la data de 29.11.2015.

ISBN: 978-606-8624-21-1

Europeană şi Turcia, pentru a gestiona într-o oarecare măsură problema refugiaţilor, dar cei doi actori văd acest lucru şi ca o întărire a relaţiilor dintre ei.

Deşi se încearcă pe cât de mult posibil rezolvarea acesti crize cu care se confruntă statele europene, acest val le-a luat prin surprindere.

Această criză a refugiaţilor şi modul rapid în care a evoluat, a obligat statele europene să adopte o serie de măsuri menite pentru apărarea, în primul rând, a propriilor interese naţionale. Astfel, s-au creat şi stări conflictuale, care au avut drept actori principali, forţele de ordine ale statelor europene şi refugiaţii ce doresc să ajungă într-un stat sau altul.

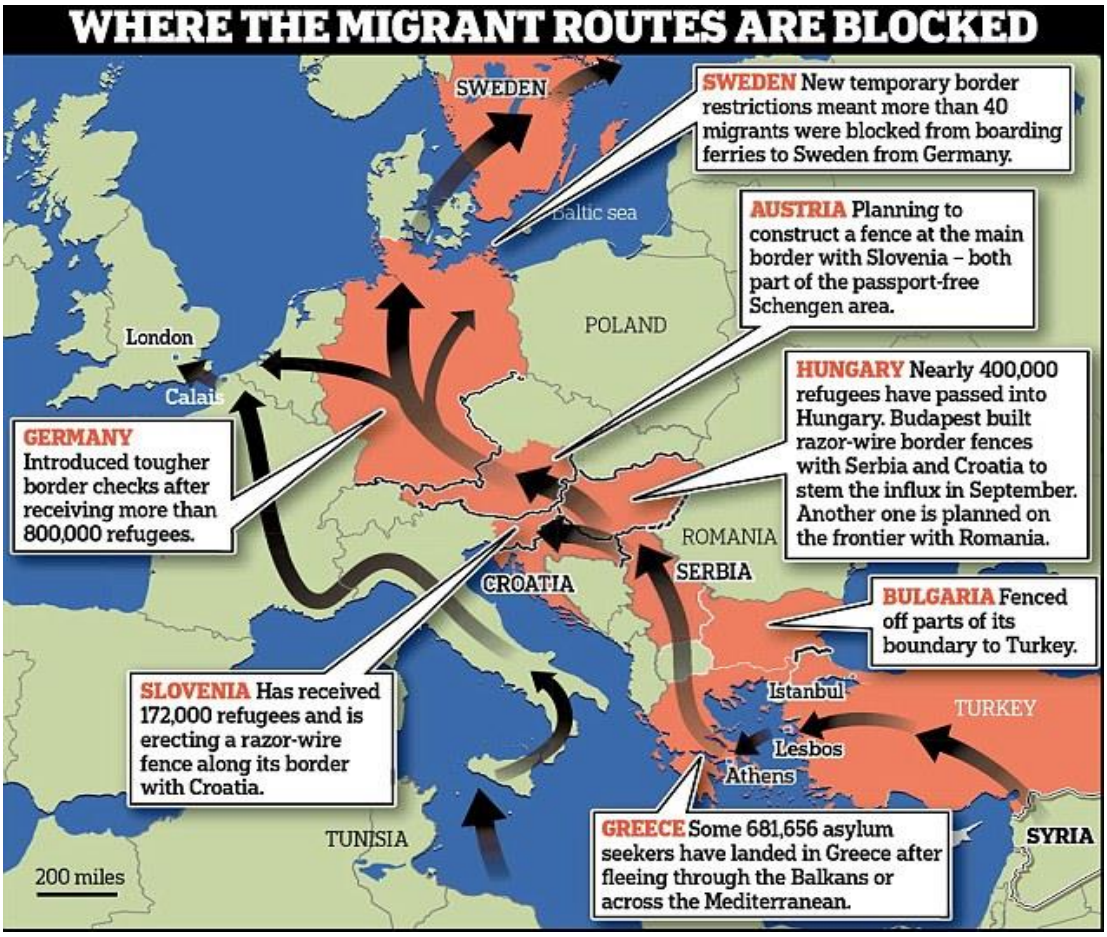
WHERE THE MIGRANT ROUTES ARE BLOCKED
SWEDEN
SWEDEN New temporary border restrictions meant more than 40 migrants were blocked from boarding ferries to Sweden from Germany.
Baltic sea
AUSTRIA Planning to construct a fence at the main border with Slovenia – both part of the passport-free Schengen area.
POLAND
London
Calais
GERMANY Introduced tougher border checks after receiving more than 800,000 refugees.
HUNGARY Nearly 400,000 refugees have passed into Hungary. Budapest built razor-wire border fences with Serbia and Croatia to stem the influx in September. Another one is planned on the frontier with Romania.
ROMANIA
SERBIA
CROATIA
BULGARIA Fenced off parts of its boundary to Turkey.
Istanbul
TURKEY
Lesbos
Athens
SLOVENIA Has received 172,000 refugees and is erecting a razor-wire fence along its border with Croatia.
TUNISIA
GREECE Some 681,656 asylum seekers have landed in Greece after fleeing through the Balkans or across the Mediterranean.
SYRIA
200 miles

Sursă: http://www.dailymail.co.uk/[11]

[11] Drury, Flora, *Rise of the mesh curtain: Tensions flare at Macedonian border as soldiers start to build three-metre high fence to keep migrants out,* http://www.dailymail.co.uk/news/article-3338272/Tensions-

Imaginea prezentată arată principalele rute ale imigranţilor care au fost blocate. Se poate observa, in primul rând, faptul că, după ce a primit un număr de 800.000 de refugiaţi, Germania a înăsprit controalele vamalele. De asemenea, Germania şi Austria au fost principalele state ale Europei unde majoritatea refugiaţilor doreau să ajungă.

Suedia a introdus şi ea unele restricţii privind trecerea ilegală a refugiaţilor pe teritoriul lor naţional.

În ceea ce priveşte Austria, deşi face parte din spaţiul Schengen de liberă circulaţie, plănuieşte, la fel cum au procedat şi alte state europene, să construiască un gard de protecţie la graniţa cu Slovenia. Trebuie menţionat şi faptul că ambele frontiere fac parte din spaţiul Schengen.

Slovenia a primit 172.000 de refugiaţi, dar plănuiesc să contruiască un gard de sârmă ghimpată la graniţa cu Croaţia, tot pentru a se apăra de trecerea ilegală a unui număr mare de refugiaţi.

O parte din refugiaţi au rămas şi în Grecia, iar Bulgaria a ridicat şi ea garduri de protecţie la graniţa cu Turcia, având în vedere că o mare parte dintre ei au ales să ajungă în Europa inclusiv prin Turcia.

Ungaria s-a confruntat cu un mare val de imigranţi. Aproximativ 400,000 dintre aceştia au trecut pe teritoriul Ungariei, iar aceasta a fost una din primele ţări care a ridicat gard la frontiere, pentru a se proteja de trecerea ilegală pe teritoriul ţării a refugiaţilor.

Din cauza numărului mare de refugiaţi, dar şi din cauza ridicării de garduri la frontiere şi înăsprirea controalelor, s-au iscat numeroase conflicte între forţele de ordine ale statelor şi refugiaţi, ceea ce semnifică un nou risc de securitate pentru respectivele ţări.

Exemplul cel mai nou este cel al Macedoniei, care a decis construcţia unui gard înalt de 3 metri, construcţie ce se realizează de către militari. Un grup de aproximativ 250 de imigranţi au

flare-Macedonian-border-soldiers-start-build-three-metre-high-fence-migrants-out.html, accesat la data de 29.11.2015;

atacat autoritățile care păzeau construcţia gardului[12], creându-se astfel o stare conflictuală periculoasă, atât pentru forţele de ordine, cât şi pentru refugiaţi. Macedonia a decis că nu mai primeşte decât refugiaţi din Siria, Iraq şi Afganistan, decizie posibil luată pentru a stopa un val şi mai mare de imigranţi, dar şi din cauza faptului că aceste zone sunt cele mai măcinate de conflicte şi situaţii conflictuale, unde populaţia civilă are cel mai mult de suferit.

Probleme între refugiaţi şi forţele de ordine au fost şi în Ungaria, prima ţară care s-a lovit cu acest flux masiv şi care a trebuit să gestioneze situaţia prima. Cu toate că a fost acuzată dur de comunitatea internaţională din cauza măsurilor luate, în special pentru decizia de a ridica acel gard la frontiere, se pare că, din cauza lipsei de soluţii pe plan european, şi alte state au apelat la această metodă de a stopa trecerea ilegală a frontierei din partea imigranţilor.

Concluzii

Lucrarea de faţă reprezintă doar un studiu introductiv în problema ce o ridică valul masiv de refugiaţi ce a lovit Uniunea Europa în toamna anului 2015. Astfel, s-au avut în vederea prezentarea câtorva elemente generale privind criza actuală, modul în care au reacţionat statele europene cu privire la imigranţi şi câteva implicaţii care s-au manifestat încă de la începutul crizei.

Putem spune astfel că, principalele probleme la adresa securităţii pe care le ridică această criză a imigranţilor sunt:

- posibilitatea de infiltrare a membrilor grupării teroriste ISIS printre refugiaţi
- incapacitatea statelor de asimilare a unui număr mare de imigranţi
- crearea de stări conflictuale între forţele de ordine ale statelor europene şi refugiaţi
- crearea de tensiuni între statele europene
- crearea de instabilităţi în zonă din cauza inexistenţei unui sistem comun european de a gestiona astfel de situaţii

[12] *Ibidem*

Consecinţele acestei crize a refugiaţilor din Orientul Mijlociu se regăsesc pe termen lung asupra Uniunii Europene. Pentru a-şi apăra interesele şi securitatea naţională, statele au recurs la numeroase metode, printre care unele nu au fost la fel de bine primite. Din acestea fac parte şi acele garduri ridicate la frontierele ţărilor, menite a opri trecerea ilegală a imigranţilor în ţară. Tot aceste garduri au dus la pornirea unor conflicte între forţele de ordine şi refugiaţi, care reprezintă un risc de securitate atât pentru ei, cât şi pentru populaţia civilă.

Dezbaterile cu privire la cum ar trebui acţionat cu privire la refugiaţi au adus unele tensiuni între statele Uniunii Europene, nu toate dintre ele fiind pregătite să primească un număr semnificativ de imigranţi. Dar dezbaterile continuă şi situaţia se schimbă de la o zi la altă. Aceste demersuri trebuie urmărite astfel încât pentru a monitoriza modul în care criza evoluează şi este gestionată.

DISCOURSE AS A FORM OF MULTICULTURALISM IN LITERATURE AND COMMUNICATION
SECTION: SOCIOLOGY, POLITICAL SCIENCES AND INTERNATIONAL RELATIONS ARHIPELAG XXI PRESS, TÎRGU MUREȘ, 2015,
ISBN: 978-606-8624-21-1

REQUIRED STEPS FOR DEMOCRACY. ROMANIA'S CASE[1]

Elena Rusu

PhD Student, "Babeș-Bolyai" University of Cluj-Napoca

Abstract: The events that took place in Romania overtherw its communist regime and marqued the transition toward a democratic society. In Romania, the communist period (1944-1989) was stongly influenced by the Soviet Union which has promoted principles such as the supremacy of the state, equality among citizens, and private property in favor of collective. Hence, the adoption of some new legislative measures became mandatory in order to ensure the transition between these two periods. In this vein, this paper aims to clarify some aspects of Romania's return to democracy and implicitly the degree to which these theoretical principles of democracy were achieved and reflected within the society. First, it compares and contrasts the two periods of communism and transition in Romania in order to emphasize the main changes that are supposed to occur. It then analysis to what extent and in which ways Romania has implemented the principles of democracy within the society. From methodological point of view, this paper explores mainly methods of data collection used in qualitative research, such as: texts analysis, primary sources or official documents, given that the paper position itself as a comparative research of the above mentioned sources.

Keywords: communism, democracy, transition, constitution, law

Argument

At the basis of a state is a fundamental law, known as the Constitution and this paper focuses on the characteristics and differences between the main Romanian Communist-era Constitution and the Democratic one, after 1989. The Constitution is the main source of

[1] This work was possible due to financial support of the Sectorial Operational Programme for Human Resources Development 2007-2013, co-financed by the European Social Fund, under the project number POSDRU/187/1.5/S/155383, with the title "Quality, excellence and transnational mobility in doctoral research".

constitutional law, and changing a political regime imposes also the change of the Constitution in order to adapt it to the new political, economic realities and to social development.

The term constitution designates the fundamental law in a State, in that it contains the basic rules of functioning of the state, along with a series of rights and freedoms for its citizens. The existence of a constitution is the surest way for marking a political and social reality, from the need to boost and protect the state power, ensuring the rule of law. Analyzing the case of Romania, the State had a Constitution much later than the countries of Western Europe, this being influenced by the late propagation of modernity's concepts, but also because of the other civilizations' domination over Romanian territory (remember in this case the Ottoman Empire). The first Constitution of Romania was established in 1886, in the context of achieving unification of Moldava with Țara Românească. When the political regime is allowed to explain the content of the Constitution in terms of law and equal justice, based on the single party interests, we can no longer to declare that it is the guarantor of basic human rights, but it becomes the instrument of political leadership and of its interests[2].

From a methodological point of view, this paper represents a qualitative research based on analysis of documents, such as texts or official documents, which has been developed in the perspective of a comparative study. An element of added value to this paper from the angle of a qualitative research is putting the two emblematic constitutions in the mirror-one representing the communist regime and the other the current democracy. In order to achieve the scientific desideratum, arguments about the genuine implementation of the legislation during the Romania's transition period are being presented.

Romania between communism and democracy

The end of the Second World War is followed by major changes regarding the political regime, recalling in this case the passage under totalitarian systems of most European countries such as Italy, Spain, Germany, Portugal and Bulgaria. In this context, States of Central and South-East Europe moved under the Soviet regime, similar with Romania's situation, forced to submit to a totalitarian regime dictated by the USSR.

[2] Hadley Arkes, *Beyond the Constitution*, Princeton University Press, 1990, p. 24.

Totalitarian ideology will push up to absurd the concepts in order to increase the power and domination of a small group[3]. The communist regime in Romania was a totalitarian system from its establishment until its collapse. It was based on the constant violation of human rights, on the supremacy of the ideology hostile to an open society, on the monopoly exercised by a group of people, on repression, intimidation and corruption[4].

The representative Constitution of the Romanian Communist regime which is analyzed in the context of this research is that one from 1965, being made up of 121 articles grouped into 9 titles. One of the main characteristics of the communism refers to the property concept, according to which "Socialist ownership over the means of production is either owned by the State ownership -property belonging to all the people, whether cooperative property – the goods belonging to each cooperative organizations"[5].

Under the stated purpose, but false, in order to develop the state and ensure the freedom and dignity of man, the 1965 communist constitution indicated in Article 13 the following statements: Romanian socialist State: organizes, plans and directs the national economy; Defends the Socialist property; Guarantees the full exercise of citizens' rights, ensuring socialist legality and defends the rule of law; Develops education at all degrees, ensures conditions for the development of science, arts and culture, protects health care; Ensures the defense of the country and organizes its armed forces; Manages relations with the other States[6]. Presenting these elements only reinforces the argument according to which the State holds supremacy in organizing the life of its citizens. The whole system presented the organizational, strategic and tactical doctrinal basis of the communist ideology[7].

A totalitarian system promotes political leadership through the existence of a single party. In the Socialist Republic of Romania, the leading political force of the whole society is the

[3] Jean-Pierre le Goff, *Democrația post-totalitară*, Universul Juridic București, Editura Universitaria Craiova, 2012, p. 57.
[4] Dalina Dumitrescu, *Paving Romania's way towards the european research area,* in Ilona Pálné Kovács, Dagmar Kutsar, *Internationalisation of social sciences in central and eastern Europe. The catching up – a myth or a strategy?*, Routledge, 2010, p. 154.
[5] The Constitution of the Socialist Republic of Romania from 1965, *Article 6.*
[6] *Idem, Article 13.*
[7] Stéphane Courtois, *Comunism și totalitarism*, Editura Polirom, București, 2011, p. 131.

Romanian Communist Party[8]. All the system's components installed in power have maintained or introduced fundamental bases of the totalitarian Communist conception: monopoly of single party, thinking, and means of production and distribution of goods.

What does freedom mean from the perspective of Romanian communism? According to Articles 28 and 29, freedom of speech, press, assembly, meetings and demonstrations is guaranteed and cannot be used for opposing the Socialist system and the interests of those who work. Any association with fascist or antidemocratic nature is prohibited. Participation in such associations and fascist propaganda or antidemocratic character is punished by law[9]. Just noting these details we may say that freedom is assured, but more than that, the support for democracy is encouraged. But what is missing is a definition linked to the freedom of expression, which is not only controlled, but even more it restricted by law. What was the consequence of this fact? Regarding the state, the creation of the State Security Department, known among the people as Security, which was an information service, subordinated to the Romanian Communist Party. The system was one of repression and surveillance, and it worked with undercover staff, infiltrated into all social and administrative levels. Today many of the activities of this system that deeply violated human rights are beginning to be made public, a large part of the supporting documents can be consulted at the National Council for the Security Archives Studying. On the other hand, in terms of the population, it has become creative in developing artworks (publications, music or theater performances) with ironic tinge to the system.

In accordance with article 5 of the Constitution, Romania's national economy is a socialist economy based on socialist ownership over the means of production. In the Socialist Republic of Romania, the exploitation of man by man is always disbanded and it is created the socialist principle of distribution after the quantity and quality of work. Work is an honor duty of every citizen of the country[10].

The removal of Soviet domination over the states in Europe was completed in 1989, this being accomplished mostly through peaceful means as well as in the German Democratic Republic, Bulgaria or Hungary, in the context of rebound reforms promoted by Mihail

[8] The Constitution of the Socialist Republic from Romania from 1965, *Article 3.*
[9] *Idem, Article 28 and Article 29.*
[10] *Idem, Article 5.*

Gorbaciov. Contextual situation within Europe has spurred and motivated Romania's population to revolt against the Communist regime conducted by Nicolae Ceaușescu. Known as the Revolutions of 1989, the historical moment has resulted in the removal of Ceaușescu's regime through its execution, the power being taken over by a provisional bureau headed by the political leader Ion Iliescu, called the National Salvation Front Council[11]. The new political structure aimed at restoring a democratic regime in Romania, and this fact lead to major changes at the political and constitutional level. Among the main points contained in the NSF program, it is worth mentioning the organization of free elections, restoration of political pluralism, freedom of expression, transition to a market economy. From the legislative point of view, all of these things had to be contained in an official document, and this has led to the development of the 1991 Constitution.

Nowadays, as a system of Government, Romania is a semi-presidential republic because the representatives of the people are those who make the laws, and the Executive power is divided between the Prime Minister and the President, the latter having significant powers in the field of foreign policy, defense and security.

The first step that needed to be achieved in order to adopt a new political regime was the removal of the Communist power structures, by applying constitutional principles, including respect for the fundamental rights of the citizen and the State's development in terms of democratic concepts and values.

What is democracy? What are the elements that distinguish it from communism and what principles are promulgated by it? The term democracy appeared in Ancient Greece, and in an exact translation it means "leading by the people", which causes the development of a political regime based on the will of the people, "people are essentially equal between them and, therefore, each person is entitled to have a word on who governs and how"[12]. The concept has evolved over time, and today democracy manifests under its modern usage with regard to the respect for human rights, limitation of state's powers and a multi-party system[13]. Moreover, the

[11] John Dryzek, Leslie Holmes, *Post-Communist Democratization. Political Discourses across Thirteen Countries*, Cambridge University Press, 2002, p. 190.
[12] Leon Baradat, *Ideologiile politice – origini și impact*, Editura Polirom, București, 2012, p. 76.
[13] Charles Tilly, *Democracy*, Cambridge University Press, 2007, p. 11.

modern democracy has advanced and comprises two distinct perspectives: that of liberal democracy, which includes liberal capitalism as an economic principle, and that of democratic socialism, which refers to equality and freedom in a society based on joint action of all the citizens, who have the same rights and responsibilities.

The construction of democracy has been sustained by establishing the old political parties (National Liberal Party, Social Democratic, National Peasant Party), but also by creating new ones such as the National Salvation Front, this political party winning the democratic elections of 1990 and those of 1992, after which Ion Iliescu was elected as president of the country. However, National Salvation Front had a low response rate in restoring the political scenery which was affected during the communist era. Leaders' initiatives are known as a reaction to consolidate their political positions first, leaving for later the legislative regulations. This is largely due to the fact that many members of the NSF had significant ties within the former Communist Party, which has influenced the reform and the radical decisions' process in order to stimulate change[14].

The state's return to democracy has imposed a new Constitution, containing specific provisions and rules of the current political regime. Due to the fact that the Romania's return to democracy in 1989 was not done on a peaceful path, it was urgent to amend the legal framework of the country. A significant number of other normative documents that preceded the 1991 Constitution were put in place, designed to achieve the fundamental legal framework of the evolution toward the legal, democratic and social state. Being consistent with the principles of democracy, the new Constitution was passed by Parliament and approved by referendum in 1991, in order to legitimize the new political, social and economic system. This Constitution was revised and approved by a national referendum in 2003 and it is actual at the present time.

Since the first title of the Constitution it is presented the character of the Romanian State, which is a state of law, democratic and social, with a unitary structure, in which national sovereignty belongs to the people who exercise it through its representative bodies or by referendum. One of the most important duties of a democratic regime is the right to private

[14] Lavinia Stan, Diane Vancea, *Post-Communist Romania at twenty-five: linking past, present and future*, Lexington Books, 2015, pp. 44-45.

property. This, along with other rights such as the right to information, the right to vote or the right to stand as a candidate, are contained in the second title.

Political leadership is no longer strictly reserved to a single political party, promoting political pluralism and the association action encouraged by law. As we stated, political parties are established and reestablished, and this is confirmed in article 37 of the new democratic Constitution, according to which citizens may freely associate into political parties, trade unions and other forms of association. Parties or organizations which, by their aims or activities militate against political pluralism, rule of law principles or sovereignty, integrity or independence of Romania are unconstitutional[15]. In order to ensure the transparency of the democratic system, these provisions are also limited- some people may not be part of political parties, such as Constitutional Court judges, lawyers, magistrates, active members of the army, police and other civil servants established through organic law[16]. The role of mediation and decision that they have in society does not allow them to be part of political parties in order to avoid influencing the decision making process. At the same time, secret associations are prohibited under the law.

If the Communist regime's description says that freedom is restricted, even noticing the existence of an organization of surveillance and repression, we note that the freedom in democracy has a completely different definition and a much broader spectrum of applicability. Thus, in accordance with articles 29 and 30, the freedom of conscience and the freedom of expression are encouraged and guaranteed by law. Freedom of thought, and opinion, and also of religious beliefs cannot be restricted in any way. No one may be coerced to adopt an opinion or to adhere to a religion contrary to his beliefs (remember that during the communist regime, the religious practices were under the control of authorities)[17]. Freedom of expression of thoughts, opinions, or beliefs, and freedom of any creation, by words, in writing, in pictures, by sounds or other means of communication in public are inviolable. Censorship of any kind is prohibited. Freedom of the press implies the freedom to establish publications[18]. In addition to these rights, paragraph 7 of the present article, indicates that the defamation of the country and of the nation,

[15] The Constitution of Romania from 1991, *Article 37.*
[16] *Ibidem.*
[17] *Idem, Article 29.*
[18] *Idem, Article 30.*

any instigation to an aggression war, national, racial, class or religious hatred, incitement to discrimination, territorial separatism or public violence, as well as any obscene conduct contrary to accepted principles of morality[19] are prohibited by law.

Democracy guarantees to its citizens a series of rights and freedoms, as far as they comply with their obligations. Thus, contrary to the Communist regime when the property could not be other than a common good, this time appears the concept of private property, guaranteed by the State. According to Article 41, paragraphs 1 and 2 of the 1991 Constitution, the right to property, and claims against the State, are guaranteed. The content and limitations of these rights are established by law. Private property is equally protected by law, regardless of its owner. Foreigners and stateless persons cannot acquire ownership of land[20].

The 1991 Constitution is the best example to illustrate the changes made in legislative terms through the transition from a totalitarian regime, in this case from a communist regime to a democratic one. Because the subject risks to be considered unsuitable, we should mention the main changes to the law through the 2003 referendum, organized with the purpose of updating it to its needs and to the current geo-political context. Thus, the main changes emphasize the guarantee and protection of private property by law; modify the mandate of the President of the country for a new one of five years. Moreover it sets out the limited parliamentary immunity, comprising also mentions about adapting the national law to the community law, in the context of the state's accession to the European Union.

Regarding the promulgation of democratic principles towards a responsible civil society, intellectuals have established non-governmental organizations, in order to strive for respect for human rights, equality before the law, the elimination of discrimination, equal access to education and social services etc.

Conclusions

The Communist era was characterized by the abolition of private property, this one being replaced by the state and cooperative property, plus the leadership exercised by a single political

[19] *Ibidem.*
[20] *Idem, Article 41.*

party, the Communist Party, the existence of a centralized economy and a limitation of freedom of expression.

Measures adopted immediately after the moment of 1989 on the transition to a new political regime, represented by the democracy movement, had a special significance for shaping the new framework of social life, political and economic of the country, characterized from now on by a system based on the separation of powers, free elections and the respect for fundamental human rights.

Applying a certain type of political regime in a country defines its character and its position in international relations board. Romania's transition from communism to democracy was not achieved in a peaceful manner, it is known as the 1989 Revolution, this event being followed by a transition period characterized by various actions in order to adapt to the new political reality. The current environment made it necessary to adopt a new Constitution to ensure the principles of democracy and the ruling of the law, which was materialized first through the elaboration of normative acts. Although Romania has understood very well which are the appropriate measures to be taken, the difficulties emerged in the implementation sphere. These challenges lead to a weak development in terms of economic, political and social spheres of the State. From this point of view, Romania has integrated quite late in the European Union, together with Bulgaria, and it still continues the fight for the last places in the structure of the European construct.

BIBLIOGRAPHY:

1. Arkes, Hadley, *Beyond the Constitution*, Princeton University Press, 1990.

2.Baradat, Leon, *Ideologiile politice – origini și impact*, Editura Polirom, București, 2012.

3.Courtois, Stéphane, *Comunism și totalitarism*, Editura Polirom, București, 2011.

4.Dryzek, John, Holmes, Leslie, *Post-Communist Democratization. Political Discourses across Thirteen Countries*, Cambridge University Press, 2002.

5.Le Goff, Jean-Pierre, *Democrația post-totalitară*, Universul Juridic București, Editura Universitaria Craiova, 2012.

6.Pálné, Kovács, Ilona, Kutsar, Dagmar, *Internationalisation of social sciences in central and eastern Europe. The catching up – a myth or a strategy?*, Routledge, 2010.

7.Stan, Lavinia, Vancea, Diane, *Post-Communist Romania at twenty-five: linking past, present and future*, Lexington Books, 2015.

8.Tilly, Charles, *Democracy*, Cambridge University Press, 2007.

9.The Constitution of the Socialist Republic Romania from 1965

10.The Constitution of Romania from 1991

DISCOURSE AS A FORM OF MULTICULTURALISM IN LITERATURE AND COMMUNICATION
SECTION: SOCIOLOGY, POLITICAL SCIENCES AND INTERNATIONAL RELATIONS ARHIPELAG XXI PRESS, TÎRGU MUREȘ, 2015,
ISBN: 978-606-8624-21-1

DELIBERATIVE PEDAGOGY AND DEMOCRATIC EDUCATION – A LITERATURE REVIEW

Carmen Gabriela Greab

PhD Student, "Babeș-Bolyai" University of Cluj-Napoca

Abstract: There is no doubt that a key ingredient of a liberal democratic polity is an active, informed and involved citizenry, endorsed by democratic values and civic and political participation. Adhesion to values compatible to democracy together with active participation help construct and maintain the bond between citizens and the political system they are part of. Indeed, in democratic societies, education is thought to play an important role in socializing for citizenship and civic participation. (Dewey, 1997; Nie et al. 1996; Niemi and Junn 1998; Gutmann 1999) The vast literature, treating this issue, focuses mainly on assessing the effects of either school or classroom climate on youth civic socialization. In this context, the paper provides a synthesis of the scholarly literature on democratic education and more precisely on the effect of deliberative pedagogies on the development of youth democratic values and civic skills. The current paper is organized along important themes and concepts, starting with a rather general perspective on school as an important socializing arena for youth democratic values and civic skills, identifying both the main concerns as well as the process through which civic socialization occurs in this context. The paper continues with a more in depth analysis of the relevant literature on various types of deliberative pedagogies and their effect on students' democratic values and civic skills.

Keywords: deliberation, pedagogy, youth, democratic values, civic skills

A key ingredient of a liberal democratic polity is an active, informed and involved citizenry, endorsed by democratic values and civic and political participation. Adhesion to values compatible to democracy together with active participation help construct and maintain the bond between citizens and the political system they are part of. Democracies benefit from a diverse range of mechanisms and agents by which the process of political socialization takes place. (Greenberg, 2009) Citizens' learning about fundamental democratic institutions and procedures,

about practicing tolerance for the inherent diversity of democratic contexts, their encouragement for actual involvement in civic or political matters are challenging tasks in virtually any context. A whole range of socialization agents (families, schools, media, peer groups, political elites etc.) exert their combined influence in developing citizens' democratic values and civic skills, within an ongoing process of education for citizenship. Indeed, in democratic societies, education is thought to play an important role in socializing for citizenship and civic participation. (Dewey, 1997; Nie et al. 1996; Niemi and Junn 1998; Gutmann 1999)

The issue is even more stringent in the context of newly established democracies, as it is the case with post-communist countries. In such contexts, the rearrangement of the institutions and channels that link citizens to the state brings along a need for changes at the level of citizens' attitudes and participatory behavior. Whereas remnants of the former establishment are more likely to affect adult population - already socialized within a non-democratic context - young generations have a better chance to acquire democratic values and to learn participatory behaviors against a background yet un-altered by the experience of authoritarianism. (Howard, 2003; Sapiro, 2004)

This is particularly relevant in terms of research and potential intervention as adolescence represents an important period for the formation and internalization of participatory habits (Dawson and Prewitt, 1969; Hooghe, 2004; Campbell 2006). Although definitely placed under the umbrella of family influence, young people are heavily exposed to schools as a crucial arena of learning about their place in society. (Niemi and Junn 1998; Badescu and Radu 2009; Andolina et al. cited in Gordon and Taft 2011) With regard to youth then, schools become one of the most relevant socialization agents, that exerts its influence on the one hand through transmitting political knowledge and civic attitudes and on the other hand through encouraging participation, involvement and a critical stance on issues.

The current paper is organized along important themes and concepts, starting with a rather general perspective on school as an important socializing arena for youth democratic values and civic skills, identifying both the main concerns as well as the process through which civic socialization occurs in this context. The paper continues with a more in depth analysis of

the relevant literature on various types of deliberative pedagogies and their effect on students' democratic values and civic skills.

A. School as arena for civic and political socialization

Among the chief concerns of school socialization studies is finding whether civic participation of youth in the early years of their development as citizens results in long lasting effects. Indeed, some studies show that it is not automatically true that these attitudes and values of adolescents correlate with their attitudes as adults. (Alwin and Korsnick 1991; Hooghe and Stolle 2005) Nevertheless, another important body of literature considers early socialization as a critically important determinant of later behavior – habits, skills and attitudes affecting civic participation that are formed in the period of youth persist into adulthood. (Nie et al 1996; Campbell 2006) Moreover, Youniss et al. (1997) reveal in his study that the effects of participation in extracurricular activities, participation in community-based projects and membership in youth organizations during adolescence are visible much later at the level of adult life membership in groups, civic engagement and other forms of political behavior.

An interesting recent article, by Finkel, Horowitz, and Rojo-Mendoza (2012) examines whether civic education programs have any long-term effect in emerging democracies. They run a large-scale civic education program in Kenya just before the disputed 2007 election that sparked a wave of ethnic clashes and brought the country to the brink of civil war. The results show that the program had significant long-term effects on variables related to civic competence and engagement, with less consistent effects on democratic values. In addition, participants who were subsequently affected by violence were less likely to adopt negative beliefs about Kenya's political system and less likely to support the use of ethnic or political violence.

Still, the most difficult and conflicting concern about school as a civic socializing arena is based on the understanding of the precise process through which civic socialization occurs in this context. The vast literature treating this issue focuses mainly on assessing the effects of either school or classroom climate on youth civic socialization. In the following section we will treat these two bodies of literature separately:

a. The effects of school climate on youth development of democratic values and civic skills.

A closer analysis of the studies focusing on the role of school educational experiences in political engagement among adolescents reveals two directions of inquiry. The first examines participation in extra-curricular activities as a pathway for civic and political participation in adulthood (Beck and Jennings, 1982; Hanks, 1981; McFarland and Thomas, 2006; Verba et al., 1995). A more recent line of research examines the impact that service learning programs (where adolescents perform community service as a class or graduation requirement) have on the level of political involvement of those engaged in them (Billig, 2000; Galston, 2003; Niemi et al., 2000; Walker, 2002). Indeed, within the range of activities expected to build the adolescents' civicness at the level of both attitudes and behavior, participation in service learning has captured a great deal of attention.

The image offered by the literature on service learning and its effects on youth is mixed, preventing one from arriving at definite conclusions. The more pessimistic studies find either negligible effects from service learning on civic responsibility or effects which are not sufficiently enduring to have a significant impact later in life. (cf. Galston, 2001). Other studies reassert what has been found with respect to classical civic education, the fact that service learning is more effective during the late years of high school (Melchior et al, 1999). In their comparative assessment of the effects of service learning and community service, Astin et al. (2000) reveal that service-learning programs have a positive impact on academic achievement, values, self-efficacy, leadership, career plans and plans to participate in further service after college, with the most significant effects found on academic performance and on values.

b. The effects of classroom climate on youth development of democratic values and civic skills.

One of the first referential studies centered on classroom based practices was that by Langton and Jennings (1968), a study which revealed that high school civics courses had little or no effect on students' political knowledge. Decades later, Niemi and Hepburn (1998) identified that, from the perspective of civic education, what is extremely important is the way civic education is taught, the methods used in class, and the congruence between the content of the lectures and the socio-political reality. Certainly, the most recent analyses of the role of civic education and the formation of democratic values go beyond a narrow focus on curriculum.

Much of this new trend is based on a reevaluation of John Dewey's influential work on the role of education for democracy. Therefore, civic education should not be limited to teaching facts about politics; instead, the process must focus to a much greater extent on the interactive development of relevant social and cognitive skills (Freyberg-Inan and Cristescu, 2006).

The importance of classroom environment and the cultivation of an open climate that encourages discussion (thus creating a bridge between youth and the surrounding political events and developments) is a recurrent theme in the literature (Hess, 2004; Hess and Posselt, 2002). Thus, the focus of classroom climate has moved towards teaching pedagogies.

B. Deliberative pedagogies and their effect on youth development of democratic values and civic skills.

The most prominent body of literature on this issue is concerned with the impact of students' critical thinking exercises on their democratic values and attitudes. The pioneering study of Goodlad (1984) considered critical thinking crucial to the nurturing of a democratic citizenry. Moreover, in almost all studies on instructional procedures – discussion and dialogue play a key role (Commeyaras, 1993; Terenzini et al., 1995; Tsui, 1999, 2002; Yang and Chung, 2009) in enhancing critical thinking skills and attitudes, all of which are important ingredients of the youth democratic citizenship.

John Dewey (1916, 1938), philosoper and education reformist, considers that learning is based mainly on the active involvement of students in the act of teaching. This theory is at the basis of a series of contemporary studies that consider that students learn more efficiently through actice involvement, discussing and applying the learned concepts, than trough the traditional teaching practices. (Bonwell & Eison, 1991; Lewis and Williams, 1994; Bean, 1996).

Considering these active learning pedagogies, a series of researchers and education experts reccomend the use of the so-called deliberative pedagogies. (Dewey, 1916; Gutmann, 1999; Strachan, 2006; Reich, 2007; Alfaro, 2008; Goodin, 2008). Bridges (1994) characterized deliberation as a collaborative group discussion that is analytical, reasonably reflective, and painstaking. It is a purposeful and serious discourse that does not rush toward a decision but rather toward careful consideration of alternative points of views and choices (Bridges, 1994).

The essence of deliberation is two-fold: a. to weigh alternatives and discuss all possible courses of action related to a public problem (Parker, 2001); To focus on "What should/could we do?" toward resolving the question of the right action, rather than solving the problem (Dillon, 1994).

Browsing through the vast majority of relevant literature, one can observe the various numbers of examples and approaches. Still, a general description of these pedagogies would claim that deliberative education is comprised of a set of techniques and methods that include discourse, communication and deliberation. (Claxton, 2008) The most important examples of such pedagogies include discussions (controversial public issues) (Campbell, 2008), the use or simulations of different forms of deliberative forums (Gastil şi Dillard, 1999; Harriger and McMillan, 2007), as well as debates (Keller, Wittaker and Burke, 2001). Deliberative forums differ from debates in that a debate keeps participants in deeply entrenched positions, whereas deliberation asks participants to listen to each other to develop a deeper understanding of alternative viewpoints (Heanue, Kranich, & Willingham, 2003).

In the following section, these different approaches to deliberative pedagogy and their effects will be treated sepparately.

a. The effect of an open-classroom environment and discussions on the development of youth democratic values and civic skills.

David Campbell (2008), in his paper "Voice in the Classroom: How an Open Classroom Climate Fosters Political Engagement Among Adolescents", used data from CIVED, a major study of civic education conducted in 1999. In his research, he found out that an open classroom climate has a positive impact on adolescents' civic knowledge and appreciation of political conflict, even upon controlling for numerous individual, classroom, school, and district characteristics. In addition, an open classroom environment fosters young people's intention to be an informed voter. Results further show that exposure to an open classroom climate at school can partially compensate for the disadvantages of young people with low socioeconomic status.

Continuing a similar idea, Torney-Purta, Wilkenfeld, and Barber (2008) examine country differences in students' knowledge pertaining to human rights compared with other forms of civic knowledge, and in students' attitudes toward promoting and practicing human rights. A

hierarchical linear modeling (HLM) analysis examines student-level predictors (e.g., gender and school experiences) and country-level predictors (e.g., history of democracy) of rights-related knowledge and attitudes. Students' experiences of democracy at school and with international issues have a positive association with their knowledge of human rights. Significant gender differences also exist. Looking at rights-related attitudes, students with more knowledge of human rights, more frequent engagement with international topics, and more open class and school climates held stronger norms supporting social movement citizenship, had more positive attitudes toward immigrants' rights, and were more politically efficacious.

A rather recent study, tries to compare the effects of different pedagogies in teaching civic education. Dassonneville, Quintelier, Hooghe and Claes (2012) distinguish between formal civic education, an open classroom climate, and active learning strategies, and explore their relation with political interest, efficacy, trust, and participation. The results indicate that formal civic education (classroom instruction) and active learning strategies (school council membership and, to a lesser extent, group projects) are positively related to political attitudes and behavior. An open classroom climate, on the other hand, is significantly related to political trust. The authors conclude that there is no reason to privilege specific forms of civic education, as each form relates to different relevant political attitudes and behaviors. The analysis relies on the results from a two-year panel study among late adolescents in Belgium.

b. The effect of deliberative forums on the development of youth democratic values and civic skills.

In a rather recent article, Gastil (2004) explored the development of democratic habits among students in adult civic education through the use of deliberative discussions. In his first study, Gastil used a quasi-experimental design to employ NIF-style deliberative forums in one class (n = 76) and regular class activities without deliberation in another (n = 73). Students completed a survey at the end of the course to measure valuation and expectancy of political outcomes, political self-efficacy, political group efficacy, community identity, and civic duty. Participation in the deliberative forums were only significantly correlated with one political belief; group efficacy (r = -.18, p = .048). However, Gastil also suggested further research, to provide a better indication of the impact of deliberation.

Gastil (2004) then conducted a second study involving participants with different educational experiences to also examine the effects of NIF on the development of democratic habits. Participants (n = 177) were recruited by contacting NIF forum moderators and were asked to complete similar survey questions asked in the first study. Overall, Gastil did not find any clear association between NIF experiences and political conversation behaviors. Gastil concluded that engaging in deliberative discussions could promote broader political conversations but may not promote the full range of democratic effects as proponents believed. However, Gastil also suggested a longitudinal study to provide a better indication of long-term impact of deliberation.

c. The effect of debates on the development of youth democratic values and civic skills.

Another type of deliberative pedagogy, identified in the reviewed literature is that of using debates as a teaching method, or as a method for engaging students during classroom activities. (Keller, Wittaker and Burke, 2001) There is a wide array of literature that argues for the role of debates in pedagogy, being recommended by various experts in education. (Bean, 1996; Bonwell and Eison (1991) or Schroeder și Ebert (1983)

A great number from these methodical observations suggest that the debates are very efficient pedagogies for creating a participatory environment (Green and Klub, 1990), which provokes discussions even after the classroom activities finished. (Green and Klub, 1990) Joe Bellon (2000) makes a systematic literature review with the studies/articles that discuss the effects of using debates, concluding with recommendation for using this method in the entire curriculum. He considers that the benefits for using this method are both for students and for teachers, or even for the entire society.

In the case of students, the most obvious benefit is the development of communication skills. (Goodwin, 2003; Allen, et al, 1999; Williams, McGee şi Worth, 2001; Combs şi Bourne, 1994) In the same time, Semlak și Shields (1997) the students that are involved in debates show better results in the 3 communication abilities (analysis, delivery and organization). These conclusions are similar with the ones from the study of Colbert and Biggers (1985) who concludes that debates develop interpersonal communication, as well as public speaking.

The most documented effects of using debates in the classroom are linked with the critical thinking abilities. (Colbert, 1987; Bellon, 2000; Goodwin, 2003; Colbert, 1995; Peace, 2011; Omelicheva şi Avdeyeva, 2008; Bonwell and Eison, 1991; Jagger, 2013) One of the most important and relevant research, in this sense, is done by Allen et. al. (1995). They conclude that both the argumentation classes and the participation in debates' competitions develop the critical thinking abilities. Other documented effects are: self-esteem (Dauber, 1989; Fine, 1999), empathy (Goodwin, 2003; Berdine, 1987), the experience of constructive controversy or tolerance (Johnson, 1979, 1988, 2008; Vo, și Morris, 2006) or even the decrease of violence. (Bellon, 2000)

Reviewing the existing literature one can identify its diversity in terms of approach as well as research methods. Most of the research is done using qualitative research methods, except the one dealing with debates and critical thinking measurements. In this sense, more standardized research would be needed, especially for cross-national or comparative studies.

In the same time, there is no unitary understanding of what deliberative pedagogies refer to. Consequently, an in depth theoretical and conceptual introspection into the existent literature would provide a clearer understanding of what deliberative pedagogies are and how one could implement them. In the same time, it would create the possibility for comparative studies.

To conclude, one can say that there is an obvious recent interest in democratic education and more recently, in deliberative pedagogies as a way to enhance the civic and democratic skills in youth. The aim of this paper was to summarize the recent developments in this field; critically inform the thinking of education researchers and practitioners, but mostly to stimulate the use of research and to identify possible future research agendas.

BIBLIOGRAPHY:

1.Alfaro, C., 2008. Reinventing Teacher Education: The Role of Deliberative Pedagogy in K-6 classrooms, Kettering Foundation, Dayton, OH.

2.Alwin, Duane F. and Jon A. Krosnick. 1991. "Aging, Cohorts, and Stability of Socio-political Orientations over the Life Span", American Journal of Sociology, 97: 169-195.

3.Bean, J., 1996. Engaging Ideas. The Professor's Guide to Integrating Writing, Critical Thinking, and Active Learning in Classrooms, Jossey-Bass Publisher.

4.Bonwell, C. si Eison J., 1991. Active learning: Creating Excitement in the Classroom, Washington, DC: Jossey-Bass.

5.Campbell, David E., 2006. "Why we Vote: How Schools and Communities Shape our Civic Life", Princeton University Press.

6.Campbell, David E. 2008. "Voice in the Classroom: How an Open Classroom Climate Fosters Political Engagement Among Adolescents." Political Behavior 30, 4: 437–454. doi:10.1007/s11109-008-9063-z.

7.Commeyras, M., 1993. "Promoting critical thinking through dialogical-thinking reading lessons", in The Reading Teacher, 46, pp. 486-494

8.Claxton, N., 2008. Using Deliberative Techniques in the English as a Foreign Language Classes, International Debate Education Association.

9.Dassonneville, Ruth, Ellen Quintelier, Marc Hooghe, and Ellen Claes. 2012. "The Relation Between Civic Education and Political Attitudes and Behavior: A Two-Year Panel Study Among Belgian Late Adolescents." Applied Developmental Science 16, 3: 140–150. doi:10.1080/10888691.2012.695265.

10.Dawson, R. E. and Prewitt, K. 1969. "Political Socialization", Boston: Little Brown and Co.

11.Dewey, J., 1916. Democracy and Education: an introduction to the philosophy of education, MacMillan.

12.Dewey, J., 1938. Experience and Education, Kappa Delta Pi.

13.Dewey, John. 1997. Democracy and education. An Introduction to the Philosophy of Education, New York: The MacMillan Co.

14.Finkel, Steven E., Jeremy Horowitz, and Reynaldo T. Rojo-Mendoza. 2012. "Civic Education and Democratic Backsliding in the Wake of Kenya's Post-2007 Election Violence." The Journal of Politics 74, 1: 52–65. doi:10.1017/S0022381611001162.

15.Freyberg-Inan A. and Cristescu, 2006. "The Ghosts in Our Classrooms, or John Dewey Meets Ceausescu: The Promise and the Failures of Civic Education in Romania", Stuttgart Hannover: Ibidem Verlag.

16.Galston, William A. 2001. "Political Knowledge, Political Engagement, and Civic Education." Annual Review of Political Science 4, 1: 217–234. doi:10.1146/annurev.polisci.4.1.217.

17.Galston, W. A. 2003. Civic education and political participation. Phi Delta Kappan, 85(1), 29–33.

18.Gastil, J. Și J. P. Dillard, 1999. The aims, methods, and effects of deliberative civic education through National Issues Forums, in Communication Education, vol. 48, 3, pp. 179-192.

19.Gordon, Hava R. and Jessica K. Taft, 2011. "Rethinking Youth Political Socialization. Teenage Activists Talk Back, Youth Society, 43(4): 1499-1527

20.Goodlad, John I. 1984. "A place called school: prospects for the future, New York: McGraw-Hill Book Co.

21.Greenberg, Edward S. 2009. "Political Socialization", London: Transaction Publishers.

22.Gutmann, Amy. 1999. "Democratic Education", 2nd edition. Princeton University Press.

23.Harriger, Katy J. and Jill J. McMillan, 2007. "Deliberation & the work of Higher Education", Dayton: Kettering Foundation.

24.Hooghe, Marc, 2004. "Political Socialization and the Future of Politics", Acta Politica, 39: 381-341.

25.Hooghe, Marc and Dietlind Stolle. 2005. "Inaccurate, exceptional, one-sided or irrelevant? The debate about the alleged decline of social capital and civic engagement in western societies", British Journal of Political Science, 35(1): 149-167.

26.Howard, Marc Morje. 2003. "The Weakness of civil society in Post-Communist Europe", Cambridge: Cambridge University Press.

27.Lewis, L. H. și C. J. Williams, 1994. Experiential Learning: Past and Present, in New Directions for adult and continuing education, vol. 62, pp. 5-16

28.Morse, Ricardo S., Larkin S. Dudley, James P. Armstrong and Dong Won Kim, 2005. "Learning and Teaching about deliberative Democracy: On Campus and in the Field", Journal of Public Affairs Education, 11(4): 325-336.

29.Niemi, R. G., and Junn, J., 1998. Civic education: What makes students learn. New Haven, CT: Yale University Press.

30.Radu, Bogdan and Badescu Gabriel, 2009. "The Political Culture of the Romanian Youth. A Study on the effects of school on democratic skills", in Political Studies, vol. 4, edited by Vasile Boari and Sergiu Gherghina, Cluj: Presa Universitara Clujeana.

31.Reich, W., 2007. Deliberative democracy in the classroom: A sociological view, in Education Theory, vol. 57, nr. 2, pp. 187-197.

32.Sapiro, Virginia. 2004. "Not Your Parents' Political Socialization: Introduction for a New Generation." Annual Review of Political Science 7, 1: 1–23. doi:10.1146/annurev.polisci.7.012003.104840.

33.Strachan, Cherie J., 2006."An argument for teaching deliberative collective action skills in the political science classroom", Political Science and Politics, 39: 911-916.

34.Terenzini, P. T., Springer, L., Pascarella, E. T., & Nora, A., 1995. "Influences affecting the development of students' critical thinking skills", Research in Higher Education, 36: 23-39.

35.Torney-Purta, Judith, Britt Wilkenfeld, and Carolyn Barber. 2008. "How Adolescents in 27 Countries Understand, Support, and Practice Human Rights." Journal of Social Issues 64, 4: 857–880. doi:10.1111/j.1540-4560.2008.00592.x.

36.Tsui, L., 1999. "Courses and instruction affecting critical thinking", Research in Higher Education, 40(2), 185–200.

37.Tsui, L., 2002. "Fostering Critical Thinking through Effective Pedagogy: Evidence from Four Institutional Case Studies", in The Journal of Higher Education, Vol. 73, No. 6, pp. 740-763.

38.Yang, S. C., & Chung, T. Y., 2009. "Experimental Study of Teaching Critical Thinking in Civic Education in Taiwanese Junior High School," British Journal of Educational Psychology.

39.Youniss J, McLellan JA, Yates M. 1997. „What we know about engendering civic identity.", in American Behavioral Scientist, Vol. 5, 620-631.

DISCOURSE AS A FORM OF MULTICULTURALISM IN LITERATURE AND COMMUNICATION
SECTION: SOCIOLOGY, POLITICAL SCIENCES AND INTERNATIONAL RELATIONS ARHIPELAG XXI PRESS, TÎRGU MUREȘ, 2015,
ISBN: 978-606-8624-21-1

CHILDHOOD DISABILITY AND SOCIAL INCLUSION IN INSTITUTIONAL CONTEXT: THE CASE OF ORADEA

Maria Hanyecz Debelka

PhD Student, University of Oradea

Abstract: This paper is discussing the effectiveness and efficiency of current legal and institutional settings and practices promoting the social and educational inclusion of children living with disabilities in Romania, with a special focus on the city of Oradea. The research is based on the analysis of relevant statistical and legal documents, in addition to the outcome of a focus group interview conducted by the author with representatives of institutions providing educational and social services aimed at various categories of disabled children. The study tackles issues which are important for the success of inclusive social policies aimed at children and young people living with disabilities, such as early education, classroom integration, relationship between service providers and parents, career orientation and future labor market insertion. The paper concludes that in order to be successful, the educational and social service system should provide personalized services and individualized development and career paths driven by the particular needs and conditions of assisted children.

Keywords: social inclusion, social service providers, children with disabilities, Romania, Oradea

It is estimated that in the world live 650 milion people with disabilities, and if there are included their families, it can be considered that 2 bilion persons are affected by this phenomenon, that meaning about a third of Earth's population (Preda 2009, p.206). This data show that identifying some viable solutions for social inclusion and improving the quality of life in the case of persons with disabilities represents an important social problem.

Being a person with a disability means, on the one hand, being a part of the society of people with disabilities, and, on the other hand, deprivation from the affiliation to healthy people's world, people without disabilities. Life conditions of people with disabilities and their social inclusion possibility depend on their relationship with the environment. This relationship

is interesting not just by the point of view of communication with the environment, but it also has a major influence on the persons with disabilities' lives, because it has an important role in auto-expressing and auto-defining of the identity of these people.

In the speciality literature, disability is perceived and approached mostly using two patterns: the *individual* (medical) one and the *social* one. „From the medical pattern's perspective, people have a handicap as a result of their individual, physiological or cognitive deficiency. The medical solution represents treatment or rehabilitation, establishing as a target the return to „normal", common condition, the one of being valid. " (Manea, 2006). „The social pattern is promoted by the European Union, and it emphasizes the social environment that is not adapted to the people with disabilities' needs, from which result the difficulties that these people confront. As a result, the social pattern doesn't perceive disability as an individual problem, but as a social fact, generated by politics, practice, attitudes and the environment." (CNDR 2013). „The social pattern emphasizes the way how some inadequated characteristics of the social and physical environment determine compulsions on a category of persons." (Manea, 2006).

The inclusion of the persons with disabilities is influenced by several factors. One major factor is *the society's development level,* the way how society relates with the persons with disabilities. „The research from different countries prove that the social and family-related environment exercise the most important influences on the school-related performances, being then reflected in the income levels.". In fact the influences from the inside (the cooperating conditions, the quality of the teacher-scholar interaction, the classes preparation) and from the outside on the school are decisive in the matter of social inequalities. (Giddens, 2008).

The activities with the persons with disabilities have been characterised for a long time by a shortage due to an unilateral perspective: it has been highlighted what these people don't know, what they can't do, and how they can not adapt to society's requests. In the present it is paid a higher and higher attention *to adjust the social environment* to the persons with disabilities' problems, it becomes a priority not only the creation of equal chances, but also the improvement of these people's social lives, the diminution of the obstacles that these people confront day by day. From this perspective, disability must not be seen as a problem, neither a medical one, nor a social one: „people with disabilities can frequently confront with issues generated by their health." (OMS, 2012). Paul Hunt affirms that the disability problem appears not only in a

function limitation and its effect on individuals, but also in forming their relationships with „normal people". (Hunt in Giddens, 2008, p.219).

A step forward on the way of public institutionalization of the concept of social inclusion has been made as a result to the modification of the European Union Treaty, the social politic and the occupational politic becoming components of the public politics at an union level. In 2000 the European Commission adopted the Report regarding Europe without barriers (European Commission, 2000), and during the same year the Council of the European Union emited a mandatory directive for the member states regarding the ensuring of equal chances for persons with disabilities. The action plan regarding the accomplishment of this objective, which had been adopted during the same year, has formulated concrete tasks for the whole decade 2001-2010 (Council of the European Union 2003).

The most recent document in this matter, The European Strategy Regarding Disability for the period of time 2010-2020 has been adopted by the European Commission on 17th of November 2010 (European Commission, 2010). The strategy mentions eight main fields of intervention: accessibility, participation, equality of chances, occupation, education and training, social protection, health and social intervention. These fields have been selected by the level in which they can contribute to accomplishment of the objectives included in The Strategy and in the ONU Convention regarding the rights of persons with disabilities'.

Families who have a child with visual disabilities face a number of difficult issues. These children have difficulty in making detailed, carefully coordinated physical movements and develop slower the ability to get things done, as they cannot learn by watching others (Gherguț 2006, p. 176) These parents need especially counseling. These problems can cause the teasing of the family, especially when tension, despair and frustration are encountered. In these situations, parents can isolate from everyone else, deliberately or not. For them it is hard to accept the fact that they have a child with disabilities. In this case, the best thing for parents to do is to help him or her to learn, to develop, to love him or her and to ensure him or her that he or she is not alone in this battle. In case of rejection, the child can close to himself/herself, or the rejection can facilitate the development of some agressive behaviours. The parents' encouragement will confer teh child self-confidence.

Starting from the considerations mentioned above, the objective of this study is to investigate the role and the ways of optimization of the family and the child with disabilities protection services, in the context of the resources that the comunity have and can dispose of, in helping the families where the parents assume the roles of teachers of the child with disabilities.

Public social services destinated to children with disabilities in Bihor county

According to art.27, alin(1) from the Law 292/2011, *„the social services represent the activity or the group of activities realized in order to accomplish the social needs, and also the special ones, the individual ones or the group ones, in order of outreaching the difficult situations, of averting and combating the risk of social exclusion, of promoting the social inclusion and increasing the quality of life.”*.

By the legal regime of the provider, the social services can be organized as public or private structures. In the table below, we can follow the categories of social services providers:

Table 1.

Social service providers

Public Social Services Providers	*Private Social Services Providers*
a) specialized structures included/subordinated to the authorities of local public administration and executive authorities from the territorial-administrative units, organized at level of village, town, city or sectors from Bucharest; b) the central public administration authorities or other institutions subordinated or coordonated by them, which have established by law atributions regarding the grant of social services for some categories of beneficiaries;	a) NGOs, respectively associations and foundations; b) the cults that are accredited by law; c) authorized persons, in legal conditions; d) the subsidiaries of the international associations and foundations accredited according to the active legislation; e) economic operators, in special conditions provided by law.

c) sanitary units, education units and other public institutions that develop, at a comunitary level, integrated social services.	

Source: The Law of Social Assistance 292 from 20th of December 2011

We can mention the following public social services providers from Bihor county, destinated to children with disabilities: General Directorate of Social Assistance and Child Protection Bihor (DGASPC), Social Community Administration Oradea, County Centre for Resources and Educational Assistance Bihor, education institutions like: Center for Inclusive Education School No.1 Oradea, School Center for Inclusive Education "Cristal" Oradea, School Center for Inclusive Education "Horizon", School Center for Inclusive Education No.1 Tileagd, School Center for Inclusive Education No.1 Popeşti, School Center for Inclusive Education No.1 Valea lui Mihai, Technology High School "Ioan Bococi" Oradea, Technology High School "George Bariţiu".

In order to gain information related to the social services provided by the NGOs, I used *The Guide of Social Services Provided by Associations and Foundations in Bihor County.*The mentioned guide, 3rd edition, from 2012, has been accomplished at the request of the Coalition for strengthening NGO Sector in Bihor with the help of Social Work specialization Emanuel University in Oradea. In order to obtain the requested information, there have been contacted face-to-face, by phone, through fax and e-mail a number of 80 NGOs. Of these, have answered a number of 45 NGOs, respectively 56% of those contacted.

According to the SWOT analysis of the NGO sector involved in providing social services (GHID 2012, p. 18) may be mentioned as positive factors that Bihor County is among the top 10 counties in which associations and foundations demonstrated quality in providing social services, and a large number of partnerships between the public and nongovernmental sector of public administration, among the negative factors appear a small number of social services in rural areas and a few community services.

Table 2.

Social services for children, families in need, children, youth with disabilities, provided by associations and foundations in Bihor

The NGO sector From Bihor		*Social Services Provided By the NGO sector*	*Educational services*	*Occupational services*	*Program Free time*	*Categories of beneficiaries*	
Associations	Foundations	90%	46%	28%	21%	Children, families in need	Children, youth with disabilities
37%	63%					88%	35%

Source: The Guide of Social Services Provided by Associations and Foundations in Bihor

In the table above we can see that 37% of the NGO sector is composed of associations and 63% of foundations. From the providers, 90% provide social services, 46% provide educational services, 28% provide occupational services, and only 21 % offer programs related to leisure. As regards the categories of beneficiaries we can mention that 35% of private

providers perform social services for children with disabilities, and 88% offer services to children and families in need.

Among public providers we can mention the General Directorate of Social Assistance and Child Protection (DGASPC) Bihor, which provides social services for children with disabilities in 25 operational subunits in Bihor county, of which 16 work for children and 9 for adults. Orphanages for children with disabilities have 203 beneficiaries. DGASPC Bihor cooperates with 106 accredited social service providers, of which 48 are public providers and 58 are private providers. In DGASPC Bihor works the Child Complex Evaluation Service, which carries out the activity of evaluation of the children with disabilities.

Research methodology

The research is based on a qualitative-type methodology. I have conducted an interview with a focus group, consisting of eight specialists, including special education teachers, psychologists, early childhood development specialists, heads of department and social workers. They represented the following institutions: the Bihor County Child Protection Services, the Oradea Office of Social and Community Affairs, the Crystal Inclusive Education Centre, the Inclusive Education Centre I, the County Centre for Educational Resources and Assistance, the Oradea Caritas Catolica Association and the Life with Autism Association. The question addressed to them was the following: What is your view on the role of early childhood development and on the way it functions in the present?

Research outcomes

According to special education teachers, early childhood development has a much larger role than most people would think. One of the most important things to consider in the case of many problems, is how early on development has been started. In Oradea, however, it seems that this is taken less into consideration. Fewer people are concerned with development and its

importance than what is necessary to tackle these problems, and even among the practicing specialists there are those who possess insufficient expertise or experience.

Unfortunately, there are an increasing number of cases where children from ages 0-6, in different stages of development, are in need of aid in order for them to be able to develop and use their abilities to their fullest potential. The purpose of early development in cases where neglected areas of development, or disabilities are detected early on, is to provide support for the families, and to aid the development of those skills and capabilities of children that are hindered by disability, or that are developing slower than normal.

It entails the provision of special education teaching, physical development and other therapeutic services to children whose development is different. Few institutions provide such services locally. The Oradea Inclusive Education Centre I, that is actually situated in the village of Valea lui Mihai, provides for the individual needs of developing young children who are suffering from mental disabilities, Down syndrome, autism or physical disabilities.

According to the early childhood development specialist working at the Crystal Inclusive Education Centre, they were officially the first group to conduct activities of such nature in Bihor County. The Life with Autism Association deals exclusively with adults. Between 2006 and 2010, a government-funded program functioned at the Oradea Number 20 kindergarten. Specialists would frequent the maternity ward and contact the families in whose cases it was already evident at birth, that the child would face problems in development. Unfortunately, they faced a lot of resistance from the part of the parents.

During the interview, it was also mentioned that no parent support groups exist, where parents facing similar problems could meet and help parents who are new to this situation.While the development centres of the Bihor County Child Protection Services do offer early childhood development activities, families receive information on these only if they contact the institution in order to obtain a disability certificate, following the diagnosis of the disability.

The present specialists have encountered the following situation on many occasions: The parent contacts the general practitioner. According to his or her diagnosis the child does not suffer from anything serious and he or she will „grow out of it”. By giving this diagnosis, the doctor deprives the disabled child of the possibility of early development, and specialists get a late start. This situation is partially caused by the poor flow of information.As Down syndrome is

noticeable immediately after birth, the Down Association would spread flyers in the maternity ward. In this way, they could reach out to families through the hospital's social workers.

Conclusions

While it is understandable that everyone starts out as a beginner without any experience, the problem of the ineffective system remains: the current system does not provide sufficient support, neither in terms of professional training, nor in terms experience exchange or joint consultations.

Naturally, it is not only the flow of information that must change, but the general mentality as well. The parent will most often deny, hide and ignore the truth. Acceptance is difficult, that is why many families shun aid from the outside. According to many parents, finding specialists is hard, as few people are willing to take on the necessary steps for development.

To achieve more efficient cooperation, there is a need for partnerships at local and county level, strong and well functioning of all social actors involved. In pursuit of this objective, in 2014 it continued cooperation based on partnership agreements between DGASPC Bihor and 8 social services in local Bihor County (ASCO Oradea, municipalities in Tinca, Husasău de Tinca, Borş, Sântandrei, Vadu Crişului, Tileagd, Paleu) for their access to rehabilitation services at the Rehabilitation Centre for Children with Disabilities Oradea and the Rehabilitation Centre for Children with Disabilities Tinca, according to the recommendations of the recovery plan approved by the Commission of disabled children for Child Protection. Ensuring continuity specialist mobile team intervention to children with disabilities residing in the county of Bihor is realized according to their needs of recovery identified by the specialists of SECC in the complex evaluation process.

We believe that it takes more active mobilization of political forces, specialized institutions at central and local level, civil society and the scientific one, towards a more stable legislation; additional resources; improve the education system of vocational guidance; development of services and therapeutic activities, vocational and training for independent and family life; stability and professionalization of staff, creating a motivational system for experts in

the field; involvement and harnessing the potential of professional organizations, social and scientific environment and positive experiences in the field.

Acknowledgement

This work was supported by the project "Interdisciplinary excellence in doctoral scientific research in Romania - EXCELLENTIA" co-funded from the European Social Fund through the Development of Human Resources Operational Programme 2007-2013,contract no.POSDRU/187/1.5/S/155425.

BIBLIOGRAPHY:

1. CNDR (2013) Consiliul Național al Dizabilității din România http://observatorul.ro/Ziar-Online/DIZABILITATE-VERSUS-HANDICAP/194/
[Downloaded 10.12.2014.]

2.Council of the European Union (2003) *Council Resolution of 5 May 2003 on equal opportunities for pupils and students with disabilities in education and training* (2003/C/134/04).

3.European Commission (2000) *Towards a barrier-free Europe for People with Disabilities. Communication from the Commission adopted on 12 May 2000.* COM(2000)284final

4.European Commission (2010) European Disability Strategy 2010–2020.
http://europa.eu/legislation_summaries/employment_and_social_policy/disability_and_old_age/em0047_en.htm [Downloaded 12.01.2011]

5.GHID (2012) Ghidul serviciilor sociale furnizate de asociații și fundații în județul Bihor ed. III., Universitatea Emanuel din Oradea și Coaliția STRONG http://www.coalitiastrong.ro
[Downloaded 15.09.2015.]

6.Giddens, A. (2008) *Sociologie*, Editura Osiris

7.Manea, L. (2006) *Dizabilitatea ca factor de risc provomâd accesul la serviciile de educație*, *Calitatea vieții*, XVII, nr. 1–2, 2006, p. 41–50.

8.Gherguț, A. (2006) Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale, Iași: Polirom, 2006.

9.Organizația Mondială a Sănătății (OMS),(2012), *Raport mondial privind dizabilitatea* Tipărit de World Visual, București;

10.http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/44575/20/9789730135978_rum.pdf [Downloaded.16.12.2014.]

11.Preda, V. (2009) *Universul sistemului braille în contextul actual al educației special.* Presa Universitară Clujeană.

12.Gherguț, A. (2006) Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale, Iaşi: Polirom, 2006

13.The Law of Social Assistance 292 from 20th December 2011, published in: MONITORUL OFICIAL No. 905 from 20th December 2011

DISCOURSE AS A FORM OF MULTICULTURALISM IN LITERATURE AND COMMUNICATION
SECTION: SOCIOLOGY, POLITICAL SCIENCES AND INTERNATIONAL RELATIONS ARHIPELAG XXI PRESS, TÎRGU MUREȘ, 2015,
ISBN: 978-606-8624-21-1

HILLARY CLINTON'S 2016 DISCURSIVE BID FOR THE OVAL OFFICE

Andreea-Nicoleta Voina

PhD Student, Assoc. Assist., "Babeș-Bolyai" University of Cluj-Napoca

Abstract: 2015 brought along the formal announcement of the second presidential run of the former First Lady and Secretary of State, Hillary Clinton. Active in American politics since the late '60s, Hillary Clinton has been a remarkable public figure, both as a First Lady and as a political leader, being known as the first female Senator of New York, for two consecutive terms. Also, to the present day, she has remained the only First Lady to have run for public office.

The present paper investigates the issue of gender in politics by analyzing Hillary's communication patterns during the campaign for the Democratic nomination. The analysis focuses on the campaign launch speech and the first speech delivered after, as a Keynote Speaker at the Women in the World Summit 2015. By the means of content analysis, we aim to weigh the impact of the symbolical contribution both speeches bore over the campaign and electorate overall; also, we aim to identify differences between the current campaign approach and the one held 8 years ago.

Keywords: Hillary Clinton, presidential elections, gender equality, discourse, women's political empowerment.

"It was the evening of June 5, 2008, and I was heading to a secret meeting with Barack Obama – and not the one I had hoped for and expected until just a few months earlier. I had lost and he had won" (Clinton, 2014). In the course of every American presidential election, each main political party gathers in order to set an electoral platform and officially nominate its candidates for the running ticket, the President accompanied by his Vice-President. Traditionally, these events *"function as campaign events without equal"* (Cera & Weinschenk, 2012), yet

nowadays the nominee is – in a more or less official manner – known beforehand. So was the case of the Obama versus Clinton primary campaign, during which the latter suspended her campaign almost three months before the convention, fully endorsing Barack Obama for the party nomination and, of course, for presidency. During the convention, Clinton delivered a powerful speech supporting the presidential candidate, and her support paid off later, when Obama pitched the Secretary of State position to her. Clinton thus became the third woman serving as Secretary of State in the history of the United States of America – after Madeleine Albright and Condoleezza Rice –, which gave her the opportunity to pave her way towards the present presidential candidacy.

Earlier in the campaign, however, Hillary Clinton had been *"a clear, early front-runner who was principally challenged by Obama, a less well-known challenger who hoped to generate momentum through success in early primary and caucus states"* (Fullmer, 2015). Research on exit-poll data from primaries shows that Clinton initially had a competitive advantage against Obama, which *"the Clinton campaign was acutely aware of"* (Fullmer, 2015). Her current advantage, for the present primaries, is even greater, after including Secretary of State to her portfolio, adding on her political capital: *"All of us face hard choices in our lives. […] One thing that has never been a hard choice for me is serving our country. It has been the greatest honor of my life"* (Clinton, 2014).

Hillary Clinton's political representation – an overview

In the light of past achievements and future plans, one can assess that Hillary Clinton winning the presidential race would be a groundbreaking accomplishment for women's political representation on a global level. In order to support this statement, we must present and build on the integrated political representation model, conceptualized by Hanna Pitkin (1967).

First, the *formal representation* concept must be met, which refers to the norms and procedures governing public elections or appointments. In the present research endeavor, formal representation refers to the extent to which Hillary Clinton managed to obtain and exercise political power. Her potential has been capitalized on since college, as she became president of

the Wellesley Young Republicans (Torrent, 2012). Moreover, her activism brings her the historical opportunity of being appointed to deliver the commencement address, a performance that echoed on a national level (Torrent, 2012). Following the Yale experience, her professional evolution brought along several other significant accomplishments, which determined the most frequent statement, when talking about her, to be "the first woman to ever achieve…". Her socio-political activity while being First Lady of Arkansas was indeed significant, yet her most significant impact on politics was marked by Bill Clinton's presidential win. Thus, Hillary Clinton was the very first wife of an American President to give political weight to *ladyship*. Clinton marks the First Lady to have an office in the West Wing, next to the Oval Office (Torrent, 2012). Later on, she became the first and – up to this point – only First Lady to ever run for public office in popular elections, which made her the first female Senator of New York State and re-elected by 67% of the votes (Torrent, 2012). One year after, in 2007, Clinton makes her formal announcement for entering the presidential race – *"I'm in it to win it"* – (Abrams, 2009), which does not make her the first woman to run for president in the United States, but a party nomination would have made her the first woman nominated by a major political party to ever run for presidency. Even if she did not reach the nomination stage, *"her emergence as the first woman to be considered as a serious frontrunner in the U.S. presidential election illustrates how today more women are reaching higher-level leadership positions in the political sphere than ever before in U.S. history"* (Simon & Hoyt, 2008).

Descriptive representation is tightly connected to formal representation; it consists in the consistency between the gender and ethnical structure of political institutions and that of the represented, of the population. Currently, the United States of America only ranks 72nd on a worldwide scale regarding women's representation in Congress, in which there are less than 20% women[1], while the gender distribution of the country shows a slight imbalance, with 50.4% women[2]. Thus, women's under-representation in the U.S. Congress speaks for the under-representation of gender issues; the executive power could contribute to gender balance, if a

[1] According to the "Women in national parliaments" database, compiled by the Inter-Parliamentary Union, retrieved from http://www.ipu.org/wmn-e/classif.htm

[2] Data provided by the World Bank for 2014, retrieved from http://data.worldbank.org/indicator/SP.POP.TOTL.FE.ZS

woman were to be elected President for the first time in the country's history. Moreover, it refers to the quality and quantity of representation of such interests among the Legislative organism, thus linking to the area of *substantive representation*. To this end, gender issues addressed by Hillary Clinton while – but not exclusively – in Congress and while acting as First Lady are of high relevance. One of the most remarkable aspects of her legacy to women's rights movement is the speech delivered as First Lady in 1995, at the U.N. Fourth World Conference on Women, in Beijing: *"If there is one message that echoes forth from this conference, let it be that human rights are women's rights and women's rights are human rights once and for all"*[3]. Her efforts to understand her public have been theorized under the label of a *listening tour* (Cos & Snee, 2001), which speaks of her engagement and perspective of further acting, whereas using it as a discursive mechanism. Among her initiatives and projects regarding gender issues, some subjects on her political agenda were parental leave, support for working women, social protection, children's health and welfare, safe adoptions, gender equality on economy and educational attainment, while placing women's rights on the international political agenda, as well: *"Hillary Clinton has enhanced the First Lady position to the highest possible, she contributed to developing women's status, improving the children's [*n.a. *status], she ensured progress in medical research, to only mention the highest achievements of her* ladyship*"*[4] (Torrent, 2012). Her professional achievements of gender interest for 2016 – 2020 are to be presented in the discourse analysis, in the following section of the present paper.

The last dimension of the theoretical model refers to *symbolic representation*, which reflects the public's feeling of being effectively represented by their elected official; Hillary Clinton's previous electoral wins and public appointments impacted on the mindsets and realities of her supporters. Latest developments in women's political empowerment have made it possible that *"the metaphor of the glass ceiling no longer serves as an appropriate metaphor for women because it implies and impenetrable barrier"* (Simon & Hoyt, 2008), yet the path to achieving

[3] Transcript of Hillary Clinton's speech delivered in 1995, at the U.N. 4th Conference on Women, retrieved from http://www.americanrhetoric.com/speeches/hillaryclintonbeijingspeech.htm

[4] „Hillary Clinton a înălțat rolul de First Lady la nivelul cel mai înalt cu putință, a contribuit la îmbunătățirea statutului femeii, l-a ameliorat pe cel al copilului, a asigurat progresul în cercetarea medicală, pentru a nu cita decât marile realizări ale *ladyship*-ului său."

the top leadership position in the U.S.A. still presents challenges, a great one potentially being overcome on the Democratic Convention 2016. Regarding the psychological empowerment effects Clinton's presidential victory would have on women's mindsets, one relevant study assessing Hillary Clinton's effects on improving performance under the threat of being stereotyped provided empirical evidence that *"what an individual believes about a successful role model might moderate the effectiveness of that role model in overcoming stereotype threat"* (Taylor et. al., 2011). One goal of the experiment was to identify women whom the participants deemed as successful or unsuccessful and the perceived causes; study participants who accounted Clinton as successful declared that *"they would want her on their team, and thought their worry would be reduced by knowing she was"* (Taylor et. al., 2011). Moreover, those who considered her having deserved her success invoked internal aspects, such as her ability, performance and sustained efforts, while the others cited external factors, associating her with Bill Clinton. The experiment assessed the participants' performance on a mathematics test after reading the biography of Hillary Clinton, a non-domain role model, the positive results being consistent with *"a mechanism in which effective role models undo stereotype threat effects merely by showing that the group can «take care of itself»"* (Taylor et. al., 2011). Thus, beyond the policies, bills and laws a female political representative might promote in order to effectively represent gender interests in elected office, effects can be seen on a psychological level as well, as political women serve as role models; also, the debate created around a new woman's election or appointment equally contributes to the cause.

Methodology

The present paper aims to weigh the issue of gender in contemporary politics, by analyzing Hillary Clinton's communication patterns during the 2015 primaries, for the Democratic nomination. By the content analysis method, we aim to investigate the symbolical contribution her communicational efforts bore over the campaign and electorate overall, marking a different approach from the one used in her first presidential campaign.

The analysis covered by the present paper focuses on two different speeches, analyzed in parallel: the 2015 one delivered on the campaign launch, and the first speech delivered after, as a

Keynote Speaker at the Women in the World Summit 2015. The reason behind the choice of the campaign launch speech is easy to understand, as it is a rhetorical mechanism used in order to present the themes on her political agenda, to be built on during the campaign. Moreover, the second speech was chosen for its symbolical bearing on the campaign, as it was delivered 20 years after the "Women's rights are human rights speech", on a similar occasion, aimed at improving women's status on a global scale.

In order to carry out the content analysis, we will use two discourse analysis tools: *Textalyser*, an online instrument which aims to weigh the content of a speech, and *NVivo 11 Starter*, software meant for qualitative data, which one can use in order to structure and manage different sets of texts. Thus, we aim to measure the complexity of the two speeches, the logical structure and key-words used for idea enforcement. Moreover, we further analyze the two discourses in order to identify the main themes and the rhetorical mechanisms used in order to convey the desired meaning to the open public.

Hillary Clinton's 2016 discursive bid for the Oval Office

Hillary Clinton's presidential campaign – an overview

In order to assess the weight of the two oratorical performances, one must present the overall context of the campaign and the contexts generating or surrounding the two speeches. The 2016 competition is the second presidential contest in which Hillary Clinton engages, yet the two contexts are slightly different. The 2008 campaign was launched while in Congress office, and with a relatively high popular favorability – according to Gallup, her approval rate scored 58% the month after her announcement[5] -, while the current campaign was formally announced after serving as Secretary of State for 4 years, maintaining an over 60% approval rate; however, her popular favorability dropped a few points during her first campaign steps, reaching 50% in May 2015[6]. *"Clinton's deflated favorable rating reflects the challenging political environment*

[5] Favorability: People in the News, article by Gallup, retrieved online from http://www.gallup.com/poll/1618/favorability-people-news.aspx
[6] *Ibidem*

she has faced recently"[7], Gallup invoking the email controversy to account for this approval drop. Basically, both campaigns for primaries started off against main lesser-known opponents, Obama and Sanders, benefitting from steady support of the Democrats. It yet remains to see who will win the Democratic nomination, but Hillary's campaign performances during debates and speeches have increased her odds against her opponent, as *"one of the best-known politicians in America"*[8].

The first discursive performance included in the present analysis is the campaign launch speech, delivered on June 13th, on a campaign rally held on Roosevelt Island, in Four Freedoms Park, supported by the presence of her husband and daughter on stage, by the end of the speech. The chosen spot for the speech delivery has a symbolical resonance, as one will observe later in the analysis.

The second object of the present research endeavor is the keynote address given by Hillary Clinton at the World in the World Summit, in New York City, on April 23rd; it marks the first public rhetorical performance of the candidate after launching the announcement video. The discourse bears a strong gender resonance and it reminds the public of her 1995 famous speech in Beijing, in an attempt to point out that she has not forgotten her ongoing women's rights project.

The discursive bid for the Oval Office

The setting of the campaign launch speech is a contextually significant one; an image association with Theodore Roosevelt underlines consistency, persistency – due to his unique historical accomplishment of being elected four times – and reform, considering his political legacy, marking the first modern presidency of the United States of America[9]. One should bear in mind that Hillary's potential presidential win would mark a historical moment, of the first

[7] Hillary Clinton's Favorable Rating One of the Worst, retrieved online from http://www.gallup.com/poll/185324/hillary-clinton-favorable-rating-one-worst.aspx
[8] Democrats' Positive Views of Clinton Improve After Debate, retrieved: http://www.gallup.com/poll/186551/democrats-positive-views-clinton-improve-debate.aspx?g_source=hillary%20clinton&g_medium=search&g_campaign=tiles
[9] Theodore Roosevelt: Impact and Legacy, retrieved online from http://millercenter.org/president/biography/roosevelt-impact-and-legacy

female President of the U.S. By operating the Textalyser tool, the output reveals that the speech, of 45 minutes[10], comprises 2761 words, recording a number of 1253 different words. It appears to be a light discourse, of 45.4% complexity, with a readability score of 8.5, which means the public perceived it as a rather easy to digest rhetorical performance. The same idea is supported by the average sentence length, of 15.48 words, and the 20.2% amount of three-character words.

The choice of the Four Freedoms Parks in our first studied discourse also reflects on the speech delivered by Clinton, as she structures her political project on four lines of action: "[…] I'll wage and win Four Fights for you" –, further elaborating on economy, family, America's leadership, and refining – and redefining – democracy. These lines of action construct the main themes of the campaign, whereas expressing setbacks, a wide range of solutions, and her commitment to her vision about America. Clinton capitalizes on Roosevelt, Obama and Bill Clinton's image, tying her own political becoming to their contribution and promising to take their legacy further. Another persuasive rhetorical mechanism consists in differentiating from Republicans, posing as a viable solution to current and future challenges, implicitly showing her stand on salient issues, like women's reproductive rights, immigration and LGBT rights; thus, Hillary declares running for office "for everyone who's ever been knocked down, but refused to be knocked out". Also, a recurrent theme the speaker uses is family, and uses *storytelling* in order to emphasize her and her mother's struggles to make several points on sustained effort and achieving prosperity. Clinton capitalizes on both her professional and personal trajectories to determine the public to resonate with her story, while making use of the *"listening tour"* strategy once again, when giving the example of a struggling single mother she had met. One can identify populist features when she talks about the rich and the poor, and when she presents herself as the solution to several salient issues. Overall, the speaker emphasizes the importance of family, as the phrase "is a family issue" appears 5 times during the discourse. Her tone is empowering, and she verbally enforces her public by repeating "I believe you should" 3 times, and states America's leadership position and unity by uttering "no other country is better" and '"what it takes to build", each of them twice.

[10] Speech transcript retrieved online from http://time.com/3920332/transcript-full-text-hillary-clinton-campaign-launch/

ISBN: 978-606-8624-21-1

Another rhetorical mechanism of which Clinton makes use in order to imprint the ideas on the minds of the audience is the well-known *Rule of 3*, which is the most persuasive number in communication: "To meet every challenge. To be resilient, no matter what the world throws at you. To solve the toughest problems". At times, she repeats the rule of 3 within one of such structures: "Talk to your friends, your family, your neighbors. Text 'JOIN' J-O-I-N to 4-7-2-4-6. Go to hillaryclinton.com and sign up to make calls and knock on doors"; "[…] we're a tolerant country, or a generous country, or a compassionate country, […] we're a better, stronger, more prosperous country when we harness the talent, hard work, and ingenuity of every single American".

Word	Lengt	Count	Weighted Percentage (▽	Similar Words
working	7	35	1.46	work, worked, working, works
americans	9	34	1.41	american, americans
america	7	30	1.25	america
family	6	27	1.12	families, family
people	6	23	0.96	people
country	7	21	0.87	countries, country
many	4	21	0.87	many
make	4	20	0.83	make, making
every	5	19	0.79	every
know	4	18	0.75	know, knows
new	3	18	0.75	new
believe	7	16	0.67	believe, believed
need	4	16	0.67	need, needed, needs
presidents	10	16	0.67	president, presidents
get	3	15	0.62	get, gets, getting
hard	4	14	0.58	hard
jobs	4	14	0.58	job, jobs
business	8	13	0.54	business, businesses
like	4	13	0.54	like
now	3	13	0.54	now
want	4	13	0.54	want

Table 1- Word Frequency of campaing launch speech

Throughout the speech, Hillary gives hints that point to the idea of gender equality, thus making gender the underlying theme of the discourse; she begins by describing the venue as "with absolutely no ceilings" and ends by expressing her wish for "an American where a father can tell his daughter: yes, you can be anything you want to be. Even President of the United States", marking features of women's empowerment. As for the ideas expressed and enforced by word repetition, one can observe (*see table 1*) that *work* is the main word she uses, suggesting sustained efforts that lead to prosperity; *America, family*, *people* and *country* weigh on the communicational effort, amounting to almost 7% of the words. Other significant words underline actions, wishes or preferences: *many, make, know, new, believe, need, get, hard, now, want*; they and emphasize Clinton's knowledge of what the electorate expects and projected ways to accomplish it.

The second speech in our analysis marks a significant difference between the current campaign and the one held in 2007, as it sets the tone for the campaign under the gender dimension, highly and explicitly capitalizing on it. The location chosen for this rhetorical performance speaks for itself and sends a strong signal. The speech is shorter than the first one, lasting for 23 minutes[11], amounting to 1581 words, 789 different ones. It is a slightly more complex vocal performance, of 49.9% lexical density and a readability index of 8.2, which weighs the simplicity in conveying an in-depth campaign message. The average sentence comprises 16.57 words and 20.5% of the time she uses three-character words, thus facilitating the public's comprehension.

Clinton declares her intention of running a campaign centered on the gender dimension: "Well, that's the point. When women are held back, our country is held back. When women get ahead, everyone gets ahead", suggesting that women's political empowerment is a symbol of democracy, development and evolution. Once again, Hillary capitalizes on her mother's figure in order to emphasize the struggles women used to face, which are still present in some parts of the world and in the U.S., to some extent. Also, the speaker dedicates her women's empowerment achievements to her mother: "For me, the earliest inspiration, and really, still today my guiding light, was my mother". Moreover, she adds on her experience as a mother and grandmother, and as a professional and politician. The *"listening tour"* strategy is employed through all her speech, as it represents a series of acquired experiences through interaction with remarkable women, thus empowering women by means of personal example and personally-known examples.

Word	Lengt	Count	Weighted Percentage (▽	Similar Words
women	5	54	3.92	women
just	4	21	1.52	just
work	4	16	1.16	work, worked, working
world	5	16	1.16	world
family	6	14	1.02	families, family
country	7	12	0.87	countries, country
get	3	12	0.87	get, gets, getting
one	3	12	0.87	one
far	3	11	0.80	far
mother	6	11	0.80	mother, mothers
rights	6	11	0.80	right, rights
many	4	10	0.73	many
years	5	10	0.73	year, years
back	4	9	0.65	back, backed
make	4	9	0.65	make
still	5	9	0.65	still
today	5	9	0.65	today
want	4	9	0.65	want, wanted, wants
around	6	8	0.58	around
every	5	8	0.58	every
girls	5	8	0.58	girl, girls
know	4	8	0.58	know
leaders	7	8	0.58	leaders
now	3	8	0.58	now

Hillary reiterates her historical rhetorical performance in Beijing, in 1995, emphasizing its impact on closing the gender gap on a global level and her consistency in accomplishing her

[11] Speech transcript retrieved online from http://www.hillar
2015-keynote.html

desideratum: "human rights are women's rights, and women's rights are human rights". Thus, she declares the following: "And in the years that followed, we have seen change. […] Women elected to lead communities and countries. […] And last month, the Clinton Foundation and the Gates Foundation unveiled a sweeping new report that gathers twenty years of data from around the world to document how far we have come and how far we still have to go". By this means, Clinton conveys consistency between words and actions, in an attempt to build on her public credibility. She also plays the First Lady and the Secretary of State cards, and presents achievements in women's situation on a global scale and her worldwide networking efforts meant to bring her own contribution.

Another feature similar to the other speech consists in her expressing strong words against her opponents. In order to criticize the delay in appointing Loretta Lynch as Attorney General, she uses a five-time repetition of the phrase "those who offer themselves as leaders", underlining the ease of leadership positions to some – she was implicitly hinting at Republicans –, as opposed to women, who are still facing obstacles. In enforcing the idea of obstacles, Clinton states that "women are held back" twice.

In building the speech, the female candidates also listed gender-specific areas which need further work and interest in order to reach gender equality, thus closing the global gender

Table 2- Word Frequency of women's right speech

gap. Namely, she mentioned educational attainment gaps, violence, reproductive rights, safety and security, a remaining workforce gap, all aspects that still "fall disproportionately heavily on women"; Clinton confidently states that "The answer is, we can do a lot. If we do it together".

One persuasive communication strategy that seems to be capitalized on by the female presidential candidate is the *rule of 3*, used heavily in this speech: "Who need to be surrounded by people who believe in them, that lift them up and help them find their paths as well.", "And she believed in me, and she encouraged me, and set high standards for me.", "[…] our mothers and sisters and daughters are on the frontlines of all these battles", "We have seen women all over the world become agents of change, drivers of progress, makers of peace", "Yes, we've nearly closed the global gender gap […]. Yes, we've increased the number of countries […]. Yes, we've cut the maternal mortality rate in half […]".

Hillary Clinton repeatedly emphasizes women's duty to contribute to women's global status, stating that "we have to" four times, and the main words she uses throughout the speech refer to *women* (amounting to 4% of the content), and the constant worldwide efforts and struggle to bring women's rights on the public agenda: *just, work, world, country, family, get, far, mother, rights, years, make, want, leaders, now, today, still*.

Conclusions

In building her way to the Oval Office, Hillary Clinton displays a high discursive bid, by presenting to two familiar crowds the achievements she has acquired since holding the *ladyship*, the contribution she has brought to society since starting her career as a lawyer, and the global progress she has made or facilitated during her activity as U.S. Secretary of State.

By rhetorical mechanisms like the force of the personal example, the "listening tour" – used since before serving in Congress in order to reach her public –, tying her image to those of leaders of the United States, criticizing – more or less explicitly – her opponents, and the Rule of 3, meant to create tension during speech delivery, Hillary Clinton builds and presents two discourses that list past achievements, works in progress, and a set of coherent solutions to salient issues within today's U.S. or global societies. Clinton chooses two contexts of high symbolical resonance in order to enhance the impact of her speeches and builds on the idea of women's representation and empowerment.

Moreover, the discourses Hillary gives might not present the same structure, themes, or line of argumentation, but we can clearly identify a communicational pattern in the way she delivers the message and conveys the meanings, which can be framed as her persuasive campaign strategy.

In the light of all presented aspects, Hillary Clinton has started a road already taken twice, expecting a different result, considering the accomplishments she has marked since her last attempt for presidency. While the email controversy apparently faded away and the Benghazi hearing did not manage to discourage her, Clinton's speeches present a clear understanding of past events, of the current situation, and express a high amount of optimism regarding women's political empowerment and America's overall progress. Her nomination in the Democratic

convention would certainly be a step towards marking contemporary history, by generating the first elected female president of the world's largest and strongest democracy, which would weigh on women's empowerment phenomenon on a global scale.

BIBLIOGRAPHY:

1. Abrams, Dennis. (2009) *Hillary Rodham Clinton: Politician*, New York: Infobase Publishing
2. Cera, Joseph; Weinschenk, Aaron C. "The Individual-Level Effects of Presidential Conventions on Candidate Evaluations", American Politics Research, 40(1) 3-28
3. Cos, Grant C.; Snee, Brian J. "«New York, New York». Being and Creating Identity in the 2000 New York State Senate Race", American Behavioral Scientist, vol. 44, no. 12, 2001
4. Fullmer, Elliott B., "Early Voting and Presidential Nominations: A New Advantage for Front-Runners?", Presidential Studies Quarterly 45, no. 3, 2015
5. Pitkin, Hanna Fenichel. (1967) *The Concept of Representation*, Oakland: University of California Press
6. Rodham Clinton, Hillary. (2014) *Hard Choices*, London: Simon & Schuster UK Ltd.
7. Simon, Stefanie; Hoyt, Crystal L. "Exploring the Gender Gap in Support for a Woman for President", Analyses of Social Issues and Public Policy, vol. 8, no. 1, 2008
8. Taylor, Cheryl A.; Lord, Charles G.; McIntyre, Rusty B.; Paulson, Rene M. "The Hillary Clinton effect: When the same role model inspires or fails to inspire improved performance under stereotype threat", Group Processes & Intergroup Relations, 14(4), 2011
9. Torrent, Régine. (2012) *First Ladies: de la Eleanor Roosevelt la Hillary Clinton*, trad. de Olimpia Coroamă, București: Curtea Veche Publishing
10. http://data.worldbank.org/indicator/SP.POP.TOTL.FE.ZS
11. http://millercenter.org/president/biography/roosevelt-impact-and-legacy
12. http://time.com/3920332/transcript-full-text-hillary-clinton-campaign-launch/

13. http://www.americanrhetoric.com/speeches/hillaryclintonbeijingspeech.htm
14. http://www.gallup.com/poll/1618/favorability-people-news.aspx
15. http://www.gallup.com/poll/185324/hillary-clinton-favorable-rating-one-worst.aspx
16. http://www.gallup.com/poll/186551/democrats-positive-views-clinton-improve-debate.aspx?g_source=hillary%20clinton&g_medium=search&g_campaign=tiles
17. http://www.hillaryhq.com/2015/05/women-in-world-summit-2015-keynote.html
18. http://www.ipu.org/wmn-e/classif.htm

DISCOURSE AS A FORM OF MULTICULTURALISM IN LITERATURE AND COMMUNICATION
SECTION: SOCIOLOGY, POLITICAL SCIENCES AND INTERNATIONAL RELATIONS ARHIPELAG XXI PRESS, TÎRGU MUREȘ, 2015,
ISBN: 978-606-8624-21-1

EUROPEAN AND GLOBAL PERSPECTIVES REGARDING CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY AND THE POST- 2015 AGENDA OF SUSTAINABILITY

Oana Maria Albescu

PhD, "Babeș-Bolyai" University of Cluj-Napoca

Abstract: Corporate sustainability is a topic of great interest in the nowadays business environment. Corporate leaders recognize the actuality and importance of the global economic, social and environmental challenges. The objective of the present study is the analysis of the Romanian and European progress related to corporate social responsibility. The paper is grounded on the European Commission Compendium "Corporate Social Responsibility. National Public Policies in the European Union[1]", published at 31st October 2014. The analysis of the most recent global and European actions, designed to support Member States in developing corporate sustainability, has also the purpose to offer to the business environment critical references regarding competitive and sustainable business strategies.

Keywords: sustainability, corporate social responsibility, National Plan of Action, European Commission Compendium

Context

Globalizarea mediului de afaceri a consolidat sustenabilitatea corporativă prin interdependenţele accentuate între pieţe, comunităţi şi oameni. Există un interes sporit al liderilor corporativi pentru preocupările de mediu, sociale şi economice, ceea ce conduce la o abordare nouă pentru trasarea strategiilor de afaceri. Relevanţa sustenabilităţii se traduce prin beneficiile financiare, sociale, etice şi de mediu, generate pe termen lung de o companie în comunitatea în care activează. Transparenţa în deciziile şi acţiunile corporative reprezintă un instrument esenţial

[1] European Commission, *Corporate Social Responsibility*. *National Public Policies in the European Union* – Compendium 2014 (31-10-2014), disponibil la http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=7726&visible=1

pentru management. În acest context, companiile multinaţionale au nevoie de „licenţa de operare" pentru legitimitatea socială şi pentru angajamentele sociale proactive. Companiile pot contribui la sustenabilitate prin respectarea principiilor universale în desfăşurarea operaţiunilor de afaceri şi prin generarea de noi produse, servicii şi modele de afaceri care să susţină un comportament sustenabil de afaceri[2].

Responsabilitatea socială corporativă reprezintă un domeniu deosebit de important atât la nivel global, cât şi la nivelul Uniunii Europene şi este parte din dezbaterea asupra globalizării, competitivităţii şi sustenabilităţii[3]. La nivelul Uniunii Europene, provocarea este gradul în care responsabilitatea socială corporativă poate aduce o contribuţie semnificativă la îndeplinirea obiectivelor Strategiei de la Lisabona de a construi o economie dinamică, competitivă, coezivă şi bazată de cunoaştere[4].

Statele membre ale Uniunii Europene au depus eforturi pentru îndeplinirea indicatorilor propuşi de Comisia Europeană în Comunicarea sa din 2011, „O nouă strategie a Uniunii Europene pentru responsabilitatea socială a întreprinderilor". Compendiul Comisiei Europene privind politicile publice naţionale în domeniul responsabilităţii sociale corporative are tocmai menirea de a prezenta acţiunile întreprinse de statele membre pentru a susţine, promova şi înlesni dezvoltarea unui domeniu atât de important pentru sustenabilitatea comunităţilor.

Originile şi dezvoltarea domeniului responsabilităţii sociale corporative în Uniunea Europeană

Începând cu anul 2001, Comisia Europeană s-a implicat în dezvoltarea politicii publice de promovare a conceptului de responsabilitate socială a întreprinderii. În anul 2006, Comisia publica o politică care sprijinea iniţiativa sectorului de afaceri, denumită „Alianţa europeană

[2] United Nations Global Compact, *Global Corporate Sustainability Report*, 2013, p. 4, disponibil la http://www.unglobalcompact.org/docs/about_the_gc/Global_Corporate_Sustainability_Report2013.pdf
[3] Commission of the European Communities, Communication from the Commission to the European Parliament, the Council and the European Economic and Social Committee, *Implementing the Partnership and Jobs: Making Europe a pole of excellence on corporate social responsibility*, 2006, p. 2, disponibil la http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2006:0136:FIN:EN:PDF
[4] Commission of the European Communities, *Green Paper. Promoting a European framework for Corporate Social Responsibility*, 2001, p. 5, disponibil la http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2001:0366:FIN:EN:PDF

pentru responsabilitatea socială a întreprinderilor[5]". Această politică cuprindea opt domenii prioritare de acţiune ale Uniunii Europene: sensibilizarea publicului şi schimbul de cele mai bune practici, sprijinirea iniţiativelor multilaterale, cooperarea cu statele membre, informarea consumatorilor şi transparenţa, cercetarea, educaţia, întreprinderile mici şi mijlocii şi dimensiunea internaţională a responsabilităţii sociale corporative[6].

Cartea Verde a responsabilităţii sociale corporative a fost lansată de Comisia Europeană cu scopul de lansa o dezbatere amplă asupra modului în care Uniunea Europeană aplică acest concept atât la nivel intern, cât şi la nivel internaţional. În acest document, Comisia Europeană reiterează o serie de motive care stau la baza interesului în domeniul responsabilităţii sociale corporative. În contextul globalizării, se constată un interes accentuat din partea cetăţenilor, consumatorilor, investitorilor şi autorităţilor publice pentru transparenţa activităţilor mediului de afaceri şi pentru impactul negativ al activităţilor economice asupra mediului înconjurător[7].

În viziunea Comisiei Europene, responsabilitatea socială a întreprinderilor desemnează „conceptul aplicat întreprinderilor pentru a integra în mod voluntar preocupările sociale şi de mediu în activităţile comerciale ale acestora şi în interacţiunea cu părţile implicate"[8]. Comunicarea Comisiei Europene pentru responsabilitatea socială a întreprinderii reiterează factorii care au un rol fundamental în creşterea impactului politicii sale de responsabilitate socială. În contextul elaborării politicii de responsabilitate socială corporativă, Comisia Europeană are în vedere necesitatea unei abordări multilaterale echilibrate, care să includă opiniile întreprinderilor, ale părţilor interesate şi ale statelor membre, precum şi necesitatea de a

[5]Alianţa europeană pentru responsabilitatea socială a întreprinderilor are ca obiectiv încurajarea generalizării responsabilităţii sociale a întreprinderilor şi susţinerea şi recunoaşterea acesteia ca o contribuţie la dezvoltarea durabilă şi strategie de creştere a ocupării, https://osha.europa.eu/fop/romania/ro/news/comunicat060328.shtml

[6] Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic şi Social şi Comitetul Regiunilor, *O nouă strategie a UE (2011-2014) pentru responsabilitatea socială a întreprinderilor,* p. 5, disponibilă la http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0681:FIN:RO:PDF

[7] Commission of the European Communities, *Green Paper. Promoting a European framework for Corporate Social Responsibility*, 2001, pp. 3-4, disponibil la http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2001:0366:FIN:EN:PDF

[8] Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic şi Social şi Comitetul Regiunilor, *O nouă strategie a UE (2011-2014) pentru responsabilitatea socială a întreprinderilor,* p. 4, disponibilă la http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0681:FIN:RO:PDF

alinia modul Uniunii Europene de înţelegere a responsabilităţii sociale corporative cu principiile şi orientările noi şi actualizate la nivel internaţional. Alţi factori se referă la necesitatea de a aborda transparenţa întreprinderilor în ceea ce priveşte aspectele sociale şi de mediu, din punctul de vedere al întreprinderilor şi al părţilor interesate şi necesitatea de a avea în vedere instituirea unor mecanisme de autoreglementare şi de coreglementare, cu scopul de a ajuta întreprinderile să-şi îndeplinească responsabilităţile sociale[9].

Pentru perioada 2011-2014, Comisia Europeană are ca prim obiectiv creşterea vizibilităţii responsabilităţii sociale şi diseminarea bunelor practici. Un exemplu de gestionare a companiilor în domeniul responsabilităţii sociale este iniţiativa europeană „Europa 2020". Un alt obiectiv al Comisiei Europene vizează ameliorarea şi evaluarea gradului de încredere în întreprinderi, în contextul în care se constată un decalaj între aşteptările comunităţilor şi comportamentul în afaceri al întreprinderilor. În acest sens, Comisia Europeană intenţionează să iniţieze o dezbatere cu cetăţenii, întreprinderi şi alte părţi interesate, privind rolul şi potenţialul întreprinderilor în secolul XXI, cu scopul de a realiza sondaje periodice pentru a evalua încrederea cetăţenilor în întreprinderi şi atitudinea acestora faţă de responsabilitatea socială corporativă. Strategia Uniunii Europene pentru responsabilitatea socială a întreprinderilor atrage atenţia asupra importanţei comunicării informaţiilor sociale şi de mediu, în contextul colaborării cu părţile interesate, identificării riscurilor pentru sustenabilitate, responsabilizării întreprinderilor şi creşterii încrederii consumatorilor în activitatea întreprinderilor. Pentru ameliorarea transparenţei întreprinderilor în ceea ce priveşte informaţiile sociale şi de mediu, unele state membre au introdus cerinţe de comunicare a informaţiilor ne-financiare care depăşesc legislaţia Uniunii Europene în vigoare[10].

Comisia Europeană solicită întreprinderilor europene să includă în propria abordare de responsabilitate socială cel puţin unul dintre următoarele seturi de principii şi orientări: iniţiativa ONU „Global Compact", orientările Organizaţiei pentru Cooperare şi Dezvoltare Economică pentru întreprinderile multinaţionale sau standardul de orientare ISO 26000 privind responsabilitatea socială[11].

[9] *Ibidem,* p. 6.
[10] *Ibidem,* pp. 9-13.
[11] *Ibidem,* p. 8.

Suportul Uniunii Europene pentru dezvoltarea responsabilităţii sociale corporative în statele membre

Priorităţile şi abordările naţionale referitoare la responsabilitatea socială corporativă sunt influenţate de o serie de factori contextuali. Compendiul politicilor publice naţionale descrie, spre exemplu, structura economică, nivelul de dezvoltare economică, nivelul de instituţionalizare a angajamentului stakeholderilor. De importanţă în conturarea priorităţilor naţionale în domeniul responsabilităţii sociale corporative este şi nivelul de recunoaştere şi conştientizare a responsabilităţii sociale corporative, modul în care este definită responsabilitatea socială corporativă de către cadrul legislativ existent şi, nu în ultimul rând, structura guvernanţei regionale şi naţionale[12].

În iunie 2014, în momentul redactării Compendiului, Comisia Europeană a identificat 15 state membre care aveau în desfăşurare Planuri Naţionale de Acţiune în domeniul responsabilităţii sociale corporative. Tabelul de mai jos redă gradul de dezvoltare a Planurilor Naţionale de Acţiune în domeniul responsabilităţii sociale corporative:

Ţări care prezintă Planuri Naţionale de Acţiune	**Ţări care prezintă Planuri Naţionale de Acţiune în curs de finalizare**	**Ţări care prezintă Planuri Naţionale de Acţiune în curs de dezvoltare**	**Ţări care nu prezintă Planuri Naţionale de Acţiune**
Belgia, Bulgaria,Cipru,Republica Cehă, Germania, Danemarca, Estonia, Finlanda, Franţa, Italia, Lituania, Olanda,	Austria, Irlanda, Ungaria, Malta, Spania	Croaţia, Grecia, Portugalia, România, Slovenia, Slovacia, Letonia	Luxemburg

[12] European Commission, *Corporate Social Responsibility. National Public Policies in the European Union* – Compendium 2014 (31-10-2014), p. 13, disponibil la http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=7726&visible=1

Polonia, Suedia, Marea Britanie			

Sursa: European Commission, *Corporate Social Responsibility. National Public Policies in the European Union* – Compendium 2014 (31-10-2014), p. 14, disponibil la http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=7726&visible=1

Identificăm o panoplie de priorităţi tematice, de o importanţă majoră în trasarea politicilor de responsabilitate socială corporativă, care se regăsesc la nivelul tuturor statelor membre ale Uniunii Europene. Compendiul Comisiei Europene trece în revistă toate aceste priorităţi comune pentru responsabilitatea socială corporativă la nivelul Uniunii Europene. Primul aspect discutat la nivelul Compendiului vizează faptul că statele membre depun eforturi pentru integrarea standardelor transnaţionale şi abordărilor globale de responsabilitate socială corporativă în cadrul politicilor naţionale. Un alt aspect comun este caracterizat de faptul că Planurile Naţionale de Acţiune ale statelor membre accentuează, deopotrivă, importanţa drepturilor omului şi a unui management responsabil al lanţurilor de aprovizionare. Politicile sociale, analizate în cadrul Strategiei „Europa 2020", au o rezonanţă particulară în multe state membre afectate de criza economică, deoarece aceste ţări tind să concentreze eforturile în domeniul responsabilităţii sociale corporative în cadrul politicilor interne. Investiţiile responsabile social reprezintă o temă comună statelor membre ale Uniunii Europene, cu precădere în contextul crizei financiare, când companiile europene şi-au consolidat politicile în acest domeniu[13].

[13] European Commission, *Corporate Social Responsibility. National Public Policies in the European Union* – Compendium 2014 (31-10-2014), p. 15, disponibil la http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=7726&visible=1

Progresul României în domeniul responsabilităţii sociale corporative

Compendiul Politicilor Publice Naţionale privind responsabilitatea socială corporativă analizează progresul României în domeniul responsabilităţii sociale corporative, urmărind o serie de indicatori: raportarea responsabilităţii sociale corporative, responsabilitatea consumatorilor şi promovarea unui mediu de afaceri responsabil, promovarea educaţiei în domeniul responsabilităţii sociale corporative, achiziţiile publice sustenabile, politicile sociale şi de incluziune socială. În primul rând, cu referire la raportarea de responsabilitate socială, Comisia Europeană este de părere că guvernul României promovează transparenţa în ceea ce priveşte problematica responsabilităţii sociale în afaceri şi organizaţii. În al doilea rând, în analiza responsabilităţii consumatorilor în România, Comisia Europeană a avut în vedere faptul că Asociaţia Naţională a Consumatorilor a implementat conceptul „Protecţia Consumatorilor – Pentru o nouă atitudine", de importanţă majoră în promovarea produselor responsabile ecologic. Comisia Europeană decelează trei elemente cu ajutorul cărora România promovează o conduită de afaceri responsabilă: abordarea multi-instituţională a responsabilităţii sociale corporative, atragerea atenţiei asupra importanţei responsabilităţii sociale corporative şi parteneriatul public-privat în domeniul responsabilităţii sociale corporative. Guvernul României colaborează cu departamente specializate şi instituţii pentru a promova implementarea şi diseminarea practicilor de responsabilitate socială corporativă. Totodată, Guvernul României se implică în consultări publice şi private în domeniul responsabilităţii sociale corporative. În al treilea rând, Guvernul României înlesneşte educaţia în domeniul responsabilităţii sociale corporative prin colaborare cu parteneri sociali, organizaţii non-guvernamentale şi alte ministere. Pentru a asigura achiziţiile publice sustenabile, Ministerul Mediului şi Schimbărilor Climatice a lansat o bază de date online pentru achiziţiile sustenabile. Guvernul promovează, de asemenea, voluntariatul prin egalarea sa cu experienţa de muncă[14].

Compendiul Comisiei Europene atrage atenţia asupra Strategiei Naţionale a României (2011-2016) pentru promovarea responsabilităţii sociale corporative. Această Strategie este în

[14] European Commission, *Corporate Social Responsibility. National Public Policies in the European Union* – Compendium 2014 (31-10-2014), p. 91, disponibil la http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=7726&visible=1

detaliu analizată în cadrul unui studiu efectuat de Ernst&Young. Studiul efectuat de Ernst&Young „Tendinţe şi realităţi în România" analizează punctele de vedere ale specialiştilor în domeniul responsabilităţii sociale corporative, cu referire la proiectele iniţiate şi derulate în acest domeniu în 2012. Studiul prezintă totodată şi tendinţele de responsabilitate socială corporativă pentru perioada următoare şi se fundamentează pe analiza SWOT a responsabilităţii sociale corporative din cadrul Strategiei Naţionale de promovare a responsabilităţii sociale[15].

Concluziile prezentate de studiul amintit relevă o serie de asumpţii de interes pentru practica mediului de afaceri contemporan. Mai întâi, programele sociale, de guvernanţă corporativă şi de mediu creează valoare pentru acţionari şi au efecte pozitive asupra profitabilităţii, motiv pentru care tot mai multe companii aleg să includă strategia de responsabilitate socială corporativă în modelul de business. În al doilea rând, responsabilitatea socială creşte competitivitatea companiei, în economiile în care consumatorii şi clienţii corporativi iau decizii de cumpărare în funcţie de gradul de responsabilitate al companiilor de la care achiziţionează produse şi servicii. Includerea în modelul de business a strategiei de responsabilitate socială corporativă a companiilor este în creştere, având în vedere avantajele competitive, diferenţierea ofertei, motivarea şi retenţia angajaţilor[16].

Strategia Naţională de promovare a responsabilităţii sociale a fost aprobată de Guvernul României pentru a instituţionaliza acest domeniu prioritar la nivel naţional[17]. Analiza privind dezvoltarea responsabilităţii sociale corporative identifică avantajele, dezavantajele şi aspectele asupra cărora autorităţile publice şi organizaţiile trebuie să creeze un cadru propice de dezvoltare. Punctele tari identificate în cadrul Strategiei vizează creşterea continuă a numărului de iniţiative de responsabilitate socială corporativă şi de bune practici în acest domeniu la nivel naţional şi a interesului consumatorilor pentru produsele şi serviciile companiilor responsabile social. Punctele slabe atrag atenţia asupra absenţei studiilor, cercetărilor şi evaluărilor sociologice ample, gradului de cunoaştere şi aplicare a acestui domeniu în România, nivelului

[15] Ernst&Young, *Tendinţe şi realităţi CSR în România*, Ediţia 2013, pp. 2-4, http://www.csrmedia.ro/primul-studiu-de-csr-realizat-de-ernst-young-romania-si-csrmedia-ro/
[16] *Ibidem,* pp. 4-5.
[17] *Strategia Naţională de promovare a Responsabilităţii Sociale,* 2011-2016, disponibil la http://csr.ccir.ro/noutati/stiri/9-uncategorised/89-strategia-nationala-de-promovare-a-responsabilitatii-sociale-2011-2016

redus de cunoaştere şi insuficientei aplicări a drepturilor consumatorilor, slabei cunoaşteri şi implicări a întreprinderilor mici şi mijlocii în iniţiative de responsabilitate socială corporativă. Oportunităţile de responsabilitate socială corporativă identificate definesc beneficiile unei abordări strategice a companiilor (care să integreze responsabilitatea socială corporativă) pentru comunităţi, societate, mediul de afaceri, mediul înconjurător. Strategia Naţională identifică, printre oportunităţi, prioritatea deţinută de responsabilitatea socială corporativă la nivel european şi internaţional, generarea de avantaje competitive pentru întreprinderile româneşti pe piaţa europeană şi internaţională, creşterea reputaţiei companiilor şi a politicilor de mediu în alegerile consumatorilor şi totodată, atitudinea pozitivă a cetăţenilor cu privire la implicarea companiilor în comunitate şi societate. În ceea ce priveşte ameninţările pentru domeniul de responsabilitate socială corporativă în România, Strategia accentuează absenţa politicilor publice coerente de promovare a responsabilităţii sociale corporative, absenţa cadrului legislativ coerent şi consistent, întârzierile privind standardele acceptabile în domeniile conexe ale responsabilităţii sociale corporative (de exemplu, mediul înconjurător), în comparaţie cu alte state membre ale Uniunii Europene. Având în vedere aceste ameninţări, Strategia Naţională aduce în discuţie riscul de excludere sau blocare a accesului companiilor româneşti pe anumite pieţe, insuficienta implicare a autorităţilor publice în promovarea şi aplicarea unui comportament corporativ responsabil social şi lipsa fondurilor bugetare pentru promovarea aplicării responsabilităţii sociale corporative[18].

Strategia Naţională are ca obiective sporirea gradului de conştientizare în ceea ce priveşte importanţa şi beneficiile aplicării responsabilităţii sociale, precum şi sporirea implicării sectorului public, a companiilor româneşti, a companiilor multinaţionale, a societăţii civile în aplicarea responsabilităţii sociale în România. Este binecunoscut faptul că multinaţionalele au posibilitatea să-şi consolideze competitivitatea şi poziţia prin menţinerea unei relaţii responsabile cu angajaţii, consumatorii, proprietarii şi părţile interesate. Responsabilitatea socială nu se poate realiza în absenţa comunicării active între autorităţile administraţiei publice, companii şi societatea civilă. Impactul semnificativ al companiilor asupra dezvoltării sociale presupune că responsabilitatea companiilor nu are în vedere doar algoritmul referitor la profit. Totodată,

[18] *Strategia Naţională de promovare a Responsabilităţii Sociale*, 2011-2016, pp. 6-7, disponibil la http://www.sgg.ro/nlegislativ/docs/2011/05/2x4bdfjnwskv89h17pzq.pdf

Strategia Naţională punctează faptul că integrarea conceptului de responsabilitate socială în procesul corporativ decizional are efecte pozitive imediate asupra societăţii. În acest context, crearea unui cadru legal de promovare a aplicării conceptului de responsabilitate socială la nivel naţional reprezintă un factor determinant pentru o dezvoltare economică sustenabilă a comunităţilor şi societăţii[19].

Conform Strategiei, această abordare implică aplicarea unui set de principii în activitatea organizaţiilor. Principiul responsabilităţii defineşte răspunderea pe care companiile o manifestă pentru impactul deciziilor şi activităţilor proprii asupra societăţii, economiei şi mediului înconjurător. Principiul comportamentului etic defineşte comportamentul organizaţional bazat pe onestitate, echitate, integritate. Principiul transparenţei se adresează deciziilor şi activităţilor companiei cu impact asupra societăţii, economiei şi mediului înconjurător. Strategia Naţională reglementează totodată principiul respectului faţă de părţile cointeresate şi principiul respectului faţă de statul de drept. Principiul managementului performant defineşte acţiuni clare şi eficiente, pe baza unor standarde de calitate şi prescrie celeritatea cu care organizaţiile deţin capacitatea de a răspunde unor necesităţi sociale. Strategia Naţională descrie importanţa cu care autorităţile administraţiei publice, companiile şi alte organizaţii sunt predispuse să coopereze în ceea ce priveşte obiectivele în domeniul responsabilităţii sociale. Nu în ultimul rând, Strategia reiterează principiul respectului faţă de drepturile omului şi alte forme şi standarde internaţionale, în funcţie de specificul fiecărei organizaţii[20].

Strategia Naţională pentru Dezvoltare Durabilă sintetizează proiectul comun al Guvernului României şi al Programului Naţiunilor Unite pentru Dezvoltare, cu scopul de a adopta modelul Uniunii Europene de dezvoltare durabilă şi de a însuşi principiile şi practicile dezvoltării durabile în contextul globalizării. Strategia defineşte obiective strategice pe termen scurt, mediu şi lung. Pentru 2013, România şi-a propus includerea organică a principiilor şi a practicilor dezvoltării durabile în ansamblul programelor şi politicilor publice naţionale. Pe termen mediu, România are ca obiectiv atingerea nivelului mediu actual al ţărilor Uniunii Europene la principalii indicatori ai dezvoltării durabile. Pe termen lung, în orizontul anilor 2030, România are în vedere apropierea semnificativă de nivelul mediu din acel an al ţărilor

[19] *Ibidem,* pp. 4-5.
[20] *Ibidem,* pp. 15-17.

membre ale Uniunii Europene, din punct de vedere al indicatorilor dezvoltării durabile. Realizarea obiectivelor strategice pe termen scurt, mediu şi lung vor avea ca rezultat, conform Strategiei, creşterea economică şi reducerea semnificativă a decalajelor economico-sociale dintre România şi celelalte state membre ale Uniunii Europene[21].

Concluzii

În contextul pieţei interne şi în contextul globalizării, companiile sunt din ce în ce mai conştiente de importanţa integrării responsabilităţii sociale corporative ca obiectiv strategic în cadrul planului de afaceri, instrumentelor de management şi operaţiunilor economice centrale.

Criza economică globală a pus sub semnul întrebării sustenabilitatea companiilor multinaţionale, respectarea codurilor de etică şi a sistemelor de conducere corporativă. Credibilitatea economiei sociale a Uniunii Europene se fundamentează pe programele de responsabilitate socială ale corporaţiilor multinaţionale. Responsabilitatea socială, relaţiile de tip „contract social" între companii şi societate, abordarea sustenabilă şi antreprenoriatul social sunt soluţiile general acceptate la nivel european, pentru restaurarea încrederii în mediul de afaceri şi pentru dezvoltarea economică şi socială. Companiile din statele membre ale Uniunii Europene sunt din ce în ce mai competitive în domeniul responsabilităţii sociale corporative, pentru că înţeleg importanţa impactului pe care îl au în comunitate şi se aliniază noilor tendinţe europene şi internaţionale, pentru a include practicile responsabile în strategia de afaceri, la nivelul tuturor operaţiunilor de afaceri.

Responsabilitatea socială corporativă este un element de importanţă majoră pe agenda politică naţională şi transnaţională. Adoptarea, de către statele membre ale Uniunii Europene, a strategiilor de responsabilitate socială corporativă şi integrarea acestora în modelele de afaceri se datorează, în mare parte, includerii tematicii comportamentului de afaceri responsabil pe agenda Uniunii Europene[22].

[21] Guvernul României, Programul Naţiunilor Unite pentru Dezvoltare, *Strategia Naţională pentru Dezvoltare Durabilă a României. Orizonturi 2013-2020-2030,* Bucureşti, 2008, p. 4, disponibil la http://strategia.ncsd.ro/docs/sndd-final-ro.pdf
[22] European Commission, *Corporate Social Responsibility. National Public Policies in the European Union* – Compendium 2014 (31-10-2014), p. 7, disponibil la http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=7726&visible=1

BIBLIOGRAFIE:

1. Commission of the European Communities, Communication from the Commission to the European Parliament, the Council and the European Economic and Social Committee, *Implementing the Partnership and Jobs: Making Europe a pole of excellence on corporate social responsibility*, 2006, disponibil la http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2006:0136:FIN:EN:PDF
2. Commission of the European Communities, *Green Paper. Promoting a European framework for Corporate Social Responsibility*, 2001, disponibil la http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2001:0366:FIN:EN:PDF
3. Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic şi Social şi Comitetul Regiunilor, *O nouă strategie a UE (2011-2014) pentru responsabilitatea socială a întreprinderilor,* disponibilă la http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0681:FIN:RO:PDF
4. Ernst&Young, *Tendinţe şi realităţi CSR în România*, Ediţia 2013, http://www.csrmedia.ro/primul-studiu-de-csr-realizat-de-ernst-young-romania-si-csrmedia-ro/
5. European Commission, *Corporate Social Responsibility. National Public Policies in the European Union* – Compendium 2014 (31-10-2014), disponibil la http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=7726&visible=1
6. Guvernul României, Programul Naţiunilor Unite pentru Dezvoltare, *Strategia Naţională pentru Dezvoltare Durabilă a României. Orizonturi 2013-2020-2030,* Bucureşti, 2008, disponibil la http://strategia.ncsd.ro/docs/sndd-final-ro.pdf
7. https://osha.europa.eu/fop/romania/ro/news/comunicat060328.shtml
8. *Strategia Naţională de promovare a Responsabilităţii Sociale,* 2011-2016, disponibil la http://csr.ccir.ro/noutati/stiri/9-uncategorised/89-strategia-nationala-de-promovare-a-responsabilitatii-sociale-2011-2016

9. *Strategia Naţională de promovare a Responsabilităţii Sociale*, 2011-2016, disponibil la http://www.sgg.ro/nlegislativ/docs/2011/05/2x4bdfjnwskv89h17pzq.pdf
10. United Nations Global Compact, *Global Corporate Sustainability Report*, 2013, disponibil la http://www.unglobalcompact.org/docs/about_the_gc/Global_Corporate_Sustainability_Report2013.pdf

DISCOURSE AS A FORM OF MULTICULTURALISM IN LITERATURE AND COMMUNICATION
SECTION: SOCIOLOGY, POLITICAL SCIENCES AND INTERNATIONAL RELATIONS ARHIPELAG XXI PRESS, TÎRGU MUREȘ, 2015,
ISBN: 978-606-8624-21-1

CONSIDERATIONS OF POLITICAL PARTIES IN THE POLITICAL LIABILITY

Florentina-Corina Floarea

PhD Student, The Free International University of Moldova, Chișinău

Abstract: Interest in the Parliament and the role it fulfills in society is legitimate given that he is the representative authority of any nation. Parliaments today constitutes the largest forums and matching role of the national democratic law-making laboratories factors liability of public life , genuine elements counterweight to any attempt to diminish the value of human rights or the rule of law institutions .

Keywords : Parliament , liability, legal institutions,society,law

Într-un stat democratic, puterea socială reprezintă capacitatea pe care o are sau o dobândește un individ sau un grup de indivizi de a-și impune în fața altora voința, în vederea efectuării unor activități cu o anumită finalitate, privind dirijarea societății spre anumite scopuri[1] și se exercită în diferite forme în funcție de: domeniul de activitate, specificul comunității, scopurile urmărite, mijloacele folosite și multe altele. În ceea ce privește domeniul de activitate, distigem diverse forme de putere: economică, politică, militară, spirituală.

Puterea politică, respectiv partidele politice și alte organizații politice, ca subsistem al puterii sociale , reprezintă capacitatea unor grupuri de indivizi de a-și impune voința în organizarea și conducerea de ansamblu a societății și are anumite caracteristici care o distinge de alte subsisteme ale puterii sociale: se manifestă asupra întregii societăți asigurând organizarea și conducerea ei la nivel global, deține capacitatea de coordonare a tuturor celorlalte forme ale puterii, funcționează

[1] Cf. C.Vîlsan,*Politologie, capitolul III,*Editura Economică, București, 1977,pp. 53-68

în baza Constituției și celorlalte legi subordonate ei, conservă privilegiile pentru deținătorii puterii și se inseră în celelalte structuri ale socialului.

G. Burdeau afirma :„În același timp când se șterge distincția dintre social și politic (care traduce în epoca liberală dualitatea dintre societate și stat), politica își pierde caracterul ei de activitate specializată.Totul devine politic pentru că totul este influențat de putere sau se repercutează asupra ei”.[2]

Altfel spus, partidele politice și alte organizații politice participă activ la exercitarea puterii prin programele de organizare și conducere a societății în baza cărora au primit împuternicire de la cetățeni în competiția electorală și-i reprezintă în structurile de putere ale statului.[3]

În istoria constituțională a lumii, s-a impus ca o realitate teoretică și practică, parlamentul. Parlamentele sunt o expresie a democrației reprezentative, exprimând cerința umană de participare la elaborarea legilor, participare care este prima dintre legile democrației.

Astfel, poporul deleagă exercițiul dreptului său, natural și inalienabil, de a legifera unor reprezentanți ai săi, astfel desemnați încât să poată exprima juridicește voința acestuia, născându-se sistemele electorale, deputații și senatorii, parlamentele.

În consecință, funcționalitatea parlamentelor depinde principial de măsura în care ele reprezintă voința corpului cetățenesc(electoral) și factual de capacitatea lor de a influența realitatea conform voinței și intereselor celor pe care-i reprezintă.

Reprezentativitatea parlamentelor este mai degrabă un indicator al bunei funcționări a sistemului democrației reprezentative într-o societate , decât o condiție indispensabilă funcționării sistemului politic în ansamblul său.

În țările postcomuniste din Europa centrală și răsăriteană, precum și în România, după entuziasmul de început determinat de restabilirea democrației reprezentative, s-a înregistrat o

[2] Georges Burdeau, *Droit constitutionnel et institutions politiques*,PUF, Paris, 1957,p. 133
[3] I. Muraru, E.S. Tănăsescu, *Drept constituşional și instituții politice,* ediția a XII-a, vol. II, Editura All Deck, București, 2009

scădere considerabilă a participării la vot, majoritatea țărilor având la cele mai recente alegeri parlamentare , rate de participare de 40-60%°din corpul electoral. Această scădere se datorează în primul rând faptului că mulți cetățeni au considerat că votul lor nu contează, iar în al doilea rând că, votând, nu există o diferență considerabilă asupra aspectelor vieții care sunt efectiv importante pentru ei. Astfel se ridică întrebarea dacă principala instituție reprezentativă, respectiv parlamentul, poate exercita suveranitatea ca sumă a puterilor în lumea contemporană.[4]

Răspunderea Parlamentului se prezintă sub forme diferite , de drept public, ce rezultă pe de o parte , din raporturile stabilite de Parlament cu poporul și, cu celelalte autorități publice, pe de altă parte. Reprezentanții parlamentului , după ce primesc exercițiul puterii, trebuie să exercite competențele ce le-au fost delegate în condițiile și limitele stabilite de puterea constituantă. Depășirea competențelor delegate echivalează cu încălcarea prevederilor constituționale și atrage răspunderea juridică a Parlamentului.[5] Eficiența activității parlamentului și parlamentarilor este adesea evaluată și în funcție de capacitatea lor de a promova interesele specifice ale alegătorilor. În multe sisteme parlamentare se precizează că reprezentanții parlamentului sunt reprezentanți ai poporului în ansamblul său și că loialitatea față de acesta are întâietate în fața legăturilor de grupuri de interese restrânse. Practica politică arată că abilitatea reprezentanților parlamentului trebuie să fie esențială în protejarea intereselor specifice ale alegătorilor, fiind primordială atât în șansa de realegere viitoare, cât și pentru realizarea unei legături între alegători și principala instituție a democrației reprezentative, totul concurând la consolidarea unui sistem politic parlamentar legitim.[6]

În consecință, se constată un curent nou spre responsabilizarea Parlamentului pe parcursul întregului mandat, aflându-se permanent sub controlul reprezentanților în baza deciziilor sale, ceea ce determină răspunderea Parlamentului.

[4] M. Enache, *Parlamentul în Europa secolului XXI-lea,* Revista Drepul, nr. 11/2011
[5] R.D.Popescu-*Răspunderea Parlamentului în dreptul constituțional-Teză de doctorat*-Universitatea din București, Facultatea de drept, 2011
[6] M. Enache, *Parlamentul în Europa secolului XXI-lea,* Revista Drepul, nr. 11/2011

Astfel, aceştia primesc un mandat ce nu poate fi cenzurat, reprezentarea corpului electoral realizându-se prin intermediul unei adunări special desemnate, care, de cele mai multe ori, are un mandat colectiv, fiind imposibilă revocarea individuală a membrilor săi.

În prezent, în România, ca și în multe alte state, activitatea Parlamentului și a reprezentanților acestuia, este monitorizată social tot mai sever, iar mass-media distribuie diverse știri cu privire la unele deficiențe ale activității membrilor parlamentului, pornind de la absențele la ședințe până la voturi potrivnice regulamentului, culminând cu tendința multora dintre parlamentari de a aloca mai multă energie și timp pentru interese personale decât binelui public.

În concluzie, acest raport de reprezentare nu presupune că Parlamentul poate să acţioneze în mod independent, fără să ţină cont de voinţa celui care l-a desemnat ori de celelalte autorităţi publice, eficiența de ansamblu a activității parlamentului fiind strâns legată atât de instituirea, dar mai ales de aplicarea unui set de reguli care să asigure exercitarea rezonabilă a mandatului, care este parte a reprezentării suveranității naționale.

În baza raportului de reprezentare, Parlamentul trebuie să fie supus, el însuși legilor în temeiul principiului statului de drept și să se afle într-un raport de colaborare și control reciproc cu celelelte autorități publice, cu executivul și justiția, în temeiul principiului separației puterilor în stat.

Eficiența activității parlamentare pornește de la principala menire a Parlamentului, respectiv legiferarea. Însă, activitatea Parlamentului ca exponent al suveranității naționale și principalul factor al voinței politice, nu se reduce doar la dezbaterea și adoptarea legilor, ci asigură și buna funcționare a sistemului de separare a puterilor în stat prin exercitarea controlului parlamentar asupra activității celorlalte autorități publice, funcția de informare și clarificare, de numire a conducătorilor unor instiții publice, de reprezentare în relațiile externe ale statului.

În ceea ce privește legiferarea, potrivit referendumului sau dreptului de veto legislativ, se pot abroga total sau parțial legile ce nu corespund voinței poporului. Se poate crea astfel un blocaj

instituțional datorat încălcării dispozițiilor constituționale referitoare la principiul separațiilor puterilor , pentru a cărui soluționare se recurge la arbitrajul electoral.

Sintetizând, concluzionăm că răspunderea juridică a Parlamentului presupune încălcarea normelor constituționale, prin producerea în subsidiar a unui rezultat socialmente periculos, probabil producerea unui prejudiciu și existența unei legături de cauzalitate între faptă și rezultatul produs.[7]

În cele mai multe sisteme politice actuale, justiția nu reprezintă un factor destabilizator de suprimare a capacității legislativului de exercitare a suveranității, însă între parlament și legislativ relațiile sunt altele.

În România, ca și în multe alte state , uneori executivul controlează agenda legislativă, ajungându-se ca aproape toate legile mai importante pe de o parte, să fie adoptate la inițiativa guvernului , iar pe de altă parte să fie adoptate în forma solicitată de acesta. Această situație ar putea refelecta o democrație funcțională, însă de cele mai multe ori, capacitatea parlamentului de a reacționa este deseori insuficientă, iar consecințele instituționale sunt, de regulă, prea puțin eficiente.[8]

Totodată, evaluarea activității parlamentului nu se poate stabili doar prin numărul actelor normative adoptate, având în vedere că legile adoptate sunt foarte diverse din punct de vedere al complexității, volumului și însemnătății sociale.

De aceea, considerăm că este mult mai importantă o evaluare calitativă a eficienței activității de legiferare, decât o evaluare cantitativă.

Evaluarea cantitativă ridică și problema competenței parlamentarilor, întrucât nu toți aleșii sunt la fel de competenți în toate problemele supuse legiferării.

---

[7] R.D.Popescu-*Răspunderea Parlamentului în dreptul constituțional-Teză de doctorat*-Universitatea din București, Facultatea de drept, 2011

[8] M. Enache, *Parlamentul în Europa secolului XXI-lea,* Revista Drepul, nr. 11/2011

De asemenea, executivul, ca inițiator al celor mai multe dintre proiectele de lege aflate în dezbatere parlamentului, consideră că acesta ar trebui să adopte fără modificări propunerile venite de la guvern, fapt ce vine în contradicție cu rolul parlamentului de contrapondere față de executiv, în ceea ce privește separarea puterilor în stat.

Răspunderea Parlamentului având rolul de îndeplinire a unui mandat colectiv, în calitate de autoritate reprezentativă, nu numai că răspunde în ansamblul său, dar se și supune sancțiunilor de drept constituțional. De aceea, așa cum am mai menționat, distingem , pe de o parte, răspunderea parlamentului în raporturile cu corpul electoral, și , respectiv, răspunderea parlamentului în raport cu celelalte autorități publice, pe de altă parte. Astfel se identifică formele răspunderii Parlamentului -ca instituție reprezentativă și se stabilesc condițiile răspunderii acestuia. Prin identificarea regulilor ce privesc răspunderea , distingem o răspundere politică în ceea ce privește relația dintre cetățeni și aleși, respectiv o răspundere politico-morală în ceea ce privește neîndeplinirea sau îndeplinirea defectuoasă a mandatului de drept public primit. Încălcarea acestei răspunderi asumate, atrage după sine sancșiuni electorale, respectiv neacordarea votului pentru un nou mandat. Ca urmare, reprezentanții sunt totalmente responsabili în fața celor guvernați, iar în cazul în care se constată că faptele politice nu corespund voinței acestora, vor fi sancționați politic.

Și nu în ultimul rând , trebuie menționat că rolul parlamentelor naționale trebuie circumscris noilor realități politico-juridice determinate de constituirea Uniunii Europene ca o organizație supranațională și interguvernamentală cu natura juridică specifică, precum și a interacțiunii acestora cu Parlamentul European, instituție europeană căreia i-au fost transferate o serie de competențe ca urmare a limitării suveranității naționale a statelor membre.[9]

Concluzionând:

[9] R.D.Popescu-*Răspunderea Parlamentului în dreptul constituțional-Teză de doctorat*-Universitatea din București, Facultatea de drept, 2011

În pofida unei bune colaborări între legislativ și executiv, în realitate există aspecte conflictuale între acestea, într-o măsură sau alta.Apar astfel scurt-circuite în relația dintre acestea, întrucât procesul decizional are loc la nivelul puterii executive, iar parlamentul nu are resursele necesare pentru a reacționa.[10]

Modul de reacție a parlamentului depinde, în primul rând , de regimul politic existent într-un anume moment.În România, prin sistemul politic parlamentar, parlamentul poate, printr-un vot de cenzură, să demită guvernul, ceea ce crează dezechilibre politice de ansamblu a statului de drept.

Ideal este ca, în cazul în care executivul excede în activitatea sa, parlamentul să aibă capacitatea de a potența excesele acestuia și a menține echilibrul.

În acest sens, parlamentul ar trebui să demonstreze că nu este un apărător al privilegiilor nelegitime și să-și întărească rolul său de apărător al problemelor semnificative de interes general.

BIBLIOGRAPHY:

1. R.D.Popescu-*Răspunderea Parlamentului în dreptul constituțional-Teză de doctorat*-Universitatea din București, Facultatea de drept, 2011
2. Cf. C.Vîlsan,*Politologie, capitolul III,*Editura Economică, București, 1977,pp. 53-68
3. Georges Burdeau, *Droit constitutionnel et institutions politiques,*PUF, Paris, 1957,p. 133
4. I. Muraru, E.S. Tănăsescu, *Drept constituşional şi instituţii politice,* ediția a XII-a, vol. II, Editura All Deck, București, 2009
5. M. Enache, *Parlamentul în Europa secolului XXI-lea,* Revista Drepul, nr. 11/2011

[10] M. Enache, *Parlamentul în Europa secolului XXI-lea,* Revista Drepul, nr. 11/2011

DISCOURSE AS A FORM OF MULTICULTURALISM IN LITERATURE AND COMMUNICATION
SECTION: SOCIOLOGY, POLITICAL SCIENCES AND INTERNATIONAL RELATIONS ARHIPELAG XXI PRESS, TÎRGU MUREȘ, 2015,
ISBN: 978-606-8624-21-1

EGYPT – ROMANIA: HISTORY, CULTURE AND CIVILIZATION. PROMOTING CULTURAL HERITAGE THROUGH DIPLOMATIC CHANNELS

Anca-Steliana Mirea

PhD Student, "Valahia" University of Târgoviște

Abstract: This paper presents some considerations regarding the role of the Romanian diplomacy activity during and after the Arab-Israeli War that took place between June 5th and 10th, 1967, also named the Six-Day War, the June War or the Third Arab-Israeli War. The paper also highlights the Romania's foreign policy skilfully promoted by the Romanian diplomacy which adopted a balanced position, completely different from the position of the USSR and the other socialist states.

Therefore, during the Peace Treaty between Israel and Egypt on March 26, 1979, the socialist Romania became a driving force as main mediator requested by both sides when signing.

Keywords: Diplomacy, Egypt, foreign policy, Israel, Romania, Third Arab-Israeli War.

1. Bref historique des événements qui ont précédé le déclenchement de la Guerre des Six Jours. Les événements qui ont conduit au déclenchement du conflit israélo-égyptien furent: la guerre de 1956, déclenchée, elle aussi, par le „Pacte de Bagdad[1]", le refus des

Anglais, des Français et des Américains de financer la construction du barrage d'Assouan, l' Egypte décidant la mise en place d'un blocus naval et aérien sur le golfe d'Aqaba[3] et la nationalisation de la Compagnie universelle du Canal maritime de Suez, dont les actionnaires étaient les pays occidentaux, puis la signature d'un

[1] Le «Pacte de Bagdad» est une alliance militaire conclue le 24 Février 1955, au Moyen-Orient, entre l'Angleterre, la Turquie, l'Irak, l'Iran et le Pakistan. L'Irak était le principal rival de l'Egypte, Nasser considérant le Pacte comme hostile. Par conséquent, il conclut un contrat pour la fourniture d'armes avec l'U.R.S.S., qui soutenait à l'époque les mouvements nationaux arabes.

accord entre l'Angleterre et la France prévoyant d'attaquer les villes d'Alexandrie et du Caire, les accords politiques et militaires entre les Français et les Israéliens.

Le colonel israélien à la retraite dr. Shaul Shay[2] avait affirmé que: "Aujourd'hui, il ne fait aucun doute que l'U.R.S.S. avait été celle qui avait créé la crise, laquelle finalement est devenue incontrôlable et qui a conduit à l'éclatement de la Guerre des Six Jours. Le catalyseur de la crise fut l'information transmise par les Soviétiques aux Syriens et aux Egyptiens sur la concentration des forces de IDF/Tsahal (Force de défense de l'Israël) sur la frontière nord[3]".

Le 27 mai 1967, M. Zayyat, sous-secrétaire d'Etat du Ministère des Affaires Étrangères de la R.A.U.[4] , a envoyé verbalement à l'ambassadeur de la République Socialiste de Roumanie au Caire, sur l'instruction du président G.A. Nasser, un message[5] sur les événements du Moyen-Orient.

Le message contenait des jugements favorables vis-à-vis de l'attitude du gouvernement roumain en relation avec les événements au Moyen-Orient et rappelait également le soutien accordé par la Roumanie à l'Egypte en 1956[6].

---

[2] Shaul Shay est un colonel réserviste dans les renseignements militaires et professeur à l'École Lauder du centre interdisciplinaire de Herzylia d'Israël.

[3] La Revue d'histoire militaire, no. 3-4/2007, *Le Processus de maintien de la paix dans le conflit israélo-arabe*, 44 p.

[4] La République Arabe Unie fut l'union entre l'Egypte et la Syrie entre 1958-1961, qui est né le 1er Février 1948. Gamal Abdel Nasser a été nommé président de la R.A.U. le 5 Février 1958. Après le coup d'État des jeunes officiers en Syrie le 29 Septembre 1961, la Syrie a quitté l'union. Entre 1958 et 1961, l'Egypte, la Syrie et le Yémen ont formé une confédération appelée les États Arabes Unis, l'Egypte étant toujours officiellement connue comme la République Arabe Unie (R.A.U.) jusqu'en 1971.

[5] Les Archives du M.A.E., Fonds Egypte, Dossier no. 224/1967/R.A.U., la Vème Direction, Dossier II, *Le Conflit armé israélo-arabe – La Position de la République Arabe Unie communiquée officiellement à la partie roumaine.*

[6] La crise politico-militaire a éclaté comme une conséquence directe de la décision de Gamal Abdul Nasser du 26 Juillet 1956 à nationaliser le *Canal de Suez* au milieu du rejet américano-britannique de l'offre pour la construction du barrage d'Assouan. La Crise de Suez, connue comme la Guerre de Suez ou de Guerre de 1956, l'Agression tripartite,la Guerre du Sinaï ou *la Guerre de Suez-Sinaï, la Guerre israélo-arabe de 1956, La deuxième guerre israélo-arabe, La campagne de Suez, La campagne du Sinaï, L'opération Kadesh* ou *L'opération Mousquetaire* se réfère à l'attaque de l'Egypte par la France et la Grande-Bretagne - pour reprendre le contrôle du Canal de Suez - et Israël, qui demendait la cessation des attaques des unités irrégulières égyptienne "fedayn"/"feddayn"/"fedday" (en arabe فِدائيّين *fidā'īyīn* qui signifie « ceux qui sont prêts à se sacrifier pour Allah ») contre les colonies israéliennes et contre la

On montre dans le message que même après 1956, la situation ne s'était pas normalisée, que les autorités égyptiennes disposaient des informations selon lesquelles l'Israël préparait une nouvelle attaque contre la Syrie pour renverser le gouvernement, le gouvernement de la R.A.U. décidant d'empêcher l'agression d'Israël, exigeant aux forces FUNU[7] de l'O.N.U., stationnées à la frontière égypto-syrienne et dans la Bande de Gaza, de quitter le territoire de la R.A.U. disposant, aussi, en conformité avec ses droits, la fermeture, par des moyens militaires, du Golfe d'Aqaba[8] et la défense du passage des navires israéliens ou de n'importe quels navires avec des produits stratégiques avec destination l'Israël. Cette décision prise par G. A. Nasser[9] a causé à Israël de grandes pertes économiques parce que la plupart de ses routes commerciales passaient à travers le Golfe d'Aqaba.

Image 1. Gamal Abdel Nasser

population civile israélienne et aussi pour respecter le droit de la navigation des navires israéliens par le Canal de Suez.

[7] Les Forces de la FUNU (Force d'Urgence des Nations Unies) étaient des contingents sous l'égide des Nations Unies, stationnant à la frontière entre l'Egypte et l'Israël, afin de maintenir la paix. Par la demande de retraite de la FUNU, la R.A.U. a exercé son droit à la souveraineté sur son propre territoire.

[8] L'entrée du Golfe d'Aqaba se trouvait dans les eaux territoriales communes de la R.A.U. et de l'Arabie Saoudite. En tant qu'État côtier, la R.A.U. avait le droit, en vertu des normes internationales, d' imposer des restrictions sur la navigation par l'étroit détroit de Tiran concernant le transport maritime envers n'importe quel pays hostile considéré en état guerre avec la R.A.U.

[9] Gamel Abdel Nasser ou Gamal 'Abd al-Naser "Gamal Abdul Nasir" (en arabe «protecteur» جمال الناصر عبد) né le 15 janvier 1918- d. le 28 septembre, 1970) fut un officier et le Premier ministre de l'Egypte (1954- 1956), président (1956-1970) et chef de la République Arabe Unie (1958-1961). Il a mené deux grandes guerres avec l'Israël en 1956 et 1967.

Ensuite, la concentration de troupes égyptiennes dans la Péninsule du Sinaï et l'évacuation des troupes de la FUNU stationnées dans cette région et dans la Bande de Gaza ont été en mesure d'accroître au maximum la tension entre l'Egypte et l'Israël. Le retrait des troupes de la FUNU, troupes qui y stationnaient avec le consentement de l'Egypte, a été, pour l'Israël, comme un signe que Nasser se préparait à la guerre.

Le point culminant des événements qui ont déclenché la Guerre des Six-Jours

a été représenté par la journée du 23 mai 1967, lorsque le président égyptien Nasser a annoncé la fermeture des détroits maritimes de Tiran seulement pour les navires transportant en particulier du pétrole envers l'Etat israélien.

Se référant à ceux discutés lors d'une réunion de l'état-major israélien à Tel-Aviv, le Ministre de la Défense, Moshé Dayan[10]) a mentionné dans ses mémoires: «J'ai déclaré qu'il faudrait intervenir militairement sans aucun retard. Si le gouvernement prend cette décision lors de sa réunion prévue pour dimanche, le 4 juin, on devrait frapper le lendemain, le but de l'action étant de détruire les forces égyptiennes massées dans la zone centrale du Sinaï ", en précisant

[10] Moshé Dayan ou Moshe Dayan (en hébreu: משה דיין) (né le 20 mai 1915 – d. le 16 octobre 1981) fut un général et un homme politique israélien. Il a été Chef d'État-major de l'armée israélienne dans la période 1953-1958 et le ministre de la Défense en 1967.

aussi, qu'à son avis, la campagne militaire durerait entre trois et cinq jours[11]).

Image 2. Moshé Dayan

2. La chronologie du conflit militaire israélo-arabe. Dans la matinée du 5 juin 1967, à 7:45 heures, en étant pris par surprise, dans une atmosphère de confusion générale[12], l'Armée de l'Air israélienne a attaqué simultanément onze aérodromes militaires et les stations radar associés, en détruisant à terre une grande partie des avions militaires égyptiens.

Image 3.Avion militaire égyptien écrasé au sol

Image 4. Blindés israéliens

En même temps, les blindés israéliens ont engagé des affrontements dans les zones de délimitation divisant l'Israël – la R.A.U. et l'Israël – la Syrie.

[11] CRACIUN IONESCU, *Zile Fierbinţi în Orient (Des journées chaudes en Orient),* Editura Politica, Bucureşti, 1988, 312-313 p.

[12] Ibidem, 316-317 p.

Autres pays arabes comme la Syrie et la Jordanie, ont déclaré la guerre à l'État d'Israël.

Le 6 Juin, les troupes israéliennes ont occupé la Bande de Gaza, des unités de chars israéliens entrant dans la Péninsule du Sinaï.

Le 7 Juin, Israël a conquis la rive gauche du Jourdain et la partie orientale de Jérusalem, laquelle, le 27 Juin 1967, sera annexée à Israël.

Le 8 Juin, les chars israéliens ont atteint le Canal de Suez. Bien que les forces armées égyptiennes étaient numériquement bien supérieures à celles israéliennes de la zone de conflit, l'Egypte se rendit.

Le 9 Juin, l'Israël a attaqué la Syrie, en gagnant une partie majeure du Plateau du Golan, y compris la ville de Quneitra (Al Qunaytirah').

Gamal Abdel Nasser, le président de l'Egypte, le héros du panarabisme, humilié, a résigné, en revenant ensuite sur la décision prise, après des manifestations massives en sa faveur.

La date de 10 Juin a marqué la cessation des hostilités.

3. La balance des forces enregistrées après la fin de la Guerre de Six Jours.

Au cours de la Guerre des Six Jours, l'Israël a occupé une surface de terre presque quatre fois plus grande que son propre territoire: l'ensemble de la Péninsule du Sinaï avec ses exploitations pétrolières sur la Mer Rouge, la zone Gaza de la Méditerranée, les Hauteurs du Golan, la rive occidentale du Jourdain.

Parmi les pertes subies par l'armée égyptienne, nous rappelons environ 10.000 morts, tandis que l'armée israélienne avait eu sur les trois fronts, seulement 800 morts.

L'aviation militaire de l'Egypte, de la Syrie et de la Jordanie, ainsi qu'un nombre significatif de chars avaient été détruits par les israéliens.

La plus courte guerre de l'histoire du monde, sauf celle de 45 minutes entre l'Angleterre et le Zanzibar, a provoqué un nouvel exode: environ 400.000 Palestiniens ont trouvé refuge en Jordanie.

Certains analystes militaires disent que la Guerre des Six Jours a éclaté au milieu d'une série d'erreurs[13] commises en particulier par le dirigeant égyptien Gamal Abdel Nasser. Il avait déclaré que son pays vise à liquider l'Etat d'Israël.

La position de l'U.R.S.S. avait été ambiguë avant de l'éclatement de la guerre. Après le déclenchement de la Guerre des Six Jours, les pays du Pacte de Varsovie[14], à l'exception de la Roumanie, ont condamné l'agression israélienne. La position de la Roumanie qui entretenait des relations politiques et diplomatiques avec l'Israël et qui avait adopté en 1964 la soi-disante «Déclaration d'Indépendance» dans la politique étrangère, a été interprété, par l'Union Soviétique, comme un défi. L'Union Soviétique a expliqué la position de la Roumanie par l'intérêt de celle-ci que l'Israël et les Etats-Unis soutiennent la candidature de Corneliu Mănescu[15] à la présidence de l'Assemblée Générale de l'Organisation des Nations- Unies, celui-ci devenant, en 1967, le premier président de

[13] HENRY LAURENS, *Erreurs tactiques, choc de stratégies* en: *Le Monde diplomatique*, juin 2007. À y voir aussi là, la critique des théories critiques qui responsablisent pour le déclenchement de la guerre soit seulement l'Egypte, qui avait surestimé son potentiel militaire, aspirant à la destruction finale de l'Israël, soit seulement l'Israël qui aurait profité des circonstances pour justifier diplomatiquement la deuxième phase d'expansion sioniste.

[14] "Le Pacte de Varsovie" ou "Le Traité de Varsovie", officiellement appelé "Traité d'amitié, de coopération et d'assistance mutuelle" était une alliance militaire de pays de l'Europe de l'Est et du Bloc de l'Est, qui voulaient se défendre contre la menace perçue de la part de l'alliance de l'OTAN (qui a été fondée en 1949).

[15] Corneliu Mănescu (né le 6 février 1916, à Ploiesti – d. le 26 juin 2000, à Bucarest) fut un homme politique roumain, ministre des Affaires étrangères de la Roumanie. Mănescu était celui qui a dirigé les délégations roumaines à toutes les sessions de l'Assemblée Générale de l'Organisation des Nations-Unies depuis la XVIème session en 1961. Depuis 1962, il était à la tête de la délégation roumaine au sein du Comité des 18 nations, étant en charge du désarmement et d'autres conférences internationales . Le 19 septembre 1967, il a été élu président de la XXII ème session de l'Assemblée Générale des Nations Unies. Pour la première fois, un représentant d'un pays socialiste a été élu à ce poste. Mănescu était un membre du Parti Communiste Roumain depuis 1936.

l'Assemblée Générale de l'Organisation des Nations- Unies qui provenait d'un État communiste.

Image 5. Corneliu Mãnescu

Après la Guerre des Six Jours, l'Israël a lancé l'ouverture d'une ligne diplomatique par le biais de la Roumanie avec la République Populaire de Chine. C'est le moment quand, pour la Roumanie, on parle d'une période de dégel des relations avec l'Occident[16].

Le 23 Juin 1967, le Premier ministre Maurer[17] a été invité à soutenir à l'O.N.U. un discours sur la situation du Moyen-Orient. Et de là, trois jours après, il était l'invité de Lyndon Johnson[18] et de Dean Rusk, secrétaire d'État, à la Maison Blanche. Dans la conversation avec le président américain, Maurer a été catégorique, rendant responsables les soviétiques pour avoir provoqué le conflit au Moyen-Orient en s'immisciant dans les affaires intérieures des pays arabes. Ce fut l'occasion des hôtes pour solliciter à la Roumanie de l'aide dans la médiation de relations américaines avec la Chine.

[16] SERBAN CIOCULESCU, *Războiul de Şase Zile (La Guerre des Six Jours)*, en *Magasin Historique* (le résumé de la communication du Général de Division Dr. à la retraite Mihail E. Ionescu), mai 2007, p. 38-39.

[17] Ion Gheorghe Maurer (né le 23 septembre 1902, à Bucarest - décédé le 8 février 2000) était un avocat et homme d'état roumain.Après la Seconde Guerre mondiale, il deviant membre du Comité Central du Parti des travailleurs roumains et prend plusieurs fauteuils ministériels dans le nouveau gouvernement communiste roumain. Il soutient la politique nationaliste de Gheorghe Gheorghiu-Dej et devient ministre des Affaires étrangères en 1957 pendant deux ans. Il accède à la tête de l'état comme président de la Grande Assemblée Nationale de 1958 à 1961, puis premier ministre de 1961 à 1974.

[18] Lyndon Baines Johnson /Lyndon B. Johnson connu sous ses initiales LBJ (né le 27 août 1908 – d. le 22 janvier 1973) était le trente-septième vice-président et le trente-sixième président des États-Unis (1963 - 1969).

Image 6. Israël avant le 10 Juin 1967

Image 7. Israël après le 10 Juin 1967

En ce qui concerne le mélange soviétique dans le conflit du Moyen-Orient, Moshé Dayan a écrit: "Les Russes ont mis de l'huile sur le feu. Le 12 mai 1967, un agent de renseignement soviétique à l'ambassade au Caire a envoyé au renseignement égyptien "la confirmation" du rapport syrien sur le déménagement des troupes israéliennes à la frontière avec la Syrie. Le lendemain, le président soviétique Nikolai Podgornîi a répété cela dans sa conversation avec Anwar Sadate (compagnon proche de Nasser), qui vient de visiter Moscou[19].

4. Le rôle de l'activité de la diplomatie roumaine pendant et après la guerre arabo- israélienne du juin 1967.

Avant le début du conflit militaire entre les pays arabes et l'Israël, le 31 mai 1967, Nicolae Ceauşescu[20], secrétaire général du Comité Central (C.C.) du Parti Communiste Roumain (PCR), déclarait que: „un conflit armé entre les Etats arabe et l'Israël ne servirait ni à une partie ni ou l'autre", en espérant que „les questions litigieuses seront résolus par le biais de la

[19] MOSHÉ DAYAN, *Istoria vieţii mele (Histoire de ma vie*), Editura Enciclopedică, Bucureşti, 2001, 283 p.

[20] Nicolae Ceauşescu (né le 26 janvier 1918, Scorniceşti –d. le 25 décembre 1989, Târgovişte) fut un politicien communiste roumain, le Secrétaire Général du Parti Communiste Roumain, chef d'État de la République Socialiste de Roumanie de 1967 jusqu'à la chute du régime communiste le 22 décembre 1989.

compréhension entre les parties, qu'on atteindrait de accords rationnelles et équitables qui tiennent compte des droits légitimes des peuples concernés[21].”

Dans un extrait de l’information de l’office de la République socialiste de Roumanie de Budapest[22] le 20 Juin 1967, l'Ambassadeur de la R.A.U., Abdul F. Fonab, a remercié, disant que „la position réaliste de Roumanie face aux questions internationales, en général, y compris au conflit israélo-arabe est bien connue”, qu’il „apprécie cette position”, mais qu’il voudrait connaître „quelles sont les causes pour lesquelles la délégation roumaine n'a pas signé la déclaration de Moscou, même si elle a participé à la conférence respective des pays socialistes européens”.

Image 8. Les pourparlers roumano-soviétiques sur le conflit arabo-israélien de 1967 Ion Gheorghe Maurer (à gauche) et Nicolae Ceauşescu (au milieu)

[21] NICOLAE CEAUSESCU, *Romania pe drumul desăvârşirii construcţiei socialiste (La Roumanie sur la voie de la perfection de l’édification socialiste)*, vol. 2, Editura Politica, București, 1968, 324-325 p.

[22] Les Archives du M.A.E., Fonds Egypte, Dossier no. 224/1967 / R.A.U., la Vème Direction, Dossier II, *Le Conflit armé israélo-arabe - Extrait de l'information de l’office de la République Socialiste de Roumanie de Budapest – La conversation de l'ambassadeur D. Turcnş avec l’ambassadeur de la R.A.U.*, A.F. Fonab le 20 juin 1967.

L'ambassadeur de la R.A.U. a souligné qu' "il comprend la manque de signer la déclaration de Moscou comme une expression de la position originale et indépendante de la Roumanie envers les pays arabes." Abdul Fonab a parlé de l'importance de „l'unité de tous les pays socialistes, la seule force qui pourrait endiguer les actions agressives de l'impérialisme". En ce qui concerne le conflit israélo-arabe, il a précisé que la partie arabe a voulu seulement „résoudre les problèmes des réfugiés arabes de Palestine et le respect de l'armistice de 1949". En parlant de l'Union Soviétique, il l'a accusé qu'elle s'était située, envers les pays arabes, sur un pied d'égalité avec les États-Unis.

Dans son discours livré lors de la session spéciale de l'Organisation des Nations-Unies, le président du Conseil des Ministres de la Roumanie, Ion Gheorghe Maurer, disait que notre pays s'est prononcé pour des pourparlers israélo-arabes.

Dans un télex reçu de l'ambassade de Roumanie à Tokyo, se montra le fait que le Premier Ministre de la Roumanie à l'époque avait appelé les Arabes et les Israéliens à résoudre les différends par des négociations directes, celui-ci déclarant que „la communauté internationale est chargé de créer un climat dans le cadre duquel un tel dialogue peut avoir lieu à l'avenir[23]".

5. Conclusions

Le blocus militaire du Golfe d'Aqaba qui a causé de grandes pertes économiques à l'État d'Israël ou la demande du retrait des troupes de la FUNU stationnées dans la Péninsule du Sinaï a été considérée comme la principale erreur commise par le président égyptien Gamal Abdel Nasser, erreur qui a généré, en juin 1967, le déclenchement de la Guerre des Six Jours. L'attaque éclair de l'armée israélienne contre les bases militaires aériennes et terrestres égyptiennes, en particulier contre les aéroports militaires, ont annihilé la capacité de défense et de réponse de l'armée égyptienne dans ce conflit. De même, des attaques similaires ont été déclenchées aussi contre la Syrie. Finalement, l'Israël a obtenu une victoire totale contre la coalition arabe en seulement six jours, sans aucun soutien de la part des pays occidentaux. Pour

[23] Les Archives du M.A.E., Fonds Egypte, Dossier no. 224/1967 / R.A.U., la VI ème Direction, Dossier II, *Le Conflit armé israélo-arabe - Commentaires des médias japonais du 24 juin 1967 concernant le discours livré à l'ONU par le président du Conseil des Ministres de la Roumanie, Ion Gheorghe Maurer (télex reçu de l' ambassade de la Roumanie à Tokyo)*, juin 28, 1967, 1 p.

l'Union Soviétique en tant qu'allié de l'Egypte, cette situation a été une catastrophe politique. La défaite écrasante de son allié égyptien a été caractérisée à l'époque comme un «coup dur» reçu par la politique expansionniste soviétique au Moyen-Orient. Dans ces circonstances-là, Moscou, pour maintenir son influence dans la région, a dû accorder, par la suite, l'aide économique et militaire à l'Egypte, mais à des coûts beaucoup plus élevés. Malgré les pressions exercées par l'Union Soviétique et par les autres pays du «camp communiste», la Roumanie communiste n'a pas rompu les relations diplomatiques avec l'État d'Israël, lançant un appel international pour un règlement pacifique du conflit arabo-israélien. Bucarest a été demandé par la diplomatie israélienne à faire des efforts soutenus pour déterminer la partie arabe de participer aux négociations de paix.

Je considère que la position d'une véritable neutralité diplomatique adoptée par la Roumanie vis-à-vis de la Guerre des Six Jours a conduit à un refroidissement des relations de la Roumanie avec l'Union Soviétique. Néanmoins, le grand bénéfice de la diplomatie roumaine de cette époque-là fut celui du renouveau des relations diplomatiques avec l'État d'Israël et les Etats-Unis sans compromettre, pourtant, celles avec les États Arabes et celles avec la Chine.

BIBLIOGRAPHY:

1. Les Archives du M.A.E., Fonds Egypte, Problème no. 224/1967/ R.A.U., la Vème Direction, Dossier I, *Le Conflit du Moyen-Orient;*

2.Les Archives du M.A.E., Fonds Egypte, Problème no. 224/1967/ R.A.U., la Vème Direction, Dossier II, *Le Conflit armé israélo-arabe ;*

3.Les Archives du M.A.E., Fonds Egypte, Problème no. 224/1967/ R.A.U., la VIème Direction, Dossier II, *Le Conflit armé israélo-arabe ;*

4.Les Archives du M.A.E., Fonds Télégrammes, Cairo, Vol. II (30), 1967.

5.Fond du Comité Central (C.C.) du Parti Communiste Roumain (PCR), Département des relations extérieures , Dossier 81/ 1967-1989.

6.BOTORAN, Constantin, *Relaţiile româno-egiptene în epoca modernã şi contemporanã (Les relations roumano-égyptiennes à l'époque moderne et contemporaine),* Editura Ştiinţificã, Bucureşti, 1974.

7.CALAFETEANU, ION, CORNESCU-COREN Alexandru, *România şi criza din Orientul Mijlociu (*La Roumanie et la crise du *Moyen-Orient) (1965-1971)*, Bucureşti, Editura Sempre, 2002.

8.CEAUŞESCU, Nicolae, *România pe drumul desãvârşirii construcţiei socialiste (La Roumanie sur la voie de la perfection de l'édification socialiste)*, vol. 2, Editura Politica, Bucureşti, 1968.

9.CIOCULESCU, Şerban, *Războiul de şase zile (La Guerre des Six Jours),* en: *Magasin Historique - le résumé de la communication du Général de Division Dr. (à la retraite) Mihail E. Ionescu*, mai 2007.

10.HAZAN, Pierre, *Războiul de Şase Zile. Victoria compromisă (La Guerre des Six Jours. La victoire compromise)*, Bucureşti, Corint, 2002.

11. IONESCU, Crãciun, *Zile fierbinţi în Orient (Des journées chaudes en Orient),* Editura Politica, Bucureşti, 1988.

12.LAURENS, Henry, *Erreurs tactiques, choc de stratégies*, en: *Le Monde diplomatique*, juin 2007.

13. MALIŢA, Mircea, DUNGACIU, Dan, *Istoria prin ochii diplomatului. Supravieţuirea prin diplomaţie, „deceniul deschiderii" (1962-1972) şi crizele lumii globale(Histoire à travers les yeux du diplomate. Survie par la diplomatie, „la décennie de l'ouverture : 1962-1972 et les crises du monde global), Bucureşti,* Editura RAO, 2014.

14.MALIŢA, Mircea, GIURESCU, Dinu C., *Zid de pace, turnuri de frăţie. Deceniul deschiderii: 1962-1972* (*Le Mur pour la Paix, tours de fraternité. La décennie de l'ouverture : 1962-1972),* Bucureşti, Compania, 2011.

15.Moshé Dayan, *Istoria vieţii mele (Histoire de ma vie*), Editura Enciclopedicã, Bucureşti, 2001.

16. OSIAC, Daniela, *România şi conflictul din Orientul Mijlociu (La Roumanie et le conflit du Moyen-Orient)*, Editura Aius Printed, Craiova, 2011.

17. Revista de istorie militarã (*La Revue d'histoire militaire), Procesul de menţinere a pãcii în conflictul israeliano-arab(Le Processus de maintien de la paix dans le conflit israélo-arabe),* nr.3-4/2007.

18.Romanian Journal of History and International Studies, Editura Semne, Bucureşti, Vol. II, Nr.1, 2015.

19.TURBÃCEANU, Aurel, *Arabii şi relaţiile româno-arabe (Les arabes et les relations roumano- égyptiennes)*, Editura Niculescu, 2010.

20. X X X, *România-Israel: 50 de ani de relaţii diplomatice (Cinquante ans de relations diplomatiques entre Israël et la Roumanie),* Vol. I. *1948-1969*, coordonator: Victor Boştinaru, Bucureşti, Editura Sylvi, 2000.

21.http://www.jstore.org

22.http://www.historia.ro

23.http://ro.wikipedia.org

DISCOURSE AS A FORM OF MULTICULTURALISM IN LITERATURE AND COMMUNICATION
SECTION: SOCIOLOGY, POLITICAL SCIENCES AND INTERNATIONAL RELATIONS ARHIPELAG XXI PRESS, TÎRGU MUREȘ, 2015,
ISBN: 978-606-8624-21-1

THE LAST HUNDRED DAYS: THE DEATH THRALLS OF ROMANIAN COMMUNIST DICTATORSHIP THROUGH FOREIGN EYES

Sorina Chiper

"Al. Ioan Cuza" University of Iași

Abstract: Published in 2012, Patrick McGuinness' novel The Last Hundred Days *captures the end of the Communist regime in Romania through the eyes of a London professor of English literature, hired to teach in Bucharest. The novel occasions a fine analysis and detailed representation of the underground world that had developed in the capital city, the risks and pleasures of living under communism, the world of the over-privileged and of the underprivileged that endangered their lives in the attempt to cross the Danube. My article will focus on the paradoxes invoked and elaborated on in the novel, as well as on its international dimension.*

Keywords: communist regime, Romanian 1989 Revolution, communist subcultures, escape, paradox.

1. Introduction

In recent years, there has been a growing interest in the study of the cultural representation of the *other* encountered in the experience of travel. The 19th century was the hayday of travel accounts which were involved, at the time, in the exoticization of the culturally and physically different persons, often seen as less than human, barbarian, children of nature or potentially dangerous strangers. The most investigated travel trajectories have been from the West to the East and from the North to the South, with only recent reversals of the scholars' gaze in, for instance, Verena Krebs' research on African Christian pilgrims to Western European pilgrimage sites in the late middle ages (2015), the series of publications issuing from UCL's research project "East Looks West: East European Travel Writing on European Identities and Divisions, 1550-2000" (*Orientations. An Anthology of East European Travel Writing on Europe*,

Under Eastern Eyes. A Comparative Introduction to East European Travel Writing on Europe), or *Balkan Departures: Travel Writing from South Eastern Europe.* Representations of Romania in the West have been marked by the mythical imagining of Transylvania as the birth place of count Dracula, which was perpetuated in popular culture by recontextualising Bram Stoker's gothic novel in filmic productions. In the post-communist context, as early as February 1990, Georgina Harding published *In Another Europe: A Journey to Romania* – the account of her 1988 bike ride from Vienna to Istanbul, through Hungary and Romania. Her more recent book, *Painter of Silence* (2012), constructs an emotional story set in Iasi, in the early 1950's, when the Stalinist regime was taking hold in Romania. On the other hand, another book that came out in the same year, from the same UK publisher, Patrick McGuiness's *The Last Hundred Days*, gives an insight into the final stage of the communist regime in Romania, and of the shocking event of the Ceausescu couple's trial on television, immediately followed by their execution of Christmas day.

This article aims to analyse the representation of the subcultures that developed under communism, as they are perceived by the narrator in *The Last Hundred Days*, and to retrace the paradoxes of the end of Communism in Romania, in its simultaneous, seeming impossibility and immediacy to occur. Finally, I will discuss the points of convergence between communism and capitalism in Romania, in the informal networks of the promised escape to the West.

2. Encounters with the Eastern Communist Other

Inspired from his own stay in Romania in 1989, Patrick McGuiness's debut novel – a literary thriller that won him several prizes,[1] is constructed on the motif of the (Western) foreigner who travels east and is confronted with difference, records it and learns how to live near it, if not with it. The plot is set in Romania's capital city, where the narrator arrives in mid-April 1989, to take up a teaching position in the University of Bucharest.

From the very first chapter, the narrator renders the atmosphere of the communist 1980s: boredom taken to the extreme, reminiscent, in its over-pervasiveness, of Dickens' description of fog over the Themes in *Bleak House*; mute resignation; complacency with the *status-quo*; an economy of shortage that created its rich upper-class. The heavy, creeping totalitarian boredom

implied a state of expectation "already heavy with its own disappointment, the event and its anticipation braided together in a continuous loop of tension and anti-climax" (McGuiness 2012: 1). In the seemingly surrealist Romanian society, shortages were so numerous that – according to McGuiness, even the dead "felt the pinch" as funeral stones were reconditioned to be used for facades and interior decoration, during the constructions boom in the final communist years (McGuiness 2012: 2).

The narrator posits himself as a spectator or a "passer-through" – an observer in a polarized world in which events were happening "around me, over me, even across me, but never to me" (McGuiness 2012: 2) – for whom the journey to Bucharest is also a journey in a visual and technological past: the plane that takes him to Romania is old, the inflight magazine is dated, and upon landing, he notices that the earth is tilled by horse-ridden ploughs. The severe gap between the highly privileged and the underprivileged is obvious from the first contact with Romania, where the image of the farmers, "hunched and beaten down with drudgery" is set against the stiff appearance of VIPs getting off the airplane – "square-suited men in grey" soon riding off in anthracite-black limousines (McGuiness 2012: 4). Gatekeepers to the entry in Romania are the customs officers, who operated with "malign lethargy" (McGuiness 2012: 13) and took his cigarettes, coffee, chocolate and batteries as an unofficial tax. This episode was just a brief introduction into the abusive operations of the system and of those who enforced it – the petty abused clerks, finding little satisfaction in the abuse that they themselves could inflict on others.

In a city that seemed to materialise itself abruptly, from the surrounding fields, and where the pace of constructing new, architectonically tasteless blocks of flats was matched by the pace of demolishing churches and houses whose style did not match the new ideology, the narrator receives an unexpectedly welcoming flat, whose previous owner/tenant (Belanger) seemed to have left in a hurry, leaving behind clothes that fit the narrator, books and records that match his taste.

Leo O'Heix, the man who, without knowing him, intermediated his hiring for a teaching position in the University to replace Belanger, acts as his unofficial guide and intercultural mediator in the "Paris of the East" – as local folklore would term Bucharest. Their first night out in Leo's black Skoda, for which he had bought a "Corps Diplomatic" car plate on the black

market to avoid being stopped by the police, occasions further observations and descriptions of the city: empty pavements, shadows in which the lurking eyes of secret agents are on the watch-out for potentially unconventional gestures or behaviour; cranes and diggers everywhere, lending the city the air of a deserted funfair; a "perpetual architectural dance" where areas that looked like Paris *arrondissements* were crossed by Istanbul-like suburbs; Nicu Ceausescu's red Porsche pulling in front of Intercontinental Hotel and the luxury at Capsa – a select restaurant, both places frequented by party officials and expats, versus the long lines for food; the small and cold flats for the proletariat, electricity and hot water cuts… The contrasts that he observes in the outer world are mirrored by the tension that develops inside him, between the almost claustrophobic feeling of oppression – a "sense of the world closing in, tightening up", and the excitement and elation of being in a new place, that seemed to be brimming with possibilities (McGuiness 2012: 26).

To adapt to this new reality, to a city where, according to Leo, he can find anything: passion, intimacy, fellowship, the narrator soon finds out that one needs to separate people from their acts which, most of the times, were not dictated by their wills as free agents, but by the need to confirm to what the system expected as "normal" and "safe" behaviour. Coming from a Western democracy to an Eastern police state, the narrator cannot help noticing the over-pervasive greyness of buildings and clothes, the emptiness of scenery, public spaces and leisure time, the lack of basic staples and the fossilisation of people into broken puppets that would have needed an electric shock to be turned into revolutionaries who would challenge the system and radically change it.

The novel manages to depict the duplicity and double standards on which the system thrived, the corruption and underground subcultures whose networks of support, ideas and unofficial artistic production made life bearable and sustained hope in the possibility of real or imaginary escape. Several minor characters in the novel dream of fleeing the country by swimming across the Danube into Yugoslavia, and from there to the "free" West of plenty. On the other hand, there was an undeniable generalisation of accommodation to the *status quo*, which routinised want, sorrow and repression until they became invisible and one's awareness of atrocities was numbed (McGuiness 2012: 26).

As Leo had warned him, the venues for "manoeuvre" in Romania were few but deep. Leo enjoyed a good life precisely because he had learnt how to navigate the cracks in the system and its parallel networks of connections, favours, smuggling, and dissent. In the city whose anthropic geography was changing faster than Leo could record it, in his book on places that were disappearing in the communist demolition frenzy, there were fissures in the spatial-temporal tissue – reminiscent of Mircea Eliade's *La Tiganci*, through which one could suddenly accede to another world.

To such other words belong Leo, the would-be university professor, a collector of art and precious furniture from demolished houses; his collected pieces would be subsequently sold in auctions organised in the basement of the Natural Science Museum, with the tacit agreement of the Communist Party whose officials would attend them as buyers, sometimes of objects that their family used to own before nationalisation; Cilea – the daughter of a high-rank party dignitary, Belanger's former girlfriend, with whom the narrator also has an affair, a student in the music school but also part of a State tolerated network of prostitution; she looks, dresses, smells and acts out of place in a society with which she could not identify; Sergiu Trofim, who belonged to the first generation of communists, a firm believer in the communist ideals; he had personally kown Stalin and other world leaders in his former official positions, and was writing his memoirs and preparing his come-back in the political arena, through a planned revolution from inside, that would overturn Ceausescu with support from abroad; and Petru, the rock singer who tried to create a parallel communist society, based on genuine mutual support, and in which wealth would be distributed to those who most needed it.

As the novel progresses, the narrator is caught up in the destinies of people who become dear to him, for whom he feels responsible or guilty. Petre, whom he decided to support in his idealistic plans for a better society, as well as in his plans to help others who were determined to leave Romania through Yugoslavia, disappears at a given moment, and is ultimately found dead. Even more shocking than the news of his death was the discovery of the fact that he had been a Secret Service officer. He, who had seemed so radically set on changing the system, who had seemed to lead the bohemian life of an innocent dissident, was part of the system of lies, spies, and secret informers. Indeed, as the narrator noticed from the first chapter, "Life in a police state magnifies the small mercies that it leaves alone until they become disproportionate to their

significance; at the same time it banalises the worst travesties into mere routines" (McGuiness 2012: 24). To lead a double life was the mere routine of the final days of Romanian communism.

By the end of the novel, everybody seems to have played a double game, to have been a travesty: Leo, the university professor is also a smuggler, Belanger, a former university professor runs, from Belgrade, a network of human trafficking and drug dealings; Manea Constantin, originally from a bourgeois family, who had made it to a top position in the Communist Party, spies on his boss, knowing that he himself is spied upon, and schemes so as to be still in power after Ceausescu's fall; Vintu, who had seemed to be the supporter of the libertine youth, midnight users of the House of the People, and sponsor for Petre's idealistic initiatives, is just another Secret Service officer, working for Manea's boss; Ionescu, the head of the English department is also a Secret Service officer, who had got his teaching position by undermining the previous head, and he also ends up by being undermined and demoted – thanks to Leo's connections – to the happy position of librarian in the University.

3. Capitalism vs communism: parallel imaginative horizons

The novel occasions several philosophical investigations into the meaning of freedom, the nature of capitalism and of communism. In a dialogue between Petre and the narrator, the former argues that true freedom is the freedom to choose to remain in one's own country, to assume one's liberty and create it. If, for a Westerner, freedom means the ability to choose where to travel, or what to buy, in the East, one creates short-term liberties, pieces of life in which one can feel normal and happy. Contrary to the common-place Westerner prejudice – argues Petre – people living in the East are not destitute, brain-washed victims, but normal beings who experience the same basic human emotions as Westerners: love, death, friendship, pleasure, the taste of good food and drinks – when they are available.

Though officially, the Communist Party had instituted an economy of shortage, to pay off the national debt, the counter-economy functioned according to capitalist principles, to the balancing off of supply and demand. It is not by accident, probably, that the informal leaders of the underground economy are university professors of English literature – presumably persons of imagination – , both foreigners, who could foresee the opportunities for gains on the black market.

While the communist block had been positioned as an impermeable monolith, the novel aptly demonstrates that it has cracks that make it appealing for foreigners. The British and French characters in the novel who had planned to leave Romania (Leo and the narrator) or who had actually left it (an aristocratic woman, who had left by choice, and Belanger and the narrator, who had been forced to leave), return to it as to their home. This symbolic gesture annihilates the sharp contrasts between an optimistic, colourful West and a pessimistic, depressed East. To a certain extent, McGuiness' novel conveys the same message as Susan Buck Morss' book *Dreamworld and Catastrophy: The Passing of Mass Utopia in East and West* (2000), namely that communism and capitalism were two dream-worlds aiming at creating similar utopian forms, which cannot be posited one against the other in an absolute, lasting contrast. Communism – in its extreme form experienced in Romania, had its entrepreneurs, a working underground market, and venues for individualisation. If communism was bad for relocating people, taking away their property and demolishing their houses and churches, capitalism, as it is featured in the novel, was in no way better. The characters who manage to escape, coming from "deterritorialised milieus" hoping to find a better life in an "imaginary West" – to return to Yurchak's book on the last Soviet generation, are caught up in a system of human trafficking, coordinated, internationally, by Belanger.

What is disturbing in the novel is the implied impossibility for agency for the "common people". The system of one secret agent on the footsteps of another secret agent, chasing another secret agent almost destroyed the possibilities of genuine human relations, of genuine conversations and of authentic intimacy. The quiet love between the narrator and Petre's sister, Otilia, is just one comforting exception. Otherwise, duplicity and foreign interests seem to continue their domination in Romania even after the televised execution of the Ceausescu's. The exercise in imagination that the reader is invited to take at the end of the novel leads precisely to this direction, that even though a new system has been – declaratively – instituted, it is still the "old guys" who are going to rule the country, probably maximizing even more the opportunities for personal gains by exploitation and illicit dealings.

4. Concluding remarks

Patrick McGuiness' novel deftly depicts the sick totalitarian society, suffering from various epidemics: corruption at all levels, secrecy, tampered intimacy, a sense of powerlessness and mute aggression, an almighty system of Party-sponsored suspicion and distrust, where one man was set on the feet of another, to follow and report on the latter's every move, an ideologically infused social machine that grinds initiative, free-will, human relations, hierarchies by personal merit, as well as the hope and chance to a better life.

Despite its occasional exaggerations, the novel manages to capture the spirit of the time and to navigate the recesses of counter-time and counter-space, the fissures in the social mechanism that survived on tolerated but closely checked on underground activities. It conveys the image of a world that was dying and refashioning itself at the same time, in which the potential for a real revolution was stiffened by interests that went beyond those of the national country and economy, by the "hidden hand" of an already expanding black/capitalist market that sold promises of escape at a high price – even one's life. The book thus both reinforces and demythologises the East – as the "civilised" West's *other,* in that it pictures Romania both as a country which made it possible for new, modern monsters to occur, and to have them executed on Christmas day, to repel (locals) and to attract (foreigners), to hope and to despair.

BIBLIOGRAPHY:

1. Buck Morss, Susan. 2000. *Dreamworld and Catastrophy. The Passing of Mass Utopia in East and West.* Cambridge: Massachusetts Institute of Technology.

2.Harding, Georgina 1990. *In Another Europe: A Journey to Romania*, London: Hodder & Stoughton Ltd.

3.Harding, Georgina 2012. *Painter of Silence*, London, Berlin, New York, Sydney: Bloomsbury

4.McGuiness, Patrick 2012. *The Last Hundred Days*, London, Berlin, New York, Sydney: Bloomsbury.

5.Yurchak, Alexei, 2005. *Everything Was Forever, Until It Was No More: The Last Soviet Generation,* Princeton and Oxford: Princeton University Press

DISCOURSE AS A FORM OF MULTICULTURALISM IN LITERATURE AND COMMUNICATION
SECTION: SOCIOLOGY, POLITICAL SCIENCES AND INTERNATIONAL RELATIONS ARHIPELAG XXI PRESS, TÎRGU MUREȘ, 2015,
ISBN: 978-606-8624-21-1

THE RELEVANCE OF POLITICAL MYTHS. THE SAVIOUR MYTH FROM A ROMANIAN PERSPECTIVE

Ariana Guga

PhD Student, "Babeș-Bolyai" University of Cluj-Napoca

Abstract: The aim of this paper is to establish the role and relevance of political myths in the context of an efficient political analysis, but also it will explore the Saviour myth from a Romanian perspective. By accepting the fact that the political world operates with symbols it becomes clear that there is an obvious narrative structure that sets the guidelines. We will demonstrate that beyond the pragmatic political approach we all witness, there is also a mythical one. First, the paper will focus on clearing a grey area that surrounds these mechanisms, proving that the idea of a political myth is even more relevant nowadays. Then, we will build a multidisciplinary foundation that will allow us to explore the Romanian political environment, but also to examine it from the perspective of the Saviour myth. Finally, we will prove that cultural significance is key to understanding political myth and the way it shapes the ever-changing political world.

Keywords: Political myth, the Saviour myth, Romanian politics, cultural significance, multidisciplinarity.

Today's political world can be summed up in one particular world: analysis. There is an ongoing battle for the most accurate and complex analysis, and there are countless ways to obtain it. A relevant opinion has a kind of silent authority that addresses not only the public, but also the political actors that stand in the limelight. This process can be seen as a methodical procedure to unravel political realities, but there is also an undeniable symbolic lair that most of the time gets swept under the rug.

When it comes to symbols, myths and meaning in general, political analysts have a rather romantic approach to it. Still, much of what is seen and perceived can be explained through myths. They create an intricate web of meanings and liaisons, and they offer a philosophical approach that is often neglected in favor of a more pragmatic perspective. In a world where political meaning is scarce, studying Romania's political scene through the myth of the Saviour is a much needed paradigm that deserves to be explored.

Myth in today's world

Despite the necessity to define or even redefine the meaning of political myth, there is also another observation that needs to be made. Despite numerous means of communication, the act itself is left unfulfilled, social media and the virtual world being a mere consolation for the lack of substance, a substitute that only deepens the frustrations that have emerged in today's world. That being said, it becomes clear that this might mark the rebirth of myths. Such is the case for political myths. "The complexity of modern societies, the rapid change that they have undergone by transcending the individual's space of experience, has rendered more acute the need for a symbolic mediation of political experience"[1].

Still, why should we be concerned with myths when the public and political space is being fragmented by issues that often exceed our power of understanding? The answer can be found in the question itself. Since we can agree that storytelling is a source of profound truths and even hope, we must see that the political world can benefit substantially from this form of human knowledge. "In other words, a successful political myth is one that provides not only an answer to 'why are we together?' but also to the question of what it is that we do when we decide to govern ourselves. For a political myth to survive, it must be able to adapt through periods of change; this is especially the case of foundational myths."[2]

Arguably, the political world is in dire need for meaning and legitimacy, and there is no doubt that political myths can provide both of them.[3] Furthermore, it is essential to understand

[1] Chiara Bottici, *A Philosophy of Political Myth*, New York: Cambridge University Press, 2007, p. 132
[2] Vincent Della Sala, *Political Myth, Mythology and the European Union* in Journal of Common Market Studies, 2010 Volume 48. Number 1, p. 7
[3] Ibidem, p. 5

that myths can be perceived as a communication system, even a message[4], and because of this liaison, myth has its roots in semiotics.[5] Even so, there are few who show a true interest in the matter; it is true that political myths also mean embarking on a journey that defies superficiality, and it can seem a daunting task for many, but the rewards are considerable.

If we manage to have a strong grip on what makes and breaks the basic stories on which the political world stands on, then we have the chance to build a strong political analysis and also a relevant political strategy. In order to do so we must follow a series of simple steps. First, we must acknowledge the fact that myths tell a story that revolves around identity, and that means cultural, political, even psychological identity. "if we want to identify how a society chooses to describe its origins, its reasons for being and definitions of belonging, we need to look at myths and mythologies. This is because it is myths that make events understandable to individuals and for societies. (…) Arguably, as modern and postmodern societies increasingly rely on rational modes of organization and assembling knowledge, the need for myth diminishes. However, it is precisely at times when social complexity increases that there is a greater need for societies to tell stories that make sense of what seems confusing and unconnected."[6]

Second, we must be able to differentiate between myths and symbols, a necessary step if we truly want to build a sturdy foundation for political myths. "Despite the fact that myths operate with symbols, the two concepts of myth and symbol must be kept separate: to conflate the two would be to lose the specificity of myth. Myths operate through symbols, but not all symbols are myths: the sequence of letters of a mathematical equation is also a symbol, but nobody – or only a few – would argue that it is a myth. "[7] In this case, symbols are the middle person, a means to an end, which is why we cannot perceive them as one. Furthermore, by doing so, we gain not only political understanding (through political myths), but also cultural depth.

Last but not least, we should put political myths into perspective. By that we do not mean focusing on the past or the future; simply put, we should follow the power of example, and in this particular case we should keep in mind that the European Union is built on political myths.

[4] Roland Barthes, *Mitologii*, Iași: Institutul European, 1997, p. 235
[5] Ibidem, p. 237
[6] Vincent Della Sala, *Political Myth, Mythology and the European Union* in Journal of Common Market Studies, 2010 Volume 48. Number 1, p. 4
[7] Chiara Bottici, *A Philosophy of Political Myth*, New York: Cambridge University Press, 2007, p. 4

"Primary myths, such as the story that the EU was responsible for peace, prosperity and democracy in Europe, tell us who we are and why we are together. "[8]

This is an appropriate example mainly because it forces us to remember that myths are built on the bases of historic and scientific data[9], but also because we can associate myth with ideology[10]. The result is that we cannot ignore the connection between myth and power; after all there is nothing more powerful than the spoken word.

The Saviour Myth: A Romanian perspective

Before we dive in the subject matter, we must first understand how much political myths weigh. Although it may seem like a futile exercise, it will bring to surface a series of key elements with which we can better explore the myth of the Saviour and the way it is seen from Romania's political stage.

The connection between the political world and communication is usually represented as a profitable circle of power and information, but there is a shared connection that most people ignore. Journalism and myth are bound by a functional and cognitive liaison, which ultimately leads to a basic need: storytelling and the desire to bring meaning to the things that surround us[11]. Once we understand this facet we can have a better grasp on the power of political myths and the reason they exist in the first place.

"Political actors need to feel that not only are they the subject of political myth, but its creators and agents as well. Political communities are part of a myth-making process before they are part of one that makes history."[12] This translates not only into the desire to leave a mark on society, but also into the desire to be part of the making process of that mark. Ultimately, political myths are both a question and an answer, as they derive from a nation's identity. There is a struggle to explain the growth of a society through symbols and myths, the most powerful narrative there is. Still, when it comes to political myths, things get more complicated simply

[8] Vincent Della Sala, *Political Myth, Mythology and the European Union* in Journal of Common Market Studies, 2010 Volume 48. Number 1, p.6
[9] Roger Caillois, *Mitul și omul,* București: Nemira, 2000, p. 15
[10] Mihai Coman, *Mass media, mit și ritual. O perspectivă antropologică,* Iași: Polirom, 2003, p. 101-102
[11] Ibidem, p. 99
[12] Vincent Della Sala, *Political Myth, Mythology and the European Union* in Journal of Common Market Studies, 2010 Volume 48. Number 1, p. 8

because they tell a story about power, and also a story about the greater good that people wish to see in those who achieve elements of political power.

As suggested in a previous paragraph, political myths give structure and meaning, and yet they are extremely difficult to define, mainly because they do not belong to a singular organism of interpretation, they are rooted in the essence of society, communication and evolution. "I argue that a political myth is best defined as the work on a common narrative by which the members of a social group (or society), so to speak, make significance of their experience and deeds. In this sense, political myths are a normal component of modern political life, together with ideology and utopias, with which they sometimes overlap but from which, however, they must be kept distinct."[13] This is the best logic through which we can understand political myths, but we must also keep in mind that they are an evolving force, they are not set in stone, as opposed to political rituals, and that is the key to their meaning and survival: "political rituals must be kept unchanged to be effective, whereas political myth, insofar as it provides significance within perpetually changing circumstances, must remain open to the possibility of being renegotiated according to new experiences and needs. To put it plainly, a political myth expresses itself through variants, the political ritual through fixed rules."[14]

Evidently, the openness showed by myths does not represent a sign of weakness; on the contrary, it is a trademark of survival and strength. Also, it is a reminder of the fact that political myths are not a novelty in the political field. In order to have a better understanding on the matter, we should reiterate that there are "four main fundamental political myths identified in literature are Unity, the Saviour, the Conspiracy Theory and the Golden Age. Their origins have been traced back to religious myths and fiction creations. These myths remain valid, as they are independent of political ideology though they may be used by political elites and adapted to fit the needs of their respective ideologies."[15]

The Saviour is emblematic for the Romanian political scene, one that has survived not only a traumatic Communist experience, but also a difficult transition toward a functional

[13] Bottici, *A Philosophy of Political Myth,* New York: Cambridge University Press, 2007, p. 133
[14] Ibidem, p. 158
[15] Cosmina Tanasoiu, *Post-Communist Political Symbolism: New myths-same old stories? An analysis of Romanian political mythology* in Romanian Journal of Political Science, Vol 5 - No 1 – 2005, p. 116

democracy. Romania's political history has created the perfect context for a Saviour, someone that flourishes in certain circumstances, that represents a social image of hope, nostalgia and faith in the future. [16] Even more, what needs to be taken into account is the fact that the Saviour identifies his destiny with the faith of the nation[17] and that is possibly the strongest bond that can be forged between a politician and his country.

"A nation left to the mercy of history, with its borders under threat by faceless enemies, is in great need of a Saviour. Buried deep down, there is an expectation of a new Messiah capable of delivering the country from its predicaments. The Saviour is a powerful archetype, as it carries a promise and resonates with the audience's hopes for a better future. The myth of the Saviour, which is not limited to a person, is important because of the logic that supports it. Presidential campaigns and governments' justification of their policy of pursuing EU accession have all been based upon a promise of a somewhat miraculous deliverance."[18]

It is precisely the notion of "miraculous deliverance" that is at the roof of the Saviour, but it also a sign of political and social identity, as it speaks volumes about the people who demand it. There is no denying that every nation could ask for a Saviour at one point or another in its political evolution, but in Romania's case it is definitely a cultural symbol, and it also gives meaning to a very demanding transition. "In post-communism, the functions of myths are twofold: covering the ideological vacuum and facilitating transition. Post-communist societies have lost their known system of references, and traditional ideologies and political dichotomies cannot account for the world around."[19]

What sets the Saviour apart from other political myths is versatility. The Saviour can be found everywhere; it does not have a well-defined identity or form, as it does not have to be impersonated by one individual. [20] There is also a sense of community that comes to life since it is essential to accept and understand that each nation has its Saviours[21], but we should keep in mind that there is a type of cultural predisposition that creates patterns which ultimately allow

[16] Raoul Girardet, *Mituri si mitologii politice,* Iasi: Institutul European, 1997, p. 54-55
[17] Ibidem, p. 60
[18] Cosmina Tanasoiu, *Post-Communist Political Symbolism: New myths-same old stories? An analysis of Romanian political mythology* in Romanian Journal of Political Science, Vol 5 - No 1 – 2005, p. 126
[19] Ibidem, p. 115
[20] Ibidem, p. 127
[21] Lucian Boia, *Istorie si mit in constiinta romaneasca,* Bucuresti: Humanitas, 2006, p. 383-384

the perpetuation of the Saviour. In the case of Romania, this could easily be translated into a political and social script that changes actors, as each century and each political episode had their own Saviours: "The myth of the Saviour, one of the post-communist "fantasies of salvation," is a constant presence in the political mythology, perpetuated in time despite the change of political regimes. In twentieth-century Romania, we passed from Marshall Antonescu, through the Captain and King Michael, to the Most Beloved Leader. The omnipotent figures from which deliverance is expected achieve particular significance and are credited with quasi-divine powers. During communism, the official propaganda conferred such power on the Party Leader, the Father of the Nation, the genius of the Carpathians, the most beloved son of the nation."[22] As we can see, the pattern was created a long time ago, and it evolved with the needs and desires of a suffocated nation, one that longed for freedom and hope, but those needed an impersonator, they could not be brought to life without a human expression. In the post-communist era, this expression also changed since there was no "monopoly on the role any more: each side of the political arena has its own contender (During the 1992 presidential campaign Iliescu's supporters chanted, "Iliescu appears and the sun rises," while in 1990, in the University Square the anti-Iliescu demonstrators intoned, "Monarchy will save Romania")."[23] This particular point of view sheds light on a rather uncomfortable and difficult argument, one that states that political myths are a two-faced coin. One reveals the use of myths for a better understanding of the political scene, while the other can be easily manipulated into becoming a scapegoat that ultimately leads to a plateau effect, and taking action becomes a rather daunting task.[24]

Despite this grey area, the Saviour is a symbol of hope and resurrection, and this has been proven with every presidential election. The arrival of President Emil Constantinescu was also an attempt to take a different road, but the image of President Traian Băsescu was probably emblematic for the portrayal of the Saviour. It is in moments of great social tension that the Saviour thrives, and they can only be portrayed by strong leaders. The results of the strategies

[22] Cosmina Tanasoiu, *Post-Communist Political Symbolism: New myths-same old stories? An analysis of Romanian political mythology* in Romanian Journal of Political Science, Vol 5 - No 1 – 2005, p. 126
[23] Ibidem, p. 126
[24] Ibidem, p. 128

used during his mandate may be debatable, but it is hard to deny that he impersonates all the traits that correspond with the Saviour.

Furthermore, there is also a change in the way we perceive political myths, and that applies to the Saviour as well. The growths of technology and the numerous means of communication lack in meaning and they seem to symbolize only one thing, and that is loneliness. In a world where we talk a lot, but say very little, the political world is also in dire need of strong, significant messages. When they appear to be missing or they do not fulfill social needs, political myths are often the only reliable source of an in-depth analysis.

This is why no matter how turbulent the Romanian political scene may be, it is rather comforting to find and explore a side that is usually left behind, and by that we mean the mythical one, expressed through the image of the Saviour. Also, by accepting its existence, we may very well come to some conclusions regarding the needs, hopes, desires and even fears of the people. Simply put, a political myth can draw a very accurate sketch of a nation. Is it always efficient to return to the Saviour in order to have a better grasp on Romanian politics? No, it is not, but myths, and in this case the Saviour can be a useful political and social instrument, one that has deep cultural roots, and therefore it can establish a pattern that is connected to reactions and attitudes rather than actions, and that is why we can have even a partial view of what is the nation's psychological and political profile.

Conclusions

The quest for relevance and meaning is more present than ever, and political myths create a powerful mechanism which may offer those sought-after values to the political scene. Their relevance is impossible to deny, much like the need for storytelling and powerful content, elements coveted by each individual and community. By establishing the difference between myths and symbols, and by arguing in favor of their adaptability and versatility, we can have a clearer perspective about what they are and what functions they cannot fulfill. By choosing the myth of the Saviour and by presenting him through a Romanian perspective we were able to expand our understanding and our analysis about political myths, but also we were able to explore political, cultural and social factors that can be observed through the Saviour.

Conducting a political analysis based on political myths it is not an easy task, but it is necessary if we want to achieve a more complex perspective or even a more accurate one. This is why the Saviour is an excellent example, as it offers the parameters for a structured portrayal of a nation's identity, in this case Romania. Finally, we must understand that myths shape the world in which we live in, including the political one. It is our responsibility to understand and respect them, only by doing so we will be able to reach real content and true meaning.

BIBLIOGRAPHY:

1.Barthes, Roland, ,*Mitologii,* Iași: Institutul European, 1997

2.Boia, Lucian, *Istorie si mit in constiinta romaneasca,* Bucuresti: Humanitas, 2006

3.Bottici Chiara, *A Philosophy of Political Myth,* New York: Cambridge University Press, 2007

4.Caillois, Roger, *Mitul și omul,* București: Nemira, 2000

5.Coman Mihai, *Mass media, mit și ritual. O perspectivă antropologică,* Iași: Polirom, 2003

6.Della Sala, Vincent, *Political Myth, Mythology and the European Union* in Journal of Common Market Studies, 2010 Volume 48. Number 1

7.Girardet, Raoul, *Mituri si mitologii politice,* Iasi: Institutul European, 1997

8.Tanasoiu, Cosmina, *Post-Communist Political Symbolism: New myths-same old stories? An analysis of Romanian political mythology* in Romanian Journal of Political Science, Vol 5 - No 1 – 2005

DISCOURSE AS A FORM OF MULTICULTURALISM IN LITERATURE AND COMMUNICATION
SECTION: SOCIOLOGY, POLITICAL SCIENCES AND INTERNATIONAL RELATIONS ARHIPELAG XXI PRESS, TÎRGU MUREȘ, 2015,
ISBN: 978-606-8624-21-1

SOCIAL LANDSCAPES OF ISLAMIC ESCHATOLOGY

Silvia Osman, Assoc. Prof., PhD, National School of Political and Administrative Studies, Bucharest and Anamaria Pavel, PhD Student, University of Bucharest

*Abstract: Lucrarea de faţa, **Peisaje sociale ale escatologiei islamice**, îşi propune să contureze imaginea **escatologică islamică**, în ansamblul ei, **credinţele** musulmanilor privind **Viaţa de Apoi** – în particular, cât şi interferenţele diferitelor concepte despre soarta finală a omului (şi a lumii), survenite în cultura şi **tradiţia** arabă de-a lungul istoriei – în general.*

*Am încercat să ne apropiem de sfera escatologiei islamice printr-o abordare echidistantă, lipsită de prejudecăţile unor interpretări înguste, şi fără a exprima poziţii personale într-o anumită direcţie. O prezentare relevantă, temeinic documentată, a versetelor coranice care descriu lumea de dincolo, este singura în măsură să evidenţieze cu claritate escatologia islamică, permiţând fiecăruia dintre noi să înţeleagă individual, acest domeniu de referinţă. În acelaşi timp, trebuie precizate si subliniate, pentru o mai mare claritate, şi concluziile la care au ajuns exegeţii musulmani, care vorbesc despre lumea de dincolo, pe întreg parcursul istoriei islamului. Este necesară adoptarea unei atitudini deschise, potrivită apropierii de acest subiect delicat în zilele noastre, dacă ne dorim o imagine amplă și clară a lumii în care trăim astăzi. Această sferă religioasă, oarecum stranie spiritului european, pretinde să fie cunoscută, înțeleasă și privită prin lupa multiculturalismului și a **toleranței** în fața diversității.*

Avem convingerea că informaţiile detaliate, pertinente şi interesante oferite pe parcursul acestui studiu, aduc un plus de lumină asupra unei lumi acoperite prea mult timp de vălul unui mister nemeritat şi ascunsă în spatele unor preconcepţii nedrepte.

Keywords: credință, tradiție, escatologie islamică, Viața de Apoi, toleranță

1. Islam. Definire. Generalităţi

Islam (إسلام) înseamnă *dăruire, supunere* în faţa voinţei lui Dumnezeu, atitudine considerată de adepţii acestei religii drept specifică adevăratului credincios. Islamul este a doua mare religie monoteistă, după numărul de adepţi, din lume. A apărut în secolul al VII-lea e.n. şi reprezintă religia unei cincimi din populaţia globului. „Termenul *islam* desemnează religia monoteistă care are la bază Coranul şi al carei Profet este Muhammad. Prin extensiune, cuvântul *islam* se referă la întreaga civilizaţie, cu un cadru legislativ unic, cu structuri politice specifice, cu tradiţii sociale şi morale care se revendică de la această religie."[1]

Muslim (مسلم) este numit în limba arabă adeptul religiei islamice. Cuvântul *musulman* este preluat din limba franceză şi reproduce relativ cuvântul arab *muslim* căruia i se adaugă desinenţa adjectivală *-an*. Un alt termen care apare atât în limba română, cât şi în alte limbi, este cuvântul *mahomedan* cu sensul de „adept al islamului", dar care nu are un echivalent arab deoarece islamul nu este considerat „religia lui Mahomed". Termenul este construit în Europa după modelul cuvântului *creştin* din cauza identificării eronate a rolului lui Muhammad pentru islam cu cel al lui Hristos pentru creştini. Musulmanii îl consideră pe Muhammad un om ca toţi ceilalţi, cel căruia i s-a încredinţat mesajul divin şi care contituie, prin comportamentul său, un exemplu de urmat pentru credincioşi; în concluzie, utilizarea termenului de „mahomedanism" pentru „islam" nu este adecvată. Pentru adepţii acestei religii, a fi musulman înseamnă atât credinţa prezentă în suflet şi afirmată prin cuvinte, cât şi manifestarea acesteia prin îndeplinirea obligaţiilor rituale şi prin întregul comportament social şi moral. Coranul, dar şi exemplul Profetului constituie sursele din care se inspiră prescripţiile islamice privind ritualul. Principalele îndatoriri religioase ale unui musulman sunt aşa-numiţii cinci stâlpi ai islamului: mărturia de credinţă, rugăciunea, dania, postul şi pelerinajul.[2]

Musulmanii se împart în trei ramuri principale: sunniţi (أهل السنة), şiiţi (شيعة) şi ḵāriğiţi (الخوارج). Cei mai mulţi sunt sunniţi, aproximativ 90% dintre musulmani, şiiţii sunt prezenţi cu precădere în Iran şi în Irak cu o pondere de aproape 9,8%, iar ḵāriğiţii reprezintă doar 0,2% dintre musulmani. Din aceste ramuri derivă aproximativ douăzeci de subramuri. În secolul al XIX-lea, din rândurile musulmanilor sunniţi de pe teritoriul Arabiei Saudite de azi, a apărut o

[1] Nadia Anghelescu, *Introducere în islam*, Ed. Enciclopedică, Bucureşti, 1993, p. 15.
[2] Nadia Anghelescu, *op. cit.*, pp. 15-16; Philip K. Hitti, *Istoria arabilor*, Ediţia a X-a, trad. Irina Vainovski-Mihai, Ed. All, 2008, p. 85.

mişcare numită wahhabită (الوهبية) sau salafită (السلفية), iniţiată de Muhammad bin ʿAbd al-Wahhāb (محمد بن عبد الوهاب). Wahhabiţii susţin ca interpretarea Coranului şi a Hadīt-ului să fie strict literală. Al-hadīt reprezintă o colecţie de tradiţii orale, diferită de Coran, care conţine spusele şi faptele Profetului, adunate în întregime de om, deci nu revelate. Islamul wahhabit are o influenţă importantă în rândul musulmanilor sunniţi şi este recunoscut ca religie oficială a Arabiei Saudite. Stricteţea si rigiditatea fiind carcteristicile principale ale acestei mişcări.[3]

„Cuvântul Coran (*Qur'ān*) înseamnă recitare, lectură, discurs."[4] Această carte este destinată prezentării orale, recitării şi trebuie auzită în original pentru a fi apreciată. „Cum teologia, jurisprudenţa şi ştiinţa sunt considerate de musulmani ca aspecte diferite ale aceluiaşi lucru, Coranul devine manualul ştiinţific de obţinere a unei educaţii liberale."[5] Datorită Coranului „diferitele dialecte arabe nu au devenit limbi distincte, cum s-a întâmplat cu limbile romanice."[6]

2. Escatologie. Definţie. Definiri.

Islamul interpretează moartea ca o trecere a omului de la un nivel la altul. Omul posedă viaţă eternă care nu cunoaşte sfârşit. Moartea separă corpul de spirit şi introduce omul într-o altă etapă a vieţii în care fericirea sau nefericirea depind de lucurile bune sau rele pe care le-a săvârşit în viaţa lumească.[7]

Coranul (القرآن) aprofundează tema Judecăţii de Apoi, considerând că viaţa pe pământ este doar un stadiu temporar, intermediar (برزخ) *barzk̲* către viaţa eternă.

Surele medineze afirmă că Viaţa Veşnică, Paradisul şi Infernul, Învierea şi Judecata de Apoi sunt reale. După moarte, cei buni vor primi răsplata Raiului, iar cei răi vor ajunge în Iad, şi Raiul şi Iadul fiind veşnice. Coranul enumeră câteva păcate foarte mari precum politeismul sau **uciderea unui nevinovat**, pentru care cel care le săvârşeşte va ajunge în infern. Totuşi, unele texte susţin că Allah poate să-i elibereze pe cei afurisiţi iar altele spun că Iadul este temporar, idee preluată probabil de la talmudişti.

---

[3] Nadia Anghelescu, *op. cit.*, pp. 56-70.
[4] *Idem.*
[5] *Idem.*
[6] *Idem.*
[7] Allamah Sayyid Muhammad Husayn Tabatabai, trad. Sayyid Husayn Nasr, *Shi'a,* Ed. Ansariyan Publications, Islamic Republic of Iran, 1989, pp. 163-164.

Potrivit islamului, toţi oamenii vor fi supuşi Judecăţii din Urmă, unde viaţa lor veşnică va fi hotărâtă. Sfârşitul lumii va fi precedat de catastrofe şi fenomene neobişnuite: invazia popoarelor Gog şi Magog, apariţia unei fiinţe misterioase sau despicarea lunii.

În Islam există o categorie de oameni specială, cu un statut aparte, la care Muhammad face referire, anume martirii sau cei care cad în razboiul sfânt. [8]

„Ei vor fi puşi pe trepte înaintea lui Dumnezeu. Dumnezeu este Văzător a ceea ce înfăptuiţi." (*Coran* 3: 163)

Aceştia „trăiesc în preajma lui Allah"[9] iar sufletele lor privilegiate îşi primesc imediat răsplata veşnică în ceruri.[10]

„I se va spune: «Intră în Rai!» El va spune: «Ce bine ar fi dacă poporul meu ar şti cum Domnul meu m-a iertat şi m-a facut dintre cei care vor primi cinstire!»" (*Coran* 36: 26-27)

3. Concepţia despre moarte

Tema *Morţii* a fost discutată de multe ori şi interpretată în multe feluri, din antichitate şi până în zilele noastre, şi cu siguranţă va mai fi subiectul multor dezbateri colective sau individuale. Socrate spune că nu putem gândi nimic despre moarte: „Atâta timp cât eşti aici, ea nu este, iar când ea vine, nu mai eşti aici."[11]

Filozofii Karl Jaspers, Georg Wilhelm Friedrich Hegel, Martin Heidegger consideră că numai omul poate cunoaşte angoasa la apropierea morţii.[12] Prin prisma religiei – aproape toate religiile lumii tratează subiectul *viaţa după moarte* – concepem moartea ca pe momentul Judecăţii de Apoi.

O credinţa fundamentală în Coran este că viaţa mundană conduce inevitabil spre viaţa de după moarte. Viaţa de aici este o parte inseparabilă a continuităţii, a unui tot unitar – viaţă, moarte şi iar viaţă – ceea ce conferă context şi însemnătate vieţii noastre. În Coran, Viaţa de Apoi nu este prezentată într-un capitol separat sau ca ceva de sine stătător ci se întrepătrunde cu viaţa telurică. Strict literal, în Coran apar termeni specifici şi interdependenţi care exprimă cele

[8] Henri Lammens, *Islamul, Credinţe şi instituţii*, trad. Ioana Feodorov, Ed. Corint, 2003, pp. 65-67.
[9] *Ibidem*, p. 67.
[10] *Idem*.
[11] Julia Didier, *op. cit*, pp. 214-215.
[12] *Ibidem*, p. 214.

două lumi precum: *al-'ūlā* (الأولى) şi *al-āḵira* (الآخرة) care înseamnă Prima şi Ultima (viaţa) sau *dunyā* şi *āḵira*. Fiecare dintre aceşti termeni apare de 115 ori. În aproape toate paginile Coranului se regăseşte cel puţin o referire, directă sau indirectă, la Viaţa de Apoi.[13]

Şi profetul Muhammad şi ceilalţi profeţi de dinaintea lui au predicat credinţa în Viaţa de Apoi; de altfel, este o credinţă fundamentală în islam care le este amintită musulmanilor nu numai în paginile Coranului ci şi în viaţa de zi cu zi. Musulmanii practicanţi se închină lui Allah „Stăpânul Zilei Judecăţii!" (*Coran* 1: 3) de cel puţin şaptesprezece ori pe zi în timpul celor cinci rugăciuni zilnice. A nu crede în Viaţa de Apoi sau în Judecata de Apoi sunt semnele necredinţei.[14]

Aşadar, Coranul cuprinde doctrine care îi îndrumă pe musulmani să se poarte cuviincios, astfel încât să se poată salva în Ziua Judecăţii de Apoi. Împreună cu istorisirile prin care este demonstrată bunăvoinţa şi puterea lui Dumnezeu, precum şi prezentarea reglementărilor sociale ale comunităţii, toate acestea reprezintă forţa călăuzitoare a musulmanilor în viaţa de zi cu zi. Sura 93 – *Lumina Zilei* spune că Dumnezeu îi va ajuta şi-i va îndruma pe cei credincioşi, le va dărui o viaţă mai bună şi le va da din „darurile" sale.

Concepţia despre moarte în islam, cum că nu există scăpare şi că Judecata de Apoi oricum va veni, este reiterată de-a lungul paginilor Coranului tocmai pentru a-i determina pe cei credincioşi să fie pioşi în această viaţă şi să înfăptuiască lucruri bune, fiind singura cale de *salvare*. Viaţa pe pământ devine semnificativă prin prisma faptului că după moarte, individul va fi recompensat în funcţie de faptele bune de până atunci. Potrivit acestei concepţii, nici o recompensă mundană nu poate fi nici durabilă nici completă, doar recompensa cerurilor, cea promisă de Dumnezeu – *paradisul* – poate fi pură, veşnică şi completă.[15]

4. Ziua Judecăţii de Apoi

Cele mai impresionante părţi ale Coranului sunt cele escatologice. Existenţa Vieţii de Apoi este accentuată de pasajele despre Ziua Judecăţii de Apoi. Sura 75, intitulată Învierea *al-*

[13] Muhammad Abdel Haleem, „Life and beyond", în Muhammad Abdel Haleem, *Understanding the Qur'an: Themes and Styles*, I.B. Tauris Publishers, Londra – New York, 2001, p. 82.
[14] Muhammad Abdel Haleem, *op. cit.* , p. 83.
[15] *Ibidem,* p. 93.

qiyāma (القيامة), în versetul 1 se spune: „Nu! Jur pe Ziua Învierii!" (*Coran* 75: 1).[16] Judecata de Apoi implică Învierea; toţi oamenii vor fi supuşi Judecăţii de pe urmă, iar viaţa lor veşnică va fi hotărâtă definitiv.

Ziua Judecăţii aminteşte de fiecare dată, caracterul efemer al vieţii terestre, cea de jos, şi de inevitabilitatea morţii. În islam, teama pe care o inspiră această zi – „[...] în Ziua Adunării – asupra căreia nu este nici o îndoială – unii vor fi în Rai, iar altii în Iad." (*Coran* 42:7) – traversează Coranul de la un capăt la altul, fiind menţionată explicit de mai mult de 90 de ori. Această teamă reprezintă un cadru pedagogic a cărui însuşire este de a-l preveni pe musulman cu privire la pedeapsa infernului care îl aşteaptă dacă nu consimte să se supună poruncilor lui Allah si Profetului său.[17]

5. Iadul

Principiile şi tezele fundamentale care înfăţişează Iadul, constituie o parte integrală a teologiei islamice şi reprezintă un aspect esenţial al credinţei în Ziua Judecăţii, una dintre cele mai importante şase porunci după care este definită, în mod tradiţional, credinţa musulmană. Wensinck spune în *Fiqh al-Akbar* (الفقه الاكبر), următoarele: „Elementul central al confesiunii unităţii lui Allah şi al adevăratei temelii a credinţei, constă în acest crez obligatoriu: cred în Allah, în îngerii, cărţile, apostolii Săi, în Învierea după moarte, în legea lui Allah despre bine şi rău, în socotirea păcatelor, balanţa, paradis şi Iad; şi că toate acestea sunt reale."[18] Potrivit acestei doctrine, când ziua socotelii va veni, fiecare persoană va fi judecată după fapte şi credinţă. Cei credincioşi şi drepţi vor fi primiţi în Grădină (الجنَّة), în timp ce necredincioşii şi păcătoşi vor fi aruncaţi în Foc. În Coran, apar numeroase referiri la ceea ce reprezintă Iadul – aproximativ cinci sute. De-a lungul istoriei islamului, indicaţiile oferite de Cartea sfântă despre Iad au fost deseori amplu discutate.[19]

Iadul, aşa cum este prezentat în Coran, este o închisoare eternă pentru cei păcătoşi: sunt ţinuţi în lanţuri (*Coran* 13: 5) şi păziţi de îngeri nemiloşi (*Coran* 66: 6) în număr de nouăsprezece (*Coran* 74: 30-31), al căror stăpân este *Mālik* (مالك) (*Coran* 43: 77). Aceşti îngeri

[16] Philip K. Hitti, *Istoria arabilor*, Ediţia a X-a, trad. Irina Vainovski-Mihai, Ed. All, 2008, p. 85.
[17] Malek Chebel, *Dicţionar de simboluri musulmane. Rituri, mistică şi civilizaţie*, trad. Catrinel Auneanu, Ed. Paralela 45, Piteşti, 2005, p. 221.
[18] Einar Thomassen, *Islamic Hell*, revista Numen 56, Leiden, 2009, p. 401.
[19] *Ibidem*, pp. 401-402.

sunt înadins desemnaţi de Allah pentru a-i păzi pe cei captivi; ei nu sunt diavoli, cum nici *Iblīs* (إبليس) nu este conducătorul infernului – însuşi Iblīs va fi pedepsit în Iad.[20] Iblīs este numele Satanei în concepţia musulmană, şi probabil, reprezintă o deformare a grecescului *diabolos.* Conform Coranului, Iblīs, a fost blestemat pentru că refuzase să se prosterneze în faţa lui Adam, dar pedeapsa sa a fost amânată până în Ziua Judecăţii de Apoi. El a primit puterea de a abate oamenii de pe calea cea dreaptă, de aceea credincioşii se roagă neîncetat lui Dumnezeu să-i ferească de Iblīs.[21]

Cu toate că, în tradiţia profetică există o enumerare de şapte păcate foarte grave – idolatria, magia, **crima**, prădarea orfanilor, cămătăria, apostazia şi defăimarea femeilor credincioase – a existat tendinţa de a spune că până şi cei mai păcătoşi pot spera la mila lui Dumnezeu, atâta timp cât mărturisesc credinţă şi sunt musulmani.[22]

6. Raiul

Raiul, sau paradisul, este tratat pe larg în Coran. Este menţionat mai des decât postul, rugăciunea, dania şi pelerinajul la un loc; evocarea lui poate fi înţeleasă ca un îndemn de a face bine. Paradisul, alături de cealaltă entitate, Iadul, care este la fel de des citată, predomină în Cartea sfântă.

Se poate spune că terminologia folosită în Coran pentru a descrie Raiul este fie persană, cu influenţe greceşti, fie arabă. Conform Judecăţii islamice, cei drepţi vor fi primiţi în *Ğanna.* Înţelesul de bază al Grădinii este „grădina cu pomi, râuri şi fructe”. Un alt element care caracterizează Raiul este varietatea de copaci luxurianţi, încărcaţi cu roade. Grădina, cu vitalitatea sa, cu abundenţa şi confortul său, asigură un cămin potrivit celor care cred şi fac fapte bune, aflându-se, în Coran, de multe ori alături de infern, reşedinţa răufăcătorilor, pentru a accentua contrastul dintre Rai şi Iad. „Grădina delicioasă” sau acest „loc al fericirii” – expresie care revine de cel puţin zece ori în Coran – este bogat şi înverzit. Aici se găsesc fructe de toate felurile, soţii pure numite *hurii* (حور ج حوريات) şi băieţi tineri. Cu toţii sunt în serviciul aleşilor – celor buni şi drepţi – şi îi aşteaptă pe paturi sau aşezaţi pe scaune, pe covoare şi chiar pe

[20] *Ibidem*, p. 404.
[21] Dominique Sourdel, Janine Sourdel-Thomine, *Civilizația islamului clasic,* trad. Eugen Filotti, Ed. Meridiane, București, 1975, p. 133.
[22] Einar Thomassen, *op.cit.*, pp. 409-410.

canapelele de gală. Nu le vor fi refuzate luxul, confortul sau liniştea. Hainele şi podoabele lor vor fi făcute din materiale rare, căci majoritatea vor sta lângă Dumnezeu. Credincioşii sinceri şi pioşi vor locui în grădini stropite cu apă de râu: „Cei care se tem de Dumnezeu vor trăi în Grădini cu râuri, în lăcaşul Adevărului, la un Rege Puternic." (*Coran* 54: 54-55). Vor servi lapte, miere, vin şi apă, toate băuturile inalterabile şi incoruptibile, dar şi fructe din abundenţă:[23]

Cu toate că hrana este din belşug, pe parcursul Coranului, cei care sălăşluiesc în paradis nu sunt văzuţi mâncând. Sunt surpinse doar câteva feluri de mâncare şi băutură: carne de pasăre, fructe, miere şi lapte. Credincioşii sunt invitaţi „să mănânce şi să bea", dar această invitaţie se repetă doar de trei ori din cele douăzeci şi şapte în care apare această expresie în Coran, restul de douăzeci şi patru fac referire la lumea de aici. Există multe referiri la băuturi, dar tot nu sunt văzuţi când beau „Ei vor purta veşminte verzi, de satin şi de brocart şi vor fi împodobiţi cu brăţări de argint. Domnul lor le va da să bea o băutură prea-curată. «Toate acestea vă vor fi vouă răsplată a trudei voastre drept mulţumire!»" (*Coran* 76: 21-22). Canapelele luxuoase, divanele, covoarele, cupele şi farfuriile, servitorii, hainele din materiale preţioase şi poadoabele pe care le poartă, toate acestea sunt drept mulţumire pentru binele făcut în viaţa de aici.[24]

7. Pământ şi Cer

Cerul şi pământul au fost separate fie prin actul cosmogonic, fie prin răutatea şi greşelile oamenilor. Deşi distanţate una de alta, aceste două sfere ale universului comunică între ele prin razele soarelui, prin ploi, prin munţi, arbori sau temple, prin cei trimişi pe pământ şi prin jertfele şi rugăciunile oamenilor destinate lui Dumnzeu. Cerul este un simbol al conştiinţei şi al absolutului aspiraţiilor şi, cel mai important pentru escatologie, este sediul paradisului, paradis ce nu va pieri niciodată. În ceruri e locul feeric, cu lumină, copaci, şi ape curgătoare.[25]

8. Lumină şi Întuneric. Soare şi Lună.

Lumina *an-nūr* (النور) este o temă mistică prin excelenţă, care nu a încetat niciodată să-i fascineze şi să-i determine pe savanţi şi sufiţi să scrie despre ea. Lumina reprezintă orizontul sfinţeniei şi poate, perfecţiunea divină.

[23] Malek Chebel, *Dicţionar enciclopedic*, p. 232.
[24] Muhammad Abdel Haleem, „Paradise in the Qur'an", pp. 97-98.
[25] Ivan Evseev, *op. cit.*, p. 35.

În antiteză cu lumina se află întunericul *ẓalāma* (الظلامة). Cel din urmă este precizat în Coran mai tot timpul în opoziţie cu lumina, puritatea şi credinţa. Prin urmare, întunericul este asociat răului şi nocivităţii:[26] „de răul beznei când se lasă" (*Coran* 113: 3). De multe ori în Coran, nopţii îi sunt asociate atributele întunericului. Noaptea *laīl* (الليل) este adesea prezentată în opoziţie cu ziua *nahār* (النهار). Atitudinea de neîncredere faţă de forţele nopţii este exprimată în următorul verset: „Este un semn pentru ei noaptea din care Noi dezghiocăm ziua şi ei rămân în beznă" (*Coran* 36: 37). Şi totuşi, noaptea nu certifică prezenţa răului, ea poate fi şi sfântă, aşa cum este cea de a douăzeci şi şaptea noapte din luna Ramadan, numită *laylat al-qadr* (ليلة القادر), noapte în care Coranul i-a fost revelat lui Muhammad, după cum este precizat în versetul 185 din sura *Vaca*: „În luna Ramadan a fost pogorât Coranul drept călăuzire oamenilor cu dovezi vădite ale călăuzirii şi Legii." Această noapte a devenit cea mai importantă din calendarul musulman, valoarea ei fiind echivalată de Coran cu o mie de luni:[27]

Soarele *šams* (الشمس) ca şi luna şi cosmosul în general, este văzut ca un astru al stabilităţii, iar Coranul ne spune că se poate jura „Pe soare şi lumina sa!" (*Coran* 91: 1). Soarele i-a fascinat de-a lungul istoriei, pe toţi: „până când ajunse la locul unde asfinţea soarele şi văzu că asfinţea într-un izvor fierbinte în jurul căruia află un popor. Noi îi spuserăm: «O, Du-l-qarnayni! Tu poţi fie să-i osândeşti, fie să te arăţi binevoitor faţă de ei.»" (*Coran* 18: 86)

Prosternarea astrelor, a soarelui şi a lunii în visul lui Iosif, este un moment poetic memorabil:[28] „Când Iosif îi spuse tatălui său: «O, tată! Am văzut unsprezece stele, soarele şi luna, da, le-am văzut aruncându-se cu faţa la pământ înaintea mea.»" (*Coran* 12: 4)

Luna *qamar* (القمر) în universul musulman este prezentă mai mult decât soarele. Să ne amintim că Revelaţia coranică a avut loc într-o noapte, sub clar de lună. Din considerente practice, toate obiceiurile induse de mersul planetelor sunt cele la care recurg credincioşii pentru a-şi desfăşura ritualul, călătoriile sau treburile de zi cu zi.

9. Apă şi Foc

[26] Nicolae Dobrişan, George Grigore, *Dicţionar Arab-Român*, Ed. Teora, 2007; Wanis Emil Bassam, *Dicţionar Român-Arab*, Ed. Semne, Bucureşti, 2007; Malek Chebel, *op. cit.*, p. 162.
[27] Malek Chebel, *op. cit.*, p. 213.
[28] Malek Chebel, *op. cit.*, p. 299.

Aceste două simboluri sunt foarte importante în escatologia islamică, unde apa reprezintă pe de o parte viaţa, curăţenia, puritatea credinciosului, izvoarele edenice, iar pe de altă parte, focul reprezintă suferinţa pe care o va întâlni păcătosul pe lumea cealaltă.

Apa *al-ma'* (الماء), sugerează existenţa plantelor, animalelor, fiinţelor umane şi de fapt, a întregii Creaţii. Ea apare în Coran ca apă de ploaie, apă de mare sau la plural ca ape ce vin din ceruri cu ploile diluviene. În paradis apa este înfăţişată sub formă de fântână, izvor, râu sau fluvii, tot timpul în mişcare. Grădina cerească este imensă şi abundă în ape curgătoare, de la izvoare până la fluvii, din care florile îşi trag seva vieţii, animalele se adapă şi oamenii se bucură de limpezimea şi frumuseţea lor. Noţiunea de apă revine repetitiv, întărind simbolic ideea de răcoare şi prospeţime, a unui loc cu verdeaţă din belşug.[29]

Semnificaţiile simbolice ale apei pot fi exprimate prin trei teme dominate: origine a vieţii, mijloc de purificare (abluţiunea) şi centru de regenerescenţă. Toate acestea se regăsesc în cele mai vechi tradiţii, ele formând combinaţii imaginare variate şi interesante, deşi toate sunt coerente.[30]

Focul *an-nār* (النار) este opusul apei, iar simbolistica sa predomină în descrierea Iadului. În islam, Focul suprem te poartă cu gândul la focul infernului, focul Gheenei. Deşi focul este purificator şi corespondenţa sa ritualică şi simbolică îşi are rădăcinile în tradiţiile indo-iraniene unde reprezintă „focul civilizator", cu toate acestea, focul este receptat mai degrabă ca pedeapsă pentru păcătoşi. În Coran, sunt zeci de versete care repetă această idee: focul infernului, focul Gheenei este rugul aprins pe care vor fi nimiciţi toţi cei condamnaţi[31]: „Aceştia sunt cei care au cumpărat rătăcire pe călăuzire, şi osândă pe iertare. Cine le va da putere să îndure Focul?" (*Coran* 2: 175)

Toţi profeţii au vorbit despre lumină, este o pasiune care răspunde unei nevoi de înălţare sublimă. În sura 6 intitulată *Vitele*, versetul 122 „Cel care era mort, şi Noi l-am înviat, dându-i apoi o lumină ca să se călăuzească în mijlocul oamenilor, este oare asemenea celui învăluit de întunecimile din care nu va ieşi?" lumina simbolizează viaţa, opusă întunericului care exprimă

[29] Malek Chebel, *op. cit.*, p. 27.
[30] *Ibidem*, p. 107.
[31] Malek Chebel, *Dicţionar de simboluri musulmane. Rituri, mistică şi civilizaţie*, trad. Catrinel Auneanu, Ed. Paralela 45, Piteşti, 2005, p. 163.

chin şi moarte. A învia înseamnă a fi readus de la întuneric la lumină.[32] Într-o altă sura, intitulată chiar *Lumina*, există parabola luminii, în care ni se spune că Dumnezeu este lumina cerurilor şi a pământului.

În concepţia islamică, prerogativa divină sau privilegiul acordat omului de a fi fost creat, împreună cu toate celelalte componente ale spaţiului şi timpului – cerul, bolta cerească, noaptea, ziua, pământul, apa, păşunile, munţii, viaţa pământească, sălaşurile de dincolo, paradisul, infernul, Ceasul – ilustrează întocmai puterea genezei, tabloul naturii şi al lumii în genere. Toate aceste arhetipuri, înfăţişate în sura anterioară, sunt reunite de către puterea divină pentru a concepe lumea de aici, cea pe care o cunoaştem, dar şi lumea de dincolo, pe care o vom cunoaşte în Ziua de Apoi.

Cartografia paradiziacă este complexă şi lacunară, mai ales când ni se spune că „ râuri vor curge pe sub grădini", ceea ce îi complică arhitectura, cel puţin ni se depăşeşte ştiinţa despre gravitaţie. Oare pământul edenic este suspendat şi de aceea apa curge pe sub plante iar omul o poate privi şi auzi de undeva de sus? Sigur este faptul că atracţia apei este departe de a fi în plus sau doar conjuncturală. Descrierea paradisului contribuie cu stăruinţă la identificarea ei, chiar depăşind legătura cu abundenţa florilor, fructelor, a plantelor în general, cu huriile sau cu umbra odihnitoare.

Am încercat să ne apropiem de aceste peisaje ale escatologiei islamice în dorința de a clarifica, printr-o prezentare relevantă și cât mai elocventă a versetelor coranice care descriu peisaje din lumea de dincolo, acest domeniu de referinţă, nu de puține ori straniu și inaccesibil spiritului european. Într-un secol frământat de noi amenințări și măcinat constant de manipulări de tot felul, mediatice și nu numai, este necesară adoptarea unei atitudini deschise în abordarea unui subiect delicat în zilele noastre, precum cel al islamului, dacă ne dorim o imagine amplă și clară a lumii în care trăim astăzi. Această sferă religioasă, oarecum neobișnuită spiritului european, își adjudecă dreptul de a se face cunoscută, înțeleasă și privită prin lupa multiculturalismului și a **toleranței** în fața diversității, pentru a-și clădi din cuvinte scut și platoșă în fața judecăților nedrepte, neîntemeiate pe cunoaștere.

[32] Malek Chebel, *op. cit.*, pp. 180-181.

Avem speranța că informaţiile detaliate, pertinente şi bine documentate oferite pe parcursul acestui studiu, au adus un plus de lumină unei lumi acoperite prea mult timp de un văl de întuneric și de un mister nemeritat, care au ascuns-o astfel în spatele unor preconcepţii nedrepte.

BIBLIOGRAPHY:

1. *Coran*, trad. George Grigore, Ediţia a 3-a, Ed. Herald, Bucureşti, 2012.
2. Abdel Haleem, Muhammad, „Life and beyond", în Muhammad Abdel Haleem, *Understanding the Qur'an: Themes and Styles*, I.B. Tauris Publishers, Londra – New York, 2001, pp. 82-92.
3. Abdel Haleem, Muhammad, „Paradise in the Qur'an", în Muhammad Abdel Haleem, *Understanding the Qur'an: Themes and Styles*, I.B. Tauris Publishers, Londra – New York, 2001, pp. 93-106.
4. Anghelescu, Nadia, *Introducere în islam*, Ed. Enciclopedică, Bucureşti, 1993.
5. Chebel, Malek, *Dicţionar de simboluri musulmane. Rituri, mistică şi civilizaţie*, trad. Catrinel Auneanu, Ed. Paralela 45, Piteşti, 2005.
6. Chebel, Malek, *Dicţionar enciclopedic al Coranului*, trad. Ioana Lutic, Ed. Artemis, 2010.
7. Didier, Julia, *Dicţionar de filosofie. Larousse*, trad. dr. Leonard Gavriliu, Ed. Univers Enciclopedic, Bucureşti, 1999.
8. Dobrişan, Nicolae, Grigore, George, *Dicţionar Arab-Român*, Ed. Teora, 2007.
9. Evseev, Ivan, *Dicţionar de simboluri şi arhetipuri culturale*, Ed. Amarcord, Timişoara, 1994.
10. Hitti, Philip K., *Istoria arabilor*, Ediţia a X-a, trad. Irina Vainovski-Mihai, Ed. All, 2008.
11. Lammens, Henri, *Islamul, Credinţe şi instituţii*, trad. Ioana Feodorov, Ed. Corint, Bucureşti, 2003.
12. Sourdel, Dominique, Sourdel-Thomine, Janine, *Civilizația islamului clasic,* trad. Eugen Filotti, Ed. Meridiane, București, 1975.

13. Tabatabai, Allamah Sayyid Muhammad Husayn, trad. Sayyid Husayn Nasr, *Shi'a,* Ed. Ansariyan Publications, Islamic Republic of Iran, 1989.
14. Thomassen, Einar, *Islamic Hell*, revista Numen 56, Leiden, 2009.
15. ʿAlī bin Abī Ṭalib, *Calea vorbirii alese, Nahğ al-balāġa*, trad. George Grigore, Ed. Herald, 2012.
16. Armstrong, Karen, *Istoria lui Dumnezeu*, trad. Dana Ionescu, Ed. Nemira, 2009.
17. Bassam, Wanis Emil, *Dicţionar Român-Arab,* Ed. Semne, Bucureşti, 2007.

DISCOURSE AS A FORM OF MULTICULTURALISM IN LITERATURE AND COMMUNICATION
SECTION: SOCIOLOGY, POLITICAL SCIENCES AND INTERNATIONAL RELATIONS ARHIPELAG XXI PRESS, TÎRGU MUREȘ, 2015,
ISBN: 978-606-8624-21-1

STUDY ON THE ADAPTATION OF THE PROBLEM SOLVING INVENTORY (P.S.I.) TO THE ROMANIAN POPULATION

Radiana Marcu

Assist. Prof., PhD, "Vasile Goldiș" Western University of Arad; Letiția Filimon, Prof., PhD, University of Oradea

Abstract: Consecrated studies in scientific literature support the estimation of problem solving as important to teachers, psychologists or researchers. Assessing problem solving is connected to a series of behavioural, cognitive and affective activities in relation to personal approach on problem solving.

In view of using the Problem Solving Inventory; P.S.I.; Heppner and Peterson, 1982, studies are necessary to clarify the issue of diversity pertaining to environment, age, gender, psycholinguistic aspects, cultural factors, school environment etc.

Within the study implemented in Romania we analyse the P.S.I. experimentally, keeping into account the cultural specifics of a postcommunist country. There in are presented: the methodology, psychometric data for the scale and the results of the Confirmatory Factor Analysis.

The results support the reliability of the P.S.I. in the case of Romanian participants.

Keywords: problem solving, Confirmatory Factor Analysis (C.F.A)

Starting with 1982, The Problem Solving Inventory (P.S.I.) (Heppner And Peterson, 1982) has been used in about 130 studies even though its validity has not always been supported. Analysing the studies in the field and the abstracts published so far in the most prestigious international data bases, we can observe that this scale has not received a due interest in Europe and especially in eastern Europe.

The appreciation of the ability of solving problems has been related in the last thirty years to a great number of variables characteristic of the clinical psychology including distress, depression or behavioural coping. Furthermore, psychological or educational counselling have benefited of the new directions in research sustained also by the using of the P.S.I. (DeJoung and Berg, 1998; Heppner, 2000; Corcoran and Fischer, 2007).

The appreciation of problem solving has been related to a series of behaviour, cognitive and emotional activities with a personal approach (Heppner and Peterson, 1982; Heppner, Baumgardner, Larson and Petty, 1988). The studies in the field sustain that the problem solving issue is of utmost importance for psychologists, pedagogues and researches. Heppner and Baker (1997) state that the problem solving is an issue of paramount importance for practitioner psychologists who work towards increasing the efficiency with people of all ages.

Lucas (2004) insists on the necessity of studies which should clarify the problem of diversity (race, ethnic group, gender, class). Having all these considerations in mind, in the study applied in Romania, we analysed in an experimental way the P.S.I. having in view the cultural specific of a post-communist country. Moreover, Salami and Aremu (2006, page 142) emphasise that age, gender, environment, congenital factors, psycholinguistic problems, physical or cultural factors and the educational environment are significant variables which influence the development of the adolescents in their personal life environment.

In this study we will determine the measure in which the P.S.I. presents internal consistency for the population in the west of Romania. Secondly, the structure of the P.S.I. factors (confidence in the ability of solving problems, self-control and the approach-avoidance style) in the case of a sample of teenagers and adults will be analysed by means of the Confirmatory Factor Analysis (C.F.A.). We estimate that the results will prove the applicability of the P.S.I. on the Romanian sample.

The P.S.I. is an instrument with 35 items directed to measure the way in which individuals generally react to every day personal problems (Heppner, 200, page 591). The term ‘problem’ refers to personal aspects such as choosing a career path, feelings or the decision of

separating from someone important in life. The P.S.I. does not measure the current abilities of solving problems, but has in view the personal style of solving problems.

Administration

The P.S.I. can be used in the case of both teenagers and adults and can be filled in individually or collectively (Corcoran and Fischer, 2007, pp. 579-582).

The instructions require the respondents to appreciate what they believe it is true in the case of every item. In the next stage the respondents are required to self-assess themselves on a Likert scale (between 1 as strongly agreeing and 6 as strongly disagreeing) and to choose the value that corresponds to the degree in which they agree or disagree. The P.S.I. and its scales are anchored in such a way that the lowest scores should reflect the highest perception of their ability to solve the problems.

The evaluation of the answers

The P.S.I. consists of three subscales: confidence in the ability of solving the problems (items: 5, 10, 11, 12, 19, 23, 24, 27, 33, 34, 35), the approach-avoidance style (items: 1, 2, 4, 6, 7, 8, 13, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 28, 30, 31) and the self-control (items:3, 14, 25, 26, 32). The items 9, 19 and 22 are filter items and do not count. Also, the global score is considered as a general index of the awareness of problem solving ability.

The P.S.I. can be scored by the patient/client, by the practitioner or by the researcher. The following items will have reverse scores: 11, 34, 1, 2, 4, 13, 15, 17 and 21. In the next stage, the scores for each factor will be totalised. The scores of the three totalised factors will represent the total score. The low scores show a greatest perception of personal abilities.

Practical application

The P.S.I. is used especially in counselling but as research instrument, as well. Heppner and Baker (1997), Heppner, Witty and Dixon (2004) and Beccaria and Machin (2010) also

support the idea that the P.S.I. is not affected by the social desirability and is sensible to clinical changes (DeJoung and Berg, 1998).

The aim of the study

1. The validation of the P.S.I. and the establishment of the norms for the population;

2. Empirical examination of the relationship between the P.S.I. and other relevant variables.

Research method

Participants

In our study we included in the first stage of the research a number of 280 persons from the rural area (129; 46.1%) and from the urban area (151; 53.9%) being heterogeneous from the point of view of their educational level. The initial panel consisted of teenagers (N=130), students (N=129) and persons with university degrees or secondary schooling education (N=21). The respondents were aged between 16 and 45 years of age, the age average being of 21.49, and the standard deviation of 6.28. We would like to mention that the panel was made up of 146 men (52.1%; the age average being of 19.86; the standard deviation being of 5.51) and 134 women (47.9%; the age average being of 23.26; the standard deviation being of 6.61). From the point of view of marital status, the panel consisted of 35 married persons (12.5%) (8 married men; 5.5%; 27 married women; 20.1%) and 245 single persons (87.5%) (138 single men; 94.5%; 107 single women; 79.9%).

In the second stage of the study, the panel was formed of 147 persons (79 teenagers, 54 students and 14 adults). This panel was used for the establishing of the P.S.I. results. The respondents who did not complete the scales which were part of the study were eliminated. They were aged between 16 and 45 with an average age of 21.06 and standard deviation of 6.28. The panel consisted of 57 men (38.8%; average=20.66; standard deviation 5.60; single=51; married=6) and 90 women (61.2%; average=21.31; standard deviation=6.70; single=75; married=15).

Procedure

The participants filled in the P.S.I. form as well as other social-cognitive orientation instruments in two testing sessions (T1 and T2). The second session was implemented two weeks later (according to Heppner's, Corcoran's and Fischer's prescriptions).

In order to establish the internal consistency and to confirm the factors, we analysed the results of the whole panel (N=280). For the establishing of the confidence coefficient (test-retest) and for the validation of the P.S.I., we took into consideration the results of the participants during the two sessions. We did not assess the participants who did not present creditability to the examiner or those who were not present in the second session.

The participants were examined individually or in small groups, their anonymity being preserved. No time limit was imposed.

RESULTS

Technical Aspects

The preliminary analysis did not present significant differences between genders. In consequence, the Confirmatory Factorial Analysis data are presented for the entire panel (N=280).

In Table nr.1 we present the averages and the standard deviations for the subscale and the total score of the P.S.I. As we can notice from the table, the values are comparable to those obtained by the authors of the scale (Heppner and Peterson, 1982) even after adapting the items to the Romanian socio-cultural environment. We can also notice the adolescents panel and the general panel do not present significant average and standard deviations. The accuracy of the research can be sustained by the Confirmatory Factorial Analysis which proves to what extent the P.S.I. is valid in Romania as well.

TABLE 1. Items, means and standard deviations of P.S.I.

Scale	**Teenagers**	**Total**

	(N=130)		panel(N=280)		
	Boys		Girls		
	M	SD	SD	M	SD
Confidence in the ability of solving the problems	28,20	6,28	30,53	6,92	27,88
Approach - avoidance style	47,03	8,53	48,76	10,45	46,55
Personal control	17,95	4,78	18,53	4,45	17,98
General Index for awareness of the ability of solving the problems	93,19	16,83	97,84	19,47	92,41

The preliminary analysis of the correlative matrix proves that all the P.S.I. items are positively intercorrelated and the Barlett sphericity test is significantly stable x^2 (N=280) = 3607,431, p<.0001, which confirms the usefulness of the Factorial Analysis. The testing of the degree of suitability of the panel has been done by means of the Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) method, and we obtained a value of .82, which demonstrates that the panel fulfils the basic conditions for the use of the Exploratory Factorial Analysis (EFA).

The 32 items (the 32 analysed items, exclude the 3 filter items) which compose the P.S.I. have been submitted again to the Confirmatory Factorial Analysis (CFA). With the help of the 280 respondents panel we were able to establish the CFA in order to test the degree of suitability of the solution with 32 items in the case of the Problem Solving Inventory (P.S.I.). Thus, we can ascertain that the factorial model proposed by us for the P.S.I. (Table 2) is appropriate and the data found correspond the theoretical suppositions (x^2 normalised<3; RMR <.80; GFI>.80; RMSEA<.08). The results obtained demonstrate that, in the case of the analysed panel, the model proposed (Chart 1) for the composition of the P.S.I. subscales suits our aim.

ISBN: 978-606-8624-21-1

TABLE 2. The values of the main absolute and comparison indices for the factorial model of the P.S.I.

Indicators	$\chi^2_{normalized}$ (CMIN/DF)	RMR	RMSEA	GFI	AGFI	NFI	RFI	IFI	CFI
	2,753	.79	.08	.89	.87	.82	.79	.89	.89

CHART 1. The diagram with the stages for the P.S.I. factorial model

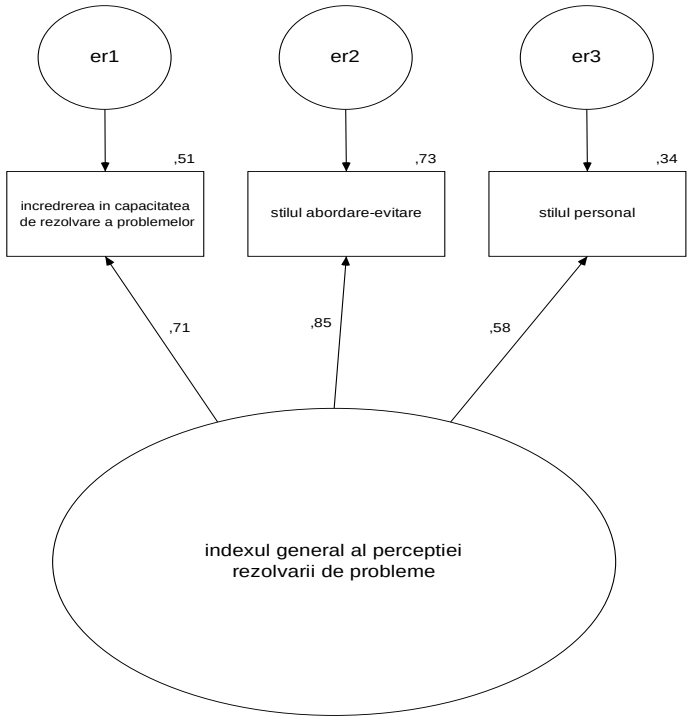

In TABLE 3, we can notice that the items proposed by us present a significant relationship with the latent factor (the general Index of the awareness of the ability to solve the problems), which determines the three manifest variables presented in Chart1. Consequently, we can draw the

conclusion that the variant we have proposed for the P.S.I. is solid and convergent according to Garson's specifications (2006, 2007).

TABLE 3. The saturation of the items upon the P.S.I. factors (the prevalence of the regression in the structural model established according to the CFA)

	Estimation	S.E.	C.R.	P
Confidence in the ability of solving the problems	<---	General Index for awareness of the ability of solving the problems	1,000	
Approach - avoidance style	<---	General Index for awareness of the ability of solving the problems	1,664	,157	10,572
Personal style	<---	General Index for awareness of the ability of solving the problems	,584	,056	10,487

The Confirmatory Factorial Analysis underlines the fact that the P.S.I. presents discriminative validity as well (Table 4), the correlation coefficients of the three factors (confidence in the ability to solve problems, the approach-avoidance style and the personal style) being not very high (below .90).

TABLE 4. Standardised Estimation of the P.S.I. regression

	Estimation	
Confidence in the ability of	<---	General Index for awareness of the ability of

ISBN: 978-606-8624-21-1

solving the problems		solving the problems
Approach - avoidance style	<---	General Index for awareness of the ability of solving the problems
Personal control	<---	General Index for awareness of the ability of solving the problems

Internal Consistency

Heppner and Peterson (1982) and Heppner (2000) reported fidelity of the P.S.I. between .72 and .85 for the subscales and an alpha coefficient of .90 for the general index of the awareness of the ability of problem solving.

In our study, after adapting the P.S.I. items, we can notice that the subscales present a similar fidelity to the previously mentioned studies. The correlation between the items and the total score of the P.S.I. (between .73 and .97) is significant for the threshold t<.01, which demonstrates the necessity of preserving the items within the instrument of the awareness of the ability of problem solving. The data presented in Table 5 are close to those reported by Heppner and Peterson (1982).

TABLE 5. Self – confidence coefficient of the Problem Solving Inventory (P.S.I.)

Scales	**Internal consistency**	**Self-confidence coefficient**		
	N	**α Cronbach**	**N**	**r**
Confidence in the ability of solving the problems	280	.75		147
Approach - avoidance style	280	.74		147

Personal control	280	.77	147
General Index for awareness of the ability of solving the problems	280	.86	147

Significant correlation at **p < .01

The fidelity of the P.S. inventory has been assessed by means of the alpha Cronbach coefficient. For the global index of the P.S.I., we obtained a coefficient of .86 (32 items), which indicates a very good internal consistency. In Table 5 we present the internal consistency of the three P.S.I. subscales as well. The values range between .74 (the approach-avoidance style) and .77 (personal control). The results obtained are greatly due to the participants'ability to discriminate between the three subcategories of their own awareness of problem solving ability.

TABLE 6: The inter-correlation matrix of the P.S.I. scales

Dimensions	**1**	**2**	**3**	**4**
1. Confidence in the ability of solving the problems	-			
2. Approach - avoidance style	.61**	-		
3. Personal control	.43**	.50**	-	
4. General Index for awareness of the ability of solving the problems	.82**	.90**	.71**	-

Significant correlation at **p < .01

In Table 6 we can notice that, in the case of the three subscales composing the P.S.I., the inter-correlations are at the same level with the fidelity coefficients showing that there is no clear demarcation between them.

The test-retest confidence coefficient

In our study (Table 5), the results of the evaluation during the test (T1) and retest (T2) stages present a consistent stability of the P.S.I. subscales, the registered value being significant at a threshold of t<.01. The evaluation of the correlation coefficient between the two stages (T1 and T2) shows a value between .25 and .67, which indicates the consistency of the results. The t test for pair samples shows that there are no significant differences from the statistical point of view between the two examinations.

Validity

Throughout this study we want to sustain the validity of the P.S.I. and we consider it to be an efficient instrument in detecting changes both in the conduct of the teenagers suffering from behavioural disorders and in that of their families (the change in the teenagers's conduct will automatically attract a change in the family's conduct) all along the counselling process.

The P.S.I. is an instrument differentiating between the clinical and the non-clinical panels (Corcoran and Fischer, 2007). Thus, its validity will be presented (just like of other instruments used throughout this study) in subsequent studies, where we will analyse the "problem solving" construct in association with other relevant concept for adolescents suffering from behavioural disorders.

The first information about discriminative validity was presented by Heppner and Peterson (1982, pp.71-72), who reported correlations between the P.S.I. factors and the measurements of the verbal intelligence by means of SCAT.

Huang and Flores (2001) showed that the P.S.I. demonstrates an internal consistency acceptable in the case of the American students of Mexican origin (Huang and Flores, 2011). The greatest number of studies have been implemented on American students, but the validity studies has been presented in the case of Afro-American students, African students (South

Africa) (Salami and Aremu, 2006), students in Turkey, adults speaking French in Canada or adolescents in China, as well. On the other hand, Heppner, Pretorius, Wei, Lee and Wang (2002) consider that the P.S.I. has a good internal consistency irrespective of the culture of the people in which the instrument was translated and used.

Huand and Flores (2011), when using the AFC, supported the initial model proposed by Heppner and Peterson (1982). The results obtained prove the cultural validity of the P.S.I. scores with Americans of Mexican origin, suggesting the possibility of generalizing the results in other cultures as well.

As previously presented, there are several studies sustaining the validity of the P.S.I. (such as Huang and Flores, 2011; Salami and Aremu, 2006; Rath, Langenbahn, Simon, Sherr, Fletcher and Diller, 2004; Heppner and Peterson, 1982) and, above all, the construct validity of the three factors and of the total score of the P.S.I.

Beccaria and Machin (2010) studied the structural validity of the P.S.I. (by means of the CFA) and the relationship between the P.S.I. and the subscales of positive and negative emotions, of depression and of anxiety. The data found greatly replicated the results previously reported by Heppner and coll. (2004) without affecting the original structure. The results presented by Beccaria and Machin (2010) show a good predictive and structural validity of the P.S.I.

BIBLIOGRAPHY:

1. Beccaria, G., and Machin, M. A. (2010). *Examining the validity of the problem solving inventory in Australia.* In: 27th International Congress of Applied Psychology, 11-16 Jul 2010, Melbourne, Australia.

2.Corcoran, K., and Fischer, J. (Eds.) (2007). *Measures for Clinical Practice. Fourth Edition. Volume 2 Adults.* New York: The Free Press.

3.DeJoung, P, and Berg, I. K. (1998). *Interviewing for Solutions*. Pacific Grove, CA: Brooks/Cole Publishing Company

4.Heppner, P. P. (2000). Problem-Solving Inventory. In K. Corcoran & J. Fischer (Eds.), *Measures for Clinical Practice. Third Edition. Volume 2 Adults* (pp. 591-594). New York: The Free Press.

5.Heppner, P. P., and Baker, C. E. (1997). Applications of the Problem-Solving Inventory. *Measurement and Evaluation in Counseling and Development, 29*, 229-241.

6.Heppner, P. P., and Peterson, C. H. (1982). The development and implications of a personal problem-solving inventory. *Journal of Counseling Psychology, 29*, 66-75.

7.Heppner, P. P., Baumgardner, A. H., Larson, L. M., and Petty, R. E. (1988). The utility of problem solving training that emphasizes self-management principles. *Counseling Psychology Quarterly, 1*, 129-143.

8.Heppner, P. P., Pretorius, T. B., Wei, M., Lee, D., and Wang, Y. (2002). Examining the generalizability of problem-solving appraisal in Black South Africans. *Journal of Counseling Psychology, 49,* 484-498.

9.Heppner, P. P., Witty, T. E., and Dixon, W. A. (2004). Problem-solving appraisal and human adjustment: A review of 20 years of research using the Problem Solving Inventory. *The Counseling Psychologist, 32*, 344-428.

10,Huang, Y. P., and Flores, L. Y. (2011). Exploring the Validity of the Problem-Solving Inventory with Mexican American High School Students. *Journal of Career Assessment*, *19*(4), 431-441.

11.Lucas, M. (2004). Problem-solving appraisal in counseling and with different populations. *The Counseling Psychologist, 32*, 450-459.

12.Rath, J. F., Langenbahn, D. M., Simon, D., Sherr, R. L., Fletcher, J., and Diller, L. (2004). The construct of problem solving in higher-level neuropsychological assessment and rehabilitation. *Archives of Clinical Neuropsychology, 19,* 613-635.

13.Salami, S. O., and Aremu, A. O. (2006). Relationship between Problem-Solving Ability and Study Behaviour among School-Going Adolescents in Southwestern Nigeria. *Electronic Journal of Research in Educational Psychology*, *4*(8), 139-154.

DISCOURSE AS A FORM OF MULTICULTURALISM IN LITERATURE AND COMMUNICATION
SECTION: SOCIOLOGY, POLITICAL SCIENCES AND INTERNATIONAL RELATIONS ARHIPELAG XXI PRESS, TÎRGU MUREȘ, 2015,
ISBN: 978-606-8624-21-1

THE ROLE OF INVESTMENT MANAGEMENT IN EFFECTIVE COMMUNICATION INSIDE THE ORGANIZATION

Oriana Negulescu

PhD, Spiru Haret University, Bucharest, Romania Faculty of Legal, Economic and Administrative Sciences, Brasov

Abstract: Communication inside the organization is necessary not only for people's motivation and satisfaction, but also for the effectiveness of accomplishing the organization's current and strategic objectives. This paper is aiming to underline the role of investment in the communication inside the organization. The research is based on a questionnaire applied to a group of employees of three large companies involved in the gas industry in Romania, emphasising some of the employees' perception regarding the communication inside the organization, as basis for the investment management.

Keywords: communication, employees' perception on communication, investment, organization, management

1. Introduction

There is no doubt that communication is important in our life, as it permits the information exchange and it constitutes the mechanism through which human relations exist and develop. Communication is indispensable for the personal and social progress.

Communication may use the four models: 1) the arrow model (communication on one direction); 2) the circle model (both sides' directions, including feedback); 3) the interactive model and 4) the behavioural model (Popa & Filip, 1999). The interactive model stimulates the employees' participation to problem solving and the creativity. The behavioural model facilitates an open communication between managers and subordinates and helps the managers to obtain a positive feedback from people.

These models are used in organizational practice depending on the form of communication: written (as directives, rules, reports, memos); oral/verbal (using face-to-face rhetoric) and nonverbal (the body language).

Apart from the traditional communication system, the ITC revolution has facilitated the communication through cyber channels (intranet, internet, messenger, chat, Facebook and so on).

Changes in the communication process have been possible because of the management decision to invest in communication infrastructure, channels and methods according to the organizational communication system (Doval, 2014).

This paper is aiming to underline the role of investment in communication inside the organization. This analysis is based on a questionnaire about communication applied to a group of employees working in the gas industry in Romania.

2. Briefing about surveys on communication

The literature on communication offers plenty of researches, studies and opinions. "Organizational communication research is vital for understanding and addressing workplace bullying, a problem that affects nearly half of working adults and has devastating results on the employee's well-being and on the organizational productivity" (Lutgen-Sandvik & Tracy, 2011). The relationship between theory and practice may also contribute to the effective communication with positive outcomes of the organization's activity (Canary et al., 2013).

Communication inside the organization is influenced by the managers and leaders behaviour affecting the employees' satisfaction and motivation. Men (2015) examined the effectiveness of various internal communication channels. Through a web survey filled out by 400 employees working in medium-sized and large corporations in the United States, the study showed that transformational leadership positively influences the organization's symmetrical internal communication and employee's relational satisfaction.

However, managers and leaders need to accumulate special skills to avoid the negative or aggressive communication (Sollitto & Cranmer, 2015). The "inability to communicate about a particular stressor and functions to exacerbate negative outcomes related to the appraisal of that stressor" is the subject of a study that lead to specific themes about the nature and function of a new organizational variable, Communicatively Restricted Organizational Stress (CROS)" (Boren & Veksler, 2014).

Positive communication has many constructive and effective aspects in the relations with the employees. It is usually reflected in activities like:

- Human resource selection (Berkelaar, 2014, Berkelaar & Buzzanell, 2014);
- Human resource periodically evaluation;
- Understanding the tasks at the workplace (Johnson et al., 2015);
- Seeking information for innovative works ((Myers et al., 2015);
- Participating to the current and strategic objectives and mission and vision design (Sorsa et al., 2014).

The face-to-face communication in meetings or personal dialogue improves the tasks understanding and contributes to the quality and effectiveness of work. The managerial receptiveness to innovative effort, the employee empowerment, and the communication symmetry have been tested for their effects on the quality of the organization-employee relationship through a survey (Park et al., 2014).

Nevertheless the use of ITC inside the organization and outside work strengthens the relations among the employees and has a positive role on conflicts appearing. Wright et al. (2014) investigated employee perceptions of the influence of communication technology use outside of regular work hours on perceptions of work life conflict, burnout, turnover intentions, and job satisfaction. However, the positive attitudes toward communication technologies predicted decreased work life conflict, is the authors opinion.

Another study develops a multilevel model to advance research on interpersonal exchange relationships among supervisors, subordinates, and co-workers by integrating leader–member exchange, team–member exchange, and perceived cooperative communication… confirming the

central role of communication in leader–member exchange processes in workgroups (Bakar & Sheer, 2013).

3. Findings on the applied questionnaire

The questionnaire has been applied in March 2015 to a group of 54 employees that attended a training program regarding communication in the organization, prior to the program beginning.

he group consisted of people working in the gas industry in Romania. It involves three large companies that consider investment in people and infrastructure ways for development and employees and clients' satisfaction.

This application is not a survey and it has not the scope to generalize the results over all large companies. The results obtained by empirical statistics are giving an overall image of the employees' perception about the communication with their hierarchical superior and about the need for investment in people's communication.

The questionnaire (presented in appendix) has ten closed questions, out of which five Likert type questions.

The main findings emphasize the followings aspects:

- Very much importance to communication with the superior and colleagues for the realization of the individual or team objective is considered in 67% of the answers, much importance in 30% and poor importance in 3% of the answers;
- Communication with the hierarchical superior contributes very much in 82% of the answers and much in 18% of the answers, to the efficiency of problem solving;
- In 83% of the answers the superior feedback is helping very much to better understanding the tasks and in 17% of the answers the superior feedback is helping much;
- Regarding the need for periodically training and meetings for socialization to improve the communication, the answers are: much and very much 91% and few and so-so 9%;

ISBN: 978-606-8624-21-1

- The investment in ITC infrastructure in the organization helped much and very much the improvement of communication in 96% of the answers and so-so in 4%.

The most relevant findings are presented in the figure 1.

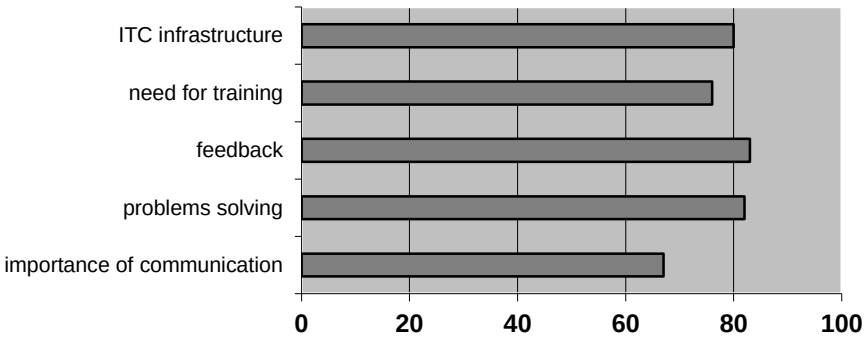

Fig. 1 Likert questions with answers “very much”

Communication with the superior is (fig.2):

- Unplanned communicational interaction with the hierarchical superior is usually realized in 74% of the answers and planned in 26% of the answers;
- In 89% of the answers the communication with the hierarchical superior is done freely and in 11% conventionally.

ISBN: 978-606-8624-21-1

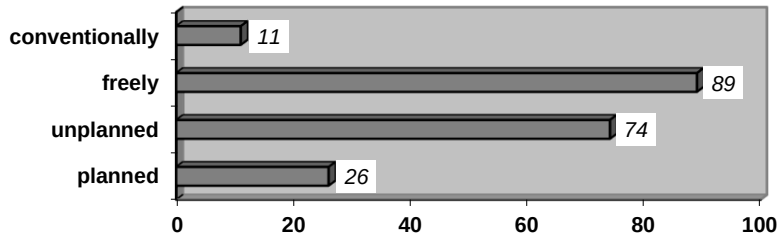

Fig. 2 Communication with the superior

About the channels often used in the communication with the superior, the answers reported that: in 31% of the cases the face-to-face is preferred; in 26% of cases emails are preferred; in 19% of cases telephone is preferred; in 15% of cases the traditional written memo; in 6% of cases the meetings and in 4% of cases other channels (fig 3).

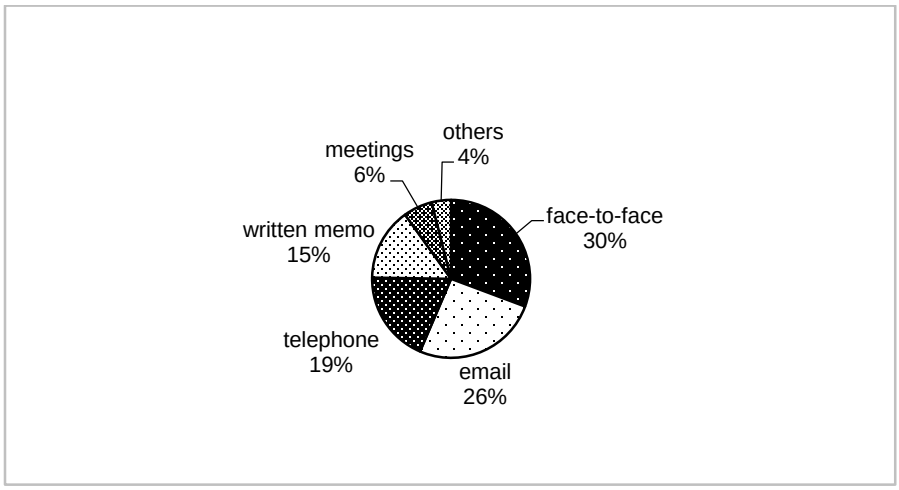

Fig. 3 Communication channels with the superior

Last two questions are related to the superior listening to contrary opinions and the team members' contribution to the communication with the superior:

- Regarding the superior listening the answers show that in 59% of cases the superior never listens to contrary opinions, in 35% cases the superior listens sometimes and in 6% of cases the superior frequently listens to contrary opinions;
- The contribution more than 50% in the communication with the superior is considered to be 82% and less than 50 % in 18% cases.

The conclusion of this analysis is that in organizations where the management is focused on the investment in ITC infrastructure and human resources and training programs, communication between managers/leaders and subordinates is more affective.

4. The investment's role in communication

The role of investment in communication might be seen from three points of view: the contribution to the group cohesion, the contribution to the effectiveness of the organization accomplishing its objectives and the return on investment.

1. The contribution to the group cohesion

The investment in the training programs and other forms of socializing events is showing its efficiency on a short term. The communication among the participants and the knowledge acquired by training programs is facilitating a positive working atmosphere and a friendly relationship with the hierarchical superior (supervisor, leader or manager). In this respect, the inhibition and scare disappear, making place to innovative contribution of all employees.

2. The contribution to the effectiveness of the organization's objectives accomplishing

The investment in communication offers a large framework for a better understanding of the organization's strategy and facilitates the effective realization of current and long term objectives.

3. The return on investment

The investment managed in an organization is showing its efficiency in time. The ITC return on investment increases the profit in any industry and the investment in people is developing the employees' skills and knowledge. The improvements achieved after investment may be

evaluated by using different methods (Philips & Philips, 2015) and it may be forecasted the necessary funds.

Nevertheless, these benefits are bringing new organizational competences and are developing the organization's competitive advantage.

Conclusions

The communication concept is "the flood of the organization", transporting the directives, rules, messages, opinions, ideas and knowledge all around. Being related to the people and their interactions and relationship it is very important for the organization's success to study the different aspects of this concept. However, there are plenty of researches in this field, but the subject is still in the analysing process.

Based on a questionnaire applied to a group of trainees belonging to a large company that is investing in people and ITC infrastructure, a general conclusion is coming out of this paper, i.e. the investment in this field has always the opportunity to bring success and competitive advantage to the organization.

Human resource training and other social meetings will never to be enough, as it has been seen in the questionnaire findings, the superior is generally not accepting contrary opinions.

Organizations running in any industry have to give attention to and invest in communication.

BIBLIOGRAPHY:

1. Abu Bakar, H., Sheer, V.C. (2013) The Mediating Role of Perceived Cooperative Communication in the Relationship between Interpersonal Exchange Relationships and Perceived Group Cohesion, *Management Communication Quarterly*, August 2013, vol. 27, no. 3, 443-465.

2. Berkelaar, B.L. (2014) Cybervetting, Online Information, and Personnel Selection. New Transparency Expectations and the Emergence of a Digital Social Contract, *Management Communication Quarterly*, November 2014, vol. 28, no. 4, 479-506.
3. Berkelaar, B.L., Buzzanell, P.M. (2014) Online Employment Screening and Digital Career Capital. Exploring Employers' Use of Online Information for Personnel Selection, *Management Communication Quarterly*, February 2015, vol. 29, no. 1, 84-113.
4. Boren, J.P., Veksler, A.E. (2015) Communicatively Restricted Organizational Stress (CROS) I, Conceptualization and Overview, *Management Communication Quarterly*, February 2015, vol. 29, no. 1, 28-55.
5. Canary, H.E., Riforgiate, S.E., Montoya, Y.J. (2013) The Policy Communication Index. A Theoretically Based Measure of Organizational Policy Communication Practices, *Management Communication Quarterly*, November 2013, vol. 27, no. 4, 471-502.
6. Doval, E. (2014) The change management process regarding the organization's communication, in Boldea, I. (coord.) "*Communication, context, interdisciplinarity*", Vol. 3, Petru Maior University Press, p.425-432.
7. Johnson, S.L., Boutain, D.M., Tsai, J.H.-C., de Castro, A.B. (2015) An Investigation of Organizational and Regulatory Discourses of Workplace Bullying, *Workplace Health Saf*, October 2015, vol. 63, no. 10, 452-461.
8. Lutgen-Sandvik, P., Tracy, S.J. (2011) Answering Five Key Questions About Workplace Bullying, How Communication Scholarship Provides Thought Leadership for Transforming Abuse at Work, *Management Communication Quarterly*, February 2012, vol. 26, no. 1, 3-47.
9. Men, L.R. (2015) Strategic Internal Communication: Transformational Leadership, Communication Channels, and Employee Satisfaction, *Management Communication Quarterly*, May 2014, 28: 264-284.
10. Myers, S.A., Cranmer, G.A., Goldman, Z.W., Sollitto, M., Gillen, H.G., Ball, H. (2015) Differences in Information Seeking Among Organizational Peers. Perceptions of Appropriateness, Importance, and Frequency, *International Journal of Business Communication*, February 26 [online].

11. Notes desk, Your Academic Encyclopedia (2009) http://www.notesdesk.com/notes/business-communications/.
12. Park, S.H., Kim, J.-N., Krishna, A. (2014) Bottom-Up Building of an Innovative Organization. Motivating Employee Intrapreneurship and Scouting and Their Strategic Value, *Management Communication Quarterly*, November 2014, vol. 28, no. 4, 531-560.
13. Philips, J., Philips, P. (2015) Measuring return on investment in HR. A global initiative for HR strategy, accessed on November, 20, 2015 [online].
14. Popa, I., Filip, R. (1999) *Management international*, Editura Economica, Bucuresti.
15. Sollitto, M., Cranmer, G.A. (2015) The Relationship Between Aggressive Communication Traits and Organizational Assimilation, *International Journal of Business Communication*, October 27 [online].
16. Sorsa, V., Pälli, P., Mikkola, P. (2014) Appropriating the Words of Strategy in Performance Appraisal Interviews, *Management Communication Quarterly*, February 2014, vol. 28, no. 1, 56-83.
17. Wright, K.B., Abendschein, B., Wombacher, K., O'Connor, M., Hoffman, M., Dempsey, M., Krull, C., Dewes, A., Shelton, A. (2014) Work-Related Communication Technology Use Outside of Regular Work Hours and Work Life Conflict. The Influence of Communication Technologies on Perceived Work Life Conflict, Burnout, Job Satisfaction, and Turnover Intentions, *Management Communication Quarterly*, November 2014, vol. 28, no. 4, 507-530.

The questionnaire applied

1. On a scale of 1 to 5, how important do you consider the communication with your superior and colleagues to the realization of individual or team objectives?
2. Communicational interactions with your hierarchical superior are usually achived: a) planned, by programmed meetings; b) unplanned, by spontaneity
3. How is the communication with your hierarchical superior? a) freely; b) conventionally
4. Regarding to the communication with your superior, how much is your contribution in percentage? (0-100%)

5. On a scale of 1 to 5, how efficient is the communication with your superior regarding your work problem solving? (1 = very poor; 5 = very good)
6. Is your superior listening to opinions, which are contrary to his/hers? (never; sometimes; frequent)
7. On a scale of 1 to 5, how much do you consider that your superior feedback is helping you to better understand your tasks? (1 = very poor; 5 = very much)
8. On a scale of 1 to 5, how much do you consider that you, your colleagues and your superior need periodically training in communication? (1 = very few; 5 = very much)
9. On a scale of 1 to 5, how do you consider that the investment in ITC infrastructure in your organization helped the communication improve? (1 = very poor; 5 = very much)
10. Which of the following channels do you often use to communicate with your superior? (a. face-to-face communication; b. traditional written memo; c. e-mail; d. meetings; f. telephone; g. others)

DISCOURSE AS A FORM OF MULTICULTURALISM IN LITERATURE AND COMMUNICATION
SECTION: SOCIOLOGY, POLITICAL SCIENCES AND INTERNATIONAL RELATIONS ARHIPELAG XXI PRESS, TÎRGU MUREȘ, 2015,
ISBN: 978-606-8624-21-1

IGNORED EUROPEAN IDENTITIES. MUTATIONS IN THE EUROPEAN VALUES

Pompiliu Alexandru

Assist. Prof., PhD, "Valahia" University of Târgoviște

This work was supported by a grant of the Romanian National Authority for Scientific Research and Innovation, CNCS – UEFISCDI, project number PN-II-RU-TE-2014-4-1304.

Abstract: Our analysis is primarily historical. We follow, like in mirror reflection, two interpretations concerning two separate periods, separated also in time and in structure. It's about the Egyptian/Greek Antiquity on one hand and the current period, on the other hand. During the antic ante-Christian period are established the first forms of values which will suffer multiple mutations in Europe. Then, in the era of "post Christianity" or in the laic period, after the revolution of 1789, we found a new mutation of values which again changed radically. The axis of these values has a Christian origin – generally speaking – and this axis attracts, by specific reporting and interpretation, a certain attitude about the social/political action regarding the searching of an identity which is "refused" to be seen in this religious dimension.

Keywords: identity, religion, Christianity, value, identity mutation

1. Introducere

În această lucrare vom încerca să aducem câteva argumente în vederea susținerii tezei următoare: identitatea culturală – cea de tip European interesându-ne în principal – poate fi redusă în mod esențial la o anumită perspectivă împărtășită asupra unor *valori spirituale*. Cu alte cuvinte, dacă am dori să refacem harta spiritului identitar al unei anumite zone culturale, atunci „punctul de fugă" este cu siguranță dat de caracterul și dinamica unui set restrâns de *valori*

spirituale pe care comunitatea o împărtășește în sensul în care își orientează acțiunile – de la cele social-politice până la cele creatoare, tehnologice și spirituale – iar acest lucru îl face pe perioade mai mari sau mai mici de timp. Ne folosim de această terminologie care se folosește de obicei în desenul arhitectural (*perspectivă, punct de fugă*) deoarece considerăm că subiectul în cauză se pretează destul de bine unei astfel de abordări „imagistice". Spunem că această terminologie poate fi utilizată în acest spațiu de analiză deorece o anume dificultate tinde să persiste în legătură cu modalitățile de înțelegere ale ideii de identitate în sens social. Identitatea europeană, identitatea unui anumit grup social, identitatea politică, sunt termeni care, analizați în contextul european par a fi lipsiți de un anumit *reper*. Imaginea de ansamblu care ar trebui să fie una cel puțin clară, este de fapt una amestecată, lipsită de o perspectivă (sau de perspective) care să orienteze înțelegerea spre unul sau mai multe numitoare comune. Este probabil o imagine frumoasă, artistică, ca un tablou care ne înfățișează suprapuneri de culori și forme, care stârnesc emoții și sentimente puternice – care merg până la a nega ideea de națiune sau a o afirma puternic, care merg spre negare/acceptare necondiționată a multiculturalismului etc. – dar această imagine care a „pornit" în căutarea identității – aparent pierdute – a Europei, este lipsită de utilitate. Imaginea arhitecturală ar încerca să corecteze acest tablou. Acest nou tip de imagine încearcă să facă tabloul util, să-l lămurească spațial/temporal. Imaginea nouă despre care vorbim este una care impune reguli de compoziție stricte.

Identificăm aceste reguli/elemente a fi cele care stabilesc un sens, o perspectivă explicativă a ceea ce este identitatea în forma valorilor.

2. Forme identitare

Când vorbim despre identitate este necesar să o plasăm exact în universul discursiv propriu unui anumit înțeles al său, altfel riscăm să producem confuzii destul de grave. Termenul capătă sensuri stricte în funcție de domeniul în care apare. Astfel, despre identitate se poate vorbi în sensurile următoare: logic, psihologic, sociologic, antropologic, filosofic și din perspectiva științelor exacte. Suprapunerea sensului strict logic, fără amendamente și nuanțări, sensurilor căpătate în spațiul psihologic sau antropologic, nu ne conduce deloc la o clarificare și înțelegere a *fenomenului identitar*. Principiul identității din logică (A=A, orice lucru este identic cu sine însuși/ identitatea este starea specifică unui lucru care în același timp și sub același raport rămâne

neschimbată, etc.) este o *idee abstractă*[1]. De aici până a ajunge la identitate ca *fenomen* este o distanță uriașă. Nu este locul aici să analizăm întreaga transformare. Una este identitatea logică despre care vorbeam și alta este identitatea psihică. Erik Erikson[2] distinge astfel între patru tipuri de identități care *coexistă în același timp,* dar sub raporturi diferite în aceeași persoană. Există o identitate a Eul-ui – continuitatea temporală a psihicului – o identitate personală – alcătuită din suma idiosincraziilor care fixează diferențele dintre persoane – o identitate socială, o identitate culturală – rolul socio-cultural pe care îl joacă un individ.

Următorul nivel este acela al identității unui grup, mase, națiuni. Aici vorbim despre o identitate de un cu totul alt tip. Intrăm în fenomenologia de tip sociologic și/sau antropologic. Individul este doar un element care alcătuiește un ansamblu, care are un comportament specific, independent de existența acestui individ.

Problema noastră privește o anume astfel de identitate. Este vorba despre cea la nivel european. Cum arată, care este specificul acestei identități europene? Nu pornim de la întrebarea pe care o găsim nejustificată, și anume: există o identitate europeană? Această întrebare este desuetă, în opinia noastră. Atât timp cât vorbim despre o cultură de tip european – occidentală, est-europeană – vorbim automat despre o identitate. Altele sunt problemele legate de aceasta, nu existența/non-existența ei.

3. Punerea problemei

Cum se ajunge la această teză mai sus menționată? De la care problemă pornește teza aceasta? Ceea ce se poate observa de la înființarea Uniunii Europene până astăzi este faptul că ideea de *identitate europeană* ar fi mai mult o construcție. Se *căuta* în mod forțat această identitate, care după unele voci ar exista foarte bine, iar după altele nici nu s-ar pune problema unei astfel de identități. Considerăm că tezele care vorbesc despre lipsa sau inexistența unei astfel de identități la nivel european nu se susțin într-o analiză antropologic culturală decât foarte

[1] O teorie extrem de interesantă cu privire la principiul identității este oferită de Șt. Odobleja – *Introducere în logica rezonanței* (Editura Scrisul Românesc, Craiova 1984). Autorul arată că toate principiile logice sunt variante sau moduri de înfățișare ale unui singur principiu, acela al identității. Așadar, în logică nu ar exista, de fapt, decât un singur principiu pur, și anume acela al identității.

[2] E. Erikson – *Identity: Youth and Crisis*; *Identity and the Life Cycle*

dificil. Ceea ce ne interesează aici este de fapt dificultatea cu care se construiește argumentul care susține această identitate.

Până acum, așa cum reiese și din conluziile lui G. Durand[3], toate civilizațiile care s-au format de-a lungul epocilor, au avut un set de valori *pro-puse*, care le stăteau în față, la care se raportau, iar cursul timpului definea cultural indivizii care se formau și se modelau după aceste valori. Astăzi, în civilizația occidentală, pe care o putem considera „cea mai puternică din istorie”[4], individul nu mai este modelat de valorile constitutive apariției acestei civilizații. S-a produs o ruptură între valori și indivizi. Alienarea se produce atât la nivelul identității individuale/sociale, cât și la nivelul valorilor (valorile se relativizează, se estompează, își pierd puterea și mai ales forma, amalgamându-se). Dar cum apare acest fenomen? Suntem de acord cu A. Malraux[5] că această ruptură apare printr-o *deplasare*. Valorile, care în mod curent sunt *pro-puse*, adică își au o origine clar transcendentă – chiar mergând pe o interpretare ficțională a statutului valorii, în sensul că fundamentul acestora este perceptut a fi undeva în afara noastră – trec acum într-un regim nou, transcendental, folosindu-ne de un sens kantian de astă dată. Apare un fel de *suficiență de sine*, apare *Eul* ca fundament ultim al valorilor. *Sinele*, în sens jungian, este cel care *propune* anumite valori, iar întregul arsenal al acestuia, când se manifestă la nivelul conștiinței, dă o puternică impresie de *venit din exterior*. Arhetipurile sunt percepute de conștiință ca venind din afara ființei. Sunt transcendente. De aceea o seamă de structuri culturale, în timp, au stat de fapt pe umerii religiei. Religia era cea care propunea, care întărea, care făcea să apară acest set de valori. Iar sursa este Sinele – identificat fie cu unul Suprem, fie, ca în Creștinism, cu un Sine individual, dar parte a unuia Suprem. Mutația occidentală s-a produs în momentul în care Eul a preluat sarcina Sinelui. Eul este cel care percepe orice creație ca aparținându-i sieși și numai sieși. Valorile vin din *interiorul* nostru. Se respinge orice transcendență. Noi ne definim pe sine și numai noi putem face acest lucru. A spune că o valoare poate fi impusă din exterior înseamnă a intra într-o lume a iluziilor, a ficțiunilor. Realitatea Eului este cea care întărește prezența de sine a individului, iar lumea se construiește ca sumă a indivizilor. Limitele lumii sunt limitele cantitative ale indivizilor. În acest fel apare o respingere,

[3] G. Durand – *Introduction à la mythodologie*. *Mythes et sociétés*
[4] Despre această decădere și posibile explicații legate de civilizația occidentală, a se vedea și H.-R. Patapievici – *Partea nevăzută decide totul*
[5] A. Malraux – *Antimemorii*, vol. I + II (*Oglinda limburilor; Frânghia și șoarecii*)

o negare a originiei acestui sistem de valori, care cândva aparținea/s-a format în sânul Creștinismului. Pozitivismul a întărit această afirmare a Eul-ui care privește lumea și universul ca pe un mecanism. Suprema creație, desăvârșirea totală în întreaga istorie a omenirii o constituie un lucru în care Eul excelează: tehnologia[6]. Este proiecția de sine a Eul-ui. Așadar, mutația s-a produs printr-o trecere de la exterior spre interior. Rezultatul este o *alienare* a individului, o intrare a acestuia într-o stare de non-autenticitate, cum spune Arendt, în care se proiectează pe sine în obiectele tehnice. De fapt, fundamentul valoric este considerat ca aparținând Eul-ui, interiorului pur – „Eu/Socialul sunt cel care stabilește x valoare, lege, independent de orice religie/dogmă etc." – dar rezultatul imediat este o fugă continuă spre exterior. Omul este dependent acum de acest mecanism interior transpus în afară. Practic, Eul se revarsă pe sine în aceste obiecte mecanice, lipsite de *suflet*, dar care îl ajută acum să existe în lume. *Imitatio Christi*, sau orice formă de *imitatio* de tip spiritual se reduce la o *imitatio* a mecanismului. Omul caută cu ardoare să se creeze pe sine, să creeze mașina prevăzută cu conștiință. Vedem această goană, această căutare în mai toate manifestările culturale – de la filmele hollywoodiene, până la căutările noilor științe fizice și neurofizice – căutăm să ne repunem de fapt în afară. Imaginea de sine, suficiența de sine a Eul-ui caută acum mișcarea contrară.

Efectul imediat, la nivel social, este o respingere puternică, chiar agresivă a Creștinismului, și o întărire, o subliniere și transformare a Laicității ca fiind o valoare supremă. Iată așadar fundamentul problemei noastre. De aici începe metamorfoza valorilor care merge mână în mână cu identitatea socială.

4. O linie istorică

De obicei ne definim cultural, noi europenii, pornind de la cultura și civilizația grecească, sau cea romană, combinându-le pe acestea sau așezându-le pe terenul creștin. Singura noastră legătură puternică, conștientizată, cu extra-Europa este Asia Mică, de care ne leagă Creștinismul ale cărui valori stau, incontestabil, la baza Europei în ansamblul său. Grecia Antică este cea care

[6] Poate că cele mai interesante analize făcute vreodată influenței tehnologiei asupra societății, precum și analizele cu privire la rațiunile de a fi ale obiectului tehnologic au fost făcute de H. Arendt – *Contiția umană*, și G. Simondon – *L'individuation à la lumière des notions de forme et d'information*.

a făcut posibilă apoi Roma Antică, care combinată cu Creștinismul au format o multitudine de forme culturale care au condus în final la identitatea Europei despre care vorbim astăzi fie în termeni pozitivi sau negativi, fie susținând puternic existența acestei identități, fie negând-o puternic. Pentru noi, europenii, istoria începe odată cu Homer și în Grecia! Istoria omenirii se spune că ar începe de la Sumer – „oficial" vorbind – dar pentru Europa, istoria începe odată cu Grecia. Chiar dacă în mediile profesionale este bine știut faptul că însăși Grecia stă pe umerii Egiptului, nu se discută prea mult și nu se intră prea mult în detalii în legătură cu această filiație în afară de spațiul acesta academic. Toate civilizațiile lumii vorbesc despre o origine a lor. Cele mai puternice – cea hindusă, chineză și egipteană – vorbesc despre o origine mitică – de la *Legea lui Manu*, care originează tot Universul în Brahman, și mai apoi primul om civilizat apărut în spațiul Indiilor, până la *Dao* și primul Împărat, cel Galben, care ar fi existat în aceeași măsură în care am putea să spunem că nu a existat, și până la Atum-Ra, zeul care a făcut ca Egiptul să apară brusc, cu întreaga sa civilizație care nu a suferit moduri primitive – dar civilizațiile grecească, romană, chiar dacă își află originea transcendentă, când vine vorba despre originea *pământească* a acestora, găsim că această origine se află de fapt nu în spațiul respectiv, ci cresc deja pe un teren cultural anterior existent. Grecia Antică și apoi întreg edificiul civilizatoriu stă negreșit pe umerii Egiptului. Rădăcinile acestea se văd greu astăzi sau, așa cum am spus, doar în ochii unor spații academice. Cultura grecească poate fi privită arborescent, pornind de la forme primitive spre forme complexe, elaborate. Vorbim despre o „epocă de piatră, a fierului, a bronzului" în acest spațiu european. De la o epocă la alta asistăm la o *evoluție*, la o rafinare, la o *creștere* organică a culturii și civilizației. Paradoxul egiptean este că în toate aceste perioade civilizația se prezintă unitar, complet dezvoltată. Nu avem un primitivism egiptean. Oricât de adânc am săpa, toate straturile dovedesc o cultură și o civilizație gata conturate, *perfect* cizelate.

Amintim aici două surse răzlețe dar interesante care leagă Egiptul de Europa. În primul rând, referindu-ne la ultimul aspect despre care am vorbit mai sus, este cunoscută remarca lui Herodot cu privire la egipteni: „egiptenii au stabilit ei înșisi obiceiurile și legile conform unui mod contrar celorlalți oameni."[7] Chiar în Antichitate, *modul de a fi* al egiptenilor constituie o enigmă. Ei reprezintă o *apariție* inedită, aproape contrară naturii, în ordinea și ritmul celorlalți

[7] Remarca, cu privire la Herodot, aparține lui J. Baltrušaitis – *La quête d'Isis*, p. 9.

oameni. Cea de-a doua remarcă cu privire la egipteni, de astă dată privind modul de a se raporta al egiptenilor față de greci, îl întâlnim la Platon. În faimosul său dialog, *Timaios,* care constituie până astăzi unul dintre cele mai interesante texte care au generat efecte în toate disciplinele cunoașterii – de la mistică și religie până la matematică și astronomie – întâlnim povestirea unui dialog între bătrânul înțelept Solon și un bătrân preot egiptean. Solon caută un răspuns legat de vechimea, în raport cu prezentul său, a primului om – numit aici Phoroneus (*alias* Adam pentru iudaism) și Niobe (*alias* Eva). Solon plasa existența acestui prim om, precum și a supraviețuitorilor potopului (Deucalion și Pyrrha) într-un timp destul de „apropiat" de prezentul lor (doar opt mii de ani înaintea lor). Bătrânul preot egiptean îi răspunde bătrânului înțelept Solon:

Solon, Solon, voi grecii sunteți mereu copii; nu există grec bătrân. [...] *Sunteți toți tineri la suflet, căci nu aveți în el nici vreo opinie veche și nici vreo învățătură încărunțită de vreme. Iar cauza este aceasta: multe și felurite au fost, și vor mai fi, modurile în care au pierit oamenii: cele mai importante s-au datorat focului și apei, iar altele, mai neînsemnate, multor altor cauze.*[8]

Egiptenii tratează pe greci ca pe niște copii. Din continuarea dialogului se deduce că această „tinerețe", această naivitate a lor se datorează acestei scurte perioade de timp pe care au trăit-o de când există, neavând timpul necesar unei bune exersări a experiențelor. Egiptul a trecut prin numeroase perioade de creșteri și aneantizări, a avut tot timpul pentru a se maturiza, pentru a se solidifica.

Împrumuturile nu se opresc aici. În secolul XIV î. Hr. (1390) în vremea faraonului Amenhotep III, apare una dintre cele mai interesante figuri ale istoriei Egiptului. Este vorba despre fiul acestuia, Akenaton, considerat unul dintre cei mai mari mistici ai lumii. Acest faraon, încă din tinerețe este cuprins de extaze mistice. El va reforma atât religia, estetica vremii, cât și societatea egipteană împreună cu politica. Șocul „cultural" este imens la acea vreme. Personajul acesta reprezintă un nod al culturii egiptene. Akenaton este căsătorit cu sora sa, Baketaton, iar unul dintre fiii săi va fi Tutankamon (se presupune că ar fi fost mama acestuia fie Baketaton, fie

[8] Platon – *Timaios,* (trad. Cătălin Partenie), în *Platon. Opere*, vol. VII, 22b, c.

Nebetah)[9]. Faraonul va fi cel care va introduce adorarea noului zeu Aton – cel care îl înlocuiește pe Amon. Diferențele dintre zeii panteonului egiptean nu sunt decât de nuanță. Separarea dintre aceștia considerăm că este doar una de natură subtilă. Ceea ce este de reținut aici este faptul că acest nou zeu, de fapt *forma nouă a acestui zeu care este revelată în extazele faraonului* seamănă extrem de mult cu imaginea solară a creștinismului, întruchipat în Iisus. Nu exagerăm deloc în cazul în care suprapunem imaginea lui Aton cu cea a lui Iisus. Aton este un zeu al iubirii, al luminii solare – simbolul discului solar este comun celor două religii. Să nu uităm că religia Creștină – cea care vine în linia lui Avraam și a copilului său Isaac – este privit a fi sub simbolul discului solar – Iisus este Soarele, iubirea sa mistuie credincioșii etc. – în timp ce religia soră, cea care vine în linia fratelui lui Isaac, Ismail, având așadar tatăl comun, pe Avraam, stă sub simbolul Lunii. Akenaton vorbește despre egalitatea fiilor lui Aton – oamenii – în fața acestuia. Nu există sclavi sau bogați, toți sunt egali. Iubirea este legea universală. Non-violența este esența vieții cu adevărat umane. Mai mult decât atât, simbolul care apare de astă dată este ansa, sau crucea egipteană (*crux ansata* = crucea cu mâner, crucea vieții).

Ideile de bază, fondul simbolic este așadar stabilit în perioada aceasta. Nu va avea efectul scontat această nouă „modă" egipteană. Nu cu aceeași forță precum creștinismul care va veni peste o mie de ani, aproape revenind la aceste valori anterior enunțate. Iată așadar un exemplu de simetrie istorică. Este o filiație? Este o sincronie? Este o repetare, la alt nivel, a creștinismului care ar fi avut inițial o „formă" egipteană? Din perspectiva sociologică, luând ca punct de reper prezentul, am spune că ceea ce s-a întâmplat în timpul lui Akenaton a fost o „încercare", un fel de explozie creștină *avant la lettre*. Psihologia socială a egipteanului antic a atins un „nerv" care a stârnit accentele acestea valorice care se vor relua peste o mie de ani, intrând de astă dată în Europa prin Asia Mică.

Iată, așadar, creștinismul cu valorile sale repus la lucru. De fapt, este vorba de ansamblul de valori pe care acesta l-a generat. Reacția preoților, după moartea lui Akenaton, a fost una de a reinstaura valorile vechi, cât mai repede. Această religie – să îi spunem creștinism *avant la lettre* – nu a avut timp să se maturizeze. Se petrece acest lucru în Europa zilelor noastre. De fapt,

[9] Sugerăm excelentul roman al lui Mika Valtari – *Egipteanul*, roman care descrie exact această perioadă a domniei lui Akenaton.

vorbim despre o redeschidere, o mutație, așa cum vorbeam mai sus, pornind de la Revoluția de la 1789.

Considerăm că acesta este momentul precis care poate fi marcat pe harta schimbărilor valorice. Ideea de *Laicitate* este deja cuprinsă în valorile creștine. De fapt, laicul nu este un necredincios, așa cum se interpretează astfel, mergând până la a suprapune sensul cu acela de *ateu*. Laicul este credinciosul obișnuit, care nu este un element al instituției bisericești. De la revoluția amintită până la Luc Ferry și UE, termenul s-a îndepărtat tot mai mult de sensul său care îl leagă de aspectul religios, pentru a-l asocia mai mult cu ateismul. Rémi Brague, în prefața cărții lui Joseph Weiler, *L'Europe Chrétienne ?Une excursion* [10] povestește cum au fost respinse pe rând orice referințe la aspectul creștin-religios din Carta UE. Tot ceea ce trimitea la Europa Creștină, Iudeo-Creștină, sau la cel religios pur și simplu, a fost înlocuit cu „patrimoniul spiritual și moral al Europei"![11]

5. Identitatea Europeană ignorantă și ignorată

Sistemul de valori care se revendică de la Religia Creștină suferă așadar o mutație, poate unică în istoria culturii și civilizației. Este vorba despre sistemul valoric care conține în sine și valoarea (gena) autoanulantă. În momentul maturității Europei această valoare s-a activat. Iar odată cu activarea ei s-a instalat și criza identitară. Semnul maturității este, desigur, apariția unor noi instituții, cea a Uniunii Europene, a Parlamentului European, a Comisiei etc. Aceste instituții se construiesc inițial pe valori de sorginte creștină, dar și pe această valoare nou activată, cea care face posibilă anularea istorică. Criza identitară se instalează, iar efectele sale le vedem la fiecare pas în acțiunile politice și sociale. În afară de câteva beneficii, pe care le-am putea număra pe degete, în rest lucrurile par a se adânci și agrava. Identitatea aceasta în criză poate fi, până la un anumit punct, considerată, așa cum înclinăm să procedăm acum, a fi una *imaginară*. Ne alintăm, ca europeni, cu tot felul de exerciții mentale legate de reguli și valori. Încercăm să forțăm lucrurile și să vedem *cum am arăta, ca identitate, dacă am scoate fundamentul religios/transcendent din ecuație?* Rezultatul este o afirmare a unor valori care „par" a fi născute

[10] Joseph Weiler - *L'Europe Chrétienne ?Une excursion*.
[11] R. Brague *apud* Patapievici, *op. cit.,* p. 104.

din Rațiunea lipsită de orice legătură cu extra-experiențialul și transcendentul. Ateismul-Laicizarea este numele acestei noi valori. Ateismul este axul în jurul căruia se definesc noi termeni, precum *toleranța* (care nu este cea creștină!), este, dacă doriți, revoluționara *nouă toleranță*, noua *liberă gândire*, noua *libertate umană,* noul *naționalism* ca *pluralism și/sau amestec etnic*, noua *compasiune față de aproape* (care merge tâmp până la a proteja altele culturi care intră mai mult sau mai puțin agresiv în Europa, chiar în detrimentul propriei existențe și chiar cu riscul de a anihila complet identitatea), etc.

6. Concluzie

Se instituie așadar o relație între identitatea personală/socială a indivizilor și identitatea culturală a europenilor care se construiesc pe sine în funcție de sistemul de valori pe care societatea se sprijină. Acest sistem de valori merge în doi timpi. Primul moment este cel istoric, cel organic, să îl numim. Cel *orientat*, așa cum este orice sistem de valori care a stat de-a lungul istoriei la baza oricărei civilizații. Este orientat spre punerea în act a acestor valori, spre punerea în experiență la nivel general, de la acțiunea socială simplă la cea politică, psihologică, antropologică, culturală, tehnologică. Dar pentru prima oară în istorie apare un astfel de sistem valoric care conține în sine germenele auto-limitării. Până acum conflictul cultural genera o anulare sau o transformare care se repercuta asupra populațiilor prin schimbări majore de identitate. Acum nu se mai vorbește despre un *conflict* cultural, civilizatoriu. Acum vorbim despre un *contact între culturi*. Iar acest contact este menținut rațional și pozitivat, încercând să modificăm cursul organic, natural, cel prin care o cultură poate să înghită, să anuleze pe alta. Contactul se dorește a fi unul benefic pentru ambele culturi care sunt păstrate mai mult sau mai puțin artificial în viață. Multi-culturalismul acest fenomen îl pune în mișcare – tendința de a păstra și a perpetua orice formă de cultură, de obicei minoră. Contactul este raționalizat, este controlat prin acțiuni de tip politic, prin limitare a presiunii majorității sau a dominantului. În filosofia politică se vorbește despre o *limitare a puterii ca act pur al oricărei științe politice,* iar acest principiu este transpus și la alte niveluri. Cel cultural-identitar este un astfel de teren de încercări. Ori rațiunea nu poate învinge totdeauna natura. Al doilea moment valoric este acest sâmbure care apare în sânul unei culturi. Negarea de sine pentru a merge spre o schimbare

identitară nu prin conflictul cu alte culturi sau cu „moartea naturală" a unei civilizații; acum avem germenele autolimitării în însuși acest sistem valoric. Momentul doi s-a activat, acum nu mai este cale de întoarcere. Lucrurile vor merge fie spre o anulare de sine, și în acest moment ceea ce cunoaștem din Europa va dispărea și se va dizolva într-o nouă identitate, fie criza identitară de acum se va *vindeca* și își va asuma experiența prin care a trecut. Iar această vindecare nu poate fi gândită altfel decât printr-o întoarcere la primul moment, sau o revenire la esența valorilor istoric atestate. O mutație dinspre Eu spre Sine, cum ar spune Jung.

Bibliografie

Arendt, H. – *L'Humaine Condition,* Edition Gallimard, Paris 2012

Baltrušaitis, J. – *La quête d'Isis,* Edition Flammarion, Paris 1997

Durand, G. – *Introduction à la mythodologie. Mythes et sociétés,* Albin Michel, Paris 1996

Erikson, E. – *Identity: Youth and Crisis,* W.W. Norton & Co., New York, London 1968; Erikson, E. – *Identity and the Life Cycle,* W.W. Norton & Co., New York 1994

Malraux, A. – *Antimemorii,* vol. I + II (*Oglinda limburilor; Frânghia și șoarecii*), Editura RAO, București 1994.

Patapieevici, H.-R. – *Partea nevăzută decide totul,* Editura Humanitas, București 2015

Platon – *Timaios,* (trad. Cătălin Partenie), *Opere*, vol. VII Editura Științifică și Enciclopedica, București 1993

Simondon, G. – *L'individuation à la lumière des notions de forme et d'information* Millon, Paris 2005

Waltari, M. – *Egipteanul,* Editura Polirom, Iași 2013

Weiler, J. - *L'Europe Chrétienne ? Une excursion,* Editions Cerf, Paris 2007

DISCOURSE AS A FORM OF MULTICULTURALISM IN LITERATURE AND COMMUNICATION
SECTION: SOCIOLOGY, POLITICAL SCIENCES AND INTERNATIONAL RELATIONS ARHIPELAG XXI PRESS, TÎRGU MUREȘ, 2015,
ISBN: 978-606-8624-21-1

PERSPECTIVES FOR THE EUROPEAN PUBLIC POLICIES REGARDING THE DEEPENING OF THE TRANSPARENCY IN INTERNATIONAL TRADE

Cosmin Fratoștițeanu

Assoc. Prof., PhD, University of Craiova

Abstract: Transparency is a very complex concept, equally in the public or private sphere. It is the oxygen of democracy, the key of an appropriate functioning of any European or national institution and the necessary ingredient of the international trade. This paper aims to analyze Union's trade legislation and strategy in the context of international trade. We will discuss the importance of transparency in achieving growth in international trade, the legal framework in this field and also the strategy of the European institutions for improving the transparency, in order to convince and secure the international partners, the Member states, but also, the civil society.

Keywords: transparent practices, international trade, European legislation, institutional framework, future strategies on transparency

1. Introduction: a brief focus on the importance of transparency in trade

In the last decades all the European countries, the European Union as a whole but also the most important international economical and political organization were very concerned to promote and to develop a legal framework and a practice of transparency in European and international trade. Due to the fact that the economical interests directly involved into an international agreement have subsequently implications over fundamental principles of the functioning of any democratic state, over the rule of law, over the human rights and also, over

the sustainable development, it is very important to have a clear and transparent process in trade's negotiation and implementation.

But what do we mean by transparency? Although it was much disputed in the international doctrine from different related sciences, this concept still remains unclear, even for the main actors which are dealing with the elaborations and implementation of its principles. Some authors consider that „transparency is a commonly shared knowledge about the economy, its performance, and the way policy influences it"[1] while others are focusing on the crossing of two informational flow: the people's right to be informed, to have free access to documents and to discuss ideas and perspectives of the public policies and the government's obligation to offer them free access to public information, in respect with some confidential aspects that may occur[2].

In general, we may consider that transparency intervenes on three stages: as a trade facilitator, as an intrinsic part of any public consultation before and/or after the adoption of any agreement and as a necessary condition for the quality of regulations in this field. Some authors[3] considered that transparency has two main dimensions: predictability –which has the role to diminish the risks of business - and simplification –which has a direct influence over the quality, the flexibility and the efficiency of any trade.

In the mean time, it is important to note that transparency has a very important role in avoiding unnecessary trade restrictions, to remove gradually trade barriers that can affect the commerce and may have a negative influence over the cost-benefit approach for every partner in an international trade[4].

However, the most important and challenging aspects in transparency in international trade are yet to come. The present time, but especially the future is based on global networks, standardized and minimized procedures that will be made with the use of new technologies (like

[1] Tibana, R. *The composite indicator of economic activity in Mozambique(ICAE): Filling in the knowledge gaps to enhance public–private partnership*.OCDE Development Centre, Working Paper, 227/2003, p. 11.
[2] For further informations see Mitchel, R. B. *Sources of transparency: Information systems in international regimes*. International Studies Quarterly, 42, 1998, pp. 109–130.
[3] See Lejarraga, I., & Shepherd, B., Quantitative evidence on transparency inregional trade agreements. OECD Trade Policy Papers, 2013, pp. 1–57.
[4] Helble, M., Shepherd, B., & Wilson, J. S. Transparency and regional integration in the Asia Pacific. The World Economy, 2009, pp. 479–508.

for example, varied and sophisticated programs on the Internet), all these aspects being susceptible to bring new standards for the future of international trade. Moreover, the European Commission has an intensive preoccupation to develop a new set of rules in relation with the United States - since November 2014 there are ongoing negotiations for adopting a Transatlantic Trade and Investment Partnership[5], susceptible the boost the economic growth, to create new jobs for both partners, to go beyond tariff reduction and tackle behind-the-border barriers. But, „The Union's trade strategy cannot be limited to the creation of new negotiation tables, it must also ensure the proper implementation of negotiated agreements and combat the rise of new non-tariff barriers. The European Union and its bodies must also be able to convince civil society that its actions are correct and secure the solid support of Member States and public opinion for the new international agreements which will gradually come into force"[6].

2. Legal framework on transparency in European and international trade

In the last two decades, the majority of international economical and political actors were very preoccupied to develop a coherent legal framework, susceptible to simplify, to standardize and to harmonize the practices in international trade.

One of the first organization which developed a set of norms and practices on transparency in

international trade is World Trade Organization (WTO), who published in 1994 the General Agreement on Tariffs and Trade (GATT), "with a view to raising standards of living, ensuring full employment and a large and steadily growing volume of real income and effective demand, developing the full use of the resources of the world and expanding the production and exchange of goods"[7]. One of the purposes of this act was to make more transparent the economic and financial operations, through a proper dissemination of information toward the partners of an international agreement, the stakeholders and the civil society.

[5] For further information see http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=1201.
[6] Roberto Bendini, *The future of the EU trade policy*, http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/search.html?authors=34934
[7] https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/analytic_index_e/gatt1994_04_e.htm

Seven years later, at the GATT's Doha Ministerial Meeting, it was adopted the Declaration 2001, which reinforced the need for clarifying the main pillars of business and international trade: non-discrimination, transparency and procedural fairness between all actors, which contributes to the creation of „stable and predictable conditions for long term cross-border investment, particularly foreign direct investment, that will contribute to the expansion of trade, and the need for enhanced technical assistance and capacity-building in this area"[8].

The following years bring more and more concrete measures and provisions that set a step forward towards a better implementation of transparency in international trade. Since 2006 when it was adopted the Revised Kyoto Convention, every country that wish to become a contracting part, must agree the implementation of the following fundamental principles: (a) transparency and predictability of customs actions; (b) standardization and simplification of the goods declaration and supporting documents; (c)simplified procedures for authorized persons; (d) maximum use of information technology; (e) minimum necessary customs control to ensure compliance with regulations; (f) coordinated interventions with other border agencies; and (g) partnership among members of the supply chain (formal consultative relationships)[9].

One final regulation that we will refer to is the Convention on Combating Bribery of Foreign Public Officials in International Business Transactions[10], adopted by the Organization of Economic Cooperation and Development in 2011 (on the ground of the 2009 Recommendation of the Council for Further Combating Bribery and the 2009 Recommendation on the Tax Deductibility of Bribes to Foreign Public Officials), which pushed forward the obligation of transparency as a minimum standard not only for the public but also for the private sector (here, the corruption is more difficult to detect or to prove, but has the same negative consequences on the economy).

The European Union respects all these regulations, with the mention that since the Doha Ministerial Meeting in 2001 until now, the European's strategy in trade with its international partners has changed, the multilateral approach preferred before being converted into bilateral negotiation and agreements. Article 207 of Lisbon Treaty has defined the common trade policy

[8] https://www.wto.org/english/thewto_e/minist_e/min01_e/mindecl_e.htm
[9] General Annex to the RKC to be consulted: http://www.wcoomd.org/en/topics/facilitation/instrument-and tools/conventions/pf_revised_kyoto_conv/kyoto_new.aspx
[10] http://www.oecd.org/corruption/oecdantibriberyconvention.htm

in the context of the Union's external action „The common trade policy shall be conducted in the context of the principles and objectives of the Union's external action". This article must be related with article 3(5) of the Treaty on the European Union which states that „ In its relations with the wider world, the Union shall uphold and promote its values and interests and contribute to the protection of its citizens. It shall contribute to peace, security, the sustainable development of the Earth, solidarity and mutual respect among peoples, free and fair trade, eradication of poverty and the protection of human rights, in particular the rights of the child, as well as to the strict observance and the development of international law, including respect for the principles of the United Nations Charter".

„The Lisbon Treaty has substantially increased the powers of the European Union in trade matters, depriving Member States of their competency in the matter of the protection of foreign investments and services and guaranteeing the European Parliament a leading role in definition of the objectives and aims of the common trade policy"[11].

As for the European Union as a special case study, the role of Commission has become prominent (especially after the entry into force of the Lisbon Treaty), by having the main role in the definition and execution ofthe common trade policy, by having the power of initiative in legislative matters, by representing the Union at the WTO and by preparing and conducting multi or bilateral negotiation in the name of the European Union.

Of course that other institutional or non-institutionalized actors, such as European Parliament, Council, stakeholders or group interest, national parliaments, etc., are involved through different channels in this process, with certain limits and restrictions. For example, after the the entry into force of the Lisbon Treaty, the European Parliament was vested with new powers, as a co-legislator (with the Council) with a right of consensus in international treaties.

The preparation process, before the starting of a new agreement in international trade, is conducted by the European Commission on its discretionary will, either in terms of transparency in relation with the other actors (based on democratic principles, so that the future agreement to reflect the perception of the European civil society), either „behind closed doors", with a weak level of transparency in internal negotiation (inside the Commission and in relation with other

[11] Roberto Bendini, op. cit. pp. 16-17.

relevant European institutions involved) or external (in relation with international actors). The trend promoted by the Commission, at least on a declarative manner, is to make appeal to all democratic tools, in order the encourage and to involve the civil society to all stages of negotiations.

The reality is disappointing in relation with the empirical expectations on transparency in international trade. The causes can be multiple. We do not discuss here eventual reasons of the European institutions for altering the transparency of negotiations because the field is very sensitive and it depends on different aspects involved by an international agreement. What we want to stress is that due to the high level of technicality of those negotiations, this process is not very attractive for the civil society or for the media from national or European level. Maybe that the most actives non-institutionalized actors in this process, but without a clear or obvious finality for their actions, are the pressure groups and the NGOs who's interests are involved in a certain field.

3. What to expect for the future?

The European Union's policy on trade must be reexamined in the near future, by taking into account two facets of the reality: its importance, as a very big and influencing actor on the international trade scene and, secondly, the socio-political and economical environment, which is quite instable in the last couple of months. On establishing and implementing the future agreements on transparency in trade with its international partners, the European Commission and Council have clear evidence, which offers a better position in international negotiations: the European Union is the most important economic area in the world; it is the main exporter and importer (the highest level is 16,4 % in 2013*)* and the main beneficiary of foreign investment (3.947 billion euro in 2012*)* . With a population of only 7% of the world's population, the European Union achieves a quarter of gross domestic product (13.816 billion euro in 2012, meaning 17,2% of the world GDP)**.**

Even if the World Trade Organization is responsible for establishing the legal frame on transparency in international trade, we consider the European institutions, and mainly, the European Commission (which represents the member states on the international trade's scene),

must play a more active role in negotiating partnerships, and representing the interests of the member states.

The European policy on trade is a very important part of the Strategy Europe 2020, with the aim of employment growth in European member states, of stimulating the economy to boost and to adapt into a challenging international environment, in order to become more stable and durable, but also more flexible and competitive. European Union need to revise its strategy on trade, with an accent on innovation, by reinforcing its partnerships with the strongest actors in this field (Japan, United States of America and China), because the flux of commerce and investment, accompanied by new technologies, investment in research will lead in the near future to a better productivity, which means a better life and an economic growth for all parties (international actors, member states and citizens). Only sustained economic growth can create more jobs and safeguard our welfare state.

Open, flexible and innovative economies tend to grow faster than the closed ones. On this field of flexibility and innovation, European Union is still deficitary, because in 2015, 90% of the world growth and innovation is generated outside Europe, with a third coming from China[12]. In this respect, in the years to come European Union needs to revise its strategy in international trade, needs to fulfill its weaknesses and to transform them in strengths. One perspective is to seize the opportunity to grow abroad, to export more, especially in East and South Asia. By investing outside the Europe, the companies will gain field, will grow globally, will generate jobs (both inside and outside European Union), will reduce their costs by preserving or even, improving the standards of quality and will generate sustainable development. For making this step from theory to practice, the European institutions should intervene, in order to adopt a more flexible, transparent and encouraging legal and economical framework, that will support in the future the investments outside the Europe.

As procedural steps to achieve these goals, we envisage several direction that must be taken into account by European Commission in the near future: support the trade and investment flows, as a main key to the diffusion of innovation, technologies, products and services across the Europe and around the world; reduce the trade barriers to trade in goods, services and

[12] http://ec.europa.eu/eu2020/index_en.htm.

investment, which sometimes makes vulnerable and impede the member states to develop their own strategies of economical development; „strengthen the mutual links between internal and external regulatory actions and to explore how to improve coordination between the two in areas like government regulation and international standards, with a particular focus on future legislation. These issues are also discussed in the Commission Communication Towards a Single Market Act”[13]; encouraging (through stimulating benefits) the temporary movement of people, in order to provide better and more competitive services and products inside and outside the European Union. Least, but not last, we consider that the European Commission must reconsider the consultation with the civil society and the stakeholders from national member states, in drafting policies, including in the international trade. Only in this manner we will have a transparent development, based on an active and inclusive participation of civil society and also on the feed-back come from the people, which is, in fact, the essence of European democracy and rule of law.

Bibliography:

1. Alemanno, A., *Unpacking the Principle of Openness in EU Law: Transparency, Participation and Democracy*, E.L. Rev 39/2014

2. Bacchus, J., *A Few Thoughts on Legitimacy, Democracy, and the WTO*, Journal of International Economic Law, no.3/2004.

3. Congressional Research Service (2005), *Trade Issues in the 109th Congress: Policy Challenges and Opportunities*, CRS Report to Congress, March 24, 2005.

4. Devuyst, Y., *The European Parliament and international trade agreements. Practice after the Lisbon Treaty'*, in I. Govaere/E. Lannon/P. Van Elsuwege/S. Adam (eds), *The European Union in the World*, Essays in Honour of Marc Maresceau, The Hague, Brill 2013.

5. European Commission, "How trade policy and regional trade agreements support and strengthen EU economic performance" (2015), http://trade.ec.europa.eu/doclib/html/153270.htm.

[13] COM (2010) 608, 27.10.2010, http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0608:FIN:en:PDF

6. European Commission, Concept Paper, Investment in TTIP and beyond –the path for reform. Enhancing the right to regulate and moving from current ad hoc arbitration towards an Investment Court (2014), http://trade.ec.europa.eu/doclib/html/153408.htm.

7. Finel, B. I., & Lord, K. L., *The surprising logic of transparency*, International Studies Quarterly, 43/1999.

8. Fox, J., *The uncertain relationship between transparency and accountability*, Development in Practice, 17/2007.

9. Galloway, D., *Classifying Secrets in the EU*, Journal of Common Market Studies, Vol.52, No 3/2014.

10. Helble, M., Shepherd, B., & Wilson, J. S., *Transparency and regional integration in the Asia Pacific*, The World Economy, 2009.

11. Lee, Y. B., *A study of evaluation criteria for disclosure and transparency*, Journal of American Academy of Business, 17/2002.

12. Lejarraga, I., & Shepherd, B., *Quantitative evidence on transparency inregional trade agreements.* OECD Trade Policy Papers, 2013.

13. Lijphart, A., *Patterns of Democracy. Government Forms and Performance in Thirty-Six Countries*, New Haven and London: Yale University Press, 1999.

14. Malmström C., The Future of Trade and the Retail Sector (speech) – 5 March 2015. http://trade.ec.europa.eu/doclib/html/153186.htm.

15. Nelson, P. J., *Multilateral development banks, transparency and corporate clients: 'public–private partnerships' and public access to information*, PublicAdministration & Development, 23/2003.

16. Richardson L., The post-Lisbon Role of the European Parliament in the EU's Common Commercial Policy: Implications for Bilateral Trade Negotiations (College of Europe, 2012), https://www.coleurope.eu/system/files_force/research-paper/edp_5_2012_richardson.pdf?download=1.

17. Rircart, J. E., Enright, M. J., Ghemawat, P., Hart, S. L., & Khanna, T. (2004*). New fron-tiers in international strategy*, Journal of International Business Studies, 35/2004.

18. Smithe, E., & Smith, P. J., Legitimacy, transparency, and information technol-ogy: The World Trade Organization in an era of contentious trade politics. GlobalGovernance, 12, 2006

19. Tibana, R. *The composite indicator of economic activity in Mozambique (ICAE): Filling in the knowledge gaps to enhance public–private partnership*.OCDE Development Centre, Working Paper, 227/2003.

20. Woolcock S., *The impact of mega regional agreements on international investment rules and norms* 2015, http://www.sieps.se/sv/publikationer/europapolitisk-analys/the-impact-of-mega-regional-agreements-on-international

21. World Bank & International Finance Corporation. *Doing Business 2014. Making a Difference for Entrepreneurs.* Washington, 2014.